

Βιβλιόφιλος Βαλαωρίτης

-9-

ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΦΕΞΗ

85-15

ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ἄριθ. αἰθ. 267
Κατ. 1000000000

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΟΥ

ΕΡΓΑ

ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΗ ΠΑΡΑΤΟΜΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Γεν. ἀριθ. 895
Κατηγορία 157
Ειδ. ἀριθ. 9

III

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

1000000000

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Δ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΚΚΙΝΟΥ καὶ Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ

- Κρίσεις περὶ τῆς πολ. μελέτης Σαριπόλου.
- Ἄγγελου Βάσλου κοινοδίαι.
- Περὶ συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι ποιήσεως.
- Ἡ σύγχρονος ἐν Ἑλλάδι ποίησις.
- Τὰ κείμενα.
- Γο. Ταξίδι τοῦ Ψυχάρη.
- Ἄγ. Βαλαωρίτης.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ Οἶκος ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΞΗ

1912

Ἐκαστος τόμος δευμένος ἐπὶ πλέον λεπ. 80

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Ἐμμανουὴλ Ροΐδου Συριανὰ Διηγήματα.

Δημιουργὸς ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ ὅρους εἶναι ὁ Ροΐδης, συνδυάσας πολυμάθειαν καὶ ἀνθηρότητα φράσεως, σκέψιν καὶ σαφήνειαν, σκῆμμα δὲ καὶ χαριτωμένην λεπτότητα. Τὰ κατασκευασμένα πολλαχὺ ἠθογραφικὰ διηγήματα του, μερικὰ ἐπιθεωρημένα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, περιλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον μετὰ πλήρους βιογραφικῆς καὶ κριτικῆς μελέτης περὶ τοῦ συγγραφέως ὑπὸ τοῦ κ. Α. Μ. Ἀνδρεάδου. Δρ. 3.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ἐμμ. Ροΐδης, Βιογραφία.— Ψυχολογία Συριανοῦ συζύγου.— Ἱστορία ἐνὸς σκύλου.— Ἱστορία μίᾶς γάτας.— Τὸ ξεστούσιμα.— Τὸ παράπονον τοῦ νεκροθάπτου.— Ἱστορία ὀρνιθῶνος.

Ἀνδρέου Κάλβου Ἡ Λύρα.

Αἱ εἰκοσιτέσσαρες θανμασταὶ ᾠδαί, αἱ δημοσιευθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ εἰς δύο τεύχη, ἴτοι τὸ ὅλον ποιητικὸν αὐτοῦ ἔργον, τὸ διάφορον, ἀλλὰ καὶ παράλληλον καὶ ἐφάμιλλον τοῦ ἔργου τοῦ Σολωμοῦ, ἐκδίδονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Προτάσσεται βιογραφία τοῦ Κάλβου ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ζερβοῦ, ἐν τέλει δὲ παρατίθεται ἡ συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ μετρικὴ τῶν ᾠδῶν του. Δρ. 2.—

Δ. Γ. Καμπούρογλου Θρούψαλα.

Ἐντυπώσεις ὑπὸ πρωτότυπον διηγηματικὸν τύπον, κριτικαὶ γνώμαι, φιλοσοφικαὶ, ἠθικαὶ, φιλολογικαὶ, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι ἐκτενέστεραι καὶ ἄλλαι κομψῶς ἐπιγραμμικαὶ, εἰς ὅρος ἐν συνόλῳ ἐπιχαρὶ ἀλλὰ μεστὸν λεπτῆς εἰρωνείας, περιλαμβάνονται εἰς τὸ πρωτότυπον τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Καμπούρογλου, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀποστάλαγμα πολυετούς καὶ ἀνθηρᾶς φιλολογικῆς ἐργασίας. Δρ. 2.—

W. Shakspear (Σαίξπηρ) Κοριοιανός.

Μετάφρασις Μ. Δαμυρῆ

Ἡ ζωὴ τοῦ Κοριοιανοῦ, τοῦ ἥρωικοῦ προασπιστοῦ τῆς πατρίδος του Ῥώμης καὶ κατόπιν προδότου καὶ πολεμίου αὐτῆς, ἀποτελεῖ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ θανμασίου εἰς πέντε πράξεις δράματος, τὸ ὁποῖον οἱ κριτικοὶ θέτουν ἐφάμιλλον τοῦ «Βασιλέως Λήρ», τοῦ «Μάκβεθ» καὶ τοῦ «Οἰθέλλου», ἴτοι μετὰ τῶν ἀριστοτεχνιῶν του κορυφαίου νεωτέρου τραγικοῦ. Δρ. 2.—

Λεοπάρδη Ἠθικὰ ἔργα.

Τὸ ἀριστούργημα τοῦ ὑπερόχου τῆς Ἰταλίας φιλοσόφου καὶ ποιητοῦ Λεοπάρδη εἶναι τὰ «ἠθικὰ ἔργα» του. Ἡ παραστατικότητα τῶν ἰδεῶν, ὁ λυρισμὸς, ἡ πρωτοτυπία καὶ τὸ κλασσικὸν ὄφος παρέχουν εἰς τὸ ἔργον μοναδικὴν ἠγορηταίαν καὶ χάριν. Ἐνῶ ἡ ἐμβριθία, αἱ φιλοσοφικαὶ ἀντιλήψεις καὶ ἡ εὐρύτης τῆς σκέψεως τὸ ἀναδεικνύουν ἐξόχως ὑποβλητικὸν συνάμα καὶ μορφωτικόν. Τοῦ ἔργου προτάσσεται πρόλογος ἐμβριθῆς περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων Λεοπάρδη ὑπὸ τοῦ καλλιτεχνικῶς μεταφράσαντος κ. Α. Κομπάνη. Δρ. 3.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : Βίος καὶ ἔργα τοῦ Λεοπάρδη.— Διάλογος τοῦ δόκτορος Rusch μετὰ τὸν μουσικόν.— Διάλογος τοῦ Πλωτίνου καὶ τοῦ Πορφύριου.— Διάλογος ἐνὸς Ἰταλιανοῦ μετὰ τὴν μητέρα Φύσιν.— Διάλογος τῆς Φύσεως καὶ μίᾶς ψυχῆς.— Ἐγκώμιον τῶν πουλιῶν.— Ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.— Σκέψεις.

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΙΣΗΝ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΦΕΞΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Γεν. αριθ.

Επιστολή

Βιβλ. αριθ.

2,285

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΟΥ ΕΡΓΑ

III

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Δ. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΥ καὶ Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ

- Κρίσεις περὶ τῆς πολ. μελέτης Σαμπόλου.
- Ἀγγέλου Βλάχου κομφοδία.
- Περὶ συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι ποιήσεως.
- Ἡ σύγχρονος ἐν Ἑλλάδι κριτικὴ.
- Τὰ κείμενα.
- Τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη.
- Ἀρ. Βαλαωρίτης.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθμ.

6/1197

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΞΗ

1912

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΠΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθ. αἰξ. ΚΒ
Κατηγ. 38

ΕΜΜ. ΡΟΪΔΟΥ

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Κρίσεις περὶ τῆς πολιτικῆς
μελέτης Σαριπόλου. ==

Πρὸ δεκαπέντε περίπου ἡμερῶν, ἀναγνόντες τὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κ. Σαριπόλου Πολιτικὴν Μελέτην ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, κατεχωρίσαμεν περὶ αὐτῆς ἐν ἀριθ. 1559 τῆς «Αὐγῆς» κριτικὸν ἀρθροῖδιον, δι' οὗ «συγχαίροντες τὸν συγγραφέα διὰ τὴν πολυμάθειάν του, λυπούμενοι ὅτι τὸ βιβλίον του ἑλληνιστὶ γεγραμμένον δὲν ἤθελεν ἀναγνωσθῆ ὑπὸ τῶν ξένων λογίων» κτλ., ὑπεβάλλομεν αὐτῷ ἐν τέλει παρατηρήσεις τινὰς περὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἀποδιδόμενου εἰς τοὺς Ῥωμαίους φανατισμοῦ, τῆς ἐπιρροῆς τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν κτλ., ὑποστηρίζαντες αὐτὰς διὰ παραπομπῶν εἰς τοὺς περὶ τούτων πραγματευθέντας συγγραφεῖς.

Δύο μετὰ ταῦτα ἡμέρας ἀνέγνωμεν ἐν ἀριθ. 1561 τῆς αὐτῆς ἔφημερίδος ἀνώνυμον ἀπάντησιν, κομισθεῖσαν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Αὐγῆς» ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κυρίου Σαριπόλου

Ἡ «Πολιτικὴ Μελέτη» τοῦ ἀειμνήστου Σαριπόλου εἶχε γραφῆ ἐπ' ἀφορμῇ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Histoire de Cesar τοῦ Ναπολέοντος Γ'. Σήμερον τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ ὁποῖον λόγῳ τοῦ συγγραφέως εἶχε τόσον προκαλέσῃ κρότον, εἶνε τελείως λησμονημένον, τὸ δ' ὄνομα τοῦ Σαριπόλου διασφύζουσι πολὺ μᾶλλον τῆς Πολιτικῆς του Μελέτης αἱ νομικαὶ του συγγραφαί. Ἀναδημοσιεύομεν ἐν τούτοις τὸ ἀρθρον τοῦ Ροῖδου περὶ τῆς Πολιτικῆς ἐκείνης Μελέτης, τὸ μὲν διότι εἶνε τὸ πρῶτον ὁπωσδήποτε ἐκτενὲς κριτικὸν του μελέτημα, τὸ δὲ διότι δίδει σαφῆ ιδέαν τῆς ἐξελίξεως τῆς μεθόδου τοῦ συγγραφέως, ὅστις δὲν εἶχεν ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς κατορθώσῃ ἢ ἀπολυτρωθῆ τῶν καταπιγευσῶν τότε τὴν κριτικὴν γραμματικῶν συζητήσεων.

Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

καὶ ἀρχομένην ἐκ τῶν ἐξῆς: «Ὁ ἐν τῷ προχθεσινῷ φύλλῳ τῆς «Αὐγῆς» ἐπικριτῆς τῆς Πολιτικῆς Μελέτης τοῦ κ. Σαριπόλου (αὐτὸς ἐκεῖνος βέβαια ὁ καὶ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως ἐπικρίτης αὐτῆν) ἔσπευσε νὰ πληροφορηθῆσθαι τὸ κοινὸν ὅτι εἶνε ἄξιος τῶν ἐπιθέτων, ἅτινα ἐν τῇ τότε ἀπαντήσει του ἀπένειμεν αὐτῷ ὁ κύριος Σαρίπολος. . .» Διακόπτοντες ἐνταῦθα τὸν ἀξιότιμον κ. Σαρίπολον, παρατηροῦμεν αὐτῷ ὅτι τὸ ἐν ἀριθ. 1559 τῆς «Αὐγῆς» ἄρθρον εἶνε τὸ μόνον ὅπερ ἐγράψαμεν περὶ τοῦ βιβλίου του, ἀφοῦ ἀνεγνωμεν αὐτὸ ὁλόκληρον, τὸ δὲ ἄλλο, τὸ ὅποσον οὐδὲ εἶδομεν, ἔγραψεν ἄλλος τις ἐπικριτῆς, Ἰορδανίδης τὸ ὄνομα, διδάσκαλος τὸ ἐπάγγελμα, ὃν οὐδ' ἐκεῖνον γνωρίζομεν ὥστε ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος, εἰ μὲν ἄνευ πληροφορίας ἐταῦτισε τοὺς δύο ἐπικριτάς, ἔπραξε μεγάλην ἀπερισκεψίαν, εἰ δέ, ὡς ἐβεβαίωσαν ἡμᾶς οἱ ἐκδοταί τῆς «Αὐγῆς», εἰδοποιήθη ὑπ' αὐτῶν, ὅτι ἐνεχείρισεν αὐτοῖς ἰδιοχείρως τὸ ἄρθρον του, τότε ἐν γνώσει. . . λέγει πράγματα, ἅτινα δὲν εἶνε ἀληθῆ. Κατωτέρω δὲ ἀφήνων τὸν πρῶτον ἐπικριτὴν ἐπιπίπτει καθ' ἡμῶν, ὀνομάζων «μέλη τῆς ἀκαδημίας τῶν καφφενείων, καπῆλους, φθονερούς» κτλ. καὶ ταῦτα πάντα διότι κοσμίως, εὐσχήμως καὶ ἀπανταχοῦ ἀποκαλοῦντες αὐτὸν «ἀξιότιμον κ. Σαρίπολον, σοφὸν καθηγητὴν κτλ.», εἴπομεν αὐτῷ ὅτι δὲν συμμεριζόμεθα τῆς γνώμης του περὶ φανατισμοῦ τῶν Ῥωμαίων, τοῦ κύρους τοῦ Σνετωνίου, τῆς ἀμαθείας τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῆς συντάξεως τοῦ *ἔπειθ*. Ἰεροκλήρως τις τοῦ μεσαιῶνος γράφων ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν Μαγδαληνὴν παρητήθη τοῦ ἔργου του, μὴ εὐρίσκων εἰς τὴν λατινικὴν γλῶσσαν ἐπίθετα ἱκανὰ πρὸς ἀνύμνησιν τῆς μετανοίας της (Legen. Aur. ἐκδ. Ἐνετ. εἰς 11 Ἀπριλίον), ἡμεῖς δὲ παραιτούμεθα ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κ. Σαριπόλου, εὐρίσκοντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν οὐχ ἡττον ἄπορον ἐπιθέτων καταλλήλων πρὸς ἀνύμνησιν καθηγητοῦ, ἀποκρινομένου δι' ὕβρεων εἰς κριτικὰ παρατηρήσεις. Τοῦτο δὲ μόνον λαμβάνομεν τὸ θάρρος νὰ παρατηρήσωμεν εἰς τὸν δεξιόλογον καθηγητὴν, ὅτι, ἵνα τὸν «φθονῶμεν» ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ τὸν γνωρίζομεν, τοιαύτην δὲ τιμὴν (ἢ φράσις εἶναι καθιερωμένη) δὲν ἔχομεν ἂν δέ, ὡς ἰσχυρίζεται, ἐπροτιθέμεθα «νὰ κάμωμεν πάταγον» διὰ τῆς ἐπικρίσεώς μας, ἀντὶ νὰ ἐπικρίνωμεν τὸν ἀξιότιμον κ. Σαρίπολον ἠθέλαμεν μᾶλλον μιμηθῆ αὐτόν, ἐκλέγοντες καὶ ἡμεῖς Ναπολέοντά τινα πρὸς ἐπικρίσιν.

Τὰ στενὰ ὄρια τῆς τε ἐφημερίδος ἐν ἣ γράφομεν καὶ τῆς ὑπομονῆς τῶν ἀναγνωστῶν δὲν συγχωροῦσιν ἡμῖν νὰ ἐκταθῶμεν ὅσον ἔδει ἀποκρινόμενοι εἰς τὰς ἱστορικὰς τοῦ ἀξιότιμου κ. Σαριπόλου παραδοξολογίας. Τοῦτο ἴσως πράξομεν ἀκολούθως ἐν τούτοις παρατηροῦμεν ὅτι περὶ τοῦ φανατισμοῦ τῶν Ῥωμαίων

παρέπεμψεν ἡμᾶς ὁ σοφὸς καθηγητῆς εἰς τὴν Ἱστορίαν ἐν γένει. Ἡ παραπομπὴ αὕτη ἐφάνη ἡμῖν ὀπωσὺν γενικὴ καὶ ἀόριστος. Καὶ ὁ μὲν πολυάλογος κ. Σαρίπολος, ὁ ὀνομάζων ἡμᾶς ἀργούς λογιστάτους, καλῶς ἴσως ἔπραξε παραπέμπων εἰς τὴν Ἱστορίαν, ἣν ὑποθέτω ὅτι ἔχομεν καιρὸν ὁλόκληρον νὰ ἀναγνώσωμεν, ἡμεῖς δὲ γνωρίζοντες πόσον πολῦτιμοι εἶνε αἱ στιγμαὶ τοῦ φιλοπόνου καθηγητοῦ, δικηγόρου καὶ κριτικοῦ, ἔχοντος Αὐτοκράτορας νὰ ἐπικρίνη καὶ πολυμελῆ οἰκογένειαν διὰ τῆς εὐγλωττίας του νὰ οἰκονομήσῃ, προτιμῶμεν νὰ παραπέμψωμεν αὐτὸν εἰς τοὺς Vibbosa κεφ. β', εἰς Montesquieu (Dissert. sur la polit. Rom. dans la relig.), εἰς Potter (Hist. du Christ. τ. α'), εἰς Βολταίρον Essai sur les Moeurs, (Διδου. ἐκδ. σ. 67), Renan (Et. Rel. σ. 87), Aug. Thierry (Caule Rom. Α' 304): ἂν δὲ ἀγαπᾷ τὰς γενικὰς παραπομπάς, εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς λογίους, παρ' ὧν θέλει μάθη πόσον ἠδίκησε τοὺς Ῥωμαίους καὶ ἔτι μᾶλλον ἐαυτὸν, λέγων ὅτι οὐδόλως ἠλασσωθήσαν τῶν Τούρκων κατὰ τὸν φανατισμόν, ἐνῶ τόσον ὀλίγον φανατικοὶ ἦσαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ῥωμύλου, ὥστε οὐ μόνον πάσας τὰς ξένας θρησκείας ἠνείχοντο καὶ ἐπροστάτεον ἐν Ῥώμῃ ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τῶν ἠττηθέντων ἔθνῶν τοὺς θεοὺς, πρὸ πάντων δὲ τῶν Ἑλλήνων, ἐφιλοξένουν ἐν τοῖς πατρίοις ἱεροῖς (βλ. B. Consant du Polith. Rom. τόμ. β', σ. 111). Καὶ οἱ μὲν Καίσαρες τοσοῦτον τὴν θρησκείαν κατεφρόνουν, ὥστε μετεχειρίζοντο αὐτὴν ὡς πολιτικὸν ὄργανον, οἱ δὲ φιλόσοφοι ἦσαν πάντες κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐπικούριοι ἢ νεοπλατωνικοὶ καὶ ὁ λαὸς βαρυνθεὶς τοὺς ἐντοπίους θεοὺς ἀνήγειρε βωμοὺς εἰς ξένας θεότητας μετὰ τοιαύτης προθυμίας, ὥστε ἡ Γερουσία ἠναγκάσθη πολλάκις νὰ μετριάσῃ τὴν ἀκράτητον αὐτοῦ πρὸς τὸν νεωτερισμὸν ὁρμὴν (βλ. Βαλ. Μαξιμ. βιβλ. α', σ. 3). Τὰ ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου κυρίου Δημητρίου Πανταζῆ ἀνακαλυφθέντα ἀρχαῖα χωρία, ἅτινα πρὸ αὐτοῦ πάντες οἱ ἱστορικοὶ εἶχον ἀνακαλύψῃ, οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύουσιν, εἰμὴ μόνον ὅτι τοσοῦτον ἀνεξίθρησκοι ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι, ὥστε ἐθεώρουν καὶ ἐτιμῶρον ὡς ἔγκλημα τὴν μὴ ἀνεξίθρησκείαν τῶν Ἑβραίων καὶ Αἰγυπτίων, ζητούντων νὰ εἰσαγάγῃσιν εἰς Ῥώμην οὐχὶ τοὺς θεοὺς των, οὐς μετὰ προθυμίας εἶχον ἤδη ὑποδεχθῆ οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ τὸν φανατισμὸν καὶ τὴν πρὸς τὰ λοιπὰ θρησκευόμενα καταφρόνησιν, ἐφ' ἣ διεκρίθησαν ἀείποτε οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὰ τέκνα τῆς Αἰγύπτου, τῆς πατρίδος ταύτης τῶν ἱερέων καὶ τῶν κροκοδείλων. Περὶ δὲ τῶν χριστιανῶν εἴπομεν ἤδη ὅτι κατεδιώχθησαν, οὐχὶ ὡς πιστεύοντες εἰς τὸν Χριστόν, ἀλλὰ διότι, παρὰ τὸ ἔθρον τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς θρησκείας των, ἦλθον «βαλεῖν μάχαιραν καὶ οὐχὶ εἰρήνην».

Τοιαύτη τοῦλάχιστον εἶνε ἡ μαρτυρία πάντων τῶν ἱστορικῶν μνημείων καὶ ἡ γνώμη ὅλων τῶν ἱστοριογράφων, ὥστε ὁ ἀξιότι-

μος κ. Σαρίπολος ἀποκαλῶν τοὺς Ῥωμαίους φανατικώτερους τῶν Τούρκων, ὑποστηρίζει θεσιν δὺς πρωτοφανῆ καὶ πρὸς πάντας ἀντιγυμνονεῖ· ἄνευ δὲ τῆς ἐλαχίστης κανήσεως ἠδύνατο νὰ προτάξῃ καὶ εἰς τὸ περὶ τοῦ φανατισμοῦ τῶν Ῥωμαίων κεφάλαιόν του ἐν σελ. 45 στίχ. γ' τῆς Πολ. Μελέτης τὴν χαριεστάτην φράσιν του «ἐκεῖνο ὅπερ, ὅσον ἡμεῖς ἴσμεν, οὐδεὶς πρὸ ἡμῶν διέκρινε», ἢ τὴν ἄλλην ἐκείνην «περὶ . . . τῶν Ῥωμαίων πολλοὶ τε καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς (ὁ Ναπολέων) πολλὰ εἶπον, ἀλλ' ἡμεῖς διαφωνοῦμεν».

Μεταβαίνοντες ἤδη εἰς τὰ περὶ Σουετωνίου σπεύδουμεν νὰ πληροφορήσωμεν τὸν ἀξιότιμον κ. Σαρίπολον, ὅτι τὸν βιογράφον τῶν δώδεκα Καισάρων, ἀντὶ νὰ καταφρονῶμεν ἐξ ἀμαθίας, ὡς ἐν τῇ ἀπαντήσει του κατηγορεῖ ἡμᾶς, μετὰ μεγίστης ἀπεναντίας περιεργείας ἀναγιγνώσκομεν, κρύπτοντες ὅμως τὸ βιβλίον, ἅμα ἴδωμεν εἰσερχόμενόν τινα, καὶ κλειδόνοντες αὐτὸ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν· τὴν αὐτὴν δὲ πρόνοιαν ἠθέλομεν συμβουλευσῆ καὶ τὸν ἀξιότιμον κ. Σαρίπολον χάριν τῶν τέκνων του νὰ λαμβάνῃ, ἐνθυμούμενος τί περὶ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου ἔλεγον ὁ Ἄγ. Ἰερώνυμος (ap. Tilem. Hist. des Emp. τόμ. β', σ. 486) καὶ ὁ σοφὸς Μυρίτος (Orat. XVII. τόμ. β', σ. 347), ἀποροῦντες «πῶς δὲν ἠρυθρίασεν ὁ χάρις ἐφ' οὗ ἐγράφησαν τοιαῦτα αἴσχη». Περὶ δὲ τοῦ κύρους αὐτοῦ τούτου μόνον λέγομεν, ὅτι οἱ μὲν λογιώτατοι τοῦ ιε' καὶ ιστ' αἰῶνος, οἱ μόλις τὴν μεσαιωνικὴν σκωρίαν ἀποτρίψαντες καὶ οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ μόνον περιεργα ἀνέκδοτα ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναζητοῦντες, ἠγάπων ὡς ἦτο ἐπόμενον τὸν κακόγλωσσον Σουετώνιον, οἱ νεώτεροι ὅμως κριτικοὶ τοσοῦτον ἀσπλάγχχνως ἐπελέκησαν αὐτόν, ὥστε ὁ μεταφραστής αὐτοῦ, ὁ περιώνυμος ἐν φιλολόγοις Nisard, εὐρίσκων ὑπερβολικὴν τὴν πρὸς αὐτὸν περιφρόνησιν τῶν συγχρόνων ἔλεγεν ἐν τῷ προλόγῳ τῆς Διδοτείου ἐκδόσεως τοῦ Σουετωνίου (Παρις. 1860 σελ. 8): «Suetone—que les erudits du XVI siecle ont trop admiré, a été peut être trop déprécié par la critique moderne». Καὶ τοιαύτη μὲν τῶν κριτικῶν ἢ γνώμη, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς βοήθειάς τούτων, πᾶς ὁ νοῦν ἔχων δύναται ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὁ Σουετώνιος, ἀνασύρων τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης τῶν Καισάρων καὶ περιγράφων τί ἔπραττον οὗτοι ἐπ' αὐτῆς, διηγεῖται πράγματα, ἅτινα τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ γνωρίζῃ, καὶ περὶ ὧν οἱ φρόνιμοι ἱστορικοὶ, ἐν οἷς, συνευδοκοῦντος τοῦ κ. Σαρίπολου, θέλομεν συγκαταλέξῃ τὸν Ναπολέοντα, ἀμφιβάλλουσιν ἀκόμη, ὁ δὲ Βολταῖρος (du Pyrhon. en histoire) ἀπορρίπτει. Ταῦτα πάντα ἐνθυμηθεὶς φαίνεται, ἢ λαβὸν καιρὸν νὰ μάθῃ ὁ σοφὸς ἐπικριτὴς τοῦ Ναπολέοντος ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ κοινὸν διὰ τῆς «Αὐγῆς» ὅτι τὰ «περὶ Καίσαρος χωρία τοῦ Σουετωνίου προσεπικυροῖ διὰ

μαρτυριῶν τοῦ Κικέρωνος, Πλουτάρχου καὶ Σαλλουστίου». Ἄλλὰ τὰ μὲν τοῦ Πλουτάρχου καὶ Σαλλουστίου χωρία οὐδὲν ἔχουσι κοινὸν πρὸς τὴν impudicitia τοῦ Καίσαρος, περὶ ἧς ἦν ὁ λόγος, περὶ δὲ τοῦ Κικέρωνος περιττὸν ἔκρινε νὰ σημειώσῃ ὁ εἰλικρινὴς κ. Σαρίπολος, ὁ κατηγορῶν ἡμᾶς ὡς στρεβλοῦντας τὰ χωρία, ὅτι ἀνέφερε τὸν Κικέρωνα ἀναφερόμενον ὑπὸ Σουετωνίου (Suet. Caes. § XLIX), ὅπερ, νομίζομεν, ἐλαττώνει οὐκ ὀλίγον τὸ κύρος τῆς μαρτυρίας, ἣτις ἄλλως ἀναιρεῖται ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος, γράφοντος ἐν τῇ πρὸς Ἀττικὸν β' ἐπιστολῇ ὅτι εἰς τὰς κατὰ τοῦ Καίσαρος συκοφαντίας ἐνυπῆρχε «πλειότερον μῖσος ἢ ἀλήθεια» (Magis odio quam praesidio). Ἄλλὰ καὶ τὸ χωρίον τοῦτο ἀνάξιον μνείας ἔκρινεν ὁ ἀμείλικτος τοῦ Καίσαρος ἀντίπαλος, καὶ αὐτὸ ἀκόμη τοῦ εὐνοουμένου του Σουετωνίου, ὁμολογῶντος (Caes. § IX παρὰ Ναπολ.) ὅτι τὰς κατὰ τοῦ Καίσαρος συκοφαντίας ταύτας διέδωκαν οἱ ἔχθροὶ αὐτοῦ Κουρίων καὶ Βίβουλλος, οἵτινες, ὑπὸ φθόνου καὶ πολιτικῶν παθῶν παρασυρόμενοι, ἔριπτον κόπρον φαρμακερὰν κατὰ τῆς ὑπατικῆς τηβέννου τοῦ νικητοῦ των. Τὴν δὲ ὀρθότητα καὶ τὸ βάρος τῆς παρατηρήσεως ταύτης εἶπερ τις καὶ ἄλλος ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος εἶνε κατάλληλος νὰ ἐκτιμήσῃ γνωρίζων πόσον ἠθέλομεν τὸν ἀδικήσῃ, ἂν ἐκρίνομεν περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ βίου ἐκ τῶν ὅσα διέδιδον οἱ πολιτικοὶ ἀντίπαλοι μεθ' ὧν ἐγρονθοκοπεῖτο ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει, αἱ κακοήθεις ἐφημερίδες, αἵτινες ἐδιχοτόμουν τὸ ὄνομά του, καὶ οἱ ἀνάγωγοι μαθηταί, οἵτινες . . . Ἄλλὰ περιττὸν νομίζομεν νὰ ἐξακολοθησῶμεν, διότι καίτοι ἀπὸ τριῶν ἤδη ἑτῶν κατοικοῦντες ἐν Ἑλλάδι, καὶ πολλὰς ἀναγνώσαντες τῶν λογίων μας διατριβάς, ἐν αἷς καὶ τὸ καθ' ἡμῶν ἐν ἀριθ. 1561 τῆς «Αὐγῆς» ἄρθρον τοῦ ἀξιότιμου κ. Σαρίπολου, τὸ ὑπ' αὐτοῦ δηλ. κομισθὲν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος, δὲν ἠδυνήθημεν ἀκόμη νὰ λησμονήσωμεν τὸν στίχον τοῦ γαλάτου σατυρικοῦ, ἐγκαυχωμένου ὅτι οὐδέποτε

en attaquant un livre je n' ai effleuré l' auteur.

Ἐν τῷ προμνημονευθέντι ἐν ἀριθ. 1559 ἄρθρῳ ἡμῶν παρετηροῦμεν τῷ πολυμαθεῖ ἐπικριτῇ τοῦ Ναπολέοντος πόσον ἠδίκησε τοὺς Ῥωμαίους ἰσχυρίζομενος ὅτι ἀντὶ νὰ ἐκπολιτίσωσι κατέστρεψαν καὶ ἀπεβαρβάρωσαν τὰ ὑπ' αὐτῶν ὑποταχθέντα ἔθνη, ἐνῷ ἀπεναντίας διασώζονται ἀνεξίτηλα παρὰ πᾶσι τὰ ἴχνη τοῦ ῥωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τούτου ἀνεφέρομεν ὅτι ῥωμαϊκαὶ ἀγνυαὶ εἶνε αἱ μέγροι σήμερον διατέμνουσαι τὴν Εὐρώπην λεωφόροι, ῥωμαϊκὴ ἢ γλῶσσα τῶν ἐσπερίων καὶ παριστριῶν ἐθνῶν, ῥωμαϊκὰ τῶν πλείστων πόλεων τὰ ὀνόματα, τὰ τεῖχη καὶ τὰ ὑδραγωγεία· καὶ αὐτὴ δὲ τοῦ ἀξιότιμου καθηγη-

τοῦ ἢ «καλλικέλαδος ἔδρα» (καλλικελάδους εὔρε τρόπον νὰ ὀνομάσῃ ὁ κ. Σαρίπολος τὰς ἔδρας ἐν σελ. 38 στιχ. 33 τῆς Πολ. Μελέτης) εἶνε κληροδότημα τῶν Ῥωμαίων, ὧν οἱ νόμοι, ἡ ἐρμηνεία δηλ. αὐτῶν, παρέχουσι τὸν ἐπιούσιον ἄρτον εἰς τὸν ἀξιότιμον τῆς Νομικῆς Σχολῆς καθηγητῆν. Πρὸς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ κ. Σαρίπολος ἐν ἀρ. 1561 τῆς «Αὐγῆς» λέγει: «Περὶ τῆς καταστροφῆς ἦν ἐπέφερον (sic), ἀρκεῖ ἢ εἰσβολὴ τῶν βαρβάρων, διὰ τὴν ἀδυναμίαν, εἰς ἣν περιέστη ὁ ὑποταχθεὶς τῇ Ῥώμῃ κόσμος, ἐνεκα τῆς ῥωμαϊκῆς τυραννίας καὶ φαυλότητος». Καίτοι μὴ καλῶς ἐννοήσαντες τί κοινὸν μεταξὺ τῆς ῥωμαϊκῆς τυραννίας καὶ φαυλότητος καὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ῥωμαίων, σπεύδομεν οὐδὲν ἤττον νὰ μετατοπίσωμεν τὴν συζήτησιν, ἵνα ἀποδείξωμεν τῷ σοφῷ καθηγητῇ, πόσον πρωτότυπος εἶνε καὶ ἡ περὶ τῆς ῥωμαϊκῆς τυραννίας καὶ φαυλότητος γνώμη του, ἐνῶ ἀπεναντίας πάντες οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ, πρὸ πάντων δὲ οἱ Ἕλληνες, ἀποροῦσι λέξουν πρὸς ἔπαινον τῆς ἐν ταῖς νίκαις μετριοπαθείας τῆς κοσμοκράτορος Ῥώμης, ὡς δύναται νὰ πληροφορηθῇ ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος, ὅτι πῶς ἐν βλέμμα εἰς Διονυσίου Ἀλικαρνασσεῶς βιβλ. β', 72, καὶ Πολυβίου βιβλ. ιη', 20, τὸ δὲ χωρίον τοῦ Διοδώρου, (Ἀποστ. βιβλ. λβ' 4) περιττὴν καθιστῶν πᾶσαν ἄλλην μαρτυρίαν καὶ ἀδύνατον πᾶσαν ὑπεκφυγῆν, μεταφέρομεν ἐνταῦθα ὀλόκληρον, ἵνα ἀπαλλάξωμεν παντὸς κόπου τὸν πολυάσχολον καθηγητῆν: «Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις Ῥωμαῖοι, τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας ὀρεχθέντες, συνεστήσαντο μὲν αὐτὴν διὰ τῆς τῶν ὅλων ἀνδρείας, πρὸς αὔξησιν δὲ μεγίστην ἤγαγον, ἐπιεικέστατα χρώμενοι τοῖς καταπολεμηθεῖσι· τοσοῦτον γὰρ ἀπέσχον τῆς κατὰ τῶν ὑποπεπτωκότων ὀμότητος καὶ τιμωρίας, ὥστε δοκεῖν μὴ ὡς πολεμίοις, ἀλλ' ὡς εὐεργέταις καὶ φίλοις προσφέρεσθαι».

Παρὰ τοῦ αὐτοῦ Διοδώρου, ἀν εὖρη καιρὸν ν' ἀναγνώσῃ τὴν αὐτὴν παράγραφον μέχρι τέλους, θέλει προσέτι μάθῃ ὁ πολυμαθὴς καθηγητῆς, πόσον ἠθέλεν ἀδικήσῃ τοὺς μαθητὰς του, ἀν καὶ ἀπὸ καθέδρας ἰσχυρίζετο, ὡς ἐν σελ. 38 στιχ. 11 τῆς Πολ. Μελέτης του, ὅτι δὲν ἐσυγχωρεῖτο ὁ μεταξὺ ξένων καὶ Ῥωμαίων γάμος, ἐνῶ κατὰ τὸν Σικελιώτην οἱ Ῥωμαῖοι ἤλθον εἰς τοιαύτην ὑπερβολὴν ἐπιεικείας, ὥστε «οἷς μὲν πολιτείας μετέδωκαν, τισὶ δὲ τὴν αὐτονομίαν ἀπέδωσαν, οἷς δὲ καὶ ἐπιγαμίας συνεχώρησαν». Ἐκ τούτων πάντων δυσμενῆς τις ἐπικριτὴς ἠθέλε συμπεράνῃ ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος οὔτε τῶν Ῥωμαίων τὴν ἱστορίαν γνωρίζει οὔτε ἔλαβέ ποτε τὸν κόπον ν' ἀνοίξῃ Ἑλληνα συγγραφεῖ· ἡμεῖς δὲ περιοριζόμεθα παρατηροῦντες ὅτι πρὸς πάντας τοὺς τε ἀρχαίους καὶ νεωτέρους ἱστορικοὺς διαφωνεῖ.

Περὶ τοῦ πολιτεύματος τῆς Ῥώμης οὔτε ὄρεξιν οὔτε τόπον ἔχοντες νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα, παραπέμπομεν τὸν συγγρα-

φεά τῆς Πολ. Μελέτης εἰς τὸν Πολύβιον (Συγκρ. Ἑλλήν. καὶ Ῥωμ. πολιτεύμ. ἐκδ. Λειψ. τόμ. β'), πρὸς δὲν δυσκόλως, νομίζομεν, θέλει δυνηθῆν νὰ συμβιβασθῇ, περὶ δὲ τῶν ἐν σελ. 19 στιχ. 2 κρίσεων τοῦ κ. Σαρίπολου περὶ εὐσεβείας τῶν Ῥωμαίων κρίνομεν περιττὸν νὰ εἰπωμέν τι ἐνταῦθα, διότι αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τῆς Πολ. Μελέτης ἔσπευσε νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι πρὸς πάντας διαφωνεῖ.

Ὁ σοφὸς ἐπικριτὴς τοῦ Ναπολέοντος ἰσχυριζόμενος διὰ τῆς «Αὐγῆς» ὅτι οὐδαμοῦ ἔψεξε τὸν συμπολίτην αὐτοῦ ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν γραμμάτων ὡς ἐπιδιδάσκοντα κυρίως τὴν ὕλικὴν εὐδαιμονίαν τῶν ὑπηκόων του, λησμονεῖ, φαίνεται, τὴν ἐν σελ. 36 στιχ. β' τῆς Πολ. Μελέτης εὐγλωττον ἐκείνην φράσιν: «οἷόν τε κτήνος τῶν ὕλικῶν κορηννύμενος παθήσεων ἀδιάφορον ὀφείλει στρέφειν βλέμμα» κτλ. Ἄν δὲ στρέψῃ ὀλίγα τινα φύλλα, θέλει ἐξάπαντος πεισθῆν ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος ἔχει ἀκαταμάχητόν τινα κλίσιν πρὸς τὰς παρακεκινδυνευμένας πυρομοιώσεις, εὐρῶν τὸν τρόπον νὰ παραβάλλῃ ἐν σελ. 93 στιχ. 11 τοὺς τὴν κατὰ τοῦ Ὁθωνος ἐπανάστασιν διαχειρίσαντας πρὸς τὸν Θρασύβουλον καὶ τὸν Οὐασιγκτῶνα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἔστωσαν εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐν ἀρ. 1561 τῆς «Αὐγῆς» ἀπαντήσεως τοῦ ἀξιότιμου κ. Σαρίπολου· περὶ δὲ τῶν ἄλλων παντοίων ἐν τῇ Πολ. Μελέτῃ ἱστορικῶν σολοικισμῶν οὐδὲν λέγομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος, καίπερ πολλάς δυνάμενοι νὰ προσθέσωμεν ταπεινάς παρατηρήσεις εἰς τὰ ἐν σελ. 16 στιχ. 10 περὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τῶν δανειστῶν, οὐδόλως συμφωνοῦντα πρὸς τὰ τοῦ Διον. Ἀλικαρνασσεῶς βιβλ. δ', 9, πολλῶν δὲ πλείονας περὶ τοῦ χωρίου τοῦ Γαῖου, ὅπερ, ὡς εἶπον ἡμῖν εἰδήμονες νομικοὶ, δὲν ἐνόησε καλῶς ὁ κ. Σαρίπολος. Ἀλλὰ πάντων τούτων ἡ ἐξέτασις χρόνον καὶ κόπον πολὺν ἀπαιτοῦσα ἠθέλεν ἀποβῆν ἡμῖν τε καὶ τῷ ἀναγνώστῃ ἐπίπονος καὶ ὀληθρά. Ἄλλοις λοιπὸν ἀφήνοντες τούτων τὴν ἐξέλεξιν σπεύδομεν νὰ μεταβῶμεν εἰς τὰ περὶ τῆς γλώσσης τοῦ συγγραφέως τῆς Πολ. Μελέτης, ἐν οἷς ἀνέτως καὶ ἀκόπως θέλομεν δυνηθῆν νὰ θανατώσωμεν τὴν πολυμαθίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ εἰς πράγματα γνωστά, ὄρισμένα, εἰς οὐδεμίαν ὑποκείμενα ἀμφισβήτησιν καὶ εὐεξέλεγκτα εἰς πάντα ἔχοντα νοῦν καὶ λεξικόν.

Κατὰ τὸν σοφὸν Πασχάλην (Lettres Provinc.), ἵνα ὀνομασθῇ τις εἰλικρινῆς δὲν ἀρκεῖ νὰ λέγῃ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται ἀκόμη νὰ λέγῃ αὐτὴν avec discretion, ἦγον μετρίωτος καὶ ἄνευ τινὸς ὑπερβολῆς ἢ πικρίας. Τὸ χριστιανικώτατον τοῦτο ἐπάγγελμα ἔχοντες κατὰ νοῦν, ὅτε κατ' αἴτησιν τοῦ ἐκδότου τῆς «Αὐγῆς» ἐγράψαμεν τὸ περὶ τῆς Πολ. Μελέτης ἄρθρον μας, ἐσημειώσαμεν δύο μόνον ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ λεκτικῶν

ἀμαρτημάτων, συμβουλευόντες τῷ συγγραφῆ ἐν δευτέρῳ τοῦ πονήματός του ἐκδόσει νὰ διορθώσῃ καὶ τινὰς ἄλλας σποράδην ἐν τῷ βιβλίῳ του ἀσυνταξίας. Ταῦτα δὲ γράφοντες ἠλπίζομεν ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος, λαβὼν τὸν κόπον νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὸ ἔργον του καὶ συμβουλευθεὶς εἰδήμονά τινα διδάσκαλον, ἤθελεν ὁμολογήσῃ ἡμῖν χάριτας διὰ τὴν ἐν τῇ ἐπικρίσει μας ἐπιείκειαν. Ἄλλ' ἀντὶ τούτου ἐμμανῆς γενόμενος ἐπέπεσε καθ' ἡμῶν διὰ τῆς «Αὐγῆς» ἀποκαλῶν «φθονερούς, ψεύστας, ἀμαθεῖς, κατήλους, φοιτητὰς καφφενείων» καὶ ἰσχυρίζομενος ὅτι οὐδ' ἀναγνώσαντες ἐπεκρίναμεν τὸ βιβλίον του. Ταῦτα πάντα ἀναγκάζουσι ἡμᾶς ἀκοντίας ν' ἀποδείξωμεν τῷ δεξιόλῳ καθηγητῇ μετὰ πόσης ἐπιστάσιος ἀνέγγωμεν τὸ σοφὸν ἔργον του, σημειοῦντες οὐχὶ πλέον δύο, ἀλλ' ὑπὲρ τὰ πενήκοντα δύο λεκτικὰ ἀμαρτήματα, οὐδὲ τὸ πεντηκοστὸν ἀποτελοῦντα τῶν κοσμοῦντων τὴν Πολ. Μελέτην· ἵνα δὲ μὴ δυσκολευθῇ καὶ πάλιν πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῶν ὁ κ. Σαρίπολος, οὐ μόνον τὴν σελίδα καὶ τὴν φράσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν στίχον μετὰ πλείστης ἀκριβείας σημειοῦμεν.

Ἐν σελ. 85 στίχ. 34 εὐρίσκομεν τὴν ἀκόλουθον φράσιν· «πρὸς ὄφελος οὐδέποτε ἀποβαίνει, ἐπειδὴ διαφθείρει τοὺς πολίτας» κτλ., ἐν ἣ τὸ *ἐπειδὴ* τεθὲν παρὰ πάντας τοὺς κανόνας ἀντὶ τοῦ *γὰρ* ἢ τοῦ *διότι* μένει ἀνανταπόδοτον.

Σελ. 83 στίχ. 8. «Νικήσας τοὺς ἐχθρούς τῆς Ῥώμης οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς νίκης ἐκαρποῦντο». Ἐν τῇ φράσει ταύτῃ ἂν δὲν ἀπατώμεθα ὑπάρχει ἀπόλυτος ὀνομαστική. Ἄλλ' ἡμεῖς μὴ ἔχοντες τὴν συνήθειαν ν' ἀποδίδωμεν εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ τυπογράφου τὰς ἐλλείψεις σπεύδομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὐχὶ ταύτην, ἀλλὰ τὴν ἐν σελ. 94 στίχ. 87 ὀνομαστικὴν «ἀλλὰ φθὰς ὁ Καῖσαρ» κτλ., ἀντὶ νὰ ὀνομάσωμεν ἀσυνάρτητον, ἀπροσδόκητον καὶ κακόζηλον, ὀνομάσωμεν μόνον ἀπόλυτον. Τοιοῦτον εἶνε καὶ τὸ ἐν σελ. 87 στίχ. 18 «ὁ Καῖσαρ ἀνέκραξεν» κτλ. Ἄλλὰ ταῦτα μικρὰ, πολὺ δὲ ἀστειότερα τὰ κατωτέρω.

Σελ. 9 στίχ. 25. «Τίς νοῦν ἔχων ὑγιᾶ δὲν ἤθελεν, ἐλευθέραν ἔχων τὴν αἴρεσιν, προτιμήσῃ τὸ κλέος τοῦ Οὐασικτῆνος παρὰ τοῦ Ναπολέοντος ;» Ἡμεῖς ἐνομίζομεν ὅτι τὸ *ἤθελεν προτιμήσῃ* ἀποτελεῖ ἐν καὶ μόνον ἴημα, δι' οὗ μεταφράζεται τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις *προτίμησεν ἄν*. Ἄλλ' ὁ κ. Σαρίπολος εὔρε τὸν τρόπον νὰ διχοτομήσῃ αὐτό, παρενθέτων ὀλόκληρον πρότασιν. Τοῦτο ἐνθυμίζει ἡμῖν τὸ τοῦ μακαρίτου Ῥίζου:

«Ἦλθεν ἦρος θαυμαστός εἰς τῶν Γραι μεγάλων κῶν τὸ γένος»,

τὸ δὲ *παρὰ τὸ τοῦ Ναπολέοντος* ἐν μέσῳ δοτικῶν καὶ ἀπαρεμφάτων διαπρέπει ὡς ἐμβάλωμα εἰς ἔνδυμα γάμου.

Σελ. 12 στίχ. 8. «Εἰ καὶ κατὰ τὸ πλείστον περὶ τὰ γεγονότα

συμφωνοῦντος». Καθ' ὅσον γνωρίζομεν, τὸ *εἰ* μόνον μετ' ἐγκλίσεως παρεμφατικῆς συντάσσεται, ἐπὶ δὲ μετοχῆς τίθεται *καίτοι* ἢ κατὰ τοὺς ἀκριβολογοῦντας *καίπερ*.

Σελ. 13 στίχ. 23. «Τοῦ τούτου διαδεχθέντος Νουμᾶ μήπω ἀρενογονίαν καταλιπόντος».

Ἐν τῇ φράσει ταύτῃ ἀπορεῖ τις τί πρῶτον καὶ τί ὕστερον νὰ θανατάσῃ. Κατὰ πάντα τὰ λεξικά τὸ *μήπω* σημαίνει ἀκόμη. Ἄλλὰ δὲν πιστεύομεν ὅτι ὁ πολυμαθὴς ἐπικριτὴς τοῦ Ναπολέοντος εἶχε κατὰ νοῦν νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Νομᾶς, ὅτε ἀπέθανε, δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀφήσῃ τέκνα. Φοιτητὴς καφφενείων δὲν ἤθελε δυσκολευθῆ νὰ ἐπιδείξῃ πολλὴν εὐφυΐαν σχολιάζων τὴν φράσιν ταύτην.

Σελ. 20 στίχ. 20. «Ἀψευδέστατος καὶ ἐν τούτοις μάρτυς ἡ συνειδήσις τῶν Ῥωμαίων, ἐφ' ἣ ἄς οὐκ εἶχον ἀρετὰς οὐδ' ἐτίμων». Μάτην ἐπονοκεφαλῆσαμεν νὰ μαντεύσωμεν, τί σημαίνει τὸ *ἐφ'* ἢ τοῦτο.

Σελ. 25 στίχ. 28. «Οὐδ' ἐπαρκῆς κἂν φαίνεται ἐνὸς ἀνδρὸς ὅπως καταστή τις» κτλ.

Τὸ τίς εἶνε ἐνταῦθα ὄλως περιττόν, οὐδὲ νομίζομεν ὅτι δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ὡς τεθὲν χάριν εὐφωνίας.

Σελ. 30 στίχ. 9. «Ἀμφοτέρων τῶν ἀντιπάλων ὑπεροχῶν».

Πρέπει νὰ εἰνέ τις Γερμανός, Ρῶσος ἢ ἴππος ἵνα κατορθώσῃ νὰ προσφέρῃ τὸν χαριτωμένον τοῦτον ἀόριστον *ὑπεροχῶν*, οὐ μόνη ἢ θεὰ προσενεῖ ἡμῖν ἀνατριχίασιν.

Σελ. 36 στίχ. 3. «Οἶον δέ τι κτήνος ὑλικῶν κορεννύμενος παθήσεων».

Ἡμεῖς ἐνομίζομεν ὅτι τὰ κτήνη κορεννυνται, ἤγουν χορταίνουσι διὰ χόρτου, ἀχύρου, κριθῆς καὶ τῶν τοιούτων· πρώτην φορὰν ἀκούομεν ὅτι κορεννυνται καὶ διὰ παθήσεων.

Σελ. 36 στίχ. 4. «Ἀδιάφορον (ὁ ἄνθρωπος) ὀφείλει στρέφειν βλέμμα».

Τὸ «ὀφείλει» τοῦτο, ὅπερ ὁ πολυμαθὴς κ. Σαρίπολος, μεταχειρίζομενος κατὰ τὴν νεωτέραν καταχρηστικὴν σημασίαν, εὔρε τρόπον νὰ συγκολλήσῃ μετ' ἀρχαϊκοῦ ἀπαρεμφάτου, ἐφάνη ἡμῖν ἀστειότατον.

Σελ. 31 στίχ. 9. «Τοσοῦτον ἰσχυρά, ἵνα ὑπερισχύσῃ».

Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι μετὰ τὸ *τοσοῦτον* πρέπει νὰ ἔπηται τὸ *ὥστε*. Ἄλλ' ὁ ἐπικριτὴς τοῦ Ναπολέοντος τρέφει ἰδιαιτέραν τινὰ συμπάθειαν πρὸς τὸν σύνδεσμον *ἵνα*, γράφων ἀνευρυθιάστως «ἀφήκεν αὐτὸν ἵνα νεμηθῇ» (σελ. 10 στίχ. 13), «ἀδυνατεῖ ἵνα κρίνῃ» (σελ. 11 στίχ. 10), «παρέλειψεν ἵνα προσθέσῃ» (σελ. 29 στίχ. 6) καὶ μυρίας ἄλλας τοιαύτας τῆς μακαρίτιδος Νέας Σχολῆς ἀλογίας.

Σελ. 29 στίχ. 11. «Εἰ μὲν ὁ κληθεὶς πρὸς τὴν τούτου ἢ ἐκεί-

νου» κτλ. Ὁ συμπολίτης τοῦ Ναπολέοντος ἀφῆγων τὸ μὲν ἀνανταπόδοτον ἠθέλησεν ἴσως νὰ μιμηθῆ τὸν κ. Ἀσώπιον, ἀλλ' ἡμεῖς ἐρωτῶμεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Ρακίνα :

Quels monstres etouffés ou quels brigands punis
T'ont acquis le droit de faillir comme lui?

Σελ. 32 στίχ. 29. «Ἐντὸς ἑνὸς μόνου αἰῶνος ἐξέτεινΟΝ τὸ κράτος τοῦ Ἰσλάμ καὶ κατέλαβον» κτλ. Τοῦτο πλεόν κατανατᾶ ἀνυπόφορον. Ἡ ἀρχαία ὡς καὶ ἡ νεωτέρα γλῶσσα τὸν ἀόριστον τὸν ὑγρολήκην σχηματίζει εἰς α, —*ἔτεινα, ἔμεινα, ἀνέτειλα* κτλ., τῆς δὲ καταλήξεως ταύτης οὔσης κοινῆς εἰς τὰς δύο γλώσσας, ἀγράμματοι σχολαστικοὶ καὶ μωραὶ τινες ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν νομίζουσι ὅτι ἐλληνίζουσι πλάττοντες ἀνυπόφοτους ἀορίστους—*ἐμεινον, ἔτεινον* κτλ., ὡς ὁ πολυμαθὴς ἐπικριτὴς τοῦ Ναπολέοντος εὔρε τρόπον νὰ γράψῃ καὶ *ἐπέφερον* ἐν τῇ πρὸς ἡμᾶς ἀπαντήσεϊ του.

Ἄλλὰ φέρωμεν καὶ ἄλλα τινὰ δείγματα τῆς πολυμαθείας τοῦ ἀνθρώπου.

Κατὰ πάντας τοὺς γραμματικούς τὸ ὑποθετικὸν εἰ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, ἀλλ' ὁ σοφὸς ἐπικριτὴς τοῦ Ναπολέοντος γράφει ἀνευθυριάστως (σελ. 29 στίχ. 11) «εἰ μὲν ταῦτα διαγνῶ», καὶ κατωτέρω θουκυδιδίζων (στίχ. 22) «εἰ δὲ τᾶναντία συμβῶσιν». Οὐχ ἦττον δὲ πρωτότυπος δεικνύεται καὶ περὶ τὴν σύνταξιν τῶν ῥημάτων, οὐδέποτε σχεδὸν οὐδὲ κἂν κατὰ τύχην μεταχειριζόμενος τὴν κατάλληλον πτῶσιν, ἀλλὰ γράφων «δράττομαι τοῦτο» (σελ. 26 στίχ. 33), «ὑπερέχουσι τοὺς πάντας» (σελ. 9 στίχ. 22) «ἐπεχείρησαν ἔργων», «καταγίνομαι πρὸς τι», «φθάνουσι πρὸς τὸ τέμα» (σελ. 9 στίχ. 10), «ἠρύσθημεν παρὰ Πλουτάρχου» (σελ. 58 στίχ. 17) καὶ ἄλλα ἐπι ἀσειότερα. Περὶ δὲ τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους τῆς Πολιτικῆς Μελέτης ἐπανθοῦντος ἀκραιφνοῦς μακαρονισμοῦ τοῦτο μόνον λέγομεν, ὅτι πανταχοῦ ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι ἀπαντῶνται φράσεις οἷαι «ἐμποδῶν γιγνομένων», «οἰχόμενοι τοῦ βίου», «πολεμῆια ἔργα», «ἰσηγοροὶ τῷ λόγῳ», «ἐξέσωθ' ἠμῶν καὶ προφῆναι» (σελ. 8 στίχ. 10) καὶ πλησίον αὐτῶν «ἠθέλεν εἶσθαι» (σελ. 4 στίχ. 28) «κατασταίνουσι», «πολὺ πλεόν παρὰ ἀπὸ τὰς κατακτήσεις» (σελ. 12 στίχ. 21) καὶ μυρία ἄλλα τοιαῦτα, ἅτινα ὅτε ἐπεχείρησε νὰ διορθώσῃ ὁ ἀρχηγέτης τῆς Νέας Σχολῆς κύριος Παναγιώτης Σούτσος κατηγορήθη, ἀδίκως φαίνεται, ὡς πλάτων «ἀνυπόφοτους καὶ προκατακλισμιαίους σολοικισμούς, καὶ ἀφορῶν οὐχὶ εἰς λογίους, ἀλλ' εἰς τοὺς πορθμείς τῆς Κωνσταντινουπόλεως» (ἴδε τὰ Σούτσια). Ἄλλ' εἰς τὸν ἀξιότιμον κ. Σαρίπολον ἀπέκειτο ἡ δόξα ν' ἀποδείξῃ ὅτι καὶ παρὰ τοῦ κ. Π. Σούτσου δυνατὸν μαθεῖν τι περὶ γλώσσης.

Καὶ μὴ νομίση τις ὅτι κοπιῶντες ἢ κατὰ σειρὰν ἀναγινώσκοντες εὔρομεν τὰ ἀνωτέρω, ἀπειναντίας ἀρκεῖ ν' ἀνοίξῃ ὅπου δήποτε τὴν Πολιτικὴν Μελέτην, ἵνα συλλέξῃ τις ἀφθονα τεμῆρια τῆς πολυμαθείας τοῦ συγγραφέως. Ἄν δὲν ἐφοβούμεθα μὴ ὀργισθῆ καὶ πάλιν ὁ κ. Σαρίπολος, ἠθέλομεν παρομοιάσῃ, ὡς πρὸς τὰ λεκτικὰ ἀμαρτήματα, τὴν Πολιτικὴν Μελέτην τοῦ πρὸς τὴν ἀναφερομένην ὑπὸ τῶν Συναξαρίων τοῦ μεσαιῶνος (βλ. Curius Theolog σ. 95) λίμνην ἐκείνην ἐν Ἑλβετία, ἐν ἣ τσοῦτον εἶχον πολλαπλασιασθῆ τὰ ὀψάρια, ὥστε οἱ τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὄχθην ἐπλήρουσι τὰς πήρας των. Εἰς ταῦτα δὲ πάντα ὑπέπεσεν ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος, θελήσας νὰ γράψῃ Ἑλληνιστὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θέλει ἀναγνωσθῆ τὸ ἔργον τοῦ ὑπὸ τῶν ἐν Γαλλίᾳ σοφῶν ἵνα δὲ καταστῆ ἐπι καταηπτότερος αὐτοῖς δὲν ἀπηξίωσε νὰ κοσμήσῃ αὐτὸ καὶ διὰ πλείστων γαλλικῶν. Ἴδε σελ. 10 στίχ. 22 «ἠκολούθησε τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς», σελ. 40 στίχ. 17 «ἐγίνοντο τσοῦτοι σταθμοὶ τοῦ πολιτισμοῦ», σελ. 40 στίχ. 18 «ἡ ῥοπή τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπὶ τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου» καὶ μυρία ἄλλα τοιαῦτα.

Σελ. 83 στίχ. 17. «Εἶτε Μάριοι, εἶτε Σύλλαι».

Καθ' ὅσον γνωρίζομεν καὶ καθ' ὅσους λατινιστὰς ἠρωτήσατο ν εἶνε ἐν τῷ ὀνόματι Σύλλας θέσει τε καὶ φύσει μακρόν· ἂν δὲ οὕτως ἔχῃ τότε γραπτέον *Σύλλαι*. Ἄδικον βεβαίως ἠθέλεν εἶναι τὸ ν' ἀιαιτῶμεν παρὰ πολυασχόλου καθηγητοῦ νὰ πολυπραγματικῶν ἐξετάζων περὶ μακρῶν καὶ βραχέων, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν τίνος ἕνεκα τὸν πενθερόν τοῦ Καίσαρος Πίσωνα μετέβαλεν ὁ σοφὸς ἐπικριτὴς τοῦ Ναπολέοντος ἐν σελ. 71 στίχ. 33 τῆς Πολ. Μελέτης εἰς Πείσωνα (παράγων ἴσως τὸ ὄνομα του ἐκ τοῦ ῥήματος πείθω πρὸς ἔπαινον τῆς εὐλογητικῆς τοῦ ἀνδρός) καὶ τὸν Νομᾶν γράφει πανταχοῦ Νομᾶν. Δυσμενῆς τις ἐπικριτὴς ἐδικαιοῦτο νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος τοὺς μὲν μακροὺς συντέμνων τοὺς δὲ μικροὺς μηκύνων φέρεται πρὸς τοὺς δυστυχεῖς Ῥωμαίους ὡς ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος ληστής, ὅστις ἐξαπλῶν τὰ θύματά του ἐπὶ σιδηρᾶς κλίνης συνέτεμνεν ἢ ἐμήκυνε τοὺς ὑπερβαίνοντας ἢ ἐλαττουμένους τοῦ μέτρου. Ἄλλ' οὐ μόνον τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ τόπων τὰ ὀνόματα ἀλλάσσει ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τῆς Πολ. Μελέτης, μὴ εὐρίσκων, φαίνεται, αὐτὰ καλῶς ἔχοντα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γεωγράφοις. Οὕτω τὴν πατρίδα τοῦ Σαλλουστιοῦ Ἀμέτερον (Στραβ. Διδότ. ἐκδ' σελ. 190 στίχ. 8, λατινιστὶ δὲ Amiternum) μετέβαλεν ἐν σελ. 47 στίχ. 5 εἰς Ἀμιτέρην, τὴν λίμνην Τρασουμένην εἰς Τρασυμένην (Πολ. Μελ. σ. 48 στίχ. 29). Ἡ δὲ παντελής αὕτη ἄγνοια τῆς ὀρθογραφίας ὀνομάτων ἀπαντωμένων ἀνὰ πάντα στίχον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀποδεικνύει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ πόσον ἐμελέτησε τὰς πηγὰς τῆς Ῥω-

μαϊκής ιστορίας ὁ σοφὸς ἐπικριτὴς τοῦ Ναπολέοντος. Ἐκ τούτων πάντων φοιτητῆς τῶν καφφενείων ἐδικαιοῦτο νὰ εἰπῇ ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος, ὁ «οὐκ ὀλίγον γνωστὸς παρὰ τοῖς Εὐρωπαϊοῖς σοφοῖς (ὡς λέγει ὁ ἴδιος ἐν ἀρ. 1561 τῆς «Αὐγῆς») καὶ πολιτογραφημένος πρὸ πολλοῦ ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν γραμμάτων», ἔχε οὐχὶ ἐλάσσονα δικαιώματα νὰ πολιτογραφηθῇ καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν ἀγραμμάτων. Ἄλλ' ἡμεῖς δὲν εἴμεθα μνησίκακοι.

Καὶ τὸν συγγραφέα τῆς Πολ. Μελέτης καὶ τοὺς ἀναγνώσταί τῆς «Αὐγῆς» ἠθέλομεν ζημιώσῃ μὴ παραδέτοντες καὶ ὀλόκληρον περικοπὴν, ἵνα ἐκτιμῆσωσι πλὴν τῆς ὀρθοπειρίας καὶ τὴν ἀμίμητον χάριν τοῦ ὕφους του, δικαιοῦντες ἀνώνυμόν τινα ἀρθρογράφον ὀνομάσαντα ἡμᾶς ἐν ἀριθ. 24 τῆς «Ἀληθείας» Ζωῖλον καὶ ἄνθρωπον «ἀμφιβόλου ἠθικῆς, ἥτις μὴ δυναμένη οὐδὲν νὰ παραῖξῃ (ἢ ἠθικὴ δηλ.) πλάττει κακολογίαν» καὶ, ταῦτα διότι δὲν ἐξετιμῆσαμεν κατ' ἀξίαν τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σαρίπολου τὴν «ἀναφρασίαν» κατὰ τὸν αὐτὸν ἀρθρογράφον «ὡς ὅσιν δροσερὰν ἐπιμέσῳ ξηρᾷ ἐρήμου τῶν πολιτικῶν διαπληκτισμῶν». Ἄν, ὡς λέγει ὁ Γάλλος σατυρικός, ἀφυῆς πανηγυριστῆς ἀτιμάζει τὸν συγγραφέα, ἀδύνατον ἦτο νὰ πέσῃ ὁ κ. Σαρίπολος εἰς χεῖρας χειροτέρας τοῦ γράψαντος τὸ ἐν τῇ «Ἀληθείᾳ» ἄρθρον, «εἰς ὃν, εὐτυχῶς, αἱ βιοτικάι του ἀσχολαὶ δὲν τοῦ ἐπιτρέπουσι νὰ ἐκταθῇ περισσότερον». Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν «Ὅασιν» ἣτοι εἰς τὴν Πολ. Μελέτην, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὴν ἐξῆς χαριτωμένην περικοπὴν: «Ἀληθῆ ταῦτα, ἐξέστω ὅμως τῷ θεομένῳ τὸν φάρον ἵνε καὶ ἐντὸς αὐτοῦ εἰσέλθῃ, εἰ δέ τις περὶ τὰ εἰς τὸ μακρὸν τοῦ φάρου τὴν λάμπιν ἀντανακλῶντα κάτοπτρα ὑπάρχει λιγνύς, ἐξέστω τῷ δακτύλῳ ὁμόρξι ἐξ αὐτῆς καὶ προφῆναι τοῖς πᾶσιν εἰς ἀπόδειξιν ὅτι καὶ παρὰ τὴν φλόγα ἢ ἠνθρακωμένη θρυαλλίς καὶ παρὰ τὸ φῶς ἢ λιγνύς».

Οὐχ ἦττον χαρίεσσα ἐφάνη ἡμῖν καὶ ἡ μετάφρασις χωρίου τινὸς τοῦ Ναπολέοντος: «Κατὰ τὰς πρώτας πάσης μεταβολῆς σιγμᾶς μεγίστη δυσκολία οὐδόλως ἐγκρατεῖται εἰς τὴν ὑπερκίνησιν τῶν ἐμποδῶν γιγνομένων πρὸς τὴν ἐνίδρυσιν πολιτικῆς λαοφιλοῦς» (σελ. 89 στιχ. 22 καὶ ἀκλ.). Ἄλλὰ πάντα ταῦτα ὑπερηκόντισεν ὁ ἀξιότιμος κ. Σαρίπολος, εὐρὼν τρόπον νὰ γράψῃ ἀνευθριάστως περὶ ἑαυτοῦ ἐν σελ. 93 στιχ. 5: «Ὡς ἐν πολλαῖς περιστάσεσι καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν συγγραφαῖς ἔφαμεν».

Ὁ συγγραφεὺς τῆς Πολ. Μελέτης παραπονεῖται ἐν τῷ 1561 ἀρ. τῆς «Αὐγῆς» ὅτι «ὁ ἐπικριτὴς αὐτοῦ δὲν εἶνε κατάλληλος νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ὕφους του». Ἄλλ' ἀντὶ νὰ λυπηταί ἐπρεπε ἀπεναντίας νὰ δοξάζῃ τὸν Θεὸν ὅτι δὲν ἔπεσεν εἰς χεῖρας καταλληλοτέρου ἐπικριτοῦ, ὅστις μυριοπλασίας, ὡς ὀνομάζει τὰς λόγους τοῦ Ναπολέοντος, ἠθέλεν εὐρῆ ἐν τῷ σοφῷ ἔργῳ του ἐλ-

λείψεις. Καὶ δι' ἄλλην ἀκόμη εὐτυχίαν ἐπρεπε, ὡς ὁ ἀρχαῖος φιλόσοφος, νὰ δοξάζῃ ὁ κ. Σαρίπολος τὸν Θεόν, ὅτι δηλ. ἐγεννήθη «Ἕλλην καὶ ὄχι βάρβαρος», διότι ἂν εἰς οἰονδήποτε ἄλλον τόπον πλὴν τῆς Ἑλλάδος, εἰς Γερμανίαν λόγου χάριν, Γαλιανῆν ἢ καὶ Ἰταλίαν, ἐξέδιδε καθηγητῆς Πανεπιστημίου βιβλίον περιέχον τὰ ἡμῖσι τῶν ὅσα ἐν τῇ Π. Μελέτῃ ἐσημειώσαμεν, ἢ τὸ δέκατον τῶν ὅσων δὲν ἐσημειώσαμεν,

πολύς κατὰ πόλιν
ἕμνοιθ' ὑπ' ἀστῶν φριεμίους πολυρρόθοις·

ἢ δὲ «καλλικέλαδος ἔδρα του», ὡς ὀνομάζει αὐτήν, ἠθέλε κελადῆσθαι ὡς τὰ πτηνά, ἀλλὰ βεβαίως ἠθέλε πετάξῃ ἀνεπιστρεπτί.

Ἡ ἐν τέλει τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ἀξιότιμου κυρίου Σαρίπολου φράσις, δι' ἧς παρομοιάζει ἡμᾶς πρὸς κώνωπα «αὐλοῦντα ἐπὶ κέρατος βοῶς» ἐφάνη ἡμῖν εὐφυστάτη. Ἄν ὅμως δὲν ἐφοβούμεθα νὰ τὸν παροργίσωμεν καὶ πάλιν, ἠθέλομεν παρατηρήσῃ αὐτῷ ὅτι αὐτὴ ἀρμόζει πολὺ μᾶλλον εἰς τὸν σοφὸν συγγραφέα τῆς Πολ. Μελέτης ἐγκαλοῦντα τὸν συμπολίτην του Ναπολέοντα εἰς «ἐκκλησίαν τοῦ δήμου τῶν σοφῶν» ἢ εἰς ἡμᾶς ὑποβάλλοντας ἀπορίας τινὰς εἰς τὸν ἀξιότιμον κ. Σαρίπολον· ἀπόδειξις δὲ τούτου ὅτι ὁ μὲν κ. Σαρίπολος ἔσπευσεν αὐθημερόν νὰ κομίσῃ αὐτοπροσώπως ἀπάντησιν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Αὐγῆς», ἐνῶ ἀμφιβάλλομεν ἂν ὁ Ναπολέων θέλει σπεύσῃ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ συμπολίτου του.

(«Αὐγῆ» τῆ 22, 25, 27 Νοεμβρίου 1865).

ριάκις ὁ θάνατος προτιμότερος. Παρ' ἡμῖν ἀπ. ἐναντίας, παρ' οἷς επικρατεῖ ἡ ἀνοχή, ὁ φόβος τῆς τοιαύτης τιμωρίας εἶνε πολὺ μικρότερος· ἡ ἀτιμωρησία γεννᾷ τὴν ἀναίδειαν· ὅσα ἀλλαχοῦ αἰσχρουργοῦνται ἐν τῷ σκότει, ἐδῶ διαπράττονται μεσουρανοῦντος τοῦ ἡλίου· ἄνθρωποι οἷτινες πανταχοῦ ἤθελον λογιζέσθαι κοινωνικῶς νεκροὶ πληροῦσι τὰς ἀγνίας καὶ τὰς αἰθούσας, καὶ οὐδεὶς ἐνοχλεῖται ὑπὸ τῆς σαπρίας καὶ ἀποφορᾶς τῶν βρυκολάκων τούτων. Ὀλίγα τινὰ παραδείγματα θέλωσι καταστήσῃ ἐτι μᾶλλον ἐπαισθητὴν τὴν μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ἐσπερίων διαφορὰν. Τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα, καίτοι ὄν τὸ ἀριστον πάντων, ἔχει ὅμως ὡς πᾶν ἀνθρώπινον ἔργον καὶ ἐλαττώματα, ἐξ ὧν τὸ μέγιστον ὅτι ὑποθάλλει τὴν ἀπληστίαν πολυαριθμοῦ ομάδος βουλευτῶν. Οὐδεὶς δύναται οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ν' ἀμφιβάλῃ ὅτι πανταχοῦ ὑπάρχουσι βουλευταὶ πωλοῦντες θέσεις ἀντὶ χρημάτων· οὐδαμοῦ ὅμως ἤθελεν εὐρεθῆ ὁ μὴ προτιμῶν ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης μᾶλλον ἢ νὰ κοσμήσῃ διὰ τῆς ὑπογραφῆς του τὸ ὑπὸ πλείστον ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων δημοσιευθὲν ἐκείνο ἔγγραφο, δι' οὗ ἀντιπρόσωπός τις ὑπέσχετο ν' ἀναδείξῃ τινὰ τελώνην ἀντὶ ἑκατὸν δραχμῶν προπληρωτέων. Ἄν ἡ ληστεία ἐλυμαίνετο τὴν Γαλλίαν ὡς τὴν Ἑλλάδα, οὐδ' ἀμφιβολίαν ἐπιδέχεται ὅτι ὁ φόβος καὶ ἡ ἀνάγκη ἤθελον ἐπιβάλλῃ κακεὶ πλείστας μετὰ ληστῶν σχέσεις καὶ συνθηκολογίας· ἀλλ' ἐπίσης ἀναμφίβολον εἶνε ὅτι, ἂν κτηματίας τὸ ἐκαυχᾶτο ὅτι μεταβαίνει εἰς τὸν ἀγρόν του ἔχων τὸν Κίτσον χωροφύλακα ὀπισθεν τῆς ἀμάξης, ὁ τοιοῦτος ἤθελεν ἀμέσως ἕρπῃ ἐκ τοῦ παραθύρου ὑπὸ τῶν παρεστώτων· καθότι καὶ ὁ μᾶλλον διεφθαρμένος Γαλάτης, ὁ δυνάμενος τὰ αἰσχιστὰ ἐν τῷ κρυπτῷ νὰ κακουργήσῃ, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκλέξῃ δημοσίᾳ μετὰ τῆς ἀσφαλείας του καὶ τῆς τιμῆς, κρᾶζει ἀμέσως: «Fais ce que dois, advienne que pourra». — Οὐχ ἤττον ἀναντίρρητον τῶν ἀνωτέρω εἶνε ὅτι πανταχοῦ ἄνθρωποι ἀμαθεῖς ἀναβιβάζονται πολλάκις εἰς ἀκαδημαϊκὰς ἑδρας· οὐδεὶς ὅμως ἐν Γαλλίᾳ ὑπουργὸς ἤθελε τολμήσῃ νὰ παύσῃ καθηγητὴν οἷος ὁ Βερναδάκης, ἵνα δώσῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸν Γκορμαν, ἔστω καὶ ἀθροθέντα. — «Πανταχοῦ τὰ πάντα», ὡς λέγει ἡ παροιμία, ἀλλ' ἡ ἀναφανδὸν τῶν πάντων ἀνοχὴ μόνον ἐν Ἑλλάδι. Ἴνα καταδείξῃ τις τὴν ἡθικὴν γυμνότητα τῶν ἄλλων κοινωνιῶν, πρέπει νὰ ἰδρῶσῃ ἀποσπῶν ἀνὰ ἓν τὰ ῥᾶκη τοῦ πέπλου, τοῦ καλουμένης τιμῆς, καὶ σκεπάζοντος ἕκῃ πονηρότερα ἴσως τῶν ἡμετέρων· προκειμένου ὅμως περὶ ἡμῶν, ἀρκεῖ νὰ φυλλομετρήσῃ ἐπὶ ἡμίσειαν ὄραν δέσμη ἐλληνικῶν ἐφημερίδων καὶ νὰ στρέψῃ γύρω του τὸ βλέμμα, ἵνα ἴδῃ τὴν αἰσχροτήτα, ἔχουσαν τὴν ἄδειαν νὰ περιφέρεται ὀλόγυμνος εἰς τὰς ἀγνίας. Ἐντεῦθεν οἱ εὐκολοὶ θρίαμβοι τῶν Ἀβού, τῶν Φίνλαῦ, τῶν Λαγιαρδων καὶ ὅσοι ἄλλοι δὲν μᾶς ἀγαπῶσι.

Οἱ ἡξεύροντες ν' ἀναγινώσκωσιν ἡσθάνθησαν βεβαίως μετὰ πόσης ἐνδομύχου ὀδύνης γράφομεν τὰς ἀληθείας ταύτας, περὶ δὲ τῶν ἀγραμμάτων καὶ κακοβούλων ὀλίγον ἡμῖν μέλει.

Οἴκοθεν ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης, οἷος πλοῦτος ἀριστοφανεῖου εἰρωνείας δύναται ν' ἀνορυχθῆ ἐκ τοῦ εἰσέτι παρθένου τούτου μεταλλείου τῆς ἀνοχῆς. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι πολλὰ ἐπεισόδια εἰσι διακρούον μᾶλλον ἢ γέλωτος ἄξια. Ἀλλὰ τί τραγικώτερον τῆς ὑποθέσεως τοῦ «Ταρτούφου» ἢ τοῦ «Δανδίνου»; Καὶ ἐν τούτοις ὁ ὑπ' αὐτῶν ἐγεσθεις γέλωτος διαρκεῖ δύο ἤδη αἰῶνας καὶ εἰσέτι δὲν ἐκόπασεν. Ἀρίστη, καθ' ἡμᾶς, κομωδία εἶνε ἐκείνη, ἐν ἣ ὑπὸ τὸν γέλωτα διαφαίνονται τὰ δάκρυα τοῦ ποιητοῦ, ὡς ἐν ταῖς παλιμψήστοις μεμβράναις οἱ στίχοι τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ τῆς Σαπφοῦς, ὑπὸ τὰ συναξάρια τοῦ μεσαιῶνος. Εἰς τοιαύτην δὲ δύναται, νομίζομεν, νὰ διασκευασθῇ τὸ κατωτέρω πανεπιστημικῶν ἐπεισόδιον.

Τὸ κάλλιστον τῶν ἀνὰ χειρὸς δραματικῶν ἔργων, ἢ «Γαμβροῦ πολιορκία», ὑπεβλήθη εἰς τὴν κρίσιν τῶν Ἑλληνοδικῶν κατὰ τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα τοῦ λήξαντος ἔτους. Καὶ πάντες μὲν οἱ ἄλλοι κριταί, κρίναντες ὅπως καὶ ἡμεῖς, εὖρον τὸ ἔργον καλὸν καὶ ἄξιον τοῦ ἀπονεμηθέντος βραβείου, εἰς δὲ μόνος, δι' ἰδιορρυθμίου πτήσεως μετρήσας, διεφώνησε πρὸς τοὺς συναδέλφους του, καὶ οὐκ ἀρκεσθεὶς εἰς τοῦτο ἐδημοσίευσεν καὶ μετὰ τὴν στέψιν τοῦ ποιητοῦ, διαμαρτυρήσιν τινα, δι' ἧς ἀπονίπτει τὰς χειρὰς του ἀπὸ τῆς βραβεύσεως τοιοῦτου ἔργου. Περὶ τούτων οὐδὲν ἔχομεν εἰπεῖν· τὰς μειονοψηφίας σεβόμεθα, ἀκόμη καὶ ὅταν τύχωσιν οὐσαι, ὡς ἐπὶ τοῦ παρόντος, μονοψηφίαι, αἱ δὲ γνώμαι εἶνε ἐλεύθεραι, ἔστωσαν καὶ ἀλλόκοτοι ὡς κώδων ἐπὶ τῆς κορυφῆς μιναιρέ. Ἐπαινετέα καθ' ἡμᾶς εἶνε ἴσως καὶ ἡ ἀνταπάρρησις τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ, στέρξαντος ἐξ ὑπερβολῆς τεχνοκρατικῷ ζήλου νὰ γίνῃ ὀπωσοῦν γελοῖος, λακτίζων πρὸς κέντρα, πρὸς ἔργα δηλαδὴ ἔχοντα ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ τῶν κριτῶν καὶ τῶν ἀκροατῶν καὶ τῶν ἀναγνωστῶν καὶ πάσας ἐν γένει τὰς ψήφους, πλὴν μόνης τῆς ἰδικῆς του. Ἀλλὰ ταῦτα οὐδὲν ἔχουσι κοινὸν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς σκοπούμενης κομωδίας, μόνος δὲ ὁ ἀκόλουθος ἰσχυρισμὸς αὐτοῦ περὶ τῆς «Γαμβροῦ πολιορκίας»: «Ὁ Κωστάκης διὰ τὰς ἐρωτικὰς αὐτοῦ σχέσεις μετὰ τῆς ἰδίας μητροῦς, δὲν δύναται νὰ εἶνε κομικὸν πρόσωπον»*. Ἄλλ' ἐν τῇ «Γαμβροῦ πολιορκίᾳ» δὲν περιέχεται οὔτε ἴχνος,

*) Ἡ φράσις αὕτη καὶ ἄλλαι τοιαῦται οὐχὶ ὀλίγαι, ἐν οἷς ὅτι ἡ κομωδία «ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν σκηνὴν μόνον ἂν οἱ θεαταὶ ἦσαν ἱεροδουλοὶ τῆς Κορίνθου», περιέχεται ἐν διατριβῇ καταχωρισθείσῃ ἐν τῇ «Παλιγγενεσίᾳ» τῆς 15 Ἰανουαρίου 1871.

οὔτε σκιά, οὔτε φράσις, οὔτε λέξις, οὔδὲ γοῦ περὶ ἔρωτικῶν σχέσεων τοῦ ἥρωος πρὸς τὴν μητέρα του· ὥστε ὁ σοφὸς ἐπικριτὴς ἐλέγχεται οὐχὶ «τὴν ἀλήθειαν τῷ ψεύδει κριτικῆς νόμῳ συγκαταμιγνύς», ἀλλὰ πάντῃ πάντως ψευδόμενος, κατὰ μήκος, ὕψος, πλάτος, πάχος.

Ἐν τῇ πράξει ταύτῃ τοῦ κ. Καθηγητοῦ καὶ τῇ ἀτιμωρησίᾳ αὐτῆς ἀντανακλῶνται καὶ συνοψίζονται ὡς ἐν κοίλῳ κατόπτρῳ πάντα ὅσα ἀνωτέρω εἴπομεν περὶ τῆς ἀνοχῆς μητρὸς τῆς ἀναιδείας· ἀν δὲ καλῶς τις ἐξετάσῃ, εὐρίσκει ἐν αὐτῇ ἰδιορρυθμὸν τι καὶ ὄντως ἔθνικόν, παρ' ἡμῖν μόνον ἀπαντώμενον. Καὶ τῷ ὄντι, ἀλλαχοῦ οὐδ' ὁ ἐξωλέστατος τῶν ἀνθρώπων ἀποφασίζει νὰ κακουργήσῃ, ἀν δὲν ἔχῃ τοῦλάχιστον τὴν ἐλπίδα ν' ἀποκρύψῃ τὸ ἔγκλημα· ὁ δὲ ἡμέτερος καθηγητὴς, ὅτε παρίστα ἐν τῇ «Παλιγγενεσίᾳ» τὴν κωμῶδιαν τοῦ Κ. Βλάχου ὡς κατάλληλον νὰ παρασταθῇ ἐν γαμαιτυπείῳ, ἐγνώριζε κάλλιστα ὅτι πλὴν αὐτοῦ εἶχον ἐξουχίση τὸ ἔργον καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλλανοδίκαι, οἵτινες μεγάλως ἤθελον ἐκπληρῆσαι μανθάνοντες περὶ τῶν ἐν αὐτῷ οἰδιποδείῳ ἔρωτων, ἐγνώριζεν ὅτι διδασκομένης καὶ τυπουμένης τῆς κωμῶδιαις ἤθελον συναπορήσῃ πλῆθος θεατῶν καὶ ἀναγνωστῶν· ἐγνώριζε δὲ καὶ τὸν Κ. Βλάχον μὴ συνηθίζοντα νὰ καταπίνῃ ἀγογγύστως τοιαύτας ὕβρεις· ἐν ἐνὶ λόγῳ ἦτο μαθηματικῶς βέβαιος ὅτι τὴν ἐπιούσαν θέλει ἐλεγχθῆ ἐν γνώσει καὶ πεποιθήσει συκοφαντήσας. Ἡ βεβαιότης ὅμως αὐτῆ οὐδόλως ἀνεγαίτισεν αὐτόν, διότι ἐγνώριζε συγχρόνως ὅτι διὰ τόσον μικρὸν καὶ «σύνηθες πρᾶγμα»*, διὰ τὸ ὅποιον ἐν παντὶ ἄλλῳ τόπῳ

πολὺς κατὰ πόλιν
ἴμνοιθ' ὑπ' ἀστῶν φριεμίῳις πολυρρόθοις,**

οὔτε ἡ ὑπόληψίς του κινδυνεύει, οὔτε ἡ ἔδρα του, οὐδ' αἱ μετὰ πολλῶν συναδέλφων σχέσεις του. Πιστεύομεν ὅμως, ὅτι ὁ σοφὸς καθη-

* Τοιοῦτό τι μικρὸν πρᾶγμα συνέβη πρό τινων ἐτῶν ἐν Γαλλίᾳ. Κακόβουλος τις ἐσυκοφάντησε τὸν καθηγητὴν Σέε ὡς ἀρνούμενον ἐν ταῖς παραδόσεσιν αὐτοῦ τὴν ὑπαρξίν αὐλοῦ ψυχῆς· ὁ συκοφαντηθεὶς διεμαρτυρήθη, τὸ δὲ μικρὸν τοῦτο πρᾶγμα ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς δημοσίαν ἀνάκρισιν καὶ μακρὰν συζήτησιν ἐν τῇ γαλλικῇ Γερουσίᾳ, καθ' ἣν ὁ S. Beuve, ὁ Bonnechose καὶ ἄλλοι ἔξοχοι ῥήτορες ἀνέπτυξαν ὅτι ἄνευ τιμῆς καὶ τιμιότητος ἀδύνατον εἶνε νὰ ὀρθοποιηθῇ κοινωνία. Μετὰ τὸ πέρας τῆς συνεδριάσεως ταύτης ὁ συκοφάντης, κενυφῶς ὑπὸ τὴν αἰσχύνῃν, ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἠπατήθη παρακούσας· ἡ δὲ ἀπόπειρα αὐτῆ ἀπολογίᾳ καταλήγει διὰ τῆς ἀκολούθου ἐκφραστικωτάτης φράσεως: «Αἰσθάνομαι ὅτι, ὅτιδήποτε καὶ ἂν εἶπω, εἶμαι χαμένος ἀνθρώπος». Παρ' ἡμῖν ὅμως «de minimis non curat praetor».

** Αἰσχύλου Ἐπιτὰ ἐπὶ Θήβας, στιχ. 6.

γητῆς ἀναλογιζόμενος τί ἤθελε πάθῃ ἂν ἔπραττε τοιοῦτό τι ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ, ἢ ἀλλαχοῦ, δὲν λησμονεῖ ὁσάκις ἀναβαίνει τὴν ἔδραν του νὰ εὐχαριστῇ ὡς ἀρχαῖος φιλόσοφος τὸν Θεόν, ὅτι ἐγεννήθη Ἕλληνας καὶ ὄχι βάρβαρος.

Ἄλλὰ καὶ ὑπὸ κωμικὴν μόνον ἔποψιν ἐξεταζομένης τῆς πράξεως, δὲν ἤθελεν εἶναι κωμικώτατος ὁ μονόλογος, ὁ παριστῶν τὸν κύριον καθηγητὴν ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του, κρατοῦντα τὸ ὑπὸ κρίσιν χειρογράφων, ἀφρίζοντα ὑπὸ τῆς ζηλείας ἀνὰ πάντα καλὸν στίχον, ζητοῦντα ψεγάδια καὶ μὴ εὐρίσκοντα καὶ ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του καταφεύγοντα εἰς τὴν εὐφυᾶ ἐφεύρεσιν τῆς αἰμομιξίας, βέβαιον δὲ ὄντα ὅτι θέλει ἐλεγχθῆ συκοφάντης καὶ ἀδιαφοροῦντα περὶ τούτου; Μετὰ τοιοῦτον μονόλογον δὲν ἤθελεν εἶναι λίαν κωμικὸς ὁ διδάκτωρ τῆς αἰσθητικῆς, κηρύσσων ἀπὸ τῆς ἔδρας κατὰ τὸν Cousin, ὅτι τὸ καλὸν εἶνε ἀναπόσπαστον τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ εἰσερχόμενος τὸ ἐσπέρας, ἀφοῦ γίνῃ πασίγνωστον τὸ κριτικὸν τοῦτο κατόρθωμα, εἰς αἴθουσάν τινα καὶ εὐρίσκων vis-à-vis εἰς τὸ ἀντίθετον; Κωμικοὶ δὲν ἤθελον εἶναι καὶ τινες συναδέλφοι αὐτοῦ (ἂν δύνανται νὰ εὐρεθῶσι τοιοῦτοι) συρροφῶντες καφφὲν ἐν τῷ ζαχαροπλαστείῳ καὶ γελῶντες διὰ τὸ χαριέστατον κατὰ τοῦ Κ. Βλάχου πονήρημα, καὶ ἔτι κωμικώτερα νεάνις δημοσία ἐπὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ στηριζομένη; Πάντων ὅμως τούτων κωμικώτατον βεβαίως σταυρὸς τοῦ Σωτήρος κρεμαζόμενος εἰς τὸ ἐντιμον αὐτοῦ στήθος ὡς κατάδικος εἰς τὴν ἀγχόνην.

Ταύτην νομίζομεν τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὴν παρούσαν ἡμῶν κοινωνικὴν κατάστασιν κωμῶδιαν. Καὶ μὴ νομίση τις ὅτι ὁ οὕτω γράφων κινδυνεύει νὰ καταντήσῃ μονότονος. Ἡ παρ' ἡμῖν ἀνοχὴ εἶνε γονιμωτάτη, τὰ δὲ γεννήματα αὐτῆς, καίτοι φέροντα πάντα τὸν ἰδανικὸν τῆς ἀναιδείας τύπον, ἔχουσιν ὅμως ἕκαστον κατὰ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ θέσιν ἰδιαιτέρον κωμικὸν ἄλλας, καὶ ἄλλας μάλιστα γνησίως ἀπτικόν, δριμύ δηλ. καὶ χονδροκοπανισμένον, οἷον ἀρμόζει εἰς τὴν ἡμετέραν ἀναγνησίαν. Ὁ ἀξίῳν τὸν τίτλον τοῦ ἔθνικοῦ ποιητοῦ πρέπει νὰ θυσιάσῃ πολλάκις τὴν ἐμψυκτον αὐτῷ λεπτότητα καὶ φιλοκαλίαν εἰς τὴν ἔθνικὴν ἀνάγκην· πρὶν δὲ ἐπιχειρήσῃ νὰ «λειαινῇ τὴν τραχύτητα τῶν γραμμῶν» διὰ λεπτοῦ ἔυστήρος, πρέπει πρῶτον διὰ βαρείας σφύρας νὰ δώσῃ τὸ ἀπαιτούμενον σχῆμα εἰς τὴν ἀμορφον ὕλην. Ἐξετάζοντες τὴν ἱστορίαν τῶν δραματολογίων βλέπομεν ὅτι πανταχοῦ καὶ πάντοτε οὕτω συνέβη. Ὁ Ἀριστοφάνης προσηγήθη τοῦ Μενάνδρου καὶ ὁ Πλάτων τοῦ Τερεντίου· ἡ δὲ ἀσπλαγχοὺς καὶ βάναιστος ἐνίοτε εἰρωγεία τοῦ Μολιέρου κατέστησε δυνατὴν καὶ καταληπτὴν τὴν λεπτότητα τοῦ Musset καὶ τοῦ Feuillet.

Ἄν λοιπὸν ὁ Κ. Βλάχος δὲν ἀρκηται θαναταζόμενος ὡς φιλόκαλος ποιητῆς καὶ ἀπταιστος στιχοργὸς ὑπὸ τῶν εἰδημόνων, ἀλλ'

ἀξιοὶ τὸν τίτλον ἐθνικοῦ δραματογράφου, πρέπει νὰ θυσιάσῃ πᾶσαν καλλιλογικὴν μέριμναν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάγκην. Παρ' ἐθνικοῦ ποιητοῦ ἀπαιτοῦμεν σήμερον οὐχὶ καλοὺς στίχους καὶ εὐφυολογίας, ἀλλὰ *στόμα μεγαλόφωνον*, *Os magna sonaturus*, ὡς ἔλεγεν ὁ Ὀράτιος· θέλομεν ἕκαστον κατὰ τῆς κακίας βέλος, πᾶσαν δηλαδὴ σχεδὸν φράσιν του, νὰ βάφῃ εἰς τὴν χύτραν ἐκείνην τῶν στριγλῶν τοῦ μεσαιῶνος, τὴν περιέχουσαν Ἴον ἐχίδνης, ἀφέψημα κωνείου, καὶ σίαλον κυνὸς λυσσῶντος. Ἄν ἡ κωμωδία εἴνε ἀληθῶς «κάτοπρον τῆς συνηθείας», ὡς θέλει ὁ Κικέρων, δὲν πρέπει ν' ἀντανაკλᾷ ἐνδύματα καὶ ψιμύθια, ἀλλὰ γυμνώουσα ἡμᾶς καὶ αὐτοῦ τοῦ δέματός νὰ κατοπτρίσῃ τὴν καρδίαν καὶ τὰ σπλάγγνα καὶ πᾶσαν ἐν αὐτοῖς φαγέδαιναν καὶ σαπρίαν. Ἐν Ἑλλάδι δὲ ἐπιτυχῆς κωμωδία θὰ ἦτο ἐκείνη, ἣτις ἤθελεν ἀναγκάσει τοὺς ἐλθόντας εἰς χειραψίαν μετ' αἰσχροῦ ἀνθρώπου ἢ ἀπλῶς παρακαθήσαντας αὐτῷ, εὐθύς μετὰ τὴν παράστασιν νὰ πλύνωσι τὰς χεῖρας καὶ νὰ καπνίσωσι τὰ ἐνδύματά των. Ἐν μόνον ἔχομεν ἀκόμη νὰ ἐνθυμίσωμεν εἰς τὸν ποιητὴν, πρὶν ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐγείρῃ ἐθνικὸν γέλωτα παρ' ἡμῖν, πρέπει ὁ ἴδιος νὰ κλαύσῃ, καὶ νὰ κλαίῃ πικρῶς, ὡς ἔκλαιον ὁ Σαίξπηρ, ὁ Πασχάλης, ὁ Swift, ὁ Μολιέρους καὶ οἱ ἄλλοι ἔξοχοι γελωτοποιοί.

Ἄλλ' αἰσθανόμεθα τύψιν τινὰ συνειδότος τοιαύτας δίδοντες συμβουλὰς τῷ φίλῳ ἡμῶν Κ. Βλάχῳ, ἀναλογιζόμενοι, ὅτι ἀκολουθῶν αὐτὰς οὐ μόνον τὴν φαιδρότητά του θέλει χάσῃ, ἀλλὰ καὶ ὡς καλλιτέχνης θέλει ζημιωθῆ, ἀποβάλλον ἀνεπιστρεπτί τὴν ἐλαφρὰν ἐκείνην χάριν, μετ' ἧς, κωμωδῶν τὰ γελοῖα, ἄπτεται ἀκροθιγῶς μόνης τῆς ἐπιδερμίδος ὡς αἱ ἵπποι ἐκείναι τοῦ Ἑριχθονίου, σικρῶσαι ἐπὶ τῆς γλῶσσης

«ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν Διὸς οὐδὲ κατέκλον».

Καὶ τῷ ὄντι ὁ Κ. Βλάχος οὐδὲν ἔχει κοινὸν μετὰ τοῦ Ἀριστοφάνους, Πλαύτου, Μολιέρους, καὶ τῶν τοιούτων κοινωνικῶν δημίων· ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Πώπ, τῶν Βουαλώ, τῶν Λαγαρπῶν καὶ τῶν ἄλλων διδασκάλων τοῦ καλῶς γράφειν· πολὺ δὲ φοβούμεθα μὴ ἐνιαχοῦ ἠδικήσαμεν αὐτόν, τὸν πρόλογον αὐτοῦ μᾶλλον ἢ τὰς κωμωδίας ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, καὶ λησμονήσαντες τὸ

«A sa libre nature laissez donc chaque être».

Ἐνῷ ἀποχαιρετῶμεν τὸ βιβλίον, τὸ φαιδρῶνα τὴν χιακὴν ἔρημίαν, τὸ βλέμμα ἡμῶν πίπτει ἐπὶ τὸ χωρίον ἐκεῖνο τοῦ πρόλογου, ἐνθα γίνεται λόγος περὶ ἠθικῆς παρὰ τοῦ κοινοῦ ἀμοιβῆς

τοῦ ποιητοῦ. Ἄλλ' εἶνε τοιαύτη τις ἀμοιβὴ δυνατὴ ἐν Ἑλλάδι, ἢ δὲ δόξα καὶ ἡ δημοτικότης δύνανται ἄρα νὰ στέψωσι καὶ παρ' ἡμῖν ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φιλολογικὸν ἔργον, ὅσον τέλειον καὶ ἐν ὑποτεθῆ; Ὅσάκις σκεπτόμεθα περὶ τούτων, ταλανίζομεν τοὺς γράφοντας ἑλληνιστί, καὶ ὅσα καλλίτερα γράφουσι τόσα μᾶλλον ἀξιολύπητοι φαίνονται ἡμῖν. Τί εἶνε δημοτικότης; Ἐκαστος δύναται νὰ ορίσῃ αὐτὴν ὅπως θέλει, ἀλλ' ἡμεῖς ἐννοοῦμεν αὐτὴν οὕτω μόνον: ὁ Βαλζάκ περιηγεῖτο μετὰ τινος φίλου του ἐν Πολωνίᾳ· καταληφθέντες ὑπὸ χιόνος καὶ βροχῆς οἱ δύο ὁδοιπόροι ἐζήτησαν ἄσυλον εἰς ἀπόκεντρόν τινα ἀρχοντικὸν πύργον, ἡ δὲ οἰκοδόμοισινα ἔσπευσε, κατὰ τὰ ἐκεῖ ἔθιμα, νὰ προσφέρῃ ἰδίαις χερσὶν εἰς τοὺς ἀγνώστους ἐκείνους ξένους τὸ τζαί τῆς φιλοξενίας· ἀλλ' ἐνῷ περιέφερε τὸν δίσκον, ὁ σύντροφος τοῦ κλεινοῦ μυθογράφου ἔτυχε ν' ἀποτείνῃ αὐτῷ τὸν λόγον ἀποκαλῶν «Κύριε Βαλζάκ». Εἰς τὸ ἄκουσμα ἐκεῖνο ἡ Πολωνὶς βλέπουσα πρὸ αὐτῆς τὸν γράφαντα τὸν Λαμβέρτην καὶ τὴν Εὐγενίαν Γρανδὲ ὑπὸ τοιαύτης κατελήφθη συγκινήσεως, ὥστε ἐξέφυγε τῆς χειρὸς τῆς ὁ δίσκος καὶ κατεκυλίσθησαν τὰ φλυτζάνια κατὰ γῆς. Τίς δὲν ἤθελε δώση καὶ στεφάνους, καὶ δάφνας, καὶ ἀγῶνια ἄθλα, ἀντὶ τοῦ ἐλαχίστου θρίμματος τῶν θραυσθέντων φλυτζανίων τῆς Πολωνίδος!

Ἄλλὰ σπεύδομεν νὰ καταθέσωμεν τὸν κάλαμον, διότι αἰσθανόμεθα ἐγκαταλίποντα τὰ χεῖλη μας τὸν σαρκαστικὸν γέλωτα, ὅστις κατὰ τὴν ἡμετέραν θεωρίαν μόνος διακρίνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ κτήνους.

«Αἰών». Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Αὐγούστου 1871.

Περὶ συγχρόνου Ἑλληνικῆς ποιήσεως.

Οἱ πατέρες ἡμῶν θαύμαζον ὡς υπερτάτην ἐκδήλωσιν τῆς θείας δυνάμεως τὸ θαῦμα, ἤτοι τὴν παράβασιν τῶν νόμων τῆς φύσεως. Σήμερον ὅμως προτιμῶμεν νὰ θαυμάζωμεν ἀντὶ ταύτης ὡς μεγαλείτερον καὶ ὄντως θεοπρεπὲς θαῦμα τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν νόμων, οὓς ἔθεσεν ὁ Δημιουργὸς ἐν τῇ υπερτάτῃ αὐτοῦ σοφίᾳ, καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐπικρατοῦσαν ἀπαράβατον τάξιν, καθ' ἣν ἡ αἰτία προηγείται πάντοτε τοῦ ἀποτελέσματος, ἡ ὄψις τῆς κινήσεως, ἡ ὑγρασία τοῦ ἀμανίτου καὶ ἡ κατάλληλος κοινωνικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ποιητοῦ. Ταῦτα νομίζοντες ἱκανῶς ἀποδειχθέντα ἐκ τῶν παρατεθέντων ἐν τῇ προηγηθείσῃ μελέτῃ συμφῶνων χωρίων τῶν κορυφαίων τῆς Δύσεως τεχνολογῶν, περὶ μόνῃς τῆς ἀναπτύξεως ταύτης παρ' ἡμῖν θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινά, πρὶν ἢ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν προϊόντων τῆς νεοελληνικῆς Μούσης.

Πάντες γνωρίζετε ὅτι δύο εἶδη ποιήσεως διακρίνει ἡ σύγχρονος κριτικὴ, τὴν ἐξυμνοῦσαν τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ ἐνεργὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, ἣτις ὠνομάσθη *ἀντικειμενικὴ*, καὶ τὴν ἐξετάζουσαν τὰ μύχια αἰσθήματα τῆς καρδίας, ἣν ὠνόμασαν *ὑποκειμενικὴν*. Τῶν δύο τούτων εἰδῶν οὔτε τὰ ὅρια εἶνε ἀκριβῶς διαγεγραμμένα, οὔτε κἀν σύμφωνοι πάντες οἱ τεχνολογῶντες περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ διακρίνοντος ἐκατέραν ἐπιθέτου, ἀνθ' ὧν ἄλλοι προτείνουσι τὴν διαίρεσιν εἰς *πλαστικὴν* καὶ *αἰσθηματικὴν*, *κλασσικὴν* καὶ *ρομαντικὴν*, ἢ ἀπλῶς *ἑλληνικὴν* καὶ *νεωτέραν*, συμπεριλαμβάνοντες ἐν ταύτῃ καὶ τὰ ἔπη τοῦ χριστιανικοῦ μεσαιῶνος. Τὴν τελευταίαν ταύτην διαίρεσιν παραδεχόμενοι ὡς εὐληπτοτέραν, ἐνθυμίζομεν ὑμῖν τὴν τετριμμένην ἀλλ' ὄραϊαν παρομοίωσιν τοῦ προγονικοῦ ἡμῶν ἔπους καὶ δράματος πρὸς ἥρεμον λίμνην, ἀντανανκλῶσαν τὸν ὄντως ποιητικὸν ἀρχαῖον κόσμον, φιλομειδεῖς θεούς, ξανθοπλοκάμους νύμφας, φαιδρούς σατύρους, χαλκοχίτωνας πολυμιστάς, μέτωπα ἀρρυντῖδα ὑπὸ οἰασδήποτε εὐτελοῦς φροντίδος, ὄραϊας γυμνότητος ὑπὸ πορ-

φυρᾶς γλαμύδας, κλάδους δάφνης, στεφάνους ῥόδων, νεότητα, κάλλος, ῥώμην καὶ εὐεξίαν, καὶ αὐτὸν τὸν Θάνατον ὑπὸ τὸ σχῆμα οὐχὶ λιποσάρκου σκελετοῦ, ἀλλ' ἠδέως καθυδόντος ἐφήβου. Εἰς τῆς φαιδρᾶς ταύτης πραγματικότητος τὴν ἀποτύπωσιν ἀκούμενος ὁ ἀρχαῖος ποιητὴς οὐδεμίαν εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀεροβατῆ εἰς ἀναζητήσιν νεφελώδους ἰδανικοῦ, ἀλλ' ἀπέναντι τοιούτων προτύπων καὶ αὐτοῦ τοῦ φωτογράφου τὸ ἔργον ἀπέβηαινε καλλιτέχνημα. Ὡς ἤδη εἶπεν ἡμῖν ὁ Ρίχτερ, αἱ λυρικοὶ τῆς τέχνης χορδαὶ ἀντίχουν οὕτως εἰπεῖν αὐτομάτως ἐν πάσῃ τῶν Ἀθηνῶν ἀγυιᾷ. Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ οὐ μόνον τὸ ἀβίαστον κάλλος τῶν ἀρχαίων ἔργων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπὸν γονιμότητα τῶν τότε ποιητῶν, Εὐριπίδην διδάξαντα ὀδοῦντα τραγωδίας καὶ Σοφοκλῆ ποιήσαντα ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν εἰκοσιν, ὅσους δηλ. στίχους οὐδεὶς οὐδέποτε ἄλλος μνημονεύεται γράψας ἐν οὐδεμιᾷ φιλολογίᾳ, πλην τοῦ ἡμετέρου κ. Ἀντωνιάδου, τοῦ λαμβάνοντος κατ' ἔτος τὸ ἄθλον τῆς εὐτοκίας. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη μοναδικὴ ποίησις ἐπόμενον ἦτο νὰ συναφανισθῆ μετὰ τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὡς εἰκὼν κατόπτρου, ἅμα ἐκλείψῃ τὸ ἀντανανκλῶμενον σῶμα. Ἐκτοτε οὐδεμίαν ἄλλην παρέστησεν ἡ περιφορὰ τῶν ἀνθρωπίνων ὁμοίαν ἐκείνῃ φάσιν, πλην ἀμυδρᾶς καὶ ἀμφισβητουμένης τινὸς ὁμοιότητος τοῦ ἀρχαίου ἥρωικοῦ συστήματος πρὸς τὸν ἐμπνεύσαντα τοὺς ῥαψωδοὺς τῆς Ἑσπερίας ἱπποτισμὸν τοῦ μεσαιῶνος. Ἄν δὲ ὑποτεθῆ ὀρθῆ ἡ γνώμη συγχρόνων τινῶν κριτικῶν, καθ' ἣν πολὺ τῶν ἱπποτικῶν ὁμοίωτοι πρὸς τοὺς ἀρχαίους ἥρωας πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν οἱ ἐπὶ τουρκοκρατίας ἀρματολοὶ, καὶ οἱ ἀνώνυμοι ψάλται τοῦ Πίνδου καὶ τοῦ Ὀλύμπου ὀμηρικώτεροι τῶν *τραβαδούρων*, εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀπομένει τότε ἡ δόξα ὅτι ὑπῆρξεν οὐ μόνον ἡ κοιτίς, ἀλλὰ καὶ ὁ τάφος τοῦ ἥρωικοῦ βίου, ἀπὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς Λαέρτου μέχρι τοῦ Ὀδυσσεῶς Ἀνδρούτσου. Ὅπως δὲ καὶ ἦρωες καὶ ἱππῶται καὶ ἀρματολοὶ ἀπέθανον καὶ παρῆλθον, καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ποίησις, ἡ ὀνομασθεῖσα ἀντικειμενικὴ, πλαστικὴ ἢ ὀπωσδήποτε ἄλλως. Τὰ ἥρεμα νῶτα τῆς λίμνης ἀντὶ τῆς ἀρχαίας φαιδρότητος καὶ μεγαλοφροσύνης, ἣ θέλον ἀντανανκλᾷ σήμερον μέτωπα φέροντα σαφῶς ἐγκεχαραγμένον τὸ στίγμα τῆς ὑπακοῆς καὶ τῶν πρὸς προμήθειαν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ταπεινῶν φροντίδων· ἀντὶ ἀνακτος ἀνδρῶν συνταγματικῶς βασιλεῖς, ἀντὶ ἡρώων ταγματάρχας, ἀντὶ τῆς παρεχούσης πρότυπα τῷ Πραξιτέλει ἀρχαίας γυμνότητος συρμούς πολλάκις γελοίους, τὸ δὲ χεῖριστον, ἀντὶ ἐλευθέρως ἀτομικῆς ἐνεργείας, τοὺς τροχοὺς, τοὺς κρίκους καὶ τοὺς ἔλικας πολυπλόκου κοινωνικῆς μηχανῆς οὐδὲν ἐχούσης τὸ ἐπικόν. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ ποιητὴς ἔχει τὴν ἐλευθερίαν νὰ εἰκονίσῃ ἐποχὴν ποιητικωτέραν· ἀλλ' ἡ πείρα δυστυχῶς

ἀπέδειξεν ὅτι εἰς οἰονδήποτε αἰῶνα ἢ τόπον καὶ ἂν ἀποδημήσῃ, συνοδοιποροῦσι πάντοτε μετ' αὐτοῦ τὰ αἰσθήματα καὶ αἱ φροντίδες τῆς ἐποχῆς του. Οὕτως ὁ Μωάμεθ τοῦ Βολταίρου εἶνε φλογερός ἀπόστολος τῶν ἰδεῶν τῆς Ἑγγλυκλοπαιδείας, ὁ μιλιῶνεις Ἀδάμ τέλειον πρότυπον Ἄγγλου ἐκλογέως, οἱ πατριάρχαι τοῦ Κλοπτικῶν πτυχιούχοι διδάκτορες γερμανικοῦ πανεπιστημίου, οἱ δὲ τουρκομάχοι ἤρωες τῶν ἐν Παρισίοις τραφέντων ἀδελφῶν Σούτσων δοκιμώτατοι μεταφρασταὶ τῶν στίχων τοῦ Οὐγῶ καὶ Λαμαρτίνου. Οὕτω τοῦλάχιστον θέλουσιν οἱ κριτικοί, κηρύττοντες τὸ ἀρχαῖον ἔπος ἐκπνεῦσαν καὶ ταφέν ὑπὸ τὴν ἀσάλευτον πλάκα τῆς πεζότητος τοῦ αἰῶνος, ἦν μόνον βαθεῖά τις θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναζύμωσις δύναται νὰ μετακινήσῃ.

Πρὸς δὲ τὸ ἕτερον εἶδος τῆς ποιήσεως, τὴν καλουμένην ὑποκειμενικὴν ἢ ῥομαντικὴν, ὀλίγον φαίνεται μοι πρόσφορος ὁ αἰθριὸς τῆς Ἑλλάδος οὐρανὸς καὶ ὁ ῥέπων εἰς ἔξωτερικὴν διάχυσιν ἔθνικὸς χαρακτήρ. Οἱ ἀρχαῖοι ποιητὰὶ ὕμνησαν δι' ἀπαρμύλλων στίχων τὴν πατρίδα, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν οἰκογένειαν, τὴν ἡδονὴν καὶ τὰς ἄλλας σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν κοινωνίαν· οὐδεὶς ὅμως αὐτῶν, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, κατέβη ὡς μεταλλευτῆς εἰς τοὺς ἐρεβώδεις μυχούς τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ὅπου κατοικοῦσι τὰ ἔπειτα ἀφυπνισθέντα ὑπερφυσικὰ φαντάσματα. Ἰκανὰ εἰπόντες ἐν τῇ προηγουμένῃ ἡμῶν μελέτῃ περὶ τοῦ συγγρόνου ῥομαντισμοῦ καὶ τῆς νόσου τοῦ αἰῶνος, τοῦτο μόνον ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἡ νόσος αὕτη, καίτοι τοιοῦτο φέρουσα ὄνομα, εἶνε ἐν τούτοις πολὺ τοῦ παρόντος αἰῶνος προγενεστέρα καὶ πλείστας ἤδη ἐνέμετο ἐκλεκτὰς καρδίας, ἀφ' ἧς στιγμῆς μετεδόθη εἰς τὰ ἔθνη ἐξ Ἰουδαίας ἢ δίψα ἀνωτέρου τινὸς τοῦ προϋπάρχοντος ἰδανικοῦ, ἢ *πεινα θεοῦ*, ὡς ὠνόμασεν αὐτὴν ὁ Ῥίχτερ. Ἀναζητοῦντες ἐσχάτως παρὰ τῷ ἱερῷ Ἀύγουστίνῳ σχετικόν τι πρὸς τὸ ἀπασχολῆσαν τὸν ἀθηναῖκὸν τύπον ζήτημα τῆς μεταβάσεως τῶν καλογραιῶν εἰς τὰ στρατόπεδα ὡς νοσοκόμων, εὑρομεν ἀντὶ τούτου τὴν κατωτέρω περιχοπὴν, δι' ἧς ὁ πρὶν λάτρεις τῆς ἀρχαίας Μούσης ἀρχιερεὺς περιγράφει τὸν ἐνίοτε ἀναγεννώμενον εἰς τὰ ἀρχιερατικὰ στήθη του ποιητικὸν πόθον: «Κατελαμβάνομην, λέγει, ὑπὸ ἀδιηγίτου τινὸς ἀθυμίας, καθ' ἣν ἡ πλήρης ἐλκῶν καρδία μου ἐξεχύνετο μετὰ στεναγμῶν εἰς τὸν ἔξω κόσμον, ζητοῦσα παντοιοτρόπως τὴν ἀνακούφισιν τοῦ ἐνδομύχου αὐτῆς πόνου, ὡς οἱ ψαριῶντες ἐκεῖνοι σκύλοι, οἵτινες τρέβονται πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀπαντῶσιν, ἵνα πραῦνωσι τὸν βασανίζοντα αὐτοὺς ἀνυπόφορον κνισμόν». Ἡ πρὸ δεκαπέντε αἰώνων γενομένη αὕτη περιγραφή τοῦ ποιητικοῦ πόθου ὑπὸ χριστιανικὴν ἐποψίν, ἢ παρουσιάζουσα τὴν ἔμφυτον παρ' ἀνθρώποις ἀνάγκην διαχύσεως πρὸς ἕλκος πονηρόν, χαρακτηρίζει ἀκριβέ-

στατα τὴν μεταξὺ τῶν ἐμπνευσῶν διαφορὰν. Ἐνῶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἦσαν εὐχαριστημένοι ἂν ἐχάριζον αὐτοῖς οἱ θεοὶ νὰ διανύσωσι τὸ βραχὺ τοῦτο στάδιον ἐν ὄρειῃ καὶ εὐφροσύνῃ καὶ τὸν θάνατον ἐθεώρουν οὐχὶ ὡς φοβερὸν δυστύχημα, ἀλλ' ὡς τέλος συμποσίου, ὁ διψήσας αἰωνιότητα χριστιανὸς ἤρξατο νὰ εὐρίσκῃ ἐλάττωμα τῶν ἐπιγείων τὸ νὰ εἶνε παροδικά· νὰ θεωρῇ τὸν φυσικὸν νόμον τῆς γεννήσεως καὶ τῆς φθορᾶς ὡς φοβεράν τιμωρίαν προγονικοῦ ἁμαρτήματος, τὸν κόσμον κοιλάδα δακρύων καὶ πάντα τὰ ἐπ' αὐτοῦ μάταια καὶ μηδαμινά, ἀφοῦ δὲν ἐπῆρκαν νὰ σβύσωσι τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν δίψαν τελείας καὶ ἀτελευτήτου μακαριότητος. Οὕτως ὁ μὲν Ἕλλην ἦτο πιστὸς ὑπήκοος τῶν νόμων τῆς φύσεως, ὁ δὲ ἔπειτα ἄνθρωπος ἀντάρτης κατὰ τῶν νόμων τούτων· ὁ μὲν, ἀνθρώπινον ἔχων ἰδανικόν, ἐπέτυχεν ἢ ἀποτυπώσῃ τοῦτο εἰς ἀμίμητα κατὰ τὴν τελειότητα ἔργα, ὁ δὲ, ὄρεγόμενος τῶν ἀνεφίκτων τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, μόνον τὴν ὄρεξίν του ταύτην κατώρθωσε ἢ ἀπεικονίσῃ καὶ τὴν ἐκ τῶν ματαίων ἀλμάτων του πρὸς οὐρανὸν ἀπελπίσῃ. Ταῦτα ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ ὑπομνήσωμεν, διότι πολλάκις εἶπες ἢ ἀκούσωμεν μετ' ἀνεκλαλήτου ἀπορίας τοὺς εἰσηγητὰς τῶν παρ' ἡμῖν ποιητικῶν ἀγώνων, συμβουλευόντας ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῶν τοὺς νέους ἢ ἀπέχωσιν ἀπὸ τῆς ῥομαντικῆς τῶν ἐσπερίων ποιητῶν μελαγχολίας, ὡς βλασφημίου καὶ ἀντιχριστιανικῆς, ἐνῶ ἀπεναντίας ἡ ἀθυμία αὕτη καὶ καταφρόνησις τῶν ἐπιγείων ἀποτελεῖ αὐτὴν τὴν οὐσίαν τοῦ χριστιανισμοῦ, τοῦ κηρύττοντος τὸν κόσμον τοῦτον ἄβυσσον βορβόρου καὶ σκῆνωμα τοῦ ἁμαρτήματος καὶ τοῦ θανάτου. Ἄλλ' ἀφήνοντες τὰ ὑποβαλλόμενα εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς ἕνοφονήματα καὶ τῶν κυρίων εἰσηγητῶν τὰ ἀντιχριστιανικὰ διδάγματα, προτιμῶμεν νὰ λάβωμεν ἀνὰ χεῖρας τὰ πολὺ περισσότερον τούτων εἰκονίζοντα τὸν ἔθνικὸν χαρακτήρα ἀπηχήματα τῆς δημοτικῆς Μούσης. Τούτων τὰ πλείστα εὐρίσκομεν ἀρχαίζοντα πολὺ μᾶλλον ἢ αἰσθηματικά. Ὅπως ὁ ἀρχαῖος, οὕτω καὶ ὁ νεώτερος Ἕλλην παρίσταται ἐν αὐτοῖς ἀγαπῶν πρόπαντός ἄλλου τὸν *ἐπάνω κόσμον* καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ ἀπολαύσεις, χωρὶς ὑπὲρ τὸ μέτρον νὰ βασανίζεται ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι αὐταὶ εἶνε παροδικαί. Ἀπαρallάκτως ὡς παρ' Ὀμήρῳ, ὁ ἄδης παρίσταται ἐν τῷ δημοτικῷ ἄσματι ὡς σκῆνωμα χασμημάτων καὶ εἰδώλων ματαίων, τόπος πληκτικὸς καὶ *ἀραχνιασμένος*, ἀνευ διακρίσεως Ταρτάρων καὶ Παραδείσου. Τὰ ἐν αὐτῷ παλληκάρια ἐνθυμοῖνται ὡς ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ πόθου τὸ θάλας τοῦ ἡλίου, καὶ ἀληθῆ πατρίδα των θεωροῦσι τὴν ὑπ' αὐτοῦ φωτίζομένην ἀνδοστόλιστον γῆν, ὠφελούμενα τῆς πρώτης τυχούσης περιστάσεως, ἵνα κλέψωσι τὰς κλειδάς ἐκ τῆς ζώνης τοῦ κοιμημένου Θανάτου καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς τ' ὀλημέριον τοῦ βουνοῦ. Ὁ Χάρος

ἐν τῷ δημοτικῷ ἄσματι οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὸ ἀπαισιὸν παρ' Ἑσπερίους φάντασμα τοῦ *Βασιλέως τοῦ τρόμου* (Roi des érouvancements)· ἀλλ' ὅτε μὲν λαμβάνει παρὰ τῆς μητρὸς του μαθήματα φιλανθρωπίας, ὅτε δὲ στέργει νὰ γευματίσῃ, νὰ παίξῃ καὶ νὰ παλαίσῃ μετὰ τοῦ προκαλοῦντος αὐτὸν κλέπτου, καὶ ἄλλοτε παρίσταται ὡς ἀτίθασσος ἱππεὺς ἀποκομίζων εἰς τὸ ἄντρον του τοὺς ὑπ' αὐτοῦ νικηθέντας. Περιττὸν φαίνεται ἡμῖν νὰ καταδείξωμεν τὴν ἀρχαϊκὴν πλαστικότητα τῶν εἰκόνων τούτων, ἥτις ἄλλως διακρίνει πάντα τὰ δημοτικὰ ἄσματα, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ συγγενέστερα τοῖς Ἑσπερίοις, οἷον τὸ τῆς *Ἀρετῆς*. Πανταχοῦ οἱ ἥρωες, οὐδὲ τῶν βρυκολάκων ἐξαιρουμένων, ὁμοιάζουσι ἀρχαίως ἀγάλαμι καὶ οὐχὶ ῥομαντικῇ στήλῃ καπνοῦ· αἱ προσωποποιήσεις βρύσεων, δένδρων, ἀνέμων καὶ βουνῶν ἐνθυμίζουσι τὸ ὀμηρικὸν ἔπος ἀνὰ πάντα στίχον, ἢ δὲ γυνὴ θεωρεῖται ὡς παρ' ἀρχαίοις οὐχὶ αἰσθηματικὴ κλίμαξ πρὸς ἀνάβασιν εἰς οὐρανόν, ἀλλ' ὅτε μὲν ὡς ξανθόν, ὅτε δὲ ὡς μελαγχροινὸν ὄργανον ἠδονῆς. Ἐν γένει δὲ ὁ ἀναγνώστης ἐκπλήττεται βλέπων τὴν ἐλαχίστην ἐπιρροήν, ἣν ἤσκησεν ὁ χριστιανισμὸς ἐπὶ τῆς φαντασίας τῶν Ἑλλήνων. Μόνον αὐτοῦ ἔχην ἀνακαλύπτωμεν ἐν τῇ δημοτικῇ ποιήσει ὀλίγα τινὰ θάσα, κηρία, κόλλυβα, λιβάνια καὶ κατακλιεῖδα, ἀσυγκρίτως καὶ ταῦτα ὀλιγώτερα ἢ ἐν τῇ ἰταλιζούσῃ ἑπτανησιακῇ, ἀλλ' οὔτε φόβον, οὔτε μέριμναν τῶν μετὰ τάφον, οὔτε ἀναίτιον μελαγχολίαν, οὔτε ἀσκητικὴν ἀπογοήτευσιν τῶν ἐπιγείων ἢ ἔχνος μυστικισμοῦ. Ἡ θρησκεία τοῦ ἀρματωλοῦ παρίσταται οὐχὶ ὡς ὑπερφυσικὸς πόθος καρδίας ἐπαναστατούσης κατὰ τοῦ νόμου τῆς γεννήσεως καὶ τῆς φθορᾶς, ἀλλ' ὡς ἀρχαία πολισοῦχος θεότης, φρουροῦσα τὴν ἐθνικότητα τῶν Ἑλλήνων· σύμβολον πολιτικῆς μάλλον ἢ οὐρανίας ἐλπίδος, ὄζουσα στρατοπέδου καὶ πρωτοκόλλου πολὺ πλεόν ἢ παραδείσου. Τοιαύτη τοῦλάχιστον εἶνε ἡ ἐκ προσεκτικῆς ἀναγνώσεως τῶν ποιημάτων τούτων ἐντύπωσις ἡμῶν, οὐδὲ νομίζομεν τὴν σήμερον γενεάν ὑπερφυσικωτέραν τῆς τουρκομάχου. Ἡ εὐσέβεια ὀνομάζεται παρ' ἡμῖν *τήρησις τῶν πατριῶν*, ἰδανικὸν δὲ ἔχει τὴν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς Ἀγ. Σοφίας. Ὁ κλῆρος ἡμῶν οὐδ' ἔχνος ἔχει οὔτε τῶν ἀρετῶν οὔτε τῶν ἐλαττωμάτων, αἵτινες διακρίνουσι τοὺς ἀλλαχοῦ ἱερεῖς. Ἐπὶ τουρκοκρατίας διασκήθη ἐπὶ πατριωτισμῷ, σήμερον δὲ διακρίνεται ἐπὶ ἀξιοθναμίστῳ ἀνεξίτηθῳ οὐ μόνον πρὸς τὰς ἄλλας αἱρέσεις, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἰδέας τοῦ αἰῶνος, ὧν δὲν βλέπει τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ δόγμα. Καὶ τοῦτο οὐχὶ τόσο ἐξ ἀπαιδευσίας ὅσον ἐξ ἐντελοῦς ἀποξενώσεως ἀπὸ τῆς ὑπερφυσικῆς ἐννοίας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἄν εἷς τινα τῶν ἡμετέρων ἱεραρχῶν σαφῶς ἐξετίθεντο καὶ κάλλιστα ὑπ' αὐτοῦ κατενοοῦντο τὰ συστήματα τοῦ Λιτρέ καὶ τοῦ

Δαρβίνου, νομίζομεν ὅτι καὶ πάλιν ἤθελεν ἐρωτήσῃ διατι οἱ ἐν τῇ Δύσει συνάδελφοί του πολεμοῦσιν οὕτως ἀγρίως τοὺς σοφούς τούτους ἀνθρώπους, ἀφοῦ οὐδὲν εἶπον οὔτε κατὰ τῶν Συνόδων οὔτε κατὰ τῶν Ἁγίων. Αἱ σχέσεις τῶν παρ' ἡμῖν πεπαιδευμένων ἱερέων πρὸς τὸ δόγμα ὁμοιάζουσι τὰς τοῦ ἔλλογιμοτάτου κ. Κόντου πρὸς τὸν Πλάτωνα καὶ Σοφοκλῆ, μὴ ἐκτεινομένης πέραν τῶν συνηρημένων, τοῦ μέσου μέλλοντος καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ. Διάσημος παρ' ἡμῖν διατρίβων φιλέλλην ἐκφράζεται περὶ τούτων ὡς ἀκολούθως: «Ὁ ἄνθρωπος τῆς Δύσεως ἐκπλήττεται βλέπων λαὸν οὕτως ἀγίνουσι εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀδιαφοροῦντα περὶ τοῦ ποιοῦ τῶν παρ' αὐτῷ ἱερέων. Ἡ ἀδιαφορία αὕτη πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸ εἶδος τοῦ παρ' ἡμῖν θρησκευτικοῦ πνεύματος, οὐδόλως συνδεομένου ὡς παρ' ἡμῖν πρὸς τὴν διάνοιαν, τὴν συνείδησιν καὶ τὴν διαγωγὴν. Ἡ ἐξομολόγησις ἐν Ἑλλάδι εἶνε ἀπλοῦς τύπος, αἱ δὲ παιδαγωγοὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐκπαιδευομένων Ἑλληνίδων ἀποροῦσι βλέπουσαι αὐτὰς μὴ δυναμένας νὰ ἐννοήσωσι τί εἶνε προσευχή. Ἡ Ἑλληνὶς τάχιστα οἰκειοποιεῖται τὸ ἐνδυμα, τὰ ἔθιμα, τὸ πνεῦμα καὶ τὴν χάριν ἡμῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν ἐσωτερικὴν εὐσέβειαν, ἥτις εἶνε γράμμα νεκρὸν διὰ τὸν λαὸν τούτον»¹.

Τοιαῦτα χωρῖα ἠδυνάμεθα νὰ παραδέσωμεν πολλὰ, πειστικωτέραν ὅμως πάσης παραπομπῆς νομίζομεν τὴν εἴσοδον εἰς τινὰ τῶν ἡμετέρων ἐκκλησιῶν, κατὰ τὴν ἐβδομάδα μάλιστα τῶν Ἁγίων Παθῶν, καὶ τὴν μετὰ προσοχῆς ἐπιθεώρησιν τῆς φυσιογνωμίας τῶν ἐν αὐτῇ. Ἄν ὑποθεθῇ ἀληθεῦς τὸ σύστημα τοῦ Λαβατέρου καὶ κατὰ τοῦτο ἐξητάζοντο τὰ κρανία τῶν ἐκκλησιαζομένων, πολὺ φοβούμεθα ὅτι ἤθελεν εὐρεθῆ ἑλλείπων ἀπὸ τῶν πλείστον τῆς ὑπερφυσικότητος ὁ λοβός. Παράδοξον φαίνεται, ἀλλ' εἶνε ἐν τούτοις ἀληθέστατον ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος τῆς Δύσεως πλειστάκις κατεπίεσθη, ἐβασανίσθη καὶ ἐδουλώθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας συμμαχούσης μετὰ τῆς κοσμικῆς τυραννίδος, ὁ δὲ Ἑλλην παντοιοτρόπως ὑπ' αὐτῆς εὐηργετήθη καὶ ἐσώθη ἀπὸ τοῦ αἰσχιστοῦ ζυγοῦ, καὶ ἐν τούτοις ἐν μὲν τῇ Δύσει τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ζῆ ἐτι καὶ σφραδάζει ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τῆς ἐπιστήμης, παρ' ἡμῖν δὲ ἡ χαλάρωσις αὐτοῦ εἶνε τοιαύτη, ὥστε κινεῖ εἰς ἐκπλήξιν τὸν ἐπισκεπτόμενον τὴν Ἑλλάδα ξένον. Τοῦ φαινομένου τούτου δὲν ἐπιχειροῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ἐξηγήσιν, τοῦτον μόνον τὸ ἔχον ἀμεσον σχέσιν πρὸς τὸ προκείμενον ἡμῖν θέμα ἀρκούμενοι νὰ ἀρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν φαίνεται σπουδαίως μεταπλάσας τὸν φύσει ἀντικειμενικὸν τοῦ Ἑλλήνος χαρακτήρα.

1) A. Dumont, Les Balcans κτλ. Βλ. καὶ Μενδελῶνος «Ἴστορ. Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως», τόμ. α', σελ. 37.

βεβαίως δὲ δὲν ἐπικρατεῖ σήμερον παρ' ἡμῖν οὔτε περίσσεια θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, οὔτε κένθος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ αὐτοῦ οἶον τὸ ἐμπνέον τοὺς συγχρόνους ἐν τῇ Δύσει ποιητὰς.

Ἐτερος πλὴν τοῦ αἰσθήματος παράγων τῆς Ἑσπερίας ποιήσεως εἶνε ἢ αὐξοῦσα διανοητικὴ ἀνάπτυξις τοῦ κοινοῦ, ἐνδιαφερομένου εἰς ζητήματα φιλοσοφικά, κοινωνικά ἢ καὶ ἐπιστημονικά συνδεδεμένα πρὸς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀποστολὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ τάσις μάλιστα αὕτη ἀνησυχεῖ πολλοὺς τεχνοκρίτας, φοβούμενους μὴ ἐγγίξῃ ἢ πλήρωσις τῆς προφητείας τοῦ Ἐγγέλου, καθ' ἣν ἡ ῥομαντικὴ ποίησις, ἀφοῦ ἀρθῆ τῇ βοήθειᾳ τῆς μεταφυσικῆς ἀφαιρέσεως εἰς ἀπάτητον πρὶν ὕψος, θέλει ἀποβάλλῃ ἐπὶ τέλους πᾶσαν πλαστικότητα καὶ συγχωνευθῆ τῇ φιλοσοφίᾳ, ταυτιζομένων τῶν ἰδεῶν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς, ἥτοι τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλ' ὁ μὲν κίνδυνος οὗτος εἶνε εἰσέτι ἀπλή ὑπόθεσις, ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος ἡ ἐπίδρασις τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος ἀπεδείχθη εὐεργετικὴ τῇ ποιήσει, ἀφοῦ εἰς ταύτην ὀφείλονται πλὴν τοῦ δραματικοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Γκαίτε, πολλὰ τοῦ Βύρνος καὶ τοῦ Shelley, κάλλιστοί τινες στίχοι τοῦ Rukert, τοῦ Βίκτωρος Οὐγου καὶ αὐτοῦ τοῦ Μυσσέτου, πάντα δὲ ἀνεξαιρέτως τὰ ποιήματα τοῦ ἀμερικανοῦ Ἐδγάρδου Πόου. Ἄλλὰ τοῦ εὐεργετήματος τούτου μετέχουσιν ἄρα καὶ οἱ παρ' ἡμῖν στιχουργοῦντες; Ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἠκούσατε μακαριζομένην τὴν Ἑλλάδα ὡς μὴ ἔχουσαν οὔτε μηδενιστὰς οὔτε ἄλλην τινὰ φιλοσοφικὴν ἀρεσιν, οἶαι αἱ νεόμεναι τὴν κατὰ τὸν μακαριστὰν «*κρονόληρον, ἀπομεωραμένην, ὑστερικὴν καὶ παραπαλοῦσαν Ἑυρώπην*». Ἡ ἔλλειψις παρ' ἡμῖν τοιούτων αἰρέσεων εἶνε βεβαίως εὐτύχημα, ἢ αὐταρέσκεια ὅμως ἐπὶ τούτῳ ὁμοιάζει ὡς εἰ ἐκτανχάτο ὁ οὐδέποτε πολεμήσας ὅτι δὲν φέρει πληγὴν ἐπὶ τοῦ σώματος καμμίαν ἢ ὅτι καθαρεύουσιν αἱ χεῖρες τοῦ φλυκταινῶν καὶ τύλων ὁ μὴ ἐγγίσας ἐργαλεῖον. Ἀπαρράλλοιως καὶ ἢ μὴ φιλοσοφήσασα νεώτερα Ἑλλάς οὐδὲ φιλοσοφικοὺς μάλωπας ἠδύνατο νὰ πάθῃ. Ἄξιον δὲ ἐξετάσεως ἤθελεν εἶναι μόνον τοῦτο, ἂν πρὸς ἀποφυγὴν μηδενιστῶν συμφέρῃ τῷ ὄντι νὰ μὴν ὄλος ξένη τοῦ διανοητικοῦ βίου τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Τὸ καθ' ἡμᾶς πολὺ φοβούμεθα ὅτι μέγα μέρος τῆς μαστιζούσης τὴν χώραν ταύτην ἐπιπολαιότητος καὶ τῆς ἐντεῦθεν κακοδαιμονίας ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι δὲν κατενοήθη ἀρκούντως ἡ ἄμσος σχέσις τῆς ἐπιστήμης τοῦ πνεύματος πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον. Ὁ στίχος τοῦ Λουκρητίου «*mens agitât molem*», ἥτοι ὁ *νοῦς κινεῖ τὴν ὄλην*, δὲν μετεφράσθη ἀκόμη νεοελληνιστί, καὶ ἐντεῦθεν ἢ περιφρόνησις καὶ ὁ ἄγριος ἐνίοτε πόλεμος τῶν κατὰ καιροὺς κυβερνήσεων πρὸς τὴν πρώτην τῶν ἐπιστημῶν. Συνομιλοῦντες ἐσχάτως μετὰ πολιτικοῦ ἀνδρὸς περὶ τοῦ παραδόξου φαινομένου, καθ' ὃ ἐν

μὲν ταῖς λοιπαῖς σχολαῖς τοῦ Πανεπιστημίου διορίζονται οἱ δπωσδήποτε γνωρίζοντες τὴν ἱατρικὴν ἢ τὰ νομικά, ἐν δὲ τῇ φιλοσοφικῇ ἐτοποθετήθη ὁπαδός τις τοῦ κόμματος, μὴ τυχὼν παρὰ Θεοῦ τῆς ἀπαιτουμένης νοημοσύνης ἵνα ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα ὡς ἐπαρχος ἢ ὑποτελώνης, ἐλάβομεν παρ' αὐτοῦ ὡς ἀπάντησιν τὸ ἀκόλουθον ἀξιολογούμενον ἀπόφθεγμα: «*Μία στραβὴ συνταγὴ ἢμπορεῖ νὰ σκοτώσῃ τὸν ἄρρωστον καὶ ἀνάξιος δικηγόρος νὰ καταστρέψῃ τὸν πελάτην, ἐνῶ ἂν ἐξηγήσῃ στραβὰ ὁ καθηγητὴς τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλη τὸ κακὸν δὲν εἶνε μέγαν*». Τοιαύτη τις θεωρία ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ γράμματα, τὴν ποίησιν, τοὺς συλλόγους καὶ τοὺς διαγωνισμοὺς. Ἀφ' ἐνὸς μὲν νομίζομεν τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν πληθύν τούτων ἀναγκαίαν εἰς ἔθνος προωρισμένον νὰ φωτίσῃ τὴν Ἀνατολήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ περὶ τῆς ποιότητος αὐτῶν εἴμεθα ἐπίσης ἀδιάφοροι, ὅσον νεόπλουτος παντοπώλης εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν χρυσοδέτων τόμων του, τῶν ὁποίων προορισμὸς εἶνε κατ' αὐτὸν οὐχὶ ν' ἀναγινώσκωνται, ἀλλὰ ν' ἀποτελῶσι τὴν βιβλιοθήκην, ἀναγκαῖον σκεῦος εὐρωπαϊκῶς ἠθροπισμένου μαγάρου. Τὸ δὲ ὄντως περίεργον εἶνε ὅτι ὁ Ἑλληὴν, οὔτε πνεύματος οὔτε νοημοσύνης ἀμοιρῶν, οὐδόλως ἀπατάται περὶ τῆς ἀξίας πάντων τούτων. Ἄλλ' ἐξ ἀνοχῆς καὶ ῥαθυμίας ἀκολουθῶν τὸ ἐπικρατήσαν ῥεῦμα τῆς ἐπιδείξεως, θέλει ἀκαδημίας ἐν πληρεστάτῃ γνώσει ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ἀκαδημαῖκοι ἄνδρες, βραβεύει ἔργα τὰ ὁποῖα ἐξ ὄλης καρδίας περιφρονεῖ, χειροκροτεῖ ἀηδιάζων, ἀκροᾶται χασμώμενος ἀτελευτήτους λόγους καὶ εἶνε ὁ ἴδιος ἔτοιμος νὰ διμιλήσῃ ἐκ τοῦ προχείρου περὶ παντὸς πράγματος, οὐχὶ ἐκ τύφου ἢ ὑπερβαλλούσης πεποιθήσεως εἰς τὰς γνώσεις του, ἀλλ' ἀπλῶς διότι νομίζει τὴν ἐκστόμενισιν λήρων πράγμα ὄλος καθ' ἑαυτὸ ἀδιάφορον καὶ ἀβλαβές. Ἀνεπίσσαντες τὸ τελευταῖον πόνημα τοῦ διευθύνοντος τὴν ἐνταῦθα γαλλικὴν Σχολὴν διακεκριμένου φιλέλληνος καὶ φιλόλογου, εὐρομεν ἐν αὐτῷ τὴν ἀκόλουθον ἀξίαν μελέτην περικοπὴν: «*Ἐν τῶν γνωρισμάτων τοῦ σήμερον Ἑλληνοῦ εἶνε νὰ διμιλῇ ἀπλῶς ἵνα διμιλῇ, ἐν γνώσει ὅτι δὲν λέγει τίποτε. Τοιαύτη τις τάσις ὑπῆρχε πιθανῶς καὶ παρ' ἀρχαίοις· καὶ ἐκ τούτου κλίνω νὰ πιστεύσω ὅτι, ἂν μάτην ἀγωνίζονται σήμερον οἱ σχολιασταὶ νὰ εὐρωσι τὴν ἔννοιαν πολλῶν χωρίων Ἑλληνῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν, τοῦτο προέρχεται, οὐχὶ ἐκ φθορᾶς τοῦ κειμένου, ἀλλὰ διότι ἔννοια δὲν ὑπῆρχε ποτε ἐν αὐτοῖς καμμία*»¹. Οὕτω λοιπὸν ἢ ἐξίς ἡμῶν τοῦ ἀσκόπως διμιλεῖν προτείνεται ὡς βᾶσις νέας ἐρμηνευτικῆς μεθόδου τῶν ἀρχαίων. Κατὰ τὴν Γραφὴν τὰ ἁμαρτήματα τῶν πατέρων πίπτου-

1) Μεταφράσαμεν ἐν περιλήψει.

σιν ἐπὶ τὰ τέχνα. Ἄλλ' ἐνταῦθα συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀνάπαλιν, ἀφοῦ ἡ σημερινὴ ἡμῶν ἀργολογία προτείνεται ὡς ἐπιχείρημα κατὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ Εὐριπίδου. Ὅπως δὴ ποτε πολὺ φοβούμεθα ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο θέλει ἐξακολουθήσῃ ἀκμάζον ἐν Ἀθῆναις, μέχρις οὗ βαρεῖά της συμφορὰ διδάξῃ ἡμᾶς ὅτι οὔτε ὁ ὀλοκληρικὸς ὑπολογισμὸς εἶνε ὅλως ἀσχετος πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν κανονίων Κρούπ, οὔτε ὅλως ἀκίνδυνον πρᾶγμα ἢ ἐν γνώσει καὶ πεποιθήσει μοναδικῇ πρὸς τὸ ποιδὸν τῶν παρ' ἡμῖν λεγομένων καὶ γραφομένων ἀδιαφορία. Τότε μόνον θέλομεν πεισθῆ ὅτι ἐν τῇ ὥραίᾳ ταύτῃ χώρα ὅπου θάλλει ἡ λεμονέα, ἀδύνατον εἶνε νὰ πραγματοποιηθῇ οἰαδήποτε πρόοδος, ποινὴ ἢ μάθωμεν νὰ μεταχειριζώμεθα τοὺς καρποὺς αὐτῆς ἀφειδῶς καὶ ἀσπλάγγως κατὰ παντὸς ὅστις ἤθελε προσέλθῃ ἀμελέτητος ν' ἀπαγγεῖλῃ λόγους ἄνευ ἐννοίας ἢ ἀξέστους κοινοὺς τύπους. Πιθανὸν εἶνε ν' ἀναφανῶσι τότε καὶ παρ' ἡμῖν μηδενιστὰ ἢ ἄλλη τις φλύκταινα ἀληθῶς ἐργαζομένου ἐγκεφάλου, ἀλλὰ παρ' αὐτοῖς καὶ ἐπιστήμονες καὶ συγγραφεῖς καὶ ποιηταί.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ ἀνωτέρω νομίζομεν ὅτι δικαιούμεθα νὰ πορισθῶμεν ἐξ αὐτῶν: α') ὅτι ἡ μὲν ἀντικειμενικὴ ποιήσις, ἀσυμβίβαστος οὕσα πρὸς τὴν πεζότητα τοῦ σήμερον αἰῶνος, ἐξέλιπε πανταχοῦ· β') ὅτι ἡ μόνη ἀπομείνασα καὶ παρακμάζουσα κἀκεῖν ἔν τῇ Δύσει ὑποκειμενικὴ ἢ ῥομαντικὴ ἀπαιτεῖ ἔξαρσιν αἰσθημάτων καὶ κοινὸν ἐνδιαφερόμενον εἰς ζητήματα ὅλως ξένα εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῆς πλειονοψηφίας τῶν σήμερον Ἑλλήνων, δι' οὗς ἡ ποιήσις καὶ τὰ γράμματα εἶνε ἐπὶ τοῦ παρόντος εὐρωπαϊκῆ πολυτέλεια, συρμός, πόρος ζωῆς, μέσον ἐπιδείξεως καὶ οὐχὶ ἀνάγκαι τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας.

Τὴν ὁρθότητα τῆς ἀνωτέρω θεωρίας ἐπικυροῖ, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, ἡ ἐξέτασις τῶν ἐμμέτρων προϊόντων τῆς καθ' ἡμᾶς φιλολογίας. Φειδόμενοι τῆς ὑμετέρας ὑπομονῆς θέλομεν φυλλομετερήσῃ τρέχοντες ὀλίγιστα τινα τούτων. Πρὸ πάντων ὅμως πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ πρόοδος τῆς καλλιλογικῆς ἐπιστήμης νὰ μετέβαλε σπουδαίως τὸ ἔργον τοῦ κριτικοῦ. Οὗτος δὲν εἶνε πλέον αὐθαίρετος δεσπότης ἀποφασίζων κατὰ τὸ δοκοῦν, ἀλλ' ἀπλοῦς δικαστὴς ἐφαρμοζὼν κειμένους νόμους· ἂν δὲ τυχὸν δὲν ἀρέσκειται εἰς τούτους, πρέπει πρῶτον νὰ γίνῃ νομοθέτης καὶ ἔπειτα συμφώνως τοῦλάχιστον πρὸς ἑαυτὸν νὰ δικάσῃ. Κατὰ τὸν Ρίχτερ, «ἡ κρίσις περὶ ποιητοῦ δὲν δύναται νὰ ὁμοιάσῃ τὴν ἀπάντησιν τὴν διδομένην εἰς οἰκοδόμοισιν, ἧτις ἐρωτᾷ προσφέρουσα κύπελλον τεῖου πῶς ἤρσεν ἡμῖν τὸ δεῖνα βιβλίον, ἀλλὰ πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς γενικὰς ἀρχάς, εἴτε ὑπ' ἄλλων εἴτε ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κρίνοντος τεθείσας, καὶ ν' ἀποτελῇ μικρογραφίαν καλ-

λλογίας»¹. Τὸ δὲ ἄλλο παρ' ἡμῖν σήμερον ἀκμάζον εἶδος κριτικῆς, τὸ συνιστάμενον εἰς τὸ ἐκτιμᾶν τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ διὰ θαυμαστικῶν καὶ ἐπιφωνημάτων, οἷον *ἀμίμητον τοῦτο παρὰ Τερτζέτη, ὠραῖον τὸ ἄλλο παρὰ Σούτσω, κατώτερον τὸ τρίτον παρὰ Ζαλακόστα*, θεωρεῖται σήμερον ὡς ἀρμόζον εἰς μόνην τὴν ὑπέρτεριαν τοῦ Μολιέρου. Οὐδεμίαν ἔχοντες ἡμεῖς ἀξίωσιν νομοθέτου καὶ ἔτι ὀλιγοτέραν τόλμην πρὸς αὐθαιρεσίαν, ἐπιθυμοῦμεν ἐξ ὅλης καρδίας νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰ μέτρα τῶν διασήμεων κριτικῶν πρὸς ἐκτίμησιν τῆς συγχρόνου ἡμῶν ποιήσεως, ἐξετόζοντες αὐτὴν κατὰ τὸ «*κάλλος ἐν μεγέθει καὶ τάξει*» τοῦ Ἀριστοτέλους, τὴν «*μετοχὴν εἶδους*» τοῦ Πλωτίνου, τὴν «*περιεκτικότητα ἰδανικοῦ*» τοῦ Ἐγγέλου ἢ τὴν «*ὑπεροχὴν ὀντότητος*» τοῦ ἡμετέρου κ. Βράϊλα. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀπόπειραν ταύτην ὑπεπέσαμεν εἰς μεγίστην ἀληθῶς ἀμυχανίαν. Ὑποθέσατε, Κύριοι, τεχνοκρίτην ζωγραφικῆς ἔχοντα πρὸ αὐτοῦ τὰ σχεδιάσματα πρωτοπείρων μαθητῶν τοῦ ἡμετέρου Πολυτεχνείου καὶ ἠγακασμένον νὰ κρίνῃ ταῦτα κατὰ τὰς ἀρχὰς εἴτε τῆς κλασσικῆς εἴτε τῆς πραγματικῆς σχολῆς, ἀποφασίζων ἂν ἐπικρατῇ τὸ ἰδανικὸν ἢ ἡ πλαστικότης, ἢ ἔκφρασις ἢ ἡ μορφῆ, ἔν ἔργοις ὅπου ἐπικρατοῦσι πρὸ πάντων οἱ παραβλῶπες ὀφθαλμοί, οἱ ἀνώμαλοι ὄμοι καὶ τὰ ἄνισα τὸ μῆκος σκέλη. Ἀπαράλλακτος εἶνε ἡ θέσις κριτικοῦ ζητοῦντος νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Ἐγγέλου εἰς τὰ ψελλίσματα τῆς νεοελληνικῆς Μούσης. Ὅπως δὴ ποτε ἐξ ὅλων τῶν προχείρων θεωριῶν περὶ καλοῦ ἐφάνη ἡμῖν δεκτικὴ πρακτικωτέρας ἐφαρμογῆς ἢ τοῦ Ἀλφρέδου Μυσσέτου, δύο μόνον προσόντα θεωροῦντος ἱκανὰ πρὸς σωτηρίαν ποιήματος, τὸ νὰ ἀρέσκῃ εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ συγχρόνως εἰς τοὺς ὀλίγους, ἦτοι τοὺς εἰδήμονας². Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀπλήν οὕσαν παραλλαγὴν φιλοσοφημάτων τινος τοῦ Καντίου, ἐξετάζοντες τὰ προκειμένα ἡμῖν ποιήματα, συγχωρήσατε νὰ ἐρωτήσωμεν ὑμᾶς, Κύριοι, ἂν πολλοὺς ἀνευρίσκετε ἐν τῇ ὑμετέρᾳ μνήμῃ στίχους τῶν ἀξιότιμων κυρίων Ἀντωνιάδου, Σκόκου, Βασιλειάδου, Σταυρίδου, Βυζητινοῦ ἢ ἄλλου τινὸς τῶν συνήθως βραβευομένων ποιητῶν. Ἄν πολλὰ ἐχύσατε ἐπὶ τῶν σελίδων αὐτῶν δάκρυα ἢ ἠσθάνθητε ποτε ἀνελίσσοντες αὐτοὺς τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος περιγραφόμενον ἀναγκαῖον σύμπτωμα τῆς ἐπιδράσεως τοῦ καλοῦ, ἦτοι τὸ σῶμα καταλαμβάνομενον ὑπὸ θερμότητος ἀήθους καὶ ἔπειτα τὴν ὑμέτεραν ψυχὴν πτεροφυοῦσαν, καταλείπουσαν τὸ σαρκίον καὶ ἀφι-

1) I. Π. Ρίχτερ Εἰσαγ. εἰς τὴν Αἰσθητ., τόμος β', σελ. 298.

2) Alfred de Musset, *Mélanges* κτλ. ἐκδ. Carpentier, σελ. 13.

πταμένην εἰς τὴν χώραν τῶν ὄνειρων ¹. Ἄν οὐδὲν τοιοῦτον ὑμῶν συνέβη, τὰ στιχορρηγήματα ταῦτα δὲν ἐκπληροῦσι τὸν πρῶτον ὑπὸ τοῦ Μυσέτου ἀπαιτούμενον ὅρον, ἵνα θεωρηθῇ ποίημά τι ὡς ἄξιον τοῦ ὀνόματος.

Ἄλλ' ἴδωμεν ἂν, ἐν ἐλλείψει ἐμπνεύσεως καὶ ποιητικοῦ πυρός, ἔχουσι τοῦλάχιστον τὰ ἔργα ταῦτα τεχνικὴν τινα ἐπεξεργασίαν, ἀρκοῦσαν νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τὸν ἐπιεικέστατον τεχνοκρίτην. Ἐνώπιον ἡμῶν ἔχομεν παχύτατον τόμον, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι συνδεδεμένα τὰ ἀριστα ἔργα οὐ μόνον τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων στεφανηφόρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδελφῶν Σούτσων, τοῦ Ζαλακώστα καὶ ζώντων ὁμοτίμων. Τὸν τόμον τοῦτον ἀνοίγομεν ὅπου δῆποτε, ὅλος κατὰ τύχην, μὴ θέλοντες νὰ γνωρίζομεν εἰς ποῖον ἀνήκει τὸ ποίημα πρὸς ἀποφυγὴν πάσης προσωπικότητος, καὶ ἐν ἐκάστη ἀνεξαίρετως αὐτοῦ σελίδι εὐρίσκομεν στίχους οἷοι οἱ ἐξῆς:

Καὶ ἰδοὺ οἱ σαμφεῖρινοι κάμποι
Ἄπὸ ἄστρα γεμίζουσι λαμπρά,
Κ' ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἀργυρᾷ
Ἦ πανσέληνος λάμπει.

Δύνασθε, Κύριοι, νὰ κατανοήσετε μεσουρανοῦσαν τὴν πανσέληνον καὶ συγχρόνως τὸν οὐρανὸν πληρῆ λαμπρῶν ἀστέρων, μὴ ἐξαφανιζομένων ὑπὸ τῆς λάμπσεως αὐτῆς; Τὸ καθ' ἡμᾶς οὐδέποτε ἔτυχε νὰ ἴδωμεν τοιοῦτο φαινόμενον· γνωρίζομεν δὲ μόνον ὅτι ὁ Μίλτων γράφει: «*Ἡ σελήνη ἐσκίασε τοὺς ἀστέρας διὰ τῆς ἀργυρᾶς αὐτῆς χλαμύδος*» ὁ Σολωμός: «*Εἶνε νύκτα γλυκειὰ καὶ τὸ φεγγάρι δὲν βγαίνει νὰ σκεπάσῃ ἄστρο κανένα*» ὁ Πίνδαρος περὶ ἡλίου «*ἐρῆμας δι' αἰθέρος*» καὶ ἄλλοι ἄλλα, οὐδείς ὅμως ποτὲ συγχρόνως πανσέληνον καὶ ἀστέρας.

Ἄνοιγοντες καὶ πάλιν κατὰ τύχην τὸν τόμον ἐμπίπτομεν εἰς τοὺς ἐξῆς στίχους:

Συλλέγει θάμνους καὶ ξηρὰ ἀνάπτει χόρτα τόσα
Καὶ μαύρη αἴρεται καπνοῦ εἰς τοὺς αἰθέρας γλώσσα.

Γλώσσας πυρὸς ἔτυχε πολλάκις νὰ ἴδωμεν, καπνοῦ ὅμως οὐδέποτε, ἀλλὰ μόνον καπνιστάς.

Ἐν ἄλλῃ τῆς συλλογῆς σελίδι ἔχομεν ὅρος,

Μὲ πυκνάς κατάφυτον ἰτέας,

αἵτινες, ὡς πάντες γνωρίζετε, εἰς παροχθίους μόνον κοιλάδας βλαστανουσὶν· εὐθὺς κατωτέρω εὐρίσκομεν *κεραυνοὺς ὀλοῦ-*

1) Πλάτ. Φαῖδρος, ἐκδ. Ῥυγκείου, τόμ. ζ', σελ. 35.

ζοντας ὡς παιδία, καὶ ἔπειτα πόντον, τὸν ὁποῖον, ἀντὶ νὰ χυρσώνη,

Ἐο Φοῖβος τὰ νάματ' αὐτοῦ ἀργυροῖ.

Τοιαῦτα εἶνε παρὰ τοῖς θεοπνεύστοις ἡμῶν ποιηταῖς τῆς φύσεως αἱ περιγραφαί. Περὶ τοῦ Ὀμήρου μυθολογεῖται ὅτι ἦτο τυφλὸς ἐν ταῖς περιγραφαῖς ὅμως αὐτοῦ οὐδὲν φαίνεται τυφλότητος ἔχνος, ἐνῶ ἂν περιέλθωσιν εἰς τοὺς ἔπειτα ἀνθρώπους οἱ σήμερον γραφόμενοι στίχοι, οὗτοι δικαιоῦνται νὰ ὑποθέσωσιν ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς φαινομένων ὅτι μεσοῦντος τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος ἔζησεν ἐν Ἑλλάδι ὀλόκληρος γενεὰ ἀομάτων ὀραφῶδων. Ῥίπτοντες ἅπασι ἔτι τὸ δίκτυον εἰς τὸ ποιητικὸν τοῦτο ἔλος ἀνασύρομεν τὸν ἐξῆς στιλπνότατον μαργαρίτην:

Ἄναβητ' εἰς τὸν οὐρανὸν ἀντὶ ὀσμῆς λιβάνων
Φωναὶ αἰμάτων, τῶν νεκρῶν οἱ ἀντιχοῦντες γόοι.

Οἱ νεκροὶ οὗτοι ἐβρουκολάκισαν, φαίνεται, καὶ φωνάζουσιν ἀκόμη ἀφοῦ ἀπέθανον.

Ἄλλ' ἵνα μὴ νομίσετε τὰ ἀνωτέρω κακόβουλον ἀπάνθισμα, ἐνθυμίζομεν ὑμῶν ὅτι ὁ ἀείμνηστος Ἀσώπιος ὑπέβαλεν εἰς τοιαύτην ἀνάλησιν ὀλόκληρον τραγῳδίαν τοῦ Παναγιώτου Σούτσου καὶ συμπέρασμα αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ ἐξῆς: «*Ἐν ἀκριβεστέρῳ ὀπωσοῦν ἐξετάσει ὀλίγοι ἠθέλων εὐρεθῆ οἱ ὅλος δόκιμοι στίχοι*», καὶ ὡς εὐθρημα ἀναφέρει τέσσαρας μεταξὺ χιλίων. Τοιοῦτον περίπου ἠθέλεν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀναλύσεως καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἡμῶν τόμου. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνωτέρω παρατεθέντα δικαιούμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἀρκοῦντα. Ἀληθέστατον μὲν εἶνε ὅτι καὶ ὁ Ὀμηρος ἐνίοτε νυστάζει, καὶ ὁ ἥλιος ἔχει κηλίδας καὶ παροδικὸν ἐξάνθημα στίζει πολλάκις τὸ μέτωπον καλλίστης παρθένου, σεληνοφώτιστοι ὅμως ἀστέρες, γλώσσα καπνοῦ καὶ βοῶντες νεκροὶ ἐν οὐδεμιᾷ ἀπαντῶνται φιλολογία. Ταῦτα οὔτε νυστάγματα εἶνε, οὔτε κηλίδες ἐν ἡλίῳ, οὐδ' ἐξάνθηματα ἀθῶα, ἀλλ' αὐτόχρομα χιοράδες, ὧν μία μόνη ἀρκεῖ ὡς σημεῖον ἀνιάτου ποιητικῆς ἀναιμίας. Θέλετε ἤδη νὰ μάθετε, διατὶ οὗτος ἄξεστος καὶ ἀμαίευτος παραδίδονται εἰς τὴν δημοσιότητα τὰ ἔργα τῶν ἡμετέρων στιχοπλόκων, καὶ πῶς ἐν ἐλλείψει τῆς αἴγλης τοῦ ποιητοῦ δὲν λάμπει τῶνλάχιστον ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν ὁ ἰδρῶς ἐνσυνειδήτου ἐργάτου; Τοῦτο διδασκόμεθα ἐκ τοῦ προλόγου λυρικῆς τινος συλλογῆς, ἧς ἀσπλαγχνία ἠθέλεν εἶναι νὰ ὀνομάσωμεν τὸν αὐτορργόν. Οὐδὲ τῆς Ῥαχὴλ ἠφωνή θρηνοῦσης ἐπὶ τὰ τέκνα τῆς εἶνε γοεωτέρη τῶν ὀδυρμῶν τοῦ μουσοπόλου τούτου ἐπὶ τῇ ψυχρότητι τοῦ ἀμούσου κοινοῦ. Ἐπὶ τέλους ὅμως σπογγίσας τοὺς ὀφθαλμούς ἀναγράφει: «Ἄδιάφορον ὅμως! Ἄς ἀντιτάσῃ ἡ

Ἑλληνικὴ κοινωνία τὴν παγερόν της ἀδιαφορίαν εἰς πᾶν αὐτοφρονὲς ποιητικὸν προῖόν, ἀλλ' ὡς ἀντιτάσσωμεν καὶ ἡμεῖς ἴσην ἀδιαφορίαν εἰς τὴν ἀδιαφορίαν της. Δὲν τῇ μέλει ἀν' ὑπάρχωμεν ; διατί νὰ μᾶς μέλη ὄν ὑπάρχη ; » Οὕτω λοιπὸν κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην, μεταξὺ τοῦ ποιητοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ κοινοῦ ἀφ' ἑτέρου πρέπει νὰ συντάσσεται συμβόλαιον ἀμοιβαίας περιφρονησεως, ἕξ οὗ δικαιούται ὁ μὲν ποιητὴς νὰ γράφῃ ἐκ τοῦ προχείρου ὅ,τι φθάσῃ, τὸ δὲ κοινὸν νὰ μὴ ἀναγινώσκῃ. Περὶ τούτου ὅμως ἀδιαφορεῖ ὁ προλογογράφος ἀνακράζων : «Τὸ παρὸν δὲν συμπεριλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸ μέλλον καὶ οἱ ἐπελευσόμενοι ἔχουσι καιρὸν νὰ μὲ ἀποζημιώσωσιν». Ἐκ τούτων βλέπομεν ὅτι ὅπως ἐν Γερμανίᾳ *μουσικὴ τοῦ μέλλοντος*, οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ἰδρύεται ποιήσις τοῦ μέλλοντος. Δυστυχῶς ὅμως ἡ κριτικὴ ἐπιστήμη ἐξημέμωσε πρὸ πολλοῦ πᾶσαν τοιαύτην ἐλπίδα, ἀποδείξασα ὅτι πρῶτος ὄρος τῆς ἀθανασίας ποιητοῦ εἶνε τὸ νὰ ζῆσῃ παρὰ τοῖς συγχρόνοις. Κατὰ τὸν Ῥίχτερ ποιητὴς δύναται νὰ ὀνομασθῇ μόνως ὁ κατορθώσας νὰ ἐλκύσῃ τὸν θαυμασμὸν ὀλοκλήρου λαοῦ. Πλείστους ἀναφέρει ἡ ἱστορία ὄραφδοὺς ἀδικηθέντας, λιμώττοντας, δεσμώτας, φυγάδας καὶ δυστυχεῖς, ἀπαρατήρητον ὅμως καὶ ἄγνωστον τοῖς συγχρόνοις καὶ ἔπειτα ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἀνακαλυφθέντα δὲν μνημονεύει κανένα¹. Καὶ τοῦτο ἔγκειται αὐτῇ τῇ φύσει τῆς ποιήσεως, ἥτις οὐδὲν ἄλλο οὔσα εἰμὴ ἐρμηγεία τῶν μυθίων αἰσθημάτων, ἅτινα ἐν ὄρισμένη τινὶ ἐποχῇ καὶ γῶρα ταράττουσι πᾶσαν καρδίαν, ἀδύνατον εἶνε νὰ παραγνωρισθῇ, ἀν εἶνε πιστή, ἢ νὰ μὴ ἀκουσθῇ, ἀν ἔχη ὁ ἐρμηνεύων τὸ πρῶτον καθ' ὅρατιον προσὸν ποιητοῦ, «*Os magna sonaturus*», μέγα δηλ. καὶ βαρῦνον στόμα. Κάλιστα ἐννοοῦμεν ἐπιστήμονα, ἐφευρέτην ἢ καὶ φιλόσοφον δυσανασχετοῦντα ὅτι δὲν ἐννοεῖται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀλλὰ ποιητῆς, ὀήτωρ, χορευτρία, αἰοιδὸς ἢ ἄλλος κτῆμα τῶν πολλῶν τεχνίτης, παραπονούμενος ὅτι δὲν ἐκτιμᾶται κατ' ἀξίαν, ὁμοιάζει μάγειρον μεμφόμενον τοὺς δαιτυμόνας ὅτι εὐρίσκουν ἄνοστα τὰ φαγητά του. Ὁ τοιοῦτος λησμονεῖ ὅτι οἱ λεμβοῦχοι τῆς Ἑνετίας ψάλλουσι ἐλαύνοντες τὴν κώπην στροφὰς τοῦ Τάσσου ὅτι αἱ ὑπερέτριαι τῆς Βεϊμάρης διελέγοντο περὶ τοῦ τελευταίου δράματος τοῦ Σχιλλέρου πληροῦσαι τὰς στάμνους τῶν εἰς τὴν βρύσιν, οἱ δὲ στίχοι τοῦ Βερανζέρου καὶ τοῦ Τενυσῶνος εὐρίσκονται ἐν πάσῃ μνήμῃ Ἀγγλογάλλου, ὡς παρ'

1) Ὁ Γιλβέρτης καὶ Chatterton ἀπέθανον πρὶν συμπληρώσωσι τὸ εἰκοστὸν ἔτος, ἄλλως δὲ τὴν φήμην αὐτῶν ὀφείλουσι μᾶλλον εἰς τὸ τραγικὸν αὐτῶν τέλος ἢ τὴν ἀξίαν τῶν εὐαριθμῶν στίχων των. Βλέπ. περὶ τούτων τὸ προμν. πόνημα τοῦ Musset, εἰς σελ. 15, καταλήγουσαν διὰ τῆς ἐξῆς αἰτήσεως : «*Je demande qu' on me cite un seul nom, qui glorieux aujourd' hui, ait été de son temps méconnu du public*».

ἡμῖν οἱ τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Χρηστοπούλου. Ἄλλ' ὀπωσθήποτε, μὴ τολμώντες νὰ δικάσωμεν ἡμεῖς μεταξὺ τῆς μελλοντικῆς ταύτης ποιήσεως καὶ τοῦ οὕτως ἀσπλάγγως περιφρονοῦντος αὐτὴν Ἑλληνικοῦ κοινοῦ, ἀναθέτομεν τὴν κρίσιν εἰς ἄλλον πολὺ ἡμῶν ἀρμοδιώτερον δικαστήν. Ὅτε τὸ πρῶτον κατήλθομεν νεώτατοι ἔτι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἠξιώθημεν εὐτυχήματος ἀνεκτιμήτου, τῆς εὐνοίας τοῦ Κωνσταντίνου Ἀσωπίου. Τὸν ἀείμνηστον πρεσβύτην, ὃν ἔμελλον νὰ προπέμψωσι μετ' ὀλίγον εἰς τὸν τάφον δύο ὄλαι ὑπ' αὐτοῦ διδαχθεῖσαι Ἑλλήνων γενεαί, εὐρίσκομεν καθ' ἐσπέραν οὐχὶ ὡς ἄλλον Βέκκερον ἢ Ἐρμᾶνον ἐν μέσῳ εὐσεβοῦς ὁμίλου, ὄρφαντος ἀπλήστως πᾶσαν ἐκ τῶν χειλέων του ἀποστάζουσαν λέξιιν, ἀλλ' ἔρημον καὶ μόνον, κύπτοντα ἐπὶ πενιχρᾶς τραπέζης, ἐφ' ἧς ἔτυχε μάλιστα καὶ νὰ ἴδωμεν ἐνίοτε λοῖδορα φυλάδια ἀνθρωπαρίων ὑβρίζοντων τὸν διδάσκαλον τοῦ γένους. Τοιαύτη δὲ ἦτο τοῦ ἀρχαῖκου τούτου λογίου ἢ ἀγαθότης, ὥστε πολλάκις μετὰ μακρὰν ἐσπέραν, καθ' ἣν μὲ εἶχε παντοιοτρόπως εὐεργετήσῃ, ἀνοίγων μοι ταμεῖον ἀναξαντλήτων γνώσεων, διορθῶν τὰ πρῶτά μου δοκίμια καὶ παντοίας ἐπιδαφιλεύων πολυτίμους συμβουλὰς, μὲ συνεκίμει ἐπειτα μέχρι δακρύων εὐχαριστῶν με ὅτι τὸν ἔκαμα συντροφίαν. Τοιαύτας ἐσπέρας διήλθομεν ὁμοῦ πολλάς, καὶ πολλὰ ἤκουσα περὶ τῆς συγχρόνου ποιήσεως παρὰ τοῦ ὀλόκληρον τὸν βίον εἰς τὴν μελέτην καταναλώσαντος τῶν ποιητῶν. Τὰς ἀναμνήσεις ταύτας ἔφερον εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ καλάμου ἢ πρὸς διδάσκαλον εὐγνωμοσύνην καὶ οὐχὶ ἢ ἀνάγκη ν' ἀντλήσωμεν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς κληροδοτήματος, ἀφοῦ εἰς ὀλόκληρον τὸ ἔθνος κατέλιπεν ἐν τῇ «*Ἱστορίᾳ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων*» τὰς ἐξῆς πολυτίμους συμβουλὰς, ἀνακράζων μετ' ἀδημονίας : «*Τί νὰ εἴπωμεν περὶ ἀνθρώπων, οἵτινες οὔτε ὑπὸ τῆς φύσεως εἰς τοῦτο κεκλημένοι οὔτε διὰ τῆς τέχνης παρασκευασθέντες, πλημμυρίζουσι τὸν κόσμον ποιημάτων, ἅτινα ναπὰ εἰσέτι καὶ ἀχνίζοντα ῥίπτονται εἰς τὴν κόριν ἢ ὄπου καλλίτερα τοῖς πρέπει ; Οἵτινες αὐτοὶ ἑαυτοὺς χειροτονοῦντες καὶ ὀνομάζοντες ποιητὰς, ἀν εὖρωσι καὶ ἄλλον μωρὸν νὰ τοὺς ἐπαινήσῃ, καθίστανται ἀφόρητοι. Ἄλλ' ἵνα μὴ φανῇ ἄδικος ἢ αὐστηρὰ ἢ περὶ τῶν ψευδοποιητῶν κρίσις μου, πρέπει νὰ συλλογισθῆτε ὅτι ἢ ποιήσις δὲν εἶνε ἄρτος ἐπιούσιος, ὥστε ἐν ἐλλείψει ἄλλου καλλιτέρου ν' ἀρσιώμεθα εἰς τὸν κατώτερον. Δὲν εἶνε πρώτης ἀνάγκης πρᾶγμα, ἀλλὰ τρυφή καὶ πολυτέλεια, ἥτις πρέπει ἢ νὰ εἶνε καλή, ἢ νὰ λείπη διόλου. Ὁ ποιητὴς, εἴτε ἀετὸς εἶνε ὡς ὁ Πίνδαρος, εἴτε στρουθῖον ὡς ἄλλοι κατώτεροι, πρέπει πάντοτε νὰ πετᾷ ἀλλὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα οὐχὶ νὰ πετάξωσιν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν βόρβωρον δύναται νὰ ὑπερπηδήσωσιν, ἀδικούσι καὶ τὰ τετραπόδα ἐνταυτῷ καὶ τὰ πτερωτά». Ἐνθυμείσθε βεβαίως, Κύριοι, ὁποῖα*

καταιγίς ἔξερογάη ἐκ τούτων κατὰ τοῦ *δασκάλου*, προεξάρχοντος τῆς ἐπιθέσεως τοῦ ἀρχηγέτου τῆς *Νέας Σχολῆς* Παναγιώτου Σούτσου, εἰς τὸν ὁποῖον ὅμως ὀφείλει ἡ νεωτέρα ἡμῶν φιλολογία αἰτίδιον εὐγνωμοσύνην, οὐχὶ διὰ τοὺς στίχους του, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀτοπίας του, δι' ἧς ἠνάγκασε ἐπὶ τέλους τὸν Ἀσώπιον νὰ γράψῃ τὰ Σούτσεια, τὸ κύνειον ἐκεῖνο ἄσμα τῆς παρ' ἡμῖν κριτικῆς. Σημειώσατε δὲ ὅτι, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐκλήρου-
 τεν ὁ Ἀσώπιος μὴ ὑπάρχουσαν σήμερον ἐν Ἑλλάδι ἄλλην Μοῦσαν πλὴν τῆς δημοτικῆς, ἔζη ἀκόμη ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος καὶ διηγωνίζετο ὁ Ζαλακώστας πρὸς Τεοτζέτην, Ῥαγκαβῆν, Ὁρ-
 φανίδην καὶ Βερναδάκην ἐν τῷ πεδίῳ, ὅπου βόσκουσι σήμερον ὁ πατριωτισμός, ἡ εὐσέβεια, ἡ πολυμάθεια, ἡ γονιμότης καὶ αἱ ἄλλαι κατ' ἔτος βραβευόμεναι ἀρεταὶ τοῦ κ. Ἀντωνιάδου. Ἄλλ' ἂν οὐδὲ τοῦ Ἀσωπίου τὸ κύρος ἠδυνήθη νὰ καθησυχάσῃ ἐντελῶς ἐν τῇ συνεδήσει ὑμῶν τὸν φόβον, μὴ τυχὸν ἠδικήσατε τὴν ποίη-
 σιν τοῦ μέλλοντος, καλὸν νομίζω νὰ προσφέρω ὑμῖν ὡς ἀπόγευμα αὐτῆς καὶ τινὰς κατὰ σειράν στροφάς, ἐκλέγων μάλιστα ταύτας μεταξὺ τῶν μᾶλλον ἀπηλλαγμένων γλωσσικῶν σφαλμάτων, ξενι-
 σμοῦ καὶ ἀκυρολεξίας, ἵνα μόνην τὴν ποίησιν θαυμάσειε ἐν τῷ κληροδοτήματι τούτῳ τῆς μελλοντικῆς σχολῆς εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Τὸ ποίημα φέρει ἐπιγραφὴν «*Αἱ σφαγαὶ τῆς Συρίας*»·
 σιωπῶμεν δὲ καὶ πάλιν τοῦ φρικώδους τούτου κακουργήματος τὸν αὐτουργόν :

Εἶνε φίλοι σας οἱ Φράγκοι· εἶν' οἱ ἱατροὶ ἐκεῖνοι,
 Εἰς οὓς χρεωστεῖται ἴσως ἡ γελοία σας ζωὴ.
 Δεῖξατέ τους τί σημαίνει διὰ σᾶς εὐγνωμοσύνη,
 Κ' εἰς χριστιανὸς ἄς μείνῃ
 Νὰ τοῖς εἶπῃ πῶς τὴν χάριν ἡ Τουρκία ἔννοεῖ.
 Μ' αἴμ' ἀχνίζον τῆς Συρίας ἐπλημύρισαν οἱ τόποι,
 Κεφαλῶν σωρὸς ἐκόπη
 Κ' οἱ σφαζόμενοι εἶνε ὅπως σὺ κ' ἐγὼ Χριστιανοί.
 Ἄφες τὴν διπλωματίαν, ἄφες τὰς διακοινώσεις,
 Ἄνδρας θέλουσι σωτήρας! Στείλε ἄνδρας νὰ τοὺς σώσης.
 Μὴν ἀφήσης νὰ σ' ἐμπαίζου βάρβαροι χονδροὶ Ὄσμανοί,
 Ἄφες τὴν ψυχορραγοῦσαν φθισικὴν νὰ ἀποθάνῃ.
 Στέλλετε ὀλίγους, λέγουν, ἐκεῖ ἄνδρας σας ἀνδρείους,
 Πλὴν ὑπὸ τὰς διαθέσεις χάνου Τουρκοῦ ὑπουργοῦ.
 Νὰ εἰπῶ ὅτι γελᾶτε ἢ νὰ σᾶς εἰπῶ νηπίους,
 Μὴ αἰσθανομένους ποίους
 Στέλλετε νὰ διατάξῃ χεῖρ βαοβάρου ἀρχηγοῦ;
 Δὲν εἶνε καιρὸς, θὰ λέγῃ ὁ Ὄθωμανός, ἀκόμα,
 Καὶ θὰ σφάζωσιν οἱ Τοῦρκοι δυστυχεῖς Χριστιανούς κτλ.

Καὶ τοιαῦται στροφαὶ ἔπονται ἀκόμη πολλαί, ὅμοιαι ἀλλήλαις ὡς ὕδατος σταγόνες. Πάντες ἐκ συμφώνου οἱ κριτικοὶ ἀποφαί-
 νονται ὅτι πρῶτος καὶ ἀπαραίτητος ὄρος τῆς ποιήσεως εἶνε τὸ νὰ

διαφέρῃ ὀπωσδήποτε τοῦ πεζοῦ λόγου. Ὁ Ἐγγελοσ, ὁ Burke, ὁ Ἐδγάρδος Πόου καὶ ὁ Βωδελαιῖρος εἰδικῶς ἐπραγματεύθησαν καὶ ἀπέδειξαν ὅτι ἀναγκαῖος αὐτῆς παραγὼν εἶνε, σήμερον πρὸ πάν-
 των, μία τις αἰαδήποτε ἰδιορρυθμία. Πασίγνωστον δὲ εἶνε καὶ τὸ ἔρητον τοῦ Ὁρατίου,

Invenies etiam disjecti membra poëtae.

Ἄλλ' ἂν ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων στίχων ἀφαιρεθῇ τὸ μέτρον, ἔχομεν τέλειον κύριον ἄρθρον πρωινῆς ἐφημερίδος, δυνάμενον ἐν ἀνάγκῃ νὰ χρησιμεύσῃ ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ὡς κείμενον ἐντόνου διακοινώσεως πρὸς τὰς Λυτικὰς Δυνάμεις. Τοιοῦτους στίχους ἀνὰ χιλιάδας καὶ μυριάδας ἔξερευγεται ἡ σύγ-
 χρονος στιχουργικὴ ὑδροχόη, ἀποτελοῦντας ἤδη πέλαιος, τοῦ ὁποῖου τὰ ἥρεμα νῶτα οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἐγείρεται ποτε νὰ τα-
 ράξῃ ποιητικὴ πνοή. Τριαύτης στιχουργίας αἰσθάνεσθε βεβαίως τὴν ἀνάγκην νὰ διόξετε ἐκ τῆς ἀκοῆς ὑμῶν διὰ γλυκυτέρου ἀκροά-
 ματος τὴν πικροίαν. Εὐτυχῶς πρόχειρον ὑπάρχει τὸ ἀντιφάσμα-
 κον, ἐξ αὐτῆς τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἣν εὐηρεστή-
 θησαν οἱ κύριοι στιχοπλόκοι νὰ παραστήσωσιν ἡμᾶς ὡς ὀλό-
 κληρον περιφρονοῦντας, ἐνῶ ἐξ ὅλης καρδίας θαυμάζομεν τὴν
 κατωτέρω στροφήν τοῦ Σολωμοῦ :

Ἐστῶν Ψαρῶν τὴν ὀλόμαυρη ῥάχι,
 Περπατῶντας ἡ δόξα μονάχη
 Μελετᾷ τὰ λαμπρὰ παλληκάρια
 Καὶ στὴν κόμη στεφάνι φορεῖ,
 Καμωμένο ἀπ' τὰ λίγα χορτάρια
 Ποῦ εἶχαν μείνῃ ἔς τὴν ἐρημὴ γῆ.

καὶ τὸ τοῦ Χριστοποῦλου :

Ὅσα κάμω καὶ πασχίσω
 Εἰς τὸν κόσμον θὰ τ' ἀφίσω
 Καὶ γυμνὸς θ' ἀφανισθῶ.
 Τὸ λοιπὸν γιατί φροντίδες,
 Γιατί φόβοι καὶ ἐλπίδες,
 Γιατί τόση ταραχή;
 Φάγε, πιέ, ἴστη γῆ τανύσου,
 Μὲ τὸν ἔρωτα κοιμήσου.
 Νὰ φροντίδα μοναχί.

Ἐν τῇ προηγουμένη ἡμῶν μελέτῃ ἔτυχεν ἀφορμὴ νὰ ὀμιλή-
 σωμεν περὶ τοῦ πολυκρότου συστήματος τῆς κατοπτρίσεως τοῦ
 γερμανοῦ φιλοσόφου Φαῦερβάχου, ἐμπαίζοντος τοὺς συγχρόνους
 θεολόγους καὶ μεταφυσικούς, ὅτι βλέποντες ὡς ἐν κατόπρῳ τὰ
 ἴδια αὐτῶν αἰσθήματα καὶ τὰς ἰδέας, ὑπολαμβάνουσι ταῦτα ὡς
 ὄντα αὐθύπαρκα καὶ πραγματικὰ καὶ ματαιοπονοῦσι γράφοντες

δγκώδεις τόμους πρὸς ἐξήγησιν ἀπλῶν ἀντανακλάσεων. Ἄλλ' ὀλόκληρον τὸ βιβλίον τοῦ μεγαλοσχήμου ἠγέτου τῆς ἄκρας ἀριστερίας τῶν ἐγγελευμένων οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ πιστὴ παράφρασις τῶν στίχων νεωτέρου Ἑλληνοποιητοῦ, τοῦ χαριτοβρυτοῦ Ἰωάννου Βηλαρά :

Ἦ φιλόσοφοι σοβαροί,
Ἦσπου ἔξηγάτε τολμηροί
Ἦσα ὁ νοῦς σας δὲν χωρεῖ,
Καταδεχθῆτε ὀλίγο τι
Προσεκτικὸ νὰ βάλτε αὐτί
Σὰ γάτου φέροσιμο καὶ νοῦ,
Σοφοῦ σωστὰ ἀληθινοῦ.

Σὲ καθρέφτην ἕνας γάτος
Ἦλλον ὁμοῖόν του θαρροῦσε
Μὲ παιγνίδια πάει τρεχάτος,
Νὰ τὸν φθάσῃ προσπαθοῦσε.

Τὸ γιαλὶ τὸν ἐμποδαίει
Θαυμασμένος ἀπομνήσκει,
Ἦπ' ὀπίσω εὐθύς περνάει
Μόν' κ' ἐκεῖ δὲν τὸν εὐρίσκει.

Δίχως ἄλλο νὰ φροντίξῃ
Καὶ νὰ πολυτραγμονάῃ,
Στὰ ποντίκια του γυρίζει
Τὸν καθρέφτη παρακαταίει.

Ποιά μου, λέγει, χρεῖα ἐμένα
Τέτοια κ' ἄλλα νὰ γυρεύω,
Δίχως διάφορο κανένι,
Τὸ μυαλό μου νὰ παιδεύω;

Ἦτι ὁ νοῦς μου νὰ νοήσῃ
Σὰ μοῦ λείπει κάθε τρόπος,
Δὲν μπορεῖ νὰ μ' ὠφελήσῃ
Καὶ χαμένος εἶνε κόπος¹.

Οἱ ἀνωτέρω στίχοι ἐπικυροῦσι πληρέστατα ὅσα ἐρρέθησαν ἀνωτέρω περὶ τῆς ἀντιπαθείας τοῦ ἑλληνικοῦ νοῦ πρὸς πᾶσαν μέριμναν ὑπερφυσικὴν. Ἄλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπλῶς ποιητικῆν ἐποψιν ὀλίγους γνωρίζομεν λυρικοῦς, καὶ παρ' αὐτοῖς ἀκόμη τοῖς Ἰτα-

1) Οὐχὶ ἀποδίδοντες εἰς τὴν ἀνωτέρω σύμψωσιν μείζονα τοῦ δέοντος σημασίαν, ἀλλ' ἀπλῶς χάριν περιεργείας προσθέτομεν, ὅτι ὁ Λόρδος Holland μνημονεῖται ἐν τῇ Περιηγήσει αὐτοῦ εἰς Ἑλλάδα τοῦ Βηλαρά ὡς εἰδήμονος καὶ πολλὰ σκεφθέντος περὶ μεταφυσικῆς. Βλ. τὴν προταχθεῖσαν τῆς ἐν Κερκύρα 1827 ἐκδόσεως τῶν ἔργων τοῦ Βηλαρά βιογραφίαν ὑπὸ Πετρίδου.

λοῖς, δυναμένους νὰ διαγωνισθῶσι περὶ γλυκύτητος πρὸς τὸν οὐχὶ ἀρχοῦντως ἐκτιμώμενον Βηλαράν. Ἐκάστη αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ μύθου περιγραφή ἀποτελεῖ εἰκόνα ἀξίαν νὰ κοσμήσῃ ἀρχαίων ἀγγεῖον. Μάτην δὲ ἤθελέ τις ἀναζητήσῃ παρὰ τῇ σήμερον καθαρευούσῃ ποιήσῃ στίχους ἔχοντας τὴν καθαρότητα καὶ διαύγειαν τῶν κατωτέρω, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι εἰς τοὺς ἀγαθοὺς τεχνίτας δὲν εἶνε ἀπαραίτητον ἐφόδιον ἢ ὁμοιοκαταληξία :

Θέρος ἦτο κ' ὁ ζῆλικας ὄλος
Στῆς φωνῆς του τὸ μέριμνο μόνο,
Εἰς τὸν ἴσκιό τῶν δένδρων κρυμμένος
Τὸν καιρὸν του διαβαίνει λαλῶντας.

Οὔτε νὰ προστεθῇ οὔτε ν' ἀφαιρεθῇ μία μόνη λέξις εἶνε δυνατὸν ἐκ τῆς κατωτέρω περιγραφῆς πλημμύρας, ὑπομενούσης τὴν σύγκρισιν πρὸς τὸ ὁμηρικὸν «ὡς δ' ὅτε χεῖμαρροι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες» κτλ.

Ἦταν τότε τοῦ χιόνια καὶ πάγη
Στὰ βουνὰ ἀναλάν καὶ στῆς ῥάχαις,
Πυκνωτὰ ῥοβολᾶν ὄχ' τὰ ὕψη,
Θαλασσόνουν τῶν κάμπων τὴν ὄψη.

Οἱ γαλάται κριτικοί, προσεῖρόχοντος τοῦ Sainte Beuve, θαυμάζουσι πρὸ πάντων παρὰ τῷ Βερανζέρῳ τὸ λυρικὸν ὕψος, εἰς ὃ κατῶρθωσε πολλὰκις ν' ἀναγάγῃ ἀπλοῦν ἐρωτικὸν ἢ βακχικὸν ἄσμα. Ἄλλὰ καὶ τὸ κατωτέρω τοῦ Βηλαρά ἐπιμύθιον τῶν «Δαγῶν», φαίνεται ἀποσπασθὲν ἐκ θυορίου τινὸς ὕμνου τοῦ Φεραίου :

Τοῦ δειλοῦ καὶ φοβισάου
Λεῖπει λευτεριάς ἢ χάρι,
Καὶ στὸν κόσμον ὅσον ζῆ.
Ἦτὸ δυνατότερό του
Σκλάβους σέρνει στό ζιγὸ του
Μὲ τοὺς φόβους του μαζῆ.

Εἰς βαθμίδα πολὺ χαμηλοτέραν τῶν ἀνωτέρω τριῶν ποιητῶν κατατάσσοντες τὸν Ἀλέξανδρον Σούτσον καὶ τὸν Ζαλακώσαν, δὲν δυνάμεθα ἐν τούτοις ν' ἀρνηθῶμεν ποιητικὴν τινα ἀξίαν εἰς ἐκείνου τὰς πρώτας σατύρας καὶ τούτου τὰς μιμήσεις τῆς δημώδους Μούσης, ἀφοῦ ἐν αὐταῖς ἀριθμοῦνται «ἡ Κόρη τοῦ Γερομούρου», «ἡ Πέρδικα», καὶ τὸ κατωτέρω ἀρχαϊκὸν τὴν ἀφέλειαν καλλιτέχνημα :

Μιὰ βοσκοπούλα ἀγάτησα, μιὰ ξηλεμένη κόρη,
Καὶ τὴν ἀγάτησα πολὺ,
Ἦμιον ἀλάλητο πουλί
Δέκα χρονῶν ἀγόρι.

Μιά μέρα τοῦ καθόμασθε στὰ χόρτα τ' ἀνθισμένα,
 «Μάρω, ἕνα λόγο θὰ σοῦ πῶ,
 Μάρω, τῆς εἶπα, σ' ἀγαπῶ,
 Τρελλαίνομαι γιὰ σένα».

Ἄπο τῆ μέση μ' ἄρπαξε, μ' ἐφίλησε στὸ στόμα,
 Καὶ μοῦπε «γι' ἀναστεναγμούς,
 Γιὰ τῆς ἀγάπης τοὺς καύμους,
 Εἶσαι μικρὸς ἀκόμα».

Ἄν οἱ δύο οὗτοι ποιηταὶ ἐμιμοῦντο τὸν σοφὸν κ. Φίλιππον Ἰωάννου, μόνον τὰ πάρεργα αὐτῶν δημοσιεύοντες, εὐχαρῆ ἦθελεν εἶναι τὸ ἔργον τῆς κριτικῆς. Δυστυχῶς ὁ μὲν Σοῦτσος ἐποίησε τὴν «*Τουρκομάχον*», ὁ δὲ Ζαλακώστας τὰς δημοτικὰς δάφνας τοῦ ἐρρούπενα διὰ καθαρευόντων ποιημάτων, πέμψας εἰς τοὺς ποιητικούς διαγωνισμοὺς συμφορήματα εὐήχων λέξεων ἄνευ ἐννοίας πολλὰς τῆς παραμικρᾶς, *πλέοντας γέλωτας, ῥέοντας πόδας* (οὐχὶ στίχων ἀλλ' ἀνθρώπων), *σκιρτῶντα φυτὰ, μελωδικὰ ἀρώματα, ψυχὰς συνιστώσας σάρκας*, ἄλλας *ψυχὰς δερούσας τὸ στήθος, σεληνοφωτιστοὺς ἀστέρας, θολὰς περιπλανήσεις*¹ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐφόδια, πικραίνοντα ἀνὰ πᾶσαν σελίδα τὸν ἀναγνώστην, ὅστις τὴν ποίησιν ἐννοεῖ ἐντρούφημα τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας καὶ οὐχὶ μόνως τῆς ἀκοῆς. Ὁ Ζαλακώστας ἦτο ἀληθῶς ἀριστοτέχνης τοῦ μέτρου· τοῦτο ὁμῶς δὲν δικαιολογεῖ τὴν μεταβολὴν τῆς ποιήσεως εἰς ἀπλὴν τυμπανοκρουσίαν. Πᾶν ἐλάττωμα δυνάμεθα νὰ παραβλέψωμεν παρὰ ποιητῆ, ἀλλ' ἢ ἐν ῥυθμῷ παράταξις λέξεων ἄνευ ἐννοίας φαίνεται ἡμῖν ἐνασχόλησις οὕτω παιδαριώδης, οὕτως ἀναξία λογικοῦ ὄντος, ὥστε ἀναγινώσκοντες τὰ τοιαῦτα περιπίπτομεν εἰς ἀληθῆ ἀπόγνωσιν, κορυφουμένην μάλιστα ὁσάκις ἀναλογιζόμεθα ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο ἠσπάθη δλόκληρος παρ' ἡμῖν φάλαγξ πεσόγραφων καὶ ῥητολόγων Ἀλκουίνου: «*γλώσσα εἶνε ἡ μάστιξ τοῦ ἀέρος*». Ἀπέχοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐγγίσωμεν τὸ ζήτημα τῆς καταλληλοτέρας τῆ ποιήσεως φράσεως, τοῦτο μόνον νομίζομεν ὅτι δύναται ν' ἀναγραφῆ ὡς πόρισμα πενηκονταετοῦς ἤδη πείρας, ὅτι ἐκ τῶν ποιηθέντων εἰς τὴν λεγομένην καθαρευούσαν στιχορρηγιμάτων, οὐδὲν ὑπάρχει τὸ δυνάμενον ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ποιητῶν γραφέντα δημοτικά· ἢ αὐτῆ δὲ ἐννοια ἦτις παρίσταται κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ Ἀριστοτέλους *ἐμψυχος* ἐν τῇ δημῳδίᾳ,

1) Βλ. «*Τὰ Ἄπαντα*» τοῦ Ζαλακώστα, ἐκδ. 1850, εἰς σελ. 10, 41, 112, 191, 198, 233 καὶ πανταχοῦ.

ὁμοιάζει πτόμα ἐν τῇ καθαρευούσῃ. Μεταφράζοντες τὸ αὐτὸ δίστιχον τοῦ Τυρταίου, ὁ μὲν δεινὸς Κοραῆς λέγει:

Ἔστις ὁρέγεται καλὴν νὰ κατορθώσῃ πράξιν,
 Ἐπερ πατρίδος πολεμῶν, φίλοι, στὴν πρώτην τάξιν,
 Νεκρὸς ὡς πέση πληρωθεὶς ὡς ἦρωας ἀνδρείος·

ὁ δὲ Τρικούπης:

Τί τιμὴ στὸ παληκάρι, ὅταν πρῶτο στὴ φωτιά,
 Σκοτωθῆ γιὰ τὴν πατρίδα μὲ τὴ σπάθα στὴ δεξιά.

Ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐκλογὴ καὶ διὰ κλειστῶν ὀφθαλμῶν, δύναται, νομίζομεν, νὰ γίνῃ· δλόκληρον δὲ τὴν παραγωγήν τοῦ καθαρευόντος ἡμῶν Παρνασσοῦ ῥιζοτομοῦντες, πολὺ φοβούμεθα ὅτι ἠθέλομεν δυσκολευθῆ ν' ἀποχωρίσωμεν ἐκ τῆς συγκομιδῆς δέκα στίχους, ὑπομένοντας τὴν σύγκρισιν πρὸς τοὺς κατωτέρω τῆς *Ἀποθαμένης*:

Μὲ τί ψυχὴ, μὲ τί καρδιά θὲ ν' ἄμω γὼ στὸν Ἄδην,
 Ν' ἀφίσω τὰ παιδάκια μου νὰ κλαῖν' ἀγῆ καὶ βράδυ.
 Νὰ κλαῖνε, νὰ φωνάζουνε: «Μανουλά μας ποῦ νάσαι;
 Βαρειὰ ποῦ ποκομήθηρες κ' ἐμὰς δὲ μὰς θυμάσαι».
 —«Ἦθελα ν' ἄρτω μιὰ βραδυὰ νὰ σὰς καληπερίσω,
 Νὰ κάτσω στὸ τραπέζι σας, νὰ σὰς παρηγορήσω.
 Μόν' ἔχω χωνῶτο ἀπὸ τὴ γῆ καὶ μυρωδιὰ ἀπ' τὸν Ἄδην».

ἢ τοῦ Σολωμοῦ:

Καὶ προβαίνει ἡ Μαρία ἴγιη νὰ πάρῃ
 Δροσία στὰ σωθηκὰ τὰ μαραμένο.
 Εἶνε νύκτα γλυκειὰ καὶ τὸ φεγγάρι
 Δὲ βγαίνει νὰ σκεπᾶσῃ ἄστρο κανένα.
 Περίσσια, μύρια σ' ὄλη τους τὴ χάρι
 Λάμπουν ἄλλα μονάχα ἄλλα δεμένα,
 Κάνουν κ' ἐκεῖνα ἀνάστασι ποῦ πέφτει
 Τοῦ δόστρωτου πελάου μὲς τὸ καθρέφτη.

Ἄλλὰ δὲν ὑπάρχουσιν ἄρα καὶ σήμερον οἱ δυνάμενοι νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὸν Σολωμόν, τὸν Χρηστόπουλον καὶ τὸν Βηλαρῶν; Δύο μόνον, νομίζομεν, καὶ εἰς ὅλων ἡμῶν τὰ χεῖλη εὐθὺς ἀναβαίνουνσι τὰ ὀνόματα τοῦ Βαλαωρίτου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου, εἰς οὓς ἄδικον ἠθέλεν εἶναι νὰ μὴ ἀφιερωθῶσιν ὄλγαι τινὲς λέξεις τῆς παρουσίας μελέτης.

Ἐξετάζοντες τὸν πρῶτον, καὶ στόμα ἔχοντα βαρῦχον καὶ πολυτάλαντον ὁμολογουμένως φαντασίαν, πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἰδανικοῦ παντὸς ἔθνους καὶ παντὸς αἰῶ-

νος παριστᾶ δύο διακεκριμένας φράσεις, τὴν πρώτην, καθ' ἣν ὁ δραψωδὸς ψάλλει ὡς ὁ Ὀμηρὸς ἐν τῇ ἀπλότῃ τῆς καρδίας του ὅσα πάντες πιστεύουσι καὶ ἀγαπῶσι, τὴν δὲ ἄλλην, ὅτε χαλαρωθέντος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον τοῦ αἰσθηματος, τὸ ἔπος ἔχει ἀνάγκην, ἵνα ἀρέσῃ, παντοίων φανταστικῶν κοσμημάτων. Ἡ πρώτη ἐκείνη περίοδος εἶνε ἡ ὄντως ποιητικὴ, ἡ δὲ ταύτην διαδεχομένη ὀνομάσθη ὑπὸ τῶν κριτικῶν μυθολογική, romanesque¹. Τοιαύτην φράσιν διέρχεται σήμερον, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, ἡ ἥρωικὴ ποίησις τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς ταύτην ἀνήκει τὸ καθ' ἡμᾶς ἀριστον ἔργον τοῦ Βαλαωρίτου, ἡ *Κυρὰ Φροσύνη*, ποιητικώτατον μυθιστόρημα μᾶλλον ἢ ἔπος οὔσα. Ὁ ποιητὴς ἀνευρῶν κατὰ ὄντως εὐτυχή συγκυρίαν βιογραφικὰς σημειώσεις, ἐξ ὧν προέκυπτεν ὅτι ὁ ἦρωας τοῦ δράματος Ἀλήπασας ἦτο ἀντὶ φανατικοῦ Τούρκου ὀπαδὸς τῆς νεωτέρας σκεπτικῆς φιλοσοφίας, ἠδυνήθη νὰ παραστήσῃ τὸν Φάλαριν τῆς Ἡπείρου προκαλοῦντα, ὡς ἄλλος Μαμφρέδης,

Τὸ φάντασμα ποῦ κάθεται στὸν οὐρανὸν στὰ νέφη,

φιλοσοφοῦντα περὶ χάους καὶ ἀψύχου ὕλης καὶ πολλάκις μετέωρον μεταξὺ φόβου καὶ ἀπιστίας. Πάντα δὲ ταῦτα δικαιολογοῦνται διὰ σημειώσεων ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου. Οὕτως ἠδυνήθη νὰ συμβιβασθῇ ἡ βιογραφικὴ ἀκρίβεια πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ βυρωνίζοντος αἰῶνος, ἀλλ' οὐχὶ ἴσως ἀνευ ζημίας τινὸς τῆς ποιητικῆς πιθανότητος, ἧτις ὀλίγον φροντίζουσα περὶ τυχαίων καὶ ὅλων ἐξαιρετικῶν περιστάσεων προτιμᾷ χαρακτηριστικὰ καταληπτοὺς ἀνευ σχολίων, ὀθωμανὸν Σατραπὴν, οἷον πάντες τὸν φανταζόμεθα καὶ οὐχὶ οἷος τυχὸν ἐξάγεται ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου ἀρχαιοδίφου. Ἀχαριστία ὅμως ἤθελεν εἶναι νὰ μεμφθῶμεν διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν, κατορθώσαντα νὰ θέσῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἀλήπασα τοὺς καλλίστους ἴσως βυρωνικοὺς στίχους, οἵτινες ἐγράφησαν ἐν Ἑλλάδι. Ὅπως δὲ δύσκολον φαίνεται ἡμῖν νὰ θεωρήσωμεν μετὰ τοῦ κ. Βαλαωρίτου τὸ ὄλον ποίημα «ὡς γνήσιον Ἑλληνικὸν καὶ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ νεωτέρου ῥομαντισμοῦ». Τῆς λέξεως ῥομαντισμὸς τοσαύτη ἐγένετο κατάχρησις καὶ οὕτως ἐλαστικὴ καὶ ποικίλη κατήντησεν ἡ σημασία αὐτῆς, ὥστε ἀγνοοῦμεν πῶς ἐννοεῖ αὐτὴν ὁ λευκάδιος ποιητὴς. Ἀλλ' ἂν ἀρκεσθῶμεν εἰς τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ Γαίτου, τοῦ Ἐγέλου, τοῦ Ρίχτερ καὶ τῶν ἄλλων Γερμανῶν, πρέπει ἐξ ἄπαντος νὰ θεωρήσωμεν τὴν Μοῦσαν τοῦ κ. Βαλαωρίτου ὡς μέχρι μυελοῦ τῶν ὀστέων ῥομαντικὴν.

1) Βλ. περὶ τούτων τὸ πόνημα τοῦ Chassang «Le roman dans l'antiquité», κεφ. α'.

Ἀληθὲς εἶνε ὅτι τὸ ἔνδυμά της εἶνε δημοτικώτατον Ἑλληνικὸν καὶ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἐν αὐτῷ πικραίνει τὴν ὄρασιν ξενίζουσα πτυχὴ. Ὑπὸ τὴν φλοκάτην ὅμως ταύτην ὀλίγα εὐροσκομὲν ἔχνη Ἑλληνικῆς πλαστικότητος. Ὁ ἀναγνώσας τὴν *Φροσύνην* δύναται νὰ τὴν ἀναγνώσῃ ἀμέσως καὶ πάλιν, καὶ τοῖς καὶ πολλάκις μετ' ἀξούσης πάντοτε ἠδονῆς, ἀλλ' ἀδυνατεῖ νὰ σχηματίσῃ καὶ νὰ διαφυλάξῃ ἐν τῷ πνεύματι εἰκόνα τῆς ἡρώιδος ταύτης σαφῆ καὶ συγκεκριμένην, οἷαν ἀρχαίου ἀγάλματος ἢ τῆς *βεργολυγερῆς* τῶν δημοτικῶν ῥημάτων. Οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ δι' ὀλίγων τινῶν γραμμῶν, δι' ἑνὸς μόνου πολλάκις ἐπιθέτου, παρίστων ἔμψυχον γυναῖκα δυναμένην νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον εἰς τὴν σμίλην τοῦ τεχνίτου, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὀνομάσθησαν *πλαστικοί*. ὁ δὲ κ. Βαλαωρίτης διὰ συσσωρεύσεως σπινθηροβόλων μεταφορῶν, παριστᾶ ἡμῖν ἀόριστόν τινα καὶ αἰολόχρον ὀπτασίαν, ἀφιπταμένην ὡς γλυκὺ ὄνειρον ἅμα κλεισθῇ τὸ βιβλίον. Ὡς ὁ Ἀλήπασας, οὕτω καὶ ὁ ἀναγνώστης τείνει πολλάκις ἐν ἀπελπισίᾳ τὰς ἀγκάλας πρὸς τὴν ὄρασαν Φροσύνην, ἀνακράζων:

Τὴν ἔβλεπα, τῆς ἄπλωνα τὰ χέρια νὰ τὴν πιάσω,
Καὶ μ' ἔφτυγε σὰν τὸν ἀφρὸ στὰ δάχτυλα τοῦ ναυτή.

Τοιοῦτοι εἶνε καὶ οἱ λοιποὶ ἠρώες του, πάντες Ἑλληνικώτατοι τὸ ἔνδυμα καὶ τὴν φράσιν, ἀντὶ ὅμως νὰ πατώσι τὴν γῆν διὰ τῶν τσαρουνγίων, πλέουσιν ὡς ὀσσιανικὰ φαντάσματα ἐντὸς ποιητικῶν νεφέλης μεταφορῶν. Ἄνευ τινὸς ὑπερβολῆς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ὀλίγιστοι ποιηταὶ κέκτηνται πλουσιώτερον τοῦ κ. Βαλαωρίτου ταμεῖον παρομοιώσεων καὶ εἰκόνων. Ἐκάστη τούτων εἶνε καθ' ἑαυτὴν ἐναργὴς καὶ ζωηροτάτη, τὸ πλῆθος τῶν ὅμως τοσοῦτον, ὥστε συμπλέκονται πολλάκις πρὸς ἀλλήλας ὡς κλάδοι παρθένου δάσους, καὶ τὸ ἀνέφελον Ἑλληνικὸν φῶς, τὸ λοῦον τὰς κορυφὰς τοῦ Πίνδου καὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀντικαθιστᾶ τότε μυστηριωδῆς τι ῥομαντικὸν ἡμίφως. Θέλετε λόγου χάριν νὰ γνωρίσετε πόσα πράγματα περιεῖχε τὸ φίλημα τῆς Φροσύνης; Τοῦτο μανθάνομεν ἐκ τῶν κατωτέρω ὀραίων στίχων:

Τί φίλι ποῦταν ἐκεῖνο! Ἔχει μέσα του κρυμμένη
Τὴ στιγμὴ ποῦ τὸν ἐπάνω μὲ τὸν κάτω κόσμον δένει.
Ἔχει μέσα του τὸ σῶριο, τὸ τρισάγιο, τὸ λιβάνι,
Τὸ λουλούδι, ποῦ βλαστάνει
Εἰς τὴ χέρσα γῆ τοῦ τάφου. Ἔχει μέσα τὴν ἐλπίδα,
Τὸ ὄνειρο τοῦ πεθαιμένου, τὸ κυβοῦρι, τὴ σανίδα,
Ποῦ μᾶς κάμνει κ' ἀναπλέμε μέσα στ' ἄβαθο τὸ μνημα,
Μὲς τὸ ἀπέραντο τοῦ χρόνου τὸ κατάμαυρο τὸ κῆμα¹.

1) Ἴνα κάλλιον ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης τί ἐννοοῦμεν διὰ τῆς τοσαύτης ἐπαναληφθείσης λέξεως «πλαστικότης», παραθέτομεν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς

Τῆς τοιαύτης ποιήσεως ἀνάληγτος μόνον κριτῆς δύναται λεπτολογῶν νὰ παραγνωρίσῃ τὴν ἀκαμαίαν ἔμπνευσιν, τὸν ἀσιατικὸν πλοῦτον τῆς φαντασίας καὶ τὴν γοργότητα τοῦ καταρράκτου μεταφορῶν. Ἐτέρου ὅμως δύσκολον φαίνεται ἡμῖν νὰ θεωρηθῇ αὕτη κατ' ἄλλο τι πλὴν τοῦ θέματος καὶ τῆς φράσεως ἑλληγνικῆ. Ὁ ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸν Ὅμηρον ἢ τὰ δημοτικὰ ἄσματα ὑποθέτει ἑαυτὸν ἐντὸς Μουσείου ἢ πινακοθήκης· ὁ ἀναγινώσκων τὴν ᾠδὴν εἰς τὸν Κανάρην τοῦ Βίκτωρος Οὐγὼ ἢ τὴν *Φροσύνην*, νομίζεται ἐντὸς ἐργαστηρίου ἀδαμαντοπόλου, ἐν μέσῳ σιλιπνοῦ χάους σαπφείρων, σμαράγδων καὶ ἀμεθύσων. Ὁ κ. Βαλαωρίτης πληροφορεῖ ἡμᾶς ἐν τῷ προλόγῳ του, ὅτι ἔκρινε καλὸν *ν' ἀνασκάφη* τὸ ἔδαφος τῆς Ἠλείρου πρὸς εὔρεσιν θέματος ποιητικοῦ· ἢ δὲ λέξις ἀνασκαφή δὲν εἶνε παρ' αὐτῷ ὑπερβολή· καθότι ἂν πεντήκοντα μόλις ἔτη χωρίζουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ ἀγῶνος, ἢ διαφορὰ ὅμως τῶν ἐθίμων καὶ αἰσθημάτων εἶνε ἤδη τοιαύτη, ὥστε ἀπέχομεν τῶν πατέρων ἡμῶν πλειότερον ἴσως ἢ ἐκεῖνοι τῶν προπάππων. Οὕτω λοιπόν, μὴ ὑπάρχοντος σήμερον παρ' ἡμῖν ζῶντος ἰδανικοῦ, ἠγαγκάσθη νὰ ἐκθάψῃ τὸ κλέπτικον, νὰ ταριχεύσῃ τὸ λείψανον διὰ ῥομαντικῶν ἀρωμάτων καὶ νὰ στολίσῃ αὐτὸ διὰ ποικίλων πετραδίων. Τὰ ἀρώματα εἶνε γλυκύτατα καὶ τὰ πετραδία ἀκτινοβόλα· τὸ κλέπτικον ὅμως ἰδανικόν, τὸ ζῶν κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἔμπνευσεως ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ ποιητοῦ, δὲν ζῆ πλέον ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Ἑλλήνων.

Πρὸς ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τῆς ποιητικῆς ἀξίας τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου, καλὸν φαίνεται ἡμῖν νὰ προτάξωμεν συντομοτάτην τινὰ περίληψιν τῆς περὶ τέχνης θεωρίας τοῦ Schelling, ἣτις φαίνεται ἐπίτηδες ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ γραφείσα, εἰδοποιοῦντες ἡμᾶς, ἵνα μὴ τρομάξετε, ὅτι τὰ κατωτέρω ἀποφθέγματα ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ στόματος πανθείστου· ἔχουσι δὲ ὡς ἑξῆς: «Οἱ πλείστοι τῶν κριτικῶν ἕνεκα τοῦ δυσεπιλύτου τῶν προβλημάτων τῆς φύσεως ἀντιλοῦσι κατὰ προτίμησιν τὰς θεωρίας αὐτῶν περὶ καλοῦ ἐκ ψυχολογικῶν μᾶλλον ἢ φυσικῶν φαινομένων. Κατὰ τὴν γνώμην μου ὅμως ὁ ἀναζητῶν τὴν οὐσίαν τοῦ καλοῦ πρέπει νὰ εἶνε πρὸ πάντων φυσιοδίφης. Εἰς τὸν τοιοῦτον ἢ φύσις παρουσιάζεται ὡς θεία τις καὶ ἀενάως δημιουργὸς δύναμις, ἐξάγουσα τὰ πάντα ἐκ τῶν ἰδίων σπλάγχχνων· γεννωμένη, ἀναπτυσσομένη καὶ ἐξελισσομένη ἐν ἀρχῇ μὲν ἀσυνειδήτως, ἔπειτα δὲ λαμβάνουσα

τοὺς ἀνωτέρω στίχους τὴν ἐπομένην πλαστικωτάτην περιγραφήν τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, ἀποτελοῦσαν εἰκόνα οἷαν ἀρχαίου ἀναγλύφου:

Ἔργονε ὁ Χάρος, ὄργονε, τῇ γῇ ποῦ τόνε τρέμει.
Ταυλόκια του εἶνε μνήματα, τὰ μαυρά του τὰ βῶδια
Φυσομανοῦν στὸ κέντημα τῆς ἀσπλαγχνῆς βουκέντρας.

συνειδήσιν ἑαυτῆς ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον εἶχε μόνον ὑπαρξιν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἀποκτᾷ καὶ γνώσιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς· ἀλλὰ κατ' ἀμφοτέρας τὰς φάσεις ταύτας διαμένει ἢ αὐτῇ. Τὸ σύμπαν εἶνε μόνος αἰώνιος, ἀθάνατος καὶ ἀναλλοίωτος· φυτὸν τοῦ ὁποίου πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει εἶνε φύλλον, ἄνθος ἢ καρπός, διαφέρον κατὰ μόνον τῆς ἀναπτύξεως τὸν βαθμόν. Ἡ δὲ ἰδέα αὕτη τῆς ταυτότητος τοῦ κόσμου, τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ τοῦ Θεοῦ εἶνε ἢ ὑψίστη ἀποκάλυψις τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης. Μεταξὺ ὅμως τῶν δύο τούτων ὑπάρχει ἢ ἐξῆς διαφορὰ, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἐπιστήμῃ τὸ θεῖον ἀναπτύσσει μόνην τὴν ἔχουσαν συνειδήσιν αὐτοῦ ἐνέργειαν, ἐνῶ ἢ τέχνη περιλαμβάνει ἀμφοτέρας, τὴν τε ἔχουσαν γνώσιν ἑαυτῆς καὶ τὴν ἀσυνειδήτως ἐνεργοῦσαν. Αἱ δύο αὗται ἐνέργειαι δίστανται ἐν ἀρχῇ καὶ παλαίουςι πρὸς ἀλλήλας, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἢ συμφιλίωσις καὶ συγχώνευσις αὐτῶν, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν μεγαλοφυΐαν. Ἐν ἐρωτήσωμεν τοὺς καλλιτέχνας, οὗτοι θέλουσιν ἀποκριθῆ ἡμῖν ὅτι δύο ὑπάρχουσιν ἐν αὐτοῖς διακεκριμένοι δυνάμεις, ἢ μὲν αὐθόρμητος, ἀκουσία, ἀσυνειδήτος καὶ ἀκαταμάχητος, ἢτοι ἢ ἔμπνευσις, ἢ δὲ ἔχουσα συνειδήσιν ἑαυτῆς, ἐσκεμμένη καὶ ἐλευθέρα, ἣτις διὰ τῆς ἐργασίας ὑποτάσσει μετὰ μακρὰν πάλιν τὴν ἔμπνευσιν εἰς τὴν διάνοιαν καὶ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν διαρκεῖ ἢ πάλη αὕτη μεταξὺ ἔμπνευσεως καὶ ἐκτελέσεως, ἐνυλάρχει ἐν τῷ τεχνίτῃ ἀντίφασις καὶ ἀνικανότης πρὸς παραγωγὴν τελείου ἔργου, ἀλλ' ἅμα κατορθωθῆ ὁ συμβιβασμὸς αὐτῶν, γεννᾶται ἀμέσως τὸ καλλιτέχνημα».

Κρίνοντες τὸν Παράσχον κατὰ τὴν ἀνωτέρω θεωρίαν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὑπάρχει καὶ ὑπερακμάζει μάλιστα ἐν αὐτῷ ἢ παρὰ τοῦ Schelling θεωρουμένη ὡς πρῶτον προσὸν τοῦ ποιητοῦ ἢ ἔνορμος καὶ ἀσυνειδήτος δραστηριότης· ὁ ἀπαιτούμενος ὅμως παρὰ τοῦ τεχνογράφου τούτου συμβιβασμὸς ταύτης πρὸς τὴν ἄλλην λελογισμένην τοῦ πνεύματος ἐνέργειαν οὐδέποτε ἐντελῶς κατορθοῦται παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ποιητῇ. Ἡ ἔμπνευσις καὶ ἢ ἐκτέλεσις αἰωνίως παλαίουςι καὶ γρονθοκοποῦνται ἐν αὐτῷ ὡς ὁ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς Ῥεβέκκας. Παραδείγματα πρὸς κύρωσιν τούτου περιττὸν φαίνεται ἡμῖν *ν' ἀναφέρωμεν*, διότι ὁ Παράσχος εἶνε ἐκ τῶν ποιητῶν ἐκείνων, ὧν οἱ στίχοι ὑπάρχουσιν πρόχειροι ἐν πάσῃ μνήμῃ. Εἰς πάντα αὐτοῦ τὰ ποιήματα θαυμάζομεν κραυγὰς ἀνερχομένας εἰς τὰ χεῖλη ἐκ τῶν μυχῶν ἀληθῶς ἀλογύσης καρδίας, εὐγλώττους ἀποστροφάς, σφοδρότητα πάθους, μεταφορὰς ποιητικωτάτας, συγχρόνας ὅμως σύγχυσις, ἐπαναλήψεις, χάσματα καὶ ἀκαταστασίαν. Ἀναγινώσκοντες τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἀντὶ νὰ παριστάμεθα ὡς θεαταὶ εἰς τὴν ἐκρηξίν τοῦ ποιητικοῦ ἠφαιστείου, εἰσαγόμεθα ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κρα-

τῆρος, ἐν μέσῳ ζεούσης λάβας καὶ συντριμμάτων παντοίων· ἀντὶ
 νὰ θαυμάζωμεν ἐν τοῖς ἔργοις του τὸν ποιητὴν, ἀναγκαζόμεθα
 πολλάκις ν' ἀναζητῶμεν αὐτὸν ὑπὸ τὰς σκωρίας τῆς ἐπιτέλεσως,
 ὡς ἐν τοῖς παλιμψῆστοις χειρογράφοις τοὺς στίχους τοῦ Ἀνακρέ-
 οντος καὶ τῆς Σαπφούς ὑπὸ τὰ τροπάρια τοῦ μεσαιῶνος. Τοιοῦ-
 τος τοῦλάχιστον φαίνεται ἡμῖν ὁ Παράσχος, αἰοιδὸς ἀνώτερος τοῦ
 ὄσματος του, δένδρον ὅπερ ἤθελεν ἀδικηθῆναι κρινόμενον ἐκ μόν-
 ων τῶν καρπῶν αὐτοῦ, εὐήχον κλειδοκύμβαλον ἔχον ἀνάγκην
 Μινέλλη. Πολλάκις μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καλλίστου τινὸς ἄλλ'
 ἀνωμαλοῦ ποιήματος αὐτοῦ ἔτυχε ν' ἀναλογισθῶμεν ὁποῖοί τινες
 ἤθελον ἀναδειχθῆναι ὁ Γαίτης, ὁ Βύρων καὶ ὁ Βερανζέρου, ἀν ἀμέ-
 σως μετὰ τὴν γέννησιν των ἐτίθεντο ὡς ἄλλοι Μουσεῖς ἐντὸς κα-
 λαθίου καὶ εὐδοθῶντες διὰ τῶν κυμάτων εἰς Ἑλλάδα, ἔτρε-
 φοντο ἐκμυζῶντες ἀνὰ πᾶσαν προίαν τὰ πατριωτικὰ ἄρθρα τῶν
 ἡμετέρων ἐφημερίδων, ἀκροώμενοι τὰς ἀγορεύσεις τῶν ἐν ὑπαί-
 θερῷ ἡτῶρων, καὶ ἀκολουθοῦντες τὰς σοφὰς περὶ ποιήσεως συν-
 ταγὰς τῶν παρ' ἡμῖν καθηγητῶν τῆς φαρμακολογίας. Τοιαῦτα
 ἀναλογιζόμενοι λησμονοῦμεν πᾶν παρὰ τῷ κ. Παράσχῳ ψεγά-
 διον, ἵνα θαυμάσωμεν τὴν ἀγαθότητα τοῦ σπόρου, τοῦ δυνηθέν-
 τος ἐπὶ τοιούτου ἐδάφους νὰ βλαστήσῃ. Ὡς εἶδη εἴλομεν ἀνω-
 τέρω ἔργον σήμερον τοῦ κριτικοῦ δὲν εἶνε ν' ἀπονέμη ποιητικὰ
 διπλώματα, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐξετάζῃ κατὰ πόσον τὸ ἀνακρινόμε-
 νον ἔργον ἐκπληροῖ δεδομένους τινὰς ὅρους. Ἄλλ' ἐν τούτοις
 ἄδικον ἤθελεν εἶναι νὰ μὴ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ
 τῆς πανδημοσύνης, ὅπου πᾶσα δάφνη εἶνε εἰς πάντα ἄνθρω-
 πον ἀκόπως προσιτή, μόνος ὁ Παράσχος οὐδεμίαν ποτὲ ἐξήλευ-
 σεν ἄλλην πλὴν τῆς ποιητικῆς, οὔτε γραμματικοῦ, οὔτε λεξικο-
 γράφου, οὔτε μεταφραστοῦ, οὔτε δημάρχου, οὔτε λογίου ἐν Εὐ-
 ρώπῃ γνωστοῦ, οὔτε κριτικοῦ, οὔτε δημοσιογράφου, οὔτε διπλω-
 μάτου οὐδ' ὅλας ταύτας ὁμοῦ συνδεδεμένας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του,
 ἀλλ' ἐρρίφθη ὀλόκληρος εἰς τὴν ποίησιν, ὡς ὁ Κούρτιος εἰς τὸ
 χάσμα, τὸ πᾶν εἰς αὐτὴν θυσιάσας καὶ τὰ πάντα ὑπομείνας χάριν
 αὐτῆς. Κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἡ Ἐκκλη-
 σία, ἀκριβολογοῦσα διὰ τὸν φόβον τῶν αἰρέσεων, διύλιζεν αὐ-
 στηρῶς τὴν πίστιν παντὸς προσηλύτου, ἀλλ' ἅμα τις τούτων πα-
 ρεδίδετο ὑπὲρ Χριστοῦ εἰς τὴν πυρὰν ἢ τὰ θηρία, εὐθύς ἔπαυε
 πᾶσα περὶ τῆς ὀρθοδοξίας του ἀνάκρισις καὶ ἐκηρύττετο Χριστι-
 ἀνός. Ὑπὸ τοιαύτην τοῦλάχιστον ἔποψιν δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς,
 λησμονοῦντες τὰς ἀπαιτήσεις καὶ λεπτολογίας τῶν τεχνογράφων,
 νὰ ὀνομάσωμεν τὸν ὑπὲρ ποιήσεως μαρτυρήσαντα Παράσχον
 ποιητὴν.

Ὁ ἀξιότιμος κ. Ἀ. Ῥαγκαβῆς ἐν τῇ ἐσχάτῳ ἐκδοθείσῃ ὑπ'
 αὐτοῦ γαλλιστὶ *Ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας*, ἀφοῦ

ἀνέγραψεν ἑπτακοσίους τεσσαράκοντα ἐξ λαμπρόνοντας σήμερον
 τὴν Ἑλλάδα ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, ζητεῖ ἔπειτα συγγνώμην
 παρ' ἐκείνων, οὐς ἔτυχε νὰ λησμονήσῃ. Ἄλλ' ἡμῖν προτιμότερον
 φαίνεται τὸ παράδειγμα τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, ὅστις μὴ δυ-
 νάμενος ν' ἀσπασθῆναι ἀνὰ ἓνα τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν φρουρὰν
 του δισμυρίους ἥρωας, ἠσπᾶσθη αὐτοὺς περιληπτικῶς ἐναγκαλι-
 σθεὶς μόνους τοὺς στρατηγούς. Οὕτω καὶ ἡμεῖς πάντας τοὺς συγ-
 χρόνους ποιητὰς ἐν τῷ προσώπῳ τῶν κ.κ. Βαλαωρίτου καὶ Παρά-
 σχου. Τούτων μόνον μνημονεύσαντες δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως ὅτι
 δὲν ἔτυχε καὶ ἄλλοι νὰ γράψωσι γλυκεῖς τινὰς λυρικοὺς στίχους.
 Πάντες ὅμως οἱ στίχοι οὗτοι εἶνε ἀντανάλασις τοῦ τελευταίου
 βιβλίου, ὅπερ ἔτυχε ὁ ποιήσας ν' ἀναγνώσῃ, γεννήματα διαθέ-
 σεως τοῦ πνεύματος παροδικῆς, τῆς ἐντυπώσεως ἣν ἐπροξένησε
 κελάδημα πτηνοῦ, πῶσις φύλλου, ποτήριον καμπανίτου, ἦχος
 τυμπάνου ἢ ψίδυρος γυναικείας ἐσθῆτος. Τοιαῦτα ὅλως ὑποκει-
 μενικὰ ἀνθύλλα δύνανται ὑπὸ πᾶσαν ἀτμοσφαῖραν, ἐπὶ παντὸς
 ἐδάφους καὶ ἐπὶ τοίχῳ ἀκόμη νὰ βλαστήσωσι. Τὴν τοιαύτην ποί-
 ησιν παρομοιάζει ὁ Ἐγγελοσ πρὸς τὰ πινακίδια ἐκεῖνα τῶν φλα-
 μανδῶν ζωγράφων, τὰ παριστώντα κἀνιστρον ὀπωρῶν, γαλῆν
 κλέπτουσαν γάλα ἢ ἀπλῆν ἀκτῖνα ἥλιου παίζουσαν ἐπὶ τῶν πλευ-
 ρῶν χαλκίνης χύτρας. Ἄλλ' οὔτε αἱ κάτω Χῶραι ἤθελον κανχᾶ-
 σθαι ὡς πατρὶς ζωγράφων, ἀν πλὴν τῶν τοιούτων δὲν ἐγένων
 τὸν Ῥουβῆνον, τὸν Ῥεμβρὰν καὶ τὸν Βανδύκ, οὔτε ἡ Δύσις
 ἐπὶ συγχρόνῳ ποιήσει, ἀν δὲν εἶχε τὸν Βύρωνα, τὸν Οὐγον, τὸν
 Μυσσέτον καὶ τὸν Βερανζέρου. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι καὶ τούτων οἱ
 μέγιστοι δύο, ὁ Βύρων καὶ ὁ Μυσσέτος, ἦσαν κατ' ἐξοχὴν ὑπο-
 κειμενικοί, αἰώνιος ἑαυτοὺς περιγράφοντες καὶ τὴν θεορίζουσαν
 τὰ σπλάγχνα των ἀκοίμητον δίψαν ἰδανικοῦ καὶ ἀηδίας τῆς κύ-
 κλω πραγματικότητος. Ἄλλ' ἡ νόσος ὑφ' ἧς ἐτήκοντο οὗτοι ἔτυχε
 νὰ εἶνε ἐν Εὐρώπῃ ἐπιδημική, καὶ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Βύ-
 ρωνος καὶ τοῦ Μυσσέτου ἐστέναζεν, ἐβλασφήμει καὶ ἐχασμάτο
 ὀλόκληρος ἀνθρώπων γενεά. Μόνη ἡ ὁμοιοπάθεια αὕτη κατέ-
 στησε τὴν φωνὴν τῶν ποιητῶν τούτων οὕτως ἠχηράν, ὁμοιάζου-
 σαν τὸν μυκηθμὸν τοῦ χαλκοῦ ταύρου τοῦ Φαλαρίδος, σύμμι-
 κτον ὄντα θρηῆνον πλήθους ἐν ταῖς πλευραῖς αὐτοῦ καιομένων
 θυμάτων. Τοιαύτην καὶ ἡ Ἑλλάς ἐξέτεμπε φωνήν, οὐχὶ ἐκ πό-
 θου ὑπερανθρώπων ὀνειρῶν, ἀλλ' ἐκ δίψης τοῦ πρώτου τῶν ἐπι-
 γείων ἀγαθῶν, τῆς ἐλευθερίας, ὅτε πρὸς ἀνάκτησιν αὐτῆς ἠγω-
 νίζετο ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ἀνωτέρω παρεθέσαμεν ἡμῖν καλοὺς τινὰς
 στίχους, θέλετε δὲ ἤδη, Κύριοι, ν' ἀκούσετε καὶ ποίησιν ἀληθι-
 νήν; Τοιαύτην ἡμεῖς νομίζομεν τὴν ἐξῆς:

Ὅσο χιονίζουσι τὰ βουνὰ καὶ λουλουδίζουσι κάμποι,
 Κ' ἔχουσι ἢ ῥάχαις κρύα νερά, Τούρκους δὲν προσκυνοῦμε.

Ροῖδου — Κριτικά Μελέται

Πᾶμε νὰ λημεριάσωμεν ἔπου φωλιάζον λύκοι
Βουνά, λαγκάδια κ' ἐρημιαῖς ἔχουν τὰ παλληκάρια,
Παρά μὲ Τούρκους μὲ θεριά κολλίτερα νὰ ζοῦμε·

καὶ τὴν ἀπάντησιν τῆς Ἀναγνώσταινας :

Φωτιά νὰ κάψη τ' ἄσπρα σου, φωτιά καὶ τὰ φλουριά σου.
Ἐγὼ κοιμοῦμαι μοναχὴ ψηλά στὰ κορφοβούνια,
Ἄκω τὰ πεῦκα τοῦ βροντοῦν καὶ ταῖς ὀξειαῖς τοῦ τρίζου,ν,
Ἐχω τουφέκια πάπλωμα, κ' ἔχω σπαθιά γιάστρώμα.

καὶ τὸ τοῦ Γυφτάκη :

Διποῦν οἱ κάμποι γιά νερά, καὶ τὰ βουνά γιά χιόνια,
Καὶ τὰ γιεράκια γιά πουλιά κ' οἱ Τούρκοι γιά κεφάλια·

ἢ μυρία ἄλλα τοιαῦτα, τῶν ὁποίων τὸν πρῶτον στίχον ἂν ἀπήγγελλον, ἠθέλετε ἀμέσως ἀνεύρη ἐν τῇ μνήμῃ καὶ τῇ καρδίᾳ τοὺς ἐπομένους. Ἀλλὰ πλὴν ὑμῶν καὶ ἐμοῦ τὴν ποίησιν ταύτην, τὴν ὡς χεῖμαρρον καταλειβομένην ἐκ τῶν ῥάξεων τοῦ Πίνδου καὶ τοῦ Ὀλύμπου, ἐθαύμασαν οἱ κορυφαῖοι τῆς Δύσεως τεχνοκρίται, ὁ Νιεβοῦρος, ὁ Βουτερβέρκιος, ὁ Θείρσιος, ὁ Μενδελσόν, ὁ Ἐλισεν¹ καὶ ὁ πολὺς Γαίτε, ὅστις τὰ ἄσματα τοῦ κλέπτου ὁμολογεῖ τὰ κάλλιστα τῶν ὅσα γνωρίζει τοιαῦτα καὶ ὄντως Ἑλληνικά.

Ὡς ὑπὸ τὴν ἐπιπόλαιον τῆς γῆς ἐπιφάνειαν, ἥς τὴν ὄψιν μεταβάλλει ἀκαταπαύστως τὸ ἄροτρον τοῦ γεωργοῦ, ὁ πέλεκυς τοῦ ὕλοτόμου, ἡ πυρκαϊὰ καὶ ἡ πλημμύρα, ὑπάρχει βαθυτέρον στρώμα ἐκ σκληροῦ βράχου, ἀπρόσιτον εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ στοιχεῖα, οὕτω καὶ ὑπὸ τὰ ἀείποτε μεταβαλλόμενα ἔθιμα, θρησκευματα καὶ ἠθὴ διαμένει ἀναλλοίωτος ὁ ἰδιάζων ἐκάστη φυλῇ χαρακτηριστῆρ. Γνωρίσματα τῆς ἑλληνικῆς εἶνε ὁ ἔρως τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ γαλήνῃ ψυχῆς ἀπολαύσεως τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, ἄνευ ὑπερβαλλούσης τινὸς ἀδημονίας διὰ τὴν ματαιότητα αὐτῶν. Τοὺς χαρακτήρας τούτους οὔτε ὁ Χριστιανισμὸς, οὔτε παντοδαπῶν ξένων εἰσβολαί, οὔτε μακροχρόνιος δουλεία ἰσχυσε νὰ ἐξαλείψῃ οὐδ' ἐπαισθητῶς κἂν νὰ τροποποιήσῃ· πρόχειρος δὲ τούτου ἀπόδειξις εἶνε ἡ στενὴ συγγένεια τοῦ χθὲς ἐτι ἀντηχοῦντος δημοτικοῦ ἄσματος πρὸς τὸ ὀμηρικόν. Ἄλλ' ἐκ τούτου δὲν ἐπιτεταί ὅτι πᾶσα ἐποχὴ καὶ πᾶσα κοινωνικὴ κατάστασις εἶνε ἐξ ἴσου πρόσφορος πρὸς ποιητικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ τοιοῦτου χαρακτήρος. Ἀνετίσσοντες τὴν ἱστορίαν μανθάνομεν ἐξ ἐναντίας ὅτι ὡς τὰ ἡδύκαρπα δένδρα δὲν καρποφοροῦσιν ἀφθόνως ἀνὰ πᾶν φθι-

νόωρον, οὕτω καὶ αἱ εὐγενέσταται φυλαὶ δὲν ἀποδίδουσιν ἀνὰ πᾶσαν γενεὰν ἀνθρώπων ἴσην ἀρετῶν συγκομιδὴν· ἠκούσατε δὲ καὶ τοὺς τεχνοκρίτας ἀποφαινομένους ὅτι ἡ ποίησις δὲν εἶνε ὑπερφυσικὴ τις ἐπιφοίτησις εἰς σπουδαστήριον στιχογράφου, ἀλλὰ γένημα τῶν σπλάγγνων ὁλοκλήρου κοινωνίας, ἀνάλογον πάντοτε κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὸ κάλλος πρὸς τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν εὐρωστίαν τῆς μητρὸς. Τὸ αἰωνίως ἐνώπιον τοῦ τεχνίτου ἰστάμενον πρότυπον εἴμεθα ἡμεῖς αὐτοί· ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ εἶνε κάπτερον ἀντανανκλώσα τὸ καλὸν πρὶν ἢ τὸ ἀποτυπώσῃ. Ἄν θέλωμεν ποίησιν οἷα παρὰ τοῖς Φράγκοις ῥομαντικὴ, πρέπει νὰ ἐξισωθῶμεν ἐκαίνοις κατὰ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα, τὰ φῶτα καὶ τὸν πολιτισμὸν· ἂν θέλωμεν ποίησιν ἑλληνικὴν, πρέπει νὰ παρυσιασθῇ ἡμῖν εὐκαιρία νὰ ἐπιδείξωμεν ὅσον οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ πατέρες ἠρωισμὸν. Τὸ ἄσμα τοῦ Αἰσχύλου ἦτο σύγχρονον τῶν σαλαμινομάχων ὡς τὸ δημοτικὸν τῶν τουρκομάχων. Οἱ ἀθάνατοι τοῦ Ἑλληνος λόγοι ὑπῆρξαν πάντοτε σύντροφοι τῶν ἀθανάτων ἔργων. Μόνον ὑπὸ βροχὴν περσικῶν τοξευμάτων ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὁ Λεωνίδας : « Ἐν σιῶ πολεμήσομεν », καὶ μόνον πρὸ πυρᾶς ὁ Διάκος :

Σκυλιά, κ' ἂν μὲ σουβλίσετε, ἕνας γραικὸς ἐχάθη.

1) Σημειωτέον ὅτι ὁ Ἐλισεν φροντίζει νὰ διαστείλῃ τὴν δημοτικὴν ποίησιν, ἣν θαυμάζει, τῆς τῶν λογίων, τῶν Σούτσων, τοῦ Ζαλακώστα καὶ τῶν ἐτι ζώντων, οὗς κατηγορεῖ διὰ τὴν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν Constitutionelle affectation.

Περὶ συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι κριτικῆς.

Πρὸ ἕξ περίπου μηνῶν δύο ἐπερρίφθησαν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου κατὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τοῦ ἡμετέρου δραματικοῦ ἀγῶνος κατηγορίαι, ἡ μὲν, πρὸ πολλοῦ ἤδη εἰς τὰ ὄτια του ἀντηχοῦσα, ὅτι εἶνε καρυκευτῆς εὐφυολογίας· ἡ δὲ ἄλλη, πολὺ ταύτης βαρυτέρα, ὅτι παραγνωρίζων τὴν ἀνατεθεισάν αὐτῷ ἐντολήν καὶ καταχρώμενος τὴν ἡμετέραν ἐμπιστοσύνην, κατέστησε τὴν ἐκθεσιν αὐτοῦ δοχεῖον πάσης πρωτοτυπίας, ἐπαναστατήσας κατὰ τῶν ἀναλωϊωτῶν νόμων τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ κύρους πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν κριτικῶν, μικρῶν τε καὶ μεγάλων. Καὶ ἡ μὲν πρώτη τῶν αἰτιάσεων τούτων ἀπέβλεπε μόνον τὸν εἰσηγητὴν, ἡ δευτέρα ὅμως ἐπεβάρυνε καὶ τρεῖς ἄλλους ἀγωνοδίκας, οἵτινες συνυπογράψαντες τὴν ἐκθεσιν ἐκείνην ἐκηρύττοντο συνένοχοι ἐπαναστατικοῦ κινήματος, ὅπως ἀναρμόστου εἰς τὸ ἦθος, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἐπίσημον θέσιν, ἣν κατέχουσιν ἐν τε τῇ ἐπιστῇ καὶ τῇ κοινωνίᾳ. Ἡ ἀνασκευὴ λοιπὸν τῆς κατηγορίας ἐπεβάλλετο ἡμῖν ἀναποδράστως καὶ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν τούτων, καὶ ὑπὲρ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ Συλλόγου, τοῦ τιμήσαντος διὰ τῆς ψήφου του τοὺς ἀγωνοδίκας. Ἀλλὰ τὸ κατηγορητήριον μόλις ἐκοινοποιήθη ἡμῖν μεσοῦντος τοῦ Μαΐου διὰ τοῦ *Παργασσοῦ*, ὅτε δὲ προσήλθομεν ν' ἀπολογηθῶμεν, εὗρομεν κεκλεισμένας ἤδη ἐνεκα τῆς θερινῆς ὥρας τοῦ Συλλόγου τὰς θύρας. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι τὴν ἀπολογίαν ἡμῶν ἠδυνάμεθα νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ. Ἀλλ' ἀρμόδιους αὐτοῦ δικαστὰς ἐθεώρησεν ὁ εἰσηγητῆς μόνους ἡμᾶς, τοὺς ἐπιφορτίσαντας τὴν ἐντολήν καὶ ἀκούσαντας τὴν κατ' αὐτοῦ ἐπὶ καταρχῆσει ταύτης καταγγελίαν. Δίκαιον δὲ ἄλλως καὶ ἑλληνοπρεπὲς νομίζομεν, ἂν ὄντως ἠδικήθησαν ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ οἱ ἀγωνοδίκαι καὶ ἡ ἀλήθεια, ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ περιβόλῳ, ὅπου διεπράχθη τὸ ἀδίκημα, νὰ τελεσθῇ σήμερον καὶ ἡ ἀγνιστήριος τούτου θυσία.

Ἐλάχιστα θέλομεν εἶπῃ ἀπολογούμενοι κατὰ τῆς ἀπτομένης μόνον ἡμῶν μομφῆς ἐπὶ εὐφυολογία, ἀρκοῦμενοι νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ τρόπος τοῦ γράφειν ὑπέστη ἐσχάτως πανταχοῦ πλὴν

τῆς Ἑλλάδος σπουδαίαν μεταβολήν. Οἱ φράγχοι ἱππῶται ἔκρυπτον κατὰ τοὺς ἀγῶνας τὴν σιδηρᾶν αὐτῶν πανοπλίαν ὑπὸ χλαμύδα μεταξίνην, τῆς ὁποίας οἱ κροσσοὶ καὶ τὰ ποικίλα χρώματα ἔτερον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν θεατῶν· τέλειος δὲ ἀγωνιστῆς ἐνομίζετο ὁ ἐπιδεικνύων ὑπὸ τὸν βαρὺν θώρακα τοσαύτην εὐκαμψίαν καὶ χάριν, ὥστε ἀντὶ σιδήρου ἐφαίνετο μέταξιν μόνον ἐνδεδυμένος. Τοιοῦτου τινὸς ἐνδύματος ἐπεκράτησεν ἀπὸ τινος χρόνου ὁ συρμὸς μεταξὺ τῶν συγγραφέων τῆς Δύσεως, οὐ μόνον εἰς τοὺς καλλιλογικούς, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τῆς φιλοσοφίας τοὺς ἀγῶνας. Ἡ ἐμβρόθια καὶ ἡ πολυμαθία, ἀντὶ νὰ ἐπιδεικνύονται μετ' αὐταρεσκείας, κρύπτονται ὡς τῶν ἱπποτῶν ἡ πανοπλία ὑπὸ εὐχρουν χιτῶνα ζωηρῶν εἰκόνων, καθιστώντα τὰ πορίσματα τῆς ἐπιστήμης καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀμνήτους εὐνόητα καὶ ἀρεστά. Τοὺς πρὶν Βαύλους, Βαουμγάρτας, Ρεϊμάρους καὶ Βολφίους, ὧν τὸ μὲν ὄνομα εἶνε μέγα, οἱ δὲ βαρεῖς τόμοι εἰς μόνους τοὺς διδάκτορας καὶ τοὺς σκόληκας τῶν βιβλιοθηκῶν προσίτοι, διεδέχθη ἄλλη τις διάφορος γενεά, οἱ Ταῖνες, Βύχνεροι, Φαῦερβᾶχοι, Ἄρτμανοὶ καὶ Ρενᾶνες, μετὰ τοσαύτης ἐπιμελείας καθαριζόμενοι ἀπὸ πάσης δυσωδίας ἑλληνίου, ὥστε τὰ ἔργα αὐτῶν δύνανται νὰ εὗρωσι τόπον καὶ ὑπ' αὐτὸ τὸ προσκεφάλαιον τῆς ἀβροτέρας δεσποίνης¹. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ πρὶν ἐπιστημονικὸς ἀκανθόχοιρος Δαβὶδ Στράους τοιαύτην ἠθέλησεν ἀποθνήσκων νὰ ἐνδυθῇ στολήν, καὶ τὸ κύκνειον ἄσμα του εἰς τὰ ὄτια οὐχὶ τῶν σοφῶν ἀλλὰ τῶν πολλῶν νὰ μελωδῆσῃ, Ἀλλ' ἂν τὸ τοιοῦτον σύστημα ἐφάνη ἐν Εὐρώπῃ χρῆσιμον πρὸς πλήθυνσιν τῶν ἀναγνωστῶν, ἐν τῇ φυγοπόμφῳ Ἑλλάδι φαίνεται ἡμῖν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἐπιθυμοῦντα καὶ ἐνὸς μόνου νὰ τύχη· ὁ δὲ πλείονας τοῦ ἐνὸς ἐπιθυμῶν πρέπει ἐξ ἅπαντος νὰ καταφύγῃ εἰς τῆς σχολῆς ταύτης τὴν ἄκραν ἀριστεράν, ἐνδύων τὰς ἐννοίας του τὸν παρδαλὸν χιτῶνα τοῦ Ἄϊνε, τοῦ Ρίχτερ, τοῦ About καὶ τῶν ἄλλων ὁπαδῶν τοῦ ἀριστοτελικοῦ «παρὰ προσδοκίαν γράφειν». Περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης ἐξηγήθημεν ἐν ἄκρῳ εἰλικρινείᾳ ἐν τῷ προλόγῳ νεανικοῦ πονήματος ἡ μάλλον νεανικοῦ ἡμῶν ἀμαρτήματος ὡς ἀκολουθίας: «Κατὰ τὸν Ἄγγλον Swift, οἱ κάτοικοι νήσου τινὸς εἶνε οὕτως ἀπαθεῖς καὶ ἀπρόσεκτοι, ὥστε ὁ ἀποτεινόμενος πρὸς αὐτοὺς ἀναγκάζεται νὰ πλήττῃ ἐκ διαλειμμάτων τὴν κεφαλὴν των διὰ ξηρᾶς κολοκύνθης, ἵνα μὴ ἀποκοιμῶνται ἐνῶν δμικεῖ. Τοιοῦτόν τι ἀνθυπνωτικὸν φάρμακον ἐσκέφθη νὰ μεταχειρισθῶ κατὰ τῆς ἀπαθείας τοῦ Ἑλληνοσ ἀναγνώστου, καταφεύγων ἀνὰ πᾶσαν σελίδα,

1) Ὁ γνωστὸς δημοσιογράφος Wolf, ἐπισκεπτόμενος τ' ἀνάκτορα τοῦ Βερολίνου εὗρε τὰ βιβλία τούτων ἐπὶ τῆς νυκτερινῆς τραπέζης τῆς σύζυγου τοῦ πριγκίπου διαδόχου.

ἐν ἑλλείψει κολοκύνθης, εἰς αἰφνιδίας παρεκβάσεις, ἀπροσδοκήτους παρομοιώσεις καὶ ἰδιοτρόπους λέξεων καὶ ἰδεῶν συγκρούσεις¹».

Ταῦτα ἐγράφομεν πρὸ δεκαετίας. Ἐκτοτε περὶ πολλῶν μὲν ἄλλων καὶ σπουδαιότερων πραγμάτων ἐλάβομεν ἀφορμὴν ν' ἀλλάξωμεν γνώμην, οὐχὶ ὅμως καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης, ἣν ὑφίσταται ὁ γράφων ἐν Ἑλλάδι ν' ἀποτείνεται εἰς τὰς αἰσθήσεις μᾶλλον καὶ τὰ νεῦρα ἢ τὴν διάνοιαν τοῦ ἀναγνώστου, ἣτις ἀπορροφωμένη ὀλόκληρος ὑπὸ τῆς ἐπιδιώξεως ὑλικῶν συμφερόντων καὶ πολιτικοῦ μεγαλείου, πρὸς οὐδὲν ἄλλο στέργει ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς δυνάμεις αὐτῆς νὰ ἐντείνῃ. Τοῦτο καὶ ἐπράξαμεν πάντοτε, ἀγωνισθέντες νὰ μεταβάλλωμεν δι' ἐπιπόνου μετουσιώσεως πᾶσαν ἀφορημένην ἰδέαν εἰς εἰκόνα ψηλαφητὴν, ὡς ἐξωγράφιζεν ὁ φιλόσοφος Συντίπας ἐπὶ τοῦ τοίχου ὅσα εἶχε νὰ διδάξῃ τὸν ῥάθυμον μαθητὴν του, ἵνα ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τοῦ κόπου νὰ μελετᾷ. Ἄλλ' ἂν διὰ τῆς τοιαύτης μεθόδου ἠδυνήθημεν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου ἡμῶν ν' ἀγρεύσωμεν ἀναγνώστους τινάς, τὴν ἄγρην ταύτην ἐπληρώσαμεν ἀκριβὰ, ὀνομασθέντες εὐφυολόγοι, καὶ πᾶν ὀτιδήποτε ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν ἐξεπορεύθη ἢ εὐφυολογία. Ὁ γράφων σήμερον ἐν Ἀθήναις εὐρίσκειται ἐνώπιον φοβεροῦ διλήμματος, ἢ νὰ κληροδοτήσῃ τὰ ἔργα του εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς παρθένα καὶ ἄθικτα ὡς τὰ φυλλάδια τοῦ «*Ἀθηναίου*», ἢ νὰ ὀνομασθῇ εὐφυολόγος ὑπὸ τῆς παρουσίας. Ἡ δὲ πρόληψις αὕτη περὶ ἡμῶν τοσοῦτον ἐκραταιώθη, ὥστε ἂν περὶ ἄλλα ἀσχολούμενοι ἐλέγομεν ὅτι παντὸς ὀρθογωνίου τριγώνου τὸ τετράγωνον τῆς ὑποτείνουσας εἶνε ἴσον πρὸς τὸ ἄθροισμα τοῦ τῶν ἄλλων δύο πλευρῶν, πολὺ φοβούμεθα ὅτι ἤθελεν ὀνομασθῇ καὶ τοῦτο, χρειὰς τυχούσης, εὐφυολογία.

Καὶ περὶ μὲν τὴν μαθηματικὴν οὐδέποτε ἰδιαίτερος ἡσχολήθημεν· ἀλλ' ἐπιφορεθέντες πρὸ τινων μηνῶν νὰ γράψωμεν τὴν ἐκθεσιν τοῦ ὑμετέρου διαγωνισμοῦ ἠναγκάσθημεν ν' ἀσχοληθῶμεν περὶ τὴν ποιητικὴν. Λαλοῦντες ὅμως οὐ μόνον ἐν ἡμετέρῳ ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ τριῶν ἄλλων πολὺ ἡμῶν σπουδαιότερων συνδικαστῶν, δὲν ἠδυνάμεθα βεβαίως νὰ νομίσωμεν κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν πρὸς ἐπίδειξιν πρωτοτυπίας. Ἡ ἐκθεσις ἐκείνη οὐδὲν ἄλλο ἦτο οὐδ' ἦτο δυνατὸν νὰ εἶνε, εἰμὴ πεπνυκωμένον ἀποσταγμα τῶν ὅσα ἐρρέθησαν πανταχοῦ περὶ τούτου ὑπὸ τῶν κρι-

1) Βλ. Προλεγ. Παι. Ἰωάννας. Ἄλλὰ νομίζοντες τὴν εὐφυολογίαν ἀναγκαίαν δὲν ἐκρίναμεν ἐκ τούτου τὴν πανοπλίαν περιττήν, οὔτε γεγονὸς παραθέσαντες ἐν ἀπλῶ μνηστορήματι μὴ στηριζόμενον εἰς μαρτυρίαν, οὔτε κἂν παρομοίωσιν, μὴ ἔχουσαν ἀναλογίαν τινὰ πρὸς τὰς ἐν κρησὶ παρὰ δοκίμῳ ποιητῇ.

τικῶν θεωρήματα καταστάντα ἐπίσης κοινὰ καὶ εὐαπόδεικτα ὅσον τὸ ἀνωτέρω τοῦ Πυθαγόρα, ἐξ ὧν δυστυχῶς προκύπτει ὅτι ἡ παρούσα ἡμῶν μεταβατικὴ κατάσταση δὲν εἶνε πρόσφορος εἰς ἀνάδειξιν ποιητῶν. Τοῦτο ἐκήρυξε πρὸ εἰκοσαετίας καὶ ὁ Φιλοποιίμην τῆς παρ' ἡμῖν κριτικῆς ἀείμνηστος Ἀσώπιος. Ὅπως δὲ τότε, οὕτω καὶ σήμερον ἠγέρθησαν κατὰ τοῦ ἀξιώματος τούτου πλείοι περὶ τε καὶ ἔμμετροι διαμαρτυρήσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν εἰχομεν ἡμεῖς ν' ἀντιτάξωμεν οὐδὲ γρῦ, ἀφοῦ ἐξεφράζοντο ὡς ἀτομικαὶ τῶν διαμαρτυρομένων πεποιθήσεις, καὶ ἕκαστος εἶνε βεβαίως ἀπόλυτος κύριος νὰ ἔχη περὶ παντὸς πράγματος οἰανδήποτε βούλεται γνώμην.

Εἰς ὅμως τούτων, ὁ κ. Ἀγγελος Βλάχος, ἠκολούθησε μέθοδον ὅπως ἐναντίαν. Ἀντὶ ν' ἀναδεχθῇ ὡς οἱ ἄλλοι τῆς γνώμης του τὴν εὐθύνην, ἐνόμισε καλὸν ὅσα μὲν εἶχεν αὐτὸς νὰ εἴπῃ νὰ παραστήσῃ ἐκπορευόμενα ἐκ τῶν χειλέων *πάντων τῶν τε ἀρχαίων καὶ νεωτέρων κριτικῶν*», χωρὶς ἐξαιρέσεων οὐδὲ παραπομπῆν εἰς τινὰ τούτων καμμίαν, ὅσους δὲ παρέλαβεν ὁ εἰσηγητῆς ἐξ ἀνάγκης παρ' ἐκείνων κοινούς τύπους νὰ θεωρήσῃ ὡς ἰδικὰς του πρωτοτυπίας. Οὕτω λοιπὸν ἀντὶ νὰ παριστάμεθα διαφωνοῦντες πρὸς τὰς ιδέας τοῦ ἀξιοτίμου κ. Βλάχου, τόλμημα βεβαίως καὶ τοῦτο μέγα, ἐκηρύχθημεν ἐπαναστάται κατὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, Φιχτίου, Ἐγέλου, Καριέρου καὶ πάντων τῶν κριτικῶν. Τὸ ἐκ τοιαύτης τακτικῆς προσδοκώμενον κέρδος εἶνε προφανές. Ἄν τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ἀγῶνος ῥηθέντα ἦσαν ἀτομικὴ τοῦ εἰσηγητοῦ γνώμη, οὐδὲν εἶχον ἐξ αὐτῆς νὰ φοβηθῶσι πολλῶν παρ' ἡμῖν στιχοπλόκων καὶ κριτικῶν οἱ τίτλοι· ἐνῶ ἂν ἦτο ἐκεῖνος ἀπλῆ τῶν πορισμάτων τῆς κριτικῆς ἐπιστήμης ἠχώ, ἐκινδύνουν νὰ φυλλορροήσωσι τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος οἱ δαφνώνες. Πρέπει δὲ καὶ νὰ ὀμολογήσωμεν, ὅτι τὸ ποιὸν τῶν περὶ καλλιλογίας συγγραμμάτων παρεῖχεν εἰς τὸ στρατήγημα τοῦτο πιθανότητα ἐπιτυχίας οὐχὶ μικράν. Τοῦ Φίχτε, τοῦ Ἐγέλου, τοῦ Καντίου καὶ τῶν ἄλλων Γερμανῶν ὅσον εἶνε παρ' ἡμῖν πασίγνωστα καὶ σεβαστὰ τὰ ὀνόματα, τόσον εἶνε ἄγνωστα καὶ ἀνερεύνητα τὰ βιβλία, ὁμοιάζοντα τοῖς ἀπέχοντες ἐκείνους καὶ ἀβάτους τόπους, περὶ ὧν δύνανται οἱ περιγηθέντες, πρὸ πάντων ὅμως οἱ μὴ περιγηθέντες αὐτούς, νὰ λέγωσιν ὅ,τι θέλουσιν, ἄνευ φόβου μὴ διαψευσθῶσιν ἐκ τοῦ προχείρου, ἂν μάλιστα κρῖνωσι περιττὸν νὰ σημειώσωσι τὰ χωρία. Ἐκ τῆς ἑλλείψεως ταύτης παραπομπῶν ἠναγκάσθημεν νὰ πλανηθῶμεν ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους μῆνας εἰς τὰς ἀκανθώδεις ἐκείνας μεταφυσικὰς ἀκρωρείας, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ν' ἀνακαλύψωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ τὰ δυνάμενα νὰ τροποποιήσωσι τὰς ιδέας ἡμῶν περὶ τῆς ποιητικῆς γονιμότητος τῆς σήμερον Ἑλλάδος. Καὶ τοιαύτην μὲν ἀνακάλυψιν δὲν ἐκάμαμεν

δυστυχῶς καμμίαν, ὁπωσδήποτε ὅμως ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ εἰς τὰ ἀγέλαστα ἐκεῖνα βασίλεια τρίμηνος ἐξορία συνέτεινεν ἴσως νὰ κολάσῃ τὴν τόσον παρ' ἡμῖν ἀπαρέσκευσαν τῷ κ. Βλάχῳ εὐφυολογίαν.

Τὸ μεταξὺ τῆς παρουσίας καὶ τῆς ἐν τῷ *Παργασσῶ* ὁμιλίας τοῦ ἐπικριτοῦ ἡμῶν μεσολαβῆσαν μακρὸν διάστημα χρόνου, ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ ἐνθυμίσωμεν τὸ θέμα τῆς συζητήσεως διὰ βραχυτάτων, ἀλλ' αὐτολεξεῖ πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων. Ἐν τῇ ἐκθέσει ἡμῶν τοῦ δραματικοῦ ἀγῶνος περιεῖχοντο αἱ ἀκόλουθοι δύο περικοπαί: « Ἀφίνοντες κατὰ μέρος πᾶσαν δογματικὴν προκατάληψιν καὶ εἰς μόνα τὰ ἐμπειρικά διδάγματα περιοριζόμενοι τῆς ἱστορίας, βλέπομεν ὅτι πανταχοῦ οἱ ποιηταὶ οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρξαν ἢ κάτοπτρα πιστῶς ἀντανακλῶντα τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν συγχρόνων». Καὶ ἀφοῦ ἐπειράθημεν ν' ἀποδείξωμεν τοῦτο διὰ παραδειγμάτων, προσεδέτομεν: « Ἀδύνατον φαίνεται ἡμῖν ποιητῆς νὰ γεννηθῇ καὶ νὰ ὑπάρξῃ ἐκτὸς μιᾶς οἰασθήσεως ποιητικῆς ἀτμοσφαιράς· τοιαύτην δὲ σήμερον δὲν ἔχομεν ἐν Ἑλλάδι, ἀφοῦ τὰ μὲν πάτρια ἤθη ἀπηνήθημεν, τοῦ δὲ διανοητικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν τῆς Δύσεως δὲν μετέχομεν εἰσέτι, οὐδὲ τὴν ἐμπνεύσαν τοὺς ἐσπερίους ποιητὰς νόσον τοῦ αἰῶνος νοσοῦμεν». Κατὰ τῶν ἀνωτέρω θεωρημάτων ἐξηγέρθη ὁ ἐπικριτὴς ἡμῶν διὰ τῶν ἐξῆς, παραδιετομένων καὶ τούτων αὐτολεξεῖ: « Οὐδέποτε ἤχησεν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων μέχρι τῶν νεωτάτων φιλοσόφων ἐπαναστατικώτερα κατὰ τῶν ἀναλλοιώτων τῆς αἰσθητικῆς ἐπιστήμης ἀρχὴ ἢ τὸ παράδειγμα τοῦτο, ὅτι μήτηρ τοῦ ποιητοῦ εἶνε ποιητικὴ τις ἀτμοσφαῖρα, ἐνῶ εἶνε ἐγγενὲς τῇ ψυχῇ τοῦ ποιητοῦ τὸ ποιητικὸν ἄλαντον καὶ μάτην ἤθελε μοχθήσῃ ἀντῶν ἐξωθεν ποιητικὰς ἐμπνεύσεις ὁ ἔχων περὶ τὴν διάνοιαν καὶ χαμαιπετὴ τὴν φαντασίαν. Παρορμήσεως ἀνάγκην δὲν ἔχουσιν οἱ ἀληθεῖς ποιηταί, ἡ δὲ ἐπίδρασις τῆς ἐξωθεν κοινωνίας, τῆς χαμαιζήλου συνήθως καὶ χαμαιπετοῦς, ἀπέβη πρὸς βλάβην τῆς ἀληθοῦς ποιήσεως, καὶ ἐλαττώματα μᾶλλον ἢ ἀρετὰς ἐπροίκισε τοὺς ποιητὰς. Τοῦτο ἀνεκῆρυξαν πάντες οἱ νεώτεροι αἰσθητικοὶ φιλόσοφοι, ὁ Hegel, ὁ Fischer, ὁ Fichte, ὁ Levdêque καὶ εἴ τις ἄλλος».

Πάντα ταῦτα θέλομεν ἐξετάσῃ εὐθὺς κατωτέρω. Πρὸ τούτου ὅμως ζητοῦμεν τὴν ἄδειαν ν' ἀναδράμωμεν ἐπὶ μίαν μόνην στιγμήν εἰς τοὺς σιδηροφράκτους ἱππότας, ὧν ἐμνήσθημεν ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσίας διατριβῆς. Ὅσακις δύο τούτων ἐμονομάχουν πρὸς ἀλλήλους, ἐχαράσσετο περίεξ αὐτῶν κύκλος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔπρεπεν ὁ ἀγὼν νὰ λάβῃ πέρας. Καὶ ὁ μὲν ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ νικώμενος ἔχανε μόνην τὴν πανοπλίαν, ὁ ὁπωσδήποτε ὅμως ἐξεληθὼν αὐτοῦ ἔχανε ἀνεπιστρεπτὴ καὶ τὴν τιμὴν. Τοιοῦτός τις κύκλος χαράσσεται ὑπὸ τῆς λογικῆς καὶ περὶ τοὺς διὰ τοῦ λόγου

συζητοῦντας, ὀφείλοντας νὰ μὴ ἐξέρχωνται τοῦ προκειμένου. Ἄλλ' ὁ ἡμέτερος ἐπικριτὴς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐκπηδᾷ τοῦ λογικοῦ τούτου κύκλου, λέγων ὅτι ἡ θεωρία ἡμῶν περὶ τῆς ἀνάγκης ποιητικῆς τινος ἀτμοσφαιράς πρὸς μόρφωσιν ποιητοῦ εἶνε λανθασμένη, διότι ἀπαραίτητον αὐτοῦ προσὸν εἶνε ἡ ἐμπνευσις, δῶρον οὔσα τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ στερούμενος αὐτῆς καὶ χαμαιπετὴ ἔχων τὴν φαντασίαν μάτην ἤθελε κοπιᾶσθαι νὰ ἐμπνευσθῇ ἐκ τοῦ ἐξωθεν κόσμου. Ἀλλὰ τὴν ἀνάγκην παρὰ τῷ ποιητῇ ἐμπνεύσεως καὶ φαντασίας οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἄλλος τις, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ἔτυχε ποτε ν' ἀμφισβητήσῃ¹. Τὸ ἀνωτέρω ἐπιχειρήμα εἶνε ὡς εἰ ἐλέγομεν ἡμεῖς ὅτι πρὸς εὐδοκίμησιν τῆς λεμονέας ἀπαιτεῖται εὐκρατος ζώνη καὶ ἀρδευσίς ἐν ὥρᾳ θέρους καθήμερινῇ, ὁ δὲ κ. Βλάχος ἐνίστατο λέγων ὅτι τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἶνε ψευδές, διότι πρὸς παραγωγὴν αὐτῆς εἶνε ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖος λεμονόσπορος, καὶ μάτην ἤθελε κοπιᾶσθαι ὁ γεωργὸς ν' ἀποκτήσῃ τοιοῦτον δένδρον σκάπτων καὶ ποτίζων χῶμα μὴ περιέχον πυρῆνα λεμονίου. Μένων ἐντὸς τοῦ προκειμένου ἔπρεπε νὰ ἐξετάσῃ οὐχὶ τὴν ἀνάγκην ἐμπνεύσεως, ἥτις πρώτην φορὰν παρίσταται χρῆζουσα ἀποδείξεως, ἀλλ' ἂν ὁ ποιητικὸς οὗτος σπόρος ἔχει ἀπαραίτητον χρεῖαν πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ἰδιαιτέρων τινῶν ἐξωτερικῶν περιστάσεων, ὅπως θέλομεν ἡμεῖς, ἢ δύναται, ὡς θέλει ἐκεῖνος, ὁπουδήποτε πεσὼν νὰ βλαστήσῃ. Κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, ὡς τοῦ φυτοῦ ὁ σπόρος ἔλαβε παρὰ Θεοῦ τὴν ἰδιότητα νὰ ἐκφυλᾷ καὶ ν' ἀφομοιοῖ ἐαυτῷ τοὺς χυμοὺς τοῦ ἐδάφους, ὅπου εἶνε φυτευμένος, μεταποιῶν ἀνόργανον ὕλην εἰς ἄνθη καὶ καρπούς, οὕτω καὶ ὁ ποιητὴς οἰκειοποιεῖται καὶ διὰ τῆς ἐνούσης αὐτῷ δυνάμεως μεταβάλλει τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἰδέας τῆς ἐποχῆς του εἰς ἰνδάλματα ποιητικά. Καὶ ὡς ὁ φυτικὸς σπόρος ἢ οὐδόπως βλαστάνει ἢ ἀποδίδει βλάστημα θνησιγενές, ἂν ἐλλείπῃ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἢ γονιμότης, οὕτω καὶ τοῦ ποιητοῦ ἢ ἐμπνευσίς ἢ μένει στεῖρα ἢ ἐξαμβλώματα μόνον γεννᾷ, ἂν πέριεξ αὐτῆς σιγᾷ τὸ αἰσθημα καὶ δὲν ἐργάζεται ὁ νοῦς. Κατὰ τὸν ἐπικριτὴν ἡμῶν ἀπεναντίας ἢ ἐπίδρασις τῆς κοινωνίας εἶνε πρῶτόν τι ἐπουσιῶδες, «μόνον τὴν ἐξωτερικὴν ἐκδήλωσιν τῆς ποιήσεως ἐπηγεῖσθαι καὶ ἐλαττώματα συνήθως παρέχον τῷ ποιητῇ, ὅστις ἀρδύμενος ἐξ ἄλλου ὑπερτέρον κόσμον τὰς ἐμπνεύσεις του δύναται ν' ἀκμάσῃ καὶ ἐν κοινωνίᾳ περὶστώσῃ». Ἐν ἄλλοις λόγοις τὴν δύναμιν τοῦ σπόρου θέλει τοιαύτην ὁ κ. Βλάχος, ὥστε δι' αὐτῆς μόνης δύνανται νὰ φυτρώσωσι καὶ φοίνικες ἐν Σιβηρίᾳ καὶ ποιη-

1) Μόνος ὁ Ἄμερικανὸς ποιητὴς Edgar Poë, παραδοξολογῶν μᾶλλον ἢ σπουδάζων, ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ ἐπιμέλεια καὶ ὁ κόπος δύναται ν' ἀντικαταστήσωσι τὴν ἐμπνευσίν.

ταί ἐν τῇ σήμερον Ἑλλάδι. Τοῦτο δις καὶ τρις ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁμόφρονος αὐτοῦ κηρύττει πάντας τοὺς κριτικούς ἀρχαίους τε καὶ νέους, μικροὺς τε καὶ μεγάλους.

Τὸ ἀνυπόστατον τῆς ἀνωτέρω γνώμης εὐκόλον ἦτο ν' ἀποδειχθῆ ἕκ τοῦ προχείρου διὰ συντομιωτάτης λογικῆς συζητήσεως, ἄνευ καταφυγῆς εἰς ἐπικλήσεις μαρτύρων καὶ χωρίων παραθέσεις. Ὅσον ἐλίπνονος καὶ γριφώδης εἶνε ἡ καλλιλογία, ὅταν φιλοσοφῆ ἀφροημένως περὶ καλοῦ, τόσον ἀφ' ἑτέρου καθίσταται εὐπρόσιτος καὶ βατή, ὁσάκις καταλείπουσα τὰ μεταφυσικά ὕψη καταβαίνει εἰς ἐξέτασιν πραγματικῶν ζητημάτων, πρὸς τὰ ὅποια ἀρκεῖ κοινὸς νοῦς καὶ αἱ συνήθειαι εἰς τὸν τυχόντα ἐλευθερίου ἀγωγῆς γνώσεις. Ἄλλὰ παρ' ἡμῖν ἄλλος ἐπικρατεῖ τρόπος τοῦ συζητεῖν. Ὁ σήμερον Ἕλλην ἔχει τοσαύτην πρὸς τὰς γνώσεις καὶ τὴν κρίσιν του δυσπιστίαν, ὥστε περὶ παντὸς πράγματος, ἔστω καὶ ὑπολίπτοντος εἰς τὴν κοινὴν πεῖραν, προτιμᾷ τῆς λογικῆς συζητήσεως τὴν θεολογικὴν, ζητῶν ὀνόματα καὶ αὐθεντίας ἀντὶ πραγμάτων. Καὶ αὐτοὶ οἱ παρ' ἡμῖν ἰατροὶ φιλονεικοῦσι περὶ τοῦ βάρους τῶν σφαιριδίων τοῦ αἵματος ἐπιρρίπτοντες κατ' ἄλλήλων ἀντὶ ζυγίσεων περικοπὰς τοῦ Κλαυδίου Βερνάρδου, ὡς οἱ μεσαιωνικοὶ καλόγηροι, ἐρίζοντες περὶ διπλῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, ἐδάφια τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου. Εἰς τὸν συρμὸν τοῦτον ὑποτασσόμενοι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν οὐχὶ ἂν ἡ ἀνωτέρω θεωρία εἶνε ὀρθὴ ἢ ἐσφαλμένη, ἀλλὰ μόνον ἂν ἔχη ἢ δὲν ἔχη ὑπὲρ αὐτῆς τὴν ψήφον τῶν κριτικῶν. Δίκαιον δὲ φαίνεται ἡμῖν ν' ἀρχίσωμεν τὴν ἀνάκρισιν, ἐξετάζοντες πρῶτους τοὺς ὑπὸ τοῦ ἐπικριτοῦ ἡμῶν ὀνομαστί ἀναφερομένους.

Ἡ προσέλευσις ὡς μαρτύρων τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, *τῶν γιγάντων τῆς φιλοσοφίας, τῶν δύο πόλων τοῦ ἄξονος περὶ οὗς περιστρέφεται ἡ ἐπιστήμη κτλ.*, ἀγγέλλεται βροντοφώνως μετὰ στόμφου καὶ πατάγου, ἀρμόζοντος μᾶλλον εἰς βυζαντινοὺς δεσπότης ἢ ἄνδρας, ὧν τὸ ὄνομα δὲν χρῆζει τοιαύτης ἀσιατικῆς παρατάξεως ἐπιθέτων¹. Ἄλλὰ τί εἶχον οἱ γιγαντες οὗτοι νὰ εἴπωσι περὶ τοῦ προκειμένου; Τὸν μὲν Ἀριστοτέλη μόνον ἀναγγέλλει ὡς μάρτυρα ὁ κ. Βλάχος, ἔπειτα δὲ λησμονήσας, φαίνεται, τὴν ἀγγελίαν, περιορίζεται νὰ εἴπῃ ὅτι ὀνόμασε πον ἐνθέους τοὺς ποιητάς. Ἐκ δὲ τοῦ Πλάτωνος παρατίθεται ἡμῖν ὅτι μάτην κολιάζει ν' ἀναδειχθῆ ποιητῆς ὁ στε-

1) Ὁ Sainte Beuve ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ περὶ Λουδοβίκου Κουρτιέρον παρατηρεῖ, ὅτι ὁ μόνος ἀρμόζων εἰς ἀρχαίον ἢ ἀρχαῖζοντα ἄνδρα ἐπαινος εἶνε «un mot juste et léger dit en passant», ὅπως καὶ ὁ νικήσας ἀθλητῆς ἐλάμβανε ἀπλοῦν κλάδον ἐλαίας.

ρούμενος τῆς εὐνοίας τῶν Μουσῶν, πρᾶγμα ἀναμφισβήτητον, ἀλλὰ καὶ πασίγνωστον πρὸ πολλοῦ, καὶ ἔπειτα τὸ χωρίον τοῦ «Φαίδρου», ἐν ᾧ οἱ ποιηταὶ παρίστανται «ὡς οὐχ οὗτοι εἰσὶν οἱ τὰ ποιήματα λέγοντες, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔστιν ὁ λέγων καὶ διὰ τῶν ποιητῶν φθέγγεται πρὸς ἡμᾶς». Ἄλλ' οὐδ' ἐκ τούτου μανθάνομέν τι νέον καθότι ὀλίγοι, νομίζουεν, εἰσὶν οἱ ἀγνοοῦντες ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς ἀρχαίοις ποιήμασι καὶ πλείστοις τῶν νεωτέρων ἐπεκράτησεν ἡ ἐθιμοταξία νὰ παρίσταται ὁ Θεὸς ἢ ἡ Μοῦσα, λαλοῦντες ἀντὶ τοῦ ποιητοῦ. Ἐκ τούτου τὰ «*Mῆνιν ἀεῖδε Θεά*», «*Musa mihi causas memora*», «*Musa non tu chē di caducchi alori*», «*Sing heavenly Muse*», καὶ τὰ ὅμοια τέλει νὰ ἐξαγάγῃ ὁ ἡμέτερος ἐπικριτῆς, ἀδυνατοῦμεν νὰ μαντεύσωμεν, ἐκτὸς ἂν ἐξηγῶν κατὰ γράμμα τὸ χωρίον τοῦ Πλάτωνος πιστεύει τῷ ὄντι τὸν Θεὸν ὑπαγορεύοντα τοὺς στίχους εἰς τοὺς ποιητάς, ὡς τὰ ἀποφθέγματα εἰς τὴν ὄνον τοῦ Βαλαάμ. Ὅπως δὴποτε δυνάμεθα νὰ διαβεβαιώσωμεν αὐτὸν μετὰ πάσης θετικότητος ὅτι ὁ Πλάτων οὔτε τοιοῦτόν τι ἐπίστευεν οὔτε ὡς θεόπνευστα ἄντα ἐθεώρει τοὺς ποιητάς, ἀφοῦ ὁ ἴδιος, οὐχὶ παῖζων ἐν τῷ «*Φαίδρῳ*», ἀλλὰ σπουδάζων ἐν τοῖς «*Νόμοις*», ἀποφαίνεται περὶ αὐτῶν ὡς ἀκολούθως: «*Τὸ τῶν ποιητῶν γένος οὐ πᾶν ἱκανὸν ἐστὶ γιγνώσκειν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ μῆ. Θῶμεν οὖν καὶ τοῦτον περὶ Μουσῶν νόμον· τὸν ποιητὴν παρὰ τὰ τῆς πόλεως νόμιμα καὶ δίκαια μηδὲν ποιεῖν ἄλλο. Τὰ δὲ ποιηθέντα μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ τῶν ἰδιωτῶν πρότερον δεικνύναι, πρὶν ἂν τοῖς νομοφύλαξι καὶ τῷ τῆς παιδείας ἐπιμελητῇ δειχθῆ καὶ ἀρέσῃ*»¹. Κατὰ τὸν κ. Βλάχον πρέπει λοιπὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Πλάτων ἠθέλησε νὰ υποβάλλῃ αὐτὸν τὸν Θεόν, τὸν φθεγγόμενον διὰ τῶν ποιητῶν, εἰς αὐστηρὰν λογοκρισίαν. Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως σπεύδομεν νὰ προσθέσωμεν ὅτι, καίτοι μὴ θεωροῦντες τοὺς ποιητάς ὡς πράγματι ἐνθέους, ἀφ' ἑτέρου νομίζομεν ὅτι ὑπὲρ τὸ μέτρον τοὺς ἐξηυτέλισεν ὁ Πλάτων, θέλων αὐτοὺς ἀπλοῦς ὑπαλλήλους τοῦ κράτους, μόνον ἔργον ἔχοντας ν' ἀνυμνῶσι τὰ φαινόμενα δίκαια καὶ νόμιμα εἰς τὸν κατὰ καιροὺς ἐπιμελητὴν τῆς παιδείας, ἦτοι ἐπὶ Πλάτωνος ἐπιμελητοῦ, τὴν κοινότητα τῶν γυναικῶν, τοὺς παιδικούς ἔρωτας καὶ τὴν δουλείαν. Ἄλλ' ὅπως δὴποτε καὶ ἂν ἔχωσι ταῦτα, σχέσιν αὐτῶν πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα τῆς ἐπιδράσεως ἢ μὴ τῆς κοινωνίας ἐπὶ τοῦ ποιητοῦ δὲν βλέπομεν καμμίαν, οὐδὲ πιστεύομεν ὅτι ἠδύνατο νὰ εὐρεθῆ σχετικώτερόν τι παρ' ἀρχαίοις.

1) Πλάτ. Νόμ. Ἐκδ. Ῥυγκενίου, τόμ. στ', σελ. 242.

Κατὰ τὸν Ἐγγelon: «Ἡ ἐπιστήμη τοῦ καλοῦ ἀδύνατον ἦτο νὰ σχηματισθῇ κατὰ τοὺς εὐδαίμονας χρόνους, ὅτε τοῦτο ἦρκεν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ πρὸς πλήρωσιν πάσης πνευματικῆς ἀπαιτήσεως. Αἱ ἀφηρημέναι θεωρίαι τοῦ Πλάτωνος, ἀρμόζουσιν εἰς τὴν νεάζουσαν περίοδον τῆς φιλοσοφίας εἶνε σήμερον ἀνεπαρκεῖς πρὸς ἡμᾶς, ἀπαιτοῦντας ἰδέαν τοῦ καλοῦ μᾶλλον συγκεκριμένην. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Ὁράτιος περιέχουσι μὲν χρησιμώτατα περὶ τὰ καθέκαστα παραγγέλματα, ἀλλ' οὔτε τὰ νεώτερα οὔτε τῶν ἀνατολικῶν ἐθνῶν τὰ ἔργα γνωρίζοντες ἐστηρίχθησαν ἐπὶ βάσεως λίαν περιορισμένης, αἱ δὲ θεωρίαι αὐτῶν εἶνε οὕτω γενικαί, ὥστε ἀποβαίνουσι ἀνεπίδεκτοι ἐφαρμογῆς πρὸς λύσιν οἰουδῆποτε ζητήματος». Τοιαύτη περίπτουσι εἶνε καὶ ἡ γνώμη τοῦ Κουζίνου, τοῦ Ἑρβάρτου, τοῦ Fouillée, τοῦ Levêque καὶ τῶν ἄλλων κριτικῶν, οἵτινες ἀποκαλύπτουσι μὲν τὴν κεφαλὴν μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τῆς ἐνδόξου τῶν Ἑλλήνων φιλοσοφικῆς δυάδος, συγχρόνως ὅμως ἐργάζονται εἰς προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης. Καὶ ἀληθὲς μὲν εἶνε ὅτι ἔκτοτε οὐδὲ βῆμα ἐπὶ τὰ πρόσω ἔκαμεν ἡ μεταφυσικὴ, ἢ κατὰ τὸν Γαίτην κατάδικος νὰ περιστρέφεται αἰωνίως ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἐλαττωματικοῦ κύκλου, ὡς γαλῆ παίζουσα μετ' αὐτῆς, ἀλλ' ἀσχολεῖται εἰς πρακτικὰς ἐρεῦνας, προώδευσε καὶ προοδεύει καθ' ἑκάστην. Τὸ δὲ ζήτημα τῆς σχέσεως τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὸν κύκλω κόσμον μόνον ἐσχάτως ἤρξατο ἀπασχολοῦν σπουδαίως τοὺς τεχνοκρίτας, ἐνῶ οἱ ἀρχαῖοι, κατὰ τὸν πολὺν Schopenhauer, «οὐδεμίαν εἶχον σαφῆ ἰδέαν περὶ τῆς σχέσεως τοῦ ἰδανικοῦ πρὸς τὴν πραγματικότητα»¹. Οὐδόλωσ λοιπὸν μεμφόμεθα τὸν κ. Βλάχον, οὐδὲν εὐρόντα παρ' ἀρχαίοις σχετικὸν χωρίον, παρατηροῦμεν δὲ μόνον αὐτῷ, ὅτι τὸ νὰ ζητῆ παρὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, τῶν γιγάντων τῆς φιλοσοφίας, μαρτυρίας περὶ χθὲς μόλις ἀνακινήθοντων ζητημάτων, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ἐξήτει παρὰ τοῦ Ἀρχιμήδους, τοῦ γίγαντος τῆς μηχανικῆς, εἰδήσεις περὶ ἀεροστάτων.

Ὁ ἐπικριτὴς ἡμῶν, ἀρροκόμενος πάντοτε εἰς τὰ πρόχειρα καὶ τετριμμένα, ἔστωσαν καὶ ἄσχετα πρὸς τὸ ζήτημα, παραθέτει μετὰ τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Πλάτωνος τὸ πασιγνωστον τοῦ Ὁρατίου: «Ὁ ποιητὴς γεννᾶται». Πρὸς ἐξέτασιν εὐτυχῶς τούτου οὔτε παραπομπαὶ ἀπαιτοῦνται οὔτε λόγων πληθύς, ἀλλ' ἀπλοῦς κόκκος κοινοτάτου νοός. Ἡ καθ' ἡμέραν πείρα διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος λαμβάνει γεννώμενος παρὰ Θεοῦ δόσιν τινὰ ἐπιτηδειότητος πρὸς οἰανδήποτε εἴτε πνευματικὴν εἴτε σωματικὴν

1) Περὶ Ἐλευθ. Αἰρέσεως, τῆς γαλ. μεταφρ. σ. 129.

ἄσκησιν, δι' ἧς δύναται νὰ φθάσῃ οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ὑπερβῇ ὀρισμένον τι καὶ διάφορον δι' ἕκαστον ἄτομον τελειότητος σημεῖον. Μεταξὺ δέκα μαθητῶν κλειδοκυμβάλου, μελετώντων ἴσας ὥρας διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου, ἕκαστος φθάνει εἰς ἄνισον τὸ ὕψος βαθμίδα, καθ' ἣν ἔλαβε παρὰ τῆς φύσεως λεπτότητα ἀκοῆς καὶ εὐκαμφίαν δακτύλων. Οὕτω καὶ ἐν τῇ μαθηματικῇ, ἄλλοι μὲν ἀναβαίνουσι εἰς τὰ ὕψη τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ ὑπολογισμοῦ, ἐνῶ ἕτεροι ἐπίσης φιλόπονοι, οὐδὲ μέχρι τῶν πρωτοβαθμίων ἐξισώσεσιν δύνανται ν' ἀναρριχθῶσι. Τοῦτο κάλλιστα ἐξηγήσεν ὁ σύγχρονος τεχνοκρίτης Ἑρρῖκος Ταίν, ὅστις ἐρωτώμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πῶς δύναται ν' ἀναδειχθῶσι καλλιτέχναι ἀγαθοί, ἀποκρίνεται στερεοτύπως: «Δύο ἔχω πρὸς τοῦτο παραγγέλματα. Τὸ πρῶτον ἀποβλέπει τὰς μητέρας ὑμῶν, τὰς ὁποίας συμβουλεύω νὰ γεννῶσιν ὑμᾶς μεγαλοφυεῖς, τὸ δευτέρον ἀποτείνεται εἰς ὑμᾶς αὐτούς, εἰς οὓς συνιστῶ νὰ ἐργάζεσθε νυχθημερόν». Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος οὐδ' ἡ ποίησις, νομίζομεν, ἐξαιρεῖται, ἀποδίδουσα πάντοτε καρπὸν ἀνάλογον τῆς ἀγαθότητος τοῦ σπόρου καὶ ἧς ἔτνευε καλλιουργείας. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἄρα μεταξὺ τῆς ποιήσεως καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ διαφορὰ τις δικαιολογοῦσα τὸ ῥητὸν τοῦ Ὁρατίου: «Ὁ ποιητὴς γεννᾶται;» Ὑπάρχει βεβαίως καὶ μεγίστη, ἢ ἐξῆς, ὅτι εἰς μὲν τὰς ἄλλας τέχνας ὀλίγοι γεννῶνται ἀνίκανοι νὰ ὑπερβῶσι τὸν κατώτατον ἐκείνου ὅρον μετριότητος, τὸν ἀπαιτούμενον ἵνα καταστῶσι χρήσιμοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς δὲ τὴν ποίησιν ὀλίγοι γεννῶνται ἱκανοὶ νὰ φθάσωσι τὸν ἐλάχιστον ὅρον τελειότητος, τὸν ἀναγκαῖον ἵνα γίνωσιν ἀπλῶς ὑποφερτοί. Πᾶσαι αἱ τέχναι ἕνα προτίθενται σκοπὸν, τὴν ἀποτύπωσιν τοῦ ἰδανικοῦ. Ἄλλ' ἐνῶ αἱ ἄλλαι ἔχουσιν ἀνάγκην πρὸς πραγματοποίησιν αὐτοῦ ὑλικῶν μέσων, μαρμάρου, πινάκων ἢ ἡχῶν, καὶ ἐκ τούτου συνδέονται πρὸς τὴν ὕλην ἀναποσπάτως, μόνος ὁ ποιητὴς, ὁ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν διάνοιαν ἀποτείνόμενος διὰ συμβολικῶν σημείων, εἶνε ἐλεύθερος ἀπὸ παντὸς τοιούτου δεσμοῦ, καὶ οὕτω κατὰ τὸν Πλάτωνα πτερωτός. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως μειονεκτεῖ κατὰ τοῦτο ὅτι εἰς μὲν τὰς ὑλικωτέρας τέχνας, μὴ ὄντων ἀκριβῶς διαγεγραμμένων τῶν ὀρίων ἅτινα χωρίζουσι τὸν ἐργάτην ἀπὸ τοῦ τεχνίτου, ἢ μετριότης εἶνε ἐν αὐταῖς ὀπωσδήποτε ἀνεκτὴ. Οὕτω παντὸς μουσικοῦ εἶνε χρήσιμος ἢ τέχνη, ἀπὸ τοῦ τονίζοντος τὸ «Stabat Mater» μέχρι τοῦ πτεροῦντος τοὺς πόδας τῶν χορευτῶν εἰς στροβίλους καὶ ἀντιχόρους οὕτω καὶ παντὸς γλύπτου ἢ ζωγράφου, εἴτε Ἀφροδίτας τῶν Μεδίκων καὶ Καθημένας Παναγίας καταβιβάζει ἐξ οὐρανῶν, εἴτε ἀντιγράφει ἐπὶ λίθου ἢ πανίον τὴν ὄψιν τοῦ τυχόντος ὁμογενοῦς. Ἐνῶ ὁ ποιητὴς, ὁ μὴ εὐμοιρησας μεγαλοφυΐας Ῥοσσίνου ἢ Πραξιτέλους, πρὸς οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἐν τῷ κόσμῳ χρήσιμος, εἰμὴ μόνον νὰ βραβεύε-

ται ὑπὸ τοῦ κ. Ἀφεντούλη. Ἄλλ' ἀφήνοντες τὴν καλλιτεχνίαν καὶ εἰς χυδαίωτα καταβαίνοντες, ἵνα καταστήσωμεν τὴν ἰδέαν ἡμῶν ψηλαφητὴν, παρατηροῦμεν ὅτι, ἂν τὸ μὲν τυχὸν στιχοῦργημα ἡδύνατο νὰ προξενήσῃ ἡδονήν, παρὰ δὲ φαγητοῦ ἀπαιτεῖτο πρὸς παραγωγὴν τοιαύτης ἢ ἰδανικῆ τελειότητος τῶν πλακούντων τοῦ Βατέλου καὶ Σαβαρίνου, ἀνδρῶν εἰς τὸ εἶδος των ἐπίσης σπανίων ὅσον οἱ Ὀμηροὶ καὶ Σοφοκλεῖς, τότε ἀντὶ τοῦ ποιητοῦ ἔπρεπε νὰ εἰπωμεν «ὁ μάγειρος γεννᾶται». Ἐν ἄλλοις λόγοις τὸ ὁητὸν τοῦ Ὀρατίου οὐδὲν ἄλλο σημαίνει εἰμὴ μόνον ὅτι, «ἡ μετριότης εἶνε ἀνυπόφορος ἐν τῇ ποιήσει», πράγμα ἀναμφισβήτητον, ἀλλὰ καὶ ξένον εἰς τὸ ζήτημα ὅσον ῥάβδος πρὸς βροχήν.

Μέχρι τοῦδε ἤμεθα ἠναγκασμένοι νὰ ἐπάμεθα τῷ κ. Βλάχω εἰς παντοίας ἀσκόπους περιπλανήσεις· ἀλλ' ἤδη τὸ ἔργον ἡμῶν καθίσταται εὐχερέστερον· καθότι ἂν ἐκ τῶν ἀρχαίων παρέδθηκε δύο μόνον ἄσχετα χωρία, ἐκ τῶν νεωτέρων δὲν ἔκρινεν εὐλογον, νὰ παραθέσῃ οὐδὲ ψυχίον, ἀλλὰ μόνον τὰ ὀνόματα τοῦ Ἐγέλου, τοῦ Φίχτε, τοῦ Fischer, τοῦ Carrière καὶ τοῦ Levêque, ἀνευ τῆς ἐλαχίστης παραπομπῆς. Ἡ τοιαύτη μέθοδος ἐπέβαλε μὲν ἡμῖν μακρὰς ἀναγνώσεις, ἀλλὰ τοῦλάχιστον παρέχει τὴν ἐλευθερίαν νὰ περιορισθῶμεν ἐντὸς τοῦ προκειμένου, ἐξετάζοντες ἀντὶ ἀσχετῶν σχετικὰ χωρία, ἵνα πληροφορηθῶμεν ἐκ τούτων, ἂν τῷ ὄντι συμπεριζῶνται οἱ ἀνωτέρω κριτικοὶ τὰς ἰδέας τοῦ κ. Βλάχου, ὅτι ὁ ποιητὴς ἀνήκων εἰς ἄλλον ὑπέροχον καὶ ἰδανικὸν κόσμον, μένει ξένος εἰς τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν κοινωνικὸν σάλον, οὐδὲ ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τῆς συνήθως χαμαζήλου καὶ χαμαιπετοῦς κοινωνίας. Ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ Ἐγέλου, ἐκφράζοντος τὴν περὶ τούτου γνώμην του ὡς ἀκολούθως: «Τὸ ν' ἀποσπάσῃ τις τὸν τεχνίτην ἀπὸ τοῦ περὶ αὐτὸν κόσμου, εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ἀφήρει ἄγαλμα θεοῦ ἀπὸ τοῦ ναοῦ, ἔνθα εἶνε τοποθετημένον. Τὸ ἰδανικὸν εἶνε ἀναποσπάτως συνδεδεμένον πρὸς τὴν κύκλῳ πραγματικότητά, τὴν πανταχόθεν εἰς αὐτὸ παρεισδύουσαν· οἱ δὲ συσφίγγοντες αὐτὸ δεσμοὶ εἶνε τοσοῦτοι καὶ οὕτω πολύπλοκοι, ὥστε ἀδυνατεῖ σχεδὸν ἢ διάνοια νὰ τοὺς περιλάβῃ. Πρῶτον πάντων πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τ' ἀφορῶντα τὴν ἐξωτερικὴν φύσιν, τὴν τοπογραφίαν δηλ. καὶ τὸ κλίμα· ἔπειτα τὴν κοινωνίαν, ἐν ἣ ἔζη ὁ τεχνίτης, καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν παντοίας σχέσεις του — ἂν δούλος εἶνε ἢ δεσπότης· τίνες οἱ οἰκογενειακοὶ αὐτοῦ δεσμοί· τίς ὁ πολιτικός, ἀστικός καὶ στρατιωτικὸς ὀργανισμὸς, ἢ θρησκευτικὴ λατρεία καὶ ἐν γένει τὰ περὶ αὐτὸν ἦθη καὶ ἔθιμα· καθότι διὰ τούτων πάντων εὐρίσκεται τὸ ἰδανικὸν εἰς ἄμεσον συνάφειαν πρὸς τὴν πραγματικότητα¹». Ἐξετάζων ἔπειτα ὁ γε-

μανὸς φιλόσοφος τὴν ἀντίθετον γνώμην, ἤτοι τὴν τῶν φρονούντων ὡς ὁ κ. Βλάχος, ὅτι ὁ ποιητὴς δὲν εἶνε ἀπήχημα τοιούτου ἢ τοιούτου κοινωνικοῦ σάλου, ἀλλὰ μερὶς τοῦ θείου πνεύματος, δυνάμεν καὶ πῆσι ἀδιαφόρως ὀπουδήσασθε ὡς ἀερόλιθος, ἔστω καὶ εἰς πεζοτάτην κοινωνίαν, προσθέτει τὰ ἑξῆς: «Ἄν ἐδεχόμεθα τὴν νεφελώδη ἰδέαν, ἣν ἐξέφρασαν τινες ἐσχάτως περὶ τοῦ ἰδανικοῦ, ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ τέχνη πρέπει νὰ διαρρήξῃ πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὸν πεπερασμένον κόσμον, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἡ κυκλοῦσα ἡμᾶς πραγματικότης εὐρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον. Ἄν τοῦτο ἠλήθευεν, ἡ τέχνη ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ὡς πνευματικὴ τις δύναμις ὑψοῦσα ἡμᾶς ὑπεράνω τοῦ καθ' ἡμέραν βίου καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρητήσεως. Ὁ τεχνίτης ἔπρεπε τότε ν' ἀπομονωθῇ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ κόσμῳ τῆς συνειδήσεως, καὶ στρέφων τὸ βλέμμα εἰς οὐρανὸν νὰ νομίζῃ ὅτι δικαιοῦται νὰ περιφρονητῇ τὰ ἐπίγεια. Τὸ πράγμα ὅμως δὲν ἔχει οὕτω. Ὁ ἄνθρωπος, περὶ ὃν στρέφεται τὸ ἰδανικόν, εἶνε ἐμψυχον ὄν, εὐρισκόμενος ἢ ἐδῶ ἢ ἐκεῖ, παρὼν ἐν ὀρισμένῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ, ἢ δὲ ζωῇ συνεπάγει πάλιν πρὸς τὴν κύκλῳ πραγματικότητά καὶ ἐπομένως ἄμεσον σχέσιν πρὸς αὐτὴν καὶ ἐνέργειαν ἐν αὐτῇ ἀναπτυσσομένην». Τὴν δὲ ἐπίδρασιν ταύτην τῆς περισφιγνύουσης τὸν τεχνίτην πραγματικότητος, ἤτοι τῶν τοπικῶν καὶ κοινωνικῶν περιστάσεων, ἦν ὁ κ. Βλάχος θεωρεῖ ὡς πράγμα ἐπουσιῶδες, ἄσχετον πρὸς τὴν ἔμπνευσιν, μόνον τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα τῆς ποιήσεως ἐπηρεάζον καὶ ἐλαττώματα συνήθως παρέχον εἰς τοὺς ποιητὰς, ὀνομάζει ὁ Ἐγγελοσ «κίνητικὴν δύναμιν καὶ πρώτην τῆς ζωογονήσεως αἰτίαν», προσθέτων πρὸς ἐπίρρασιν τούτου: «Ἀδύνατον εἶνε εἰς τὸν τεχνίτην νὰ μὴ ὑποκύψῃ εἰς τὴν ἐπιρροὴν ταύτην, ἥτις δεσπόζει πάσης αὐτοῦ ἐμπνεύσεως. Ἀδύνατον εἶνε αὐτῷ ν' ἀπομονωθῇ τοῦ κόσμου ἐν ᾧ ζῆ καὶ νὰ δημιουργήσῃ κύκλῳ του ἐρημίαν». Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ «**Εἰσαγωγῇ**», ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ τόμῳ τῆς «**Αἰσθητικῆς**», ἐφαρμοζὼν τὰς ἀρχὰς ταύτας πρὸς ἐκτίμησιν τῶν ποιητῶν, ὅσοι ἐπραγματεύθησαν ἀρχαίως ὑποθέσεις, τὸν Μίλτονα, τὸν Βόδμερον καὶ τὸν Κλοπτῶκ, ἀποφαίνεται ὡς ἑξῆς: «Ἐν πᾶσι τοῖς ποιήμασι τούτοις παρατηροῦμεν ἀσυμβίβαστόν τινα ἀντίθεσιν μεταξύ τῆς διανοίας τοῦ ποιητοῦ, τῶν ἱστορουμένων γεγονότων καὶ τῶν ἠρώων τῆς ἐποποιίας. Οὕτω παρὰ Μίλτονι ἀνευρίσκομεν τὰ αἰσθητήματα καὶ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι συγχρόνως σχεδὸν ἀνδρὸς καὶ τὰς τότε ἐν Ἀγγλίᾳ κυκλοφορούσας ἠθικὰς ἰδέας· παρὰ δὲ τῷ Κλοπτῶκ ἀφ' ἐνὸς μὲν βλέπομεν δρῶντας πατριάρχας καὶ ἀγγέλους, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρατίθεται ἡμῖν ἀπόγευμα τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τῶν Γερμανῶν κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα καὶ ἰδέαι ἐκ τῆς μεταφυσί-

1) Ἐγέλου Αἰσθητ. ἐκδ. Ladrange, τόμ. Α', σελ. 240 καὶ ἐπόμενα.

κῆς τοῦ Βολφίου, ἡ δὲ ἀντίφασις αὕτη ἀναφαίνεται ἐν ἐκάστῳ στίχῳ¹». Ἐνεκα τῆς τοιαύτης ἀντιφάσεως θεωρεῖ ὁ τεχνοκρίτης τὰ ἀνωτέρω ποιήματα ὡς ἀποθανόντα καὶ ταφέντα ἢ μᾶλλον οὐδέποτε ζήσαντα, διότι κατ' αὐτὸν μόνα ζῶντα καὶ ἀείποτε ἀκμάζοντα εἶνε τὰ παριστώμενα, ὡς τὰ τοῦ Ὀμήρου, τὴν ἀμιγῆ καὶ ἔμφυτον εἰκόνα τῶν λαῶν παρ' οἷς ἐποιήθησαν. Καὶ ταῦτα μὲν λέγει ὁ Ἐγέλος μετὰ σαφηνείας καὶ θετικότητος οὐχὶ πάντοτε αὐτῷ συνήθους, ὁ δὲ κ. Βλάχος εἶνε βεβαίως κύριος νὰ νομίζῃ τοὺς ποιητὰς γεννήματα ὑπερέτερου κόσμου, ἀλλὰ τότε ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ μάθῃ τίνες εἶνε καὶ νὰ παραθέσῃ ὡς ὁμόφρονος αὐτῷ τοὺς ἀνωτέρω γλευασθέντας ὑπὸ τοῦ Ἐγέλου διασώτας τοῦ νεφελώδους ἰδανικοῦ, καὶ οὐχὶ τὸν δοξάζοντα ἀκριβῶς τὰ ἐναντία ὑπέροπτον χρησιμοδότην τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας. Ἄν δὲ οὕτε ἐκείνων τὰ ὀνόματα νὰ μάθῃ οὐτε τοῦ Ἐγέλου τὰ ἔργα εἶχε καιρὸν ν' ἀναγνώσῃ, πάλιν παραδόξον φαίνεται ἡμῖν πῶς δὲν ἔτυχε τοῦλάχιστον ἐξ ἀκοῆς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ μέγας πανθειστής, οὐχὶ ὑπὲρ τῶν ποιητῶν, ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ παρεδέχετο ἄλλον τινὰ ὑπέροπτον κόσμον· ἀλλ' ἓνα μόνον ἐπίστευε, τὸν χοϊκὸν τοῦτον ἐφ' οὗ πατοῦμεν, καὶ «ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὅπου τὰ πάντα εὐρίσκονται εἰς σύγχυσιν, ἀντίθεσιν καὶ ἀταξίαν, καὶ αὐτὸ τὸ θεῖον πνεῦμα ὑφιστάμενον πάσας τῆς τοιαύτης καταστάσεως τὰς ἐπιδράσεις καὶ τολαιπωρίας²».

Τὸν Φίχτε καὶ τὸν Lenvéque θέλομεν ἀνεύρη κατωτέρω. Περὶ δὲ τοῦ Fischer ἐπέχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος, διότι ὀνόματος οὕτω γραφομένου κριτικὸν δὲν γνωρίζομεν ἄλλον πλὴν τοῦ Kuno Fischer, συγγραφέως τῆς ὀλίγον γνωστῆς «Διοτίμης»· ὥστε ὑποθέτομεν ὅτι ἡ τυπογραφικὸν λάθος συνέβη ἢ ἀπατηθεὶς ἐκ τῆς συγγενείας τοῦ ἴηου συνέχυσεν αὐτὸν ὁ ἡμέτερος ἐπικριτὴς πρὸς τὸν πασίγνωστον Θεόδωρον Vischer. Ἄλλ' ἀμφότεροι οὗτοι εἶνε ὁπαδοὶ τοῦ Ἐγέλου, ὁ μὲν ὀρθόδοξος ὁ δὲ αἰρετικὸς, καὶ ὀλίγον διαφέρουσιν ἐκείνου κατὰ τὴν οὐσίαν. Ὁπωσδήποτε, μέχρις οὗ φωτισθῶμεν περὶ τούτου, καλὸν νομίζομεν ν' ἀνακρίνομεν καὶ ἄλλους τινὰς τῶν μαρτύρων τοῦ κ. Βλάχου, ἐκ τῶν περιληφθέντων ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὀπωσοῦν ἀόριστον κατηγορίαν, «πάντες οἱ κριτικοὶ μικροὶ τε καὶ μεγάλοι». Ἀντιμέτωπος τοῦ Ἐγέλου ἴσταται ἐν Γερμανίᾳ ὁ πικρὸς καὶ ἀγέλαστος, ἀλλὰ μοναδικὸς κατὰ τὴν ἐμβροίθειαν Ἀρθούρος Schopenhauer. Οὗτος οὐδὲν εἰδικὸν συνέγραψε περὶ καλλιλογίας, τὸ κατωτέρω ὅμως χωρίον ἐκ τῆς «Ἠθικῆς» αὐτοῦ φαίνεται ἡμῖν ἐπιχέον πολὺ φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐξαορτήσεως ἢ ἀνεξαορτήσεως τοῦ ποιητοῦ, ἔχει δὲ ἐν

1) Αἰσθητ. τόμ. Δ', σελ. 325.

2) Διοτίμη. τόμ. Α', σελ. 160.

περιλήψει ὡς ἀκολούθως: «Οὔτε μεταφορὰ οὔτε ὑπερβολὴ εἶνε ἂν εἴπωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁμοιάζει σφαῖραν σφαιριστηρίου, μὴ δυναμένος νὰ κινηθῇ κατ' οὐδεμίαν διεύθυνσιν ἄνευ ἐξωτερικῆς ὠδήσεως, ἦτοι ἀποχρώσεως αἰτίας. Ὁ ἄνθρωπος, ὡς πᾶν ἄλλο ὑποπίπτον εἰς τὴν πείραν ἀντικείμενον, εἶνε ἀπλοῦν φαινόμενον ἐν ὄρισμένῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ, ὑποκείμενος εἰς τὸν διέποντα πάντα τὰ φαινόμενα νόμον τῆς αἰτιότητος, ὡς πειθόμεθα ἐκ τῆς καθ' ἐκάστην πείρας καὶ τῆς ἀναλογίας πρὸς τὴν ἐπίλοιπον φύσιν. Περὶ τῶν ἠθικῶν ὅμως φαινομένων ὑποπίπτομεν πολλάκις εἰς ἀπάτην, ἥτις πηγάζει ἐκ τούτου· ὅτι καθ' ὅσον τὰ ὄντα ὑφoῦνται εἰς ἀνωτέραν τῆς φυσικῆς κλίμακος βαθμίδα καὶ καθίστανται μᾶλλον πολύπλοκα, κατὰ τοσοῦτον συνανηψοῦται καὶ τὸ ποῖον τῶν κινούντων αὐτὰ ἐλατηρίων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ μηχανικῶν, χημικῶν καὶ ἠλεκτρικῶν καταπτώσιν ἠθικά, ἀνεφικτα δηλ. εἰς τὰς αἰσθήσεις καὶ προσιτὰ εἰς μόνην τὴν διάνοιαν, ἥτις προϋποθέτει αὐτὰ μετ' ἀδιασείστου πεποιθήσεως καὶ πάντοτε τὰ ἀνευρίσκει, ἀρκεῖ μόνον νὰ καταβάλλῃ τὸν ἀπαιτούμενον πρὸς τοῦτο κόπον¹». Μετὰ τινὰ δὲ ἄλλα ὁμοίας φύσεως φιλοσοφήματα καταλήγει εἰς τὸ ἐξῆς συμπέρασμα: «Τὸ πνεῦμα συμμεταβάλλεται μετὰ τῶν περικυκλούντων ἡμᾶς ἀντικειμένων». Πιθανὸν ὅμως ὁ ἐπικριτὴς ἡμῶν ν' ἀντιτάξῃ ὅτι ὁ πολὺς φιλόσοφος ὁμιλεῖ περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐν γένει, καὶ οὐχὶ τῶν ποιητῶν, οὓς ὁ κ. Βλάχος θεωρεῖ θεοπνεύστους ἐξαιρέσεις. Θέλοντες νὰ φωτισθῶμεν περὶ τούτου ἀνεδιφήσαμεν τὸν εἰδικώτερον Ἰωάννην Παῦλον Ρίχτερ, ὅστις τὸ αὐτὸ θεώρημα ἐκφράζει ὡς ἐξῆς: «Οἱ ποιηταὶ ὁμοιάζουσι τοὺς πολυπόδας, τοὺς λαμβάνοντας τὸ χεῶμα τοῦ φαγητοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου τρέφονται²», κατωτέρω δὲ τοὺς παρομοιάζει πρὸς αἰολεῖους λύρας, μεταβαλλούσας εἰς μελωδίαν πᾶσαν περὶ αὐτοὺς πνοὴν ἀνεμου, ἐτι δὲ σαφέστερον ἀποφαίνεται ἐν τοῖς ἐξῆς: «Μέχρι σήμερον οὐδὲν ὑπάρχει παράδειγμα ποιητοῦ διαξενυθέντος τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον, ἦτοι τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐποχὴν του, ἐν αἷς κατ' ἀνάγκην περιέχεται. Ἐν Ἑλλάδι ποιητικωτάτη πραγματικότης περιέρρεε τὸν ποιητὴν δι' ἀτμοσφαιρας φωτὸς ἀνευ τῆς ἐλαχίστης σκιᾶς. Ἡ ἀρχαία πολιτεία, ἡ καταδικάζουσα μόνον τὸν δοῦλον εἰς ἐργασίαν, ἐπέτρεπε τῷ πολίτῃ ν' ἀναπτύσῃ ἀπερισπᾶστος διὰ τῆς παλαίστρας καὶ τῆς οἰκειότητος πρὸς τὰς Μούσας τὸ κάλλος τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. Ὁ Πίνδαρος κατ' οὐδὲν ἦτο ἀνώτερος τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὑμνουμένων ἀγωνιστῶν³, ὁ δὲ ἔρωσ τοῦ καλοῦ

1) Προμν. Πον. σελ. 91.

2) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ποιητικὴν, τόμ. Α', Παράγρ. θ'.

3) Ἐνταῦθα ὁ Ρίχτερ εὐρίσκειται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Ἐγέλον, ὅστις τὸν Πίνδαρον θέλει ὑποκειμενικὸν καὶ ἀνώτερον τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἡμνηθέντων. Βλ. Αἰσθητ. τόμ. β', σελ. 419.

ἦτο ὡς καὶ ὁ τῆς πατρίδος ἔμφυτος εἰς πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας. Ὁ ποιητὴς συνεταιρίζετο τῷ πολίτῃ καὶ ὁ πολίτης τῷ ποιητῇ. Ἐν πάσῃ τῶν Ἀθηνῶν ἀγυιᾷ αἱ λυρικοὶ τῆς τέχνης χορδαὶ ἀντήχουν αὐτομάτως, ὡς φόρμιγξ ἠχοῦσα ἐκ πνοῆς ἀνέμου. Ἡ μεταξὺ τῶν τότε καὶ τῶν ἔπειτα ποιητῶν διαφορὰ δὲν δύναιται ν' ἀποδοθῇ εἰς μόνην τὴν ὑπεροχὴν τιῶν ἀτόμων, ἀφοῦ ἡ φύσις τὰ σπέρματα τῆς μεγαλοφυΐας διανέμει πανταχοῦ καὶ πάντοτε μετὰ τινος ἰσότητος, ἀλλ' εἰς ὁλόκληρον τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ ἀποτελοῦν ἑξαίρεσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ εὐτυχῆσαν νὰ ζῆση ἐν μέσῳ ὄντως μαγικῆς ἀτμοσφαιρας¹. Ἐκ τούτων βλέπει ὁ ἡμέτερος ἐπικριτῆς, ὅτι ἡ θεωρία ποιητικῆς τινος ἀτμοσφαιρας οὔτε ἰδικόν μου εὖρημα εἶνε, οὔτε ὅσον λέγει κατὰ τῶν ἀναλλοιώτων θεσμῶν τῆς ἐπιστήμης ἐπαναστατικῆ. Πρὸς τὰ ἀνωτέρω φαίνεται συμφωνῶν πληρέστατα καὶ ὁ Σλέγκελ, καθ' ὃν ποιητικὰ μὲν σπέρματα ὑπάρχουσι πανταχοῦ, οὐχὶ ὁμοῦ ἐκ τούτου καὶ ποιηταί. Γνωστὴ δὲ εἶνε καὶ ἡ γνώμη αὐτοῦ περὶ Εὐριπίδου, ὃν θεωρεῖ οὐχὶ μέγαν καθ' ἑαυτόν, ἀλλὰ ἀπλοῦν μέτοχον τοῦ μεγαλείου τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἠτύχησε νὰ γεννηθῇ². Τὸν δὲ Σαίξπηρον καθ' οὐδένα τρόπον στέργει νὰ θεωρήσῃ ὡς μεγαλοφυῆ ἑξαίρεσιν ἐν μέσῳ βαρβάρου αἰῶνος, ὅσα δὲ περὶ τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὰς ὁρέξεις τοῦ πλήθους καὶ τῆς ἀμαθείας τῶν συγχρόνων ἀκροατῶν του διηγῆθῃ ἡμῖν ὁ κ. Βλάχος, ὀνομάζει καὶ ἀποδεικνύει ὁ γερομανὸς τεχνοκρίτης *παραμύθια ξενοδόχων*, ἅτινα πανταχόθεν ἀσπλάγχνως ἐκδιωχθέντα ὑπὸ τῆς νεωτέρας κριτικῆς, εὖρον τελευταῖον ἄσυλον τὴν αἴθουσαν τοῦ ἡμετέρου συλλόγου³.

Ἄλλ' ἵνα μὴ περιοριζόμεθα εἰς μόνους τοὺς Γερμανοὺς, ἀς ἴδωμεν τί φρονοῦσι περὶ τοῦ ἀπασχολοῦντος ἡμᾶς ζητήματος καὶ οἱ Ἄγγλοι. Πρόχειρος ἡμῖν προσπίπτει ὁ Herbert Spencer, ἀποφαινόμενος περὶ τούτου ὡς ἀκολούθως: «Τὸν μεγάλον ἄνδρα πρέπει νὰ κατατάξωμεν ἄνευ δισταγμοῦ μεταξὺ πάντων τῶν ἄλλων φαινομένων τῆς κοινωνίας ἧτις ἐγέννησεν αὐτόν. Ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ, καθ' ὃν καὶ ὅλη ἡ γενεὰ ἦς ἀποτελεῖ μικρὸν μέρος, ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ, καθ' ὃν ἡ πολιτεία, ἡ γλῶσσα, ἡ ἐπιστήμη, τὰ ἦθη καὶ αἱ τέχναι, εἶνε καὶ ὁ μέγας ἀνὴρ ἀποτέλεσμα τῶν δυνάμεων, αἵτινες παρήγαγον ταῦτα. Ἀδύνατον ἦτο νὰ γεννηθῇ ὁ Μίλτων μεταξὺ τῶν Ἀδαμάνων ἢ παρ' αὐτοῖς νὰ γράψῃ τὰ δράματά του ὁ Σαίξπηρος. Τὸ νὰ εἴπῃ τις τὸ ἐναντίον εἶνε ὡς εἰ ἰσχυρίζετο ὅτι δύο μαῦροι ἐριότριχες δύνανται νὰ γεννήσωσι τέκνον Κανακίας φυλῆς⁴».

1) Εἰσαγ. εἰς τὸν Ποιητ. τόμ. α', σελ. 191—192.

2) Δραματ. Φιλολογ. Μάθ. ε'.

3) Προμν. Πον. τόμ. β', ἐν τοῖς περὶ Σαίξπηρου.

4) Εἰσαγ. εἰς τὴν πολιτ. ἐπιστήμην. Μετάφρ. Φ. Πάλλη σελ. 70.

Ἐτι δὲ σαφέστερον ἀποφαίνεται περὶ τούτου ὁ O' Connell, ἐν τῇ πολυκρότῳ αὐτοῦ «*Νέα Ἑρμηνεία τοῦ Σαίξπηρου*»¹ λέγων: «Ὁ μεγαλοφυῆς ἀνὴρ, πρὸ πάντων ἐν τῇ ποιήσει καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, εἶνε προῖον γενομένης ἤδη προόδου καὶ οὐχὶ ὄργανον γεννησομένης. Καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ μάλλον νεωτερίζοντος ποιητοῦ καὶ φιλοσόφου ἡ μεγαλοφυΐα συνίσταται εἰς τὸ νὰ οἰκειοποιῆται τὰ ἐκ τῆς περιφορᾶς τοῦ πέριξ αὐτοῦ γενικοῦ πνεύματος προκύπτοντα σπέρματα καὶ νὰ μεταβάλλῃ ταῦτα ὁ μὲν εἰς ἄνθη, ὁ δὲ εἰς καρπόν. Ὡς ἐκ τῆς κατὰ τὸν τρωικὸν πόλεμον ζυμώσεως πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐγεννήθη τὸ ἑλληνικὸν ἔπος καὶ ἔπειτα τὸ δράμα τοῦ Αἰσχύλου, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ μέσου αἰῶνος, τοῦ χάους τούτου πολέμων, συγκρούσεως φυλῶν καὶ ἱπποτικῶν παραδόσεων, προέκυψεν ὁ Σαίξπηρος». Παραλείποντες τὰ τοῦ ἀγαθοῦ Βητίου², ἀποδεικνύοντες τὰ σκοτικὰ ἄσματα γεννήματα τοῦ κλίματος καὶ τῶν ἠθῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ τὰ ὑπὲρ τὸ μέτρον ἴσως δαρβινίζοντα θεωρήματα τοῦ Bagehoot, νομίζομεν ὅτι μείζον τούτων κύρος ἔχει ἡ γνώμη τοῦ Βύρωνος γράφοντος τῷ Moore: «Τί ἤθελον εἶμαι καὶ τί ἤθελον ποιήσῃ, ἂν εἶχον γεννηθῆ φιλήσυχος ἔμπορος τοῦ Ἄστεως ἢ περιοριζόμεν νὰ μείνω ἀπλοῦν μέλος τῆς ἄνω Βουλῆς; Ὁ ποιητὴς πρέπει νὰ ταξιδεύῃ, ν' ἀναμυγνύεται εἰς τὸ πλῆθος καὶ νὰ ζῇ ἐν αὐτῷ. Ἡ ποίησις εἶνε ἔκφρασις πάθους διεγερθέντος». Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἂν ὑποτεθῇ ἡ καρδιά τοῦ ποιητοῦ ταμειὸν εὐφλέκτου ὕλης, ὁ πρὸς ποιητικὴν ὁμοῦ ἐκρηξὴν ἀναγκαῖος σπινθηρὸς πρέπει ἔξωθεν νὰ πέσῃ ἐπ' αὐτῆς. Ἀξιοσημείωτος δὲ εἶνε ἡ συμφωνία τοῦ μεγίστου τοῦ αἰῶνος ποιητοῦ πρὸς τοὺς δύο κορυφαίους τεχνοκρίτας τῆς Γερμανίας, τὸν Ἐγγelon γράφοντα, «ὁ ποιητὴς δὲν πρέπει νὰ εἶνε αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλὰ νὰ βλέπῃ, πολλὰ ν' ἀκούῃ καὶ πολλὰ νὰ ἐνθυμῆται, ἀποθηκεύων ἐν τῇ καρδίᾳ του πᾶν ὅ,τι ἐνδιαφέρει τοὺς περὶ αὐτὸν ἀνθρώπους³», καὶ τὸν Ρίχτερ ἀναφωνοῦντα, «ὁ ἐποποιὸς πρέπει νὰ πηδαλιουχῆσῃ τὴν λέμβον του εἰς τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς, πρὶν ἢ λάβῃ ἀνὰ χεῖρας τὴν γραφίδα τὴν περιγράφουσαν τὸ ταξείδιον⁴». Ἄλλὰ πάντα ταῦτα ὀλίγον φαίνονται ἡμῖν συμφωνοῦντα πρὸς τὴν γνώμην τοῦ ἐπικριτοῦ ἡμῶν, καθ' ἣν ὁ ἀληθὴς ποιητὴς οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην ἔξωθεν παρορμήσεως ἢ διδαχῆς παρ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀντανάτελλει ἐπ' αὐτοὺς ὑπερφυσικῆς τινος ἀποκαλύψεως τὸ φέγγος.

Ἄλλ' ἴδωμεν τίς ἰδέα ἐπικρατεῖ περὶ τούτου καὶ παρὰ Γαλά-

1) A new Exegesis of Shakespeare Edimbourg 1859.

2) James Beatie, Essays, βιβλ. γ'.

3) Ποιητικῆς, τόμος Α', σελ. 35.

4) Εἰσαγ. εἰς τὴν Ποιητ. Παράφρ. β'.

ταις. Παραλείποντες τὰ πασίγνωστα τοῦ Βιλλεμαίνου, τοῦ Μαριμιέρου καὶ τοῦ Κουζίνου, παραστήσαντος ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ «*Περὶ τοῦ ἀληθοῦς, ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ*» τοὺς ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' μεγάλους τεχνίτας καὶ ποιητὰς ὡς ἀναγκαῖα γεννήματα μεγάλου αἰῶνος, σκοπιμώτερον νομίζομεν νὰ παραθέσωμεν τὴν κατωτέρω περικοπὴν τοῦ φιλοσόφου Λιτρέ, ἵνα ἴδωμεν μὴ τυχὸν συμμερίζεται ἡ σχολή, ἣν ἀντιπροσωπεύει, τὴν ἰδέαν τοῦ κ. Βλάχου, ὅτι ὁ ποιητὴς αἰρεταὶ ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου, γέννημα ὦν τοῦ Θεοῦ καὶ οὐχὶ τῆς κοινωνίας. Τὸ χωρίον τοῦ Γαλάτου ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Τὸ ἰδανικὸν ἀναπτύσσεται πάντοτε ἀναλόγως τῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος. Τὰ προϊόντα τῆς ποιητικῆς μεγαλοφυΐας, πλὴν τῶν κοινῶν παντὶ χρόνῳ καὶ τόπῳ αἰσθημάτων, περιέχουσι πρὸ πάντων τὰ τῆς χώρας καὶ τῆς ἐποχῆς, ἐν ἣ ἐγεννήθησαν. Ἄδύνατον εἶνε νὰ παραδεχθῶμεν ἐν τῇ βαθμιαίᾳ ἐξελίξει τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἣν καλοῦμεν ἱστορίαν, τὸ ἐλάχιστον πῆδημα ἢ οἰανδήποτε ὑπεράνθρωπον ἐπέμβασι, δυναμένην νὰ ἐπιδράσῃ, εἴτε ἐπὶ καλοῦ εἴτε ἐπὶ κακοῦ, ἐπὶ τὴν ἀναγκαίαν ἀλληλουχίαν τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη εἶνε φυσικὸν φαινόμενον, ὡς ἡ τῆς δρυὸς ἀπὸ τῆς βάλανου μέχρι τοῦ ὑψηλοῦ καὶ βαθυσκίου δένδρου... Ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ οἱ ποιηταὶ ἐγεννήθησαν ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς κοινωνίας, καὶ ἡ κοινωνία ἐλάτρευσε τῶν σπλάγγων αὐτῆς τὸν καρπὸν»¹. Μεταξὺ τῶν νεωτάτων πραγματειῶν ὅσαι ἐξεδόθησαν ἐσχάτως γαλλιστὶ περὶ καλοῦ, μεγίστης ἔτυχεν εὐνοίας παρὰ τοῖς κριτικοῖς ἡ τοῦ γερμανίζοντος Ἀδόλφου Pictet. Ἐν ταύτῃ σχετικὰ πρὸς τὸ θέμα εὐρίσκομεν τὰ ἑξῆς: «Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε κάτοπτρον ἀντανακλῶν τὸ καλὸν πρὶν ἢ τὸ πραγματοποιήσῃ. Προκειμένου δὲ περὶ ποιήσεως, ἣτις εἶνε ἡ γενικωτέρα ἐκδήλωσις τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως τοῦ καλοῦ, πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν ἀδιάσπαστον αὐτῆς σχέσιν πρὸς τὸν βίον καὶ τὸν κοινωνικὸν ὄργανισμὸν τῶν διαφόρων λαῶν... Ἡ ποίησις, ἡ κατοπτρίζουσα τὴν ἐξωτερικὴν φύσιν, τὸν ἀνθρώπινον βίον καὶ τὴν θρησκείαν, δὲν δύναται ν' ἀναπτυχθῇ, ὅπου δὲν ὑπάρχει ὑπὸ τὰς τρεῖς ταύτας ἐπόψεις πλούτους πραγματικῆς καὶ ἐπαρκῆς. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη εὐδαιμόν συμπτώσις σπανιώτατα ἀπαντᾶται. Ποῦ μὲν εἶνε ἡ φύσις πτωχὴ καὶ μονότονος, ποῦ δὲ ἡ θρησκεία ἐκμηδενίζει πᾶν ἄλλο αἰσθηματὸν ἢ ὁ ἔθνικὸς βίος, στερούμενος ζωτικότητος καὶ ἐνεργείας, ὑποτάσσει τὸν ἀνθρώπον εἰς μόναν τὰς ὑλικὰς ἀπολαύσεις. Ἐκ τῶν περιστάσεων

1) Φιλολογία καὶ Ἱστορία, σελ. 73 καὶ 77.

τούτων προκύπτουσιν οὐ μόνον τὰ διάφορα τῆς ποιήσεως εἶδη, ἀλλὰ καὶ ἡ μεταξὺ ὁμοιοειδῶν διάφορος ἀξία». Σημειωτέον δὲ ὅτι εἰς τὴν μεταξὺ ὁμοιοειδῶν ποιήσεων διάφορον ἀξίαν ἐγκείται ὀλόκληρον τὸ ἀπασχολοῦν ἡμᾶς ζήτημα, διότι ἐξ αὐτῆς συμβαίνει ἄλλαι μὲν ἐποχαὶ νὰ παράγωσι ποιητὰς, ἄλλαι δὲ μόνον στιχοπλόκους. Αἱ γνῶμαι περὶ ποιήσεως τοῦ κορυφαίου τῶν Γάλλων κριτικῶν Sainte Beuve εὐρίσκονται ἀτάκτως διεσπαρμέναι ἐν τοῖς εἰκοσι τόμοις τῶν «*Διαλέξεων*» αὐτοῦ. Ἀνοίγοντες τὸν πρόχειρον ἡμῖν τυχόντα πέμπτον, εὐρίσκομεν ὡς συμπέρασμα μακρᾶς περὶ λυρικῆς ποιήσεως μελέτης τὴν ἑξῆς περικοπὴν: «Ἐναντίρρητον φαίνεται μοι ὅτι πᾶν λυρικὸν ποίημα μετέχον ζωῆς, οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ βαρύνηχος καὶ ἐναρμόνιος φωνὴ ὀλοκλήρου λαοῦ, ἐκδηλοῦντος δι' αὐτοῦ ὀλόκληρον τὴν ψυχὴν του». Ἡ ἀνωτέρω ὅμως γνώμη δύσκολον φαίνεται ἡμῖν νὰ συμβιβασθῇ πρὸς τοὺς θεωροῦντας δυνατὴν τὴν ποίησιν καὶ ἐν πεζοτάτῃ κοινωνίᾳ. Ἀλλὰ καιρὸς εἶνε νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν τελευταῖον μάρτυρα τοῦ κ. Βλάχου, τὸν ποτε μαθητὴν τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς Κάρολον Levêque, τοῦ ὁποῖου ἡ «*Ἐπιστήμη τοῦ Καλοῦ*» ἔσχε τὸ μοναδικὸν εὐτύχημα νὰ βραβευθῇ ὑπὸ τῶν τριῶν συγχρόνων ἐν Παρισίοις Ἀκαδημιῶν. Ἡ τριπλῆ αὕτη δάφνη οὐδόλως ἐθαμβώσεν ἡμᾶς: τὸ δὲ ἔργον ἀναγνόντες μετὰ προσοχῆς, εὔρομεν αὐτὸ ἱστορίαν μᾶλλον τῆς αἰσθητικῆς ἐπιστήμης ἢ πρωτότυπον καλλιλογίαν, ἐναχοῦ δὲ ὑπὲρ τὸ μέτρον ἀπόζων πλατωνισμοῦ, ἠθικότητος, καλιμανχίου καὶ διδαχῆς. Ἄφ' ἑτέρου ὅμως ἐθαυμάσαμεν τὴν πολυμαθειαν, τὴν ἀκριβειαν καὶ τὴν εὐσυνειδησίαν, μεθ' ἧς ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει καὶ ἀναλύει πάσας τὰς ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρις ἡμῶν θεωρίας περὶ καλοῦ: ὀρθοτάτην δὲ εὔρομεν καὶ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ νὰ συναθροισθῶσιν ὅσαι περὶ ζητήματός τινος ἔτυχον σύμφωνοι πρὸς ἀλλήλας γνώμαι τῶν διασημωτέρων σχολῶν, ἵνα ἐπὶ τῆς ἀσφαλοῦς ταύτης βάσεως οἰκοδομηθῇ βαθμηδὸν ἡ *perennis esthetica*, ἣτοι ἀναλλοίωτος αἰσθητικὴ. Ἄλλὰ πολὺ μᾶλλον τῶν ἀνωτέρω ἐν τι ἄλλο ἐθαυμάζομεν ἀναγινώσκοντες τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅτι, ἐνῶ οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὰ ἔργα τῶν ἀβάτων Γερμανῶν, ἀλλ' εἶνε προσίτον εἰς πᾶσαν διάνοιαν καὶ πρόχειρον ἐπὶ πάσης τραπέζης, εὐρέθῃ ἐν τούτοις ὁ ἐπικαλούμενος τὴν μαρτυρίαν του πρὸς ἀπόδειξιν, «ὅτι ὁ ποιητὴς ἀρνούμενος τὰ πάντα ἐξ ἑαυτοῦ οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην κοινωνικῆς παρορμήσεως, ἡ δὲ κατάστασις τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς κοινωνίας ὀλίγην ἔχουσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ θεοπνεύστου αἰδοῦ καὶ ἐλαττώματα μόνον προκίβουσιν αὐτόν». Τοιαῦτα παραλεπόμενοι ὑπὸ τοῦ κ. Βλάχου νὰ μάθωμεν παρὰ τοῦ Levêque εὔρομεν ἐκεῖ περὶ τούτων τὰ ἑξῆς: «Ἄν ἀκριβῶς ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα, πειθόμεθα ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ποιητοῦ οὐδὲν δημιουργεῖ ἢ ἀρύεται ἐξ ἑαυ-

τῆς, ἀλλὰ τὸ ἰδανικὸν εὐρίσκει προϋπάρχον εἰς τὰς ὑψίστας τῆς διανοίας κορυφὰς ὡς θρησκείαν καὶ φιλοσοφίαν, αἵτινες ἔτυχον πάντοτε ἀκμάζουσαι κατὰ πάσας τὰς μεγάλας τῆς τέχνης ἐποχάς. Κατὰ τὰς περιόδους ταύτας ὁ μεγαλοφυῆς ἀνὴρ, ἀντὶ τῆς ψηλαφῆς πρὸς εὐρείαν τοῦ δρόμου του, προβαίνει μετὰ βεβαιότητος, οὐδ' ἔχει ἀνάγκη ν' ἀναζητῇ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀποτυπωμένην ἰδέαν· καθότι αὕτη ἐμφυσᾶται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῶν συγχρόνων. Ἄντὶ τὰ παλαιὰ ὁ ποιητὴς πρὸς τὸν αἰῶνά του, ἄγεται καὶ φέρεται ὑπ' αὐτοῦ, ἡ δὲ ἐνοῦσα αὐτῷ δημιουργικὴ δύναμις δεκπλασιάζεται ὑπὸ τῆς γονιμότητος τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐν ἣ ἀναπνέει. Ἄλλ' ἅμα τὸ θεῖον τοῦτο πῦρ σβεσθῆ ἢ καλυφθῆ ὑπὸ αἰθάλης, εὐθύς τὰ πάντα μαραίνονται, πρὸ πάντων δὲ ἡ μεγαλοφυΐα καὶ ἡ τέχνη. Ποία ἢ αἰτία τῆς ἐπὶ Περικλέους ἀκμῆς τῶν τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι; Ὁ Φειδίας, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Ἰκτίνος εἶχον βεβαίως μεγαλοφυΐαν. Ἀλλὰ τίς ἐξεκόλασε τὸ φῶς τοῦτο καὶ ἐπτέρωσε τὸν νεοσόν; Εἰς μόνον τὸν Φειδίαν περιορίζοντες τὴν ἔρευναν παρατηροῦμεν ὅτι, καθ' ἣν ἀκριβῶς ἐποχὴν ἀνεξήτει τὸν τύπον τῆς ὑπερτάτης φρονήσεως, ἦτοι τῆς Ἀθηνᾶς, ἐσχετίζετο ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Περικλέους πρὸς τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἥδη δὲ ἀνέτελλεν ἐν Ἀθήναις τὸ φῶς τῆς φιλοσοφίας τοῦ πνεύματος, τὸ μεσουρανήσαν ἀνέφελον διὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Σωκράτους. Ἡ φιλοσοφία αὕτη, ἐπικούρους ἔχουσα τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πατριωτισμὸν ἐνέπνευσεν οὐ μόνον τὸν Φειδίαν, ἀλλὰ καὶ ἅπασαν τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην τῆς ἐλληνικῆς τέχνης ἐποχὴν, ἥτις συναπέθανε μετ' αὐτῆς¹. Μετὰ ὁμοίαν ἐξέτασιν τῆς ἐν τῇ Δύσει ποιήσεως καὶ τέχνης ὁ συγγραφεὺς ἐπιθέτει τέλος εἰς τὸ βιβλίον του διὰ τοῦ ἐξῆς ἐπιλόγου: «Ἄν ὁ ἀνωτέρω νόμος εἶνε ἀληθής, τοιοῦτον δὲ κηρύττουσιν αὐτὸν τὰ γεγονότα, ἀδύνατον εἶνε νὰ ὑπάρξῃ τέχνη, ὅπου δὲν ὑπάρχει μέγα φρόνημα, ἐκδηλούμενον ἐν τῇ καθ' ἡμέραν διαγωγῇ τῶν ἀτόμων. Ἐκαστος αἰὼν παρέχει εἰς τοὺς ποιητὰς τὴν μὲν ἰδέαν διὰ τῶν πεποιεθησῶν του, τὴν δὲ ἐνδύουσαν αὐτὴν μορφήν διὰ τῶν ἡθῶν· οἱ δὲ ποιηταὶ ἀνταποδίδουσιν εἰς τὸν αἰῶνα ὅσα ἔλαβον παρ' αὐτοῦ. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τεχνίτου ἴστανται διηγετικὸς πρότυπον, ἐπόμενον αὐτῷ πανταχοῦ, καθ' ὁδόν, εἰς τὸ θέατρον, τὴν αἴθουσαν χοροῦ καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Τὸ πρότυπον τοῦτο εἴμεθα ἡμεῖς αὐτοί· ἡ δὲ διηγετικὴ αὕτη ὀπτασία, παρακολουθοῦσα τὸν τεχνίτην εἰς τὸ σπουδαστήριον ἐπιβάλλεται αὐτῷ ἀναποδράστως. Ἄν ὁ τεχνίτης ὡς ἐλεύθερον καὶ λογικὸν ὄν εἶνε ὑπεύθυνος διὰ τὰ ἔργα του, τὴν εὐθύνην ταύτην συμμεριζόμεθα καὶ ἡμεῖς, οἱ τὰ πρότυπα παρέχοντες. Δικαίως λοι-

1) Ἐπιστολή τοῦ Καλοῦ, τόμ. β', σελ. 556.

πὸν αἱ ἔπειτα ἀμερόληπτοι γενεαί, αἱ κάλλιον ἡμῶν διακρίνουσαι τὰ αἷτια καὶ τὰ ἀποτελέσματα, συγκαταδικάζουσι μετὰ τῶν κακοτέχνων ἔργων καὶ τὴν γενέτειραν τούτων κοινωνίαν, ὡς θαυμάζουσαι τὰ καλὰ ὀνομάζουσι μέγαν τὸν παραγαγόντα αὐτὰ αἰῶνα».

Ἐν τῇ ἐπιθεωρήσει ταύτῃ τῶν ἐπιφανεστάτων περὶ τοῦ ἀσχολοῦντος ἡμᾶς ζητήματος γνωμοδοτήσεων παρετηρήσατε βεβαίως, Κύριοι, δύο τινά: α') ὅτι ἐν αὐταῖς τοιαύτῃ ἐπικρατεῖ ὁμόνοια ἰδεῶν καὶ πολλακίς σύμπτωσις φράσεων, ὥστε ἐκ τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν χωρίων εὐκόλον ἦτο νὰ συνταχθῆ συμφωνία τις, οἷα ἢ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, β') ὅτι ἡ θεωρία περὶ ἀναγκίας τινὸς πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ποιητοῦ κοινωνικῆς ἀτμοσφαιρας περιέχεται κατ' ἔννοιαν μὲν παρὰ πᾶσι τοῖς κριτικοῖς, παρ' Ἐγγέλφ δὲ καὶ Levêque, οὓς ὁ ἐπικριτὴς ἡμῶν ἐπεκαλέσθη μάρτυρας τοῦ ἐναντίου, οὐ μόνον κατ' ἔννοιαν, ἀλλὰ σχεδὸν κατὰ λέξιν. Οὐδ' ἦτο ἄλλως δυνατὸν, ἀφοῦ γράφοντες τὴν ἐκθεσιν ἡμῶν τοῦ δραματικοῦ ἀγῶνος, εἶχομεν πρὸ πάντων ὑπ' ὄψιν τὴν «*Ἀισθητικὴν*» τοῦ Ἐγγέλου καὶ τοῦ Levêque τὴν «*Καλλιλογίαν*», καὶ κατὰ τὰς θεωρίας τούτων ἐκρίναμεν ἂν δύναται ἢ ὄχι νὰ θρῆψη ἡ σήμερον Ἑλλάς ἀξίους τοῦ ὀνόματος ποιητᾶς. Ὁ κ. Βλάχος ἦτο βεβαίως κύριος νὰ μεμφθῆ ἡμᾶς ὡς κακῶς ἐφαρμοσάντας τὰς θεωρίας ταύτας καὶ ἀγνοοῦντας τὰ ἐν Ἑλλάδι. Ἄντὶ τούτου ὅμως ἐπετέθη, οὐχὶ κατὰ τῆς οἰασθήποτε ἐφαρμογῆς ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' αὐτῆς τῆς θεωρίας τῆς ἀναγκίας ἐξαρτήσεως τοῦ ποιητοῦ ἐκ τῆς κυκλώσεως αὐτὸν πραγματικότητος, ἣν ὀνομάζει ψευδῆ, ἀνυπόστατον, στηριζομένην ἐν τῷ κενῷ, πρωτάκουστον καὶ ἐπαναστατικὴν, καὶ μάρτυρας τῆς πρωτακούστου αὐτῆς θέλει οὐ μόνον πάντας τοὺς κριτικούς μικροὺς τε καὶ μεγάλους, ἀλλ' ὀνομαστὶ τὸν Ἐγγelon καὶ τὸν Levêque, ἦτοι αὐτοὺς ἐκείνους, παρ' ὧν τὴν ἀντεγράψαμεν ἡμεῖς σχεδὸν αὐτολεξεί. Τοῦ φαινομένου τούτου δὲν ἐπιχειροῦμεν τὴν ἐξηγήσιν, τὴν δὲ ἐκτίμησιν ἀφήνομεν εἰς ὑμᾶς. Ἐν δὲ μόνον παρατηροῦμεν, ὅτι πρὸ αἰῶνων διαφωνοῦσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τοῦ τολμήματος, ὅπερ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς μέγιστον ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Καὶ ὁ μὲν Ὀράτιος ὀνομάζει ἀπαράμιλλον τολμητίαν τὸν πρῶτον παραδοθέντα ἐπὶ ἐλαφροῦς σάνιδος εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ ὀκεανοῦ· οἱ Γάλλοι θέλουσι τοιοῦτον τὸν ἀνελθόντα ἐπὶ φλεγοῦσης σφαιρας εἰς τὰ νέφη Μογγολφιέρον· πολλοὶ ἱστορικοὶ ἀπονεύουσι τὸ ἄθλον τῆς τόλμης εἰς τὸν ὑπερπηδήσαντα τὰς Ἄλπεις Ἀνρίβαν, ἡ δὲ «*Νέα Ἡμέρα*» τολμηρότερον θέλει τὸν ὑπερβάτην τοῦ Αἴμου στρατηγὸν Γοῦρκον. Μεταξὺ τούτων ἀπέχομεν ν' ἀποφανθῶμεν, ἀλλ' ὅπωςδήποτε νομίζομεν ὅτι ἕξοχος ὀφείλεται μεταξὺ τῶν τολμητιῶν θέσις καὶ εἰς τὸν ἐνώπιον πλῆθοντος φιλολογικῶν συλλόγου τολμῶντα νὰ ἐπικαλεσθῆ ὡς ὁμόφρονος αὐτῷ περὶ ὀρι-

σμένου θέματος συγγραφείς πασιγνώστους, λέγοντας ακριβῶς τὸ ἐναντίον.

Ἄλλ' ἂν ὅσα ἀνωτέρω παρεθέσαμεν δὲν ἤρκεσαν νὰ πείσωσι τὸν κ. Βλάχον ὅτι ὁ ποιητὴς εἶνε κάτοπτρον ἀντανακλῶν τὴν κύκλω πραγματικότητα καὶ ὀλόκληρον τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ τὸν πνευματικὸν βίον, ἀναγκαῖον γέννημα τοῦ ποιητικῶς ὀριμάσαντος ἔθνους του καὶ οὐχὶ ἀερόλιθος δυνάμενος ὀπουδήποτε νὰ καταπέσῃ ἂν καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιμένῃ ἀκόμη πιστεύων ὅτι ἀπεθανατίσθη ὁ Σαίξπηρος ὡς ποιητὴς *παντὸς αἰῶνος οὐδεμίαν ἔχων ἐθνικότητα*, καὶ οὐχὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀγγλίας, ζώσης ὀλόκληρου ἐντὸς τῶν δραμάτων του, σπεύδοντες τότε νὰ προσκαλέσωμεν χάριν αὐτοῦ ἓνα τελευταῖον μάρτυρα, πρὸ τοῦ ὀποίου ἐλπίζομεν ὅτι θέλει κλίῃ τέλος πάντων ταπεινῶς καὶ εὐσεβῶς τὴν κεφαλὴν. Ὁ μάρτυς οὗτος ἀποφαίνεται ὡς ἀκολούθως: «Τὸν ποιητὴν γεννᾷ τὸ ἔθνος του καθ' ὑπερτάτην πλήρωσιν τοῦ νόμου τῆς γεννήσεως καὶ τῆς φθορᾶς· τὸν ποιητὴν ζωογονεῖ αὐτὸς τῆς ἐποχῆς του ὁ πνευματικὸς βίος. Αἱ ποιήσεις του εἶνε κάτοπτρον, ἐν ᾧ ἀντανακλάται πιστῶς ὁ κύκλω κόσμος· κίβωτὸς ἐγκλείουσα ὀλόκληρον τῆς ἐθνικῆς ἐκείνης περιόδου τὸν ἐθνικὸν βίον, τὰς θρησκευτικὰς ἰδέας, τὰς ἱστορικὰς περιπετείας, τοὺς πόθους καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐλαττώματα αὐτῆς. Ὁ Σαίξπηρος ἀνεβίωσε μεθ' ἑαυτῶν στέμμα, διότι ἡ Ἀγγλία ὀλόκληρος ἔζη ἐντὸς τῶν δραμάτων του καὶ αὐτὸς συνέζη μετὰ τῆς Ἀγγλίας». Θέλετε δὲ ἤδη νὰ μάθετε τίς εἶνε ὁ μάρτυς οὗτος, ὁ οὗτω πανηγυρικῶς ἀσπαζόμενος τὴν τοσοῦτον ἐν τῇ ἐκθέσει ἡμῶν ἀπαρέσασαν τῷ κ. Ἀγγέλῳ Βλάχῳ θεωρίαν περὶ ποιητῶν γεννημάτων τῆς κοινωνίας καὶ κατόπτρων τῆς ἐποχῆς των; Οὗτος εἶνε αὐτὸς ὁ κ. Ἀγγελὸς Βλάχος ἐν τῇ δευτέρᾳ σελίδι τῆς *Ἱστορίας* αὐτοῦ τῶν *Ὀμηρικῶν Ἐπῶν*, ἣν ἔγραψεν ἐν ἔτει 1866 ἐν Ἀθήναις, ἔχων πιθανῶς ἐνώπιόν του βιβλία, ἐνῶ ἡ τελευταία αὐτοῦ περὶ νεοελληνικῆς ποιήσεως διατριβὴ φαίνεται γραφεῖσα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἀφοῦ ἔκανσεν ὁ Ὀμάρ τὴν βιβλιοθήκην.

Ἄλλ' οὐδ' εἰς τὰ ἐπίθετα καρυκεντοῦ εὐφυολογίας, αὐτάρκους, κενολόγου καὶ ἐπαναστάτου κατὰ τῶν ἀναλλοιώτων νόμων τῆς ἐπιστήμης ἤρκεσθη καθ' ἡμῶν ὁ συγγραφεὺς τῆς διατριβῆς ταύτης, ἀλλὰ θέλων ἔτι σαφέστερον νὰ διατυπώσῃ τὴν ἰδέαν του δὲν ἀπηξίωσε νὰ καταφύγῃ ἀκείνους εἰς εὐφυολογίαν, τὴν ἔζη: «*Ὁσδεῖς ποτε κριτικὸς ἐφραντάσθη ὅτι γεννῶνται οἱ ποιηταὶ ὡς οἱ ἀμανῖται εἰς τοὺς κασιανεῶνας μετὰ τὰς βροχὰς τοῦ φθινοπώρου*». Κατὰ παράδοξον ὅμως σύμπτωσιν ἡ εὐφυολογία αὕτη, δι' ἧς ἐσκόπευεν ὁ ἐπικριτὴς ἡμῶν νὰ καταστήσῃ καταφανὲς τὸ μέγεθος τῆς ἡμετέρας ἀπάτης, ἔτυχεν οὕσα, ἐν πληρεστάτῃ βεβαίως ἀγνοίᾳ του, ἡ μόνη ἐν τῇ μακροῦ αὐτοῦ διατριβῇ σύμ-

φωνος πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς ἐπιστήμην φράσις. Παραλείποντες τὰ τοῦ Schelling, ἀπαιτοῦντος παρὰ τοῦ κριτικοῦ νὰ ἐξετάζῃ τὰ προϊόντα τῆς διανοίας ὡς ὁ βοτανικὸς τὰ τῆς φύσεως, καὶ τὰ παρ' Ἐγέλω περὶ τῶν ἰνδικῶν ἐπῶν, ἅτινα θεωρεῖ «*πνευματικὰ τοῦ ἐδάφους φυτὰ*», ἀρκοῦντα πρὸς ἀπόδειξιν τούτου νομιζόμενα τὰ κατωτέρω τοῦ Taine: «Ἡ καλλιλογία, ἀκολουθοῦσα τὴν γενικὴν τάσιν τοῦ αἰῶνος, προσπαθοῦντος νὰ προσεγγίσῃ τὰς ἡθικὰς ἐπιστήμας πρὸς τὰς φυσικὰς, κατέστη εἶδος τι βοτανικῆς ἐφηρμοσμένης εἰς τὰ προϊόντα τοῦ ἀνθρωπίνου νοός. Ἡ συνεπάγουσα τὴν βλάστησιν τοῦ δεινὸς ἢ δεινὸς φυτοῦ κλιματικὴ ζώνη, οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ ἡ ἐπικράτησις ἰδιαιτέρων τινῶν περιστάσεων θερμότητος καὶ ὑγρασίας, κατὰ πάντα ἀνάλογος πρὸς τὴν περιγραφείσαν ὑφ' ἡμῶν ἀνωτέρω ὑπὸ τὸ ὄνομα γενικῆς καταστάσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἡθῶν. Ὡς λοιπὸν ἐξετάζομεν τὴν φυσικὴν ἀτμοσφαῖραν πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀραβοσίτου, τῆς βρώμης ἢ τῆς ἀλόης, οὕτω πρέπει νὰ ἐρευνῶμεν καὶ τὴν ἡθικὴν, ἵνα κατανοήσωμεν τὴν γέννησιν οἰασθῆποτε ποιήσεως ἢ τέχνης»¹. Ἄν τοὺς ἀμανῖτας ἀντικαταστήσωμεν διὰ τοῦ ἀραβοσίτου, ἢν ὁ ἀνωτέρω περικολπῆ περιέχεται αὐτολεξεῖ ἡ παρομοίωσις, ἣν ὁ ἐπικριτὴς ἡμῶν παρέθεσεν εἰς παραδειγμα ἄρκως ἀτοπίας. Τὴν δὲ γνώμην ταύτην, εἴτε ὀρθὴν εἴτε ἐσφαλμένην, τοῦ Γάλλου τεχνοκρίτου συμμερίζεται κραταιὰ καὶ ἀκμάζουσα ἐν τῇ Δύσει φιλοσοφικῇ σχολῇ, ἡ εἰς τὰς φάλαγγας αὐτῆς ἀριθμοῦσα τὸν Stuart Mill, τὸν Spencer, τὸν Bagehoof, τὸν Kirchman, τὸν Littré καὶ πάντα ἄλλον ὀπαδὸν τῆς ἐμπειρικῆς μεθόδου. Πρὸς τοὺς φιλοσόφους τούτους εἶνε βεβαίως κύριος νὰ κηρύξῃ πόλεμον ὁ κ. Βλάχος· ἀλλὰ νὰ ἐπιρρίπτῃ εἰς ἐμὲ τῶν ἰδεῶν τούτων τὴν εὐθύνην, λέγων ὅτι οὐδεὶς ποτε πρὸ ἐμοῦ ἐφραντάσθη πράγματα ἐγγεγραμμένα πρὸ εἰκοσαετίας εἰς τὴν ἡμεροσίαν διάταξιν τῆς ἐπιστήμης, τοῦτο τὸ νομιζόμενον μεγάλην ἀδικίαν. Εἶνε περίπου τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ἔλεγον ἐγὼ ὅτι πάντα τὰ σώματα ὑπακούουσιν εἰς τὸν νόμον τῆς παγκοσμίου ἔλξεως, ὁ δὲ κ. Βλάχος, ἄλλην ἔχων περὶ τούτου γνώμην, ἤλεγε τὴν ἰδικήν μου καὶ οὐχὶ τοῦ Νεῦτωνος τὴν ἀστρονομικὴν ἀτοπίαν.

Πλὴν τῶν μαρτυριῶν ἢ μᾶλλον τῶν ὀνομάτων μαρτύρων, ὧν ἐξετιμήσατε ἀνωτέρω τὴν συμφωνίαν πρὸς τὰς ἐπαγγελίας τοῦ ἡμετέρου ἐπικριτοῦ, οὗτος παραθέτει ὡς ἰσχυρὰν ὑπὲρ τῆς θεωρίας του ἀπόδειξιν καὶ τοῦτο, ὅτι «ὁ μὲν ποιητικώτατος ἐν Γαλλία αἰὼν τοῦ Δουδβοβίκου ἰδ' ἓνα μόνον παρήγαγε ποιητὴν, τὸν Μολιέρου, ὁ δὲ Δάντης ἐγεννήθη ἐν βδελυρᾷ καὶ ὁ Μίλτων ἐν

1) Φιλοσοφ. τῆς Τέχνης, σελ. 16.

πεζοτάτη κοινωνία». Ἐκ τῆς ῥήσεως ταύτης πολλά γεννῶνται τὰ ἄπορα. Καὶ πρῶτον μὲν παρατηροῦμεν ὅτι, ἀφοῦ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἔπαυσαν ὁ μεταξὺ ῥομαντικῶν καὶ κλασικῶν ἄγριος πόλεμος, ἡσύχασαν τὰ πάθη καὶ ἀπετέθησαν εὐσεβῶς εἰς τὸ αὐτὸ Πάνθεον τὰ ἔξοχα κνήματα ἀντὶς αἰῶνος καὶ πάσης σχολῆς, ὁ κ. Βλάχος θέλει ἤδη ν' ἀναστήσῃ τὰς ἐσκωριασμένας τοῦ ῥομαντισμοῦ λαιμητόμους, ἵνα ἀποκόψῃ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ποιητῶν πάντας τοὺς συγχρόνους τοῦ Μολιέρου, τὸν Λαφονταῖνον, τὸν ὀνομασθέντα ἀμίμητον, τὸν γλυκὺν Ῥακίαν καὶ τὸν Κορνήλιον, εἰς οὗ τὸ ὄνομα προσκολλᾶται πάντοτε, εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως, τὸ ἐπίθετον μέγαλον. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἐν τῇ ἐξάψει τῆς ἔριδος πολλὰ ἐγράφησαν παρατράγωδα περὶ Ῥακίαν καὶ Σαίε-πήρου· ἀλλὰ σήμερον, ὅτε ἐσφραγίσθη ἡ εἰρήνη καὶ παρεδόθησαν εἰς αἰώνιαν λήθην αἱ ἐκατέρωθεν ἐκφυγοῦσαι βλασφημίαι καὶ ὑπερβολαί, τόπος πρὸς ἀνέγερσιν εἴτε κλασικῆς εἴτε ῥομαντικῆς λαιμητόμου πολὺ καταλληλότερος τῆς αἰθούσης φιλολογικῆ συλλόγου, ἦθελεν εἶναι ἄγριόν τι δάσος ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσχαντί, ἢ οἰονδήποτε ἄλλο ὄρος πλὴν τοῦ Παρνασσοῦ¹. Τὸ δὲ δευτέρον ἐπιχείρημα, ἡ γέννησις δηλ. τοῦ Δάντου ἐν βδελυρᾷ καὶ τοῦ Μιλτωνος ἐν πεζοτάτῃ κοινωνίᾳ, περιάγει ἡμᾶς εἰς μεγίστην ἀληθῶς ἀμνησάν· διότι ἂν συνηγορῇ ὀπωσδήποτε ὑπὲρ τῆς σημερινῆς θεωρίας τοῦ κ. Βλάχου, ἐκλαμβάνοντος ὡς ἄρθρον πίστεως τὸ «*Μῆνιν ἄειδε Θεά*», ἀντιμάχεται ἀφ' ἑτέρου προφανῶς πρὸς τὴν ἀρχαιότεραν αὐτοῦ πίστιν, καθ' ἣν θέλει τοὺς ποιητὰς ἀναγκαῖα γεννήματα τῆς ἐποχῆς των, καὶ συμεριζομένους πᾶσαν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ κακίαν, πεζότητα καὶ βδελυρίαν. Ἐκ τούτου οὐδ' ἡμεῖς γνωρίζομεν εἰς τίνα ν' ἀπαντήσωμεν, τὸν ὀπαδὸν τῶν ἐμφύτων ἰδεῶν τοῦ Πλάτωνος ἢ τὸν τῆς μοιραίας περιφορᾶς τῶν σήμερον ἐμπειρικῶν; Μέχρις οὐ λοιπὸν λάβῃ καιρὸν νὰ ἐκλέξῃ, κάλλιον ἡμῖν φαίνεται νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα αὐτὸ καθ' ἑαυτό.

Ἡ ἐλοχὴ καθ' ἣν ἔζησεν ὁ Δάντης ἦτο ὄντως βδελυρᾷ, ἀλλὰ καὶ τῇ ποιήσει προσφορωτάτη. Οὐδεμία δὲ περιέχεται ἐν τούτοις ἀντίφασις. Τὸ «πάνθεον» καὶ τὸ «πανδαιμόνιον» εἶνε ἐξ ἴσου ποιητικὰ καὶ ἰσομήκη τοῦ «Ἀρχαγγέλου» καὶ τοῦ «ἀνατόρου δαίμονος» τὰ περὶ αὐτό. Κατὰ τὸν Βουτερβέκιον «τὸ μέγιστον κακούρημα δύναται νὰ εἶνε ὑπὸ καλλιλογικὴν ἐποψιν ποιητικώτερον τῆς ἀρετῆς. Ἡ τέχνη εἶνε Πρωτεύς λαμβάνουσα πᾶν σχῆμα καὶ ἱκανὴ νὰ περι-κοσμήσῃ ποιητικῶς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, τὸ κάλλος καὶ τὴν

1) Καὶ καθ' αὐτὴν ὁμοίως τὴν ἀκμὴν τῆς ἔριδος δὲν ἔλειψαν οἱ ἐντό-
ως διαμαρτυρηθέντες κατὰ τῶν τοιούτων ἀνοησιῶν, πρῶτος δὲ ὁ Βύρων
καὶ ὁ Ἀίνε.

δυσμορφίαν, τὰ εὐγενέστατα καὶ τὰ αἰσχίστα αἰσθήματα τῆς καρ-
δίας. Ὅσοι δὲ μείζονες εἶνε αἱ ἀντιθέσεις, τόσο σφοδρότερος
ἀποβαίνει τῆς φαντασίας ὁ σόλος». Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐφαρμό-
ζοντες εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ Δάντου, οὐδεμίαν γνωρίζομεν ἐποχὴν
παρέχουσαν τῷ ποιητῇ μείζονα ἀντίθεσιν τῆς ἐπικρατούσης με-
ταξὺ τοῦ ὑπερακμάζοντος θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς δια-
γωγῆς τῶν τότε Ἰταλῶν. Πάντες ἐπίστευον εἰς ὑπέρτατον δικαστὴν
τιμωρὸν τῶν ἀνομημάτων, συγχρόνως ὁμοίως τοιαύτη ἦτο ἔξαιψις
τῶν παθῶν καὶ οὕτως ἀκαταμάχητος ἡ δίψα ἐξουσίας, ἐκδικήσεως,
χρυσοῦ ἢ γυναικός, ὥστε συνέτριβε τὸν βαρὺν τῆς πίστεως χα-
λινόν. Ὁ στίχος τοῦ Εὐριπίδου «*θυμὸς κρείσσων ἐμῶν βου-
λευμάτων*», φαίνεται προφητικὴ εἰκὼν τῆς ψυχικῆς καταστάσεως
τῆς τότε Ἰταλίας. Ἡ σφοδρότης τοῦ πάθους, ἐξουδετεροῦσα τὴν
ἐλευθέραν αἴρεσιν, ἔπαιξε οἷον περίπου πρόσωπον ἡ Εἰμαρμένη
ἐν τῇ τραγωδίᾳ τῶν ἀρχαίων. Τῆς Φραγκίσκας ἡ ὄψις ἐνῶ προσ-
έφερε τὰ χεῖλη εἰς τὸν ἔραστήν ἦτο ἀχρὸς, ἐκεῖνος δὲ ἔτρεμεν
ὄλος, καὶ ἀμφοτέρωθεν εἶχον παροῦσαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν φο-
βερὰν ὀπτασίαν τιμωροῦ πυρὸς ἀφεύκτου καὶ ἀτελευτήτου· ἀλλ'
ἐν φίλημᾳ ἐφαίνετο αὐτοῖς ἀντάξιον αἰωνιότητος βασάνων. Καὶ
διὰ τοῦτο ἴσως ἤχησε τὸ φίλημα ἐκείνο ποιητικώτερον παν-
τὸς ἄλλου ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀνθρώπων. Τοιοῦτοί τινας ἦσαν
οἱ τότε κάτοικοι τῆς χερσονήσου, καθ' οὐδὲν ὅμοιοι πρὸς τοὺς
μετὰ δύο αἰῶνας παραδοθέντας ἐν ἀταραξίᾳ καὶ γαλήνῃ ψυ-
χῆς εἰς πᾶσαν ἀκολασίαν ἐπικουρείους, ἀλλὰ πιστεύοντες καὶ
τρέμοντες τὴν θεῖαν δίκην. Ἀφ' ἑτέρου ὁμοίως ἡ πυρὸς φαντασία
παρίστα αὐτοῖς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐπιγεῖου πόθου
περιβεβλημένον θέλητρα οὕτως ἀκαταμάχητα, ὥστε χάριν
αὐτοῦ ἐθυσίαζον ἀδιστακτῶς καὶ παροῦσαν καὶ μέλλουσαν ζωὴν.
Ἐν δὲ Τυρρηνίᾳ ὁ πυρετὸς οὗτος εἶχε κορυφωθῆ. Ἀρχοντες καὶ
λαός, ἱεράρχαι καὶ ὀπλαρχηγοί, διαιρεθέντες εἰς δύο ἀντίθετα
στρατόπεδα, εἰς μαύρους καὶ λευκοὺς, διέπραττον τὰ αἰσχίστα
κατ' ἀλλήλων καὶ τῆς πατρίδος, παλαίοντες διὰ προδοσίας καὶ
δηλητηρίου, προσκαλοῦντες ξένους κατὰ τῶν ὁμοφύλων, δημεύ-
οντες, λεηλατοῦντες, ἀνάπτοντες πύρας καὶ ἐγείροντες ἀγχόνας.
Ὅτε ὁμοίως μετὰ τὰ τοιαῦτα ἔργα τῆς ἡμέρας ἐπήχετο ἡ μόνωσις
τῆς νυκτός, κατὰ τότε ὄνειρατα ἐτάραττον τὸν ὕπνον τῶν κα-
κούργων, ἢ ἄλλον τῶν μαινομένων ἐκείνων, πόταμοι πυρὸς,
παγεραὶ περιπτύξεις δρακόντων, χιτῶνες πεπυραμένοι σιδήρου,
λουτρά ζέοντος ἐλαίου καὶ φοικαλέοι δαίμονες ἐπισείοντες ὡς μά-
στιγας ὄφεις φαρμακεροῦς. Τὰ ὄνειρατα ταῦτα συναθροίσας ὁ
Δάντης συνήρμησεν ἐξ αὐτῶν τὴν «*Κόλασιν*» του. Ἡ δὲ εἰκὼν
ἦτο οὕτως ἀκριβὴς καὶ σύμφωνος πρὸς τὰς ἐπιφοιτώσας τότε εἰς
πᾶν ἐν Φλωρεντίᾳ προσκεφάλαιον νυκτερινὰς ὀπτασίας, ὥστε ὁ

πολὺς ὄχλος τῆς Ἰταλίας (la grossa gente) ἐπίστευεν ὅτι τῷ ὄντι ἐπεσεφθῆ τὰ Τάρταρα ὁ ποιητὴς καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖ φλογῶν ἐκοκίνησαν τοῦ φύσει ἑουθροῦ αὐτοῦ πάγωνος αἱ τριχες¹. Τὸ ποίημα τοῦ Δάντου οὐδὲν ἄλλο εἶνε, εἰμὴ ἡ τιμωρὸς συνειδήσεως τῆς τότε εἰς κομματικὸν βόρβορον καὶ ἀδελφικὸν αἷμα κυλιομένης Ἰταλίας.

Ἄλλ' ἐν τοῖς ἀνωτέρω, παρασυρθέντες ἐκ τοῦ ἔρωτος ἡμῶν καὶ τῆς παιδιόθεν μελέτης τοῦ πολυπαθεστάτου ἐν Ἑλλάδι Δάντου, παρεξετράπημεν νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὴν τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος, λησμονήσαντες πρὸς στιγμήν ὅτι ἐν Ἑλλάδι τοιαύτη ἔρευνα εἶνε ἄσκοπος καὶ οὐδένα δύναται νὰ πείσῃ. Θέτοντες λοιπὸν καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς πεπονημένης ἡμῶν ῥάξεως τὸ βαρὺ σάγμα τῆς δι' ὀνομάτων θεολογικῆς συζητήσεως, παρασηροῦμεν τῷ ἡμετέρῳ ἐπικριτῇ ὅτι, ἀναζητῶν παράδειγμα ποιητοῦ ἀσχέτου πρὸς τὴν ἐποχὴν του, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ παραθέσῃ ἀτιχέστερον ἢ τὸν Δάντην, καὶ τοῦτο διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: α') ὅτι σώζεται ἐπιστολὴ αὐτοῦ τοῦ Δάντου γράφοντος πρὸς τὸν Σκάλαν, ὅτι τὰ πρότυπα τῶν ἐν τῇ Κολάσει καταδίκων παρέσχον αὐτῷ οἱ ἄνθρωποι μεθ' ὧν συνέζη· β') ὅτι ὁ Ἔγγελος θεωρεῖ καὶ ὀνομάζει τὸν Δάντην ἀνδριαντοποιὸν τῶν συγχρόνων καὶ ὄργανον τοῦ αἰῶνος του· αἱ δὲ σελίδες τὰς ὁποίας ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Ἰταλὸν ποιητὴν θεωροῦνται παρὰ πάντων ὡς τὸ ἀριστούργημα τῆς ἐγγελείου κριτικῆς· γ') ὅτι ὁ Schelling ἐν τῇ μονογραφίᾳ αὐτοῦ «*Ὁ Δάντης ὑπὸ φιλοσοφικὴν ἔποψιν*» εἰς τὸ αὐτὸ καταλήγει συμπέρασμα· δ') ὅτι ὁ Οὐγὸς Φόσκολος ἐν τῷ ἐκφωνηθέντι ἐν Λονδίῳ πολυκρότῳ παραλληλισμῷ τοῦ Πετράρχου πρὸς τὸν Δάντην, ἐκεῖνον μὲν θέλει διερμηνέα τῆς ἐν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ ἐμφύτου μελαγχολίας, τὸν δὲ Δάντην πιστὸν ζωγράφον τῶν ἡθῶν τῆς ἐποχῆς του καὶ ἱεροφάντην τῆς πατρίδος²· ε') ὅτι ὁ Λανδίνος, ὁ Τραβόσκης, ὁ Δενίνας, ὁ Γιουδίκης, ὁ Κόντης, ὁ Ὅσανν καὶ οἱ ἐπιφανέστατοι βιογράφοι καὶ ὑπομνηματισταὶ παριστώσι τὸν Δάντην ὡς φατριάζοντα Γιβελίνον, μεγαλόψυχον μὲν καὶ σχετικῶς ἐνάρετον, ἀλλὰ συμμεριζόμενον τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ πάθη τοῦ κόμματος, ὑπὲρ οὗ ἠγωνίσθη καὶ ἐθυσιάσθη. Ἡ «*Θεία Κομωδία*» θαυμάζεται οὐ μόνον ὡς ἐποποιία μοναδική, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀθάνατος πολιτικὸς λίβελλος, ἐγκολάπτων ἀνεξάλειπτον στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς προδοῦσης εἰς τὸν ξένον τὴν Ἰταλίαν φατριάς, ἧς τοὺς ἀρχηγούς δεσμεύσας ὁ ποιητὴς δι' ἀλύσου ἐχιδνῶν εἰς τὸν βαθύ-

1) Βλ. Βίον Δάντου ὑπὸ τοῦ Giudici, σελ. 52. Ὑπάρχει ὁμοίως καὶ ἕτεραίς γνώμη, καθ' ἣν ἡ «*Θεία Κομωδία*» ἐδημοσιεῦθη μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ποιητοῦ.

2) Ποιητικῆς τόμ. σ', σελ. 233.

3) Ἡ διατριβὴ τοῦ Φόσκολου εὐρίσκειται προτεταγμένη ἰταλιστὶ τῆς διδοτείου ἐκδόσεως τῶν ποιήσεων τοῦ Πετράρχου.

τατον λάκκον τῆς ἀβύσσου, παραδίδει γυμνοὺς καὶ ὀιγοῦντας εἰς τὰ ἐμπτύσματα τῶν ἔπειτα γενεῶν.

Περὶ δὲ τοῦ Μίλτωνος, ὀλίγιστα λέγομεν ἐνταῦθα· καθότι τὸ παράδοξον τοῦ ἰσχυρισμοῦ παρέσυρεν ἡμᾶς νὰ πραγματευθῶμεν τὰ κατὰ τὸν Ἄγγλον ποιητὴν ἐν τοιαύτῃ ἐκτάσει, ὥστε προέκυψε πολυσέλιδος μονογραφία, δυσανάλογος πρὸς τὰ ὄρια τῆς παρούσης μελέτης. Ἐπιφυλαττόμενοι νὰ ὑποβάλωμεν προσεχῶς ταύτην εἰς τὴν ὑμετέραν εὐμενῆ κρίσιν, περιοριζόμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἂν ἡ τότε πουριτανικὴ κοινωνία, ἡ ἰδανικὸν ἔχουσα μόνον τὸ καθῆκον, ὑποτεθῆ ἐκ τούτου περὶ, ἡ πεζότης αὐτῆ ἀντανακλάται ἀνελλιπῆς ἐν τῷ ἔσματι τοῦ σημαιοφόρου αὐτῆς Ἰωάννου Μίλτωνος, τοῦ συγχωνεύσαντος καὶ χύσαντος εἰς ἐπικὸν τύπον τὰς ἰδέας καὶ τοὺς πόθους τῆς ἐπομένης αὐτῷ ἀπειραριθμοῦ σιτατίας. Οὕτω τοῦλάχιστον θέλει ὁ Ἔγγελος, ὅστις τὸ μιλτώνειον ἔπος θεωρεῖ δοχεῖον πάσης τότε κυκλοφορούσης ἐν Ἀγγλίᾳ ἠθικῆς ἰδέας, καὶ ἔνεκα τῆς ἐκ τούτου ἀναποφεύκτου πεζότητος τὸ ὀνομάζει ὄψιμον *ἐξάνθημα*, κατατάσσων αὐτὸ εἰς βαθμίδα πολὺ κατωτέραν τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Δάντου, ἀντιπροσώπων ἐποχῆς ποιητικωτέρας¹. Τὴν αὐτὴν μομφὴν ἐπιρρίπτει κατὰ τοῦ Ἄγγλου ἀοιδοῦ ὁ Ρίτχερ, καίτοι θαυμάζων παρ' αὐτῷ τὸν ὄντως ἀπαράμιλλον χαρακτήρα τοῦ ἀποστάτου ἀγγέλου². Τὸ αὐτὸ ἐλάττωμα ἐπεχείρησαν, οὐχὶ ν' ἀρνηθῶσιν, ἀλλὰ νὰ δικαιολογήσωσιν οἱ γάλλοι μεταφρασταὶ Σατωβριάνδος καὶ Δελίλλος, καὶ ἐκ τούτου ὠρμήθη ὁ λόρδος Chsterfield, παραγωνρίζων τὰς ἀναντιρρήτους τοῦ ποιήματος καλλονάς, νὰ τοξεύσῃ τὰ πασίγνωστα καὶ δριμύτατα ἐκεῖνα σκώματα κατὰ τοῦ βασιλοκτόνου ἀοιδοῦ. Τὸ αὐτὸ θέμα ἐπραγματεύθη ὁ Macaulay ἐν εἰδικῇ μονογραφίᾳ· ἐσχάτως δὲ ὁ Taine ἐστηρίχθη εἰς τὴν κατ' ἀνάγκην πουριτανικὴν πεζότητα τοῦ Μίλτωνος, ἣν κατέδειξε διὰ πολυσελίδου ἀναλύσεως, ἵνα ἐξωθήσῃ εἰς τὰς ἐσχάτας ὑπερβολὰς τὴν ἄλλως ὀρθὴν θεωρίαν τῆς ἀναγκαίας σχέσεως τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὴν κοινωνίαν, ὅπως τοῦ ἀμανίτου πρὸς τὴν ὑγρασίαν³. Ἄλλ' ὁ κ. Βλάχος θέλει τὴν θεωρίαν ταύτην πρωτότυπον ἰδικῆν μου, τὸν Δάντην καὶ τὸν Μίλωνα ἀσχέτους πρὸς τοὺς διεφθαρμένους Γιβελίνους καὶ τοὺς πεζοὺς *καθαριστάς*, καὶ ἀνάξια ἀναγνώσεως ὅσα περὶ τούτων ἔγραψαν ἐσχάτως οἱ κριτικοί. Γεννηθῆτω τὸ θέλημα αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς ἀδύνατον εἶνε νὰ ἐκδιώξωμεν τὴν ἰδέαν Ἐπιμενίδου κοιμηθέντος ἐπὶ ἤμισιν αἰῶνα ἐντὸς ἡσύχου σπηλαίου, μακρὰν ἀπὸ παντὸς θορύβου συγχρόνου

1) Αἰσθητ. τόμ. δ', σελ. 384.

2) Εἰσαγ. εἰς τὴν Αἰσθητ. Παράγρ. 20 καὶ 66.

3) Ἱστορ. τῆς Ἀγγλ. Φιλολογίας, σελ. 222—517.

ἐπιστήμης, καὶ ἐκεῖθεν χρησιμοδοτοῦντος περὶ τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, πρὶν ἔτι ἀποτινάξῃ τὸν ὕπνον ἐκ τῶν βλεφάρων.

Μεταβαίνοντες εἰς ἄλλου ζητήματος τὴν ἐξέτασιν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὄντως πονηρὸς δαίμων ἐδίωκεν ἡμᾶς κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης ἐκθέσεως τοῦ ποιητικοῦ ἀγῶνος, καθότι καίτοι συμβουλευόμενοι ἀκαμάτως παντοίους συγγραφεῖς, ἐκ φόβου μὴ φύγη ἡμᾶς οἰαδήποτε τις πρωτοτυπία, οὐδὲν ἄλλο ἐν τούτοις κατωρθώσαμεν κατὰ τὸν ἐπικριτὴν ἡμῶν νὰ ἐκστομίσωμεν, εἰμὴ μόνον πράγματα παρὰδοξα, πρωτάκουστα καὶ ἐπαναστατικά. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων, ὅτι ὁ καθ' ἡμᾶς αἰὼν μαστίζεται ὑπὸ πνευματικῆς τίνος ἀνησυχίας, ἐξ ἧς καθ' ἐκάστην κατεδαφίζει καὶ ἀνεγείρει παντοῖα φιλοσοφικὰ οἰκοδομήματα, τὴν δὲ ποίησιν τῆς Δύσεως, πιστὴν τοῦ πνευματικοῦ τούτου σάλου ἠχώ, χαρακτηρίζει ἢ οὕτω λεγομένη νόσος τοῦ αἰῶνος, ἥτις ἢ ἔλλειψις καὶ δίψα πίστεως καὶ ἰδανικοῦ. Κατὰ τῶν πρωτακούστων τούτων θεωρημάτων ἀνιστάμενος ὁ κ. Βλάχος ἀναγράφει : «Δὲν βλέπω τὸν βασανίζοντα τὰ ἄλλα ἔθνη πνευματικὸν σάλον, δὲν ἐννοῶ πῶς ἐκ νόσου οἰασδήποτε δύναται νὰ προκύψῃ ποίησις ἀξία λόγου, οὐδ' ἤκουσά ποτε ὡς νόσον τὴν δίψαν καὶ ἔλλειψιν ἰδανικοῦ». Δὲν ἐνθυμούμεθα ἐνώπιον τίνος σοφιστοῦ, ἀρνούμενου τὴν ὑπαρξίν τῆς κινήσεως, ὁ μετ' αὐτοῦ συζητῶν ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως ἤρχισε νὰ περιπατῇ. Πρὸ τοῦ ἰσχυριζομένου ὅτι οὐδέποτε ἤκουσε σύγχρονον ποιήσιν εἰκονίζουσαν τὴν δίψαν καὶ ἔλλειψιν πίστεως καὶ ἰδανικοῦ, ἢ μόνη κατάλληλος ἀπάντησις φαίνεται ἡμῖν ν' ἀρχίσῃ τις ν' ἀναγινώσκῃ. Ἀνοίγοντες τὸν πρόχειρον τυχόντα Μυσσέτον εὐρίσκομεν ἐν ἀρχῇ τοῦ *Polle* τοὺς ἀκολουθοῦντας στίχους : «Χριστέ μου, δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες προσέρχονται μετὰ τρόμου νὰ γονατίσωσιν ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ ναοῦ, οὐδὲ τοὺς καθημαγμένους πόδας σου ἀσπάζομαι τύπτων τὸ στήθος. Ἐγεννήθην φεῦ! ἀργὰ εἰς γέροντα κόσμον, ἀπομαθόντα νὰ ἐλπίζῃ καὶ νὰ φοβῆται. Ἦδός σε ἀπέθανε, Χριστέ, οἱ ἦλοι τοῦ Γολγοθᾶ μόλις σὲ ὑποστηρίζουσι καὶ τὸ σῶμά σου πίπτει εἰς θρύμματα ἐπὶ τοῦ μαύρου σταυροῦ. Ἀλλὰ καὶ οὕτως, ἄφες τὸ ἀπιστότερον τέκνον τοῦ ἀπίστου τούτου αἰῶνος ν' ἀσπασθῇ τὴν κόνιν ταύτην καὶ νὰ θρηνησῇ ἐπὶ τὴν γῆν, ἥτις ἔζη ἐκ τοῦ θανάτου σου καὶ θέλει ἀποθάνῃ ἄνευ σοῦ. Τίς πλέον θέλει ἐμφυσήσῃ εἰς αὐτὴν πνεῦμα ζωῆς; Πρὸς ἀνακαίνισιν τῆς γῆς ταύτης ἔχυσες τὸ καθαρώτερόν σου αἷμα. Χριστέ, ὅ,τι σὺ ἔκαμες, τίς ἄλλος θὰ τὸ κάμῃ; Τίς πλέον θέλει δωρήσῃ νεότητα εἰς ἡμᾶς τοὺς χθὲς γεννηθέντας πρεσβύτας; Ὁ σήμερον αἰὼν κεῖται ἐν τῷ τάφῳ παγερώτερος τοῦ Λαζάρου. Ἀλλὰ ποῦ εἶνε ὁ σωτήρ, ὁ μέλλων ν' ἀποκλύσῃ τὴν πέτραν; Ἐπὶ τίνας πόδας πίπτει τὸ μύρον τῆς Μαγδαληνῆς καὶ ποῦ

ἀκούεται φωνὴ ἠχηροτέρα τῆς ἀνθρωπίνης; Τίς ἐξ ἡμῶν, τίς πλέον θέλει γίνῃ Θεός; Ἀλλ' ἵνα ὑψωθῇ τις εἰς οὐρανὸν ἀπειτούντα περὰ ἄλλα ὁ μὲν πόθος ἔμεινε, ἢ πίστις ὅμως λείπει».

Οὕτως ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη ἐξακολουθεῖ θρηνῶν ὁ ποιητὴς ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Σταυροῦ· καὶ μετ' αὐτοῦ συνενθρῆνει ὀλόκληρος ἢ Γαλλία, καὶ τὰ ἐκ δίψης πίστεως ταῦτα δάκρυα τοῦ ἀπιστοτέρου τέκνου τοῦ αἰῶνος θεωροῦνται ὡς οἱ στυλινότατοι τῆς νεωτέρας ποιήσεως μαργαρίται. Ἀλλ' ἵνα μὴ τις νομίσῃ ὅτι μόνας τὰς ἀνωτέρας τάξεις ἐνέμετο ἢ μεταφυσικὴ αὕτη δίψα, καταβαίνομεν ἀπνευστὶ ὀλόκληρον τὴν κλίμακα μέχρι τοῦ κατωτάτου πυθμένου, ὅπου κυλινθῶν ἐν δεσμοῖς καὶ βορβόρῳ τὰ ἐκβράσματα τῆς κοινωνίας. Ὅπως αἱ ἀριστοκρατικαὶ αἰθουσαι, οὕτω καὶ τὰ καταγῶγια τῆς Γαλλίας εἶχον τὸν ποιητὴν αὐτῶν. Οὐχὶ Σὺν τινὰ ἢ Βίκτωρα Οὐγον ἀπὸ τοῦ σπουδαστηρίου δημοκοποῦντα, ἀλλὰ γνήσιον τέκνον τοῦ κατέργου, πλαστογράφου, κλέπτην καὶ δολοφόνον, τὸν Λακεναῖρον, γράφοντα τὴν παραμονὴν τῆς κατατομήσεως αὐτοῦ τοὺς κατωτέρω στίχους : «Γνωρίζεις, Θεέ μου, πόσον πάσχω διστάζων. Κατάβα σὺ εἰς τὴν καρδίαν μου, ἀφοῦ δὲν δύναμαι νὰ ὑψωθῶ μέχρι Σοῦ. Δὲν εἶμαι ἐκ τῶν δειλῶν ἐκείνων, οἵτινες καταφεύγουσιν εἰς τὸ δόγμα τῆς μετὰ θάνατον ἀνυπαρξίας, ἵνα ἀποφύγασιν τῆς διαγωγῆς των τὴν εὐθύνην. Μυριάκις προτιμῶ τὸ αἰώνιον πῦρ τοῦ αἰωνίου ὕπνου καὶ στέργω πᾶσαν βάσανον, ἀρκεῖ μόνον νὰ σὲ γνωρίσω. Εἰσάκουσον, Ὑψιστε, τὴν δέησίν μου. Τόξευσον εἰς τὰ στήθη μου μίαν πίστεως ἀκτίνα, διότι αἰσχύνομαι νὰ εἶμαι μόνον ὕλη, καὶ ἐν τούτοις δὲν πιστεύω»¹.

Ἄν τῷ ὄντι ἠπατήθην θεωρήσαντες ἐν τοῖς ἀνωτέρω στίχοις σαφῶς εἰκονιζομένην τὴν βασανίζουσαν τὸν αἰῶνα καὶ ἐμπνέουσαν τοὺς ποιητὰς αὐτοῦ δίψαν καὶ ἔλλειψιν πίστεως καὶ ἰδανικοῦ, πρέπει τότε νὰ θραύσωμεν τὸν κάλαμον ἡμῶν, ὁμολογοῦντες ὅτι εἴμεθα ἠλίθιοι. Συντρόφους ὅμως ἐν ἠλιθιότητι θέλομεν ἔχει πολλούς. Ἄν ὁ ἐπικριτὴς ἡμῶν δὲν πείθεται τοῖς ποιηταῖς, πρόχειροι ὑπάρχουσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ κριτικοί, παρ' ὧν δυνάμεθα νὰ μάθωμεν ἂν ἰδική μου ὀπτασία εἶνε ὁ νοσηρὸς οὗτος σάλος, ὃν ὁ κ. Βλάχος μετ' ὑπερηφάνου αὐταρεσκείας ταπεινῶς ἐξομολογεῖται ὅτι δὲν βλέπει. Πρὸ πάντων ὅμως πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, ἀφοῦ οὐδὲς αἰὼν ὑπῆρξεν ἀπηλλαγμένος ἰδιαζόντος αὐτῷ πνευματικοῦ σάλου, ὁ σήμερον ὑπάρχων πρέπει νὰ ἀποδειγθῇ ὄντως ἐξαιρετικὸς καὶ ὄλως διάφορος τῶν προηγηθέντων, ἵνα δικαιώσῃ ἡμᾶς θεωροῦντας αὐτὸν ὡς

1) Οἱ στίχοι οὗτοι περιέχονται ἐν τῇ δίκῃ τοῦ Λακεναῖρου. Βλ. τὴν συλλογὴν τοῦ Foulquier, τόμ. α'.

τὴν πρωτίστην πηγὴν τῆς συγχρόνου ποιήσεως. Ἄλλὰ καὶ τοιοῦτος παρὰ πάντων ὁμολογεῖται. Ὁ κατὰ τὸν 15' αἰῶνα ἀναφανείς, ἔξ οὗ προήλθεν ἢ μεταρρύθμισις, ἀνεστάτωσε μὲν τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ κράτος, πλημμυρίσας δι' αἵματος τὴν Δύσιν, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἐπήνεγκεν, ἐν ἀρχῇ τοῦλάχιστον, ἐπίτασιν μᾶλλον ἢ μείωσιν εὐσεβείας. Αἱ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ Μεγάλου ἔριδες περὶ Χάριτος καὶ ἐλευθέρως αἰρέσεως ὀλίγους ἐκόλουν νὰ μεταβαίνωσιν εὐσεβῶς τὸ πρῶν εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ νὰ χειροκοποῦσι τὸ ἐσπέρας τὴν Φαίδραν καὶ τὴν Ἑρμιόνην, οὐδεμιᾶς ὑπαρχούσης τότε σχέσεως μεταξὺ ποιήσεως καὶ θεολογίας. Ὁ σάλος ὅμως, ὃν ὁ θνήσκων δέκατος ὄγδοος αἰὼν ἐκληροδότησεν εἰς τὸν παρόντα, ἐκλόνησεν αὐτὰς τὰς βάσεις, ἐφ' ὧν στηρίζονται αἱ παρήγοροι τῶν ἀνθρώπων ἐλπίδες. Ἡ ἐπιστήμη, ἀντὶ νὰ λαλῇ ὡς πρότερον νεκρὰν γλῶσσαν μεταξὺ τεσσάρων ἀκαδημαϊκῶν τοίχων, ἀγορεύει σήμερον ἐν ὑπαίθρῳ διὰ γλώσσης εἰς πάντα καταληπτῆς. Τὸ ὀγκῶδες λατινικὸν εἰς φύλλον ἀντικατέστησεν ἡ εὐληπιτος καὶ εὐωνος φυλλάς, ἐν πάσῃ δὲ συζητήσῃ οἱ ὀλίγοι θέλουσι κριτὰς τοὺς πολλοὺς. Δυστυχῶς ὅμως ἡ οὕτω δημοκοποῦσα ἐπιστήμη σπανίως ἔτυχεν ἔχουσα νὰ μεταδώσῃ παρήγορα ἀγγέλματα εἰς τὸ πλῆθος. Γνωστὸν εἶνε διὰ τίνων βαθμίδων ἢ μὲν Γερμανικῆ θεολογία κατῆλθεν ἀπὸ τῆς ἐρμηνεύσεως εἰς τὴν ἀρνησιν πάσης ἀποκαλύψεως, ἢ δὲ φιλοσοφία ἀπὸ τοῦ ὀπωσθήποτε κατασκευοῦντος ἐν τῇ ὕλῃ θεοῦ τοῦ Ἐγέλου εἰς τὰς ἄκρας θεωρίας τῶν νεοεγγελεϊανῶν, κατ' οὗς ἡ ἰδέα τοῦ θείου οὐδὲν ἄλλο εἶνε, εἰμὴ ἀπλή ἀντανάκλασις τοῦ ἐν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ πόθου ἀνεφίκτου τινὸς εὐδαιμονίας, πρὸ τῆς ὁποίας γονυπετοῦμεν, ἐκλαμβάνοντες τὴν ἡμετέραν ἐν κατόπτρῳ εἰκόνα ὡς ὃν αὐθύπαρκτον καὶ πραγματικόν. Ἄλλ' οὐδ' ἐκεῖ ἠδυνήθη νὰ σταματήσῃ ἡ ἀκατάσχετος τοῦ αἰῶνος πρὸς κατεδάφισιν ῥοπή. Ἡ ἀπλή αὕτη ἀντανάκλασις ἐφάνη κἀκεῖνη δεισιδαιμονία, τὸ κάτοπτρον ἐθραύσθη καὶ τοὺς μεταφυσικοὺς διεδέχθησαν οἱ φυσικοὶ, θεμελιούντες τὴν νέαν φιλοσοφίαν ἐπὶ τῶν ἐξῆς δύο ἀξιωματίων: «*Ὄς δὲν ὑπάρχει ὕλη ἀνευ δυνάμεως, οὕτως οὐδὲ δύναμις ἀνευ ὕλης*». (Moleschott). «*Ἡ σκέψις εἶνε ἔκκρισις τοῦ ἐγκεφάλου ὡς τὸ οὖρον τῶν νεφρῶν*». (Vogt). Εἰς τὰς θρασυτάτας ταύτας καὶ ἀκριτομυθίας τῆς ἐπιστήμης ἀπεκρίθη ἡ Ἐκκλησία, παρασυρομένη ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἀντιδράσεως, δι' ἄλλων ὑπερβολῶν, ἀντιτάσσουσα εἰς τοὺς ὑλιστὰς τῆς Γερμανίας καὶ τοὺς ἐμπειρικούς τῆς Γαλλίας τὸν Σύλλαβον, τὰ κληρικὰ πανεπιστήμια, τὰς προσκυνήσεις, τὰ σύγχρονα θαύματα καὶ τὸ δόγμα δευτέρως ἀχράντου συλλήψεως, ἔξ ὧν προέκυψε τὸ σχίσμα τῶν παλαιοκαθολικῶν καὶ ἡ πνευματικὴ ἀναστάσις τῆς Γερμανίας. Ἄλλὰ πολὺ μᾶλλον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀντιδράσεως ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ὁ ἐν πάσῃ

εὐαίσθητῳ καρδίᾳ ἐγερθεὶς ἐκ τῶν νέων φιλοσοφημάτων ψυχολογικὸς σάλος. Τὸ ἀρχαῖον μάννα τῆς πίστεως, ἔξ οὗ ἀπὸ δεκαοκτῶ αἰῶνων ἀπέξη ἡ ἀνθρωπότης, καίτοι μυρίας ὑποστάν παρὰ τῶν ἱερέων νοθεύσεις, φαίνεται ἐν τούτοις τόσον γλυκύ, παραβαλλόμενον πρὸς τὸν ξηρὸν ἄρτον τῆς ἐπιστήμης, ὥστε ὀλίγοι αἰσθάνονται τὸν στόμαχον αὐτῶν ἀρκούντως ἰσχυρὸν πρὸς ἀπότομον μεταβολὴν διαίτης. Ἄλλ' οἱ μὲν κλείουσι ἐπιμόνως τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐλπίζοντες νὰ παρατείνωσι τὸ ἀφιπτάμενον χρυσοῦν ὄναρ τῆς ἀθανασίας, οἱ δὲ ζητοῦσιν ἐναγωνίως συμβιβασμὸν τινα μεταξὺ πίστεως καὶ ἐπιστήμης, ἐνῶ ἄλλοι, θεωροῦντες ἀνεπιστρεπτί ἀπολωλὸς τὸ ἀρχαῖον ἰδανικόν, ἀγωνίζονται νὰ τοποθετήσωσιν ἐν οἰονδήποτε ἄλλο εἶδωλον ἐπὶ τοῦ χηρεύοντος θρόνου. Οἱ Ἑγγελεϊανοὶ προτείνουσιν ὡς τοιοῦτον τὸν *Ἀνθρωπισμὸν* (Humanism), οἱ ἐμπειρικοὶ νέαν Ἀθηνᾶν, ἥτοι τὸ ἀφηρημένον σύνολον πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, ὃ ῥενὰν ἀόριστόν τι καὶ ἀκατάσχετον ἰδανικόν, ὃ Στράους τὴν τέχνην, καὶ ἕτερος μέγας γερμανὸς αὐτὸν τὸν Βούδαν. Ὁ σήμερον αἰὼν παρίσταται ὑπὸ τὸ ἀλλόκοτον σχῆμα Διογένους ἀνάφαντος φανᾶριον πρὸς ἀναζητήσιν Θεοῦ, καὶ ἀνερευνῶντος πάσης τὰς εὐρωπείας φιλοσοφίας ἀποθήκας, ἀπὸ τοῦ Ζοροάστρου μέχρι τοῦ Σουδεμβόργου. Ἄν δὲ πρὸς κύρωσιν τῶν ἀνωτέρω ἐφαίνοντο ἡμῖν ἀναγκαῖα παραπομπαί, ἔπρεπε νὰ σημειώσωμεν τοιαύτας εἰς τὰ τρία τοῦλάχιστον τέταρτα τῆς συγχρόνου φιλολογίας· καθότι σπανίως ἔτυχε νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας ἡμῶν εἴτε ποίημα, εἴτε μυθιστόρημα, εἴτε φιλοσόφημα ἢ καὶ καθαρῶς ἐπιστημονικὸν βιβλίον, ἀπὸ τοῦ Βύρωνος μέχρι τοῦ Βωδελάιρου, ἀπὸ τοῦ Schelling μέχρι τοῦ Moleschott, ἐν ᾧ δὲν ἀντανάκλαται ὁ σάλος οὗτος. Ἄλλὰ πλὴν τούτων ἔπρεπε καὶ εἰς ἐγκυκλίους ἀρχιερέων νὰ παραπέμψωμεν, καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας, ἧς ὀλόκληρον συνεδρίασιν ἀπησχόλησε τὸ σκάνδαλον τῆς ἐκ τοῦ πιθήκου καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ εἰς σατυρικὰς ἀκόμη ἐφημερίδας, αἵτινες ἀνემίχθησαν κἀκεῖνα εἰς τὴν πάλιν, ὅτε διήρει τὴν Γαλλίαν συζητούμενον ἐν ἀκαδημαῖς, λέσχαις καὶ καφενεύοις τὸ ζήτημα τῆς αὐτομάτου ἐμφανίσεως τῆς ζωῆς. Ἐνθυμούμενοι δὲ ὅτι, κατ' ἣν ἀκριβῶς ὥραν ἐμαίνετο ἀγριωτέρα ἢ ἀνεμοζάλη, καὶ ἀντήγουν αἱ δυσοίωνοι ὄρουγαι τοῦ Max Stirner, τοῦ Ἀρνόλδου Ruge, τοῦ Buchner, τοῦ Wagner καὶ τοῦ Vogt καὶ τῶν Νεοφιλικτιανῶν αἱ ἀνταπαντήσεις, ὃ ἡμέτερος ἐπικριτὴς εὐρίσκειτο ἐν Γερμανίᾳ, συγχαίρομεθα αὐτὸν ἔξ ὅλης καρδίας κατορθώσαντα νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀκοήν του οὕτως ἀμίαντον ἀπὸ τῶν ἀπαισιῶν ἐκείνων ἀκουσμάτων, ὥστε νὰ δύναται νὰ γράφῃ σήμερον ἐν πεποιθήσει: «*Δὲν βλέπω τὸν ταραττόντα τὰ ἔθνη τῆς Δύσεως πνευματικὸν σάλον*». Ἡ τοιαύτη ἀποξένωσις ἀπὸ τοῦ κύκλου δι-

εφθαρμένον αἰῶνος πρὸς μόνην τὴν τοῦ Σηλήτου δύναται νὰ παραβληθῆ, ἢ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων χριστιανῶν, οἵτινες κατὰ Ἄγ. Βασίλειον ἴσταντο ἐν μέσῳ τῶν ἐθνικῶν ὡς ψυχρὰ ἀγάλματα, ἀκίνητοι πρὸς πᾶσαν φαντασίαν καὶ ἐπαφήν. Ἄλλ' ἵνα μὴ νομίσετε ὅτι μεγαλοποιούμεν τὸ κατόρθωμα, ἔστωσαν ἡμῖν ὡς ἀπόδειξις τῆς σφοδρότητος τοῦ σάλου τούτου, τὰ κατωτέρω χωρία δύο ἐξόχων Γερμανῶν. Κατὰ τὸν Φαῦερβράχον: «Πάντα τὰ ἀπὸ ἐξακισχιλίων ἐτῶν ταραξάντα τὴν ἀνθρωπότητα κακὰ ὄνειρατα ἔδωκαν ἀλλήλοις ἀπαισίαν καὶ ὀχληροτάτην συνέντευξιν ἐν τῇ παρούσῃ ἐποχῇ. Ἡ σύγχυσις ἰδεῶν εἶνε μοναδική, ὃ δὲ σάλος τοιοῦτος, ὥστε νομίζει τις ὅτι παρίσταται εἰς χορὸν βρυκολάκων». Καὶ κατωτέρω: «Σήμερον ἡ ἀνθρωπότης ὑφίσταται τὸν βαρῦτατον παροξυσμὸν τοῦ ἀπὸ δεκαοκτῶ αἰῶνων ταρασσόντος αὐτὴν κακοήθους ὑπερφυσικοῦ πυρετοῦ»¹. Ὁ δὲ Hartman τῆς ἀπαντήσεως αὐτοῦ εἰς τὸ τελευταῖον πολύκροτον βιβλίον τοῦ Στράους προτάσσει τὴν ἀκόλουθον σκέψιν: «Οὐδέποτε ἐφάνη γενεὰ ἀπιστοτέρα τῆς παρούσης, ἀλλ' οὐδὲ βαθύτερον συνταραχθεῖσα ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων». Ἡμεῖς δὲ ἐν πάσῃ ταπεινότητι ὁμολογοῦμεν ὅτι μακαρίζοντες ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ἀγῶνος τὴν Ἑλλάδα ὡς διαφυγοῦσαν τὸ μὴ μολυσμα τοῦ αἰῶνος, ἀπεβλέπομεν πρὸ πάντων εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐργατικοῦ καὶ φιλονόμου λαοῦ, ἀλλ' ἤδη μετὰ πλείστης ὀψης χαρᾶς πληροφορούμεθα ὅτι τὰ συγχαρητήρια ἡμῶν δυνάμεθα νὰ ἐπεκτείνωμεν καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν λογίων.

Οὐ μόνον δὲ τὴν ὑπαρξίν τοῦ σάλου τούτου ἀρνεῖται ὁ ἡμέτερος ἐπικριτής, ἀλλ' οὐδὲ δύναται νὰ ἐννοήσῃ «πῶς ἐκ νόσου οἰασθήποτε δύναται νὰ προκύψῃ ποιήσις ἀξία λόγου». Ἄλλὰ τότε πρέπει ἐξ ἅπαντος ἢ νὰ παραδώσωμεν εἰς τὸ πῦρ ὡς ἀναξίους λόγου τοὺς καλλίστους στίχους ὅσοι ἐγράφησαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἢ νὰ κηρύξωμεν ἀνοήτους πάντας ἀνεξαίρετως τοὺς κριτικούς, τοὺς περιγράφοντας διὰ μακρῶν τὴν νόσον, ἢς αἱ ὀδύνη ἀπέσπασαν τὰς ποιητικότητας κρανγᾶς τοῦ Βύρωνος, τοῦ Μυσέτου, τοῦ Πόου καὶ τοῦ Τενυσῶνος. Πρῶτοι δὲ βεβαίως πρέπει νὰ ὀφθῶσιν εἰς τὴν πυρᾶν οἱ «*Δησται*» τοῦ Σχιλλέρον, ὁ «*Βέρθερος*» τοῦ Γαίτου, ὁλόκληρος ὁ Ἄρνιμ, ὁ Νοβάλης, ὁ Ἰμερμαν, ἡ Βεττίνα, ὁ Βρεντᾶνος καὶ σύμπας τῆς Γερμανίας ὁ πεζὸς τε καὶ ἔμμετρος ῥομαντισμός, ἀφοῦ κατὰ μὲν τὸν γηράσαντα Γαίτε «*ἡ ἔμπνευσις αὐτοῦ εἶνε καθαρῶς παθολογική*», κατὰ δὲ τὸν Ἄϊνε «*τὸ ἐπὶ τῆς παρειᾶς του ἐρῶνθημα δὲν εἶνε πορφύρα ὑγείας, ἀλλὰ φλόξ πυρετοῦ*». Οὐ-

1) Περὶ Θανάτου καὶ Ἀθανασίας σελ. 564.

τως ἀποφαίνεται καὶ ὁ Φίχτε λέγων: «Ἡ ἐπιθυμία ἰδανικοῦ ἀνεφίπυτο εἰς τὸν ἀνθρώπον καθιστᾷ αὐτὸν δυστυχῆ ἀνευ οὐδενὸς πραγματικοῦ λόγου δυστυχίας καὶ γεννᾷ οὕτω τὴν νοσοῦσαν καλλονήν»¹. Τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἀνέπτυξεν ὁ Ἐγγελοῦ ἐξηγῶν διὰ στιλπνῆς ἀλύσου ἀκαταμαχίτων θεωρημάτων τὴν μεταξὺ τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας τέχνης διαφορὰν, τοὺς μεταίους ταύτης ἀγῶνας πρὸς ἀποτύπωσιν ἀνωτέρου τινὸς τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων ἰδανικοῦ καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀπελπισίαν. Ὡς ἀντίδοτον κατὰ τῆς ἀπελπισίας ταύτης καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ καλουμένης ἀξίας νοσοκομείου συγχρόνου ποιήσεως εἶχε στήσῃ ὁ Γαίτε ἀντικρὺ τῆς κλίνης τοῦ γιγαντιαίου προτομῆν τοῦ Διός, πρὸ τοῦ ὁποῦ ἤρχετο ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἀρχαιοπρεπῆ γαλήνην ψυχῆς. Ἀλλὰ πλὴν τῶν φιλοσόφων καὶ φιλόλογων τὸ ζήτημα ἀπησχόλησε πλείστους καὶ ἐπιφανεῖς πολιτικούς ἄνδρας. Τὸν Κορμενῖνον, παρομοιάσαντα ἐν ἀναλύσει τῶν ἔργων τοῦ Λαμαρτίνου τὴν μὲν ἀρχαίαν ποιήσιν πρὸς καλὴν παρθένον ἐστεμμένην διὰ ῥόδων, τὴν δὲ νεωτέραν πρὸς μεμψίμοιρον φάσμα, σείον τὰ ὄσῃα του ἐν μέσῳ μνημείων τὸν κοινωνιστὴν φιλόσοφον Πέτρον Leroux², τὸν ἠγέτην τῆς ἀντιπολιτεύσεως Βενιαμῖνον Κωνσταντίν³, τὸν Γυζῶτον καὶ ἄλλους ὁμοτίμους, ὧν ἡ μέρημα περὶ τούτου ἀποδεικνύει τὴν νοσηρὰν ἔμπνευσιν τῆς συγχρόνου ποιήσεως οὐχὶ ἐλάττωμα φιλολογικόν, ἀλλὰ πληγὴν κοινωνικὴν ἀντανακλωμένην ἐν τῇ ποιήσει. Πάντες οὗτοι ὁμολόγησαν ὅτι ἡ μὲν ἀρχαία ποιήσις ἦτο ὑγίης, ἡ δὲ χριστιανικὴ ἢ ῥομαντικὴ ἀνιάτως ἀρρωστος πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, τὸν παραλαβόντα ἐκ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνεπαφον τὸ αἰσθητὸν τῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου τούτου, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀμείωτον τὴν ἐλπίδα ἄλλου καλλιτέρον. Ἄλλ' ἔπειτα ἄρα ἐκ τῆς ἀρρωστίας ταύτης τῆς νεωτέρας ποιήσεως ὅτι πρέπει αὐτὴ νὰ θεωρηθῆ ἀναξία παντὸς λόγου, ὅτι περὶ εἶνε τὰ ὄνειρα τοῦ ὑπερφυσικοῦ πυρετοῦ καὶ ἄμουσοι αἱ σήμερον ἀντηχοῦσαι ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τούτων ἀπηλπισμένα κρανγᾶ; Τοῦτο διστάζομεν νὰ παραδεχθῶμεν καὶ νὰ ῥίψωμεν μετὰ τοῦ κ. Βλάχου τὸ ἀνάθημα ἐπὶ τὸ ἡμισυ τῆς ποιήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἄν δὲ οὐδόλως ἄπτωνται τῆς καρδίας τοῦ ἡμετέρου ἐπικριτοῦ τὰ ὑγρά βλέμματα τῶν ἐκστατικῶν παρθένων τοῦ μεσαιῶνος ἂν ἄσοςμα εὐρίσκη τὰ νοσηρὰ ἄνθη τοῦ ῥομαντισμοῦ καὶ ἡκῆ ἄμου-

1) Παρ' Ἐγγελοῦ Αἰσθητ. τομ. α'. σελ. 62.

2) Βλ. Παρατηρήσεις περὶ τῆς Συγχρόνου ποιήσεως προταχθείσας τῆς γαλλ. μεταφράσεως τοῦ Βερθέρον.

3) Οὗτος ἐπαραματεύθη τὸ ζήτημα διὰ τοῦ γνωστοῦ μυθιστορήματος «Ἄδὸλφοῦ».

σον εἰς τὴν ἀκοήν του τὸ κροῦσμα κώδωνος θρηνοῦντος περὶ δυσμᾶς ἡλίου τὴν θνησκουσαν ἡμέραν, ἐν ἐλλείψει ἄλλης αἰσθησεως ἀποτενιόμεθα τότε εἰς τὴν γεῦσιν αὐτοῦ, ἐλπίζοντες τοῦλάχιστον νὰ συμφωνήσῃ μεθ' ἡμῶν, ὅτι τὸ foie gras εἶνε κἀκεῖνο προῖόν νόσου καὶ κάλλιστον ἐν τούτοις φαγητόν.

Ἐν τῇ παρουσίᾳ ἡμῶν ἀπαντήσῃ, ἀναγκαζόμενοι νὰ συμπίεζωμεν πλῆθος σπουδαίων ζητημάτων ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς ἡμετέρας ὑπομονῆς, ὁμοιάζομεν μαθηματικὸν ἀγωνιζόμενον νὰ λύσῃ τὸ ἀρχαῖον πρόβλημα τοῦ μεγίστου ἐν ἐλαχίστῳ. Ἄλλὰ φοβούμενοι μὴ καὶ οὕτω καταχρώμεθα τῇ ὑμετέρᾳ εὐμενείᾳ, θέλομεν ἀπαντήσῃ τρέχοντες εἰς δύο τελευταίους ὄντως παραδόξους τοῦ ἡμετέρου ἐπικριτοῦ χρησμούς.

Ὁ κ. Βλάχος, διαιρῶν αὐτογνωμόνως τοὺς ποιητὰς εἰς ἀληθεῖς καὶ ψευδεῖς, εἰς μόνους τοὺς τελευταίους τούτους συγχωρεῖ ν' ἀρμόζωσι τὴν λύραν πρὸς τὰς διαθέσεις τοῦ κοινοῦ, ἐνῶ τοὺς ἀληθεῖς θέλει ἀντάρκεις καὶ ὅλως ἀπ' αὐτοῦ ἀνεξαρτήτους, τὸν δὲ τοιοῦτον ἰσχυρισμὸν θεωρεῖ ἀρκούντως ἀποδεδειγμένον διὰ τοῦ γνωστοῦ ἄσματιοῦ τοῦ Γαῖτε, ἐν ᾧ ὁ ποιητὴς παρομοιάζεται πρὸς πτηνὸν ἄδον ἐπὶ κλάδου καὶ ἀρκοῦν ἐπαθλον νομίζον τὴν ἐκ τοῦ ἄσματός του ἡδονήν. Ἄλλὰ τὸ τετράστιχον τοῦτο λεπτομερῶς ἀνέλυσε καὶ ἐσχολίασεν ὁ Ἑγελος, ἀποδείξας ὅτι ἐγράφησαν μὲν ἴσως οὕτω παροδικὰ τινὰ προῖόντα λυρικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὁ κανὼν ὅμως οὐδόλως ἐφαρμόζεται εἰς τὴν σπουδαίαν ποίησιν, καὶ οὔτε ὁ Πίνδαρος οὔτε ὁ Σαίξπηρος ἐστιχοῦργουν ὅπως τερετίζει τὸ πτηνόν, ἀλλ' ἐξέφραζον τοὺς μυχιούς πόθους ὀλοκλήρου λαοῦ¹. Καὶ τὰ μὲν παρ' Ἑγέλω οὐδόλως εἶνε ἄπορον ν' ἀγνοῖ ὁ ἡμέτερος ἐπικριτὴς, ἀλλ' ἂν ἐλάμβανε τοῦλάχιστον τὸν κόπον νὰ στρέψῃ ὀλίγα τινὰ φύλλα τῆς περιεχούσης τὸ ἀνωτέρω τετράστιχον συλλογῆς τοῦ Γαῖτε, ἣν εἶχεν ἀνά χειρας, ἤθελεν εὖρη εὐθύς ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τὸ πρῶτον ἄσμα ἀρχόμενον διὰ τῶν ἐξῆς στίχων: «Οἱ ποιηταὶ ἀγαπῶσι νὰ ἐπιδεικνύονται εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἔχουσιν ἀνάγκην τῶν ἐπευφημιῶν αὐτοῦ». Ἐξακολουθῶν ἔπειτα ν' ἀνερίσῃ τὸν Γαῖτε ἤθελεν εὖρη ἐν ἄλλῳ τόμῳ τὴν ἐξῆς περικοπήν: «Ὁ ποιητὴς οὐδέποτε πρόπει νὰ παρεκτρέπεται τῆς ὁδοῦ, ἣν χαράσσωσιν αὐτῷ αἱ διαθέσεις τοῦ ἔθνους του, οὔτε ν' ἀρκῆται εἰς ἑαυτόν· διότι ἔχει ἀπαραίτητον ἀνάγκην πρὸς ἐπιτυχίαν ἐξωτερικῆς παρορμήσεως καὶ κοινοῦ ἐνδιαφερομένου εἰς ὅ,τι γράφει²». Ἄν δὲ πλὴν τούτων ἐλάμβανε τὸν κόπον ν' ἀναγνώσῃ τὰ παρὰ τῷ Ρίχτερ περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος³, τὰς

1) Αἰσθητ. τόμ. α', σελ. 99.

2) Συναδιάλεξις (Gesprache) μετὰ τοῦ Ἐκερμάνου, τόμ. Α', σελ. 163.

3) Εἰσαγ. εἰς τὴν Αἰσθητικὴν τόμ. α', σελ. 149.

ἐξομολογήσεις τοῦ Λοπεδεβέγα¹ καὶ τοῦ Ρακίνα, ἣ τοῦλάχιστον τὰ παρ' Ἀσωπίῳ περὶ Εὐριπίδου, ἤθελεν ἐξάπαντος πεισθῆ ὅτι καὶ οἱ μέγιστοι τῶν ποιητῶν, ἀντὶ νὰ θεωρῶσιν ὡς τὰ πτηνὰ ἀρκοῦν ἐπαθλον τὴν ἐκ τοῦ ἰδίου ἄσματος ἡδονήν, ἔχουσιν ἀπεναντίας ἀπαραίτητον ἀνάγκην τοῦ θορούβου τῶν χειροκροτημάτων, ἵνα στιχουργῶσιν, ὡς οἱ ἡμίονοι, ἵνα βαδίζωσι, τοῦ ἡχου τῶν ἀναρτωμένων εἰς τὸν τράχηλον αὐτῶν κωδάνων.

Ἐπὶ τέλους μέμφεται ἡμᾶς πικρῶς ὁ κ. Βλάχος ὡς ἀναζητήσαντας ἀτμοσφαῖραν ποιητικὴν ἐνταῦθα ἐν Ἀθήναις, ἀντὶ νὰ μεταβῶμεν πρὸς εὖρεσιν τοιαύτης εἰς τὰ παρθένα δάση τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τὰς κρημνωρείας τοῦ Ταυγέτου. Οὐδέποτε τῷ ὄντι εὐτυχήσαντες ν' ἀναβῶμεν τόσῳ ὕψηλά, οὐδὲν γνωρίζομεν περὶ τῶν ἐκεῖ ὑπαρχόντων σήμερον ταμείων νεοελληνικῆς ποιήσεως, συνεμερίζομεθα δὲ καὶ τὴν κοινήν πρόληψιν, καθ' ἣν ἡ πρωτεύουσα θεωρεῖται ὡς κάτοπτρον τοῦ ὅλου ἔθνους καὶ ὁ ἐπαρχιακὸς βίος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνορθόγραφος ταύτης ἀντιγραφή. Ἄλλ' ὅπωςδήποτε ὄντως μεγάλη πρόπει νὰ εἶνε ἡ ἀντιπάθεια τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας πρὸς τὴν ποίησιν ταύτην, ὥστε νὰ ἐξορίσῃ αὐτὴν εἰς τοιαύτας ἀξένους καὶ φοβεράς ἐρημίας. Ἄλλ' ἴσως ἐλήφθη τὸ σκληρὸν τοῦτο μέτρον, ἵνα μὴ ἡ σύγκρισις πρὸς τοιαύτην ἀληθῆ ἔμπνευσιν ἀποβῆ ὑπὲρ τὸ δέον ταπεινωτικὴ διὰ τὴν πεζότητα τῆς πρωτεύουσας καὶ τὰς δάφνας τῶν ἐν αὐτῇ στιχοπλόκων, περὶ ὧν μόνον ἦτο παρ' ἡμῖν ὁ λόγος, ἐνῶ ἡ σήμερον σιγῶσα Μοῦσα τῶν ὄρεων, ἣς ἐκηρύχθημεν ἀνεπιφυλάκτως θαυμασταί, οὐδεμίαν εἶχε παρ' αὐτῶν ὑπερασπίσεως ἀνάγκην.

Σημειώσεως δὲ ἄξιον φαίνεται ἡμῖν καὶ τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐποχῆ γενικοῦ περὶ παντὸς πράγματος δισταγμοῦ, καθ' ἣν αὐτοὶ οἱ μέγιστοι συγγραφεῖς ἀπέχουσι πάσης ἀπὸ τρίποδος ἀποφάνσεως, μεταχειριζόμενοι κατακόρως τὰ διστακτικὰ ἐπιρρήματα², ὁ κ. Βλάχος κατώρθωσε νὰ γράψῃ πολυσέλιδον διατριβὴν, μὴ περιέχουσαν οὔτε ἐν ἴσως, οὔτε ἐν πιθανῶς, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἂν δὲν ἀπατῶμαι. Ἄλλὰ περὶ πάντων ἐτόμως καὶ ἀδιστακτικῶς ἀποφασίζει. Τὴν μίαν θεωρίαν ὀνομάζει ἀποτόμως ψευδῆ, καὶ ἄλλην ἀνήκουσαν εἰς πασίγνωστον φιλοσοφικὴν σχολήν, θέλει πρωτάκουστον ἰδικήν μου. Ἐκφράζων μίαν οἰανδήποτε γνώμην του κηρύττει συμφώνους πρὸς αὐτὴν πάντας ἀνεξαίρετως τοὺς κρι-

1) Βλ. τὸ περὶ αὐτοῦ ἄρθρον εἰς τὴν «Γεν. Βιογραφίαν» τοῦ Michaud.

2) Ἀναγινώσκοντες τὸ τελευταῖον πόνημα τοῦ Ρενάν ἐσημείωσαμεν ἐν αὐτῷ πλείστας περιόδους περιεχούσας δύο ἢ τρία ἴσως καὶ ἰσάριθμα πιθανῶς. Καθηγητὴς δὲ τις τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἀνεκοίνωσεν ἡμῖν τὴν αὐτὴν παρατήρησιν περὶ τοῦ Haekel.

τικούς, μικρούς τε και μεγάλους, και πρὸς βεβαίωσιν τούτου παραπέμπει εἰς τοὺς εἰπόντας ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον. Τοὺς μακαρίτας ἀδελφούς Σούτσους θέλει ποιητάς, οὐχὶ ὁμοίως τοιοῦτους τὸν Κορνήλιον και τὸν Ρακίαν. Τὸν κ. Ραγκαβῆν συγκαταλέγει μετὰ τοῦ κ. Ἀχιλλέως Παράσχου μετὰ τῶν γνησίων Ἑλλήνων, τῶν ὅλως ξένων εἰς τὰ μαγγανεύματα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τὸν δὲ παροιμιώδη καταστάντα ἐν Ἰταλίᾳ διὰ τὴν ἀρχαϊκὴν τοῦ ὕφους ἐγκράτειαν Λεοπάρδην συγκατηγορεῖ μετὰ τοῦ Μανζόνη ὡς διδάξαντα τὸν Ζαλακώσταν τὴν στοιφολογίαν. Τοιαύτην θραῦσιν δὲν ἤθελε κατορθώσῃ οὔτε ὁ κ. Ἀφεντούλης ὁμιλῶν περὶ Δάντου, οὔτε σεισμὸς ἐντὸς ἐργαστηρίου ὕαλικῶν. Ἡμεῖς δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν τοιαῦτα ἀναγινώσκοντες, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰλικρινῶς ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπιτύχωμεν λύσιν τινὰ τῶν ἀνωτέρω αἰνιγμάτων ὁπωσδήποτε εὐνοϊκὴν πρὸς τὴν ἐμβροίθειαν και τὰς κριτικὰς γνώσεις τοῦ κ. Βλάχου, μόνον μίαν εὐρομεν πιθανήν, τὴν ἑξῆς : ὅτι ὡς ἄλλοτε ἔκρινε καλὸν νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν Βουτωναῖον ἀγῶνα γερμανικὸν δρᾶμα ὡς πρωτότυπον ἰδικόν του, ἵνα λάβῃ τὴν ἐπιούσαν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σκώψῃ τὴν ἀμάθειαν τῶν ἀπατηθέντων καθηγητῶν, οὕτω και ἐνταῦθα ἀπήγγειλεν ὡς γνώμας τοῦ Ἐγέλου, τοῦ Φίχτε και τοῦ Levêque μυρία παρατρογάφωδα, ἵνα γελάσῃ ἔπειτα ἐπὶ τῇ εὐπιστίᾳ τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, καταπιόντος ταῦτα, ὡς ὁ Κρόνος ἐσπαργανωμένους λίθους ἀντὶ παιδίων. Ὅπωσδήποτε μεγίστην χάριν ὁμολογοῦμεν αὐτῷ, ὅτι οὐ μόνον τὴν γνώμην του διετύπωσεν εἰς τρόπον σαφῆ και ἀνεπίδεκτον πάσης ἀμφισβητήσεως, ἀλλὰ και παρέπεμψεν εἰς ὄρισμένους συγγραφεῖς, καθιστῶν οὕτως εὐχερέστατον ὑμῖν ν' ἀποφανθῆτε, δι' ἀπλῆς παραθέσεως τῶν κειμένων, τίς ἐκ τῶν δύο, ὁ εἰσηγητὴς τοῦ ἡμετέρου ἀγῶνος ἢ ὁ καταγγεῖλας αὐτὸν ὡς ἐπαναστάτην κατὰ τῆς ἐπιστήμης, κατεχράσθη τὴν ὑμετέραν ἐμπιστοσύνην.

Εἰς μίαν μόνην ὑπολείπεται ν' ἀπαντήσωμεν μομφήν. Ἐν τῇ ἐκθέσει ἡμῶν, ἀποβλέποντες πρὸ πάντων εἰς τὸ ποῖον και τὴν πλημύραν τῶν σήμερον σιχοπλόκων, ἀπεφάνθημεν ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢ μεταβατικῆ κατάστασις, δι' ἧς διερχόμεθα, δὲν φαίνεται κατάλληλος πρὸς ἀνάπτυξιν ποιήσεως ἀξίας τοῦ ὀνόματος τούτου. Ἄλλ' οἱ κύριοι οὗτοι, ἀποκόψαντες ἐκ τῆς ἀνωτέρω φράσεως τὸν χρονικὸν περιορισμὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος, παρέστησαν ἡμᾶς ὡς μετ' αὐτῶν συμπεριλαμβάνοντας εἰς γενικὸν ἀνάθεμα πᾶσαν τὴν ποίησιν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος και ὀλόκληρον ἔθνος καταδικάσαντας εἰς ποιητικὴν ἀφασίαν. Ἡ τοιαύτη τακτικὴ δὲν εἶνε νέα : ἀπαρᾶλλάκτως οἱ ἱερεῖς και ὑπουργοὶ τοὺς μόνον τὴν ἀθλιότητα αὐτῶν ἐλέγχοντας παριστῶσιν ὡς ἀσεβοῦντας πρὸς τὰ θεῖα ἢ τὸ ἀνεύθυνον τοῦ βασιλέως. Πρὸς ταῦτα ἀδύνατον εἶνε ν' ἀπαντήσωμεν σήμερον, ὑπὲρ τὸ μέτρον ἤδη τὴν ὑμετέραν εὐμένειαν κατα-

χρασθέντες. Ἄλλ' ἂν ἡ κατ' ἀνάγκην ξηρότης και αἱ παραπομπαὶ τῆς ἀνωτέρω καλλιλογικῆς ἀνακρίσεως δὲν ἐξήντησαν τὸ ταμεῖον τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, τολμῶμεν, Κύριοι, νὰ ζητήσωμεν θυσίαν μιᾶς ἔτι ἐσπέρας, τῆς τοῦ προσεχοῦς Σαββάτου, ἵνα ἐξετάσωμεν τὰ τῆς νεωτέρας παρ' ἡμῖν ποιήσεως και κατὰ πόσον ἠσεβήσαμεν πρὸς αὐτήν. Τελευτώντες δὲ τοῦτο μόνον προσθέτομεν, ὅτι ἂν ὄντως ἔχωσι ποιητικὴν ἀξίαν οἱ σήμερον κατακλύζοντες ἡμᾶς στίχοι, δίκαιαι εἶνε τότε αἱ ἐν τοῖς προλόγοις τούτων ἀραὶ τῶν ποιητῶν κατὰ τῆς πεζότητος και ἀναλγησίας τοῦ κοινοῦ πρὸς καλὰ ἔργα, καταβαίνοντα τὴν ἐπιούσαν τῆς βραβεύσεως ἀγνωστα και ἄκλαυστα εἰς τὸν τάφον. Ἄν δὲ πάλιν ὑποθετῆ ἢ περιφρόνησις δικαία, και ἐν τούτοις θεωρηθῶσι τὰ τοιαῦτα στιχοιργήματα, οὐχὶ ὡς ἑξαμβλώματα περιόδου ποιητικῆς στερήσεως, ἀλλ' ὡς γνήσια και ὄριμα τέκνα τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, τότε πρέπει ἐξ ἀπαντος ν' ἀπελπισθῶμεν και νὰ ἐλεινογήσωμεν τὸν πατέρα τοιοῦτων γόνων. Ἄλλ' ἐγώ, Κύριοι, οὔτε ν' ἀπελπισθῶ θέλω, οὔτε ὑμᾶς ν' ἀπελίσω. Ὁ μέγιστος τῶν Φιλελλήνων Σατωβριάνδος, ἐπισκεφθεὶς τὴν χώραν ἡμῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀφοῦ λεπτομερῶς περιέγραψε τὴν ἀθλιότητα, τὴν ἀμάθειαν και τοὺς δουλικούς μώλωπας τῶν τότε Ἑλλήνων, ἀντὶ ν' ἀπελπισθῆ ἐπιλέγει : « *Φρονῶ ἐν τούτοις ὅτι πολλὴ ἀκόμη ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι λανθάνουσα μεγαλοφυΐα, και ἐκ τῶν σπλάγγχων αὐτῆς θέλουσι γεννηθῆ και πάλιν οἱ διδάσκαλοι τῆς Δύσεως καθ' ὅλα* ». Τοιαύτην τρέφομεν και ἡμεῖς περὶ ποιήσεως παρήγορον ἐλπίδα, φρονούντες ὅτι χώρα, ἣτις ἐγέννησεν Ὀμήρους και Σολωμόν, δικαιούται νὰ περιμένῃ τοὺς ἐφαμίλλους τῇ ποιήσει, εἰς τούτους ἐπιφυλάττουσα παρθένον τὴν δάφνην και ἀμείωτον τὸ ἱερὸν ὄνομα ποιητῆς.

Τὰ κείμενα.

Ἐν τῷ δημοσιευθέντι ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ κ. Ἀ. Βλάχου φυλαδίῳ ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ **Νέος Κριτικὸς** ὑπάρχουσιν ἰσχυρισμοί τινες, τῶν ὁποίων νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπιφέρωμεν τὰς κατωτέρω συντομωτάτας καὶ ξηρὰς παρατηρήσεις.

1. Ἐν σελίδι αὐτοῦ δωδεκάτῃ μέμφεται ἡμᾶς ὅτι ἐν τῇ περιλήψει τοῦ θέματος τῆς συζητήσεως, τῇ προταχθεῖσῃ ἐν σελ. 10 τῆς διατριβῆς ἡμῶν περὶ «**Συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι Κριτικῆς**», ἡ περικοπή αὐτοῦ: «**τοῦτο ἀνεκέρυξαν πάντες οἱ αἰσθητικοὶ φιλόσοφοι κτλ.**» δὲν εὐρίσκεται πλησίον τῆς ἀμέσως προηγούμενης αὐτῇ φράσεως. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη παρ' αὐτοῦ ἀπαιτήσις τηρήσεως ἀκριβοῦς σειρᾶς ἐν **δεκαπενταστίχῳ** περιλήψει μακρᾶς διατριβῆς, ἣτο ἀφ' ἑνὸς μὲν πάντῃ ἀκατόρθωτος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅλως ἀδιάφορος, ἀφοῦ ἐρχόμενοι εὐθύς κατωτέρω εἰς τὰ καθέκαστα οὐδέποτε παρελείψαμεν νὰ προτάξωμεν αὐτολεξεῖι κατὰ τὸ δυνατὸν τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς διατριβῆς του, εἰς ὃν ἀντετάσσοντο τὰ παρατιθέμενα χωρία. Οὕτω ἐν σελ. 19 τῆς **Συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι Κριτικῆς** ἐπροτάξαμεν τῶν χωρίων τοῦ Ἐγέλου τὴν περικοπὴν τοῦ κ. Βλάχου: «Δὲν εἶναι ἐπίδρασις τῆς ἔξωθεν κοινωνίας τῆς συνήθως χαμαιζήλου καὶ χαμαιπετοῦς κτλ.». Οὕτω ἐν σελ. 45 τῶν χωρίων τοῦ Φίχτε, Ἄϊνε, Γαίτου, Κορμενίνου, Φαῦερβάχου καὶ λοιπῶν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ κ. Βλάχου: «Δὲν βλέπω τὸν βασιανίζοντα τὰ λοιπὰ ἔθνη πνευματικὸν σάλον, οὐδ' ἐννοῶ πῶς ἐκ νόσου οἰασθήποτε δύναται νὰ προκύψῃ ποίησις ἀξία λόγου». οὕτω ἐν σελ. 36 τὸν ἄλλον τοῦ κ. Βλάχου ἰσχυρισμὸν: «Οὐδεὶς ποτε ἐφαντάσθη ὅτι οἱ ποιηταὶ γεννῶνται ὡς οἱ ἀμανίται εἰς τοὺς καστανεῶνας μετὰ τὰς βροχὰς τοῦ φθινοπώρου», πρὸ τοῦ χωρίου τοῦ Ταίπε: «Ὡς ἐξετάζομεν τὴν φυσικὴν ἀτμοσφαῖραν πρὸς ἐξηγησὶν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀραβοσίτου, τῆς βρώμης ἢ τῆς ἀλόης, οὕτω πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν ἠθικὴν, ἵνα κατανοήσωμεν τὴν γέννησιν οἰασθήποτε ποιήσεως ἢ τέχνης», καὶ οὕτω πανταχοῦ. Οὐδ' ἦτον ἡμῖν δυνατὸν νὰ πράξωμεν ἄλλως, ἂν ἠθέλαμεν νὰ ἔχωσιν ἐννοίαν τινα τὰ ἐκάστοτε ἀντιτασσόμενα εἰς τὰ ἀπο-

φθέγματα τοῦ ἐπικριτοῦ ἡμῶν χωρία συγγραφέων. Δὲν βλέπομεν λοιπὸν τίς προῆλθεν αὐτῷ ζημία, ἂν μαθηματικῶς ἀδύνατον ἦτο ἡμῖν νὰ περιλάβωμεν ἐν δεκαπενταστίχῳ περιλήψει κατ' ἀνελλιπῆ σειρὰν τοὺς τῆδε κακίαις τῆς διατριβῆς αὐτοῦ ἐσπαρμένους ἰσχυρισμούς.

Ἐν σελ. 24 ἰσχυρίζεται ὁ κ. Βλάχος ὅτι παρεθέσαμεν **ἄμορφα σπαράγματα** στρεβλωθέντος κειμένου τοῦ Ἐγέλου. Ἀντὶ ὁμοῦ νὰ ἐξετάσῃ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου, τὸ μακρὸν χωρίον τοῦ φιλοσόφου, τὸ ὁποῖον παραθέτομεν μεταξὺ εἰσαγωγικῶν ὡς μετάφρασιν ἐν σελ. 19 τῆς διατριβῆς ἡμῶν «**Περὶ συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι Κριτικῆς**», τοῦτο μὲν παρατρέχει, παραθέτων δὲ τὴν ἐν σελ. 55 ἀπλήν μνεῖαν γνώμης τινὸς τοῦ Ἐγέλου περὶ τοῦ Γαίτε, οὔτε ὡς μετάφρασιν παρατιθεμένην οὔτε μεταξὺ εἰσαγωγικῶν ὀχυρωθεῖσαν, ἀντιτάσσει εἰς τὰς **ἑξ γραμμὰς** τῆς μνεῖας ταύτης ὀλόκληρον τὴν δισέλιδον παράγραφον τοῦ γερμανικοῦ κειμένου καὶ ἔπειτα ἀνακράζει: «Πῶς πρέπει νὰ ὀνομασθῆ τὸ ἀπαθὲς θάρρος τοῦ κ. Ροῦιδου παραθέντος ἄμορφα σπαράγματα;» Πληρέστατα δίκαιον ἔχει ὁ κ. Βλάχος ὀνομάζων τὸ χωρίον ἡμῶν **ἄμορφον σπάραγμα**, ἀφοῦ οὐδὲν ἄλλο ἠδύνατο νὰ εἶνε ἑξ στίχοι οὐδεμίαν ἔχοντες ἀξίωσιν μεταφράσεως μακρᾶς παραγράφου. Ἐκ τοῦ ὅτι ὁμοῦ δὲν κατωρθώσαμεν νὰ θανατουργήσωμεν συμπιέζοντες ἐντὸς ἑξ γραμμῶν τὰς ἐννοίας δύο ἐγγελευσθέντων σελίδων δὲν ἔπειτα, νομίζομεν, ὡς λογικὸν συμπέρασμα τὸ τοῦ κ. Βλάχου ἀνακράζοντος εὐθύς ἔπειτα: «Ἀπαξιῶμεν, ἐννοεῖται, οὐδὲ ἀνάγκην κἂν ἔχωμεν μετὰ τὰ ἀνωτέρω νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακάλυψιν καὶ ἐξονύχισιν τῶν ΛΟΙΠΩΝ τοῦ Ἐγέλου χωρίων, ἅτινα ἐκ τῆς γαλλικῆς μεταφράσεως τοῦ Ladrance παρατίθησιν ὁ κ. Ροῦιδης». Ὁ προσδιορισμὸς τοῦλάχιστον **τῶν λοιπῶν** φαίνεται ἡμῖν πλεονάζων καθότι ἐκ τῶν ὑφ' ἡμῶν παρατιθεμένων μεταξὺ εἰσαγωγικῶν ὡς μεταφρασθέντων ἐκ τῆς **Αἰσθητικῆς** τοῦ Ἐγέλου χωρίων, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἠυδόκησε νὰ ἐξονυχίσῃ ὁ κ. Βλάχος. Ἄς ἐπιτρέψῃ προσέτι ἡμῖν νὰ παρατηρήσωμεν αὐτῷ ὅτι ἠπατήθη χειροτονήσας μεταφραστὴν τοῦ Ἐγέλου τὸν γνωστὸν ἐν Παρισίοις βιβλιοπώλην τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Ladrance, ὅστις μόνον πωλεῖ τὴν μετάφρασιν τοῦ διακεκριμένου καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας Καρόλου Benard, εὐρωπαϊκὴν χαίρουσαν ὑπόληψιν καὶ βραβευθεῖσαν ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἀκαδημίας. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ διάσημος μεταφραστὴς πληροφορεῖ τὸν ἀναγνώστην ἐν τῷ προομίῳ του ὅτι κατ' ἐννοίαν μόνον καὶ ἐν περιλήψει μετέφρασε τὴν **Εἰσαγωγὴν** τῆς **Αἰσθητικῆς**, ἐνθα εὐρίσκειτο τὸ χωρίον, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ πρωτότυπον εἶνε βεβαίως πάσης μεταφράσεως ἀξιοπιστότερον, ἀνατρέχομεν εἰς τὸ γερμανικὸν κείμενον, σημειοῦντες ἐν παρόδῳ ὅτι ὁ πρὸ ἡμῶν τόμος

ἀνήκει εἰς τὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην καὶ εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ χρησιμεύσας τῷ κ. Βλάχω. Πρὸς εὐχερεστέραν παράθεσιν τοποθετοῦμεν ἀντικρουζόμενα τὸ κείμενον καὶ τὴν μετάφρασιν αὐτοῦ, ἵνα ἀποφασίσῃ ὁ ἀναγνώστης συγκρίνων τὴν κατὰ λέξιν μετάφρασιν ταύτην ἐκ τοῦ γερμανικοῦ πρὸς τὰ ἐν σελ. 20 τῆς ἡμετέρας διατριβῆς παρατεθέντα ἐκ τῆς «κατ' ἔγνωσαν καὶ ἐν περιλήψει» μεταφράσεως τοῦ Benard¹ κατὰ πόσον ἐδικαιούτο ὁ κ. Βλάχος νὰ κατηγορήσῃ ἡμᾶς ὡς παραδέσαντας ἄμορφα σπαράγματα.

Der Mensch hat auch ein concretes äusseres Daseyn, aus welchem heraus er sich zwar in sich als Subject zusammenschliesst, doch in dieser subjectiven Einheit mit sich ebenso sehr auf die Aeuserlichkeit bezogen bleibt. Zum wirklichen Daseyn des Menschen gehört eine umgebende Welt, wie zur Bildsäule des Gottes ein Tempel. Dies ist der Grund, weshalb wir jetzt auch der vielfachen Fäden erwähnen müssen, welche das Ideal an die Aeuserlichkeit knüpfen, und durch sie sich hindurchziehen.

Ausserdem lebt der Mensch noch in einer concreten Wirklichkeit geistiger Verhältnisse, die sich gleichfalls alle ein äusseres Daseyn geben, so dass auch die unterschiedenen Weisen des Befehlens und Gehorchens, der Familie, Verwandtschaft, des Besitzes, Wandelns, Stadtlebens, religiösen Cultus, der Kriegsführung, der bürgerlichen und politischen Zustände, der Geselligkeit, überhaupt die volle Mannichfaltigkeit der Sitten und Gebräuche in al-

Ἐάνθρωπος ἔχει καὶ συγκεκριμένην ἐξωτερικὴν ὑπαρξιν, ἐξ ἧς δύναται μὲν ν' ἀποχωρήσῃ εἰς ἑαυτὸν ὡς ὑποκείμενον, ἀλλ' ἐν τῇ ὑποκειμενικῇ ταύτῃ ἐνότῃ διατηρεῖ σὺχ ἧττον ἀναφορὰν πρὸς τὸν ἔξω κόσμον. Ἡ πραγματικὴ τοῦ ἀνθρώπου ὑπαρξις ἀπαιτεῖ τὸν περιέχοντα αὐτὸν κόσμον ὅπως τὸ εἶδαιον Θεοῦ τὸν ναόν. Οὗτος εἶνε ὁ λόγος δι' ὃν ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν τὸν διαφόρων δεσμών, οἵτινες ἐσημαξοῦσι τὸ ἰδανικὸν συνδέοντες αὐτὸ πρὸς τὸν ἔξω κόσμον.

Πλὴν τούτου ὁ ἄνθρωπος ζῆ ἐν συγκεκριμένῃ πραγματικότητι πνευματικῶν σχέσεων, αἵτινες ὡσαύτως λαμβάνουσιν ὑπόστασιν ἐξωτερικῆς ὑπαρξεως. Οὕτως ὡστε οἱ διάφοροι τρόποι τῆς ἐπιταγῆς καὶ ὑπακοῆς, τῆς οἰκογενείας, τῆς κτήσεως, τοῦ ἀγροτικοῦ καὶ ἀστικοῦ βίου, τῆς θερησκευτικῆς λατρείας, τῆς διεξαγωγῆς τῶν πολέμων, τῆς ἀστικῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως, τῆς κοινωνικότητος, καὶ ἐν γένει ἡ ὅλομης ποικιλία τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων εἰς ὅλας τὰς καταστάσεις καὶ πράξεις τοῦ βίου, ἀνήκουσιν εἰς τὸν πε-

1) Ὁ γάλλος φιλόσοφος, ἐξηγῶν τὸν τρόπον καθ' ὃν μετέφρασε τὴν *E t s a g o γ ῆ ν τ ῆ ς Α ἰ σ θ η τ ι κ ῆ ς ἀποφαίνεται*: ὡς ἀκολούθως: *Sans omettre rien d' essentiel nous avons retranché tout ce qui nous a paru peu important et superflu. . . Une fois pénétrés de la pensée de l' auteur, nous avons cru pouvoir user d' une liberté entière, ayant à cœur avant tout de nous conformer aux lois de notre langue, Cours d' Esthétique κτλ. τόμ. Α', σελ. 8.*

len situationen und handlungen zur umgebenden wirklichen Welt des menschlichen Daseyns gehören.

Nach allen diesen Beziehungen greift das Ideale unmittelbar in die gewöhnliche äusserliche Realität, in das Alltägliche der Wirklichkeit und damit in die gemeine Prosa des Lebens ein. Deshalb Kann es, wenn man die nebulose Vorstellung vom idealischen neuerer Zeit festhält, den Anschein haben, als wenn die Kunst allen Zusammenhang mit dieser Welt des Relativen abschneiden müsse, indem die Seite der Aeuserlichkeit das ganz Gleichgültige, ja dem Geist und seiner Innerlichkeit gegenüber das Niedrige und Unwürdige sey. In diesem Sinne ist die Kunst als geistige Macht angesehen, welche uns über die ganze Sphäre der Bedürfnisse, Noth und Abhängigkeit erheben, und von dem Verstand und Witz, den der mensch in diesem Felde zu verschwenden gewohnt ist, befreien solle. Denn ohnehin sey hier überhaupt das Meiste rein conventionell, und durch die Gebundenheit an Zeit, Ort und Gewonheit ein Feld blosser Zufälligkeiten, welche die Kunst in sich aufzunehmen verschmähen müsse. Dieser Schein der Idealität jedoch ist theils nur eine vornehme Abstraction moderner Subjectivität, welcher es an Muth gebricht, sich mit der Aeuserlichkeit einzulassen, theils ist es eine Art der Gewalt, die das subject sich anthut, um sich über diesen Kreis durch sich selber hinauszusetzen, wenn es nicht durch Geburt, Stand and Situation schon an und für sich darüber hinweggehoben ist. Als Mittel für dieses Hinaussetzen bleibt dann auch nichts übrig als die Zurückgezogenheit in die innere Welt der Gefühle, aus welcher das Individuum nicht

ριέχοντα τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν ἀληθινὸν κόσμον.

Ἐφ' ὅλων τούτων τῶν ἀναφορῶν τῆς σχέσεως τὸ ἰδανικὸν ἀπτεταί ἀμέσως τῆς συνήθους ἐξωτερικῆς πραγματικότητος, τῆς καθημερινῆς ἀληθινῆς ζωῆς, ἥτοι τῆς καθημερινῆς ἀληθείας καὶ ἐπομένως τοῦ κοινοῦ περὶ βίου. Ἄν ἐδεχόμεθα περὶ τούτου τὴν ὀμιχλώδη νεωτέραν ιδεάν περὶ τοῦ ἰδανικοῦ, τὸ εὐλογον τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως συμπέρασμα ἠθελεν εἶναι ὅτι ἡ τέχνη πρέπει νὰ διαρρηξῇ πᾶσαν συνάφειαν πρὸς τὸν πεπερασμένον τούτον κόσμον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις τοῦ βίου εἶνε τι ὅλος ἀδιάφορον, μάλιστα δὲ καὶ ταπεινὸν καὶ ἀνάξιον ἀπέναντι τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας. Οἱ οὕτω φρονούντες ἐκλαμβάνουσι τὴν τέχνην ὡς πνευματικὴν ἐν δυνάμει, ἥτις προορίζεται νὰ ὑψώσῃ τὸν ἄνθρωπον ὑπὲρ πᾶσαν σφαιρὰν χρείας, ἀνάγκης καὶ ἐξαρτήσεως καὶ νὰ λυτρώσῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς χρήσεως τοῦ κοινοῦ νοός, ὃν ὁ ἄνθρωπος συνήθισε ν' ἀποδαπανᾷ εἰς τὸ στάδιον τοῦτο, καθόσον ἐν αὐτῷ τὰ πλεῖστα ἐκτελοῦνται κατὰ συνθήκην, ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ τόπου, χρόνου καὶ τῆς συνηθείας, ἅτινα ἡ τέχνη πρέπει νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀνάξια ἐαυτῆς. Ἡ τοιαύτη τοῦ ἰδανικοῦ ὄψις εἶνε ἐν μέρει μὲν ὑψηλοφρων ἀφαίρεσις τῆς τῶν νεωτέρων ὑποκειμενικότητος, ἥτις δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ συγχρωτισθῇ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἐν μέρει δὲ εἶνε εἶδος τι βιασμοῦ, ὃν ἐπιβάλλει ἑαυτῷ τὸ ὑποκείμενον, ἵνα ἐξ ἑαυτοῦ ὑπερβῇ τὸν κύκλον ἐκεῖνον, ὃν δὲν δύναται νὰ ὑπερπηδήσῃ ὡς ἐκ τῆς γεννήσεως, καὶ τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ θεσεως. Ὡς μέσον τοιαύτης ὑπερβάσεως δὲν μένει ἄλλο ἢ ἡ ἀποχώρησις εἰς τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον τῶν αἰσθημάτων, ἐκ τοῦ ὁποῦ τοῦ ἄπονον δὲν ἐξέρχεται, ἀλλὰ ὑπολαμβάνει ἑαυτὸ ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀναληθείᾳ ὡς ὑπέροφόν τι ὃν, ὅπερ ἀτενίζει μετὰ πόθου εἰς μόνον τὸν οὐρανὸν καὶ

heraustritt und nun in dieser Unwirklichkeit sich für das Hochwichtige hält, das nur senh-süchtig in den Himmel blickt, und deshalb alles Erdenwesen glaubt geringschätzen zu dürfen. Das ächte Ideal aber bleibt nicht beim Unbestimmten und bloss Innerlichen stehen, sondern muss in seiner Totalität auch bis zur bestimmten Anschaulichkeit des Aeussern nach allen Seiten hin herausgehen. Denn der Mensch, dieser volle Mittelpunkt des Ideals, lebt, er ist wesentlich jetzt und hier, Gegenwart, individuelle Unendlichkeit, und zum Leben gehört der Gegensatz einer umgebenden äusseren Natur überhaupt, und damit ein Zusammenhang mit ihr und eine Thätigkeit in ihr.¹

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἰκανῶς μακροῦ χωρίου προκύπτουσι, νομίζομεν, δύο τινά: α) ὅτι εὐρέθησαν καὶ ἐν Γερμανίᾳ θιασώται τινες τοῦ νεφελώδους ἰδανικοῦ συμμεριζόμενοι τὰς ἰδέας τὰς ὁποίας ἐξέφρασεν ὁ κ. Βλάχος ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διατριβῇ, ὅτι δηλ. ἴδιον τοῦ ἐνθίου ποιητοῦ εἶνε τὸ νὰ αἰρεται ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου, οὐδενὸς ὦν σύγχρονος... ἀτενίζων τὸ βλέμμα πρὸς τὸ θεῖον τῆς ἀποκαλύψεως φέγγος καὶ αὐτὸ ἀντανατέλλων εἰς τῶν θαυμασίων του τὸν ὄμιλον² κτλ. β) ὅτι τὴν θεωρίαν ταύτην ὁ Ἔγγελος ἀποκρούει καὶ γλευράζει ἀνηλεῶς, ἰσχυριζόμενος ὅτι «τὸ ἀληθὲς ἰδανικὸν δὲν δύναται νὰ σταθῇ εἰς τὸ ἀόριστον καὶ καθαρῶς ἐσωτερικὸν σημεῖον, τὸ δὲ νὰ ὑπολαμβάνῃ ἑαυτὸν ὁ τεχνίτης ὡς ὑπέρτερόν τι ὄν ἀτενίζων εἰς μόνον τὸν οὐρανὸν καὶ δικαιούμενον ἐκ τούτου νὰ καταφρονῇ τὰ ἐπίγεια εἶνε ἀναλήθεια, ἀφοῦ καὶ οὗτος ζῆ καὶ παρέστι νῦν καὶ ἐνταῦθα εἰς ἀδιάσπαστον συνάφειαν πρὸς τὸν πραγματικὸν πεζὸν βίον». Ἄν καὶ λοιπὸν ὠρέγετο ὁ κ. Βλάχος νὰ ἐνισχύσῃ διὰ παραπομπῆς τὴν θεωρίαν του τῆς καθαρῶς ἐνδιαθέτου ψυχικῆς πηγῆς τῆς ποιητικῆς εὐφυΐας, ἔπρεπε νὰ πλη-

ῶς ἐκ τούτου δικαιούται νὰ περιφρονῇ πᾶν τὸ ἐπίγειον. Τὸ γνήσιον ὁμῶς ἰδανικὸν δὲν δύναται νὰ σταθῇ εἰς τὸ ἀόριστον καὶ καθαρῶς ἐσωτερικὸν σημεῖον, ἀλλὰ δέον ἐν τῇ ὁλοσχερίᾳ αὐτοῦ νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ὠρισμένην ἐπισκόπησιν τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὰ μέρη· διότι ὁ ἄνθρωπος, τὸ τέλειον τοῦτο τοῦ ἰδεώδους κέντρον, ζῆ καὶ πάρεστι νῦν καὶ ἐνταῦθα, ὡσεὶ ἀτομικὴ τις ἀπειρότης, ἡ δὲ ζωὴ ἀπαιτεῖ τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν περιέχουσαν ἡμᾶς ἐξωτερικὴν φύσιν, καὶ ἐπομένως τὴν μετ' αὐτῆς συνάφειαν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐνέργειαν.

ροφορηθῇ τίνες εἶνε οἱ ὁμόφρονες αὐτῶ εἰς τούτους παραπέμπων καὶ οὐχὶ εἰς τὸν Ἔγγελον, τὸν ἀσπονδότατον τῆς τοιαύτης θεωρίας ἐχθρόν, τὸν κηρύττοντα στεντορεῖα τῇ φωνῇ ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον. Ταῦτα παρατηροῦμεν τῷ κ. Βλάχῳ ἐν τῷ πρώτῳ ἡμῶν φυλλαδίῳ· οὗτος δὲ εἰς ἀπάντησιν κατηγορεῖ ἡμᾶς ὡς στρεβλώσαντας ἐν τῇ μεταφράσει χωρία, ὡς ἀπόδειξιν τούτου παραθέτει ἀπόσπασμα οὐδεμίαν ἔχον μεταφράσεως ἀξίωσιν, τρεῖς ἀσχετοῦς περικοπὰς περὶ ἐμπνεύσεως, ἧς τὴν ἀνάγκην οὐδεις οὐδέποτε ἠρνήθη, δύο ἔπειτα σελίδας ὕβρεων, περὶ δὲ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος τοῦτο μόνον: «Ἐπαξιούμεν νὰ προβῶμεν εἰς ἐξονύχιον τῶν ΛΟΙΠΩΝ τοῦ Ἐγγέλου χωρίων».

Ὅπως τὸν Ἔγγελον, οὕτω κατηγορῶν ἡμᾶς ὅτι ἐστρεβλώσαμεν καὶ τὸν Levenque, ἰσχυρίζεται ὁ κ. Βλάχος ἐν σελ. 33 τοῦ Νέου Κριτικοῦ τὰ ἐξῆς: «Ὀλόκληρος ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς δῆθεν μεταφράσεως τοῦ χωρίου ἀναγραφομένη φράσις δὲν ἐγράφη παρὰ τοῦ Levenque, οὔτε σκιὰ δὲ οὔτε ἴχνος αὐτῆς εὑρηται ὀπουδήποτε τῶν δύο τόμων τῆς συγγραφῆς του. Ἐμαγειρευθῆ δὲ παρὰ τοῦ κ. Ροῖδου καὶ ὠχυρώθη μεγαλοπρεπῶς δι' εἰσαγωγικῶν ὅπως μόνον κατηγορηθῶμεν ἡμεῖς ὡς μνημονεύσαντες τοῦ Levenque χωρὶς νὰ τὸν ἀναγνώσωμεν». Ἡ πρὸς τοιοῦτον πονηρὸν σκοπὸν οὐδαμοῦ ὑπάρχουσα καὶ κακοβούλος ὑφ' ἡμῶν μαγειρευθεῖσα φράσις εἶνε ἡ ἐξῆς, ἣν παραθέτομεν ἀντικρίζουσαν τὸ κείμενον τοῦ Levenque.

Le génie n'a véritablement rien créé, au sens rigoureux de ce mot. Le génie ne tire de son propre fonds ni l'idéal ni ses formes, il les retrouve seulement au sommets derniers de la pensée.

Ἄν ἀκριβῶς ἐξετάσωμεν τὸ πρῶτον, πειθόμεθα ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ποιητοῦ οὐδὲν δημιουργεῖ ἢ ἀρύεται ἐξ ἑαυτῆς, ἀλλὰ τὸ ἰδανικὸν ἀνευρίσκει προϋπάρχον εἰς τὰς ὑψίστας τῆς διανοίας κορυφάς.

Μὴ ἀρκούμενος νὰ κατηγορήσῃ ἡμᾶς ὁ κ. Βλάχος ὡς πλάσαντας ἀνύπαρκα καὶ παραλείψαντας ἀσύμφορα¹ προσθέτει: «Ὁ κ. Ροῖδης στρεβλώσας καὶ ἀδιαγνώστως παραμορφώσας τὰ ὑπολειφθέντα συνέφυρεν ἐξ αὐτῶν μετὰ πολλοῦ ἰδίου καρυκεύματος τὸ παρατεθὲν ἡμῖν ὡς γνήσιον τοῦ συγγραφέως κείμενον». Πρὸς ἐξακριβῶσιν τῆς ἀληθείας τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει μέσον ἢ νὰ παραθέσωμεν τὸ κείμενον καὶ τὴν μετάφρασιν τῶν ὅσα μεταφράσαμεν ἐκ τοῦ Levenque ἀπαράλλακτα.

1) Vorl. über die Aesthetik τόμ. α', σελ. 306—8.

2) Αἱ διὰ κυρτῶν γραμμάτων παρατιθέμεναι φράσεις, εἶνε αὐτολεξεῖα αὐτὰ ἐκείναι τοῦ κ. Βλάχου ἐν σελ. 327 τῆς διατριβῆς αὐτοῦ, «Περὶ νεωτέρας ἑλληνικῆς ποιήσεως» ἐν τῷ ε' τεύχει τοῦ «Παρανασοῦ».

1) Ποῖα ὁμῶς εἶνε τὰ ἀσύμφορα ταῦτα, καὶ κατὰ πόσον μεταβάλλουσι τὴν ἐννοίαν ἔκρινε περιττὸν νὰ διασαφίσῃ.

ὡς κείνται ἐν σελ. 31 τοῦ ἡμετέρου φυλλαδίου, οὐχὶ ὅμως χωρίζομενα ὑπὸ δύο σελίδων ὕβρεων, ὡς ἔπραξεν ὁ κ. Βλάχος, ἀλλ' ἀκριβῶς ἀντικυρίζομενα, πρὸς εὐκολίαν καὶ τοῦ ῥαθυμοτέρου ἀναγνώστου.

Alors (à toutes les grandes époques de l'art) le génie ne tâtonne pas, il procède avec certitude; il n'a pas à chercher sa pensée, elle lui est soufflée par l'esprit du temps. Loin d'avoir à lutter contre son siècle, il est conduit, porté par lui. Sa puissance personnelle de créer est décuplée par la fécondité esthétique de l'air qu'il respire... Dès que ce feu s'éteint, ou du moins se couvre de cendres (car il ne s'éteint jamais jusqu'à la dernière étincelle) aussitôt tout languit, même l'art, même le génie, surtout le génie et l'art.

Au siècle de Périclès l'art Grec atteint son apogée. Pour quoi? C'est, répondra-t-on, que Phidias, Sophocle et Ictinus avaient du génie. Assurement. Mais ce génie qui le rechauffa, le fit éclore et lui donna des ailes? Pour ne parler que de Phidias, quelle est la pensée qui l'éclaire et l'inspire?... En ces mêmes jours et quand il cherchait le visage de l'intelligence, Phidias honoré de l'amitié de Périclès rencontrait chez cet homme d'état Anaxagore (le premier qui proclama que l'intelligence est la cause du mouvement créateur). C'était l'aurore étincelante déjà du spiritualisme philosophique dont les mains de Socrate et de Platon allaient bientôt écarter les derniers nuages. Le spiritualisme religieux et philosophique fut donc la muse inspiratrice de Phidias et, on peut ajouter, de l'art grec tout entier à cette époque mémorable.

Κατὰ τὰς περιόδους ταύτας ὁ μεγαλοφυῆς ἀνὴρ, ἀντὶ τῆς ψηλαφῆ πρὸς εὐρεσίν τοῦ δρόμου του, προβαίνει μετὰ βεβαιότητος οὐδ' ἔχει ἀνάγκη ν' ἀναζητῇ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀποτυπωμένην ἰδέαν καθότι αὕτη ἐμφυσᾶται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῶν συγχρόνων. Ἀντὶ τῆς παλαίης πρὸς τὸν αἰῶνα του, ἄγεται καὶ φέρεται ὑπ' αὐτοῦ, ἢ δὲ ἐνοῦσα αὐτῷ δημιουργικὴ δύναμις δεκαπλασιάζεται ὑπὸ τῆς γονιμότητος τῆς ἀτμοσφαιρας ἐν τῇ ἀναπνέει. Ἄλλ' ἅμα τὸ θεῖον τοῦτο πῦρ σβεσθῆ ἢ καλυφθῆ ὑπὸ αἰθάλης, εὐθύς τὰ πάντα μαραινόνται, πρὸ πάντων δὲ ἡ μεγαλοφυΐα καὶ ἡ τέχνη.

Ποία ἡ αἰτία τῆς ἐπὶ Περικλέους ἀκμῆς τῶν τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι; Ὁ Φειδίας, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Ἰκτινὸς εἶχον βεβαίως μεγαλοφυΐαν. Ἀλλὰ τίς ἐξεκόλασε τὸ φῶν τοῦτο καὶ ἐπέτρωσε τὸν νεοσσόν; Εἰς μόνον τὸν Φειδίαν περιορίζοντες τὴν ἔρευναν παρατηροῦμεν, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνεζητεῖ τὸν τύπον τῆς ὑπεριπῆς φρονήσεως (ἴτοι τῆς Ἀθηνᾶς) ἐσχετίζετο ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Περικλέους πρὸς τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἥδη δὲ ἀνέτελλεν ἐν Ἀθήναις τὸ φῶς τῆς φιλοσοφίας τοῦ πνεύματος, τὸ μεσουρανήσαν ἀνέφελον διὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Σωκράτους. Ἡ φιλοσοφία αὕτη ἐπικούρους ἔχουσα τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πατριωτισμόν, ἐνέπνευσε οὐ μόνον τὸν Φειδίαν, ἀλλὰ καὶ ἄπασαν τὴν εὐδαίμονα ἐκαινήν τῆς τέχνης ἐποχῆν.

Μετὰ τὴν παράθεσιν ταύτην ἐπιτρέπεται ἡμῖν, νομίζομεν, νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν ἀξιότιμον κ. Βλάχον ποῖα εἶνε τὰ ὑφ' ἡμῶν στρεβλωθέντα καὶ ἀδιαγνώστως παραμορφωθέντα χωρία, ποῖον τὸ ὑφ' ἡμῶν προστεθὲν καρύκειμα, καὶ πρὸ πάντων τίς ἡ ἀξία τῶν παραλειφθέντων; Ἄν δὲ καταλογίσῃ ἡμῖν ὡς φοβερὸν ἀμάρτημα τὸ ὅτι παρελείψαμεν περικοπᾶς, ὧν δὲν ἴλεγει ἐν τούτοις κατὰ τί ἢ ἔλλειψις παραμορφώνει ἢ μεταβάλλει τὴν ἔννοιαν, πολὺ βαρύτερον τούτου εἶνε βεβαίως ἢ παρὰ τοῦ κ. Βλάχου παράλειψις ὀλοκλήρου φράσεως ἐκ τῆς ἡμετέρας παραθέσεως τοῦ Levéque, τοσαύτην ἐχούσης σημασίαν, ὥστε ἴσκει μόνη νὰ διαλύσῃ πᾶσαν ἀσάφειαν καὶ νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν στρεβοδικίαν περὶ τοῦ φρονήματος τοῦ ἀνδρός. Ἄλλὰ ὁ κ. Βλάχος, ἀφοῦ τοσαῦτα παρέθεσεν ἄσχετα καὶ περιττά, φθάσας ἐκεῖ διακόπτει τὴν παράθεσιν λέγων: «Δὲν ἀντιγράφομεν περισσότερον, καθότι ματαίως ἠθέλομεν βαρύνῃ τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστους». Ἄν ὅμως δὲν καταλαμβάνετο ὑπὸ τοῦ αἰφνιδίου τούτου φόβου, ἠθέλεν ἐξακολουθήσῃ παραθέτων τὰ ἐξῆς, εἴτε γαλλιστὶ ἐκ τῆς σελ. 563 τοῦ Levéque εἴτε ἑλληνιστὶ ἐκ τῆς σελ. 33 τοῦ ἡμετέρου πρώτου φυλλαδίου.

Il n'y a pas de grand art sans grandes doctrines et, hâtons nous de l'ajouter, sans grandes doctrines acceptées et réalisées dans la conduite des individus. Il y a un modèle vivant qui, sans cesse et partout, pose sous les yeux de l'artiste, au salon au théâtre dans l'église dans la rue; ce modèle vivant c'est tout le monde. Poursuivi par cette vision ou plutôt la rencontrant toujours devant lui, comment l'artiste y échapperait-il tout entier lorsqu'il est dans son atelier? Elle l'y suit, sachons le bien, et la elle s'impose fatalement à sa pensée.

Ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ τέχνη, ὅπου δὲν ὑπάρχει μέγα φρόνημα ἐκδηλούμενον ἐν τῇ καθημερινῇ διαγωγῇ τῶν ἀτόμων. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τεχνίτου ἴσταται διηνεκές πρότυπον, ἐπόμενον αὐτῷ πανταχοῦ, καθ' ὁδόν, εἰς τὸ θέατρον, τὴν αἴθουσαν χοροῦ καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Τὸ πρότυπον τοῦτο εἴμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ ἢ δὲ διηνεκής αὕτη ὀπτασία παρακολουθοῦσα τὸν τεχνίτην εἰς τὸ σπουδαστήριον ἐπιβάλλεται αὐτῷ ἀναποδράστως.

Ἀφοῦ παρεθέσαμεν τὰς ἡμετέρας μεταφράσεις ὡς παραθέσωμεν ἤδη ἀντικρῶ τῶν κειμένων τοῦ Levéque τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ ἐπικαλεσθέντος αὐτὸν ὡς μάρτυρα κ. Βλάχου.

Ἄγγελος Βλάχος

Κάρολος Levéque.

Καὶ αὕτη δὲ ἡ ἐπὶ τὴν ποιητικὴν

A toutes les grandes époques

παραγωγή επίδρασις τῆς κοινωνίας ἐγένετο συνήθως, ὁσάκις ἐγένετο, πρὸς βλάβην μᾶλλον ἢ πρὸς ὄφελος τῆς συγχρόνου ἀληθοῦς ποιήσεως καὶ ἐλαττώματα μᾶλλον ἢ ἀρετὰς ἐπροίκισε τοὺς ποιητὰς ἐκείνους ὅσοι ἐκόντες ἄκοντες ὑπέστησαν αὐτήν. (Αὐτολεξίς ἐκ τοῦ ε' τευχ. τοῦ «Παρνασσού» σελ 327).

Ἄρκειτό μοι νὰ ὑπομῆσω ὅτι ἡ ἀμουσότης τῶν κοινωνιῶν παρήγαγε τὸν Μίλτονα καὶ ἡ βδελυρωτάτη τὸν Δάντην. (Ἐνθ. Ἄνωτ. σελ. 328).

Ὁ δῆθεν ποιητικώτατος αἰὼν τοῦ Λουδοβίκου ἰδ' ΟΥΔΕΝΑ ἀληθινὸν ποιητὴν ἐγέννησε πλὴν τοῦ Μολιέρου. (Αὐτόθι).

Δὲν εἶνε επίδρασις τῆς ἔξωθεν κοινωνίας, τῆς χαμαιζήλου συνήθως καὶ χαμαιπετοῦς, τῆς πεζῆς καὶ πλήρους ἀδυναμιῶν καὶ ἐλαττωμάτων κτλ. (Αὐτόθι).

Εὐκόλον ἦτο νὰ πολλαπλασιάσωμεν τοὺς τοιοῦτους ἀντικρουσμούς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἀρκούμενοι δικαιούμεθα, νομίζομεν, νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν ἀξιότιμον κ. Βλάχον ἂν ἄδικον εἴχομεν παρατηροῦντες αὐτῶ, ὅτι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θεωρίας του περὶ τοῦ ἀνεπηρεάστου τῆς ποιητικῆς εὐφυΐας ἀπὸ τῶν ἔξω-τερικῶν περιστάσεων παραπέμπει εἰς συγγραφεὰ λέγοντα ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον 1;

1. Ὡς ἀπόδειξιν ὅτι συμφωνοῦσι τὰ ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ διατριβῇ γραφέντα πρὸς τὸν Lenvéque παραθέτει ὁ κ. Βλάχος τὴν ἐξῆς περιεκτικῆς

de l'art le génie ne tâtonne pas. Il n'a pas à chercher sa pensée. Elle lui est soufflée par l'esprit du temps. Sa puissance de créer est déçuplée par la fécondité esthétique de l'air qu'il respire.

Il n'y a pas de grand art sans grandes doctrines, passées dans les actes et réalisées dans la conduite des individus.

Corneille est grand. C'est le grand Corneille. Le trait saillant de sa poésie c'est la grandeur, et même très souvent le sublime.... Dire que Lafontaine est un poète de génie ce n'est rien apprendre à personne.... Racine tendre, harmonieux, exquis etc. (Τομ. β', σελ. 251—263).

Il ya un modèle vivant, qui sans cesse et partout pose sous les yeux de l'artiste. Ce modèle vivant c'est tout le monde..... Cette vision suit l'artiste dans son atelier et s'impose fatalement à sa pensée κτλ.

Πρὶν ἢ μεταβῶμεν εἰς τὴν τελευταίαν καὶ ὄντως σπουδαίαν στρέβλωσιν, ἦν ἀποδίδει ἡμῖν ὁ κ. Βλάχος, καλὸν φαίνεται ἡμῖν νὰ σχηματίσωμεν σαφῆ τινα ἰδέαν τοῦ τί ἐστὶ παραμόρφωσις κειμένων, συνισταμένη καθ' ἡμᾶς εἰς τὸ ἐν γνώσει καὶ πεποιθήσει παριστῶν συγγραφεὰ λέγοντα πράγματα τὰ ὅποια ἢ δὲν εἶπεν ἢ ἄλλως εἶπε. Παραδείγματα τοιαύτης παρασπονδίας ἀδύνατον φαίνεται ἡμῖν νὰ εὐρεθῶσιν ἐφαντικώτερον καὶ μᾶλλον ἀνεπίδεκτα ἀμφισβητήσεως τῶν κατωτέρω.

Ἐν σελ. 44 τοῦ φυλλαδίου ὁ Νέος Κριτικός γράφει ὁ κ. Βλάχος: «Υπελείπετο ἤδη νὰ ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα κατὰ πλάτος τὸ παράδοξον ἐκεῖνο σύμφυγμα θεωριῶν ἄλλοπροσάλλων, ἀντιμαχομένων καὶ ἀχωνεύτων, ἃς ἤντησε μὲν ἐκ πολλῶν βιβλίων ὁ νεοφώτιστος κριτικός, δὲν κατώρθωσεν ὁμῶς δυστυχῶς οὔτε ὁ ἴδιος νὰ χωνεύσῃ οὔτε εἰς τοὺς ἀγνώτας τῶν ἀναγνωστῶν του νὰ μεταδώσῃ· μάρτυρες τούτου οἱ ὄρισμοί τῆς ὑποκειμενικῆς καὶ ἀντικειμενικῆς ποιήσεως, ὧν ἐκείνη μὲν ἢ (ὑποκειμενικῆ) κατὰ τὸν κ. Ροῦδην ἐξυμνεῖ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον, αὕτη δὲ (ἢ ἀντικειμενικῆ) ἐξετάζει τὰ μύχια αἰσθήματα τῆς καρδίας». Ταῦτα εἰπὼν παραπέμπει ὁ κ. Βλάχος εἰς τὴν σελ. 1 τοῦ ἡμετέρου φυλλαδίου. Ἄλλ' ἐκεῖ εὐρίσκομεν τὰ ἐξῆς: «Δύο εἶδη ποιήσεως διακρίνει ἢ σύγχρονος κριτικῆ, τὴν ἐξυμνοῦσαν τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ ἐνεργὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, ἧτις ὠνόμασθη ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ, καὶ τὴν ἐξετάζουσαν τὰ μύχια αἰσθήματα τῆς καρδίας, ἦν ὠνόμασαν ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗΝ». Ὁ κ. Βλάχος δηλ. πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀμαθείας ἡμῶν παριστᾷ ἡμᾶς λέγοντας ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον τῶν ὅσα εἶπομεν.

Ἐν σελ. 40 τοῦ Νέου Κριτικοῦ ἀναγινώσκομεν: «... θὰ ἐμάνθανε νὰ σέβηται πλειότερον τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον (τὸν Πλάτωνα) ὃν ἡμάρτομεν κατὰ τὸν κ. Ροῦδην ἀποκαλέσαντες γίγαντα τῆς φιλοσοφίας». Ἄλλ' ἐν σελ. 13 τῆς «Συγχρόνου Κριτικῆς», εἰς ἣν παραπέμπει, ἀναγινώσκομεν τὰ ἐξῆς: «Ἡ προσέλευσις ὡς μαρτύρων τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, τῶν γιγάντων τῆς φιλοσοφίας, τῶν δύο πόλων τοῦ ἄξονος περὶ οὗς περιστρέφεται ἢ ἐπιστήμη, κτλ. ἀγγέλλεται βροντοφώνως ὑπὸ τοῦ κ. Βλάχου μετὰ στόμφου καὶ πατάγου, ἀρμόζοντος μᾶλλον εἰς βυ-

«L'âme pense avec si peu de peine que tout ce qu'elle conçoit lui est COMME versé d'une source cachée; COMME soufflé par un esprit supérieur. C'est le phénomène de l'inspiration. L'âme cède, s'abandonne, à cette influence qui lui SEMBLE divine ἐν-θεος et qui se nomme enthousiasme» κτλ. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ περιγράφεται ἀπλῶς ἢ ψυχολογικῆ κατάστασις καὶ αὐταπάτη τοῦ ἐνθουσιῶντος καὶ ὑποθέτοντος (qui lui semble) ἑαυτὸν ἐνθεον. Τί ὁμῶς θέλει νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τούτου ὁ κ. Βλάχος ἀδυνατοῦμεν νὰ μαντεύσωμεν.

ζαντινούς δεσπότας ἢ ἄνδρας ὧν τὸ ὄνομα δὲν χρήζει τοιαύτης ἀσιατικῆς παρατάξεως ἐπιθέτων». Ἐν ἄλλοις λόγοις ἡμεῖς μὲν εἶχομεν τὴν τόλμην ν' ἀσεβήσωμεν πρὸς τὸν ἀξιότιμον κ Βλάχον μεμφόμενοι αὐτὸν δι' ἔλλειψιν καλλισθησίας, οὗτος δὲ παριστᾷ ἡμᾶς πρὸς τὸν Πλάτωνα ἀσεβοῦντας.

Ἐν σελ. 5 τοῦ *Νέου Κριτικοῦ* ἀφοῦ διὰ δύο ὄλων σελίδων ἐξιστόρησε τὴν ὄψωσιν ἄσχετον πρὸς τὸ ζήτημα κακίαν καὶ πικρίαν καὶ χολὴν ἡμῶν κατὰ τῆς κοινωνίας, ἀφορμὴν αὐτῆς εὐρίσκει τὸ ὅτι δὲν κατορθοῦμεν νὰ εὐρωμεν ἀναγνώστας καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου παραπέμπει εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς *Παπίσης*, ὅπου, ὡς λέγει, «*περιαλωῶς ἐξομολογεῖται τούτο ὁ κ. Ροῖδης*». Ἐνταῦθα ὅμως ὑπάρχει μικρὸς τις ἀναχρονισμὸς· καθότι ἡ *Πάπισσα* ἦτο τὸ πρῶτον ἡμῶν ἔργον καὶ ἀπολύτως ἀδύνατον ἦτο εἰς ἡμᾶς, ὅτε ἐγράφομεν τὰ προλεγόμενα αὐτῆς, νὰ μαντεύσωμεν ὅτι δὲν ἠθέλομεν εὖρη ἀναγνώστας, ὡς λέγει ὁ ἀξιότιμος κ. Βλάχος.

Ἐν σελ. 29 τοῦ *Νέου Κριτικοῦ* παραθέτων τεμάχιον μεταφράσεως ἡμῶν τοῦ *Levêque*, ἣν κατηγορεῖ ἐπὶ ἀπιστία, ἀκόλπει ἐν στιχ. 29 τὸ ἐπίθετον *ἀνέφελος* καθιστῶν αὐτὴν οὕτω ἔτι ἀπιστοτέραν.

Ἄλλαχού πάλιν τὴν στρέβλωσιν τῶν ὅσα εἶπομεν ἐπιχειρεῖ ὁ κ. Βλάχος διὰ σχολίων ὅπως ἰδιορρυθμον. Οὕτω ἐν σελ. 7, ἀφοῦ παρέθεσε τὴν φράσιν ἡμῶν «ἀδύνατον εἶνε νὰ γεννηθῆ ποιητῆς ἐκτὸς ποιητικῆς τινος ἀτμοσφαιρας», προσθέτει τὰ ἐξῆς πρωτότυπα ἰδικά του: «ἐπομένως εἶνε καθαρὰ καὶ κατηγορηματικὴ ἢ ἀπόφανσις τοῦ κ. Ροῖδου ὅτι γεννητικὸν τοῦ ποιητοῦ αἴτιον εἶνε οὐχί τι ἄλλο, ἀλλ' ἡ κοινωνία καὶ αἱ κοινωνικαὶ περιστάσεις». Ζητοῦντες συγγνώμην παρὰ τοῦ κ. Βλάχου παρατηροῦμεν αὐτῷ ὅτι τὸ συμπέρασμα του δὲν εἶνε σύμφωνον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς αὐστηρᾶς λογικῆς. Οὕτω λ. χ. ἀπολύτως ἀδύνατον εἶνε νὰ γεννηθῆ ἰχθὺς ἐκτὸς τοῦ ὕδατος· δὲν ἔπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι τὸ ὕδωρ εἶνε τὸ γεννητικὸν αἴτιον τοῦ ἰχθύος, ἀλλὰ μόνον ἀπαραίτητος τῆς γεννήσεως αὐτοῦ παράγων, ἀπαραλλάκτως ὅπως ἡ κατάλληλος κοινωνικὴ ἀνάπτυξις τῆς τοῦ ποιητοῦ.

Ἐν σελ. 25 τοῦ αὐτοῦ φυλλαδίου ἀναγινώσκουμεν: «Ἄς ἀνοίξῃ ὁ κ. Ροῖδης τὸν β' τόμον τῶν *Παρέργων καὶ Παραλειπομένων* τοῦ Schopenhauer, ὃν ἀναφέρει μὲν, ἀγνοεῖ ὅμως, διότι λέγει περὶ αὐτοῦ μεθ' ὅλης ἐκείνης τῆς ἀφελοῦς τόλμης ἣν ἐμπνέει ἡ ἄγνοια, ὅτι οὐδὲν οὗτος συνέγραψεν εἰδικὸν περὶ καλλιλογίας». Ἐκ τούτων βλέπομεν ὅτι ὁ κ. Βλάχος θεωρεῖ τὰ ἐν τοῖς *Παρέργων καὶ Παραλειπομένοις* τοῦ Schopenhauer, ὡς *εἰδικὸν σύγγραμμα περὶ καλλιλογίας*. Ἀνοίγοντες ὅμως τὴν βιβλιογραφίαν τῆς Αἰσθητικῆς τοῦ διασέμου *Benard* ἀναγινώσκουμεν: «Schopenhauer, pas d' écrit spécial. v. Parerga et Paralipomena».

Πολὺ ἐλυπήθημεν βλέποντες ἐν σελ. 54 τοῦ *Νέου Κριτικοῦ* οὕτω σφοδρῶς δυσανασχετοῦντα τὸν κ. Βλάχον ὅτι ἀντὶ νὰ παραθέσωμεν ὀλόκληρον τὸ ποίημα αὐτοῦ «*αἱ Σφαγαὶ τῆς Συρίας*», παρελείψαμεν τὴν τετάρτην στροφὴν αὐτοῦ καὶ στίχους τινὰς τῆς ἐβδόμης, ἠγνοοῦμεν δὲ ὅτι ἐπέφερεν εἰς τὸ ποίημα τούτο τροποποιήσεις ἐν νεωτέρᾳ ἐκδόσει, ἣν δὲν ἔτυχε νὰ ἴδωμεν. Πρόχειρος ὅμως ἀποδείξις ὅτι ἐν τῇ ἀποκοπῇ στίχων τινῶν τοῦ *σιωπηρῶς*, ὡς λέγει, *ἀποδοκιμασθέντος* ὑπ' αὐτοῦ ποιήματος τούτου οὐδεμία ὑπῆρχε παρ' ἡμῖν πρόθεσις μειώσεως τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἔστω ὅτι ἐκ πάντων *ἀνεξαιρέτως* τῶν παρατεθέντων ἐν τῇ διατριβῇ ἡμῶν ποιητικῶν ἀποσπασμάτων ἀπεκόψαμεν οὐ μόνον στροφὰς ἀλλὰ καὶ στίχους στροφῶν ἀπλῶς χάριν συντομίας. Οὕτω ἐκ τοῦ δικαίως ὑφ' ἡμῶν θαναμασθέντος «*Ἔργον ὁ χάρος, ὠργον*» κτλ. τοῦ κ. Βαλαωρίτου παρελείψαμεν τὸν τρίτον στίχον, καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου τοῦ αὐτοῦ ἀποσπάσματος «*Τί φιλὶ ποῦταν ἐκεῖνο*» κτλ. τοὺς τρεῖς τελευταίους τῆς στροφῆς. Ἐκ τῆς ἐν σελ. 28 παραθέσεως τοῦ ὑπὲρ τὸ μέτρον κατὰ τὸν κ. Βλάχον ὑφ' ἡμῶν ἐπαινεθέντος *Βηλαρᾶ*, παρελείφθησαν ὁ τελευταῖος στίχος τῆς πρώτης στροφῆς καὶ οἱ τρεῖς πρῶτοι τῆς δευτέρας, ἐκ δὲ τοῦ ἐν σελ. 26 μύθου τοῦ αὐτοῦ πέντε ὀλόκληροι σποράδιον στροφαί, ἄνευ βεβαίως τῆς ἐλαχίστης προθέσεως νὰ μειώσωμεν τὴν ἀξίαν τῶν ὑφ' ἡμῶν ἐπαινουμένων ποιημάτων. Ἄλλ' ἡ ἐπιθυμία τοῦ κ. Βλάχου ν' ἀπονέμῃ ἡμῖν κακὰς προθέσεις προβαίνει ἐν τῷ φυλλαδίῳ του μέχρις ἀληθοῦς μονομαχίας. Οὕτω ἐν σελ. 49 τοῦ *Νέου Κριτικοῦ* μὴ εὐρίσκων τῆς ἀρεσκείας του τοὺς ὑφ' ἡμῶν παρατιθεμένους στίχους τοῦ κ. Βαλαωρίτου ἐπιλέγει: «Ἄν ἡ σατυρικὴ τάσις τοῦ κ. Ροῖδου δὲν ἦτο παγκοίνως γνωστή... ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι καλῇ τῇ πίστει καὶ ὠραίοις αὐτοῦς ὑπολαμβάνων, παρέθηκε τοὺς στίχους τούτους τοῦ κ. Βαλαωρίτου· πῶς ὅμως νὰ παραδεχθῆ τις τὴν τοιαύτην ἄκακον πλάνην, ὅταν γνωρίζῃ ποῖα πράγματα ἰδίως βλέπει ὁ κ. Ροῖδης; κτλ.» Κατωτέρω πάλιν προκειμένου περὶ τοῦ μεθ' εἰρικρινεστάτου καὶ ἐκ τῶν μυκῶν τῆς καρδίας ἐκπορευομένου θυμασμοῦ ἐπαινεθέντος ὑφ' ἡμῶν δημοτικοῦ ἔσματος:

«Ὅσο χιονίζουσι τὰ βουνὰ καὶ λουλουδίζουσι κάμποι,
Κ' ἔχουν ἢ ῥάχες κρύα νερά, Τούρκους δὲν προσκυνοῦμε» κτλ.,

ὁ κ. Βλάχος ὑπὸ τῆς αὐτῆς κατεχόμενος παραδόξου μονομαχίας ἀνακράζει: «Πολλοὶ ἠγανάκτησαν ἀληθῶς ὑποπτεύσαντες οὐχὶ *λίαν ἀδίκως* ὅτι ἐπιτήδης ἐξελέξατο τοὺς ἀνωτέρω στίχους ὁ κ. Ροῖδης, ἵνα σιωπηρῶς χλευάσῃ καὶ τὴν κειμηλιοῦχον ἐκείνην κιβωτὸν τῆς δημοτικῆς ποιήσεως τῆς νέας Ἑλλάδος». Ἄλλ' ἀντὶ

ν' ἀποδίδη εἰς ἡμᾶς ἀναποδείκτως τοιαύτας ὄντως πονηρὰς προθέσεις, δὲν ἦτο πολὺ ἀπλούστερον καὶ χριστιανικότερον ἢ ὑποθέσει ὁ κ. Βλάχος, ἂν οἱ ὑφ' ἡμῶν παραταθέντες οὗτοι δημοτικοὶ στίχοι δὲν τῷ ἤρῃσκον, ὅτι ὡς ἄνθρωποι καὶ μὴ ἀναμάρτητοι ἠπατήθημεν περὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας αὐτῶν, καὶ ἀντὶ τὰ μᾶς ἀποκαλῆ εἴρωνας καὶ σατανικοὺς νὰ κατατάξῃ ἀπλῶς ἡμᾶς μεταξὺ τῶν χονδροκεφάλων, οἵτινες μεθ' ἡμῶν ἐθαύμασαν τοὺς ἀνωτέρω στίχους; Μετὰ τοῦ Γαίτου¹ δηλ. ὅστις μεταξὺ μυρίων ἐξέλεξε τούτους πρὸς μετάφρασιν ὡς τοὺς καλλίστους τῶν Ἡπειρωτικῶν, τοῦ Σούτσου, ὅστις ἔκρινεν εὐλογον νὰ τοὺς σφετερισθῇ ἐν τῷ Βλαχάβ², τοῦ Elissen, τοῦ ἀειμνήστου Ἀσωπίου καὶ τῶν ἄλλων πρωτευόντων Ἑλλήνων τε καὶ ξένων ποιητῶν καὶ φιλόλογων, οἵτινες ὡς καὶ ἡμεῖς ἀπατηθέντες εὖρον αὐτοὺς ὠραίους;

Ἐν σελ. 44 ὡς ἀπόδειξιν τῆς παραγνωρίσεως μεγάλων ἀνδρῶν παραθέτει χωρίον τοῦ Schopenhauer, λησμονήσας τὸ παράγγελμα τοῦ λόρδου Chesterfield, ὅτι δηλ. πρὶν δώσει τις βαρῦτητα εἰς τὴν γνώμην συγγραφέως περὶ οἰουδήποτε ζητήματος, πρέπει νὰ ἐρευνηθῇ κατὰ τὸ δυνατόν τίνες περιστάσεις ἠδύνατο νὰ ἐπηρεάσωσιν τὴν γνώμην ταύτην. Ἀνοίγων οἰονδήποτε λεξικὸν τῆς φιλοσοφίας, τὸ τοῦ Frank λ. γ., δύναται νὰ πληροφορηθῇ ὁ κ. Βλάχος ὅτι ὁ μέγας φιλόσοφος παραγνωρίζομενος, περιφρονούμενος, ἄγνωστος καὶ λιμώτων ἐγραφε ταῦτα pro domo sua, ἀπαραλλάκτως ὅπως ὁ κ. Βλάχος ἐν τῷ προλόγῳ τῶν ποιήσεών του: «Ἄς ἀντιτάσῃ ἢ ἑλληνικὴ κοινωνία τὴν παγεράν τῆς ἀδιαφορίας εἰς πᾶν αὐτοφνὲς ποιητικὸν προῖόν, ... ἀλλ' ἄς ἀντιτάσωμεν καὶ ἡμεῖς ἴσην ἀδιαφορίαν. Δὲν τῇ μέλει ἂν ὑπάρχωμεν; διατί νὰ μᾶς μέλη ἂν ὑπάρχη; ... Τὸ παρὸν δὲν συμπεριλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸ μέλλον καὶ οἱ ἐπελευσόμενοι ἔχουσι πάντοτε καιρὸν νὰ μὲ ἀποζημιώσωσιν»³.

Ἄλλ' ἀφήνοντες ταῦτα ἐπανερχόμεθα εἰς τὰς στρεβλώσεις, οὐχὶ πλέον τοῦ ἡμετέρου, ἀλλ' ἄλλων πολὺ σπουδαιότερων κειμένων ἢ μάλλον γεγονότων. Ἐχων ἀνάγκην ὁ κ. Βλάχος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θεωρίας του νὰ παραστήσῃ τὸν Σαίξπηρον ἀνώτερον τοῦ αἰῶνός του καὶ *αἰρόμενον ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου* δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ μνημονεύσῃ τοῦ Σλεγέλου, ὅστις τὸ ὄνομά του συνέδεσεν ἀδιαρρήκτως πρὸς τὸ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ. Πρὸς ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τῆς συμφωνίας τῶν θεωρημάτων τοῦ κ. Βλάχου πρὸς τὰ τοῦ περιονήμου τεχνολογικοῦ καταφεύγομεν καὶ πάλιν εἰς τὴν μέθοδον τῶν ἀντικρουσμάτων.

1) Goethe Neugr. Epirotische Lieder.
2) Εὐθ. Βλαχάβας, σελ. 36.
3) Ἀγ. Βλάχου «Ὁραὶ» σελ. 3.

Ἄγγελος Βλάχος¹.

A. W. Schlegel.

Καὶ οἱ πολλοὶ μὲν, ἢ σύγχρονος τοῦ Shakespeare turba... δὲν κατενόουν οὔτε ἠσθάνοντο τὰς ἀφθιτους καὶ ἀπαραφθόρους καλλονὰς τῆς ποιήσεως τοῦ ἄλλου ἐκείνου τοῦ πρώτου Shakespeare τὰς ἐκ τῶν μυθῶν τῆς καρδίας καὶ φαντασίας τοῦ ποιητοῦ πηγαζούσας... αἰτινες ἐπὶ δύο ὄλους αἰῶνας ἀγνώριστοι καὶ ἀνεκτίμητοι εἰς τοὺς πολλοὺς μόλις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος ἤρξαντο ἐκτιμώμεναι, ὅτε ὁ Schlegel κτλ.

Nach ellen Stimmen zu urtheilen, die von dsrther noch zu uns herüberhallen, wussten die Zeitgenossen Shakspeare's gar wohl, was sie an ihm hatten; sie fühlten und verstanden ihn deses als die Meisten, die späterhin sich haben vernehmen lassen.² Ὅπερ σημαίνει: Κατὰ πάσας τὰς περισωθεισὰς μαρτυρίας οἱ σύγχρογοι τοῦ Σαίξπηρου ἐγνώριζον ὅποιον ἄνδρα ἐκέκτηντο, αἰσθανόμενοι καὶ ἐννοοῦντες αὐτὸν πολὺ κάλλιον τῶν πλείστον μεταγενεστέρων ὅσοι ἐπεχειρήσαν νὰ τὸν κρίνωσιν.

Ὁ ἄλλος (Σαίξπηρος), εἶνε τοῦ πτωχοῦ καὶ πλάνητος ἠθοποιοῦ ὁ σύντροφος, ὁ ἀνάγκην ἔχων χάριν τοῦ χρηματίου νὰ κολακεύῃ τὰς προστύχους ὁρέξεις τοῦ συγχρόνου κοινοῦ, ὁ τῆς διεφθαρμένης καὶ μολυσμένης κοινωνικῆς του ἀτμοσφαιρας τὴν ἐπιρροὴν ὑφιστάμενος, ὁ τοῖς καιροῖς καὶ τοῖς ἀνθρώποις δουλεύων ποιητής, ὁ βωμολοχῶν καὶ ληστῆζων... ὁ πλάττων σκηνας χαμαιτυπείων ἵνα τοῖς πολλοῖς ἀρέσῃ—ut turba miretur.

Es ist wahr, Shakespeare bringt uns zuweilen in anstößige Gesellschaft, andremale lässt er Zweydeutigkeiten in Gegenwart der Frauenp, oder gar von ihnen selbst sagen. Diesz war also vermuthlich ein damals nicht unerhörter Mutwille. Dem grossen hausen zu gefallen that er es gewiss nicht. (Αὐτόθι) ἦτοι: Ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ Σαίξπηρος μεταφέρει ἡμᾶς πολλάκις εἰς ἀπροεπη συντροφίαν, μεταχειριζόμενος ἀσεμνα λογοπαίγνια ἐνώπιον γυναικῶν ἢ καὶ θεῶν τοιαῦτα εἰς τὸ στόμα αὐτῶν. Τοῦτο ἦτο ἐλευθερία ἐπιτροπομένη ὑπὸ τῆς ἐποχῆς· οὐδ' ὁλως δὲ πιστεύω ὅτι ἐπρατε τοῦτο ἵνα ἀρέσῃ εἰς τοὺς πολλοὺς.

Εὐκόλον ἦτο νὰ ἐκτείνωμεν εἰς πολλὰς σελίδας τοὺς ἀντικρουσμοὺς τούτους, παραθέτοντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν κ. Βλάχον παριστώμεντα τὸν αἰῶνα τοῦ Σαίξπηρου βάρβαρον, μεμολυσμένον καὶ ἐντροφῶντα εἰς σκηνας καπηλείων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν Σλεγέλον

1) Αὐτολεξεῖ ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ διατριβῆς ἐν τῷ «Παρνασσῷ» τευχ. ε' σελ. 327.

2) Uber Dramat. Kunst tom. γ' σελ. 23.

ισχυριζόμενον ὅτι, «ἀν ἡ ἐνιαχοῦ τοῦ Σαιξπήρου βωμολοχία ὑποληφθῆ ὡς σημεῖον βαρβαρότητος καὶ διαφθορᾶς τοῦ αἰῶνός του, τοιοῦτοι ἔξ ἅπαντος πρέπει νὰ θεωρηθῶσι τότε καὶ οἱ αἰῶνες τοῦ Περικλέους καὶ Αὐγούστου, ἕνεκα τῆς παρ' Ἀριστοφάνει καὶ Ὁρατίῳ αἰσχρολογίας»¹. Τὸν κ. Βλάχον παριστῶντα τὸν Σαιξπήρον *πτωχὸν καὶ πλάνητα ἠθοποιόν*, τὸν δὲ Σλέγκελον ἀποδεικνύοντα αὐτὸν ἰδιοκτήτην οἰκίας καὶ σημαντικῆς περιουσίας, χειροκροτούμενον ἐν τῇ αὐτῇ καὶ ἀνταποκριτὴν βασιλέως². Τὸν κ. Βλάχον θεωροῦντα τὰ δράματα τοῦ Σαιξπήρου ὡς *οὐδεμίαν ἔχοντα ἐθνικότητα καὶ οὐδενὸς σύγχρονα*, τὸν δὲ Σλέγκελον ὡς ἀπεικονίζοντα τῆς *ἐποχῆς ἐκείνης τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν*³.

Ἄλλὰ καὶ τὰ ἀνωτέρω ἀρκοῦντα νομίζομεν πρὸς σαφῆ ἀπόδειξιν τοῦ βαθμοῦ τῆς μετὰ τοῦ Σλεγέλου ὁμοφροσύνης τοῦ κ. Βλάχου, κατὰ πάντα ὁμοίως πρὸς τὴν ἤδη ἐκτιμηθεῖσαν μετὰ τοῦ Ἐγέλου καὶ τοῦ Levêque.

Ἄλλὰ καιρὸς εἶνε νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν τελευταίαν φοβερὰν στρέβλωσιν, ἣν εἰς ἡμᾶς ἀποδίδει ὁ γράψας τὸν *Νέον Κριτικόν*. Ἐνταῦτα φαίνεται ἡμῖν καλὸν νὰ ἐνθυμίσωμεν τῷ ἀναγνώστῃ τὸ μῆλον τῆς ἐριδος, ἣτοι τὴν φράσιν ἡμῶν ἐν τῇ κρίσει τοῦ δραματικοῦ ἀγῶνος, ἔχουσαν ἀκολούθως: «Ἀφήροντες κατὰ μέρος πᾶσαν δογματικὴν προκατάληψιν καὶ εἰς μόνον τὰ ἐμπειρικὰ διδάγματα τῆς ἱστορίας περιοριζόμενοι βλέπομεν ὅτι πανταχοῦ οἱ ποιητὰ οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρξαν εἰμὴ κάτοπτρα πιστῶς ἀνταναικλῶντα τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ιδέας τῶν συγχρόνων ... ἀδύνατον εἶνε ποιητῆς νὰ γεννηθῆ καὶ νὰ ὑπάρξῃ ἐκτὸς μιᾶς οἰασθήποτε ποιητικῆς ἀτμοσφαιρας». Κατὰ τῆς θεωρίας ταύτης ἐξηγέρθη λάβρος ὁ κ. Βλάχος ὀνομάζων αὐτὴν *ψευδὲς θεώρημα, ἐπανάστασιν κατὰ τῶν ἀναλλοιώτων νόμων τῆς αἰσθητικῆς*, καὶ ἰσχυριζόμενος ὅτι ὁ ποιητῆς *αἴρεται ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου*, δύναται νὰ γεννηθῆ καὶ ἐν πεζωτάτῃ κοινωνίᾳ, δὲν ἔχει *κοινωνικῆς παρορμήσεως ἀνάγκην*, καὶ μάρτυρας τῆς οὕτω ἐννοουμένης ἐνδιαθέτου πηγῆς τῆς ποιητικῆς εὐφυΐας θέλων τὸν Hegel, τὸν Levêque, τὸν Schlegel, τὸν Goëthe κτλ. Ἀφοῦ πάντας τούτους καὶ πλείστους ἄλλους παρεθέσαμεν τῷ κ. Βλάχῳ, ἀντετάξαμεν ἐπὶ τέλους αὐτῷ καὶ αὐτοῦς τοὺς προγενεστέρους λόγους τοῦ ἐν σελ. 2

1) Gölte dieser Verweis, so müsste man auch das Zeitalter des Pericles und des Augustus roh und ungesittet sechlen κτλ. σελ. 31.

2) Shakespeare erwarb sich durch seine Thätigkeit ein beträchtliches Vermögen κτλ. σελ. 37.

3) Wenn sonst kein andres Denkmal von Zeitalter der Elisabeth auf uns gekommen wäre als die werke Shakespeares, so würde ich eben aus ihnen den vertheilhaftesten Begriff von der damaligen gesellschaftlichen Bildung schöpfen κτλ. σελ. 33.

τοῦ *Ὀμηρικοῦ ζητήματος*. Εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ δηθέντα οὐδὲ γοῦ παρεθέσαμεν ἐπειδὴ ὅμως ταῦτα ἐπλήρουν δύο σελίδας, ὅπως περιττὸν ἐνομίσαμεν ν' ἀντιγράψωμεν αὐτὰς ὁλοκλήρους. Τὸ παρ' ἡμῶν παρατεθὲν ἀπόσπασμα τοῦ κ. Βλάχου ἐν σελ. 35 τῆς *Συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι κριτικῆς* ἔχει ὡς ἑξῆς: «Τὸν ποιητὴν γεννᾷ τὸ ἔθνος του καθ' ὑπερτάτην πληρωσιν τοῦ νόμου τῆς γεννήσεως καὶ τῆς φθορᾶς. Τὸν ποιητὴν ζωογονεῖ αὐτὸς τῆς ἐποχῆς του ὁ πνευματικὸς βίος. Αἱ ποιήσεις εἶνε κάτοπτρον κτλ.»¹.

Κατὰ τῆς τοιαύτης παραθέσεως ἐξηγέρθη ἔκφρων ὁ κ. Βλάχος ἐν σελ. 43 τοῦ *Νέου Κριτικοῦ ἀνακράζων*: «Ἀδύνατον εἶνε νὰ φαντασθῶσιν οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, ὅτι αἱ ἀνωτέρω σειραὶ, αἱ παρατιθέμεναι ἐντὸς εἰσαγωγικῶν σημείων εἶνε ἀντιγραφὴ τῶν ἐπομένων: Τὸν *ἐθνικὸν* ποιητὴν γεννᾷ τὸ ἔθνος του αὐτό, καθ' ἀναλόφωμενον ἀνάγκην, καθ' ὑπερτάτην πληρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ νόμου τῆς γεννήσεως καὶ τῆς φθορᾶς. Τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν ζωογονεῖ αὐτὸς τῆς ἐποχῆς του ὁ πνευματικὸς βίος ... Αἱ ποιήσεις του εἶνε τὸ εἶδρὸν τοῦ ἔθνους του κάτοπτρον κτλ». Παραβάλλων τὰς δύο παραθέσεις βλέπει ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὸ μέγα ἡμῶν ἔγκλημα εἶνε ὅτι παρελείψαμεν τὸ ἐπίθετον *ἐθνικὸς* τοῦ ποιητοῦ καὶ τὸ *εἶδρὸν* τοῦ κατόπτρου καὶ τὸν πλεονασμὸν *κατ' ἀναλόφωμενον ἀνάγκην*. Ταῦτα βεβαίως οὔτε προσθέτουσιν οὔτε ἀφαιροῦσιν τι ἐκ τῆς ἐννοίας. Ἄλλ' ὁ κ. Βλάχος, ἀντὶ νὰ ἀσοληθῆ εἰς τὴν ἐξοικονόμησιν τῆς προφανοῦς ἀντιφάσεως μεταξὺ τῶν προτέρων καὶ τῶν νῦν λόγων του ἀνακράζει: «Ἄς ἀναζητήσῃ τις εἰς τὸ ἀντίγραφον τοῦ κ. Ροΐδου τὸ ἐπίθετον *ἐθνικόν*, ἃς ἐκτιμῆσῃ τὴν διαφορὰν μεταξὺ *ποιητοῦ* ἐν γένει καὶ *ἐθνικοῦ ποιητοῦ* ἰδίᾳ, ἃς παρατηρήσῃ πόσαι ἡμέτεροι φράσεις διελύθησαν ὡσεὶ καπνὸς ἐντὸς τῶν ταχυδακτυλουργῶν χειρῶν τοῦ κ. Ροΐδου, καὶ ἃς ὀνομάσῃ διὰ τῆς προσηκούσης λέξεως τὴν γέναν ταύτην χρηστὴν πρᾶξιν τοῦ ἡμετέρου κριτικοῦ. Τὸ καθ' ἡμᾶς, πτήσομεν μόνον πρὸς τῆς χρηστότητος τὸ ὕψος καὶ συγχαίρομεν τῷ κ. Ροΐδῳ διὰ τὴν δυσθεώρητον τῆς συνειδήσεώς του εὐρύτητα».

Ἀφήροντες κατὰ μέρος τὰς ὕβρεις, βλέπομεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Βλάχος θέλει νὰ πείσῃ ἡμᾶς ὅτι παραδέχεται διαφορὰν μεταξὺ *ποιητοῦ ἐν γένει* καὶ *ἐθνικοῦ* ποιητοῦ. Ἔστω καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἐρωτῶμεν αὐτόν· διατί διέκοψε καὶ πάλιν δι' ἐνός κτλ. τὴν παράθεσιν τῶν κειμένων, τὴν ἀποδεικνύουσαν ὅτι διαφορὰ οὐδεμία ὑπάρχει, διότι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, ἣτοι τοῦ Σαιξπήρου, ὅστις ἀδύνατον ἦτο νὰ εἶνε συνάμα

1) Τὴν παράθεσιν σταματῶμεν καὶ ἡμεῖς προσωρινῶς ὅπου καὶ ὁ κ. Βλάχος, ἔχων ἰσχυροῦς πρὸς τοῦτο λόγους, ὡς θέλει φανῆ ἀμέσεις κατωτέρω.

ἐθνικός και μὴ ἐθνικός ποιητής; Ἐντὶ τοσούτων ὕβρεων οὐδὲν ἄλλο ζητούμεν ἡμεῖς ἢ μόνην τὴν ἄδειαν τὰ ἐξακολουθήσωμεν αὐτολεξεῖ τὴν παράθεσιν ταύτην τῶν ἀποφθεγμάτων τοῦ Ὀμηρικοῦ ζητήματος, ἀντικρούζουσιν τὰς σημερινὰς τοῦ κ. Βλάχου ἐπαγγελίας.

Ἄγγελος Βλάχος
τοῦ 1866.

Τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν γεννᾷ τὸ ἔθνος τοῦ αὐτοῦ, κατ' ἀναπόφευκτον ἀνάγκην, καθ' ὑπερτάτην πλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ νόμου τῆς γεννήσεως καὶ τῆς φθορᾶς.

Αἱ ποιήσεις του εἶνε εὐρὺ τοῦ ἔθνους τοῦ κάτοπτρον εἶνε τὰ ἔρεμα νῶτα γαληνιστὶς λίμνης, ἐφ' ἧς ἀντανακλάται πιστῶς ὁ κύκλω κόσμος.

Ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἀμλέτου» καὶ τοῦ «Βασιλέως Λήρ» ἔζη κοιμώμενος, ἠπάτα τὸν χρόνον καὶ ἀνεβίωσε μ' ὀρσιότερον καὶ θαλερότερον στέμμα περὶ τὴν κεφαλὴν, διότι ἦν ὁ ἐθνικός ποιητὴς τῆς Ἀγγλίας, διότι ἡ Ἀγγλία ὀλόκληρος εἶζη ἐντὸς τῶν δραμάτων του καὶ αὐτὸς συνέζη μετὰ τῆς Ἀγγλίας. (Ὀμηρ. Ζητήμ. σελ. 3).

Παρατρέχοντες τὰς λοιπὰς ἀντιφάσεις καὶ εἰς τὴν τελευταίαν μόνον περιοριζόμενοι, δικαιούμεθα, νομίζομεν, νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν γράψαντα τὰς ἀνωτέρω δύο περικοπὰς, πῶς ὁ Σαιξπηρός ἐν ἔτει μὲν 1866 ἀπεθανάτισθη ὑπ' αὐτοῦ διότι ἦν ὁ ἐθνικός ποιητὴς τῆς Ἀγγλίας ζώσης ὀλοκλήρου ἐντὸς τῶν δραμάτων του, ἐν ἔτει δὲ 1877 κηρύττεται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κ. Βλάχου μέγας καὶ ἀληθῆς Σαιξπηρός ὁ οὐδεμίαν ἔχων ἐθνικότητα καὶ οὐδενὸς σύγχρονος ποιητῆς; Ἄλλ' ὁ ἀξιότιμος κ. Βλάχος προβλέπων, φαίνεται, τὴν ἀπλουστάτην ταύτην ἐρώτησιν, ὅτε συνεσώρευσε καθ' ἡμῶν τοσαύτας ὕβρεις ἐπὶ παραμορφώσει κειμένων, προσκαλῶν τοὺς ἀκροατὰς «νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν μετὰ τοῦ ποιητοῦ ἐν γένει καὶ ἐθνικοῦ ποιητοῦ διαφορὰν», ἔλαβε τὴν πρόνοιαν νὰ κηρύξῃ ὅτι «οὐδὲν ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ θέλει ἀπαντήσῃ». Συγχαί-

Ἄγγελος Βλάχος
τοῦ 1877.

Ὁ Θεὸς γεννᾷ καὶ ὁ Θεὸς ἐμπνέει τοὺς ποιητὰς κατὰ τὸν Πλάτωνα, οὐχὶ δὲ ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη κοινωνία οὔτε ἡ ἄλλη ἄλλως καὶ ἀλλαχοῦ ἀτμοσφαῖρα αὐτῆς.

Ἡ ἀμουσική τῶν κοινωνιῶν παρήγαγε τὸν Μίλτονα καὶ ἡ βδελυρωτάτη τὸν Δάντην.

Δύο χωριστοὶ οὕτως εἶπειν καὶ ἀποτόμως διακρινόμενοι ποιηταὶ συνηγοῦνται ἐν τῷ ποιητῇ τοῦ Macbeth καὶ τοῦ King Lear. Ὁ εἷς μέγας, ὕψηλός, αἰώνιος, αἰρόμενος ὑπεράνω παντὸς χρόνου καὶ τόπου, οὐδεμίαν ἔχων ἐθνικότητα καὶ οὐδενὸς σύγχρονος ποιητῆς. Οὗτος εἶνε ὁ ἀληθὴς καὶ μέγας Shakespeare... Ὁ ἄλλος εἶνε τοῦ πτωχοῦ καὶ πλάνητος ἠθοποιοῦ... ὁ σύντροφος... ὁ τῆς διεφθαρμένης καὶ μεμολυσμένης κοινωνικῆς τοῦ ἀτμοσφαίρας τὴν ἐπιρροὴν ὑφιστάμενος (Παρνασσος ὕ τευχ. Ε' σελ. 327).

ροντες αὐτῷ διὰ τὴν φρόνιμον ἀπόφασιν ταύτην, μίαν μόνην παρατήρησιν λαμβάνομεν τὸ θάρρος νὰ ὑποβάλωμεν, ὅτι ὡς ἀνωτέρω περὶ Ἐγέλου, οὕτω καὶ ἐνταῦθα αἱ λέξεις ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ εἶνε καθαρῶς πλεονασμός· διότι μέχρι τοῦδε ἀπολύτως οὐδὲν ἠξίωσε ν' ἀπαντήσῃ ὁ κ. Βλάχος ἀπτόμενον τοῦ ζητήματος. Εἰς τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν καὶ παραθέσεις χωρίων ἔκρινε καλὸν ν' ἀντιτάξῃ καταμήνυσιν ἐπὶ παραμορφώσει χωρίων, ἧς οἱ ἀναγνώσται δύνανται ἤδη νὰ ἐκτιμήσωσιν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀντικρούζομένων κειμένων τὴν βασιμότητα· κατηγορίαν ἐπὶ δημιουργίᾳ φράσεως ἀνυπάρκτου, κατὰ τὸν κ. Βλάχον, παρὰ τῷ Levenque, ἦν παρεθέσαμεν κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἐκ τοῦ πρωτοτύπου· παράλειψιν τοῦ ἐπιθέτου ἐθνικός, οὐδεμίαν ἔχοντος σημασίαν, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου· ἀγνοίαν τῆς γερμανικῆς, ἀνακρίσεις περὶ τῆς πηγῆς τῆς κακίας ἡμῶν, Πάπισσαν Ἰωάνναν, ἀσέβειαν, ἀνηθικότητα, Ἀσμοδαῖον καὶ ἄλλα τοιαῦτα, μικρὰ ἔχοντα πρὸς τὸ ζήτημα σχέσιν, καὶ ἐπὶ τέλους ὁρθοῦς ὑβριστικῶν ἐπιθέτων, ὀλίγον ἐπιλέοντας φῶς ἐπὶ τῆς συζητήσεως. Νομίσαντες ἡμεῖς ἀναγκαῖον ν' ἀπαντήσωμεν εἰς μόνην τὴν καταμήνυσιν ἐπὶ στρεβλώσει κειμένων ἐκρίναμεν ὅπως περὶ τὸν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ λοιπὰ παρακολουθοῦντες τὸν κ. Βλάχον εἰς τὰς τοιαύτας παρεκβάσεις, ἀπεφύγομεν δὲ καὶ πᾶσαν ἀνταπόδοσιν προσωπικότητος καὶ εὐφυολογίας εἰς τὸν ποιητὴν τῶν Ὁρῶν καὶ μεταφραστὴν τῆς Βαλεντίνης, ἐνθυμούμενοι τὸ παρὰ Γαλάταις ῥητόν:

Vaincre sans peril c'est triompher sans gloire.

Περαίνοντες τὴν ὑπὲρ τὸ μέτρον ἴσως παραταθεῖσαν ταύτην συζητήσιν παρηγορούμεθα ἀναλογιζόμενοι ὅτι, ἀν ἀδύνατον εἶνε ἡμῖν νὰ συμμερισθῶμεν τὰς θεωρίας τοῦ σημερινοῦ κ. Βλάχου περὶ ποιητῶν αἰρομένων ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου, καὶ ἀνταναιελλόντων τὸ θεῖον τῆς ἀποκαλύψεως φέγγος καὶ περὶ Σαιξπηροῦ οὐδενὸς συγχρόνου καὶ οὐδεμίαν ἔχοντος ἐθνικότητα, εἴμεθα ἀφ' ἐτέρου συμφωνότατοι μετὰ τοῦ προγενεστέρου κ. Βλάχου, τοῦ συμφώνως πρὸς τὴν λογικὴν, τὴν ἱστορίαν, τὴν ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἄλλα ἀνθρώπινα, τὸν Ἐγέλου, τὸν Levenque, τὸν Schlegel καὶ πάντας τοὺς κριτικὸς κηρύξαντος ἐν τῷ σωτηρίῳ ἔτει 1866, ὅτι ὅτι τὸν ποιητὴν γεννᾷ τὸ ἔθνος τοῦ αὐτοῦ κατ' ἀναπόφευκτον ἀνάγκην, ὅτι οὗτος εἶνε κάτοπτρον τοῦ κύκλω κόσμου, ὁ δὲ Σαιξπηρός ἀπεθανάτισθη διότι ὀλόκληρος ἡ Ἀγγλία ἔζη ἐντὸς τῶν δραμάτων του καὶ αὐτὸς συνέζη μετὰ τῆς Ἀγγλίας.

Τὸ «ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη

Ἐκ τοῦ πλήθους τῶν γνωμικῶν, ὅσα ἀπεθησαύρισε ἡ σοφία τῶν ἔθνων, οὐδὲν γνωρίζομεν μᾶλλον ἀρμόζον εἰς τίμιον ἄνθρωπον τοῦ τῶν γάλλων ἱπποτῶν: «Fais ce que dois, advienne que pourra», «κάμνε ὅ,τι πρέπει καὶ ὅ,τι γίνη ἄς γίνη». Αὐτὸ τοῦτο παρήγγελε καὶ ὁ Σωκράτης εἰς τὸν Κρίτωνα, διδάσκων αὐτὸν νὰ περιφρονῇ «τὴν γνώμην τῶν πολλῶν». Ἡ τοιαύτη περιφρόνησις τῆς πλειονοψηφίας φαίνεται οὕσα ἀπαραίτητον ἐφόδιον παντὸς ὁρεγομένου τελείας εἰρήνης πρὸς τὴν συνειδησίν του ἢ ἐπιθυμοῦντος ν' ἀφήσῃ μικρὸν τι ἢ μέγα καλὸν ὡς ἔγνος τῆς διαβάσεως αὐτοῦ διὰ τοῦ κόσμου τούτου. Ὅσα τῶ ὄντι ἐπράχθησαν πράγματι εὐεργετικά ὀφείλονται, οὐχὶ εἰς τοὺς κνηρούς δημοτικότητος, ἀλλ' εἰς τοὺς μὴ θεωροῦντας μέγα δυστύχημα τὸ νὰ θεωρηθῶσιν, ἐπὶ τίνα τοῦλάχιστον καιρὸν, ἀφρονες παρὰ τῶν μωρῶν, μύθεες παρὰ τῶν τυφλῶν, ἀπειρόκαλοι παρὰ τῶν ἀγροίκων καὶ ἀμαθεῖς παρὰ τῶν ἀγραμμάτων. Τοιοῦτου τινὸς ἀφιλοκερδοῦς αἰσθήματος προῖον εἶνε βεβαίως τὸ εἰς χεῖρας ἡμῶν τελευταῖον ἔργον τοῦ κ. Ψυχάρη. Ὅπως ἐν τῷ προλόγῳ καὶ πολλοῦ τοῦ ἔργου του ῥητῶς καὶ σαφῶς ἐξηγεῖται, ὑπ' οὐδεμιᾶς ἐβόσκετο ἐλπίδος ὅτι δύναται ἡ γλῶσσα τοῦ «Ταξιδιοῦ» ν' ἀρέσῃ εἰς τοὺς σήμερον Ἀθηναίους ἢ νὰ εὖρη παρ' αὐτοῖς ὑπερμάχους. Ἀπεναντίας ἦτο ἐξ ἴσου πεπεισμένος ὅτι θέλει ἀποδοκιμασθῆ καὶ χλευασθῆ παρὰ τῶν ἡμετέρων δημοσιογράφων, ὅσον εἶνε βέβαιον καὶ οἱ ἰσραπόστολοι, οἱ πρῶτοι ἀποβαίνοντες εἰς ἀπάτητόν τινα νῆσον τοῦ Ὀκεανοῦ, ὅτι ἀντὶ νὰ χριστιανίσωσι τοὺς ἰθαγενεῖς, θέλουσιν ἀφεύκτως φαγοῦν ὑπ' αὐτῶν. Ἐλατήριον τῆς αὐτοθυσίας των εἶνε, οὐχὶ ἡ ἐλπίς ἀμέσου ἐπιτυχίας, ἀλλὰ μόνη ἡ πεποίθησις εἰς τὸ σωτήριον τοῦ κηρύγματος καὶ τὸν βέβαιον τελικὸν θρίαμβον τῆς ἀληθείας. Ὅμοίαν πεποίθησιν πιστεύει καὶ ὁ κ. Ψυχάρης ὅτι δικαιούται νὰ στηρίξῃ εἰς τὸ ἀπαράβατον τῶν νόμων, οἵτινες διέπουνσι πᾶσαν ἀνθρωπίνην λαλιὰν καὶ τὰ πορίσματα τῆς ἰδίας αὐτοῦ πολυχρονίου μελέτης τῆς νεοελληνικῆς. Ἡ γλῶσσα τοῦ «Ταξιδιοῦ» οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ πιστῆ

ἐφαρμογὴ τῶν κανόνων, τοὺς ὁποίους ἀπεταμίευσεν ἐντὸς τῶν δεκαπέντε καθαρῶς ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, ὧν ὁ κατάλογος κοσμεῖ τὸ ἐξώφυλλον τοῦ βιβλίου. Πρὸς ἐκτίμησιν δὲ τοῦ κύρους τῶν κανόνων τούτων δὲν εἶνε ἴσως περιττὸν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι οὐδ' ἔγνος ἐνυπάρχει ἐν αὐτοῖς αὐθαιρεσίας. Ὅπως τῶ ὄντι μετὰ τὴν τελείαν ἐκλειψιν τῶν ἀλχημιστῶν καὶ ἀστρολόγων ἀνυψώθησαν ἡ χημεία καὶ ἡ ἀστρονομία εἰς θετικὰς ἐπιστήμας, οὕτω καὶ ἡ Γραμματικὴ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν λογιωτάτων ἀνῆλθεν ἀπὸ ἱκανοῦ ἤδη χρόνον εἰς τὰς τῶν ἐπιστημόνων. Ἔργον δὲ τούτων, ὅσάκις πρόκειται περὶ γλώσσης ζωντανῆς, δὲν εἶνε ἢ διὰ χρησιμῶν ἀλόφανσις περὶ τῆς δοκιμότητος ἢ τῆς μοχθηρίας τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ τύπου, ἀλλὰ μόνη ἡ ἀναζήτησις τῶν ἐπικρατεστέρων εἰς τὴν λαλιὰν τοῦ λαοῦ ἐν δεδομένῃ ἐποχῇ καὶ χώρᾳ καὶ τῶν μόνων ἐκ τούτου ἀναμφισβητήτως καὶ ἐπὶ τοῦ χάριτος ὀρθῶν.

Πασίγνωστα εἶνε τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀξιούντων ὅτι μόνοι ἡμεῖς μετὰ τῶν ἔθνων δὲν πρέπει νὰ γράφωμεν ὡς ὀμιλοῦμεν, διὰ τὸν λόγον ὅτι οἱ τύποι τῆς λαλουμένης εἶνε προῖον ἀμαθείας καὶ φθορᾶς, διότι διαφέρουσιν ἀλλήλων μέχρις ἀκαταληψίας ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ἐλληνικὴν χώραν, πρὸ πάντων ὅμως διότι ἡ γλῶσσα τῶν σήμερον Ἑλλήνων δὲν εἶνε ὡς αἱ ὁμωνυμικαὶ θυγάτηρ τῆς λατινικῆς, ἀλλὰ δεκτικὴ ἐπανορθώσεως διαφθορᾶς τῆς ἀρχαίας, καὶ τὰ ἄλλα μυριάκις ἀναμασηθέντα. Ἐξ ἀκριβεστερίας ἐν τούτοις τοῦ πράγματος μελέτης ἐπείσθημεν ἀδιστακτικῶς ὅτι, πολὺ μᾶλλον τῆς πίστεως εἰς τοὺς ἀνωτέρω μύθους, συνετέλεσεν ἄλλο τι εἰς τὸν θρίαμβον τῆς διγλωσσίας: εἶνε δὲ τοῦτο ἡ ἀνέκαθεν ἐν τῇ κεφαλῇ τῶν ἡμετέρων λογίων σύγχυσις καὶ συνταύτισις δύο πραγμάτων ὅπως διαφόρων, τῆς Γραμματικῆς καὶ τῆς Ῥητορικῆς, τῆς ἐπιστήμης δηλ. τῶν φηδόγγων καὶ τῶν τύπων πρὸς τὴν ὅπως ἄσχετον αὐτῇ τέχνην τῆς ἐκφράσεως μετ' ἀκριβείας καὶ χάριτος τῶν ὅσα ἔχει τις νὰ εἴπῃ. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κατὰ πολὺ ὑπερέβησαν οἱ Ἀττικοὶ τοὺς ἔπειτα συγγραφεῖς κατὰ τὴν ἀκριβείαν καὶ τὴν χάριν, ἔφθασαν οἱ διορθωταὶ εἰς τὸ ἀπίστευτον συμπέρασμα, ὅτι κατὰ τοσοῦτον εἶνε καὶ οἱ ἄττικοὶ τύποι ἀκριβεστεροὶ καὶ χαριέστεροὶ τῶν μετὰ ταῦτα. Τοῦτο εἶνε περὶ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἀν' ἐσύγχυτον τὴν βοτανικὴν μετὰ τῆς συμπλοκῆς ἀνθοδεσμῶν ἢ τὴν ζωγραφικὴν μετὰ τῆς χρωματολογίας. Ἐπὶ τοιαύτης ἐν τούτοις συγχύσεως στηρίζονται ὅσα ἀπὸ ὑπερεκατὸν ἤδη ἑτῶν γνωμοδοτοῦνται περὶ γλώσσης καὶ ὁ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ζώντων διὰ νεκρῶν τύπων ἄχαρις ἀγών.

Τὸ δὲ ἀληθῶς ἀξιοθρήνητον εἶνε ὅτι τόσον βαθέως ἐρριζοβόλησεν ἡ πρόληψις αὕτη, ὥστε ὀλίγιστοι σήμερον Ἕλληνες, ὅσον καὶ ἂν εἶνε κατὰ τὰ ἄλλα ὀξυδερκεῖς, φαίνονται ἱκανοὶ νὰ διακρίνωσιν ὡς δύο χωριστὰ καὶ ὅπως ἄσχετα πράγματα τοὺς τύ-

πους και τὸ ὕφος. Οὕτω ἐν τῇ μόνῃ ἀξίᾳ λόγου ἐκ τῶν ἐπικρι-
σεων, ὅσαι ἐγράφησαν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ψυχάρη, τῇ τῆς
«Νέας Ἡμέρας», μεταξὺ πλείστων ἄλλων ὀρθῶν,¹ ἀνεγνώσαμεν
μετ' ἀδιηγήτου ἡμῶν ἀπορίας και τὰ ἐξῆς: «Ἡ γαλλικὴ γλῶσσα
ἀνῆλθε κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα εἰς δυσέφικτον βαθμὸν τελειότητος
καὶ ἔκτοτε ὑπέστη ἀληθῆ ἀναστάσιον. Δύο [στίχοι τοῦ Βίκτωρος
Οὐγκὼ διακρίνονται εὐθὺς ἀπὸ δύο στίχων τοῦ Ρακίνα . . . τὸ
δὲ ὕφος τοῦ Ρενάν, τοῦ δοκιμοτάτου πεζογράφου τῆς συγ-
χρόνου Γαλλίας, ἀπέχει πολὺ τοῦ ὕφους τοῦ Βολταίρου. Ἀφοῦ δὲ
οἱ Γάλλοι δὲν προσηλοῦνται ἀκίνητοι εἰς τὴν τριχάπτου λεπτο-
τέραν γλῶσσαν, ἣν ἔπλασαν ἔξοχοι ποιηταὶ και λογογράφοι, ἔθνος
φιλόδοξον και φιλοπόροdon οἷον τὸ ἑλληνικὸν δὲν ἦτο δυνατόν ν'
ἀρκεσθῆ εἰς τὸ πενιχρὸν και ἀκανόνιστον ἰδίωμα τῶν δημοτικῶν
ἄσματων». Πάντα τὰ ἀνωτέρω περὶ τῆς τελείας ἀπὸ τοῦ Ρακίνα
μέχρις ἡμῶν ἀνακαινίσεως τῆς γαλλικῆς γλώσσης και τῆς ἀνεπαρ-
κειᾶς εἰς τὰς ἀνάγκαις τοῦ προοδεύοντος Ἑλληνος τοῦ ἰδιώματος
τῶν δημοτικῶν ἄσματων εἶνε μὲν ἀληθέστατα, ἀλλὰ και ἀποτε-
λοῦσι τὸ κράτιστον τῶν ἐπιχειρημάτων ὅσα ἠδύνατο νὰ προτείνῃ
ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὁ κ. Ψυχάρης. Ὅπως πεισθῆ τις περὶ τούτου, ἀρκεῖ
νὰ ἐνθυμηθῆ ὅτι ἀπὸ Λουδοβίκου ΙΔ' τὸ γαλλικὸν λεξικὸν ὑπερ-
εδιπλασιάσθη, ἢ σύνταξις ἀπέβη ἀσυγκρίτως ἐλαστικωτέρα και
αὐτῇ ἢ σημασιολογία ἱκανῶς μετεβλήθη, χωρὶς οὔτε κατὰ
ἐν στοιχείον οὔτε κατὰ ἓνα τόνον νὰ τροποποιηθῶσιν οἱ
γραμματικοὶ τύποι² ὅπως ἠδύνατο και ἔπρεπε νὰ διπλα-
σιασθῆ ἢ και νὰ δεκαπλασιασθῆ τὸ λεξικὸν και νὰ διαμορ-
φωθῆ ἢ σύνταξις και τὸ ὕφος τῆς δημοτικῆς γλώσσης κατὰ τὰς
ὑπαγορεύσεις τῆς ἀνάγκης, χωρὶς νὰ ἐγγιχθῶσι τὸ παράπαν οἱ
πανελλήνιοι αὐτῆς τύποι. Ἄλλ' ἀντὶ τούτου, κατὰ μόνης τῆς χυ-
δαιότητος τῶν τύπων ἐξέσπασεν ἢ ὀργῇ τῶν λογιστῶν. Οὐδα-
μοῦ ἐν τούτοις οὐδέποτε ἠκούσθη ὅτι δύνανται νὰ ἔχωσιν οἱ τύ-
ποι οἰανδήποτε σχέσιν πρὸς τὴν χάριν, τὸ ὕφος ἢ τὴν χυδαιότητα
τοῦ λόγου. Οἱ ἀπόστολοι τῆς διγλωσσίας φαίνονται ἐντελῶς λη-
σιμονοῦντες ὅτι ἐν Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ, Τοσκάνῃ, Ἰσπανίᾳ, Ρω-
σίᾳ και, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, πανταχοῦ οἱ τύποι τῶν λεμβού-
χων και ἀχθοφόρων κατ' οὐδὲν διαφέρουσι τῶν τοῦ Γαῖτε, τοῦ
Λεοπάρδη, τοῦ Πούσκιν και τοῦ Λαμαρτίνου, ἀπαρалаλάτως
ὅπως και παρ' ἀρχαίοις τοὺς αὐτοὺς μετεχειρίζοντο τύπους τὰ

1) Τοιοῦτο εἶνε πρὸ πάντων, ὅτι ἡ παραδοχὴ τῶν τύπων τῆς δημό-
δους οὐδόλως δύνανται νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ποσοῦν τοῦ ἀναποδράστου ἔξισμοῦ.

2) Ἡ ἀντικατάστασις τοῦ οἱ διὰ τοῦ αἰ, τοῦ ἐν ἰέλει λέξεων τινῶν z
διὰ τοῦ s και εἴτι ἄλλο τοιοῦτο, οὐδὲ κἀν ὀρθογραφικαὶ μεταβολαὶ δὲ-
νανται νὰ ὀνομασθῶσιν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τυπογραφικαὶ.

πρόσωπα τοῦ Πλάτωνος φιλοσοφοῦντα και τοῦ Ἀριστοφάνους
βαμολοχοῦντα. Διαφορὰ τύπων δύνανται νὰ ὑπάρχῃ κατ' ἐπαρ-
χίας ἢ και πόλεις τοῦ αὐτοῦ κράτους, ἀλλὰ κατ' εἶδη λόγου οὐ-
δέποτε καμμία. Οἱ συγγραφεῖς και ποιηταὶ ἔχουσιν ἀπόλυτον
ἄδειαν νὰ πλουτίζωσι τὸ λεξικὸν, νὰ συμπλέκωσιν ὅπως θέλουσι
τὰς λέξεις, νὰ ἐκτείνωσιν ἢ νὰ συστέλλωσι τὴν σημασίαν ἐκάστης,
νὰ ἐφευρίσκωσι νέας και ἀπροσδοκήτους οὐσιαστικῶν και ἐπιθέ-
των συνθεῖσεις, ν' ἀλλάσωσιν ἐνίοτε και τῶν ὀρημάτων τὰς δια-
θέσεις και πᾶν ἄλλο τοιοῦτο νὰ τολμῶσι, χάριν ζωηροτέρας παρ-
ραστάσεως τοῦ νοήματος ἢ και ἀπλῆς ἐπιδιώξεως πρωτοτυπίας.
Εἰς οὐδενὸς ὅμως ἐπεφοίτησέ ποτε τὸν νοῦν ἢ ἀλλόκοτος ἰδέα,
ὅτι δύνανται νὰ πορισθῆ οἰονδήποτε κέρδος, διαφέρων κατὰ τοὺς
τύπους ἀπὸ τοῦ χυδαίου. Ἡ σεμνότης τοῦ μέσου ἀορίστου, ἢ χά-
ρις τῶν εἰς μι ὀρημάτων και ἢ εὐγένεια τῶν συνηρημένων εἶνε
εὐρήματα ἀκραιφνῶς νεοελληνικά τοιοῦτο δὲ βεβαίως και ἡ ἀξίω-
σις τῶν γραμματικῶν ν' ἀποφαίνονται περὶ χάριτος και σεμνό-
τητος τοῦ λόγου, ἐνῶ τὸ ἔργον αὐτῶν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν
συλλογὴν και τὴν κατάταξιν τῶν τύπων, καθ' ὃν ἀκριβῶς τρόπον
συλλέγουσι και κατατάσσουσιν οἱ φυσιοδίφαι τὰ βότανα τῶν
ἀγρῶν και τὰ ὄστρακα τῆς θαλάσσης. Ἄλλ' οὐδεὶς ἀκόμη παρ'
ἡμῖν φαίνεται θέλων νὰ πεισθῆ, ὅτι μόνη τῶν λέξεων ἢ πλοκῆ
ἐξαρτάται ἐκ τῆς ἐλευθέρως και ἐχούσης συνείδησιν ἑαυτῆς ἐναρ-
γείας τῶν γραφόντων, ἐνῶ οἱ τύποι εἶνε προϊόντα τῆς ἀσυνει-
δήτου ἐργασίας ὀλοκλήρου ἔθνους και ὡς τοιαῦτα μόνον ἐρεῦνης
και μελέτης, οὐχὶ ὅμως και αὐθαιρέτου διορθώσεως δεκτικά. Πᾶσα
τῶ ὄντι ἀσυνειδήτως ἐκτελουμένη ἐργασία πρέπει νὰ ὑποτεθῆ και
ἀλάνθαστος, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς πλάνας, τὸν
κάματον, τὴν ἀδυναμίαν και τὰς παρεκτροπὰς τῆς ἀνθρωπίνης δια-
νοίας, ἀλλ' εἶνε ἀμεσώτερα τις ἐκδήλωσις τῆς «πανταχοῦ παρ-
ούσης και τὰ πάντα πληρούσης» δυνάμεως, εἴτε φύσις, εἴτε ἐνστι-
κτον, εἴτε ἀσυνείδητον, εἴτε Πρόνοια, εἴτε Θεὸς ἢ ὅπως ἄλλως
ὀνομασθῆ. Ἡ διαφωνία τῶ ὄντι περιορίζεται εἰς μόνον τὸ ὄνομα,
ἐνῶ οὐδεμία ὑπάρχει περὶ τοῦ ποιῶ τῶν προϊόντων αἰσδήποτε
αὐτομάτου ἐργασίας. Ἐλαττώματα τεκτονικῆς δύνανται ν' ἀνευ-
ρεθῶσιν ἐν ἔργῳ τοῦ Ἰκτινίου ἢ τοῦ Μιχαῆλ Ἀγγέλου, ἀλλ' αὐ-
τόχρονα μορῖα θὰ ἦτο ν' ἀναζητήσῃ τις τοιαῦτα εἰς θόλον οἰκο-
δομηθέντα ὑπὸ καστόρων, εἰς φωλεὰν χελιδόνος ἢ κυψέλην με-
λισσῶν. Ἡ δὲ μόνη μεταξὺ τούτων και τῶν ἀσυνειδήτως ἐκτελου-
μένων ἀνθρωπίνων ἔργων διαφορὰ εἶνε, ὅτι τὰ μὲν πρῶτα μέ-
νουσιν ἀμετάβλητα, οὐδενὸς ὑπάρχοντος λόγου μεταβολῆς, ἐνῶ
τὰ ἀνθρώπινα συμεταβάλλονται μετὰ τῆς ἀνάγκης εἰς ἣν πρό-
κειται ἐκάστοτε νὰ ἐπαρκεσῶσιν. Οὐδέποτε ὅμως συντελεῖται ἢ
μεταβολὴ ἐκ προαιρέσεως ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ πάντοτε ἀνεπιγνώ-

τως κατ' ἀκριβῆ συμφωνίαν πρὸς νόμους οὐχ ἦττον σταθεροὺς καὶ ἀπαραβάτους τῶν διεπόντων ὅσα μελετᾷ ὁ γεωλόγος καὶ ὁ βοτανικός. Οἱ δὲ διέποντες πᾶσαν ἀνθρωπίνην λαλιὰν νόμοι εἶνε κυρίως δύο, ὁ τῆς **Ἐμφάσεως**, ἥτοι τῆς ἐναργοῦς παραστάσεως τῶν ὅσα ἔχει τις νὰ εἴπῃ, καὶ ὁ τοῦ **Ἐλάσσονος κόπου**, ἥτοι τῆς χρήσεως μόνου τοῦ ἀπαραιτήτως ἀναγκαίου πρὸς ἐνάργειαν ποσοῦ ἐνάρθρου ἤχου. Οὐχ ἦττον δὲ ἀναμφισβητήτως ἀπεδείχθη, ὅτι ἐφ' ὅσον ἡλικιοῦνται αἱ γλώσσαι τῶν ἀνθρώπων κατὰ τοσοῦτον ἀποβαίνουνσι οἱ τύποι αὐτῶν προσφορώτεροι εἰς συνδυασμὸν μεγαλειτέρας ἐναργείας μετ' ὀλιγωτέρου φωνητικοῦ ἀγώνος. Ἡ ἀδιάλειπτος αὕτη βελτίωσις τοῦ τυπικοῦ εἶνε ὅλως ἀσχετος πρὸς τὸ ἐκ παντοίων ἄλλων περιστάσεων ἐξαρτώμενον ποιὸν τῆς πνευματικῆς τοῦ ἔθνους ἐργασίας. Ἀποδείξει δὲ τούτου πειστικωτάτη εἶνε ὅτι, ἐνῶ ὑπὸ πάντῃ διαφόρους περιστάσεις ἐβίωσαν κατὰ τοὺς μέσους καὶ νεωτέρους χρόνους τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης, οἱ Ἕλληνας, Λατίνοι, Κέλται, Γερμανοὶ καὶ Σλάβοι, οἱ μὲν ταχέως πολιτιζόμενοι οἱ δὲ ἐπὶ μακρὸν χρόνον σχεδὸν ἀκίνητοῦντες, οἱ μὲν ἐλεύθεροι οἱ δὲ κύπτοντες ὑπὸ βαρὺν ζυγόν, ἄλλοι ἔχοντες ἐθνικὴν φιλολογίαν καὶ ἄλλοι στερούμενοι τοιαύτης, πάντων ἐν τούτοις ἡ γλῶσσα, οἱ τύποι δηλ. αὐτῆς, τὰς αὐτὰς περιήπου παριστώσι μεταβολὰς ἢ μᾶλλον βελτιώσεις. Δικαιούμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν βελτιώσεις, ἀφοῦ παρὰ πάντων σήμερον ὁμολογεῖται ὅτι μόνον ῥητορικῶς πλεονεκτοῦσιν αἱ κλασσικαὶ γλώσσαι ἢ μᾶλλον οἱ κλασσικοὶ συγγραφεῖς, ἐνῶ γραμματικῶς εἶνε κατὰ πολὺ κατώτεροι πάσης σημερινῆς. Πλεῖστοι τῶ ὄντι σχέσεις χρόνου, διαθέσεως, πιθανότητος καὶ ἄλλαι, τὰς ὁποίας διακρίνει σήμερον ἀκόπως δι' ἐνὸς θά, ἐνὸς werden ἢ ἐνὸς may ὁ τυχὸν Ἄγγλος, Γερμανὸς ἢ Ἕλληνας χοιροβοσκός, ἀδύνατον εἶνε νὰ διακριθῶσιν ἄνευ μακρᾶς περιφράσεως διὰ τῶν τύπων τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ξενοφῶντος. Οὐδ' ὑπάρχει τις σήμερον ὁ ἀμφισβητῶν ὅτι αἱ ἀνωμαλίας, οἱ ἀναδιπλασιασμοὶ, αἱ διπλαῖ ἀυξήσεις, ἡ περίσσεια πτώσεων, χρόνων, ἐγκλίσεων, συζυγιῶν καὶ τὰ λοιπὰ βάρη τοῦ λόγου δὲν εἶνε πλεονεκτήματα τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, ἀλλὰ κοινὰ ἐλαττώματα ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων τείνουσι ν' ἀπαλλαγῶσιν αὐτομάτως διὰ τῆς ἀποβολῆς παντὸς περιττεύοντος καὶ τῆς ἰσοπεδώσεως πάσης ἀνωμαλίας. Συμφώνως πρὸς ταῦτα, ἡ κατὰ τοὺς σιοτεινοὺς αἰῶνας ζημία τῆς νεολληνικῆς περιωρίζετο εἰς τὴν ἀπώλειαν πλείστον ἀναγκαίων λέξεων, ἐνῶ κέρδος αὐτῆς ἦτο ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τύπων περιττῶν. Οὐδεμία λοιπὸν ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἀντικαταστάσεως τοῦ βελτιωθέντος τυπικοῦ, ἀλλὰ μόνον συμπληρώσεως τοῦ πτωχεύσαντος λεξικοῦ, ἥτις ἔπρεπε νὰ γίνῃ καθ' ὃν τρόπον ἐγινε πανταχοῦ, νὰ ἐνδυνῶσι δηλ. τὴν στολὴν τῶν ζώντων αἱ ἀνακαλούμεναι εἰς τὸν

βίον νεκρὰ λέξεις, ἀντὶ νὰ περιτυλιχθῶσιν εἰς ἀττικὸν σάβανον αἱ ζωνταναί.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω εἶνε ἀπὸ ἱκανοῦ χρόνου ἀναντίλεκτοι κοινοὶ τύποι τῆς γλωσσικῆς ἐπιστήμης· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν θ' ἀπρητεῖο νὰ γράψῃ τις ὁλόκληρον τόμον ὅπως τὰ καταστήσῃ ψηλαφητά. Μέχρις οὗ δὲ γραφῆ ὁ τόμος οὗτος, πᾶσα πρὸς ἀρχαίους περὶ γλώσσης συζήτησις καταντᾷ ἐξ ἴσου ματαία, ὡς ἂν ἐπεχείρει τις νὰ συζητήσῃ περὶ μαθηματικῆς πρὸς τοὺς ἱκανοὺς ν' ἀμφισβητήσωσι τὸ κύρος τῶν πρώτων ἀξιωματίων τῆς γεωμετρίας. Τί τῶ ὄντι ν' ἀπαντήσῃ τις εἰς ἀνθρώπους ἐπιμένοντας νὰ ἀντιτάσσωσιν εἰς τὴν ἀθλιότητα τῶν τύπων, οὐς ἀγωνίζονται ν' ἀναστήσωσι, τὴν τελειότητα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν; Τὸ αὐτὸ περίπου ὡς ἂν ἔλεγον ὅτι πρέπει νὰ προτιμηθῶσι τῶν σήμερον ἐν χρήσει ὀξυτέρων ἐργαλείων αἱ σμίλαι, τὰ γλύφανα καὶ οἱ κοπεῖς τῶν ἀρχαίων ἐρομογλύφων, διὰ τὸν λόγον ὅτι τελειότερα τῶν σημερινῶν εἶνε τὰ ἔργα τοῦ Μύρωνος καὶ τοῦ Πραξιτέλους. Ἡ τοιαύτη τῶν τύπων τοῦ Σοφοκλέους λατρεία πρὸς οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ παραβληθῇ ἢ τὴν παρὰ τινων μονομανῶν προσκύνῃσιν τῆς ῥάβδου τοῦ Βολταίρου, τῆς ταμβρακοθήκης τοῦ μεγάλου Φρειδερίκου, τῆς φεγάκης τοῦ Νεύτωνος, τοῦ ὑποδήματος τῆς Μαρίας Θηρεσίας καὶ τοῦ σκούφου τοῦ Ρουσό. Ἀντὶ λοιπὸν ἀγόνου συζητήσεως πρὸς τοιοῦτους προσκυνητάς, πρακτικώτερον νομίζομεν νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς καρποὺς τοῦ κηρύγματος αὐτῶν καὶ τίς ἢ σημερινὴ κατάστασις τῆς λεγομένης καθαρειούσης. Πρὸ παντὸς ἄλλου ἐθεωρήθη κατεπέιγουσα «ἡ ἀπόσεισις τοῦ ζυγοῦ τοῦ Κοραῆ» τοῦ διδάσκοντος τοὺς Ἕλληνας νὰ γράφωσι πάντες μίαν μόνην εὐληπτον καὶ ὁμαλὴν γλῶσσαν, ἐνῶ ἡ σαφήνεια καὶ ἡ ὁμαλότης πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἀρμόζουσαι εἰς μόνους τοὺς χυδαίους, παρὰ δὲ τῶν λογικωτέρων νὰ ἐπιδιώκεται μόνη ἡ χάρις καὶ τὸ ὕψος. Οὐδ' εἶνε δύσκολον νὰ ἐπιτύχῃ ἀμφοτέρω ταῦτα ὁ ταυτίζων τὴν ῥητορικὴν καὶ τὴν γραμματικὴν, ἀφοῦ ἔχει προχείρους φύσει χαρίεντας καὶ σεμνοὺς τύπους, ἀπαρέμφατα, ἀπλοῦς μέλλοντας, μέσους ἀορίστους, ἀνώμαλα δισαύξητα καὶ παντοῖα ἄλλα τοιαῦτα ἐφόδια, ὧν ἡ δαψιλὴς χρῆσις ἀρκεῖ ὅπως μεταδώσῃ εἰς τὸν λόγον καὶ τοῦ πεζοτάτου ἀνθρώπου ξενοφώντειον χάριν καὶ ὑπερνέφελον ὕψος. Πρὸς δὲ ἐκτίμησιν τοῦ ποιοῦ τοῦ μόνου σήμερον ἀρμόζοντος εἰς ἐπιστήμονας καὶ σπουδαίους ἀνδρας ὑψηλοῦ καὶ χαρίεντος ὕψους ἀρκοῦμεθα εἰς τὴν κατωτέρω περικοπὴν: «Μετὰ τοσαῦτα ἔτη ἔξεστιν, νομίζω, μάλιστα ἐπιτάσσεται τὸ ἐξενεγκεῖν τὸν αὐτὸν λόγον, ἂν ὁ πρῶτος ἀνεμώλιος ἔβῃ καταπνιγείς ἐν τῶ τυφῶνι τῶν πολιτικῶν ἀγώνων...—Τὴν ἰσχὴν τοῦ σώματος θεωρητέον ὡς ἀπαραιτήτων στοιχείων πολιτοῦ χρηστοῦ, τὸ δὲ Πανεπιστήμιον ὡς παρασκευάζον τὴν νεότητα εἰς τὸ ἔμπρακτον ἀποδείξει τὴν ἐαυτῆς

χρησιότητα ἐν τῇ κοινῶν τακτέον ὑπόλογον εἰς τὸ ἐξευρεῖν καὶ προσιτὰ καταστήσαι τὰ μέσα τῆς εὐφροσύνης». Ποῦ δὲ ἀντηχοῦσι τὰ τοιαῦτα φωνήματα ;

Est-ce chez les Hurons ou les Torinanbous ?

Οὔτε παρὰ τοῖς Οὐρόνοις οὔτ' ἐν Τοπιναμπού, ἀλλ' ἐν μέσαις Ἀθήναις ἀπὸ βήματος πανεπιστημιακοῦ, ἐκ χειλέων Πρυτάνεως ἐξερευγομένου ἀπαρέμφατα «εἰς τὸ ἔμπρακτον ἀποδείξει» ἑαυτὸν ἄξιον ἀπόγονον οὐ μόνον τοῦ Θεοφράστου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Δημοσθένους, ἐνώπιον ἐκλεκτῆς δημηγύρεως, χαπτούσης ταῦτα ὡς πυθόχρηστα, ἐνῶ «ἔτοιζον ἐκ τῆς χαρᾶς εἰς τὸν τάφον τὰ κόκκαλα τοῦ Ἐξαρχοπούλου»¹.

Πιθανὸν νὰ παρατηρήσῃ τις, ὅτι δὲν πταίει διὰ ταῦτα ἡ καθαρύουσα, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἐκ τύφου καὶ πτωχαλαζονείας εἰσάγοντες εἰς αὐτὴν ἀπαρέμφατα καὶ ἄλλας ἀκαθαρσίας οὐχ ἦτον ὁμοῦ βέβαιον ἀπομένει, ὅτι ἀδύνατος εἶνε ἡ προφύλαξις αὐτῆς ἀπὸ τοιούτων ἐπιδρομῶν, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει εὐδιάκριτός τις καὶ ἀσάλευτος φραγμός, χωρίζων τὸν ἀνεκτὸν ἑλληνισμόν ἀπὸ τοῦ ἀφορήτου Ἀττικισμοῦ, τοὺς ἐξ ἀνάγκης ὑποτασσομένους νὰ γράφωσι τὴν ἐπικρατήσαν γλῶσσαν ἀπὸ τῶν ἐκ προαιρέσεως ἐντυφόντων εἰς συγκολλήσεις τοῦ θὰ μετὰ τοῦ μέσου ἀορίστου. Ποῦ ὁμοῦ καὶ παρὰ τίνος δύναται νὰ ἐγερεθῇ ὁ μυριοπόθηκος οὗτος φραγμός; Ἐφ' ὅσον δὲ μένει ἀφρακτον τὸ πεδίον, τίς δύναται τοῦλάχιστον νὰ ἐγγυηθῇ εἰς ἡμᾶς ὅτι θὰ σταματήσῃ τὸ κακὸν εἰς τὸ παρὸν σημεῖον, καὶ μετὰ τὴν ἀπαρριπτικὴν, τὴν ἀπλομελλοντικὴν καὶ τὴν μεσαοριστικὴν μανίαν δὲν θὰ ἐπισκήψῃ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων λογίων καὶ ἄλλη τις φοβερωτέρα τούτων ἐπιζωοτία; Ὅτι ὡς εὐρέθη ὁ διατάσων τοὺς σήμερον Ἕλληνας νὰ γράφωσι «θὰ ποιήσωμαι» καὶ «νὰ πρόσχω», δὲν θὰ εὐρεθῇ αὐριον καὶ ὁ προτρέπων αὐτοὺς εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ δυϊκοῦ καὶ ὑπουργός τῆς Παιδείας ἱκανὸς νὰ στήσῃ τὸν ἄμβωνα τοῦ τοιοῦτου κηρύγματος ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὡς συμπλήρωμα τοῦ κοντείου; Ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τί δυνάμεθα ν' ἀντιτάξωμεν ἀνεπίδεκτον ἀντιλογίας εἰς τοὺς ἔχοντας τὸ θράσος νὰ κηρύττωσιν, ὅτι τὸ χαρακτηριστικὸν τὴν γραπτὴν ἡμῶν γλῶσσαν εἶνε ἡ παρεχόμενη εἰς ἕκαστον ἄδεια νὰ παραλαμβάνῃ πᾶν ὅ,τι ὀρέγεται ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ ν' ἀναμιγνύῃ ὅπως ἀγαπᾷ τοὺς τύπους τῆς λαλουμένης μετὰ τῶν ξενοφωντείων; Οὐδὲ φαίνεται εὐλογώτερον ἢ ἔλπις ὅτι δύναται νὰ περιορίσῃ σπουδαίως τὴν τοιαύτην αὐθαιρεσίαν ἢ ἐξέγεσις

1) Βλ. Ψευδατ. Ἐλεγχ. σ. 156.

τοῦ στομάχου τῶν σήμερον Ἑλλήνων. Πῶς τῷ ὄντι νὰ ἐπιβίῃ τις τοιοῦτό τι, ἐνῶ ἀδύνατον εἶνε νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας ἐφημερίδα, ἔστω καὶ συντασσομένην παρ' ἀνθρώπων καυχωμένων ὅτι πλύουσι τὰς χεῖρας των, χωρὶς νὰ προσκρούσῃ εἰς δέκα τοῦλάχιστον κατὰ στήλην ἀντικαταστάσεις τοῦ «ἦλθε» διὰ τοῦ «ἀφίκετο», τοῦ «ἔζητησε» διὰ τοῦ «ἠτήσατο» καὶ τοῦ «ἀπέβλεπε» διὰ τοῦ «ἀφεώρα»; Καὶ τὸ «ἦλθεν» ἐν τούτοις καὶ τὸ «ἀπέβλεπεν» οὐ μόνον ἀρχαῖα ἑλληνικά, ἀλλὰ καὶ ἀττικώτατα καὶ πλατωνικώτατα εἶνε, τῆς δὲ προγραφῆς αὐτῶν οὐδεμίαν δυναταί τις ν' ἀνεύρῃ ἄλλην αἰτίαν παρὰ μόνον ὅτι δὲν ἀρκοῦμεθα πλέον, ὡς φαίνεται, εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς Ἀττικῆς, ὅποια ἦτο παρ' ἀρχαίους, ἀλλὰ θέλομεν γλῶσσαν ἀττικὴν ἐντελῶς καθαρισθεῖσαν ἀπὸ πᾶσαν λέξιν καὶ τύπον, ὅστις ἔτυχε νὰ διασωθῇ καὶ ἐπομένως ν' ἀτιμασθῇ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐλάττωμα τοῦ ἀττικωτάτου «ἦλθεν» εἶνε κατὰ τὸν κ. Κόντον (Γλωσ. Παρ. σ. 452) ὅτι κατήντησε «καθημαξευμένον» καὶ ὡς ἐκ τούτου «ἦκιστα ψέγει» τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ διὰ τοῦ «ἀφίκετο» παρὰ τῶν «σπουδαζόντων περὶ τὰ χαριέστερα καὶ παιδείας Ἡμμένων». Τί δὲ ἄλλο δύναται τις καὶ ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ τύπου Ἡμμένοι νὰ συμπεράνῃ παρὰ μόνον ὅτι, πλὴν τῆς ἀνυπαρξίας εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, ἕτερον προσὸν χάριτος καὶ εὐγενείας εἶνε τὸ νὰ μὴ δύναται ἢ λέξις νὰ ἐννοηθῇ ἀνευ προηγουμένης τεχνολογικῆς ἀνατομῆς; Ἡ δικαιοσύνη ἐν τούτοις ἐπιβάλλει εἰς ἡμᾶς νὰ ἐνθυμίσωμεν, ὅτι ὁ κ. Κόντος, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ θὰ διδάσκῃ τοιαῦτα ἀπὸ τῆς ἔδρας του, ἐφρόντισε νὰ δηλώσῃ ὅτι θεωρεῖ τὸ Πανεπιστήμιον ὡς «ἐνδιαίτημα πάσης μορίας» (Γλωσ. Παρ. σ. 190). Ἄν ὑποθέσωμεν καὶ τοῦτο ἀληθεῖον, ἢ μόνη τότε μεταξὺ Πανεπιστημίου καὶ Φρενοκομείου διαφορὰ θὰ ἦτο, ὅτι τὰ μὲν Φρενοκομεῖα ἰδρύνονται πρὸς θεραπείαν, τὰ δὲ Πανεπιστήμια πρὸς μετάδοσιν τῆς μορίας. Οὐδὲ δύναται τις ν' ἀρηγήσῃ ὅτι ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν εἰργάσθη πρὸς τοῦτο δραστηρίως καὶ τελεσφόρος. Ὁ ἐγκυλισμὸς μάλιστα πλείστων τῶν ἡμετέρων λογίων εἰς ἔρωτας μεσαοριστικούς ὑπερέβη, πιστεύομεν, καὶ αὐτοῦ τοῦ κ. Κόντου τὰς χρηστοτάτας ἐλπίδας, ἀφοῦ μὴ ἀρκοῦμενοι εἰς τὰ παρ' ἀρχαίους μέσα, ἠῤῥησαν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν διὰ τοῦ «ἐπεμελήσατο, ἐφιλοτιμήσατο, ἐπωλήσατο» καὶ πλείστων ἄλλων νεοχαράκτων, ὁ δὲ «Αἰὼν» μετέδιδεν ἢ μᾶλλον «ἐγγώριζε» πέρυσιν εἰς τοὺς ἀναγνώστας του, οὐχὶ ὡς συμφορὰν ἀλλ' ὡς καλὴν εἶδησιν, «ὅτι ἡ σταφὶς ἀπεκτῆσατο ἤδη ὅλον αὐτῆς τὸ σάκχαρι». Εἰς ταῦτα ἀποβλέπων πιστεύω ἀδιστακτως ὅτι, εὐθὺς ἅμα εὐρεθῇ ὁ ὀρεγόμενος καὶ πέρα τούτων νὰ χωρήσῃ, θ' ἀξιωθῶμεν προαίαν τινα νὰ θανατώσωμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ δυϊκοὺς παρῶν πλεῦρους τῶν μέσων ἀορίστων. Ὅπως τὰ «ἀφίκετο» καὶ τὰ «ἠτή-

σατο» οὕτω καὶ τὰ «ἐτιμᾶτον» καὶ «ἐμισθοῦσθην» θ' ἀξιωθῶσι προθύμου ἀποδοχῆς παρὰ πλείστον δημοσιογράφων, οὐχὶ ἐκ ποιότησεως ἔστω καὶ ἐσφαλμένης ἢ κατόπιν οἰασδῆποτε τοῦ πράγματος ἐξετάσεως καὶ μελέτης, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκ φόβου μὴ φανῶσιν ὀλιγότερον ἄλλου τινὸς ἐνήμεροι, φιλόκαινοι καὶ προοδευτικοί. Ἔργον ἔχοντες τὴν μετάδοσιν τῶν νέων συμπεριλαμβάνουσι μετὰ τούτων καὶ τοὺς νεοφανεῖς τύπους, ὀγκοῦντες τὰς περιόδους αὐτῶν δι' ἀττικισμῶν, διὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς λόγον, δι' ὃν καὶ πᾶσα κομψὴ δέσποινα θεωρεῖ ἀπαραίτητον τὴν ὀγκωσιν τῶν κἀτωθεν τῆς ὀραχέως διὰ πούφ ἢ κρινολίνας, διὰ πυγοκόσμου δηλ. ἢ ὑποτοναίου, κατὰ τὴν σεμνοτέραν - ἐξελλήνισιν τοῦ κ. Λιβαδά. Ἄρῳ δὲ βλέπομεν τὸ κράτος τοῦ συρμού ἱκανὸν νὰ κατισχύσῃ καὶ αὐτῆς τῆς φιλαρσεκίας τῆς γυναικὸς καὶ ἄγον ξανθὰς νὰ θυσιάσῃσι τὸ χρῶμά των, φοροῦσαι κίτρινα, καὶ εὐτραφεῖς νὰ πυγοκοσμῶνται, οὐδὲ ὁλως δικαιούμεθα ν' ἀπορῶμεν ἂν τὸ παντοδύναμον τοῦτο ρεῦμα παρασύρῃ πολλοὺς τῶν ἡμετέρων λογίων εἰς πᾶσαν ἀλογίαν. Τὸ μόνον ἄξιον ἀπορίας εἶνε ὅτι οὐδεὶς φαίνεται ἀκόμη ἐννοήσας, ὅτι οἱ τύποι τῆς γλώσσης ὀλοκλήρου ἔθρους δὲν εἶνε κτῆμα εὐαρίθμου ὀμάδος, δικαιουμένης νὰ μεταπλάτῃ τούτους ἀθαιρέτως καὶ ἀκαταπαύστως. Ὁ δὲ πρὸς δικαιολογίαν τῆς τοιαύτης ἀθαιρέσεως ἀναμασσόμενος ἀκαταπαύστως ἰσχυρισμός, «ὅτι ἡ γραφομένη ἡμῶν γλῶσσα δὲν εἶνε φυσικὴ, ἀλλὰ τεχνητὴ» καὶ ὡς ἐκ τούτου δικαιούται ἕκαστος νὰ φιλοτεχνῇ τύπους τῆς ἀρσεκίας του, κατὰ τὰ χαριτωμένα «νὰ ποιήσεται» καὶ «νὰ τιθῆται», ἀρκεῖ μόνον πρὸς ἀνεκκλήτον τοιοῦτου καθεστῶτος καταδίκην. Ἡ θεωρία αὕτη γραπτῷ λόγῳ ἀνυποτάκτου εἰς πάντα κανόνα ἐνθυμίζει τὴν περὶ πολιτεύματος τοῦ Saint Just, τοῦ κηρύξαντος ὅτι ἐργάζεται πρὸς ἴδρυσιν «πολιτείας ὅπου οὔτε νόμοι θὰ ἦσαν ἀναγκαῖοι οὔτε ποινὰ κατὰ τῶν παραβατῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀδικήματα ἦθελε προλαμβάνῃ ἢ ἀρετὴ τῶν πολιτικῶν, τοῦ δὲ ἱκανοῦ νὰ ἀδικήσῃ ἐπαρκῆς τιμωρία θὰ ἦτο ἡ αἰσχύνῃ τῆς πράξεως καὶ τῆς συνειδήσεως ἡ τύψις». Κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον ὀνειρεύονται καὶ οἱ πιστεύοντες ἐπαρκῆ χαλινὸν πάσης γλωσσικῆς παρεκτροπῆς τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν κρίσιν παντὸς γράφοντος νεοελληνιστί. Καὶ τὰ δύο ταῦτα συστήματα φαίνονται ἔχοντα κοινὸν ἐλάττωμα τὸ ἐξῆς· ὅτι τὸ μὲν τοῦ Saint Just ὑποθέτει δυνατὴν πολιτείαν συνισταμένην ἐκ Σωκρατῶν καὶ Κατῶνων, τὸ δὲ ἄλλο πλειονοψηφίαν τοῦλάχιστον λογογράφων, οἷοι ὁ Ἄντ. Βυζάντιος καὶ ὁ Βερναρδάκης. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι τὴν πλειονοψηφίαν ἀποτελοῦσιν ἀπανταχοῦ καὶ πάντοτε οἱ ἱκανοί, οὐχὶ νὰ διακρίνωσιν ἄφ' ἑαυτῶν ἢ κἂν νὰ προτιμήσωσι τὰ ὑπ' ἄλλων ὑποδεικνυόμενα ὀρθά, ἀλλὰ μόνον νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς σαφεῖς καὶ ἀναντιλέκτους διατάξεις ὀρθοῦ νόμου. Ἡ συζήτησις, ἢ παιδιῶ, ἢ ἰσχύς τοῦ παρα-

δείγματος κατ' οὐδένα τρόπον δύναται ν' ἀναπληρώσῃσι τοιοῦτον νόμον ἢ νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς σωφρονισμόν τῶν ἀναισθητῶν ἢ τῶν ἐκμεταλλευομένων τὴν τύφλωσιν τοῦ πλήθους, τοῦ προθύμου πάντοτε νὰ προτιμήσῃ τοῦ Ἰησοῦ τὸν Βαραβᾶν. Τὸ νὰ πειραθῇ τις νὰ πείσῃ διὰ συζητήσεως Κόντους ἢ Κοντοπούλους περὶ τοῦ σεβασμοῦ ὅστις ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπὸ αἰῶνων γλῶσσαν ὀλοκλήρου ἔθρους, εἰς τὴν συνήθειαν τῶν λογίων, εἰς τὴν σαφήνειαν, τὴν εὐχρηστίαν, τὴν εὐφωνίαν καὶ τὴν ἀνάγκην μονογλωσσίας εἶνε τὸ αὐτὸ περίπου ὡς ἂν συνεχῆται πρὸς Νταβέλην τινὰ ἢ Λεύκοβικ περὶ τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὴν ζῶην καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν πολιτῶν σεβασμοῦ. Ὅπως πρὸς τούτους, οὕτω καὶ πρὸς τοὺς ἱκανοὺς νὰ γράψωσι «θὰ ποιήσωμαι» ἢ «εἶμι» ἀντι «ἐρχομαι», συζήτησις δὲν χωρεῖ, ἀλλὰ μόνον παραπομπὴ εἰς τὸ οἰκεῖον ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ ἢ τοῦ γραμματικοῦ νόμου.

Τοιοῦτός τις νόμος οὐδέποτε ἔπαυσε ἰσχύων καὶ διέπων πάντων πλὴν ἡμῶν τῶν ἔθνων τὰς γλώσσας, ἢ δὲ οὐσία αὐτοῦ δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τὸ ὅτι ἀπόλυτος πρέπει νὰ εἶνε ἡ ταυτότης τῶν τύπων τοῦ γραπτῷ καὶ τοῦ προφορικοῦ λόγου. Πλὴν τῆς τοιαύτης ταυτότητος ἀδύνατον εἶνε νὰ στηθῇ ἄλλο πάγιον καὶ ἀσφαλές παράπηγμα κατὰ τοῦ βαρβαρισμοῦ. Ἡ μόλυνσις τῶ ὄντι τοῦ στόματος εἶνε μόνον μέχρι τινὸς βαθμοῦ δυνατὴ καί, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀσυγκρίτως δυσχερεστέρα τῆς τοῦ ὑπομονητικοῦ χαρτίου. Τόσον δὲ ἀληθές εἶνε τοῦτο, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ εἰσηγηταὶ τῶν τεράτων νομίζουσι πρέπειν νὰ εἰδοποιήσωσιν, ὅτι παρ' οὐδενὸς ἀπαιτοῦσι νὰ ἐκστομίξῃ, ἀλλὰ μόνον νὰ γράφῃ ἀττικισμούς. Πρὸς ἀπαλλαγὴν λοιπὸν ἀπὸ τῆς ἀττικῆς μᾶστιγος, οὐδὲν ἄλλο φαίνεται ἀπαιτούμενον ἢ νὰ ἰσχύσῃ καὶ παρ' ἡμῶν ἢ πανταχοῦ κρατοῦσα μετὰ τὸ στόματος καὶ καλάμου συμφωνία. Αὐτὸ τοῦτο ζητεῖ καὶ ὁ κ. Ψυχάρης, οὐδὲ πιστεύομεν ὅτι δύναται νὰ εὐρεθῇ μετὰ τῶν σωφρονούντων ὁ ἀρνούμενος ὅτι ἀπαίτησις αὐτοῦ εἶνε εὐλόγος καὶ δικαία. Τὸ μόνον μετὰ ταῦτα ἀπομένον πρὸς ἐξέτασιν εἶνε, ἂν τῶ ὄντι καὶ κατὰ πόσον ταυτίζεται ἡ γλῶσσα τοῦ «Ταξιδιοῦ» πρὸς τὴν σημερινὴν τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο θέλομεν πειραθῆναι νὰ ἐξακριβώσωμεν κατωτέρω. Ἡ δικαιοσύνη ἐν τούτοις μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ὀμολογήσωμεν ὅτι, πλὴν τῆς μεταφράσεως τοῦ πλατωνικοῦ «Κρίτωνος» ὑπὸ τοῦ Βηλαρᾶ, οὐδὲν ἄλλο γνωρίζομεν ἔργον δυνάμενον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ τοῦ κ. Ψυχάρη κατὰ τὴν ἀκριβῆ προσήλωσιν εἰς τοὺς τύπους τῆς ἀμιγῶς δημόδους. Οἱ δημοτικοὶ πεζογράφοι εἶνε ὡς γνωστὸν ὀλίγιστοι, ἀλλ' ἔτι ὀλιγώτεροι εἶνε παρ' αὐτοῖς αἱ σελίδες, αἱ τελείως καθαρῶσιν ἀπὸ σχηματισμῶν οὐδὲν ἔχοντων κοινὸν πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ. Τοιοῦτους δύναται τις νὰ συλλέξῃ ὅσους θέλει ἐκ παντὸς πεζογραφήματος τοῦ Χριστοπούλου, τοῦ Λασκα-

ράτου, τοῦ Κονεμένου καὶ παντὸς ἄλλου ὑπερμάχου τῆς δημόδους. Τὸ δὲ ἀληθῶς περιεργον εἶνε ὅτι ἀρχαίων τύπων βεβήθουσι μᾶλλον παντὸς ἄλλου τὰ ἔργα τοῦ Δ. Κανταρτζῆ, τοῦ κατ' ἐπικρατήσαντα πρόληψιν, ἣν μετὰ πολλῆς ἀπορίας βλέπομεν ἀσπαζομένους καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν γλωσσολογοῦντας, θεωρουμένου ὡς σχολάρχου τοῦ ἀκράτου χυδαίου.

Πρὸς ἐκτίμησιν τῆς καὶ παρ' αὐτῷ ἀμιξίας τῆς δημόδους ἀρκεῖ νὰ εἰπῶμεν ὅτι, ἐν μιᾷ μόνῃ πρὸς τὸν Λάμπρον Φωτιάδην τετρασελίδῳ ἐπιστολῇ του, ἐσημειώσαμεν ὑπὲρ τοὺς εἰκοσιν ἀπελεκήτους ἑλληνισμούς, οἷον: «διοχλῶ, χεῖρον, εἰς τὸ συγγράφειν, βελτιοῦται, παραπετηγμένα» καὶ ἄλλους ἴσους τὸ πάχος. Ὁ ταῦτα ἔχων ὑπ' ὄψιν καὶ παραβλέπων τὴν ὀλιγοσέλιδον μετάφρασιν τοῦ Βηλαρᾶ, οὐδόλως εὐρίσκει ὑπερβολικὴν τὴν ἀξίωσιν τοῦ κ. Ψυχάρη, ὅτι πρῶτος ἐπεχειρήσει νὰ πεζογραφήσῃ κατ' ἀκριβῆ συμφάνειαν πρὸς τὴν γραμματικὴν τοῦ λαοῦ. Τὸ «Ταξίδι» ἀποτελεῖται ἐκ διακοσίων ἐβδομήκοντα ὄλων σελίδων, καὶ οὐ μόνον οὐδένα εὐρίσκει τις ἐν αὐτῷ τύπον μὴ δημοτικόν¹, ἀλλὰ καὶ ὁσάκις ἐπροτίμησεν ὁ συγγραφεὺς ἓνα ἐκ πλειόνων ὑπαρχόντων ἐπιμένει εἰς τοῦτον ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους πολυσελίδου βιβλίου, κατορθώσας οὕτω νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸ ὕφος του ἐνότητα καὶ ὁμαλότητα παρ' ἡμῖν πρωτοφανή. Τοῦτο εἶνε πρὸ πάντων ἄξιον σημειώσεως διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὴν ἀνάγκην τάξεως καὶ ὁμαλότητος προτιμῶσι παντὸς ἄλλου ἐπιχειρήματος οἱ ἀρνούμενοι ὅτι δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γραπτῆ γλῶσσα ἡ δημόδης. Οὐδεὶς ἐν τούτοις ὑπάρχει μετὰ τῶν ὑπερμάχων τούτων τῆς ὁμαλότητος ὁ δικαιούμενος νὰ καυχήθῃ, ὡς ὁ κ. Ψυχάρης, ὅτι κατώρθωσέ ποτε νὰ ἐφαρμόσῃ οἰονδήποτε παρ' αὐτοῦ προτιμηθέντα τύπον ἢ κανόνα κλίσεως ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους συγγραφῆς τοῦ τινος ἀπαραβάτως. Τὸ φοβερότερον ὄπλον τῶν ἀνθυβριζομένων διδασκάλων εἶνε νὰ συλλέγῃ ἕκαστος ἀνὰ πλήρεις δράκας ἐκ τῶν φυλλάδων τοῦ ἀντιπάλου του καὶ νὰ σφενδονίσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ παντοίας ἀντιφάσεις καὶ παραβάσεις τῶν κανόνων, τοὺς ὁποίους ἰσχυρίζεται ὅτι ἀκολουθεῖ γράφων: «Διατί πικραίνει τὴν εἰνά σου τὸ ἰδικόν μου **καταλιμπάνω**, ἐνῶ τὸ εὐρισκὲς ἄσομον ὅταν ὁ ἴδιος τὸ ἔγραφε ἀνωτέρω, καὶ διατί κατηγορεῖς παρ' ἐμοὶ τὸ **ἔφερα** ὡς χυδαῖον ἢ τὸ **ἠνεγκον** ὡς σχολαστικόν, ἐνῶ ἀμφοτέρω καὶ σὺ εἰς τὴν δεῖνα σελίδα μετεχειρίσθης;» Εἰς τοιαῦτα πετροβολήματα περιορίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ πρὸς σύμπληξιν τοῦ τυπικοῦ τῆς γραφο-

1) Τοὺς σκώψαντας τὸ Παρθενὸς πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ἢ ἀγνοοῦντας ἢ λησμονήσαντας τὰ παρ' ἀρχαίοις *κενθμὸν* καὶ *κενθμός*, *δρυμὸν* καὶ *δρυμός* καὶ τὰ ἀνάλογα τῆς δημόδους *ἄρχοντα* καὶ *ἄρχος*, *δράκοντα* καὶ *δράκος* καὶ τὰ ὅμοια τούτοις.

μένης ἀγῶνες τῶν Ἑλληνιστῶν, ἐνῶ οἱ οὐδὲν πλέον ἐλπίζοντες παρ' αὐτῶν ἀναμένουσι τὴν διακόσμησιν τοῦ χάους παρὰ μόνου τοῦ πανδαμάτορος χρόνου. Καὶ τούτων ὅμως τὴν αἰσιοδοξίαν δύσκολον εἶνε νὰ συμμερισθῇ ὁ ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἀπὸ τοῦ Κοραῆ μέχρις ἡμῶν παρήλθον ἤδη ὑπὲρ τὰ τρία τέταρτα αἰῶνος καὶ ὄχι μόνον οὐδὲν ἐλύθη κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῶν ἐκκοσμητικῶν ἀυξήσεως, ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ ἄλλων ζητημάτων, ἀλλὰ καὶ ἠύξησεν ἡ διάστασις, ἐκορυφώθη ἡ σύγχυσις καὶ προφανῆς ἀπέβη ἡ ἀνικανότης τῶν ἐριζόντων πρὸς ὑπαγωγὴν τῆς γραφομένης ὑπὸ τὸν ζυγὸν οἰουδήποτε κανόνος. Ἄν πιστεύσωμεν τὸν Sayce καὶ τὸν Μάξ Μύλλερ, ὑπάρχουσιν ἀκόμη παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ὁρνόκου καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς φυλαὶ τινες ἀγρίων, ἕκαστος τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου του κατ' ἰδίους ἱκανῶς διαφέροντας τοῦ γείτονος αὐτοῦ τύπους. Εἰς τοιοῦτου τινὸς συστήματος τὴν ὀριστικὴν ἐπικράτησιν φαίνονται καταλήξαντες οἱ πρὸς καθαρισμὸν τῆς γλώσσης πεισματώδεις ἀγῶνες τῶν ἡμετέρων λογίων, διεκδικούντων ἤδη τὸ δικαίωμα νὰ γράφωσιν, ὡς λαλοῦσιν οἱ Ἀλγογκίνοι καὶ οἱ Βοσχεμίνοι, κατ' ἰδίαν ἕκαστος γραμματικὴν, διαφέρουσαν οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον λόγιον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ἡμέραν καὶ σελίδα. Οὐδόλως δικαιούμεθα μετὰ ταῦτα ν' ἀπορῶμεν ἂν ἀπεδείχθῃ ἡ καθαρεύουσα ἄξια νὰ συγκριθῇ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν τύπων μετὰ τὰς διαλέκτους τῶν ἀγριανθρώπων. Πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ ἀμυθήτου αὐτῆς πλοῦτου ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμηθῇ τις, ὅτι πλεῖστα ῥήματα κατήντησαν νὰ ἔχωσι τρεῖς ἢ τέσσαρας ἀορίστους καὶ ἰσαριθμούς ἢ πλείονας τῆς ὑποτακτικῆς τύπους: **ἀναπα**, **ἦναπα**, **ἀνήψα** — **ἐδάγνασα**, **ἔδηξα**, **ἔδακον** — **ἐπρόσεξα**, **προσεῖξα**, **προσέσχον**, — **ἐπρόφερα**, **προέφερα**, **προήνεγκον**, **προηνεγκάμην** — **ἐπρόσθεσα**, **προσέθεσα**, **προσέθηκα**, **προσεθέμην** — **νὰ θέτεται**, **νὰ θέτῃται**, **νὰ τίθεται**, **νὰ τίθηται**, **νὰ τιθῆται** — **ν' ἀπλόνηται**, **ν' ἀπλόνηται**, **ν' ἀπλοῦται**, **ν' ἀπλῶται** — καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἀνὰ τριάδας καὶ τετράδας. Τὸ δὲ ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ πάντα ταῦτα ἀποθησαυρίσαντες ἀρκοῦνται ὁμιλοῦντες εἰς ἓνα μόνον καὶ τὸν αὐτὸν τύπον. Πάντες ἀνεξαιρέτως καὶ ἀμεταβλήτως λέγουσι μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ **ἀναπα**, **ἐδάγνασα**, **ἐπρόσεξα**, κτλ. καὶ μόνον γράφοντες θεωροῦσιν ὑποχρεωτικὴν τὴν παρδαλότητα καὶ τὴν διάκρισιν ἀπὸ τῶν χυδαίων. Τοῦτο καὶ ἐν ἐλείψει παντὸς ἄλλου ἤθελεν ἀρκέσῃ πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ ἀναστάσις τοῦ τυπικοῦ, κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν συνετελεόθη, οὔτε ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐπεβάλλετο οὔτε ὑπηρεοῦετο ὑπὸ ζήλου γλωσσικῆς ἐνότητος πραγματικοῦ, ἀλλὰ μόνον ὑπὸ ἄλλοιου τυπολατρίας. Τῆς δὲ σημερινῆς κορυφώσεως τοῦ κακοῦ οὐδεμίαν δυνάμεθα νὰ εὑ-

ρωμεν ἄλλην αἰτίαν, πλὴν μόνου τοῦ πόθου ἀνθρώπων τινῶν νὰ διακριθῶσιν ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ τῆς ἀνικανότητος αὐτῶν νὰ κατορθώσωσι τοῦτο ἄλλως ἢ διὰ τῆς χρήσεως τύπων ἀσυνήθων. Ὡς οἱ Ἐπίσκοποι τοὺς ἀρχιερατικούς αὐτῶν μαρτύρας διὰ κωδωνίσκων, οὕτω καὶ οἱ «περὶ τὰ χαριέστερα σπουδάζοντες» ἐφιλοτιμήθησαν νὰ κοσμήσωσι τὸν λόγον των διὰ φωνημάτων ὀγκηρῶν καὶ πρωτακούστων. Ὁ καθαρισμὸς τῆς γλώσσης μετέπεσεν οὕτω εἰς ἀπλὴν ἄμιλλαν ἀνευρέσεως τοῦ ἠχηροτάτου κροτάλου, καθ' ἣν φαίνεται θριαμβεύσας ὁ ἐφευρὼν τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἀντεῖ-
πιν διὰ τοῦ ἀντεφθειγξάμην καὶ τοῦ ἐπρόφερα διὰ τοῦ προη-
νεγκάμην. Κατὰ τῶν εὐρημάτων τούτων μίαν μόνην ἔχομεν ἐν-
 στασιν, ὅτι τὸ προηνεγκάμην ἐνδέχεται μὲν νὰ ἦτο πρὸ εἴκοσιν αἰώνων φωνὴ ἀτικωτάτη, σήμερον ὅμως οὔτε Ἑλληνικὴ εἶνε οὔτε κἂν ἀνθρωπίνη, ἀλλ' αὐτόχημα ὀγκηθμός, ἀρόζων εἰς στόμα, οὐχὶ καθ' ἡγήτου διδάσκοντος ἀπὸ πανεπιστημιακῆς ἔδρας φιλομαθεῖς νέους, ἀλλὰ μεχλιβάνη διασκεδάζοντος ἐν πανηγύρει τοὺς ἀγρότας διὰ τῆς μιμήσεως τῆς φωνῆς παντοίων ὀρνέων καὶ τετραπόδων.

Τὰ ὄργια τῶν Ἀττικιστῶν ἐπόμενον ἦτο οὐ μόνον νὰ προ-
 καλέσωσιν ἀντίδρασιν ἀνάλογον τῆς ἀκοσμίας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ πτερώσωσι τὰς ἐλπίδας τῶν μὴ θεωρούντων ἀνεκκλήτων τὴν πρὸ ὕψοιζοντα ἑτῶν καταδίκην τῶν Ἑλλήνων εἰς διγλωσσίαν. Τὰ ἔκτοτε τῷ ὄντι συμβάντα ἦσαν ἱκανὰ νὰ κλονήσωσι καὶ τῶν μᾶλλον σκληροτραχήλων Ἑλληνιστῶν τὰς πεποιθήσεις. Ἄφ' ἐνδὸς μὲν ἡ γλωσσικὴ ἐπιστήμη ἀπεδείκνυε μετὰ μαθηματικῆς ἐναργείας ἀδυνάτους τὰς νεκραναστάσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐναυάγον οἰκτρῶς οἱ πρὸς σύμπηξιν τοῦ τυπικοῦ τῆς καθαρευούσης ἀγῶνες τῶν ἡμετέρων λογίων. Οὐδ' ἦτο δυνατόν ἄλλως νὰ συμβῆ, ἀφοῦ οὔτε ὀλόκληρον τὴν γραμματικὴν τῆς ἀρχαίας ἠδυνάμεθα νὰ παραδε-
 χθῶμεν οὔτε ἦσαν δεκτικαὶ ὀρισμοῦ, ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισιν, αἱ δόσεις καθ' ὅς ἐπρεπε ν' ἀναμιχθῶσιν οἱ ζῶντες μετὰ τῶν νεκρῶν τύπων. Γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι ἀνευ ἀκριβοῦς ὀρισμοῦ τῆς ποσότητος ἑκάστου τῶν ἐνουμένων σωμάτων, ἀδύνατον εἶνε ν' ἀποτελέσωσι ταῦτα ὁμοίομορφον καὶ μόνιμον κράμα, ἀλλὰ μόνον ἀσταθῆς μίγμα, τοῦ ὁποίου τὰ συστατικὰ τείνουσιν ἀδιαλείπτως ν' ἀποχωρισθῶσιν ἀλλήλων. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι τὸ μίγμα ἀπεδεί-
 χθη ἱκανὸν νὰ ἐπαρκέσῃ ὀπωσδήποτε εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπι-
 στήμης· ἀλλὰ τοῦτο διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι ἡ ἐπιστήμη, ἢ οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτοῦσα εἰμὴ ἀκριβείαν καὶ ἐναργείαν, ἐκ μόνου τοῦ ἀκριβοῦς ὀρισμοῦ καὶ περιορισμοῦ τῆς σημασίας τῶν λέξεων ἐξαρτωμένας, εἶνε ἄσχετος πρὸς πᾶσαν ἄλλην τῆς γλώσσης ἀρε-
 τήν. Πρὸς συζήτησιν καθαρῶς ἐπιστημονικὴν, οἱ τύποι τοῦ Ἀρι-

στοτέλους κατ' οὐδὲν ἐλαττοῦνται τῶν τύπων τοῦ Βηλαρᾶ, ἀλλὰ καὶ κατ' οὐδὲν πλεονεκτοῦσι τούτων· προφανῆς δὲ παραλογισ-
 μὸς θὰ ἦτο νὰ εἴπη τις, ὅτι δύναται νὰ κερδήσῃ τι ἢ ἐπιστη-
 μονικὴ ἀκρίβεια διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ χρυσόνω διὰ τοῦ
 χρυσόω, τοῦ δίδω διὰ τοῦ δίδωμι ἢ τοῦ ἔφερα διὰ τοῦ ἦνε-
 γκάμην. Ἡ τοιαύτη ὁμωσ πρὸς τοὺς τύπους ἀδιαφορία περιορι-
 ζέται, δυστυχῶς, εἰς μόνην τὴν ἐπιστήμην, ἐνῶ πρὸς πᾶσαν
 ἄλλην τεχνικωτέραν τοῦ λόγου χρῆσιν δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀκρίβεια, ἀλλὰ
 συναπαιτεῖται δύναμις, συντομία καὶ εὐφωνία. Αὐτὰ δηλ. ἐκεῖνα
 τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα μᾶλλον πάσης ἄλλης ἐκόσμου τὴν δημο-
 τικὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ ὧν ἐστέρησεν αὐτὴν ὁ ἀσυνείδητος ἐγωισ-
 μὸς τῶν διορθωτῶν, ἀπαξιούντων νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι πι-
 θανὸν ἦτο νὰ ἔχωσιν ἄλλοι ἀπόλυτον τῶν ἀρετῶν τούτων ἀνά-
 γκην, ὅσον καὶ ἂν ἐφαίνοντο εἰς αὐτοὺς ἐπουσιώδεις. Τὴν ἀνα-
 πόδραστον καὶ κοινὴν εἰς πᾶσας τὰς γλώσσας περικοπὴν διὰ τοῦ
 χρόνου τῶν πολυσυλλάβων λέξεων ἐθεώρησαν οὕτοι ὡς ἰδιαί-
 τερον πάθημα τῆς νεοελληνικῆς, τὸ ὁποῖον ἐφιλοτιμήθησαν νὰ
 θεραπεύσωσι κολλῶντες εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ἐκάστης λό-
 φον ἢ οὐρᾶν καὶ ἀνάξιον προσοχῆς νομίζοντες ὅτι ἀπέβαιεν
 οὕτω δυσκίνητος, δυρρόφοτος καὶ ἄχρηστος εἰς πάντα ἄλλον
 πλὴν αὐτῶν ἢ λέξις. Αἱ συκοπαί, αἱ συνίξεις καὶ τὰ λοιπὰ
 πάθη τῶν λέξεων, δι' ὧν τοσαύτη μεταδίδεται εἰς τὴν δημοτικὴν
 γοργότης καὶ εὐφωνία, ἐθεωρήθησαν κἀκεῖνα ὡς πονηρὰ ἔλκη,
 τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ ἡ ἐπούλωσις διὰ τῆς καταδίκης
 τῶν Ἑλλήνων εἰς ἀφόρητον ὀλογραφίαν¹. Ἀποτέλεσμα τῆς
 τοιαύτης τῶν λογίων ἐργασίας ὑπῆρξεν ἡ πρωτοφανὴς ἐν τῇ λε-
 γομένῃ καθαρευούσῃ συνένωσις τῆς διεπούσης τὰς νεωτέρας γλώσ-
 σας ἀναλύσεως μετὰ τοῦ ἰδιάζοντος εἰς τὰς ἀρχαίας μήκους τῶν
 λέξεων. Τοῦτο ὅμως δὲν ἦτο ἡ μόνη οὐδὲ δυστυχῶς ἡ μεγίστη
 ἐκ τῆς διορθώσεως ζημία, πολὺ δὲ ταύτης φοβερωτέρα ἄλλη τις,
 περὶ τῆς ὁποίας νομίζομεν καλὸν νὰ εἰπωμεν πλείονά τινα, ὡς
 ἀποτελούσης περιεργον γλωσσικὸν νόσημα, ὑπ' οὐδενός, καθ'
 ὅσον γνωρίζομεν, μέχρι τοῦδε περιγραφέν. Τοῦτο εἶνε ἡ διχο-
 τόμησις τοῦ λεξικοῦ ἡμῶν εἰς δύο διακεκομμένας κατηγορίας λέ-
 ξεων, μὴ δυναμένας νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν ζυγὸν μιᾶς καὶ τῆς
 αὐτῆς γραμματικῆς, ἐπῆλθε δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς περίπου τρόπον:
 Οὔτε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς οὔτε αὐτοὶ οἱ λογιώτεροι ἔσπερξάν ποτε
 νὰ μεταβάλλωσι κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν διορθωτῶν τοὺς τύπου

1) Τὴν ἐκ τῆς τοιαύτης ὀλογραφίας ἀχρησίαν τῆς καθαρευούσης εἰς
 ποιητικὸν λόγον μόνος, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ἐκ τῶν ἡμετέρων λογίων
 ἠσθάνθη καὶ κατέδειξεν ὁ κ. Κουμανούδης, ἐν διατριβῇ καταχωρισθείσῃ
 ἐν τῷ γ' τόμῳ τοῦ «Φιλίστορος».

τῶν λέξεων τῆς καθημερινῆς χρήσεως, ὅσαι ἀναφέρονται εἰς τὴν τροφήν, τὸ ἔνδυμα, τὸν ὕπνον, τὰς κοινωνικὰς σχέσεις, τὴν διασκέδασιν καὶ τὰ τοιαῦτα: πλὴν δὲ τούτων φύσει ἀδύνατον ἦτο νὰ τροποποιηθῶσι κατὰ ἓν ἴδιον οἱ τύποι τῶν σχετιζομένων πρὸς πᾶσαν ἄλλην κατάστασιν τῆς ψυχῆς πλὴν τῆς ἐντελοῦς ἀταραξίας. Δύσκολον τῷ ὄντι εἶνε νὰ φαντασθῇ τις ἄνθρωπον ὠργισμένον, γελῶντα, δακρῦντα, θωπεύοντα, ὑβρίζοντα, ξυλοκοπούμενον ἢ ξυλοκοποῦντα καὶ συγχρόνως μὴ λησμονοῦντα νὰ στολίξῃ μὲ ἀττικά χαρχάλια καὶ καθαρευούσας ἀλογουράς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῶν λέξεων, αἵτινες ἀνέρχονται εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ἐν τῇ ἐξάψει τοῦ πάθους. Ὁργὴ καὶ ἀναδιπλασιασμός, γέλως καὶ δοτική, θρηῆνος καὶ περιτοσύλλαβον εἶνε πράγματα, τῶν ὁποίων οὐδεὶς ποτε ἐπίστευσε τὴν σύζευξιν δυνατὴν. Ἄλλ' οὐδ' εὐκολότερον ἦτο νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων, ἀγνισθείσας ἀπὸ παντός ἐπιγείου πάθους, ἢ ἀπόλυτος ἐκεῖνη ἡρεμία τῆς ἀπολαύουσιν αἱ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Βούδα ἐν τῷ Νιρβανᾷ. Ἐκ τούτου προήλθεν, ὅτι αἱ συνηθέσταται τῶν λέξεων τοῦ καθ' ἡμέραν βίου καὶ ὅσαι σχετίζονται πρὸς τὴν συγκίνησιν καὶ τὸ πάθος οὐδέποτε ὑπετάχθησαν οὐδὲ δύναται νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τῆς ἀρχαίας κλίσεως τὸν ζυγόν. Τοῦτο ὁμολογοῦσιν ἤδη καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀττικισταί, συνευδοκοῦντος καὶ τοῦ κ. Κόντου νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν «πεπατημένων» ῥημάτων ἀπὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ. Οὐδὲ πιστεύομεν ὅτι δὲν ἐννοεῖ συναπηλλαγμένα ἀπὸ τῆς ἀρχαίας κλίσεως καὶ τὰ συγγενῆ τούτοις «πεπατημένα» ὀνόματα, θεωρῶν τοὺς τύπους: τῷ τηγανίσματι, τοῖς μαλλώμασι, τοῖς φουσκώμασι, τοῖς βουτήμασι, τοῖς καμώμασι» κτλ. ὡς μᾶλλον ἀνεκτοὺς τοῦ «τετηγανισμένος, μεμαλωμένος, βεβουτημένος» κτλ. Οὐ μόνον δὲ δοτικῆς ἀλλὰ καὶ ὀνομαστικῆς ἀρχαίας φαίνονται ἀνεπίδεκτα πλεῖστα τῶν συνηθεστάτων ὀνομάτων. Δύσκολον τῷ ὄντι εἶνε ν' ἀποφασίσῃ τις νὰ εἴπῃ: «ἀνοσσία, ἀπλακωσία, ὀμματία, ἀναποδία» ἢ καὶ «ἀγόριον, παλληκάριον, ῥεπάνιον, κουνκίον, παπλίον» καὶ τὰ ἀπειράριθμα ἄλλα τοιαῦτα.

Ἀντίθετον τῶν ἀνωτέρω εἶχομεν ἄλλην κατηγορίαν λέξεων, τὰς ἀναγομένας εἰς τὰ γράμματα, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην, αἵτινες μεταπεσοῦσαι εἰς ἀχρησίαν κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας ἐξετάφησαν καὶ εἰσῆχθησαν εἰς τὴν γλῶσσαν ἀπαράκλητοι ὅπως ἦσαν πρὸ δισχιλίων ἐτῶν. Τούτων ἢ χρῆσις εἶνε ἐλαχίστη μὲν ἐν τῷ συνήθει διαλόγῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ χάριτος ἐσυνηθίσασμεν ἐξ ἀρχῆς νὰ βλέπωμεν αὐτὰς ἐν ἀττικῇ περιβολῇ. Οὐδόλως λοιπὸν ἄπορον εἶνε ἂν ξενίξῃ ἡμᾶς ὡς ἀλλόκοτος μετένδυσις πᾶς μεταπλασμός τούτων κατὰ τοὺς τύπους τῆς λαλουμένης. Οὕτω συνέβη νὰ διαιρεθῇ τὸ λεξικὸν τῆς νεοελληνικῆς, ἐνθεν μὲν εἰς λέξεις ὧν ὁμολογεῖται ἀδύνατος ὁ ἑξαττικισμός, ἐνθεν

δὲ εἰς ἄλλας τῶν ὁποίων ἢ ἐκφορὰ κατὰ τὸν δημώδη τύπον ἐξαφνίζει ἡμᾶς ὡς τολμηρότατος νεωτερισμός. Ἡ τοιαύτη ἐκ τοῦ ἀσυνήθους ἐκπέδησις τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶνε τὸ μόνον ἔχον ὑπόστασιν πραγματικὴν ἐπιχειρήματα τῶν περιφρονητῶν τῆς δημώδους, τῶν ἀκαταπαύστως ἀναμασσώντων, «ὅτι αὕτη κατ' οὐδένα τρόπον δύναται ν' ἀρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπιστήμης: ὅτι καταγέλαστοι ἀπεδείχθησαν πάντες οἱ πειραθέντες νὰ φιλοφρονήσωσι χυδαῖστί: ὅτι δὲν δύναται τὰ ὑψηλὰ νοήματα νὰ διατυπωθῶσιν εἰς γλῶσσαν (γρ. τύπους) τῆς ταβέρνας: ὅτι μόνον πρὸς ἐρωτικά καὶ βακχικά ἄσματα εἶνε ἡ δημώδης ἐπαρκής: ὅτι οὐκ ἔρακενδύται ἀλλ' εὐπάρχοι πρέπει νὰ εἰσέρχονται εἰς τῆς φιλοσοφίας τὰ ἀνάκτορα τῶν μουσῶν οἱ θιασῶται», καὶ τ' ἄλλα τοιαῦτα σεμνολογήματα, τὰ ὁποῖα ἀπολύτως οὐδὲν ἄλλο σημαίνουσι, παρὰ μόνον ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς ἡμῶν ἐσυνήθισεν ἀπὸ ὀδοθηκοντα ἤδη ἐτῶν νὰ βλέπῃ ὠρισμένην τινὰ κατηγορίαν λέξεων νὰ κλίνονται κατὰ τὸ ἀρχαῖον τυπικὸν καὶ οὐδέποτε ἄλλως.

Καὶ εἰς τοῦτο ὅμως περιορίζοντες τὴν σημασίαν τῆς ἐνστάσεως, οὐδόλως ἐννοοῦμεν ν' ἀρνηθῶμεν τὴν βαρύτητα αὐτῆς, ἥτις εἶνε δυστυχῶς ἀναμφισβήτητος καὶ μεγάλη. Πιστεύομεν ὅμως ὅτι εἰς τοὺς θριαμβευτικῶς ἐπισείοντας ταύτην καὶ προκαλοῦντας τὸν κ. Ψυχάρην «νὰ μεταφράσῃ εἰς τὴν δημώδη ἐδάφιον τῆς πολιτικῆς Δικονομίας», δικαιοῦται οὗτος ν' ἀντιτάξῃ τὸ νομικὸν ἀξίωμα: «Nullus propriam turpitudinem allegans auditur», ὅτι δηλ. οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ προτείνῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ ἴδιον αἴσχος. Ἡ διχοτόμησις τῷ ὄντι τῶν ἐλληνικῶν λέξεων εἰς δύο κατηγορίας, μὴ δυναμένας νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸν ζυγὸν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς γραμματικῆς καὶ ἢ ἐντεῦθεν ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν δύο, εἶνε τὸ ὀλεθριώτατον σφάλμα καὶ θανάσιμον ἀμάρτημα τῶν λολιωτάτων τῆς παρελθούσης γενεᾶς. Καθῆκον αὐτῶν ἦτο νὰ σκεφθῶσιν, ὅτε εἰσῆγον εἰς τὴν γλῶσσαν λέξεις ἐκ τῆς ἀρχαίας, ὅτι εὐκόλον μὲν ἦτο εἰς αὐτοὺς νὰ μεταπλάσωσι ταύτας κατὰ τοὺς τύπους τῆς ζώσης λαλιᾶς τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἀπολύτως δὲ ἀδύνατον οὐ μόνον εἰς τὸν ἐλληνικὸν λαόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς λογιωτέρους νὰ μεταβάλωσι τὴν κλίσιν τῶν μητροδιδάκτων λέξεων, ὅπως συμφωνήσωσι πρὸς τὰς ἀττικάς. Τόσον δὲ μᾶλλον ἀδύνατον ἦτο τοῦτο, καθ' ὅσον ἀσυγχρότως ὀμαλώτεροι, συντομώτεροι καὶ εὐφωνότεροι τῶν ἀρχαίων ἦσαν τῆς ζώσης λαλιᾶς οἱ τύποι. Οὐδὲ δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τοὺς εἰσβιάσαντας εἰς τὴν γλῶσσαν τὰς ἀρχαίας λέξεις ἀξέστους καὶ ἀψαλιδίστους ὁ μέγας ὄγκος τῶν ὅσα ἔπρεπε νὰ δανεισθῶμεν ἐκ τῆς προγονικῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀραιφνῶς δημοτικῶν λέξεων εἶνε ἐν πάσῃ γλώσσῃ κατὰ πολὺ κατώτερος τῶν εἰσαγομένων ὑπὸ τῶν λογίων, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἐθεωρήθη τοῦτο ὡς ἐπιτρέπον τὴν ἐλαχίστην παρέκκλισιν ἀπὸ τοῦ τυπικοῦ

τῆς λαλουμένης, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι, ἂν δὲν ὑπέτασον οἱ ἐπιστήμονες τὸ λεξικὸν αὐτῶν εἰς τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς τοῦ λαοῦ, ἄφηνκτον τῆς τοιαύτης ἀνυποταξίας ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ἡ διγλωσσία.

Μόνοι τοῦ ἑλληνικοῦ λεξικοῦ οἱ συμπληρωταί, ἀντὶ τὰ πορευθῶσιν ὡς ὁ Μωάμεθ πρὸς τὸ ὄρος, ἐπίστευσαν ὅτι ἠδύνατο νὰ κινήθῃ πρὸς αὐτοὺς τὸ ὄρος. Καὶ τὴν μὲν πλάνην ταύτην διέλυσεν ὁ καιρὸς· ἐπόμενον ὅμως ἦτο νὰ στερεωθῇ διὰ τῆς ἔξωσ τῆς διγλωσσίας τὸ κράτος. Αὕτη ἀκμάζει ἤδη ὑπὸ τὴν εἰδεχθεστάτην αὐτῆς μορφήν· οὐχὶ ὡς διαφορὰ γλώσσης κατὰ τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν παιδείαν ἐκάστου, ἀλλὰ παρὰ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ κατὰ τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ἔχει νὰ εἴπῃ· ἀρχαῖοι τύποι, ἂν εἶνε ταῦτα σπουδαῖα καὶ ὑψηλά, καὶ ἄδεια παραλείψεως τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, ἂν πρόκειται περὶ ταπεινῶν ἢ ἂν ἔχῃ ἀνάγκην νὰ κλισίῃ ἢ ὄρεξιν νὰ γελάσῃ. Τοῦτο ἐνδέχεται νὰ φαίνεται εἰς τοὺς λογιστάτους ἐλάχιστον κακόν· τὸν ἀληθῆ ὅμως συγγραφεὴ ἀναγκάζει καὶ συντρίβη τὸν κάλαμον αὐτοῦ. Ὅσον τῷ ὄντι καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὑψηλὸν τὸ θέμα τὸ ὁποῖον πραγματεύεται, καὶ πάλιν ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην καὶ τῶν ταπεινοτάτων λέξεων ὡς ὕλης τοῦλάχιστον παρομοιώσεων καὶ μεταφορῶν. Ἄλλ' οὔτε κωμωδία ὑπάρχει ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους κωμική, οὔτε ἀπηξίωσεν ὁ ἀγέλαστος Αἰσχύλος νὰ παραβάλλῃ ἐν τῷ φοβερωτάτῳ τῶν δραμάτων του τὸν Αἴγιον πρὸς πετεινὸν καμαρωμένον «θηλείας πέλας». Ὁ Ὀμηρος περιγράφει ἤρωας οὐ μόνον εὐχαουμένους ἀλλὰ καὶ μαγειρεύοντας τοῦ συμποσίου τὰ φαγητά, καὶ ὁ Δάντης δαίμονας μεταχειριζομένους τὰ ὀπίσθια ὡς σάλπιγγας πολεμικὰς¹. Ὅπως δὲ περιττὸν νομίζομεν νὰ ἐνθυμίσωμεν τοῦ Σαίξπηρου τὴν ἀδιάκοπον μετάπτωσιν ἀπὸ τοῦ λυρικοῦ ὕψους εἰς τὴν βωμολοχίαν καὶ τοῦ Γαίτου ἀπὸ τῶν ὑπερβατικῶν φιλοσοφημάτων εἰς τὰ παρατρόγωδα τοῦ Προκτοφαντασμίτου. Πάντες ὅμως οὗτοι, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος πάσης ἐποχῆς καὶ πάσης χώρας ποιητῆς ἢ συγγραφεύς, τοὺς αὐτοὺς μετεχειρίσθησαν καὶ μεταχειρίζονται τύπους εἴτε περὶ ἀθανασίας ψυχῆς ὁμιλοῦντες, εἴτε περὶ ὀπτήσεως τρογόνων, καὶ δύνανται ἐκ τούτου νὰ μεταβαίνωσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι καί, χρεῖας τυχούσης, ἐν τῇ αὐτῇ περιόδῳ. Πῶς ὅμως νὰ κατορθώσῃ τοῦτο ἄνευ ἀφορήτου τιναγμοῦ ὁ γράφων νεοελληνιστὶ καὶ ὑποχρεούμενος νὰ μεταπηδήσῃ συγχρόνως καὶ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην γραμματικὴν, ἀφοῦ ἐκ τῶν λέξεων τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην τὰς μὲν σχετιζόμενας πρὸς τὴν ἀθανασίαν πρέπει νὰ κλίνῃ κατὰ τοὺς ἀρχαίους, τὰς δὲ πρὸς ταπεινά πράγματα κατὰ τοὺς τύπους τῆς δημοτικῆς; Καὶ

1) Facean del loro cul trompetta.

ἂν μὲν ἐπιχειρήσῃ καὶ ταύτας νὰ ἐξαρχαῖσῃ, στερεῖται ὁ λόγος τοῦ πάσης ζωηρότητος καὶ χροιᾶς, ἂν δὲ πειραθῇ νὰ ὑποτάξῃ εἰς τοὺς τύπους τῆς δημώδους τὰς ὑψηλάς, προσκρούει κατὰ τῆς συνηθείας τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἄν πάλιν ζητήσῃ νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τῆς μακροθυμίας τῶν ἐξαιρεσάντων τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀρχαίας κλίσεως τὰ «πεπατημένα» καὶ παρατάξῃ ἐγγὺς ἀλλήλων ἀττικὰς καὶ δημώδεις καταλήξεις, πολὺ μεγαλειώσαν τῆς ἀντιθέσεως τῶν ἐννοιῶν προξενεῖ εἰς τὸν ἀναγνώστην ἐντύπωσιν ἢ παρδαλότης τῶν τύπων. Ἄν ὁ πολυμαθέστατος κ. Κόντος εἴχε φροντίσῃ νὰ διδαχθῇ, πλὴν τῶν ἄλλων, καὶ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς γραμματικῆς ἐπιστήμης, θὰ ἐμάνθανε παρὰ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀρμοδίων, ὅτι οὐδεμία μὲν γλώσσα στέργει ν' ἀναμίξῃ μετὰ τῶν ἰδίων τοὺς τύπους ἄλλης γλώσσης ἢ ἄλλης ἐποχῆς, τὸ δὲ χαρακτηρίζον τὴν γλώσσαν τῶν Ἑλλήνων, τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων, εἶναι ὅτι μᾶλλον πάσης ἄλλης βδελύσσεται τὰς τοιαύτας μίξεις, προθύμως μὲν φιλοξενούσα τὰς ἄλλοφύλους λέξεις, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλουσα αὐταῖς ἀδυσωπήτως τῆς ἰδίας κλίσεως τὴν σφραγίδα. Τὸ ἑλληνικὸν ὄτιον, τὸ ἐξ ἀκατανίκητου ἀποστροφῆς πρὸς τὴν παρδαλοτυπίαν ἀπαιτήσαν νὰ ἐξελληνίσωμεν καὶ αὐτῶν τῶν τουρκικῶν λέξεων τὴν κλίσιν, καὶ νὰ λέγωμεν ὁ Ἄγᾶς, τοῦ Ἄγᾶ, οἱ Ἀγάδες καὶ ὄμι οἱ Ἀγαλάς, ἀδύνατον εἶνε νὰ ὑποφέρῃ ἐγγὺς ἀλλήλων τύπους ἀσυμφίλους. Ἐντελῶς δὲ ἀδιάφορον εἶνε ἂν ἐλήφθησαν οὗτοι ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἢ τῆς Σκυθικῆς, καὶ κατ' οὐδὲν ὀλιγοστεύει τὴν ἀηδίαν ἢ εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς. Τὴν δὲ ἐλπίδα ὅτι δύναται νὰ κατισχύσῃ ἡ ἔξις τῆς λεπτότητος τῆς ἀκοῆς τοῦ Ἑλληνος ἀποδεικνύει ματαίαν, οὐ μόνον ἡ γλωσσικὴ ἐπιστήμη, ἀλλὰ καὶ ὑπερεκατοντοῦτις ἤδη πείρα. Οἱ ἀρεσκόμενοι ν' ἀντιτάσσωσιν εἰς πᾶν λογικὸν ἐπιχείρημα, ὅτι ἡ ἐπικράτησις τῶν τύπων τῆς καθαρευούσης εἶνε ἤδη γεγονός, φαίνονται λησιμονοῦντες ὅτι αὕτη περιορίζεται εἰς τὸ ἥμισυ μόνον τοῦ λεξικοῦ, καὶ ἐξ ἴσου ἀναντίλεκτον γεγονός εἶνε τοῦ ἄλλου ἡμίσεος ἢ ἀνυποταξία, ἀμφοτέρων δὲ τούτων οὐχ ἦττον ἀναντίλεκτον ἀποτέλεσμα ἢ σημερινὴ ἡμῶν ἀγλωσσία. Οὔτε ἀρκοῦσι τῷ ὄντι εἰς τὸν συγγραφεὴ μόναι αἱ ἀρχαῖαι λέξεις, οὔτε εἶνε παρ' αὐταῖς ἀνεκτὴ ἡ χρῆσις τῶν ἀνυποτάκτων εἰς τὴν ἀρχαίαν κλίσιν· ὁ δὲ μόνος καρπὸς τῆς ἐργασίας τριῶν γενεῶν λογίων ἦτο ἡ διαστροφή ἐκείνη τοῦ γλωσσικοῦ ἡμῶν αἰσθήματος ἢ μᾶλλον τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐξ ἧς ἀποβαίνει σήμερον δυσχερεστάτη ἢ παραδοχὴ τῆς μόνης ὀρθῆς λύσεως, διὰ τὸν λόγον ὅτι προξενεῖ ἡμῖν δυσάρεστον αἰσθησιν ὁ κατὰ τοὺς τύπους τῆς δημώδους μεταπλασμὸς λέξεων, τὰς ὁποίας ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐσυνηθίσαμεν νὰ βλέπωμεν ἀμεταπλάστους.

Τὴν διαστροφήν ταύτην κάλλιστα ἐγνώριζε καὶ οὐδόλως ὑπετίμα ὁ κ. Ψυχάρης. Καὶ οὕτω ὅμως ἐδικαιοῦτο νὰ ὑποθέσῃ τοὺς

ἀναγνώστας αὐτοῦ ἱκανωτέρους νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι ἄνευ ἀγῶνος πρὸς ἴασιν τοῦ τοιούτου ἡμῶν παθήματος, οὔτε γλῶσσαν εἶνε δυνατόν νὰ ἔχωμεν οὔτε φιλολογίαν. Οὐδὲ δικαιότερον εἶνε νὰ μεμφθῇ τις αὐτὸν ὅτι ὑπέθετε τοὺς λογιωτέρους τοῦλάχιστον ἐκ τῶν ἐπικριτῶν του μὴ ἀγνοοῦντας ὅτι ἂν πρό τινων Ὀλυμπιάδων ἠδύνατο νὰ γίνῃ συζήτησις περὶ τοῦ ἂν πρέπη ἡσύχως νὰ βαδίσομεν ἢ διὰ μιᾶς νὰ πηδήσωμεν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦλάχιστον τοῦ Πλουτάρχου, τὸ μόνον ὑφιστάμενον σήμερον γλωσσικὸν ζήτημα περιορίζεται εἰς τὸ ἂν εἶνε δυνατὴ καὶ κατὰ πόσον δυνατὴ ἢ ἀπολύμανσις τοῦ γραπτοῦ ἡμῶν λόγου ἀπὸ τῶν βαρβαρισμῶν, τοὺς ὁποίους εἰσεβίασαν εἰς αὐτὸν οἱ λογιώτατοι τῆς παρελθούσης γενεᾶς καὶ οἱ Ἀτικισταὶ τῆς παρουσίας. Πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ἐπελθούσης εἰς τὰς γνώμας μεταβολῆς ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμίσωμεν, ὅτι ὁ κ. Χατζιδάκης δις καὶ τρίς ἐκήρυξεν, ὅτι θὰ ἐθεώρει μέγιστον δυστύχημα τὴν ἀναδρομὴν τοῦ γραπτοῦ ἡμῶν λόγου μέχρι τῆς Ἀτικῆς ἢ καὶ τῆς ἔπειτα ἀρχαίας· χουσοῦν δὲ ὄνειρον, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν τολμᾷ νὰ ἐντροφήσῃ, εἶνε ἡ ἐτάνοδος εἰς τοὺς τύπους οὐχὶ τοῦ Ξενοφῶντος, ἀλλὰ τοῦ Ἑρωτοκρίτου. Τοιαύτη περιῖπου εἶνε ἡ γνώμη καὶ τοῦ κ. Κουμανοῦδη, καὶ τοῦ κ. Βερναρδάκη καὶ τοῦ κ. Πανταζίδου καὶ ἄλλων διακεκριμένων λογίων, ἀναμετροῦντιαν μὲ ἀδημονίαν τὸ μήκος τῆς στραβῆς ὁδοῦ, ἣν διέτρεξεν ἡ γλῶσσα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος καὶ τὴν δυσχέρειαν τῆς στροφῆς πρὸς τὰ ὀπίσω πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀγοῦσης εἰς σωτηρίαν. Περὶ τούτων ὅμως οὐδεμίαν φαίνονται ἔχοντες εἶδησιν οἱ προτιμήσαντες ν' ἀντιτάξωσιν εἰς τὸν κ. Ψυχάρην τὰ ληθροήματα τῆς ἐποχῆς τοῦ Δούκα καὶ τοῦ Φωτιάδη, φθορὰς τῆς νεοελληνικῆς, στενωτέραν τῆς τῶν λατινογενῶν συγγένειαν αὐτῆς πρὸς τὴν μητέρα, διαιρέσεις εἰς διαλέκτους, ἀναρμοστίαν δουλικῆς γλώσσης εἰς ἐλεύθερον ἔθνος, πρὸ πάντων ὅμως τελείαν ἀνικανότητα νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι αἱ οἰαδῆποτε ἐθνικαὶ περιπέτεια σχετίζονται πρὸς μόνον τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσὸν τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, πρὸς τὸν ἀριθμὸν δηλ. καὶ τὴν ἀξίαν τῶν συγγραφέων, ἐπὶ δὲ τῶν τύπων τῆς γλώσσης τόσην μόνην ἔχουσιν αἱ ἐθνικαὶ περιπέτεια ἐπίδρασιν ὅσην καὶ ἐπὶ τῶν πράσσεων καὶ γογγυλίων. ¹ Ἄλλ' ἂν πρὸς πλήρη ἐκτίμησιν τῆς ἀστείότητος τῶν ἀνωτέρω ἐνστάσεων δὲν εἶνε ὅλως περιττὰ στοιχειώδεις τινὲς γλωσσολογικαὶ γνώσεις, οὐδεμιᾶς τοιαύτης ἔχει τις ἀνάγκην ὅπως θαυμάσῃ ὅλην τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ κατωτέρω ἰσχυρισμοῦ: «ὅτι ἡ δημόδης γλῶσσα δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γένηται ἀσπαστὴ εἰς ἔθνος δεόμενον τῶν καλαισθητικῶν ἀπὸ τῆς καλλιλογίας ἀπολαύσεων».

1) Τῶν ἐξόχων συγγραφέων ἡ ἐπίδρασις περιορίζεται εἰς τὸ ν' ἀποβῇ ἐπὶ τινα χρόνον βραδυτέρον τὸ ρεῦμα τῆς μεταβολῆς τῶν γλωσσῶν.

Ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου δισταγμοῦ ἢ φόβου συγκρούσεως πρὸς τὰ πράγματα, δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν τὸν κ. Α. Γ. Η. ὅτι ἀληθὲς εἶνε μόνον τὸ ἀκριβῶς ἐναντίον· ὁ μόνος δηλ. λόγος δι' ὃν ἀνέχονται ἀκόμη οἱ Ἕλληνες τὴν καθαρεύουσαν εἶνε, ὅτι ὁ πόθος αἰσθητικῆς ἀπολαύσεως δὲν εἶνε ἀκόμη παρ' αὐτοῖς οὔτε τόσον κοινὸς οὔτε ἀρκούντως ζωηρός, ὥστε νὰ θεωρήσωσι κατεπίγουσαν τὴν διὰ πάσης θυσίας ἀπαλλαγὴν ἀπὸ γλώσσης τελείως ἀχρήστου πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτοῦ. Αἱ μὲν ἀνώτεροι τάξεις ἐντροφῶσιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Musset καὶ τοῦ Daudet, ὁ δὲ λαὸς ἀρκεῖται εἰς ἐρωτικά δίστιχα καὶ τὰς Πανουργίας τοῦ Μπερτοδούλου. Ἀληθὲς εἶνε ὅτι καὶ ἔπη καὶ δράματα καὶ κωμῳδία καὶ ὁδοπορικαὶ ἐντυλώσεις καὶ παντοῖα ἄλλα ἔργα δημοσιεύονται κατ' ἔτος πολλὰ ἐν γλώσσῃ καθαρευούσῃ· πάντα ὅμως φέροντα ἐπὶ κεφαλῆς ὡς ἐπιτύμβιον τὴν πένθιμον ἀγγελίαν, ὅτι παρὰ μόνον τῶν ἐπερχομένων γενεῶν ἐλπίζει ὁ συγγραφεὺς νὰ δικαιωθῇ. Τὰ οὕτω προκηδεύμενα ἔργα εἶνε μὲν ἐν συνόλῳ ἄξια τῆς τύχης των, ἀλλ' ἂν ἐγκύψῃ τις ἐπ' αὐτὰ ἀναζητῶν τὸ αἴτιον τῆς γενικῆς ἀποτυχίας, πείθεται ἀδιστακτως, οὐχὶ ὅτι εἰς οὐδένα τῶν παρ' ἡμῖν γραφόντων ἠυδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ χαρίσῃ κόκκον εὐφυΐας, εὐρετικότητος, κρίσεως ἢ φιλοκαλίας, ἀλλὰ μόνον ὅτι οὐδεμία τῶν χαρισμάτων τούτων δόσις εἶνε ἱκανὴ νὰ καταστήσῃ τὴν καθαρεύουσαν χρήσιμον εἰς ποιητὴν ἢ συγγραφέα. Ὡς ἐπειράθημεν νὰ ἐξηγήσωμεν ἀνωτέρω, ἡ τέχνη τῶν διορθωτῶν περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ στερεῖσῃ τὴν γραπτὴν γλῶσσαν τῆς συντομίας, τῆς γοργότητος καὶ τῆς εὐφωνίας τῆς δημώδους. Καὶ πάντα ὅμως τὰ προσόντα ταῦτα ἂν εἶχεν ἡ καθαρεύουσα, ἀδύνατον καὶ πάλιν θὰ ἦτο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς καλλιτέχνην, διὰ τὸν λόγον ὅτι μόνης τῆς λαλουμένης τὰς λέξεις ἐσυνηθίσασμεν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ νὰ συνδέωμεν μετὰ τῶν πραγμάτων καὶ αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐρμηνεύουσι· μετὰ πείνης, δίψης, φόβου, χαρᾶς, ἀποστροφῆς, ζοῆξεως, ἀηδίας, νυσταγμοῦ, ὄνειρου, γέλωτος καὶ δακρύων, μετὰ τῆς εὐχῆς θνήσκοντος πατρὸς, μετὰ μητρικῶν καὶ ἄλλων ἔπειτα φιλημάτων. Ἐκαστον αἰσθημα ἀποτελεῖ οὕτω μετὰ τῆς παραστατικῆς αὐτοῦ λέξεως ἀδιάσπαστον ζεῦγος, καὶ μόνον αὕτη δύναται νὰ ἐξεγείρῃ τὸ αἰσθημα αὐτομάτως καὶ ἀκαριαίως ὡς ἡχος κώδωνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐσυνηθίσασμεν νὰ ὑπακούωμεν ἅμα γεννηθέντες. Πᾶσα δὲ τοῦ ἡχοῦ τούτου ἀλλοίωσις προσπίπτει εἰς τὴν ἀκοὴν ἡμῶν ὡς παράκρουσις καὶ πάντοτε ὡς τοιαύτη. Κατὰ τῶν τύπων τῶν νηπιόθεν συνήθων ἡμῖν λέξεων, οὔτε διδάσκαλοι ἰσχύουσιν οὔτε βιβλία, οὐδ' ὑπάρχει ἄλλος τρόπος ἀπαλλαγῆς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ μητροδιδάκτου «χυδαῖσμοῦ» παρὰ νὰ υποβάλλῃ ὁ κ. Κόντος τὰς μητέρας καὶ τὰς τροφούς εἰς ἐντρίψεις ἀττικισμοῦ, ὡς ὑποβάλλουσιν αὐτὰς οἱ ἰατροὶ εἰς ἐντρίψεις ὑδραργύρου πρὸς ἐξάλει-

ψιν ἄλλου τινὸς ἰοῦ. Μέχρις οὗ ὅμως κατορθώσωσιν οἱ ἀρχαῖοι, εἴτε διὰ τοῦ ἀνωτέρου ὑποδειχθέντος εἴτε δι' ἄλλου τρόπου, νὰ ἐξαττικίωσι καὶ τῶν νηπίων τὰ ψελλίσματα, πᾶσα ἐκφορὰ λέξεως νηπιόθεν συνήθους κατὰ τύπον διάφορον τοῦ μητροδιδάκτου, θὰ ἐξακολουθῆ νὰ ἤγῃ ὡς βάρβαρος εἰς τὴν ἀκοὴν ἡμῶν. Τοῦτο ἐπόμενον ἦτο νὰ αἰσθανθῶσι πρὸ παντὸς ἄλλου οἱ ποιηταὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Εἰς δὲ τοὺς μὴ πειθόμενους ὅτι καλῶς ἔπραξαν ἀπολακτίζοντες τὴν καθαρῆν ἔχουσαν ν' ἀντιτάξωμεν πειστικώτερόν τι τῆς συγκρίσεως τῶν λυρικῶν τοῦ Χριστοπούλου καὶ τοῦ «Ὑμνου» τοῦ Σολωμοῦ πρὸς τὸν «Βλαχάβαν» καὶ τὴν «Τουρκομάχον Ἑλλάδα», ὧν ἡ διάφορος ἀξία δύναται ν' ἀποδοθῆ εἰς ἀνισότητα ποιητικῶν χαρισμάτων, στίχους δηλ. τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ γράψαντος καὶ καθαρῆς καὶ δημῶδεις. Ἀφοῦ ἀναγνώσῃ τις στροφάς τινας τοῦ «Στοιμίου τῆς Πρεβέζης», τῆς «Κλεισόβης», τοῦ «Μεσολογγίου», ἢ ἄλλου καθαρῆς ἔργου τοῦ μακαρίτου Ζαλακώστα, ἃς παραβάλλῃ ταύτας πρὸς τοὺς κατωτέρω στίχους.

Στοῦ σπιτιοῦ μου τῆ στέγη ἐβογγούσε
Ὁ βορειᾶς καὶ ψιλὸ ἔπεφτε χιόνι.....
Μιά μητέρα ἀπὸ πόνους γεμάτη
Στοῦ παιδιοῦ της τὴν κούνια σκυμμένη
Δέκα νύχτες δὲν ἔβλεψε μάτι.....

Τὸ γιατρὸ καθὼς εἶδε, ἐσηκώθη
Σὰν τρελλή. Ὅλοι γύρω ἐσωπαίναν.
Φλογεροὶ τῆς ψυχῆς της οἱ πόθοι
Μὲ τὰ λόγια ἀπ' τὸ στόμα της βγαίναν.

«Ὁ κακὸ ποῦ μ' εὗρήκε μεγάλο!
Τὸ παιδί μου, Γιατρέ, τὸ παιδί μου.
Ἐνα τῶχ, δὲν μ' ἔμεινε ἄλλο.
Σῶσέ μου το καὶ πάρ' τὴν ψυχὴ μου».

Κι' ὁ γιατρὸς μὲ τὰ μάτια σκυμμένα
Πολλὴν ὥρα δὲν ἄνοιξε στόμα.
Τέλος πάντων—ἄχ, λόγια χαμένα—
«Μὴ φοβᾶσαι, τῆς εἶπεν, ἀκόμα».

Κ' ἐκαμώθη πῶς θέλει νὰ σκύψῃ
Στὸ παιδί, καὶ νὰ ἰδῇ τὸ σφυγμὸ του.
Ἐνα δάκρυ ἐπροσπάθει νὰ κρύψῃ
Ποῦ κατέβ' εἰς τ' ὠχρὸ πρόσωπό του.

Στοῦ σπιτιοῦ μου τῆ στέγη ἐβογγούσε κτλ.

Τοῦ ἀνωτέρου ποιηματίου ἡ ὑπόθεσις οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ κοινὸς τύπος, καὶ οὔτε μεταφορὰ τις ὑπάρχει ἐν αὐτῷ οὔτε εἰκὼν καμμία, μόνον δὲ ποιητικὸν τέχνασμα ἢ ἐπιδόξ «Στοῦ σπιτιοῦ μου τῆ στέγη ἐβογγούσε» ἢ ἀντηχοῦσα κατὰ τακτικὰ διαλείμματα ὡς κρούσμα κώδωνος ἐπιθανατίου. Ποῦ λοιπὸν ἔγκειται τοῦ ἀκαλλωπίστου, τοῦ γυμνοῦ τούτου καλλιτεχνήματος ἢ μαγεία; Εἰς τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας ἐκφράζεται ἐν αὐτῷ αἶσθημα ἀληθὲς διὰ τῶν λέξεων, αἵτινες θ' ἀνῆρχοντο αὐτομάτως εἰς τὰ χεῖλη τοῦ κατεχομένου ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τούτου. Πρὸς ἐκφρασιν αὐτοῦ ἀδύνατον εἶνε νὰ χρησιμεύσωσιν ἄλλαι ἢ ν' ἀλλοιωθῶσιν οἱ τύποι τῶν χρησίμων διὰ τῆς προσθήκης ἐνὸς γράμματος ἢ τῆς μετακινήσεως ἐνὸς τόνου. Πῶς τῷ ὄντι νὰ φαντασθῆ τις μητέρα ἀπηλπισμένην, ὀρμῶσαν πρὸς τὸν γιατρὸν καὶ κρᾶζουσαν: «Τὸ παιδίΟΝ μου, ἰατρέ, τό, παιδίΟΝ μου;» Συγκίνησις καὶ κατανάλωσις ἤχου περιττοῦ εἶνε πράγματα ἀνεπίδεκτα συμβιβασμοῦ καὶ πᾶσα περιττεύουσα συλλαβὴ ἤκει εἰς τὴν ἀκοὴν ὡς ἀφόρητος βαρβαρισμός. Τί ἄλλο ὅμως κατώρθωσαν τῆς γλώσσης οἱ διορθωταί, κολλῶντες νεκρὰς συλλαβὰς εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῶν λέξεων, παρὰ νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν περιττόφωνον, ὥστε ἀδύνατον εἶνε νὰ περιβληθῆ οἰονδήποτε αἶσθημα ἐνδύμα ἀκριβῶς ἀρμόζον, ἀλλὰ μόνον νὰ τυλιχθῆ εἰς πλατύτερον τοῦ δέοντος, πολυτύχον καὶ κακόμορφον σάκκον; Τοῦτον ἀπετίναξαν ἤδη χάριτι θεῖα οἱ ποιηταί. Τίς ὅμως δύναται νὰ ἰσχυρισθῆ, ὅτι εἶνε τὸ αἶσθημα εἰς πᾶν εἶδος πεζογραφίας περιττὸν ἢ ὅτι δὲν πρέπει καὶ τὴν ἰδέαν νὰ περισφίγγῃ τὸ ἡχηρὸν αὐτῆς ἐνδύμα τόσον ἀκριβῶς καὶ ἀπερίττως, ὥστε νὰ νομίζωμεν ὅτι θαμβούμεθα ὑπὸ τοῦ γυμνοῦ κάλλους;

Εἰς δὲ τοὺς πρωτιμῶντας τῶν ἐπιχειρημάτων τὰ γεγονότα ἀρκοῦμεθα νὰ ἐνθυμίσωμεν, ὅτι οἱ μὲν στιχορρογήσαντες εἰς τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, ὁ Βηλαρᾶς, ὁ Χριστόπουλος, ὁ Σολωμός, ὁ Βαλαωρίτης, ὁ Ζαλακώστας καὶ ὁ Παράσχος κατώρθωσαν πλειστάκις νὰ μεταδώσωσιν εἰς ἡμᾶς ἀπόλαυσιν αἰσθητικὴν διὰ ποιηματίων, δυναμένων νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὰ ἀλλαχοῦ κατὰ τοιαῦτα, ἐνῶν ἐκ τῶν χιλιάδων τόμων τῶν ἀπὸ αἰῶνος πεζογραφούντων λογίων οὔτε μία δύναται ν' ἀποκοπῆ σελίς, ἀξία συγκρίσεως πρὸς σελίδα τοῦ Θεοφίλου Γωτιέ, τοῦ Ἐρνάν, τοῦ Ἐδγάρδου Ροε, τοῦ Λεοπάρδη, τοῦ Ἄινε, τοῦ Schopenhauer ἢ καὶ μετριωτέρων λογογράφων. Τοῦτο δὲ διὰ τὸν λόγον, ὅτι οὐχ ἦν τὸν τοῦ ποιητοῦ ἔχει ἀνάγκη ὁ συγγραφεὺς παραστάσεως ζωηρᾶς, ἥτις δὲν εἶνε ἄλλως δυνατὴ ἢ διὰ τῶν λέξεων καὶ τῶν τύπων, τοὺς ὁποίους πρῶτους συνεξεύξαμεν με ἀντιλήψεις καὶ συγκινήσεις πραγματικᾶς. Καὶ ἀληθὲς μὲν εἶνε ὅτι διὰ γλώσσης τεχνη-

τῆς κατορθοῦσιν οἱ Ἕλληνες νὰ συνεννοῶνται ὀπωσδήποτε μεταξὺ αὐτῶν καὶ νὰ συντάσσωσι αἰνεσίμους διατριβάς, καταστατικά ἔταιριῶν, ἄρθρα ἐφημερίδων, κατασχετήρια, ἱερὰς ἱστορίας, ἀσκήσεις πεζικοῦ, λογοδοσίας καὶ περιλήψεις πλειστηριασμῶν, δύσκολον ὅμως καταντᾶ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι εἰς ταῦτα ἀπέβλεπε καὶ περιορίζετο ἡ φιλοδοξία τῶν περιφρονησάντων τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν ἐν ὀνόματι τῆς καλλιτελείας τοῦ Πλάτωνος, τῆς χάριτος τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῆς δεινότητος τοῦ Δημοσθένους. Ἀπορεῖ δέ τις ἀληθῶς ἂν νὰ δακρύσῃ πρέπει ἢ νὰ γελάσῃ, βλέπων ἑκατονταετείς ὑπὲρ καλλιλογίας ἀγῶνας καταλήξαντας εἰς δημιουργίαν γλώσσης μόνον τῶν διδασκάλων καὶ τῶν δικαστικῶν κλητῆρων δυναμένης νὰ πληρώσῃ τὰς εὐχάς. Οὐδ' ἦτο δυνατόν ν' ἀπολήξῃ εἰς ἄλλο ἀποτέλεσμα ἢ ἀδέτησις τῶν θεμελιωδῶν νόμων, καθ' οὓς διεμορφώθησαν πάντων τῶν ἀνθρώπων αἱ γλῶσσαι. Ἐνῶ πάσης ἄλλης τὸ μὲν ὕλικόν, ἦτοι τοὺς τύπους, κατέβαλεν ὁ λαός, τὴν δὲ χρῆσιν αὐτοῦ ἐκανόνισεν ὁ συγγραφεύς, εἰς μόνους ἡμᾶς ἐπεφύλαξεν ἡ ἀστοργία τῆς Μοίρας τὴν ἀνικατάστασιν ἀμφοτέρων διὰ διδασκάλων. Μόνον οὗτοι ἠδύναντο νὰ λησμονήσωσι τὸ εὐαγγελικόν: «Οὐκ ἐν ἄρτῳ μόνον ζήσεται ὁ ἄνθρωπος» καὶ νὰ καταδικάσωσι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἰς ξηροφαγίαν. Ἐν ἐποχῇ δὲ καθ' ἣν ἡ ἐπίδρασις τῆς τέχνης, καὶ μάλιστα τῆς τέχνης τοῦ λόγου, ὁμολογεῖται καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ αὐτῆς τῆς θρησκείας συντελεστικωτέρα πρὸς ἕξασιν τοῦ πνεύματος καὶ ἡμέρων τῆς ψυχῆς, μόνον μεταξὺ τῶν ἐθνῶν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Φειδίου ἠγωνίσθησαν καὶ κατῳρθώσαν νὰ καταστήσωσι τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ἄχρηστον εἰς τὸν τεχνίτην. Εἰς γλῶσσαν ὅμως ἄχρηστον εἰς τοῦτον οὐδὲν ἄλλο ἀρμόζει ὄνομα πλὴν τῆς βαρβάρου. Ἡ μόνη τῷ ὄντι μεταξὺ τῆς γλώσσης τῶν βαρβάρων καὶ τῶν ἡμέρων λαῶν διαφορὰ εἶνε, ὅτι τῆς μὲν πρώτης ὁ σκοπὸς περιορίζεται εἰς τὴν συνεννόησιν, ἡ δὲ ἄλλη χρησιμεύει καὶ ὡς ὄργανον ἀπολάσεως αἰσθητικῆς. Ταύτης ὁ πόθος ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴ θεοράνῃ ἡμέραν τινὰ καὶ τοῦ Ἑλληνος τὰ στήθη, καὶ ἀδύνατος ἐκ τούτου φαίνεται ἡμῖν ἡ δριστηκὴ ἐπιχορήγησις γλώσσης μὴ δυναμένης νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν τοιοῦτον πόθον.

Ὅσα ἀνωτέρω ἐμακροηγορήσαμεν πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι αὐτόχρημα ἀφόρητον κατήντησε τὸ γλωσσικὸν ἡμῶν καθεστῶς, ἐπιτρέπουσιν ἤδη νὰ ἐκφράσωμεν δι' ὀλίγων καὶ σαφῶν λέξεων τὴν γνώμην ἡμῶν περὶ τοῦ συστήματος τοῦ κ. Ψυχάρη. Κατὰ τῆς παρ' αὐτοῦ προτεινομένης λύσεως, ἣτις συνίσταται κατ' οὐσίαν εἰς τὴν μετάπλασιν κατὰ τοὺς τύπους τῆς δημόδους τῶν λέξεων ὅσας παρελάβομεν ἀγαλλοιώτους ἐκ τῆς ἀρχαίας, οὐδεμία ἄλλη ὑπάρχει βásiμος ἐνστασις παρὰ μόνον ὁ ἐξαφνισμὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Τῆς ἐνοτάσεως ταύτης ἡ βαρύτης ὁμολογοῦμεν καὶ πάλιν ὅτι εἶνε μεγίστη, ἀφοῦ αὐτοὶ οἱ ἐξεγειρόμενοι κατὰ τῆς ἀηδίας τῶν νεοχαράκτων ἀτικισμῶν, πρόκειται νὰ προξενήσωσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀνάλογον αἰσθημα διὰ τῆς ἀλλοιώσεως λέξεων ἀπὸ πολλοῦ συνήθων ὑπ' ἄλλον τύπον. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν λέξεων τούτων εἶνε χρήσιμοι εἰς μόνους τοὺς λογίους, οἵτινες δύνανται νὰ ὑποτεθῶσιν ἱκανοὶ νὰ ἐκτιμήσωσι τὰ ἐκ τῆς διγλωσσίας δεῖνὰ καὶ νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν πρόσκαιρον καὶ ἀπαραίτητος ἀναγκαῖον πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπ' αὐτῆς ἐξαφνισμὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἐνῶ ἀδύνακον εἶνε εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν νὰ μεταβάλῃ τοὺς τύπους τῶν συνήθων λέξεων, τὰς ὁποίας καὶ αὐτοὶ οἱ λόγοι μεταχειρίζονται ἀμεταπλάστους ἐν τῷ προφορικῷ λόγῳ καὶ ἀποφεύγουσι κατὰ τὸ δυνατόν ἐν τῷ γραπτῷ.

Ὅσον λοιπὸν καὶ ἂν φαίνεται δυσχερὴς ἡ λύσις, ἣν προτείνει ὁ κ. Ψυχάρης, ἔχει τοῦτο τοῦλάχιστον ὑπὲρ αὐτῆς, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλη καμμία. Ἡ διγλωσσοὶ καὶ ἀγλωσσοὶ πρέπει νὰ μείνωμεν εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα ἢ νὰ πράξωμεν σήμερον, παλαίοντες κατ' ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρων δυσχερειῶν, ὅσα ἔπρεπε νὰ πράξῳ καὶ δὲν ἐπράχθησαν πρὸ ἑκατονταετίας. Τοῦτο δὲν τὸ νομίζομεν ἀδύνατον, εὐθύς ἅμα αἰσθανθῆ ἡ πλειονοψηφία τῶν γραφόντων, ὅτι πολὺ μεγαλειτέρα τοῦ κόπου καὶ τῶν θυσιῶν, αἵτινες ἀπαιτοῦνται πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς διγλωσσίας εἶνε ἢ ἐκ ταύτης ζημία. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος οἱ αἰσθανόμενοι τοῦτο εἶνε δυστυχῶς ὀλίγοι καὶ οὐδ' οὗτοι πιστεύουσι δυνατὴν τὴν διὰ μιᾶς ἐπάνοδον εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρικῆς ἡμῶν γλώσσης, ἀναλογιζόμενοι ὅτι πάντοτε δύσκολα εἶνε τὰ μεγάλα πηδήματα καὶ ἔτι δυσκολώτερα πρὸς τὰ ὀπίσω. Οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν εἰς ταῦτα νὰ προσθέσωμεν παρὰ μόνον, ὅτι ἡ δημοτικὴ γλῶσσα τοῦ «Ταξιδίου» ὁμοιάζει κατὰ τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀμιξίαν πρὸς τὰς ἐν τοῖς χημείοις διαφανεῖς ἐκείνας ἀποκρυσταλλώσεις οὐσιῶν, τὰς ὁποίας οὐδέποτε τις ἀπαντᾷ ἐν φυσικῇ καταστάσει οὕτω ἀσπίλους καὶ ἀμιάντους. Ἡ ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος λαλουμένη σήμερον γλῶσσα φέρει, δυστυχῶς, σαφῆ ἴχνη τῆς ἀπ' αἰῶνων ἐπιδράσεως τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ σχολείου. Τὸν τοιοῦτον, τὸν οὐχὶ μὲν σπουδαῖον ἀλλὰ καὶ οὔτε ἀναισθητον μολυσμὸν τοῦ προφορικοῦ λόγου, πρέπει ἄρα νὰ θεωρήσωμεν ὡς γεγονός, καὶ νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς τοῦτο, ἢ νὰ μεταχειριζόμεθα γράφοντες γλῶσσαν ἱκανῶς δημοτικωτέραν τῆς λαλουμένης; Πολὺ ἀρμοδιώτερον ἡμῶν νομίζοντες τὸν κ. Ψυχάρην πρὸς λύσιν τοῦ περιέογου τούτου γλωσσικοῦ ζητήματος τὸ ὑποβάλλομεν εἰς αὐτόν, οὐχὶ ὡς ἐνστασιν, ἀλλ' ὡς ἀπλὴν ἀπορίαν, περιοριζόμενοι νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, ἂν ἐγράφομεν κατὰ τὴν γλῶσσαν τοῦ «Ταξιδίου», δὲν θὰ ἐγράφομεν ἀκριβῶς ὡς ὁμιλοῦμεν.

Κάλλιστα γνωρίζοντες ὅτι ὁ κ. Ψυχάρης, ὡς πάντες οἱ ἐλα-
νόμενοι ὑπὸ πεποιθήσεως εἰλικρινοῦς, περὶ μόνῃς τῆς ἐπιτυχίας
τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ μεριμνῶ, ἐνομίσαμεν ὅτι πολὺ περισσότε-
ρον εὐχαριστοῦμεν αὐτόν, ἀγωνιζόμενοι ν' ἀποδείξωμεν ὅτι ἔχει
δίκαιον γλωσσικῶς ἢ ἐνδιατρίβοντες περὶ πᾶσαν ἄλλην τοῦ βιβλίου
του ἀρετὴν. Εὐχάριστον ἐν τούτοις εἶνε ὅτι ὡς συγγραφεὺς τοῦ-
λάχιστον ἐξετιμῆθη δεόντως παρὰ τῶν ἱκανῶν ἀπολαύσεως αἰ-
σθητικῆς». Τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῶν ἀνεκοίνωσαν εἰς ἡμᾶς τινες
τούτων ὡς ἐξῆς: «Κρίμα νὰ γραφοῦν τόσα ὠραῖα πράγματα εἰς
γλῶσσαν τῆς ταβέρνας». Ὁ ἐπαινος οὗτος δὲν εἶνε βεβαίως μι-
κρός· πολὺ ὅμως μεγαλίστερον θεωροῦμεν ἡμεῖς τὸ νὰ εἴπωμεν
ὅτι καὶ εἰς τὴν καθαρεύουσαν ἂν μετεφράζετο τὸ «Ταξίδι» καὶ
πάλι θ' ἀπέμενε αὐτῷ ἱκανὴ ἀξία. Αὕτη ἔγκειται πρὸ πάντων
εἰς τὴν ἀβρότητα τοῦ αἰσθήματος καὶ τὸν ἄκρον καλλωπισμὸν
τοῦ ὕφους, ἐξ ὧν τὸ βιβλίον του ἐνθυμίζει συγχρόνως τὴν «Αἰ-
σθηματικὴν περιήγησιν» τοῦ Sterne καὶ τὰ «Πεζὰ ποιημάτια»
τοῦ Baudelaire, συγγραφέων οἵτινες φημίζονται ὡς κατορθώσαν-
τες νὰ ἐκφράσωσι πράγματα ἱκανῶς δυσέκφραστα μετὰ θαυμα-
στῆς ἐναργείας. Ἄλλ' οὐδ' εἰς ταῦτα ἀρκούμενος ὁ κ. Ψυχάρης
ἐπεχείρησεν ἐν κεφαλαίῳ ἐπιγραφομένῳ «Ἀγάπη» νὰ προσφέρει
ἡμῖν ἀπόγευμα τῆς θεωρίας ἐκείνης τῶν πανθειστών, δι' ἧς συν-
διαλλάσσονται καὶ σχεδὸν ταυτίζονται ἐν τῇ ἀγάπῃ ὁ θάνατος
μετὰ τῆς ἀθανασίας· κατώρθωσε δὲ καὶ τοῦτο διὰ τῶν λέξεων
καὶ τῶν τύπων, δι' ὧν ἐκφράζει ὁ αἰγοβοσκὸς τὴν ἰδικήν του
ἀγάπην εἰς τὴν πληγώσαν τὴν καρδίαν του Ἀμαρυλλίδα. Οὐδὲ
πρέπει νὰ ἐκπλησώμεθα διὰ τοῦτο. Ὅσον τῷ ὄντι μᾶλλον πο-
λύπλοκον, δύσληπτον, μεταφορικὸν καὶ νεφελῶδες εἶνε τὸ νόημα,
τὸ ὁποῖον ἀγωνίζεται τις νὰ μεταδώσῃ, κατὰ τοσοῦτον πρέπει νὰ
εἶνε ἐκφραστικώτεροι καὶ δημοτικώτεροι αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας
μεταχειρίζεται πρὸς τοῦτο, ὡς κάλλιστα ἠνόησεν ὁ Schopenhauer,
ὁ Ρενάν, ὁ Taine καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν φιλοσοφούντων εὐτύχησαν
νὰ εἶνε καὶ συγγραφεῖς. Ὀλόκληρον ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ «Ταξίδι» εἶνε
πειστικωτάκη ἀναίρεσις τῆς πλάνης τῶν συγχεόντων τὸ ὕφος
μετὰ τῆς γλώσσης, τῶν διαιρούντων εἰς ταπεινοὺς καὶ ὑψηλοὺς,
εἰς χαριέντας καὶ ἀγροίκους, οὐχὶ τοὺς συγγραφεῖς, ἀλλὰ τοὺς
γραμματικὸς τύπους. Κατὰ τῆς πλάνης ταύτης εἴχομεν ἤδη ν'
ἀντιτάξωμεν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ σκαιότης, ἡ ἀγροικία, ἡ στείρωσις
τοῦ πνεύματος καὶ ἡ ἐνδεῖα αἰσθήσεως καὶ νοῦ ἀπεδείχθησαν
πάντοτε ἀκριβῶς ἀνάλογοι τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ ὄγκου τῶν ἀτικαι-
σμῶν, τοὺς ὁποίους μεταχειρίζεται ἕκαστος τῶν παρ' ἡμῖν γρα-
φόντων. Τὴν ἀπόδειξιν καθιστᾷ ἤδη ἀρετὴν ἢ παρὰ τοῦ κ. Ψυ-
χάρη σύζευξις τῶν λέξεων καὶ τῶν τύπων τοῦ γεωροῦ καὶ τοῦ
λεμβούχου πρὸς τὰ ὑψηλότατα τῶν νοημάτων καὶ τὸ ἄκρον ἄω-
τον τῆς ἐπιτεχνήσεως τοῦ ὕφους.

Ἄφοῦ συγχαρῶμεν τὸν συγγραφέα διὰ τὸ βιβλίον του καὶ
ἔτι μᾶλλον διὰ τὴν τόλμην του, νομίζομεν καθῆκον ἡμῶν νὰ
κύψωμεν εἰς τὸ ὠτίον του καὶ νὰ ψιθυρίσωμεν μετ' ἀδελφικοῦ
θάρρους τὰ ὀλίγα ταῦτα: «Ὡς ἐπιστήμων ἔχεις πληρέστατα δι-
καιον γράφων ὅπως γράφεις· πᾶς ὅμως ἀναμορφωτῆς πρέπει,
πλὴν τοῦ ἀπολύτως ὀρθοῦ, νὰ λαμβάνῃ ἐκάστοτε ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ
δυναμένον νὰ συντελέσῃ εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον
ἐπιδιώκει, ἀποφεύγων πρὸ πάντων νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς κατη-
χουμένους πᾶσαν ἀσκησιν μὴ ἀπολύτως ἀναγκαίαν πρὸς σωτη-
ρίαν. Ἡ ὄρασις ἡμῶν, ὡς ἤδη εἶπομεν, διεστράφη. Τὰ ἀφτός,
καφμιέσαι, Ἐβρώπη, ὁ τύπος τὸν ἐμαφτότης, ἡ ῥόδα ἀντὶ
τοῦ δημοτικωτάτου τροχὸς καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα, καίτοι
ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια ἀνάλογος τῆς δυσκολίας τῆς καταπόσεως.
Στέργε λοιπὸν παραχωρήσεις τινάς, τοῦλάχιστον ὀρθογραφικάς,
αἵτινες εἶνε ὅπως ἀξήμιοι. Τὸ ὑπερήφανον «Fais ce que dois»
τῶν ἱπποτῶν πρέπει νὰ συγκριθῆναι μέχρι τινὸς ὁ θέλων νὰ εὐεργε-
τήσῃ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ «ὁ σκοπὸς δικαίῳ νει τὰ μέσα» τοῦ
Λογιόλα».

Οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὅσα εἶπομεν ἀνωτέρω ὑπὲρ τῆς
μητρικῆς ἡμῶν γλώσσης θὰ προκαλέσωσι καὶ πάλιν τὰς ἐρωτή-
σεις: «Διατί λοιπὸν δὲν τὴν γράφεις ἀμιγῆ, καὶ εἰς τί χρησι-
μεύει ἡ ἀνύμνησις αὐτῆς καὶ ὁ ἐξευτελισμὸς τῆς καθαρευούσης;»
Εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν ἐδικαιούμεθα ἴσως ν' ἀπαντήσωμεν,
ὅτι ἐνδέχεται ν' ἀπεθάρρουνεν ἡμᾶς ὁ τρόπος δι' οὗ ὑπεδέχθη-
σαν οἱ ἐρωτῶντες τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ψυχάρη· ἄνευ ὅμως τῆς ἐλα-
χίστης εἰρωνείας ἀπαντῶμεν ἀδιστακτικῶς εἰς τὴν δευτέραν, ὅτι
πολὺ ἀπατῶνται οἱ νομίζοντες εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσαν τὴν ἀντι-
πάθειαν κατὰ τῆς τεχνητῆς γλώσσης. Ἡ καθαρεύουσα ὁμοιάζει τὰ
διεστραμμένα ἐκεῖνα καὶ κακότροπα γύναια τὰ ὁποῖα, οὐχὶ ὁ ἀγα-
πῶν, ἀλλὰ μόνος ὁ περιφρονῶν δύναται νὰ καθυποτάξῃ καὶ νὰ
περιορίσῃ διὰ τῆς μάστιγος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς εὐπροσείας. Πρῶ-
τος λοιπὸν καὶ ἀπαραίτητος ὄρος ὅπως γράψῃ τις ὑποφερτῶς τὴν
λεγομένην καθαρεύουσαν εἶνε ἡ πεποιθήσις ὅτι δὲν ἀξίζει τίποτε.
Τὸν δὲ ἀμφιβάλλοντα περὶ τούτου παρακαλοῦμεν νὰ συγκρίνῃ
πρὸς τὰ τῶν ἄλλων διδασκάλων τὰ ἔργα τοῦ κ. Βερναρδάκη ἢ
πρὸς τὰ τῶν συναδέλφων του τὰ ἄρθρα τοῦ κ. Γαβριηλίδη. Μόνον
οἱ πιστεύοντες ὅτι, ὅσα ἀπὸ τοῦ Σοφιανοῦ μέχρις ἡμῶν εἰσῆχθη-
σαν εἰς τὴν λαλουμένην ἀλλότρια αὐτῆς στοιχεῖα οὐδὲν ἄλλο εἶνε
παρὰ ἱβερβαρισμοί, κατορθοῦσι νὰ περιορίσωσιν εἰς τὸν ἐλάχι-
στον ὄρον τὴν ἐκ τῆς χρήσεως αὐτῶν ἀηδίαν.

Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης

Ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῶν νεαζόντων, πολὺ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα τῆς ἐξακριβώσεως τοῦ σημείου πολιτισμοῦ, εἰς ὃ ἔφθασαν ἐν ὁρισμένῃ στιγμῇ, φαίνεται ἡμῖν ἢ ἐξέτασις τῆς διευθύνσεως καθ' ἣν ταῦτα βαδίζουσιν. Ἄν ἐξ αὐτῆς προκύπτῃ ὅτι βαίνει ἢ Ἑλλάς ἐπὶ τὰ πρόσω κατ' εὐθείαν ἀπαρέγκλιτον γραμμὴν, δὲν πρέπει ν' ἀχθῶμεθα ὑπὲρ τὸ μέτρον οὔτε διὰ τὴν βραδύτητα τῆς πορείας, οὔτε διὰ τὸ χωρίζον ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐθνῶν διάστημα, ὅσον μέγα καὶ ἂν ἀπομένῃ. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν ὑλικὴν ἐποψὴν ἢ πρόοδος τῆς χώρας ταύτης, καίτοι οὐχὶ ἴσως ἀνάλογος τῆς ἀγγλοῖας τῆς φυλῆς καὶ τῆς διακρινούσης τὸν αἰῶνα πυρετώδους δραστηριότητος, εἶνε τοῦλάχιστον ἀναμφισβήτητος καὶ προφανῆς εἰς τὸν ἐγκύπτοντα ἐφ' οἰουδήποτε στατιστικοῦ πίνακος ἢ ἀπλῶς στρέφοντα περὶ ἑαυτὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἄν ὅμως ἐξετάσωμεν καὶ τὴν σήμερον διανοητικὴν ἡμῶν κατάστασιν, οὐχὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη, ὅπερ ἤθελεν εἶναι ἄδικον, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας, ἢ ἀπάντησις δὲν εἶνε ἐπίσης εὐχερῆς. Παράτολμον ἴσως ἤθελεν εἶναι τὸ ν' ἀποφανθῇ τις ἀνεπιφυλάκτως ὅτι ἐν συνόλῳ δὲν προώδενσε τὸ ἔθνος καὶ πνευματικῶς· ἀλλ' ἐνῶ ἢ ὑλικὴ πρόοδος εἶνε ψηλαφητῆ, ἢ διανοητικὴ ἐπὶ τὰ πρόσω κίνησις αὐτοῦ ἀπομένει πολὺπλοκον ζήτημα· τὸ δὲ ζήτημα τοῦτο παρίσταται ὑπὸ ὄντως ἀποθαρρυντικῆν φάσιν, ὅσας ὀπωσθήποτε ἐξέχων τις ἀνὴρ ἀποχωρίζεται ἡμῶν ἀνεπιτηρεπτι. Ὅτε εἰδομεν ἀποκομιζόμενον τὸν Οἰκονόμον μάτην ἀνεζητήσαμεν τὸν ἀντάξιον αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἐπιζώντων ρασοφόρων, καὶ ἀποχαιρετῶντες τὸν Ἀσώπιον δὲν ἐβλέπομεν τὸν δυνάμενον νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸν διδάσκαλον ἐκεῖνον, ἂν οὐχὶ δι' ἄλλο, διὰ τὴν ἀρχαϊκὴν τοῦλάχιστον εἰς τὰ γράμματα ἀφοσίωσιν καὶ τὴν χαλκέντερον φιλοπορίαν. Εἰς οὐδένα ἐκληροδότησεν ἀποθνήσκων τὴν πυρίνην γλῶσσάν του ὁ Φαρμακίδης, οὐδ' ἀνευρίσκομεν μεταξὺ τοῦ σμήνου τῶν σήμερον δημοσιογραφούντων τὸν ἰσόπαλον τοῦ Λε-

βίδου. Τοῦ φαινομένου τούτου δὲν ἐπιχειροῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ἐξήγησιν· ἀλλ' ἂν ἐξαιρέσωμεν τοὺς φρονούντας ὅτι ἢ φιλοτιμία ἐπιβάλλει αὐτοῖς νὰ λέγωνται κατ' οὐδὲν κατώτεροι τῶν ἀποθνησκόντων ὁμοτέχνων, ἢ πραγματικότης αὐτοῦ ἐκδηλοῦται εἰς τὰ ὅμματα πάντων καὶ βαρύτερον καθιστᾷ παντὸς χωρισμοῦ τὸ πένθος. Τὰ λοιπὰ ἔθνη προπέμποντα τοὺς καταβαίνοντας εἰς τὸν τάφον διακεκριμένους ἄνδρας, θρηνοῦσιν ἐπ' αὐτοῖς κατεχόμενοι πρὸ πάντων ὑπὸ αἰσθήματος εὐγνώμονος συμπαθείας, εἰς δὲ τὸ ἡμέτερον πένθος πρωταγωνιστεῖ τὸ αἶσθημα τῆς ἡμετέρας ζημίας καὶ τοῦ κενοῦ τὸ ὁποῖον ἀφήνει ὁ ἀπελθὼν. Στερούμενοι χρησίμου ἀνδρὸς θρηνοῦμεν ὡς τέκνα οὐ μόνον ἀπορφανισθέντα ἀλλὰ καὶ ἀνίκανα νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς ἑαυτά. Σήμερον δὲ ὅτε ἀπέθανεν ὁ Βαλαωρίτης καὶ ἐσιώπησεν ὁ Παράσχος, καταγινομένης εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ποιητικοῦ αὐτοῦ ἀπολογισμοῦ, μάτην ζητοῦμεν τίνα ἄλλον δυνάμεθα, μεθ' ὅσησδήποτε συγκαταβάσεως, ν' ἀναγορεύσωμεν ποιητὴν.

* *

Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Βαλαωρίτης δύναται ἄρα νὰ ὀνομασθῇ ἐθνικὸς ποιητῆς τῆς παρούσης γενεᾶς; Γνωστὴ εἶνε ἢ πρὸς τὸ ἄσμα τοῦ Λευκαδίου ἐξαιρετικὴ ἡμῶν συμπάθεια, ἀλλὰ καὶ ἢ περὶ συγχρόνου Ἑλληνικῆς ποιήσεως γνώμη. Ἄν ἐνομιζόμεν ὑπάρχουσιν ἀσυμβίβαστον ἀντίθεσιν μεταξὺ αὐτῶν, προθύμως καὶ ἀδιστακτῶς ἠθέλομεν θυσιάσῃ, καὶ μάλιστα σήμερον, τὰς καλλιλογικὰς ἡμῶν πεποιθήσεις εἰς τὸν ἀνεπιφυλάκτον πρὸς τὸν ἄνδρα θανμασμόν. Τὸν νεόσκαπτον ὅμως τάφον τοῦ Βαλαωρίτου δὲν νομιζόμεν βωμὸν κατάλληλον πρὸς τέλεσιν τοιαύτης θυσίας, ἀφοῦ τὰς πεποιθήσεις ἡμῶν ταύτας συνεμερίζετο κακεῖνος. «Εἶνε βέβαιον, εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι ὁ ποιητῆς πρέπει ὄχι μόνον νὰ ἐπλάσθῃ ὑπὸ τῆς φύσεως τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ νὰ ζῇ ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρας δυνάμενης ν' ἀναπτύξῃ τὸν σπῆρον, ὃν φέρει ἐν τῇ καρδίᾳ του». Ταῦτα ἔγραφεν ἡμῖν πρὸ ἐνὸς ἔτους εἰς μικρὰ ἔργα ἀτυχῶς ταύτης γενεᾶς. Συγκρίνοντες πρὸς ἀλλήλους τοὺς δύο ἄνδρας, ὃν ἑσπερήθημεν σχεδὸν συγχρόνως, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ Βαλαωρίτης ὑπῆρξεν ἐθνικὸς ποιητῆς, ὡς ὁ Δελιγεώργης πολιτικὸς ἀνὴρ. Τί ἄλλο ὅμως κατέλειπεν ἡμῖν καὶ οὗτος, εἰμὴ ζωηρὸν αἶσθημα εὐγνωμοσύνης διὰ τοὺς ὑπερανθρώπους αὐτοῦ πρὸς ἀνθρώπων τῶν κοινῶν ἀγῶνας, τὴν ἔναυλον μνήμην τῆς μοναδικῆς εὐγλωττίας του καὶ τὴν λυπηρὰν πεποίθησιν ὅτι, ζῶν ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἢ παρ' ἄλλῃ γενεᾷ, ἤθελε συνδοξαθῆναι καὶ δι' ἔργων μετὰ τῆς πατρίδος; Εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ἄνδρας τούτους

ἐπεδαφίλευσεν ἡ φύσις τὰς θειοτέρας αὐτῆς παροχάς· ἀμφότεροι ἀφωσιώθησαν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀποκλειστικῶς καὶ δλοψύχως μετ' ἐπιμονῆς καὶ αὐταπαρνήσεως ἀγαγούσης αὐτοὺς προῶως εἰς τὸν τάφον καὶ οὐδέτερος ἠδυνήθη ἀποθνήσκων νὰ ἐπιφωνήσῃ, ὡς ὁ Ρωμαῖος: «Exegi monumentum!» Οὔτε ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ κατώρθωσε νὰ στήσῃ τὴν σημαίαν του ἐπὶ μονίμου προχώματος κατὰ τῆς ὁσημέραι ὀγκουμένης φαυλοκρατίας, οὔτε ὁ ἀοιδὸς νὰ συμπυκνώσῃ εἰς ποιητικὸν ἔργον τοὺς πόθους καὶ τὰ ὀνειράτα γενεᾶς ἀμυροῦσης ἰδανικοῦ. Ἄλλ' ὁ μὲν ἠναγκάσθη νὰ κατατρέψῃ τὰς δυνάμεις του παλαίων κατὰ τῆς πλειονοψηφίας, ἦν παρεῖχον ἐπὶ εἴκοσιν ὄλα ἔτη εἰς τοὺς ἀντιπάλους του οἱ ἀνακηρύξαντες αὐτὸν παμψηφεί μεγάλον ἄνδρα τὴν ἐπιούσαν τοῦ θανάτου του, ὁ δὲ μὴ εὐρίσκων ζωὴν καὶ αἴσθημα περὶ ἑαυτὸν ν' ἀφιερῶσιν προσόντα ἀληθοῦς ποιητοῦ εἰς ἔργα ἀρχαιοδίφου καὶ ταριχευτοῦ αἰσθημάτων, γλώσσης καὶ ἐθίμων, χθεσινῶν μὲν κατὰ τὴν χρονολογίαν, ἀλλ' ὑπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐποψὴν δυστυχῶς ἀπρηχαιωμένων. Ὁ σήμερον αἰὼν διακρίνεται τῶν πρὸ αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπότομον καὶ οἰοεὶ θεατρικὴν μεταβολὴν τῆς κοινωνικῆς σκηνογραφίας. Πανταχοῦ ἡ ζῶσα γενεὰ διαφέρει τῶν πατέρων αὐτῆς πολὺ πλειότερον ἢ ἐκεῖνοι τῶν προπάππων· ὁ δὲ τοιοῦτος μετασχηματισμὸς εἶνε πρὸ πάντων ἐναργῆς ἐν Γαλλίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν. Ὅσον ἀπέχει ὁ σήμερον Γαλάτης τῶν ἀλευροπάστων Μαρκησιῶν τῆς ἐν Βερσαλλίαις αὐλῆς, ὧν ἐσχατόγηρά τινα λείψανα ζῶσιν εἰσέτι, τόσον καὶ ὁ συνταγματικὸς Ἕλλην τῶν ἀρματωλῶν τοῦ Ἀλήπασα καὶ τῶν κλεφτῶν τοῦ Ὀλύμπου. Μετὰ τῆς ἐνδυσμασίας, τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἐθίμων συμμετεβλήθη ἐν τῇ Δύσει καὶ τῆς ποιήσεως τὸ ἰδανικόν. Ἐπιθυμητὸν καὶ εὐκταῖον ἦτο νὰ διατηρήσωμεν ἡμεῖς, οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὴν ἐθνικὴν ἀποστολὴν, ζῶν καὶ ἀκμάζον τὸ ὑπὸ τοῦ Βαλαωρίτου ὑμνηθέν, συμβιβάζοντες αὐτὸ κατὰ τὸ δυνατόν μετὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης εἰσαχθέντος ἐσπερίου ὀργανισμοῦ καὶ μεταμορφοῦντες ὀλόκληρον τὴν λαχοῦσαν ἡμῖν χώραν εἰς εὐρὺ δλημέριον, ἂν οὐχὶ κλεφτῶν, ἐνόπλων τοῦλάχιστον γεωργῶν, ποιμένων, ἐργατῶν καὶ βιομηχάνων. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐγένετο. Ἡ συμβουλή τοῦ Ζαλοκώστα «*Μὴ δεχθῆτε ἥθη νέα, ὁ ἀγὼν δὲν ἐπεράνθη*» δὲν ἤχησεν εἰς ὅσα ἀκούοντων. Ἄντι καπετανάτων, δυναμένων νὰ ὀνομασθῶσιν ἀρχηγεῖων ἐθνοφυλακῆς, διηρέθη ἡ Ἑλλάς εἰς ἐκλογικὰς περιφερείας καὶ πᾶς Ἕλληνα, ἀντὶ νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ βιοποριστικὸν αὐτοῦ ἐπάγγελμα, μέχρι συντελέσεως τοῦ ἔργου, τὸ τοῦ ἀμίσθου στρατιώτου, ἐπρόσθεσε τὸ τοῦ μεταπράτου ἢ μεγαλεμπόρου ψήφω. «Τὸ πολεμικὸν πνεῦμα τῆς φυλῆς ἐσβέσθη», ἔγραφεν ἀδημονῶν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ *Διάκου*, «τὰ τέκνα τῶν διασημοτέρων ἀρματωλῶν μετεμορφώθησαν εἰς δικηγορικούς. . . συγ-

κρίων τοὺς ἀγῶνας ἐκείνων πρὸς τὴν νέκρωσιν καὶ τὴν ἀπάθειαν τῶν ἀμέσων αὐτῶν διαδόχων, καταλαμβάνομαι ὑπὸ ἀνεκφράστου ἀπελπισίας». Τὴν ἀπλησισμένην ταύτην κραυγὴν ἀπέπασεν ἐκ τῶν χειλέων τοῦ Βαλαωρίτου οὐ μόνον ἡ ὀδύνη τοῦ πατριώτου, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐγωισμὸς τοῦ ποιητοῦ, ἔχοντος ἀπαραίτητον ἀνάγκην ζῶντος ἰδανικοῦ καὶ μάρτη ἀναζητοῦντος τοιοῦτον ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν σήμερον Ἑλλήνων.

* *

Ἡ λέξις *ιδανικόν*, ὡς πᾶσα ἄλλη ἥς ἐγένετο πολλὴ χρῆσις καὶ κατάχρησις, κατήντησε τοσοῦτον ἐλαστικὴ καὶ πολυσημαντος, ὥστε στερεῖται πάσης σχεδὸν ἀκριβοῦς σημασίας. Ἀφήνοντες κατὰ μέρος τὰ ἀφηρημένα φιλοσοφήματα, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἰδανικὸν ἔθνος τινὸς ἐν ὀρισμένη ἐποχῇ, τὸν τύπον ἐκείνον πρὸς τὸν ὁποῖον πᾶς τις ἐπιθυμεῖ νὰ ὀμοιάσῃ. Ἰδανικὸν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦτο ἡ ἀρμονικὴ ἔνωσις τοῦ ψυχικοῦ μετὰ τοῦ σωματικοῦ κάλλους, ἀκμαῖος νεανίας ἐλαύνων εἰς τὸ στάδιον νικηφόρον ἄρμα ἢ καθιστῶν προσεκτικὰ εἰς τοὺς λόγους τοὺς τὰ πλήθη ἐνσάρκωσις δὲ τοῦ ἰδανικοῦ τούτου δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐν μὲν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις ὁ Ἀχιλλεὺς, ἐν δὲ τῇ ἱστορίᾳ ὁ Ἀλκιβιάδης. Κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας πάντες ἐξήλεον τὴν τύχην τοῦ ἀξιωθέντος διὰ νηστειῶν καὶ δεήσεων ν' ἀντικρύσῃ τὴν «*ἐνδοξον ὠραιότητα τῆς Παναγίας*». Ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' ἰδανικὸν τῶν Γάλλων ἦτο αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, ἡ τοῦλάχιστον ἐπίσημος τὸ γένος εὐπατριδης, φέρων βαρύτιμα τριχαπτα, διαπρέπων εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς αὐλικὰς παρατάξεις καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ ἡγεμονίδος βασιλικοῦ αἵματος ἢ τοῦλάχιστον Δουκίσσης· κατὰ τοιοῦτον δὲ τύπον διεσκευάζοντο ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀτρεΐδαι. Ἰδανικὸν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐν τῇ Δύσει εἶνε ἀνὴρ λαχὼν παρὰ τῆς τύχης πλοῦτου, κάλλους, γένους, εὐφυΐας, ἵππων, μεγαλοσταύρων καὶ ὄλων τῶν ἀγαθῶν, κατώτερα αὐτοῦ εὐρίσκων πάντα ταῦτα, χασμώμενος ἐν μέσῳ τῶν ἡδονῶν, ζητῶν νὰ καταβίβασῃ τὸν παράδεισον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνούσιον εὐρίσκων τὸν καμπανίτην καὶ τὰ φιλήματα τῆς καλλίστης ἐρωμένης, μὴ ἡξεύρων ὁ ἴδιος τί θέλει πρὸς στιγμιαίαν ἀνακούφισιν τῆς ἀνιάτου αὐτοῦ πλήξεως, παραδιδόμενος ὅτε μὲν εἰς ὑπερφυσικὰ ὀνειράτα, ὅτε δὲ εἰς παντοίας τρέλλας. Τοῦ τοιοῦτου ἤδη παρακαζόντος ἰδανικοῦ ὑμνητῆς καὶ ζῶσα προσωποποιήσις ἦτον ὁ Βύρων. Οὔτω καὶ ὁ βίος τοῦ κλέφτου ὑπῆρξεν ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας καὶ ἦτο χθὲς ἀκόμη τὸ ἰδανικὸν τῆς τουρκοκρατουμένης φυλῆς. Οἱ στενάζοντες ὑπὸ τὴν μαστίγα τοῦ δεσπότη ἐθαύμαζον, ἐξήλεον καὶ ἠῦχοντο νὰ ὀμοιάσωσι τοὺς ζῶντας ἐλευθέρους, ἔστω καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν βουνῶν. Ἡ

δημοτική ἡμῶν ποίησις οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ πιστὴ τοῦ αἰσθημα-
τος τούτου ἐρμηνεία· ἢ δὲ ἀπαράμιλλος αὐτῆς ζωηρότης πρέπει
ν' ἀποδοθῆ εἰς τὸ ὅτι ὁ πόθος ἐλευθέρου βίου οὐ μόνον ἐνέμετο
πᾶσαν τότε ἑλληνικὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐνέμετο αὐτὴν ὁλόκληρον,
οὐδενὸς ἄλλου συνυπάρχοντος παρ' αὐτῷ, ἕνεκα τῆς νηπιώδους
καταστάσεως τοῦ τότε πολιτισμοῦ. Ἡ ἐκ τῶν καθημερινῶν κα-
κώσεων ἄσβεστος δίψα ἐκδικήσεως καὶ ἡ ἄγνοια τῶν ἠθικῶν καὶ
ὕλικῶν ἀπολαύσεων τῆς εὐζωίας, παρίστα τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κλέ-
φτου οὐ μόνον ὡς καθήκον πρὸς τὴν πατρίδα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ
καθ' ἑαυτὸ ὡς τὸ ποθεινότερον τῶν ἐπαγγελμάτων. Οὐδόλως
ἀμφιβάλωμεν ὅτι πολλοὶ ὑπάρχουσι καὶ σήμερον οἱ πρόθυμοι νὰ
θυσιάσωσιν ὑπὲρ πατρίδος τὴν ζωὴν, οὐχὶ ὅμως, νομίζομεν, καὶ
νὰ διέλθωσιν αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὀρέων, θεωροῦντες ὡς ἄκρον ἄκρον
τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας τὰ χρυσᾶ ὄπλα, τὰ ὀπτά ἀργία, τὰ
αἰμοσταγῆ λάφυρα ἢ τὴν ἀποκοπὴν τῆς κεφαλῆς ἀθλίου τινὸς
Ἁγᾶ. Ὁ ἔρωσ τῆς ἐλευθέρως υπάρξεως καὶ τὸ μῖσος τοῦ Ἁγα-
ρηνοῦ, ἅτινα ἦσαν πρὶν ἰδανικόν, κατήντησαν σήμερον ἀπλοῦν
καθήκον, καὶ ὡς τοιοῦτον ἀνεπαρκὲς τῆ ποιήσει. Πρέπει δὲ καὶ
νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ στέρησις ἀγαθοῦ τινος συντείνει. εἴπερ
πᾶν ἄλλο εἰς τὴν πλήρη αὐτοῦ ἐκτίμησιν καὶ κορυφῶσιν τοῦ πό-
θου. Πρὶν ἢ ποιήσῃ ὁ Τάσσοσ τὴν ἐν τῇ ἐποποιίᾳ του ἀμίμητον
ἐκείνην περιγραφὴν τῆς ἀνδρείας, τῶν βασάνων τῆς δίψης καὶ
τῶν ὀπτασιῶν παγχλόων λειμώνων καὶ καταλειβομένων χειμάρ-
ρων, ὑπ' ὧν κατείχοντο ἐν μέσῳ τῆς φλεγούσης ἐρήμου οἱ σταυ-
ροφόροι, λέγεται ὅτι ἀπεῖχεν ὕδατος ἐπὶ πέντε ἡμέρας. Ἄν ἦτο ὁ
Τάνταλος ποιητῆς καὶ ἔγραφεν ὕμνον εἰς τὸ ὕδωρ πιστεύομεν ὅτι
καὶ τὸν Τάσσοσ καὶ τὸν Πίνδαροσ αὐτὸν ἠθέλεν ὑπερβῆ. Τοιοῦτοι
Τάνταλοι ἦσαν οἱ ἀπὸ τῆς δούλης πεδιάδος βλέποντες πλανωμέ-
νην ἐπὶ τῶν ῥάχεων τοῦ Πίνδου καὶ Ὀλύμπου ἐν χρυσοῖς ὄπλοις
τὴν ἐλευθερίαν. Οὐδὲ σήμερον βεβαίως εἶνε ὁ κλέφτης ἀνούσιος
καὶ πληκτικὸς ἦρωσ, ἀλλ' ἀπὸ ποιητικοῦ, ἦτοι ζῶντος ἐν τῇ καρ-
δίᾳ ὁλοκλήρου λαοῦ, κατήντησεν ἀπλῶς ῥομαντικὸς. Πρὸς κατα-
νόησιν δὲ τῆς ἐπελθούσης διαφορᾶς τοῦτο μόνον λέγομεν, ὅτι πρὶν
μὲν πᾶσα κόρη ἀναιρεῖτο καλλικόμον τινα Ζῆδρον ἢ Ἄμπε-
λογιάννην ὡς σύντροφον ὁλοκλήρου τοῦ βίου, σήμερον δὲ μόνον
εὐρωπαΐζουσά τις καὶ εὐφάνταστος ἀναγνώστρια τῶν «Μνη-
μοσύνων» δύναται νὰ ἐπιθυμῆσῃ αὐτὸν ὡς... ὄνειρον μίᾳς νυ-
κτός. Ἄλλὰ καὶ αὐτὴ ἢ ἀποστολὴ τῶν δύο γενεῶν φαίνεται ὅλως
ἀδιάφορος. Οἱ πατέρες ἡμῶν εἶχον ἔργον νὰ δώσωσιν εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα *ἐλευθερίαν*, ἡμεῖς δὲ θεωροῦμεν ἡμέτερον ν' ἀσφαλίσωμεν
αὐτῇ *ἐλευθερίᾳ* καὶ πρὸ πάντων νὰ κτίσωμεν οἰκίας. Τοῦτο παρα-
τηροῦντες οὐδόλως προτιθέμεθα ν' ἀμφισβητήσωμεν τὴν ἀξίαν
τῶν ῥητόρων καὶ τῶν κτιστῶν, ἀλλὰ μόνην τὴν χρησιμότητα αὐ-

τῶν τῇ ποιήσει. Οὐδὲν τοῦλάχιστον γνωρίζομεν ἔπος ποιηθὲν εἰς
ἀνάμνησιν κοινοβουλευτικῶν ἀγῶνων ἢ τῆς τεκτονικῆς τῶν καστό-
ρων βιομηχανίας· περὶ αἰουδήποτε δὲ ἄλλου πράγματος ἐκτὸς ψῆ-
φων καὶ λίθων οὔτε φροντίζει οὔτε θέλει ν' ἀκούσῃ ὁ σήμερον
Ἕλλην. Ταῦτα παρεδέχτο καὶ εἰθέρηται ἐν τοῖς προλόγοις του καὶ
ταῖς ιδιωτικαῖς ἐπιστολαῖς ὁ ψάλτης τῆς «Φροσύνης». Πολλὰκις
ὅμως κατελαμβάνετο ἐκ τοῦ θέματος τούτου ὑπὸ τοιαύτης ἀθυ-
μίας, ὥστε ἐπέμενε νὰ κλείῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ὡς ἐν τῇ τραγω-
δίᾳ τοῦ Ῥακίνα ἢ ἔρωμένη τοῦ Ἰππολύτου,

«Νεκρὸν τὸν βλέπει πρὸ ποδῶν καὶ ζῶντα τὸν ἐλπίζει»,

οὕτω κακῆϊνος ἰσχυρίζετο ὅτι τὸ κλέφτικον ἰδανικόν του «εἰς μό-
νην τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰ κυριώτερα κέντρα τῆς Ἑλλάδος,
ἀπέθανεν, ἀλλὰ ζῆ ἔτι εἰς Βάλτον, Ξηρόμερον, Λοκρίδα, Ἡπει-
ρον καὶ Αἰτωλίαν». Ἀλλὰ δύναται ἄρα νὰ θεωρηθῆ ὡς ἰδανικόν
ἔθνος τινὸς τὸ μὴ ζῶν «οὔτε ἐν τῇ πρωτεύουσῃ οὔτε εἰς τὰ κυ-
ριώτερα αὐτοῦ κέντρα;» Πῶς δὲ δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς
ζῶντα, ἦθη, παραδόσεις, γλῶσσαν καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα ἀναγκά-
ζεται ὁ ποιητῆς ἀνα πάντα στίχον νὰ σαφηνίξῃ διὰ σχολίων καὶ
ἐνίοτε διὰ μεταφράσεως εἰς ἄλλην γλῶσσαν, ἀπαραλλάκτως ὡς ὁ
Σατωβριάνδος διὰ τῶν σημειώσεων τῶν «Μαρτύρων» τὰ ἦθη καὶ
τάς τελευτὰς τῶν Δρυϊδῶν καὶ Εὐάγων τῆς παναρχαίας Ἀρμορι-
κῆς; Μετ' ἀδιηγήτου ταπεινώσεως καὶ φλέγοντος ἐρῶνθήματος ἐπὶ
τῆς παρεῖας ἀναγκαζόμεθα νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν
σχολίων τούτων δὲν εἶνε περιττὰ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς «*πρω-
τεύουσῃς καὶ τῶν σπουδαιωτέρων ἑλληνικῶν κέντρων*». Τὰ
κλέφτικα τραγούδια οὐδεὶς σήμερον ἀναγινώσκει πλὴν τῶν κουτο-
φράγων, εἰδικῶ τινος Σάθα ἢ ἰδιοτρόπου Ζαμπελίου. Ἄν δὲ
κατὰ τὸ θεῶρημα τοῦ Ἁγγλου Βένταμ, πρέπει πρὸς ἐκτίμησιν
τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων νὰ λαμβάνεται ἔξωτερικὴ τις αὐ-
τῶν ἐκδήλωσις ἐπιδεικτικῆ μαθηματικῆς καταμετρήσεως, νομίζο-
μεν ὅτι ὡς τοιοῦτον ἀκριβὲς μέτρον τοῦ ἐνδιαφερόντος τῆς πα-
ρούσης γενεᾶς πρὸς τὰ ἔργα τῆς προηγηθείσης δύναται νὰ χρη-
σιμεύσῃ ἢ μνηνιαία δωδεκάδραχμος ἀποζημίωσις, ἢν καταβάλλει
τὸ ἔθνος εἰς τὴν μητέρα τοῦ Διάκου διὰ τὴν ὀπτησιν τοῦ υἱοῦ
τῆς. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐκφραλισθέντων τούτων κέντρων ἂν με-
ταβῶμεν εἰς αὐτὴν τὴν κοιτίδα τοῦ ἀρματωλισμοῦ, πολὺ φοβού-
μεθα μὴ εὐρωμεν καὶ ἐν Ἡπείρῳ τὰ πράγματα καὶ τὰ αἰσθήματα
ἱκανῶς μεταβληθέντα. Οἱ ἀρματωλοὶ καὶ κλέφται ἀπετέλουν ἐκεῖ
εἰδὸς τι στρατιωτικῆς ἀριστοκρατίας καὶ ἐνόπλου φρουρᾶς τῆς κι-
βωτοῦ τῶν ἐθνικῶν ἐλπίδων. Ἄλλ' ὁλόκληρος ἢ τάξις αὕτη μετη-
νάστευσεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀγῶ-

ποῦντας, σπεύδομεν εὐθύς νὰ προσθέσωμεν ὅτι τοῦτο ἀποδίδομεν οὐ μόνον εἰς τῆς ποιήσεως τὴν ὑπεροχὴν, ἀλλὰ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῆς δημῶδους γλώσσης, ἀποτεινομένης ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν καρδίαν δι' ἤχων, τοὺς ὁποίους συνειθίσασμεν παιδιόθεν νὰ συνδέωμεν μετὰ συγκινήσεων καὶ αἰσθημάτων, ἐνῶ τὸ ποικίλον χρῶμα σολοικισμῶν καὶ ξενισμοῦ, ὅπερ καλεῖται καθαρῆουσα, ἀποτείνεται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς μόνην τὴν διάνοιαν, ἣτις τέρατα δὲν χωνεύει. Ἄλλ' οὐδὲ παρ' αὐτῷ τῷ Βαλαωρίτῃ θαυμάζομεν ὡς ἀρετὴν τὴν τερατολογίαν, θεωροῦντες ἀπεναντίας τὴν πιθανότητα καὶ συμμετρίαν ὡς ἀπαραίτητα συστατικά παντὸς τελείου καλλιτεχνήματος· ἐκ τούτου ὅμως ἀδικον ἤθελεν εἶναι νὰ συμπεράνη τις ὅτι, καὶ ἐν ἑλλείψει τῆς τοιαύτης τελειότητος, δὲν δύναται νὰ ἔχη ἔργον ἀξίαν, καὶ μάλιστα μεγάλην. Οἱ κάλλιστοι πίνακες τοῦ πρώτου ἴσως τοῦ αἰῶνος ζωγράφου Εὐγενίου Delacroix καὶ πάντα ἀνεξαίρετως τὰ ἔργα τοῦ Ἰσπανοῦ Γότια παριστῶσι συμπλέγματα ἀνθρώπων οἴτινες, ἂν ἐλάμβανον ἐκ θαύματος ζωὴν, οὔτε ἐπὶ ἴσων σκελῶν ἤθελον δυνηθῆναι νὰ στηριχθῶσιν οὔτε εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον νὰ συγκύψωσι τοὺς δύο συγκρότως ὀφθαλμούς. Ἄλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες τοῦ Ρουβένς εἶνε κολοσσοὶ σαρκός, καὶ αἱ Παναγαίαι τοῦ Κικαβούη πυραμίδες ὀστέων καὶ πλείστων ἄλλων πάσης ἐποχῆς καλλιτεχνῶν τὰ ἔργα, κρινόμενα κατὰ τοὺς στοιχειώδεις κανόνας τῆς πλαστικῆς καὶ τῆς ἀνατομίας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος πρέπει ἕξ ἅπαντος νὰ παραρραδοθῶσιν εἰς τὸ πῦρ. Εἰς τοιαύτην μόνον πυράν, ἂν εὐρεθῆ ποτε Ἡρόστρατος στέργων νὰ τὴν ἀνάψη, δυνάμεθα νὰ ῥιψώμεν μετὰ τῶν ποιημάτων τοῦ Βίκτωρος Οὐγῶ, τοῦ Ἰμμερμαν, καὶ τοῦ Φεοφίλου Γωτιέ καὶ τοὺς στίχους τοῦ Βαλαωρίτου. Καὶ τότε ὅμως οὐχὶ ἅπαντας, διότι πολλαχοῦ ἢ ἔμφυτος τῷ Ἑλληνι πλαστικότης ὑπερισχύει τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Οὐγῶ, καὶ ἀντὶ δραματοῦ μεταφορῶν μεταχειρίζεται ὡς ὁ Ὀμηρος καὶ ὁ Δάντης μίαν μόνην. Τότε δὲ πρὸ πάντων ἀρέσκει ἡμῖν τὸ ᾄσμα τοῦ Λευκαδίου. Τοιαύτη εἶνε ἡ πρώτη στροφή τοῦ *Μνημοσύνου* τοῦ Στεφάνου Μεσσαλά:

Ἔργονε ὁ Χάρος, ἄργονε τῆ γῆ ποῦ τότε τρέμει.
Τ' αὐλάκια του εἶνε μνήματα, τὰ μαῦρά του τὰ βῶδια
Φυσομανοῦν στὸ κέντημα τῆς ἀσπλαγχνῆς βουκέντρας.

Τοιοῦτοι καὶ οἱ ἔναυλοι ἐν πάσῃ μνήμῃ τέσσαρες πρώτοι στίχοι τῆς «*Φροσύνης*»:

Ἐπέσανε τὰ Γιάννινα σιγὰ νὰ κοιμηθοῦνε,
Ἐσβύσανε τὰ φῶτά τους, ἐκλείσανε τὰ μάτια,

Ἡ μάνα σφίγγει τὸ παιδί βαθεῖα στὴν ἀγκαλιά της,
Γιατ' εἶνε χρόνοι δύστυχοι καὶ τρέμει μὴ τὸ χάση.

Τοιαύτη καὶ δλόκληρος ἡ προτελευταία τοῦ ποιήματος στροφή, ἣτις ἔπρεπε νὰ εἶνε τελευταία:

Κάμνει στεφάνια τὸ νερὸ ποῦ ἐκτείνονται, πλαταίνουν,
Καὶ στὰ ποδάρια τοῦ Ἄλῃ νὰ ξεψυχῆσουν πγαίνουν.
Ἀὐτὸ καὶ τὸ κύμα τῆ νεκρῆ σὰ νύφη του ἀγκαλιάζει
Καὶ μὲ στεφάνια ἀπὸ νερὸ τὸ γάμο του γιορτάζει κτλ.

Οὐχὶ βεβαίως ἄφογον κατὰ τὴν γλώσσαν καὶ τὴν στιχουργίαν, ἀλλ' ἀπαράμιλλον κατὰ πατριωτικὸν αἰσθημα, φαίνεται ἡμῖν καὶ τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ αὐτοῦ ποιήματος:

Πόσαις φοραῖς ἀπὸ μακρὰν ἀνήλικο παιδάκι,
Μὲ δακρυσμένο βλέφαρο, μ' ἀπόκρυφην ἐλπίδα,
Ὁ δύστυχος ἐκύτταξε τὴν καταχνιά τοῦ Πίνδου·
Μοῦ ἐφάνετο πῶς ἦτανε καπνὸς ἀπὸ τουφέκι
Κ' ἐπρόσμενα, κ' ἐπρόσμενα ν' ἀκούσω τὴ βοή του!

Ἄλλ' ἀφοῦ τοσαῦτα εἶπομεν περὶ τοῦ ἀκράτου ῥομαντισμοῦ τοῦ ποιητοῦ, μὴ στέργοντος νὰ ψαλλιδίσῃ τῆς φαντασίας του τὰ περὰ, ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴ παραθέσωμεν ἀπόγευμα καὶ τῆς τοιαύτης ἐμπνεύσεως, πρὸς τοῦτο δὲ ἐκλέγομεν τοὺς στίχους, τῶν ὁποίων αὐτὸς ὁ ποιητὴς συνίστα ἡμῖν ἐπιμόνως διὰ τῆς τελευταίας ἐπιστολῆς του τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν παραβολὴν πρὸς ὁμοίαν εἰκόνα ἐν τῷ «Κανάρη» τοῦ ἀπομονωθέντος σήμερον Παράσχου:

Βλαχάβα, ποιὸς σ' ἐγέννησε, ποιὰ μάνα, ποιὸς πατέρας;
Ὁ Ὀλυμπος ἀγάπησε τὴν ὄμορφη τὴν Ὄσσα...
Μιὰ νύχτα ἦταν ἀνοιξή, χαρὰ θεοῦ, γαλήνη...
Κρυφομιλοῦνε τὰ βουνά, ὀλονυχτῆς ὄρατιῶνται.
Καὶ σὰν ἐβγήκε ὁ Αὐγερινὸς κ' ἀρχίσανε τὰ ῥόδα
Νὰ ξεφυτρώνουν τῆς αὐγῆς ψιλὰ στὰ κορφοβούνια,
Ὁ Ὀλυμπος ἐκύτταξε τὴν ὄμορφη τὴν Ὄσσα,
Τὴν εἶδε ποῦ κοιμῆνιζε σὰν νεοσπαλὴ παρθένο,
Καὶ γέρνει, γέρνει τὴν κορφὴ καὶ τὴ φιλεῖ στὸ στόμα,
Κι' εὐθύς μ' ἐκεῖνο τὸ φιλεῖ, ποῦναι ζωὴ καὶ φλόγα,
Ἀνάφτου, ζωντανεύουνε τῆς νεοσύνης τὰ σπλάγγνα,
Καὶ δὲν ἐπέρασε καιρὸς, χρόνοι πολλοὶ καὶ μῆνες,
Ἦ ἀκούστηκε σὰ μιὰ βοή μὲς τ' Ἄγραφα, τὸν Πίνδο,
Τ' ἀρματολοῦ τὸ πάτημα τοῦ φοβεροῦ Βλαχάβα.

Οὐδόλας ἀρνούμενοι τὸν ἰδιόρρυθμον ῥομαντισμὸν τῆς ἀνωτέρω ὀπτασίας, ὁμολογοῦμεν ἐν τούτοις ὅτι πολὺ μᾶλλον τῶν τοιούτων ἀχλινώτων πτερυγισμάτων ἀρέσκουσιν ἡμῖν παρὰ Βα-

λαωρίτη οἱ εὐαριθμοὶ ἐκείνοι στίχοι, περὶ ὧν ἐπιτρέπεται τῷ τεχνικῶν νὰ διστάζη, ἂν εἰς τὴν ῥομαντικὴν πρέπει ἢ τὴν κλασσικὴν κειμηλιοθήκην νὰ τοὺς ἀποθέσῃ. Προκειμένου δὲ καὶ μεταξὺ τούτων νὰ ἐκλέξωμεν, ἠδέλομεν προτιμήσῃ ἀδιστάκτως τὰς τροφάς, δι' ὧν περιγράφεται ὁ ἵππος τοῦ Ἀλῆ, ἀποτελούσας τὸ στιλπνότερον ἴσως τῆς βαλαωριτείου ποιήσεως κομβολόγιον μαργαριτῶν :

Ἀκούει τὸν πόλεμον καὶ γλημητάει,
Γ' αὐτιά του τέντωσε, ἄγρια τηράει.
Ὀλόρθ' ἢ χήτη του, ὀλόρθ' ἢ ὄρα,
Διγίαι τὸ σῶμά του σὰν τὴν ὄχειά κτλ.

Πάντες οἱ κριτικοὶ ἐθαύμασαν τὴν ἐπινόησιν τοῦ Ὀμήρου, ὅστις ἀντὶ νὰ περιγράψῃ ὁ ἴδιος τὸ κάλλος τῆς Ἑλένης, ἐξεικόνισεν αὐτὸ ἐμμέσως διὰ τοῦ νεανικοῦ πόθου, ὃν ἡ θέα τῆς γυναικὸς ἀνῆψεν εἰς τὰ στήθη τῶν γερόντων τῆς Τρωάδος. Ἄλλ' οὐδ' ἡ ὀμηρικὴ αὕτη καλλονὴ ἐλλείπει ἀπὸ τῶν θαυμασιῶν τούτων τροφῶν. Ὡς οἱ Τρωαδίται τὴν Ἑλένην, οὕτω καὶ οἱ Σουλιῶται ἔτρωγον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ἄλογον τοῦ Ἀλῆ :

Ὁ Λάμπρος τῶβλεπε κι' ἀπὸ τῆ ζήλια
Κρυφὰ ἀναστέναξε, δαγκάει τὰ χεῖλια.
« Ἄτι περίφανο νὰ σ' εἶχα γὼ
Μέσα 'ς τὰ Γιάννινα ἦθελα μπῶ ! »

Πρὸς τὸ ὑπερήφανον τοῦτο ἄτι ἓνα μόνον ἵππον γνωρίζομεν δυνάμενον νὰ συγκριθῆ, τὸν τῆς Γραφῆς, ὅστις ἀκούων κἀκεῖνος τὸν πόλεμον, *γανριᾶ, ἐμπορεύεται εἰς πεδίον καὶ σάλπιγγος ἠχούσης ἐρεῖ Ἐῶγε !* »

Ἐν ἀρχῇ τοῦ « Ἀστραπόγιαννου » εὐρίσκομεν ἑτέραν οὐχ' ἦττον ἐναργῆ ὁμοιότητα πρὸς τὴν θαυμασθεῖσαν εἰκόνα τῶν *Ψαλμῶν « ἡ ὁδὸς αὐτοῦ σκότος καὶ ὀλισθηρὰ καὶ ἄγγελος διώκων αὐτόν »*. Οὕτως ἐδιώκετο ἐν ζοφερᾷ νυκτὶ ἐπὶ ἀτραποῦ ἐκ τοῦ αἵματος ὀλισθηρᾶς καὶ ὁ δυστυχὴς Λαμπρέτης ὑπὸ σπείρας Ἀλβανῶν :

Τὸ αἷμά του ἔβαφε τὸ μονοπάτι.
Ἐμπρὸς τρισχότειδο καὶ πίσω ἔχθροί.

Ὡς τοῦ Σολωμοῦ καὶ ἐν γένει τῶν ἑπτανησίων ἔχει ἐνίοτε καὶ τοῦ Λευκαδίου ἢ ποιήσεις συγγενείαν τινα πρὸς τὸν Δάντην. Ἐν τῷ τρίτῳ ἄσματι τῆς « Φροσύνης » παριστάμεθα εἰς βδελυρὰν σκιηὴν εὐθύμων Διάπηδων, διασκεδαζόντων δι' ἀνθρωπίνων

λειψάνων καὶ ποδοκοιλούντων νεοκόπους κεφαλὰς. Ἐνῶ οὕτω παίζουσιν οἱ πατέρες, τ' ἄξια τούτων τεκνία ἀμιλλῶνται,

Ποῖο κεφαλαῖς περσότερες σκληρὰ νὰ πρωταρπάξῃ,
Γιὰ νὰ ταῖς βάλῃ ἐπανωταῖς νὰ κτίσῃ πυραμίδα.
Ποῖο δέρνει τοὺς συντρόφους του μὲ σκοτωμένῳ χέρι.

Εἰσελθόντος δὲ εἰς τὴν αὐλὴν τυφλοῦ γέροντος νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην, ῥίπτουσι τὰ λυκόπουλα ταῦτα εἰς τὴν τρέμουσαν ἐκ τοῦ ψύχους παλάμην του ἀναμμένον ἀνθρακα καὶ τεμάχιον πτώματος,

Καὶ τότε διώχνουν σκούζοντας : « Ψῆσέ το νὰ χορτάσῃς ! »

Διὰ τοιαύτης σειρᾶς εἰκόνων ἐφρόντισε καὶ ὁ Δάντης νὰ προδιαθέσῃ τὸν ἀναγνώστην πρὶν ἢ ἐπιφωνήσῃ τὸ πολύκροτον ἐκεῖνο.

O Pisa vituperio delle genti !

Ὁ δὲ ἀναγνώστης τῆς « Φροσύνης » καὶ μόνος ἐν ἐλλείψει τοῦ ποιητοῦ ἠθέλεν ἀναρᾶξῃ,

Γιάννινα, μαῦρα Γιάννινα, πῶς σᾶς βαστάει ὁ κόσμος !

Τοιαύτη εἶνε ἡ βαλαωριτείου ποιήσις, σπανίως μὲν ἴσως ἐκτυλίσσουσα μακρὰς σειρὰς τελείων στίχων, ἀλλ' ἔτι σπανιώτερον ἐμπνεύσεως καὶ δυνάμεως ἐνδεής. Ἡ δύναμις μάλιστα ἀποτελεῖ τὸ ἐναργέστερον αὐτῆς χαρακτηριστικόν. Πάσης ἀρετῆς ὑπαρχουσι βεβαίως διάφοροι βαθμοί, ὡς καὶ ἄνισα τὸ ὕψος ὁμογενῆ δένδρα· οἰαδήποτε ὅμως καὶ ἂν ὑποτεθῆ τοῦ ποιητικοῦ ἀναστήματος ἢ διαφορὰ, νομίζομεν ὅτι ὁ ψάλτης τῆς *Φροσύνης* δικαιοῦται νὰ συγκαταταθῆ μετὰ τοῦ διδασκάλου του Βίκτωρος Οὐγὼ εἰς τὴν γενεάν τῶν μεγαλοστόμων αἰοιδῶν. Ἄν ζήσας ἐν ἀτυχεστάτῃ μεταβατικῇ ἐποχῇ, ἥτις οὔτε ἰδανικὸν οὔτε κἂν γλῶσσαν ἔχει, δὲν ἠδυνήθη νὰ κληροδοτήσῃ ἐφάμιλλόν τι τῶν *Φθινοπωρινῶν φύλλων* καὶ τῶν *Ἀνατολικῶν ἄσμάτων*, ἀφ' ἐτέρου ἀναδεικνύεται πολλάκις ἐν ἀτελεστέροις ἔργοις ἀνώτερος κατὰ τὸ αἶσθημα τοῦ μεγαλορρήμονος Γαλάτου. Οἱ τοσαύτας ὁμοιότηας ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους δύο οὗτοι ποιηταὶ διαφέρουσι κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν Οὐγὼ εἶνε ἐξ ὅλων τῶν ποιητῶν τῆς ἐσπερίας ὁ ἐλάχιστος παθῶν ἐκ τῆς ἀπελπιστικῆς νόσου, ἥτις νέμεται σήμερον πᾶσαν ὄντως ποιητικὴν καρδίαν, ὁ δὲ Βαλαωρίτης ὁ μόνος ἴσως βασανισθεὶς ὑπ' αὐτῆς μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

Ἐνώπιον ἡμῶν ἔχομεν τριακοντασέλιδον ἐπιστολήν του, τὴν ποιητικὴν ἴσως αὐτοῦ διαθήκην, ἣν περαίνει ὡς ἀκολούθως¹: «Ὁ Bouchut περιέγραψε μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας τὸ νέον νόσημα τοῦ αἰῶνος *νευροσισμὸν* (nevrozisme), τοῦ ὁποίου πρῶτα θύματα εἶνε οἱ ποιηταί.... Αἰσθάνομαι ὅτι νόσος βαρυτάτη, ἀλλόκοτος, ἀθεράπευτος, εἶνε αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἢ ποιητικὴ διάθεσις. Πᾶσα στιγμὴ ἐμπνεύσεως εἶνε δι' ἐμὲ στιγμὴ παραφροσύνης καὶ ὅλος ὁ ὄργανισμὸς μου πάσχει δεινῶς ἐκ τῆς πυρακτώσεως τῆς φαντασίας. Οἱ καρδιακοὶ παλμοί, οἵτινες θὰ μὲ φέρουν ὀγλήγωρα εἰς τὸν τάφον, εἶνε τὸ μόνον μου κέδος ἐκ τῆς ποιητικῆς διαθέσεως». Καὶ πρὸς τῆς ἐξομολογήσεως ὅμως ταύτης, πολλὰς ἠσθάνθημεν ἀναγινώσκοντες τοὺς στίχους του, ὅτι ἦσαν ἐκ τῶν πληρονομένων ἀκριβῶς κατὰ τὸν πεζὸν τοῦτον αἰῶνα, ὅτε ὁ ποιητὴς δὲν εἶνε ὡς πρὶν αἰόλειος λύρα ἠχοῦσα ἐκ τῆς περιπνεύσεως αὔρας, ἀλλ' ἀναγκάζεται ν' ἀνασκάψῃ τὰ σπλάγγνα του πρὸς ἀνεύρεσιν ποιητικῆς ἰκμάδος. Τοῦτο δὲ δύναται νὰ ῥηθῆ πρὸ πάντων περὶ τοῦ ψάλτου τῆς *Φροσύνης, ὅστις* πλὴν τῆς ἡλικίας οὐδὲν εἶχε κοινὸν οὔτε ὡς ἀνθρώπος οὔτε ὡς ποιητὴς πρὸς τὴν παροῦσαν γενεάν. Ὅπως ἐν τῷ ποιήματι του ἐκνοφώρησεν ἢ Ὅσσα εἰς τὰ σπλάγγνα της τὸν Βλαχάβαν *χρονοὺς πολλοὺς καὶ μῆνες*, οὕτως ἠθέλει τις εἰπεῖ ὅτι ἀνέβαλλε καὶ ἡ μήτηρ του νὰ γεννήσῃ αὐτὸν ἡμῖς τὸν τὸνλάχιστον αἰῶνα, ὅτε ἦτο πλέον ἀναχρονισμὸς. Ἀληθεῖς σύγχρονοι τοῦ ἐρημίτου τῆς Μαδουρῆς ἦσαν οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἀνασκαφέντες ἀρματωλοὶ καὶ κλέφται μετ' ὧν συνέζη ἐν διενεκεῖ ὄνειρῳ. Πρὸς δὲ τοὺς σήμερον ἀνθρώπους οὐδέποτε ἦλθεν ἡ Μοῦσα του εἰς ἐπαφήν, ἀλλ' ἀπαξ μόνον ἢ πυγμὴ του. Πολὺ ἐν τούτοις φοβούμεθα ὅτι ὁ ποιητικὸς ἀντιπρόσωπος γενεᾶς τινος δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐμφορῆται αἰσθημάτων εὐγενεστέρων τῶν ἐλικρατούντων περὶ αὐτόν, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ αἰσθάνεται ζωηρότερον τῶν ἄλλων ὅσα αἰσθάνονται ὅλοι. Ἄν ἀκμαία ἐμπνευσις καὶ πλοῦτος φαντασίας θεωρηθῶσιν ἀρκοῦντα ὅπως ὀνομασθῆ τις ἐθνικὸς ποιητὴς, τοιοῦτον βεβαίως πρέπει ν' ἀναγορεύσωμεν τὸν Βαλαωρίτην· ἂν ὅμως ἀπαιτῆται πλὴν τούτου καὶ νὰ διηγήσῃ αἰσθημάτων ζῶντα ἐν πάσῃ καρδίᾳ, ἡμεῖς τότε πταίομεν καὶ οὐχὶ ἐκεῖνος, ἂν ἐλλείπη ἀπὸ τῶν ποιημάτων του τὸ τελευταῖον τοῦτο, καὶ μόνον τοῦτο τὸ προσόν.

Τ Ε Λ Ο Σ

1) Τὴν ἐπιστολήν ταύτην δὲν κρίνομεν εὐλογον νὰ δημοσιεύσωμεν, μὴ προφθάσαντες νὰ ζητήσωμεν τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν, καὶ ὡς περιέχουσαν πλὴν τῶν γενικῶν καὶ πλείστας περὶ ζῶντων προσώπων κρίσεις.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΙ ἀπὸ ἑλοὺς τοὺς λογογράφους μας
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ
 εἰς 120 τόμους δευτέ-
 ρους ἀξίας δραχ. 315 μὲ 10 Δραχ. κατὰ μῆνα

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΑΙΣΧΥΛΟΥ	ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ
Πέρσαι, Μετάφρ. Ἰωάννου Ζερβού 1.50	Χαρακτήρες, Μετάφρ. Μ. Σιγούρου 1.—
Ἀγαμέμνων, Μετάφρ. Ἰ. Γουπάρη 1.50	ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ
Εὐμενίδες, Μετάφρ. Ἰω. Γουπάρη 1.50	Πελοπον. πόλεμ. Μτ. Ἰ. Ζερβού, τ. 4 10.—
Χορηφοὶ, Μετάφρ. Ἰω. Γουπάρη 1.50	ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ
Προμηθεὺς Δεσμώτης, Μετ. Ἰ. Ζερβού 1.50	Ἄσπαστα, Μτ. Ἰω. Κονδυλάκη, τόμ. 6 18.—
Ἐπιτὰ ἐπὶ Θήβας, Μετ. Ἰω. Γουπάρη 1.50	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
Ἰκέτιδες, Μετάφρ. Μ. Αὔγεση 1.50	Ἀθηναίων Πολιτεία, Μετ. Ἰω. Ζερβού 3.—
Ὀλοκλήρης ὁ Αἰαχύλος εἰς 7 τόμους 10.50	Ἠθικά Νικομάχεια, Μετ. Κ. Ζάμπα 5.—
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ	Περὶ Ψυχῆς, Μετάφρ. Π. Γρατσιάνου 3.—
Ἀντιγόνη, Μετάφρ. Κ. Χρηστομάκου 1.50	Μικρὰ Φυσικά, Μετ. Π. Γρατσιάνου 5.—
Τραχίνια, Μετάφρ. Ἀ. Καμπάνη 1.50	ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Οἰδίπους Τύραννος, Μετ. Ἀ. Καμπάνη 1.50	Οἱ Ῥαίσις Ὀλυνθιακοί, Μτ. Ν. Γυνοπούλ. 1.—
Φιλοκλήτης, Μετάφρ. Ἀ. Καμπάνη 1.50	Ὁ περὶ σταφάνου λόγος, Μ. Γυνοπούλ. 2.—
Αἴας, Μετάφρ. Κ. Βάρναλη 1.50	Ὁ τίσεως φιλιππικῶν, Μτ. Γυνοπούλ. 1.50
Ἠλέκτρα, Μετάφρ. Μ. Αὔγεση 1.50	ΠΛΑΤΩΝΟΣ
Οἰδίπους ἐπὶ Κολ. Μ. Ἠλ. Βουτιερίδου 1.50	Εὐθύφρων, Μετ. Ἀλ. Μωραϊτίδου 1.20
Ὀλοκλήρης ὁ Σοφοκλῆς εἰς 7 τόμους 10.50	Ἀπολογία Σωκράτη, Μτ. Ἀ. Μωραϊτίδου 1.50
ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ	Κρίτων, Μετάφρ. Ν. Γυνοπούλου 0.80
Ἰφιγένεια ἢ ἐν Ταύρ. Μτ. Κυριακίση 1.50	Φαίδων, Μετάφρ. Κ. Ζάμπα 2.50
Ἰαπόλλυτος ὁ Στεφαν. Μτ. Ἀ. Τανάγρα 1.50	Κρατύλος, Μετάφρ. Κ. Ζάμπα 2.50
Φοίνισσαι, Μετάφρ. Ν. Ποριώτη 1.50	Θεαίτητος, Μετάφρ. Κ. Ζάμπα 3.—
Ἀλκίσις, Μετάφρ. Γ. Τσοκοπούλου 1.50	Σοφοκλῆς, Μετάφρ. Κ. Ζάμπα 2.50
Βάκχαι, Μετάφρ. Κ. Βάρναλη 1.50	Πολιτικός, Μετάφρ. Κ. Ζάμπα 2.50
Μήδεια, Μετάφρ. Ἀ. Τανάγρα 1.50	Παρμενίδης, Μετάφρ. Π. Γρατσιάνου 2.—
Ἰκέτιδες, Μετάφρ. Ν. Ποριώτη 1.50	Φίληβος, Μετάφρ. Κ. Ζάμπα 2.50
Κύβληψ, Μετάφρ. Γ. Τσοκοπούλου 1.50	Συμπόσιον, Μετ. Ν. Κουντουριάνου 2.50
Ἴων, Μετάφρ. Π. Δημητριοπούλου 1.50	Φαίδρος, Μετάφρ. Κ. Γούναρη 2.—
Ἀνδρομάχη, Μετάφρ. Γ. Τσοκοπούλου 1.50	Ἀλκιβιάδης Α' καὶ Β', Μτ. Καζαντζάκη 2.50
Ἠλέκτρα, Μετάφρ. Ἀ. Τανάγρα 1.50	Ἰπταρχος Ἀντερρασταί, Μετάφρ. Κ. Κωνσταντινίδου 0.80
Ἡρακλῆς μαινόμενος, Μετ. Κ. Βάρναλη 1.50	Χαρμίδης, Μετάφρ. Ἀ. Καμπάνη 0.80
Ἰφιγένεια ἢ ἐν Αὐλίδι, Μτ. Ἰ. Φαγιαῖδ 1.50	Δόξης, Μετάφρ. Ἀ. Καμπάνη 1.—
Ἡρακλεΐδα, Μετάφρ. Κ. Βάρναλη 1.50	Λύσις, Μετάφρ. Ἀ. Καμπάνη 0.80
Ῥήσος, Μετάφρ. Ἀ. Καμπάνη 1.50	Εὐθύδημος, Μετάφρ. Ἰω. Γουπάρη 1.50
Ἐλένη, Μετάφρ. Ἀ. Καμπάνη 1.50	Πρωταγόρας, Μετάφρ. Ἀ. Φιλαδέλφους 2.—
Ὁρέστης, Μετάφρ. Ἰω. Ζερβού 1.50	Γοργίας, Μετάφρ. Ἀλ. Φιλαδέλφους 3.—
Ἐκάρη, Μετάφρ. Ν. Ποριώτη 1.50	Μένων, Μετάφρ. Χ. Παπαντωνίου 1.50
Τρωάδες, Μετάφρ. Ἀ. Καμπάνη 1.50	Ἰππίας μείζων καὶ ἐλάσσων, Μτ. Ζάμπα 2.50
Ὀλοκλήρης ὁ Εὐρυπίδης εἰς 19 τόμους 28.50	Μενέξενος, Μετάφρ. Ἰω. Ζερβού 1.—
ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ	Πολιτεία, Μετ. Ἰω. Γουπάρη, τόμοι 2 6.—
Εἰδύλλια, Μετάφρ. Ἰω. Πολέμη 2.—	Τίμαχος, Μετάφρ. Π. Γρατσιάνου 3.—
ΟΜΗΡΟΥ	Κριτίας, Μετάφρ. Ἀ. Χαροκόπου 1.—
Ἰλιάς, Μτ. ἔμμετρ. Ἰ. Ζερβού, τόμ. 6 6.—	Νόμοι καὶ Ἐπινομίς, Μετ. Ζάμπα, τόμ. 2 8.—
Ὀδύσσεια, Μτ. ἔμμ. Ἰ. Πολυλά, τόμ. 6 6.—	Ἐρμύδακος Ἀχιλλεύου, Μτ. Μάνεση 1.—
ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ	Δημόδοκος — Σίσυφος — Κλειτοφάν — Ἴων — Μίλας, Μετ. Ν. Καζαντζάκη 2.—
Ἐκκλησιαζούσαι, Μτ. Π. Δημητριοπούλου 2.—	Θεαίτητος — περὶ Δικαίου — περὶ Ἀρετῆς, Μετάφρ. Λημπεροπούλου 0.80
Ὄρνιθες, Μετ. Π. Δημητριοπούλου 3.—	Ἐπιστολαὶ καὶ Ὅροι, Μετ. Κ. Ζάμπα 2.—
Βάντραχοι, Μετ. Π. Δημητριοπούλου 3.—	Ὀλοκλήρης ὁ Πλάτων εἰς 83 τόμους 65.70
Λυσιστράτη, Μετ. Π. Δημητριοπούλου 2.—	ΗΡΩΔΟΤΟΥ
Νεφέλαι, Μετ. Π. Δημητριοπούλου 2.—	Μεῦσαι, Μετ. Ἀ. Σκαλίδου, τόμ. 4 12.—
Ἀχαρνῆς, Μετάφρ. Μ. Αὔγεση 2.50	ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
Ἰσπτις, Μετάφρ. Μ. Αὔγεση 2.50	Βίοι Παράλληλοι, Μτ. Ἀ. Ραγκαβῆ, τ. 10 30.—
Σοφιστῆς, Μετάφρ. Μ. Αὔγεση 2.50	ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ
Εἰσήγη, Μετάφρ. Μ. Αὔγεση 2.50	Ἐγχειρίδιον, Μετ. Ἀ. Καμπάνη 0.80
Πλοῦτος, Μετάφρ. Μ. Αὔγεση 2.50	
Θεσμοφοριάζουσαι, Μετ. Μ. Αὔγεση 2.50	
Ὀλοκλήρης ὁ Ἀριστοφάνης εἰς 11 τόμ. 27.—	
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ	
Ἀπομνημονεύματα, Μετ. Κ. Βάρναλη 2.50	
Κύρου Ἀνάβασις, Μ. Ἀ. Ἀναστας, τόμ. 2 5.—	

Διὰ τοὺς ἀγοράζοντας τὴν ἐπιτολήν τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων τὸ δέκατον ἐλάχιστον τόμον δευτέρου ἀξίας δραχ. 1.—

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

Ὁ μέγιστος τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων τραγικῶν ποιητῶν διὰ τὴν ἰσχυρὰν δραματικότητά, τὸ βαθὺ καὶ σιγὰ προφητικὸν τῆς σκέψεως, τὴν λυρικὴν ἔξαρσιν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν τῆς ἐνοίας καὶ τοῦ ἤθους. Αἱ τραγωδίαι του ἀπόστολοι εἰς σύνθεσιν καὶ πλοκὴν ἐπέχουν συνάμα ἰσχυρὰν τὴν ἀσθησὶν καὶ τὴν ψυχολογίαν τοῦ φρονιμοῦ, ὥστε δυνατός εἰς αὐτὰς ἐγκλιεῖται ὁ παλμὸς τῆς ζωῆς. Τοιοῦτος ὁ Αἰσχύλος, ἀποτελεῖ τὴν τελειοτέραν ποιητικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ μεγαλείου.

Ἀγαμέμνων, τὸ πρῶτον δράμα τῆς Τροίλιας «Ὁρέστεια», ἀγαφρόμενον εἰς τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος ὑπὸ τῆς σύζυγος του καὶ τοῦ ἐραστοῦ αὐτῆς. Ἡ σκηνὴ τῆς προφητικῆς Κασσάνδρας, ὀδυρομένης, κρίνεται ὡς μία τῶν τραγικωτέρων τοῦ παγκοσμίου θεάτρου. Δρ. 150

Χορηφόροι, τὸ δεύτερον δράμα τῆς «Ὁρέστειας», περιέχον τὴν κυρίαν πρᾶξιν, τὴν μητροκτονίαν τοῦ Ὁρέστου, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται τὸ ἠθικὸν πρόβλημα τῆς Τροίλιας. Μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἀδελφῶν Ἠλέκτρας καὶ Ὁρέστου, καὶ μετὰ θρήνον ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ τάφου, θανατώνει τὸν Αἰγισθον καὶ τὴν μητέρα του ὁ Ὁρέστης, τότε δὲ ὁ νοῦς του σαλεύεται, τὰ φάσματα τῶν Ἑρινύων τὸν καταδιώκουν καὶ φεύγει ἐξοριστός. Δρ. 150

Εὐμενίδες. Βατυλίσσονται εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου ὁ Ἀπόλλων ἀποκοιμίζον τὰς Ἑρινύας φυγαδεύει τὸν Ὁρέστην, καὶ κἀπὶν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀθηνᾶς δικάζεται ὁ μητροκτόνος ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἀπαλλάσσεται τῆς ποινῆς τοῦ φόνου. Δρ. 150

Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. Ἀναφέρεται τὸ δράμα εἰς τὴν τραγικὴν μοῖραν τῶν δύο υἱῶν τοῦ Οἰδίποδος, οἱ ὅποιοι, μονομαχοῦντες διὰ τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν, ἀλλήλοφονεῦνται. Ὁ ὕμνος τῶν Ἑρινύων καὶ ὁ παθητικώτατος θρήνος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τῆς Ἴσμήνης εἶναι ἐκ τῶν λυρικωτέρων τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Δρ. 150

Ὁ «Ἀγαμέμνων», αἱ «Χορηφόροι», αἱ «Εὐμενίδες» καὶ οἱ «Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας» μετεφράσθησαν εἰς στίχους ἀριστοτεχνικούς, με φιλολογικὴν ἀκριβείαν καὶ με δύναμιν ὕφους ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Γρυπάρη.

Πέρσαι. Ἀποτελοῦν ὕμνον τῶν ἑλληνικῶν νικῶν κατὰ τοῦ Πέρσου. Ἡ μεγαλοπρεπὴς ἀφήγησις τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας κρῖνεται ὡς μοναδικὸν ὑπόδειγμα ἐπιλογορικῆς περιγραφῆς, τὰ δὲ χορικά θανατίζονται διὰ τὴν ἠχητικὴν πρὸς τὴν ἐννοίαν ἐναρμόνισιν. Δρ. 150

Προμηθεὺς Δεσμώτης, τὸ πλέον μεγαλεπήβολον καὶ ὑψηλότερον, παρουσιάζον τὸν Προμηθεῖα προσηλοῦμένον ἐπὶ τοῦ Κανκάσου κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπερτάτου θεοῦ καὶ πρὸς τιμωρίαν τῆς φιλάνθρωπιᾶς του. Τὸ Κράτος τοῦ Διὸς καὶ ἡ Βία προσωποποιούμενα, ὁ Ἥραϊστος, αἱ Ὀκεανίδες Νύμφαι, ὁ Ἔρμης, ὁ Ὀκεανὸς, ἡ Ἴο καὶ ὁ Προμηθεὺς, ὅλοι δρώντες ἀνθρωπίνως καὶ παθητικῶς, διατηροῦσιν ἐν τούτοις πλήρως τὸ θεῖον μεγαλεῖον. Δρ. 150

Αἱ μεταφράσεις τῶν «Περσῶν» καὶ τοῦ «Προμηθεὺς Δεσμώτου», φιλολογικαὶ καὶ ἔμμετροι, ἀνηχοῦσι τὸν πρωτοτύπου τὸν ῥυθμὸν, ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Ζερβού.

Ἰκέτιδες. Βασίζονται ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς παραδόσεως καὶ ἐξυμνοῦν τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ φιλόξενον τῶν Ἑλλήνων. Αἱ Δαναΐδες ἐξ Αἰγύπτου φεύγουσαι τὸν διὰ βίας γάμον φιλοξενοῦνται καὶ προστατεύονται ὑπὸ τῶν Ἀργείων, λυτρῶνται δὲ ἀπὸ τολμηθείσης ἀρπαγῆς. Ὑπέροχος, καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲ θαυμαστός, εἶναι ὁ λυρισμὸς τοῦ ἔργου. Δρ. 150

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Ἀπὸ τοὺς τρεῖς κορυφαίους Ἑλληνας τραγικούς ὁ πλέον προσιτὸς εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ σήμερον εἶναι ὁ Εὐριπίδης—δραματικός καὶ περιπαθῆς, φιλόσοφος δὲ συνάμα καὶ ψυχολόγος τῶν ἀνθρωπίνων ἀρετῶν καὶ ἐλαττωμάτων.

Ἀνδρομάχη εἰκονίζει θαυμασίως τὰ αἰσθήματα ζηλοτυπίας, μίσους καὶ στοργῆς. Ὁ Νεοπτόλεμος, χωρισθεὶς ἀπὸ τὴν Ἀνδρομάχην, νυμφεύεται τὴν Ἑρμιόνην, θυγατέρα τοῦ Μενελάου, ἣ ὁποία μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς Μενελάου συννενοεῖται νὰ φονεύσῃ τὸν ἀπὸ τοῦ πρώτου γάμου υἱὸν τοῦ συζύγου. Ὁ πάππος του Πηλεὺς τὸν σφῆζει, ἀλλ' ὁ Μενέλαος μ' ἐπιβουλήν φονεῖται τότε τὸν Νεοπτόλεμον. Δρ. 150

Ἄλκηστις. Κατὰ τοῦ θεοῦ τὸν ὄρον ὁ Ἄδμητος θά ἐλάμβανε τὴν ἀθανάσιαν, ἀν συγγενῆς του ἐθυσιάζετο πρὸς τοῦτο. Οἱ γονεῖς ἀποφεύγουν, ἀλλ' ἡ σύζυγος Ἄλκηστις προσφέρειται πρόθυμα νὰ θυσιασθῇ, παρέχουσα κορυφαίον παράδειγμα συζυγικῆς ἀφοσιώσεως. Δρ. 150

Τὴν Ἀνδρομάχην καὶ τὴν Ἄλκηστιν ἐμιέτρως μετέφρασε με κομψότητα καὶ ἀκριβείαν ὁ κ. Γ. Τσοκόπουλος.

Μήδεια εἶναι τὸ τραγικώτερον δράμα τοῦ Εὐριπίδου· τὸ πάθος τῆς ἐρωτικῆς ἐκδικήσεως εἰς τὸ ἔπακρον τῆς ἐκδηλώσεώς του. Προδοθεῖσα ἀπὸ τὸν Ἰάσονα ἡ Μήδεια καταπνίγει τὴν μητρικὴν στοργὴν καὶ φονεῖται τὰ δύο τέκνα των, διὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ. Δρ. 150

Ἠλέκτρα. Ὁ Ὁρέστης καὶ ἡ ἀδελφὴ του Ἠλέκτρα θανατώνουν τὸν φονέα τοῦ πατρὸς των Αἰγισθον καὶ τὴν μητέρα των Κλυταμνήστραν, συνεργῶν τοῦ πατρικοῦ φόνου. Ἡ κάθαρος διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ παρέχει ἐξάγνισιν τῶν μητροκτόνων. Δρ. 150

Ἰππόλυτος ἀπὸ τὰ νεωτεριστικώτερα ἔργα τοῦ Εὐριπίδου. Πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ συζύγου τῆς Θεσείας, τὸν Ἰππόλυτον, ἡ Φαίδρα αἰσθάνεται ἀνόσιον ἔρωτα, ἀποκοιμῶμένη δὲ αὐτοκτονεῖ, συγκοιμηθεῖσα δι' ἐπιστολῆς τὸν υἱὸν πρὸς τὸν πατέρα. Ὁ Θησεὺς ἐξορίζων τὸν Ἰππόλυτον, τὸν καταρτάει νὰ ἐξολοθρευθῇ ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος. Ἡ κατάρα πραγματοποιεῖται, ἀλλ' ἡ συγκοιμητρία φανεράνεται καὶ ὁ Ἰππόλυτος ἀποθνήσκει θρηνηόμενος καὶ συγχορῶν. Δρ. 150

Αἱ μεταφράσεις τῆς Μήδειας, τῆς Ἠλέκτρας καὶ τοῦ Ἰππολύτου φιλολογικαὶ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Τανάγρα.

Ἰφιγένεια ἢ ἐν Ταύροις. Ἡ Ἰφιγένεια, θυσιαζομένη ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς εἰς τὴν Αὐλῖδα, σφῆζεται ὑπὸ τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος, εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων. Ἐκεῖ μητροκτόνος τὴν συναντᾷ ὁ ἀδελφὸς Ὁρέστης ἱέρειαν, ἀποκοιμῶν δὲ μαζὶ τῆς τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος εἰς Ἀθήνας. Δρ. 150

Ἡ μεταφράσις ἔμμετρος, με χορικά εἰς λυρικούς στίχους ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Κυριαρίση.

Βάκχαι εἶναι ἀπὸ τὰς ἀρτιωτέρας καὶ πλέον λυρικῆς τραγωδίας τοῦ Εὐριπίδου. Ὁ Πενθεὺς καὶ ἡ μήτηρ του Ἀγαστή, ἀπιστοῦντες πρὸς τὰ θεῖα, τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ θεοῦ Διονύσου, διότι δὲν ἠθέλησαν νὰ δεχθοῦν τὴν λατρείαν του εἰς τὰς Θήβας. Δρ. 150

Ἡ μεταφράσις ἔμμετρος, ἀποδίδουσα τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸ ὕφος τοῦ πρωτοτύπου ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Βάρναλη.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Φοίνισσαι. Ἀναφέρονται εἰς τὴν τραγικὴν παράδοσιν τῆς ἀδελφοκτονίας Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνεύκους. Πλήρες ἐπεισοδίων, ὡς ὁ θάνατος τῶν δύο ἀδελφῶν, ἡ ἀποδίωξις τοῦ Οἰδίποδος, ἡ γενναία τῆς Ἀντιγόνης ἀπόφασις κ.λ. λογίζεται ἐκ τῶν ὠραιότερων ἔργων τοῦ Εὐριπίδου. Δρ. 1.50

Ἰκέτιδες, δράμα πολιτικὸν καὶ πατριωτικόν, ἀναγόμενον εἰς τὸν ἥρωα Θησέα, ὁ ὁποῖος θάπτει τοὺς πρὸ τῶν Θηβῶν πεσόντων πατρὸς τῶν Θηβῶν, τὰ χορικά δὲ τοῦ ἔργου εἶναι ἐκ τῶν περιπαθεστέρων τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Δρ. 1.50

Τὰς «Φοίνισσας» καὶ τὰς «Ἰκέτιδας» μετέφρασε φιλολογικῶς καὶ ἑμμέτρως, ἀποδώσας τὸν ῥυθμὸν τοῦ πρωτοτύπου, ὁ κ. Ν. Ποριώτης.

Ἡρακλῆς μαινόμενος. Ὁ Ἡρακλῆς ἀπολυτρώων τὰ τέκνα του καταλαμβάνεται κατόπιν ὑπὸ μανίας καὶ τὰ φονεύει. Συνεχόμενος θέλει ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλὰ σφάζεται ὑπὸ τοῦ φίλου του Θησέως. Δρ. 1.50

Ἡ μετέφρασις φιλολογικῶς ἀρτία, ἑμμετρος καὶ διατηροῦσα κατὰ τὸ δυνατόν τὰς ὠραιότητας τοῦ πρωτοτύπου ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Βάρβαλη.

Ἴων, δράμα διακρινόμενον διὰ τὴν περίτεχον πλοκὴν του, τὰς μετὰ τέχνης παρεμβλλομένας περιπετείας καὶ τὴν ἀπροσδόκητον ἐκβασιν.

Ἐπιπέσει ἔχει τοὺς κινδύνους, τὴν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν ἀναγόμενισιν ἐπειτα τοῦ Ἴωνος ὡς κληρονομοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀττικῆς Εὐθύου. Δρ. 1.50

Ἡ μετέφρασις ἀκριβῆς καὶ ἑμμετρος ὑπὸ τοῦ κ. Πόλ. Δημητρακοπούλου.

Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι. Ἐκ τῶν παθητικωτέρων καὶ καλυτέρων τραγωδιῶν τοῦ Εὐριπίδου. Αἱ προσπάθειαι τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς σωτηρίαν τῆς θυγατρὸς, ἡ ἀργὰ ἐπελθοῦσα συμπάθεια τοῦ Μενελάου πρὸς τὸ θῆμα, ἡ τολμηρὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἀντίστασις ἐναντίον τοῦ στρατοῦ ὑπὲρ τῆς μνηστῆς του ἐντείνουσι τὴν δράσιν καὶ τὴν τραγικότητα, παρεχομένης τῆς λύσεως διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. Δρ. 1.50

Ἡ μετέφρασις φιλολογικῶς πιστὴ καὶ ἀρτία ὑπὸ τοῦ κ. Φραγμαῖα.

Κύκλωψ, δράμα σατυρικόν, ἀνάγεται εἰς τὴν γνωστὴν Ὀμηρικὴν περιπέτειαν τοῦ Ὀδυσσεῶς, τὴν μέθην καὶ τυφλωσιν τοῦ Κύκλωπος καὶ τὴν οὕτω σωτηρίαν τοῦ ἥρωος καὶ τῶν συντρόφων του. Τὰ εἰς τὸ δράμα κωμικὰ ἐπεισόδια καθιστῶσιν αὐτὸ ἐξόχως ἐνδιαφέρον. Δρ. 1.50

Ἡ μετέφρασις φιλολογικῆ, ἑμμετρος καὶ ἀρτίως ἀποδίδουσα τὸ πρωτότυπον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Τσοκοπούλου.

Ὁρέστης, δράμα πολὺπλοκον καὶ νεωτεριστικόν. Ὁ Ὁρέστης ὑπὸ τῶν Ἀργείων καταδικάζεται εἰς θάνατον, ὁ δὲ θεῖός του Μενελάος ἐκ δειλίας τὸν ἐγκαταλείπει. Ἐξυγριούμενος ἐκείνος θέλει νὰ φονεύσῃ τὴν σύζυγον τοῦ Μενελάου, καὶ τὴν θυγατέρα των Ἐρμιόνην. Ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ μεταπέθεται καὶ νυμφεύεται τὴν Ἐρμιόνην. Δρ. 1.50

Ἡ μετέφρασις φιλολογικῶς πιστὴ καὶ ἑμμετρος ὑπὸ τοῦ κ. Η. Βουτιερίδου.

Ῥήσος. Εἶναι ἐκ τῶν νεωτέρων δραμάτων τῆς Ἀττικῆς τραγωδίας, ἀποδιδόμενον μὲν παλαιότερον εἰς τὸν Εὐριπίδην, ἀλλ' ἤδη τασσόμενον μᾶλλον εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Φιλοκλέους. Ἀνάγεται εἰς τὸ Ὀμηρικὸν ἐπεισοδίων τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἑλένης ὑπὸ τοῦ Πάριδος. Δρ. 1.50

Ἡ μετέφρασις φιλολογικῆ, ἀρτία καὶ ῥυθμικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Καμπάνη.

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Ἡρακλῆϊδαι. Ἀναφέρονται εἰς τὴν περιθάλψιν τῶν Ἡρακλῆϊδῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐξυμνοῦν τὴν τότε ἀνδραίαν τῶν Ἀργείων καὶ Ἀθηναίων ἡρώων. Τὸ ἐπεισοδίον, ἐν ᾧ παραδίδεται ἐκουσίως εἰς θάνατον ἡ Μακαρία χάριν κοινῆς σωτηρίας, ἐντείνει τὴν τραγικότητα τοῦ δράματος. Δρ. 1.50

Ἡ μετέφρασις ἑμμετρος, ἀποδίδουσα τὸ πρωτότυπον, ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Βάρβαλη.

Ἐκάβη. Ἡ βασίλισσα τῆς Τροίας, συγκρατοῦσα τὴν θλίψιν διὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ της Πολυδώρου, ἐπιτελεῖ τὸν θάνατον τοῦ δολοφόνου. Ἰδίως τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως περιγράφεται εἰς τὴν Ἐκάβην μὲ βαθυτάτην ψυχολογίαν. Δρ. 1.50

Ἡ μετέφρασις, ἀποδίδουσα τὸ πρωτότυπον ἑμμέτρως, ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Ποριώτη.

Ἑλένη. Ἀντιθέτως πρὸς τὴν παράδοσιν παριστοιμένη ὡς πιστὴ σύζυγος ἡ Ἑλένη κωποθῶναι νὰ λυτρωθῇ τοῦ γάμου πρὸς τὸν αἰγύπτιον βασιλέα, βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ συζύγου της Μενελάου. Ἡ ἀδελφὴ τοῦ αἰγυπτίου βασιλέως Θεονόη συμπονοῦσα καὶ βοηθοῦσα τοὺς συζύγους εἶναι ἐκ τῶν ἀρίστον τοῦ ἀρχαίου δράματος τύπων. Δρ. 1.50

Τρωάδες. Ἀποτελοῦν ἐξαιρετικὸν τῶν φορικωτέρων τῆς ἀλώσεως τῆς Τροίας. Ἡ σφαγὴ τῆς Πολυξένης, ὁ φόνος τοῦ Ἀστυάνακτος, ἡ ὄψις τῆς πυρπολουμένης πόλεως δίδουν δραματικὴν εἰκόνα τῆς ἀλώσεως.

Ἡ μετέφρασις «Ἑλένης» καὶ «Τρωάδων» φιλολογικῆ, ῥυθμικὴ καὶ καλλιτέργος ὑπὸ τοῦ κ. Α. Καμπάνη. Δρ. 1.50

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ὁ μέγιστος κωμικὸς καὶ σατυριστὴς τῶν καιῶν, θαυμαστὸς ἠθογράφος καὶ κωμικῆς δαιμόνιος σκηρικῆς πλοκῆς. Ἐχον γυναικίαν φράσιν, προσηλὴν εἰς ἀρίστους μόνον ἀνθρώπους, εἶναι οὐχ ἦτον κατ' ἐξοχὴν ἠθικολόγος. Αἱ κωμῳδίαί του ἔχον τὴν γενικότητα καὶ ζωὴν, ὥστε εἶναι πάντοτε σύγχρονοι.

Οἱ Ὀρνίθες ἀποτελοῦν σάτυρον τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς διαπολιτευμάτων. Ὁ μῦθος πλέκεται περὶ δύο πολίτας Ἀθηναίους, ἐρχομένους πρὸς τὰ πτηνά, διὰ νὰ ἰδρῶσιν ἐκεῖ νέαν πολιτείαν. Δρ. 3.—

Οἱ Βάτραχοι εἶναι φιλολογικῶς θέματος κωμῳδία, ὅπου γελοιοποιοῦνται πολλοὶ τῶν ποιητῶν καὶ σατυρίζεται ἡ κατὰ τὴν ἀνάγκη ἀνακωμικὴ καὶ ἡ ἀσχυρὸς εἰσαγωγή εἰς τὴν σκηνήν, ἀνακωμικῶς δὲ ὁ δεῦτερος ἕπατος τραγικός. Ὑπανιγμὸι καταχρήσεων καὶ διακωμῳδῶν δίδουν εἰς τοὺς «Βατράχους» μέγα κοινωνικὸν ἐνδιαφέρον. Δρ. 3.—

Αἱ Ἐκκλησιασάζουσαι γελοιοποιοῦν τὴν περὶ γυναικείας ἐλευθερίας ἰδεολογίαν καὶ ἰδίως τὰς περὶ κωμικοῦ καὶ κοινοκτημοσύνης τότε ἀναφαισῆς θεωρίας. Δρ. 2.—

Αἱ Νεφέλαι εἶναι διακωμῳδῆσις τῶν σοφιστῶν. Τοιοῦτος ἐκλαμβάνεται καὶ ὁ Σωκράτης, περὶ τὸν ὁποῖον δρῶσι θαυμάσιον τῆς ἀνηθικότητος χαρακτηρίζουσιν ἰδίως τὸ ἔργον. Δρ. 2.—

Ἡ Λυσιστράτη ἐπικρίνει τὴν πολεμομανίαν τῶν Ἀθηναίων. Διὰ τὴν πάσῃ ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος, αἱ γυναῖκες ἀπέχουν κάθε συναφείας μὲ τοὺς ἀνδρας των, πλέκεται δὲ οὕτω κωμικῶς καὶ σατυρικῶτατα ὁ μῦθος. Δρ. 2.—

Ἡ μετέφρασις φιλολογικῆ καὶ ἑμμετροὶ ὑπὸ τοῦ κ. Πολ. Δημητρακοπούλου.

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ειρήνη. Σατυρίζει τὴν πολυτραγμοσύνην καὶ τὴν φιλοπόλεμον τάσιν τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Διὰ κομιζωτάτης καὶ τὸ πλείστον συμβολικῆς πλοκῆς ἐξέρχεται εἰς τὸ φῶς ἡ ἐνταφιασθεῖσα ὑπὸ τῶν θεῶν Εἰρήνη, ἐξιμνοῦνται δὲ τότε τὰ ἐξ αὐτῆς ἀγαθὰ. Δρ. 2.50

Σφηκες. Γελοιοποιοῦν τὴν μανίαν τῶν Ἀθηναίων διὰ δικαστήρια καὶ δικας, παρουσιάζουν δὲ τὰ ἠθικά καὶ κοινωνικά ἄτοπα ἐκ τῆς τότε δικαστικῆς καταστάσεως. Οἱ δικασταί, ἐμφανιζόμενοι ὡς χορὸς Σφηκῶν, ἐνῶ τάχα ὑπερασπίζουσι, διακομφοδοῦσι τοὺς δικαστικούς δεσμούς. Δρ. 2.50

Ἀχαρνῆς. Χορὸς Ἀχαρνέων ἀγοστῶν ἐπικρίνει τοὺς ἠήτορας καὶ πολιτικούς ὡς αἰτίους τοῦ Πελοποννησίου πολέμου καὶ τῆς ὀλεθρίας διὰ τὰς Ἀθήνας φιλοδόξου πολιτικῆς. Τὰ ἐπεισόδια ἐκ τῶν εὐφρεστεράων τῆς ἀρχαίας κωμῆδος παρέχουν ζωντανὴν εἰκόνα τοῦ τότε ἀστικοῦ βίου. Δρ. 2.50

Ἰππῆς. Κωμῆδία καυτηριάζουσα δεινῶς τὸν δημοκόπον Κλέωνα, τὸν βυρσοδέφην, καὶ τὴν στρατηγίαν αὐτοῦ εἰς Πύλον. Ὁ χορὸς ἀπετελέσθη ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἰππέων, διότι οὗτοι εἶχον καταδικάσει ἄλλοτε τὸν Κλέωνα διὰ δωροδοκίαν. Πολλὰ τῶν τότε πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἠθῶν τῶν Ἀθηναίων σατυρίζονται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Δρ. 2.50

Πλοῦτος, ἡ γενικωτέρου θέματος καὶ παραστατικωτέρα κωμῆδία τοῦ μετὰ χρησίων, συναντῶ τὸν Πλοῦτον, τυφλόν. Θεραπεύσας αὐτὸν πλουτεῖ ὡς καὶ ἄλλοι ἐνάρετοι, διότι ἀποκατέστη τότε ἡ πρέπουσα τάξις καὶ ἔπαυσε ἡ ἐπικρατήσις τῆς ἀνηθικότητος, ἡ προκλήρασα πρὶν ἐκ τῆς τυφλώσεως τοῦ Πλοῦτου. Δρ. 2.50

Θεομοφοριάζουσαι, σάτυρα εὐφρεστάτης πλοκῆς ἐναντίον τοῦ Ἑθιππίου, ὁ ὁποῖος, διὰ νὰ σωθῆ ἀπὸ τὰς γυναίκας ὁ πενθερός του, καταφεύγει εἰς τὴν βοήθειαν δύο γυναικῶν. Δρ. 2.50

Αἱ μεταφράσεις Εἰρήνης, Σφηκῶν, Ἀχαρνέων, Ἰππέων καὶ Πλοῦτου, ἐμμετροί, ἀποδίδουσαι ζωντανὰ τὸν ποιητὴν καὶ τὸ ὄφος τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Ἀγγέρη

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

Κοιμὸς τὸ ὄφος, πυρρονιστὴς τὴν σκέψιν, σκόπιπτος καὶ χαριτωλὸς ὁ Λουκιανός, περιέλαβεν εἰς τὰς διηγήσεις, τοὺς διαλόγους θεῶν, ἀνθρώπων καὶ νεκρῶν καὶ εἰς τὰς ποικίλας μελέτας τοῦ ὄντος τῶν ἀρχαίων κόσμου.

Ἀπαντα. ΤΟΜΟΣ Α'. Ὁνειρον ἢ βίος τοῦ Λουκιανοῦ. — Πρὸς ἐκείνον ὅστις εἶπεν: εἶσαι Προμηθεὺς εἰς τὰ ἔργα σου. — Πλοῦτον ἢ εὐχαι. — Περί πένθους. — Τίμων ἢ μιανθρωπία. — Ἐγκώμιον κτίσας. — Θεῶν διάλογοι. — Κρίσις θεῶν. — Πρὸς Νυκτίνον ἐπιστολή. — Νυκτίνος ἢ περὶ φιλοσοφικοῦ χαρακτῆρος. — Αἴτις φωνηέντων. — ΤΟΜΟΣ Β'. — Διάλογοι θαλασσιῶν θεῶν. — Ἀλκυὼν ἢ περὶ μεταμορφώσεως. — Προμηθεὺς ἢ Κακίας. — Νεκρικοὶ διάλογοι. — Μένιππος ἢ νεκρομαντεῖα. — Φιλοφρονεῖς ἢ ἀπιστῶν. — Πῶς ποῖται νὰ γράφεται ἡ ἱστορία.

ΤΟΜΟΣ Γ'. Ἀληθῆς ἱστορία. — Τυραννοκτονίος. — Ἀποκηρυκτοῦμενος. — Φάλαξ λόγος. — Ἀλέξανδρος ἢ ψευδοκίβαντις. — Ὁ Ἡρακλῆς. — Ὁ Διόνυσος. — Ψευδολογιστής. — ΤΟΜΟΣ Δ'. Δις κατηγοροῦμενος ἢ δικαστήρια. — Περὶ παρασίτου. — Ἀνάχασις. — Πρὸς τὸν ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία ἀγοράζοντα. — Ὅτι δὲν πρέπει νὰ πιστεύωμεν εἰκόλα τὴν διαβολήν. — Ζεὺς ἐλεγχόμενος. — Ῥητόρων διδάσκαλοι. — Ἰαρομέντιππος ἢ Ὑπερφέλος. — ΤΟΜΟΣ Ε'. Ἰππίας ἢ περὶ τοῦ λουτροῦ. — Μακρόβιοι. — Ὁ θάνατος τοῦ Περγερίνου. — Οἱ δραπέται. — Περὶ τοῦ ἠλεκτροῦ ἢ τῶν κύνων. — Περὶ τοῦ οἴκου. — Πατριῶδες ἐγκώμιον. — Περὶ τῶν δωμάτων. — Περὶ δεχησέως. — Ἐννοῦχος. — Βίος Δημιόνακτος. — Διαλέξεις μετὰ τῶν Ἡσείδων. — Χάρον ἢ ἐπιπολοῦντες.

ΤΟΜΟΣ ΣΤ'. Εἰκόνες. — Ὑπερ τῶν εἰκόνων. — Ἐταιριοὶ διάλογοι. — Ὀνειρος ἢ ἀετιρωτών. — Συμπόσιον ἢ Λαπίθα. — Θεῶν ἐκκλησία. — Βίον Πράσις. — Ἀλιεὺς. — Ψευδοσοφιστής. — Περὶ Συθείης Θεοῦ. — Ζεὺς τραγωδός.

Τὸ ὄλον ἔργον τόμοι 6, Δρ. 18. — Τὴν ἄδραν καὶ φιλολογικῶς ἄσκιαν μετάφρασιν τοῦ Λουκιανοῦ συνεπέληψεν ὁ κ. Ι. Κοινολάκης, ἐφάρμιλλον τοῦ πρωτοτύπου εἰς ὄφος καὶ κωμικότητα.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Ἀπαράμιλλοι εἰς δραματικὸν καὶ πλαστικὸν κάλλος αἱ τραγωδίαί τοῦ Σοφοκλέους εἶναι ἀφραστα πρότυπα τῆς δραματικῆς τέχνης ὄντων τῶν λαῶν καὶ τῶν αἰῶνων. Ἀρμονικὸς ἠμνητής τῆς φύσεως ὁ Σοφοκλῆς, θαυμαστὸς ἀνατόμος τοῦ πλῆθους, φιλοσοφικὸς ἐρευνητής τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ἠθικοῦ κόσμου ἐξυψώνει, φωτίζει καὶ γοητεύει μὲ σκέψιν, λυρισμὸν, περιπάθειαν καὶ καλλιτεχνικὴν ἀριότητα.

Ἀντιγόνη. Παρουσιάζει ἀντιμαχὰ τὸν φυσικὸν νόμον—τοῦ αἵματος καὶ τῆς φωνῆς—πρὸς τὸν κοινωνικὸν νόμον ποῦ ἐπικρατεῖ μὲν καὶ συντρίβει διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἀντιγόνης, δὲν ἰσχύει ὅμως νὰ ταπεινώσῃ τὴν εὐγένειαν τοῦ φυσικοῦ τῆς στοργῆς νόμου. Μετάφρασις, ἀποδίδουσα ζωντανὸν τὸ πρωτότυπον, θαυμασιᾶς ἀρμονικῆς καὶ καλλιτέχνης ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Χρηστομάου. Δρ. 1.50

Ἠλέκτρα. Ἡ ἀλλεπάλληλος διαδοχὴ τραγικῶν γεγονότων καὶ ἡ συχρὴ μετάπτωσις αἰσθημάτων καὶ παθῶν δίδουν εἰς τὸ δράμα τοῦτο νεωτεριστικότερον τύπον. Μετὰ τὴν ἀναγνώσιν τῶν δύο ἀδελφῶν Ὀρέστου καὶ Ἠλέκτρας ἀποτολμᾶται ὑπ' αὐτῶν ὁ φόνος τῆς μητρὸς καὶ τοῦ ἐραστοῦ τῆς πρὸς ἐκδίχησιν τῆς πατρικῆς δολοφονίας. Δρ. 1.50

Ἡ μετάφρασις ἐμμετρος, φιλολογικῶς δὲ πιστὴ ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Ἀγγέρη. **Οιδίπους Τύραννος.** Ὁ τραγικὸς θρόλος τῆς ἀκουσίας πατροκτονίας τοῦ Οιδίποδος καὶ τοῦ γάμου μὲ τὴν μητέρα του δραματοποιεῖται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ὡς ἀποκάλυψις θεόθεν ἐπερχομένη καὶ ἐύρισκουσα ἐξίλασμον διὰ τῆς αυτοκτονίας τῆς αἰμομικτοῦ μητρὸς καὶ τῆς ἐκουσίας τυφλώσεως τοῦ Οιδίποδος. Δρ. 1.50

Τραχίνια. Ὑπόθεσιν ἔχουν τὸν οἰκτρὸν θάνατον τοῦ Ἡρακλέους δι' ἐρωτικῶν φίλων τῆς συζύγου του Δημιανείρας, ἀκουσίας παρασυρθείσης ἀπὸ ὑπερβολικῆν ἀγάπην. Ἡ ἀκουσία δολοφονία αυτοκτονεῖ καὶ ὁ Ἡρακλῆς πρὶν ἀποθάνῃ γνωρίζει τὴν ἀδρότητα τῆς. Δρ. 1.50

Αἱ μεταφράσεις τοῦ Οιδίποδος Τυράννου καὶ τῶν Τραχινίων, ἐμμετροί καὶ ἀρμονικῶς ἀποδίδουσαι τὰ πρωτότυπα, ὑπὸ τοῦ κ. Α. Καμπάνη.

Φιλοκτήτης. Ὁ Νεοπτόλεμος, διὰ νὰ λάβῃ τὰ πατρικά ὄπλα ἀπὸ τὸν Φιλοκλήτην σύμφωνα μὲ χρησίων, μεταχειρίζεται κατ' ἀρχὰς δόλον, ὡς συνεβούλευσεν ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀλλὰ συγκινούμενος ἀπὸ τὴν γενναιοφυλίαν τοῦ ἥρωος μετανοεῖ, φανερόναι τὸν δόλον καὶ παραιτεῖται τῶν σχεδίων του. Ὁ Ἡρακλῆς, ἐμφανιζόμενος ἀπὸ μηχανῆς θεός, συμβιβάζει τὰ διεσπῶτα καὶ δίδει τὴν λύσιν σύμφωνα πρὸς τὴν Ὀμηρικὴν παράδοσιν. Δρ. 1.50

Ἡ μετάφρασις φιλολογικῆ καὶ καλλιτέχνης. **Αἴας μαστιγοφόρος.** Ἀναφέρεται εἰς τὸν Ὀμηρικὸν ἥρωα παραφρονησάντα κατὸ θεῖαν βουλὴν διὰ τὴν ἀλαζονείαν του. Συνελθὼν ὁ Αἴας καὶ αἰσγνόμενος αυτοκτονεῖ. Κατ' ἐπέμβασιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Τεύκρου καὶ τοῦ ἀντιπάλου του Ὀδυσσεῶς κηδεύεται λαμπρῶς διὰ τὸν ἥρωισμὸν καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἀγαθότητα. Δρ. 1.50

Μετάφρασις ἐμμετρος, ἀποδίδουσα τὸ πρωτότυπον ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Βάρναλη. **Οιδίπους ἐπὶ Κολωνῶ,** τὸ ὄστανον τοῦ Σοφοκλέους δράμα, πεπεταῖς τοῦ Οιδίποδος καὶ καταλήγον εἰς τὸν θάνατον του παρὰ τὸν Κολωνόν. Ἡ ἔφασις, ὁ λυρισμὸς πρὸς ἐξήμνησιν τῶν Ἀθηναίων, τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀποθησκότου ἥρωος, ἀνσδεικνύουν τὸ δράμα ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ παγκοσμίου θεάτρου. Δρ. 1.50

Ἡ μετάφρασις καλλιτεχνικῆ, ἐμμετρος, ὑπὸ τοῦ κ. Ἡ. Βουτιερίδου.

ΠΛΑΤΩΝ

Εἰς τοὺς θαυμασίους διὰ τὴν ἔννοιαν καὶ διὰ τὴν τέχνην διαλόγους τοῦ ὁ Πλάτων ἀπέδωκε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους, διετύπωσε δὲ ὑψίστης γενικότητος ἰδικὰς του θεωρίας περὶ κόσμου καὶ ἀνθρώπου, περὶ ψυχῆς καὶ γοῦ, περὶ πολιτείας καὶ ἠθικῆς, ἐπιδράσας βεβήτατα ἐπὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀντιλήψεων τῆς νεωτέρας ἐποχῆς μέχρι σήμερον. Οἱ διάλογοί του ἀποτελεῦντες ἀρίστην ἐγκυκλοπαιδικὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας σοφίας ἔχουν τόσῃ φυσικότητι, περιγραφῇ, γοργότητα καὶ χάριν, ὥστε δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς φιλοσοφικὰ δράματα.

Φαίδων εἶναι ὑψηλὴ καὶ μεγάλῃ μελέτῃ περὶ ψυχῆς. Ἐν μέρει τῶν μαθητῶν του ὁ Σωκράτης εἰς τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς του διδάσκει μὲ ἡρεμίαν καὶ γαλήνην τὸν θεῖον προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ προσάγει ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς. Ἡ λιτὴ δραματικὴ ἀφήγησις τοῦ διὰ κοινοῦ θανάτου τοῦ Σωκράτους εἰς τὸ τέλος τοῦ διαλόγου εἶναι μίᾳ ἀπὸ τῶν θαυμασιωτέρας σελίδας τῆς παγκοσμίου φιλολογίας. Ἡ μετάφρασις πιστὴ καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Ἄρ. Χαροκόπου. Δρ. 2.50

Κρίτων ἀποτελεῖ φωτεινὴν διδασκαλίαν φιλοπατρίας καὶ ὑποταχῆς εἰς τοὺς νόμους. Ὁ μέγας φιλόσοφος, παρακινούμενος ὑπὸ τοῦ Κρίτωνος νὰ φύγῃ διὰ νὰ μὴ ὑποστῇ τὴν ἀδικον τιμωρίαν, ἀρνεῖται καὶ ἐξηγῶν τοὺς λόγους τῆς ἀρνήσεως διδάσκει διατὶ καὶ πῶς πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ σεβώμεθα τὴν πατρίδα καὶ τοὺς νόμους αὐτῆς. Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Γαινοπούλου. Δρ. 0.80

Θεαίτητος εἶναι ὄψιγενὲς τοῦ Πλάτωνος ἔργον, ὅπου διερευνῶνται τὰ τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως καὶ καθορίζεται τὸ τί εἶναι ἐπιστήμη. Ἡ ἐνάργεια τῆς ἀρνήσεως, ἡ βαθύτης τοῦ νοήματος καὶ ἡ ἀκριβεία τῆς φιλοσοφικῆς διατυπώσεως καθιστῶσι τὸν Θεαίτητον ἓνα τῶν ἐξοχωτέρων Πλατωνικῶν διαλόγων. Ἡ μετάφρασις κριτικωτάτῃ, φιλολογικὴ καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάμπια. Δρ. 3.50

Κρατύλος μὲ βαθυτάτην παρατηρητικότητά καὶ εὐληπτον ἀνάλυσιν ἐξετάζει ὁ διάλογος οὗτος πῶς παρήχθη ἡ γλῶσσα, πῶς πρέπει ν' ἀποβλέπωμεν εἰς τὴν μουσικὴν ἐτυμολογίαν τῶν λέξεων καὶ μὴ χεῖρ τίνος σημείου ἢ ἀκρίβειας δύναται νὰ χειραφετηθῇ ἀπὸ τῆς ἀτελείας τῆς γλώσσης. Ἡ μετάφρασις κομικὴ συνάμα καὶ πιστὴ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάμπια. Δρ. 2.50

Σοφιστής εἶναι τολμηροτάτῃ φιλοσοφικὴ ἔκθεσις πρὸς ἐξακριβωσιν τῶν ὁρίων τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως, δι' ἣν καὶ θεωρεῖται ὡς ἡ μεταφυσικὴ τοῦ Πλάτωνος, εἶναι δὲ ὁ κατὰ τὴν λογικὴν πολυτροπώτερος καὶ δευτερος τῶν διαλόγων του. Ἡ ἀριτία φιλολογικὴ τῆς μετάφρασις ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάμπια. Δρ. 2.50

Πολιτικός φιλοσοφικῶς ἀναλύει τὴν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν εἰς πράξιν καὶ θεωρίαν, διὰ μεγάλου δὲ μύθου κατασκευάζει ἄλλο νέον πολιτεύμα καὶ ὑποδεικνύει τὰς ἀτελείας τῶν ὑπαρχόντων πολιτευμάτων, ἀποτελῶν οὕτω τὴν κατ' ἐξοχὴν κοινωνιολογικὴν μελέτην τοῦ μεγάλου φιλοσόφου. Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάμπια. Δρ. 2.50

Χαρμίδης ἀποτελεῖ ἐπισκόπησιν τῆς ἠθικῆς, ἐξετάζει δὲ κυρίως τί εἶναι σωφροσύνη καὶ συμπεραίνει ὅτι καὶ αὐτὴ, ὅπως τῶσαι ἄλλαι ἠθικαὶ ἀξίαι, εἶναι σχετικὴ καὶ ἐπομένως ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἀπροσδιόριστος. Ἡ μετάφρασις ἐπιλοτεχνήθη ὑπὸ τοῦ κ. Α. Καμπάνη. Δρ. 0.80

ΠΛΑΤΩΝ

Ἰππίας καὶ **Ἐλάδων**. Εἰς τὸν «Ἰππιαν μείζονα» ὁ Σωκράτης φέρει αὐτὸν νὰ ὀρίσῃ τὸ ὄραϊον. Μετὰ ὑποδείξεις συγκεκριμένων ὄραϊων πραγμάτων, τὰς ὁποίας ὁ Σωκράτης γελοιοποιεῖ, ἐρευνᾶται ἂν ὄραϊον εἶναι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ χεῖρσιμον ἢ τὸ ἰκανὸν ἢ γενικώτερον ἀκόμη ἂν τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀγαθὸ αἴτιον ἢ θετικώτερον ἄλλως τὸ ἠδονικὸν τὴν ὄραϊον καὶ τὴν ἀκοήν. Ὅλους τούτους τοὺς ὁρισμοὺς ἐλέγχει ὁ Σωκράτης ὡς ἀτελεῖς, ὑποδεικνύων ἐν τοῦτοις ὡς εὐχάριστον καὶ ἐπαρκῆ διὰ τὸν νοῦν τὴν τοιαύτην πολλαπλῆν καὶ διαφορῶντορον ἐπισκόπησιν τῶν γενικῶν ζητημάτων.—Ὅμοιον ἔχει συμπέρασμα ὁ «Ἰππίας ἐλάδων», ἔχον ὅμως ἄλλο κατ' οὐσίαν θέμα, ἦτοι ἂν καὶ κατὰ πόσον ἡ ἀλήθεια διαφέρει τοῦ ψεύδους. Δρ. 2.—

Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάμπια.
Φαίδρος. Διάλογος περικλήτος, προκαλέσας ὅτε μὲν ἐπαίνους, ὅτε δὲ ἐπικρίσεις ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος διὰ τὰς παρατόλμους περὶ ἠθικῆς ιδέας του, αἱ ὁποῖαι ἀναπτύσσονται τεχνικώτατα εἰς ὕψος ῥητορικῶν καὶ μὲ παραστατικὸν λυρισμὸν. Πραγματεύεται περὶ ἔρωτος, περὶ ὄραϊότητος καὶ περὶ σχετικῶν συνασθημάτων τῆς ψυχῆς, ἀντιζητοῦν δὲ καὶ συμπληρῶν ἓνα σχετικὸν λόγον τοῦ Δυσίου ἀποδεικνύει συνάμα ὅτι ἡ ῥητορικὴ μόνον διὰ τῆς φιλοσοφίας δύναται ν' ἀναχθῇ εἰς τέχνην. Ζωηρὰ, χαρίεσσα καὶ κομικὴ εἶναι ἡ ἐν ἀρχῇ περιγραφή τοῦ τόπου τοῦ διαλόγου. Δρ. 2.—

Ἡ μετάφρασις φιλολογικῶς πιστὴ καὶ γλαφυρὰ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Γούναρη.
Ἀλκιβιάδης **Ἀλκιβιάδης** Ἡ αὐτοεπίγνωσις, τὸ «γνώθι σαυτόν», **δευτερος** καὶ βαθύτερον ἀκόμη ἡ θεωρία τοῦ ἔσω ἡμῶν κόσμου τίθεται εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην ὡς ἀπερηγία καὶ βάσις τῆς ἐξυψώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἀφοῦ πρακτικῶς διευκρινισθῇ ὅτι χωρὶς τὴν αὐτοεπίγνωσιν δὲν ἔχομεν ὀρθὴν ἀντίληψιν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ὀφελίμου, γενικεύεται κατόπιν τῆς αὐτοεπίγνωσεως ἡ ἰδέα καὶ παρουσιάζεται ἡ ἐξ αὐτῆς ὀφέλεια ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν τελειοποιούσα τὸν ἀνθρώπον καὶ ἐξυψοῦσα πρὸς τὸ θεῖον. Οὕτως αἱ ἀντιλήψεις τοῦ διαλόγου τούτου εἶναι ὁ πυρὴν ὅλης τῆς Νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας. Ὁ συναπτόμενος διάλογος «Ἀλκιβιάδης δευτερος», ἀφορμώμενος ἐκ τοῦ ὅτι προσεχίζονται οἱ ἀνθρώποι ζητοῦντες πολλὰκις ἐπιβλαβὴ πράγματα, ἀγεται εἰς τὸ ὅτι ἀγνοοῦμεν τί εἶναι τὸ ὀφελίμον καὶ τί τὸ ἀγαθόν. Δρ. 2.50

Ἡ μετάφρασις πιστὴ καὶ φιλολογικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Καζαντζάκη.
Ἰππαρχος — **Ἀντερασταί**. Ἐρευνᾶται εἰς τὸν «Ἰππαρχον» τί εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ κέρδους καὶ γενικώτερον ἢ τῆς ἐκ τῶν ἄλλων ὀφελείας καὶ ἐπικρατήσεως καὶ κατὰ πόσον εἶναι αὐτὴ βλαβερὰ καὶ ἀδίκος. Ἀφοῦ δὲ δευθῆ ἡ σχετικότης τῶν τοιούτων ἀντιλήψεων, συμπεραίνεται ὡς φυσικὴ ῥοπή ἡ φιλοκέρδεια.— Εἰς τοὺς «Ἀντεραστάς» ἐξετάζεται τί εἶναι φιλοσοφία καὶ κατὰ πόσον καὶ πῶς αὕτη ὀφελεῖ, κατακρίνονται δὲ οἱ ἐπιδεικνύοντες ἀπλήρη πολυμάθειαν ὡς σοφίαν Δρ. 0.80

Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ ἀκριβὴς
Ἐρουξίας, **Ἀξίοχος**, **Ἀλκυών**. Ὁ «Ἐρουξίας» ἐρευνᾷ τί εἶναι πλοῦτος καὶ κατὰ πόσον εἶναι ὀφελίμος.— Εἰς τὸν «Ἀξίοχον» γίνεται ἐπισκόπησις τῆς περὶ ψυχῆς ἐσωτέρας πίστεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ προβάλλεται ἐμμέσως ἡ πίστις αὐτῆς εἰς ἐκμηδένισιν τοῦ φόβου τοῦ θανάτου. Εἰς τὴν «Ἀλκυόνα» ποιητικῶς μετὰ τίνος μυστικισμοῦ διεξηγεῖται ἡ μεταμορφωτικὴ τῆς ὕλης δύναμις τῆς φύσεως. Δρ. 1.—

Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ, πιστὴ καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Μάνεση.

ΠΛΑΤΩΝ

Παρμενίδης. Ὁ Παρμενίδης καὶ ὁ Ζήνων ὑποστηρίζουν δογματικῶς τὴν ἑνιαιότητα τοῦ Σύμπαντος, ἀποδεικνύοντες διὰ πληθῆος μεταφυσικῶν ἰσχυρισμῶν τὸ ἀδύνατον τῆς πολλαπλότητος τῶν ὄντων. Ὁ Σωκράτης ὅμως δι' ἀλλεπαλλήλων ἐρωτήσεων περιέρχεται αὐτοῖς εἰς ἀντιπράξεις, ὥστε νὰ προκύβῃ βαθύτερον τοῦ διαλόγου συμπέρασμα ἢ σχετικότης τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων καὶ τὸ ἐσφαλμένον πάσης δογματικῆς θεωρίας. Δρ. 2.—

Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ, σαφὴς καὶ περίτεχος ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. Μελά.
Συμπόσιον ἢ **περὶ ἔρωτος.**—Εἰς συμπόσιον ἐορταστικὸν τῆς νίκης τοῦ πλουσίου ποιητοῦ Ἀγάθωνος ἀποφασίζουσιν οἱ συνδαιτυμόνες νὰ εἶπῃ ἕκαστος ἐγκώμιον τοῦ ἔρωτος. Τελευταῖος ὁ Σωκράτης ὀρίξων πρῶτον ὅτι ἔρωσ, ὡς κοινῶς ἐννοεῖται, εἶναι ἐπιθυμία τοῦ κάλλους, διηγείται διάλογον μετὰ τῆς φίλης του Διοτίμας εἰς τὴν διήγησίν του περιλαμβάνεται ὁ μῦθος περὶ γενέσεως τοῦ ἔρωτος, ἐνέχον ὑψηλὴν καὶ βαθυτέραν μυστικότητα, παρουσιάζων δὲ τὸν ἔρωτικὸν πόθον ἰδεολογικῶς ὡς φιλοσοφικὴν ἐφεσην, τάσιν πρὸς εὐδαιμονίαν ἅμα καὶ ἀθανασίαν. Ἡ ἀπρόοπτος ἔλευσις τοῦ Ἀλκιβιάδου μεθύοντος καὶ σκόμπτοντος μὲν φαινομενικῶς, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἐπαινοῦντος τὸν Σωκράτην, παρέχει παραστατικὴν βεβαίωσιν τῆς Σωκρατικῆς ἰδεολογίας, τὴν ὁποίαν συνεχίζομένην διακόπτει ἐσθθνή ἐισβολὴ κομιστῶν. Δρ. 2.50
Ἡ μετάφρασις καλλιπὴς καὶ φιλολογικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Κουντουριώτου.

Εὐθύδημος. Ἀποτελεῖ σφοδρὰν ἐπίθεσιν καὶ ἐπίκρισιν ἐναντίον τῶν ἀμφιγνωμῶν, τῶν στρεβλῶν συλλογισμῶν καὶ τῆς κενότητος τῶν σκέψεων καὶ τῶν γνώσεων τῶν σοφιστῶν, ἰδίως ὅχι τῶν ἐπιφανῶν καὶ φιλοσοφούντων, ἀλλὰ τῶν κοινῶν καὶ ῥητορευόντων. Ὑπαινιγμοὶ εἰς τὸν διάλογον τοῦτον γίνονται περὶ τοῦ Ἀγισθένης καὶ τοῦ Ἰσοκράτους. Δρ. 1.50
Ἡ μετάφρασις πιστὴ καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Α. Χαροκόπου.

Μένων. Ἀπὸ τοῦς πλέον λιτοῦς τῶν διαλόγων ἀλλὰ δεικνύων τὴν εὐρύτητα καὶ τὸ πολυσχιδὲς τῆς πλατωνικῆς σκέψεως ἐξετάζων καὶ ἀναλύων τὴν ἀρετὴν, ἀν καὶ κατὰ πόσον εἶναι εἰς τὸν ἀνθρώπον ἔμφυτος. Ἡ ἐν αὐτῷ μαθηματικῶς διατυπωμένη σκέψις, ἢ ἀλληλογηρία καὶ τὸ ἀκριβὲς τῶν συλλογιστικῶν ἐπιχειρημάτων καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ ζητήματος πλησιάζουσιν τὸν διάλογον τοῦτον εἰς τὴν λεγομένην ἤδη θετικὴν φιλοσοφίαν. Δρ. 1.50
Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ εἰς ὕφος σαφὲς ὑπὸ τοῦ κ. Χαρ. Παπαντωνίου.

Φίληβος ἢ **περὶ ἰδονῆς.**—Εἰς τὴν ἐρώτησιν ποῦ βασιλεύει τὸ ἀγαθόν, ὁ μὲν Φίληβος ἀπαντᾷ προβάλλων τὴν ἡδονήν, ὁ δὲ Σωκράτης ἀντιπροβάλλει τὴν φρόνησιν. Κοι ἀφοῦ καταδειχθῆ ὅτι διὰ τῶν ἀνθρώπων σημαντικώτερος εἶναι ἡ φρόνησις καθὼς πεπερασμένη καὶ ἀντιληπτὴ, συμπέρανεται ὅτι ὁ συνδυασμὸς φρονήσεως καὶ ἡδονῆς ἄγει εἰς τὸ ἀγαθόν. Δρ. 2.50
Ἡ «Φίληβος» μετεφράσθη πιστῶς καὶ εἰς ὕφος σαφὲς ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάρμα.

Θεάγης—Περὶ δικαίου—Περὶ ἀρετῆς. Εἰς τὸν Θεάγην ὁ Πλάτων ἐξετάζει τί εἶναι σοφία καὶ ἀν δύναται αὐτὴ νὰ διδαχθῆ, θέτει δὲ ὡς βᾶσιν τῆς μορφώσεως καὶ ἐπιδόσεως ἐκάστου τὴν ἐσωτερικὴν φυσικὴν του κλίσιν. Εἰς τὸν διάλογον τοῦτον γίνεται ὑπὸ τοῦ Σωκράτους ἐκτενὴς λόγος περὶ τοῦ γνωστοῦ δαιμονίου αὐτοῦ.—Εἰς τὸν «περὶ δικαίου» διερευνᾶται ἂν ἢ ἀντίληψις τοῦ δικαίου εἶναι ἔμφυτος ἢ ἐπίκτητος.—Εἰς τὸν «περὶ ἀρετῆς» ὁμοίως σκοπεῖται ἂν εἶναι διδακτὴ ἢ ὄχι ἢ ἀρετὴ, καὶ ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι δῶρον ἐκ θείας βουλήσεως προσερχόμενον. Δρ. 0.80
Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ ἀκριβὴς ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Λιμπεροπούλου.

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΛΑΤΩΝ

Πρωταγόρας. Μετὰ ὄραϊαν καὶ εἰρωνικὴν περιγραφὴν τῶν ἐπιστῶν διεάγεται συζήτησις μετὰ τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πρωταγόρα περὶ ἀρετῆς. Ἐπιδειξίως ὁ Σωκράτης φέρων εἰς ἀδιέξοδον τὸν σοφιστὴν, ἀποδεικνύει πρῶτον ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι αὐτοδίδακτος, μεταστρέφων δὲ κατόπιν παρουσιάζει ἀντιθέτως αὐτὴν ὡς ἀποτέλεσμα γνώσεως. Δρ. 2.—

Κριτίας. Ἀναφερόμενος εἰς τὴν μυθολογούμενην χώραν Ἀτλαντίδα, τῆς ὁποίας παρέχει ποιητικὴν καὶ ἐξόχως παραστατικὴν περιγραφὴν, διατυπώνει πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν σύστημα ἰδεῶδες, συνδυασμὸν μοναρχίας καὶ δημοσπονδιακῆς οργανώσεως. Δρ. 1.—

Ἡ μετάφρασις τοῦ Πρωταγόρα καὶ τοῦ Κριτία φιλολογικῶς πιστὰ καὶ εἰς γλαφυρὸν καὶ σαφὲς ὕφος ὑπὸ τοῦ κ. Α. Χαροκόπου.

Λάχης. Θέτει ὡς βᾶσιν τῆς ἀνατροφῆς τὴν ἀνδρεία, ἠθικῶς ἅμα καὶ ὕλικῶς λαμβανομένην. Ἐξετάζων τί εἶναι ἀνδρεία καὶ μὴ καταλήγων εἰς ὀρισμὸν, ἐξάγει ἐκ τούτου συμπέρασμα ὅτι θεωρητικῶς καὶ ἀπολύτως δὲν δύναται νὰ καθορισθῶσιν αἱ ἀρεταί. Δρ. 1.—

Λύσις. Διάλογος μετὰ τοῦ Σωκράτους καὶ ὄραϊων ἐφήβων ἐν τῇ παλαιστρᾷ, πραγματευόμενος περὶ τῆς φιλίας τῆς ἁρμοσύνης εἰς τοὺς νέους πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ γενικώτερον περὶ τῆς φιλίας ὡς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀρετῆς. Δρ. 0.80
Ἡ «Λάχης» καὶ ὁ «Λύσις» μετεφράσθησαν μὲ κομψὸν φιλολογικὸν ὕφος σαφῶς καὶ πιστῶς ὑπὸ τοῦ κ. Α. Καμιάνη.

Ἀπολογία Σωκράτους. Τὸ δρᾶμα τῆς δίκης καὶ καταδίκης τοῦ Σωκράτους, κυρίως δὲ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀπολογούμενου ἀπλὴ καὶ σοφὴ ἰστορησις τῆς ζωῆς καὶ τῆς διδασκαλίας του, ἀποτελοῦσα τὴν ἐναντίον τῶν κατηγορῶν του υπεράσπισιν, περιέχονται εἰς τὸν διάλογον τοῦτον. Δρ. 1.50

Εὐθύφρων. Ἐξετάζει καὶ ἀναλύει μὲ βαθύτητα φιλοσοφικὴν καὶ ἐλευθερόφρονα τὸ τί εἶναι δαιότης, ἵγουν εὐσέβεια, ἀρετὴ καὶ νομιμοφροσύνη. Ἐπικρίνων τὴν πρόληψιν καὶ τὴν κατὰ τύπου καὶ κατὰ παράδοσιν εὐσέβειαν, θέτει ὡς ἀρετηρικὴν καὶ γνώμονα τῆς ἀληθοῦς ἠθικῆς τὴν ἐμφυτον καὶ κατὰ συνείδησιν ἠθικότητα. Δρ. 1.20

Ἡ «Ἀπολογία Σωκράτους» καὶ ὁ «Εὐθύφρων» μετεφράσθησαν πιστῶς, εἰς ὕφος ζωντανὸν καὶ καλλιτεχνον ὑπὸ τοῦ κ. Α. Μωραϊτίδου.

Γοργίας. Συζήτησις τοῦ Σωκράτους μετὰ τοῦ διασημοῦ τῆς ἀρχαίου-τητος σοφιστοῦ, τοῦ διδάσκοντος ὅτι ἡ τυπικὴ μόρφωσις—ἢ λεγομένη σήμερα ἐπιστημονικὴ πολυμάθεια—ἐπαρκεῖ εἰς ἀνύψωσιν καὶ ἀνάδειξιν τοῦ ἀνθρώπου. Θεμα τῆς συζήτησεως εἶναι ἂν ἢ ῥητορικὴ κατορθῶναι νὰ παράσχη τὴν ὑπεροχὴν, τοῦτο δὲ ἀποκρούει ὁ Σωκράτης, ἀποδεικνύων ὅτι ἀληθὴς μόρφωσις εἶναι μόνον ἢ θεμελιουμένη ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας. Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλ. Φιλαδέφωος. Δρ. 3.—

Μενέξενος. Μοναδικὸς εἰς τὸ εἶδος τὸν διάλογος τοῦ Πλάτωνος, συνταχθὲν ὑπὸ τῆς Ἀσπασίας, εἶναι πράγματι λεπτὴ καὶ εἰρωνικὴ σάτυρα τῆς φλυαροῦ ῥητορείας καὶ τῶν ῥητόρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῶν ὁποίων μιμνῆται μὲ θαυμαστὴν τέχνην τὸ ὕφος καὶ τὴν παραλογιζομένην σοφιστείαν. Ἡ μετάφρασις φιλολογικῶς πιστὴ καὶ περίτεχος μετ' ἐξηγηματικοῦ προλόγου ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Ζερβοῦ. Δρ. 1.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΛΑΤΩΝ

Τίμαιος. Ἀποτελεῖ σύστημα μεταφυσικῆς φιλοσοφίας περὶ γενέσεως τοῦ κόσμου καὶ περὶ φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἔχει δὲ πολλὴν συγγένειαν μετὰ τὰς Πυθαγορείους θεωρίας. Ὁ Τίμαιος ἀναπτύσσει τὰς βαθυτάτας ἐν τῷ διαλόγῳ μυστικιστικὰς ἰδέας «περὶ κόσμου φύσεως», ὁ δὲ Σωκράτης, διεκρινίζει, συντελεῖ εἰς τὴν ἐνάργειαν καὶ τὴν παραστατικότητα τὴν ἰδιάζουσαν εἰς τὸ πλατωνικὸν ἔπος.

Δρ. 3.—

Ἡ μετάφρασις φιλολογικῶς ἀκριβὴς καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Π. Γρατσιάνου.

Ἴων, Μίνως, Δημόδοκος, Σίσυφος, Κλειτοφῶν. Ὁ πρῶτος τῶν διαλόγων τούτων ἐλέγχει τὴν ἐπιπόλαιον γνῶσιν, ὁρίζει δὲ ἐμμέσως εἰς τὴν συνίσταται ἡ μερικὴ καὶ ἡ συνολικὴ γνῶσις.

— Ὁ «Μίνως» ἀναφέρεται εἰς τὰς περὶ δικαίου καὶ ἀρετῆς γενικὰς καὶ σχετικὰς ἀντιλήψεις. — Ὁ «Δημόδοκος», ἀφορμώμενος ἐκ τοῦ ἐρωτήματος ἂν καὶ παρὰ τίνων πρέπει νὰ ζητῶμεν συμβουλὰς, ἀνάγεται γενικώτερον εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ τρόπου καὶ τοῦ ποιοῦ τῆς ἐπικλήτου μορφώσεως. — Ὁ «Σίσυφος» ἀναλύει τί εἶναι σκέψις πρακτικὴ καὶ θεωρητικὴ καὶ πόσον εἶναι ἀπρόλεπτος. Ὁ «Κλειτοφῶν» ἐπισκοπῶν τὰς ἠθικὰς ἀντιλήψεις ἀποδεικνύει τὴν σχετικότητα αὐτῶν.

Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Καζαντζάκη. Δρ. 2.—

Πολιτεία. Τὸ πρωτοτύπου καὶ πλαστικώτερον τῶν πλατωνικῶν ἔργων, ἀποτελούμενον ἐκ 10 βιβλίων. Τὸ πρῶτον βιβλίον πραγματευόμενον περὶ δικαιοσύνης εἶναι ἀφετηρία διατυπώσεως ἑπιτετα ἰδανικοῦ πολιτεύματος. Ἡ ὀριζομένη ἰσότης δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, ἡ διαζωνοῖσι ἰσῆς ἐργασίας, ἡ κατανομὴ τῶν πολιτῶν εἰς τρεῖς τάξεις, ἡ ἐξίσωσις ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἡ κοινογαμία καὶ κοινοκτημοσύνη, ὁ ἀποκλεισμοὶ τῶν ποιητῶν, ὁ περιορισμὸς τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, αἱ πρωτόοργνημοι γενεαὶ περὶ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ἀρχαί, συνδυαζόμενα εἰς ὀργανικὸν σύστημα εἰς τὴν «Πολιτείαν» τοῦ Πλάτωνος, ὑπῆρξαν ἀφετηρία πλείωτων φιλοσοφικῶν, κοινωνιολογικῶν καὶ πολιτικῶν θεωριῶν. Ὡστε καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης εἶναι ἐκ τῶν σημαντικωτέρων δημιουργημάτων τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως.

Δρ. 6.—

Ἡ μετάφρασις πιστὴ, σαφὴς καὶ γλαφυρὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ν. Γρατζάκη.

Νόμοι καὶ Ἐπινομίς. Τὸ ὀριζομένον καὶ πραγματικώτερον τοῦ ἔργου, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν παρουσιάζεται πλεὺν διδάσκων ἢ ἐλέγχων ὁ Σα κράτης, ἀλλὰ κάποιος ἀνόνημος Ἀθηναῖος, ἦτοι ὁ Πλάτων, διεξάγεται εἰς μίαν ἡμέραν πορείαν ἀπὸ Κνωσοῦ μέχρι τοῦ ἀντροῦ τοῦ Διός. Μετέξουσιν δὲ αὐτοῦ ὁ Μέγιστος, Ἀκεδαίμονιος, καὶ ὁ Κλεινίας, Κρής, ἦτοι ἀντιπρόσωποι τῶν δύο περιφερῶν ἀρχαίων πολιτευμάτων. Περιγραφαὶ χαρακτήρων καὶ ἐπεισόδια καὶ προσωποποιίαι δὲν ὑπάρχουν, ἕκαστος δὲ τῶν διαλεγόμενων παρίσταται ἁπλῶς ὡς ἐκτροσεσπῶν ὀρισμένην θεωρίαν, ἵνα διατυπωθῇ τελικῶς ἡ ὄριμος φιλοσοφικὴ ἀντιλήψις τοῦ Πλάτωνος εἰς πολιτικὸν σύστημα ἐπιδεικτικῶν ἐφαρμογῶν καὶ πραγματοποιήσεως. — Ἡ προσρηρημένη «Ἐπινομίς» ἀποτελεῖ συνέχειαν τῶν «Νόμων» καὶ ἐναχοῦ ἐπεξήγησιν αὐτῶν.

Δρ. 8.—

Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ σαφὴς ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάμπα.

Ἐπιστολαὶ καὶ ὄροι. Αἱ ὑπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἤδη ἀποδιδόμεναι εἰς τὸν Πλάτωνα ἐπιστολαὶ ἀναφερόμεναι εἰς τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ ἀντιλήψεις καὶ παρέχονται λεπτομερεῖας περὶ τοῦ βίου του. — Μετὰ τῶν ἐπιστολῶν συνεξεδόθησαν οἱ «Ὅροι», ἦτοι ἐξηγητὰ τῶν ἐδικῶν λέξεων καὶ φιλοσοφικῶν ὄρων, τῶν εἰς χρῆσιν ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος. Δρ. 2.—

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Πατὴρ τῆς Ἱστορίας ὀνομάσθη ὁ Ἡρόδοτος, τοῦ ὁποῖου ἡ πιστοποιηθεῖσα ἐξ ἄλλων πηγῶν ἀκριβεία τῆς ἀφηγήσεως ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν ρομαίαν τοῦ ἕρους.

Μοῦσαι εἶναι τὸ θαυμάσιον ἔργον, τὸ ἱστοροῦν τὴν ζωὴν τῶν ἀρχαίων Ἀσιατικῶν ἐθνῶν, τῶν βαρβάρων λαῶν, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ἐθνικοὶ καὶ θρησκευτικοὶ μῦθοι, αἱ περιγραφαὶ τόπων, ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ ποικίλα ἐπεισόδια, παρεμβλλόμενα, παρέχουν ἀφθαστον χάριν εἰς τὸ βιβλίον, τοῦ ὁποῖου τὰ ἐννέα τεύχη ὀνόμασαν διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι μετὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἐννέα Μουσῶν. Τόμοι 4. Δρ. 12.—

Ἡ μετάφρασις ὑπὸ Α. Σκαλίδου, ἐπιθεωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ζερβού.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Ἡ ἀμερόληπτος ἀκριβεία, ἡ κριτικὴ βαθύνοια, ἡ συντομία τοῦ λόγου καὶ ἡ ἀδρότης τοῦ νοήματος ἀπέδειξαν τὸν Θουκυδίδην κορυφαῖον ἱστορικὸν τοῦ κόσμου.

Πελοποννησιακὸς πόλεμος εἶναι ἡ θαυμασιὰ ἱστορία τοῦ ἐμφυλίου μακροῦ ποσθένους τῆς Ἑλλάδος. Ἀνατρέχον εἰς τὰ ἀπότατα αἰτία ὁ Θουκυδίδης ἐξηγεῖ τὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, περιγράφει τὴν σύστασιν καὶ τὴν ζωὴν τῶν κατέκαστα πολιτειῶν, παρέχει δὲ συγχρόνως ὄπως ἀρίστη εἰκόνα τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων ζωῆς. Τόμοι 4. Δρ. 10.—

Ἡ μετάφρασις πιστὴ ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ζερβού.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Ὁ Δημοσθένης κρινεται ὡς ὁ μεγαλύτερος τοῦ κόσμου ὀήτωρ καὶ οἱ λόγοι του εἶναι τὸ τελειότερον ὑπόδειγμα ὀητορικῆς τέχνης. Ἀνατοὶ καὶ ἀκριβεῖς τὴν φράσιν, ἀκαταμάχητοι εἰς ἐπιχειρήματα, εἶναι καλλιτεχνήματα σκέψεως καὶ φράσεως.

Ὁ περὶ τοῦ στεφάνου λόγος εἶναι ἀπολογία τοῦ πολιτικοῦ τοῦ βίου. Τόσον δὲ πλουτοῦν εἰς ἐξάρσεις καὶ ὀητορικὰ τεχνάσματα περιέχει, ὥστε δύναται νὰ ποτελεσθῇ ἐξ αὐτοῦ ἀρίστη διδασκαλία τῆς ὀητορικῆς. Δρ. 2.—

Οἱ τρεῖς Ὀλυνθιακοὶ εἶναι φανέρωσις τῆς πολιτικῆς τοῦ Φιλίππου καὶ ἐπικρισις τῆς ἀδραειᾶς τῶν Ἀθηναίων. Κρίνονται ὡς οἱ κατ' ἐξοχὴν πολιτικοὶ λόγοι τοῦ Δημοσθένους. Δρ. 1.—

Οἱ τέσσαρες Φιλιππικοὶ ἀποτελοῦν δριμυτάτην ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ πρόκλησιν εἰς ἄμεσον κατ' αὐτοῦ ἐνέργειαν πρὸς σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος. Δρ. 1,50

Αἱ μετάφρασεις ἀκριβεῖς, διατηροῦσαι κατὰ τὸ δυνατόν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀνθηρότητα τοῦ πρωτοτύπου, ἔγμωσαν ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Γκινοπούλου.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ

Χαρακτήρες. Τὸ κατ' ἐξοχὴν ἠθογραφικὸν καὶ ψυχολογικὸν τοῦτο ἔργον τοῦ φιλοσόφου συγγραφῆς, ἀπομείνων ἔκτοτε πρότυπον εἰς τὸ εἶδος του, ἀποτελεῖ περιγραφὴν καὶ σάτυρον κοινωνικῶν καὶ ἀτομικῶν κακιῶν καὶ ἐλαττωμάτων. Δρ. 1.—

Ἡ μετάφρασις πιστὴ καὶ γλαφυρὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Σιγούρου.

ΟΜΗΡΟΣ

Τὸ μέγιστον καὶ ἀντιπέδητον ποιητικὸν μνημεῖον τῆς παγκοσμίου σέφους ἀποτελοῦν αἱ δύο θάυμαστα ἐποποιαὶ Ἰλιάς καὶ Ὀδύσεια τοῦ Ὀμήρου. Ὅτι παρήγαγον οἱ ἀρχαῖοι τῆς Ἀνατολῆς πολιτισμοὶ εἰς γῶσιν, εἰς θεογονικὰς δοξασίας καὶ μύθους καὶ σύμβολα, εἰς ἠθικὰς ἀντιλήψεις καὶ εἰς δημοτικὰ τέχνην, πολλαπλασιασθέντα ἐκ τῆς πλοσίας Ἑλληνικῆς διαγοήσεως καὶ διωλιθέντα διὰ τῆς καθαρᾶς καὶ λεπτῆς Ἑλληνικῆς αἰσθητικῆς, ἀπέληξαν εἰς τὸν Ὀμηρον ὡς ἀπόσταμα ποιήσεως, πλαστικότητος καὶ κάλλους. Οὕτως ἀπετελέσθησαν αἱ δύο ἐποποιαί, πᾶσαι ἀσπειροῦντο πάσης τέχνης, πρότυπα ἰδεώδη καὶ ἀφθαστα πάσης ποιήσεως.

Ἰλιάς. Τὸ κυρίως ἡρωικὸν ἔπος, ὁρμώμενον ἀπὸ τῆς ἔριδος Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως, ἱστορεῖ ὅλα τὰ κατόπιν καὶ ἐπεισοδιακῶς ὅλα τὰ πρότερον συμβάντα τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Θεοί, ἦρωες, παραδόσεις, περιπέτεια, περιγραφαὶ ἀποτελοῦν εἰς τὴν Ἰλιάδα κόσμον κινούμενον καὶ ζῶντα μὲ ὅλην τὴν ἐνάργειαν τῆς ἀληθείας μέσα εἰς τὸ φῶς ἐξέχου ποιήσεως.

ΤΕΥΧΟΣ Α'. Αἱ ἔξ πρώται ἑσφῶδια: Α. Λοιμὸς-μήνις-Β. Ὀνειρος-Βοιωτία ἢ κατάλεγος νεῶν-Γ. Ὄρκος. Τεχνοπολία. Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου μονομαχία-Δ. Ὀρκίων σύγκυβος. Ἀγαμέμνονος ἐπιπόλησις-Ε. Διομήδους ἀριστεία-Ζ. Ἐκτορος καὶ Ἀνδρομάχης ὄμιλία. Δρ. 1.50

ΤΕΥΧΟΣ Β'. Αἱ ἔξ ἐπόμενα ἑσφῶδια: Η. Ἐκτορος καὶ Αἰάντος μονομαχία. Νεκρῶν ἀναίσεις-Θ. Κόλος μάχη-Ι. Περσεία πρὸς Ἀχιλλέα. Λιταί-Κ. Δολώνεια-Λ. Ἀγαμέμνονος ἀριστεία-Μ. Τεμπορομία. Δρ. 1.50

ΤΕΥΧΟΣ Γ'. Αἱ ἔξ ἐπόμενα ἑσφῶδια: Ν. Μάχη ἐπὶ ταῖς ναυσὶν-Ξ. Λιὸς ἀπάτη-Ο. Παλιόεις παρὰ τῶν νεῶν-Π. Πατρόκλεια-Ρ. Μενελάου ἀριστεία-Σ. Ὀπλοποία. Δρ. 1.50

ΤΕΥΧΟΣ Δ'. Αἱ ἔξ τελευταῖα ἑσφῶδια: Τ. Μήνιδος ἀπόρρησις-Υ. Θεομαχία-Φ. Μάχη παραποτάμιος-Χ. Ἐκτορος ἀναίσεις-Ψ. Ἄθλα ἐπὶ Πατρόκλῳ-Ω. Ἐκτορος λύτρα. Δρ. 1.50

Ἡ μετάφρασις ἑνὴμιση, σαφῆς καὶ πιστῆ ὑπὸ τοῦ κ. Ἰω. Ζερβού.

Ὀδύσεια. Τὸ πολυσύνθετον καὶ πολυμερὲς ἔπος, τὸ ἱστοροῦν τὴν δεκαετῆ περιπλάνησιν τοῦ Ὀδυσσεὸς μετὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον. Οἱ πολιτισμοί, αἱ θεογονικαί, αἱ ἱστορικαί, τὰ ἠθῆ τῶν τότε καὶ τῶν μυθολογουμένων λαῶν περιλαμβάνονται καὶ περιπλέκονται εἰς τὴν θαυμασίαν περιπετειώδη ποιητικὴν ἀφήγησιν.

ΤΕΥΧΟΣ Α'. Αἱ ἔξ πρώται ἑσφῶδια: Α. Θεῶν ἀγορά. Ἀθηναῖς παραίσεις πρὸς Τηλεμάχον-Β. Ἰθακησίων ἀγορά. Τηλεμάχου ἀποδημία-Γ. Τὰ ἐν Πύλῳ-Δ. Τὰ ἐν Λακεδαίμονι-Ε. Ὀδυσσεὸς σχεδία-Ζ. Ὀδυσσεὸς ἀφίξις εἰς Φαιακίας. Δρ. 1.50

ΤΕΥΧΟΣ Β'. Αἱ ἔξ ἐπόμενα ἑσφῶδια: Η. Ὀδυσσεὸς εἰσόδος πρὸς Ἀλκίνοον-Θ. Ὀδυσσεὸς σύστασις πρὸς Φαίητας-Ι. Ἀλκίνοον ἀπόλογοι. Κυκλάπεια-Κ. Τὰ περὶ Αἰόλου καὶ Λαιστοργόνων καὶ Κίρκης-Λ. Νέκυια-Μ. Σειρήνες, Σκύλλα, Χάρυβδις, βόες Ἥλιου. Δρ. 1.50

ΤΕΥΧΟΣ Γ'. Αἱ ἔξ ἐπόμενα ἑσφῶδια: Ν. Ὀδυσσεὸς ἀπόλοπος παρὰ Φαίητων καὶ ἀφίξις εἰς Ἰθάκην-Ξ. Ὀδυσσεὸς πρὸς Ἐθμίον ὄμιλία-Ο. Τηλεμάχου πρὸς Ἐθμίον ἀφίξις-Π. Τηλεμάχου ἀναγνωρισμὸς Ὀδυσσεὸς-Ρ. Τηλεμάχου ἐπάνοδος εἰς Ἰθάκην-Σ. Ὀδυσσεὸς καὶ Ἴριον πυγμή. Δρ. 1.50

ΤΕΥΧΟΣ Δ'. Αἱ ἔξ τελευταῖα ἑσφῶδια: Τ. Ὀδυσσεὸς καὶ Πηνελόπεια ὄμιλία. Ἀναγνωρισμὸς ὑπὸ Ἐθμυκλείας-Υ. Τὰ πρὸ τῆς μνηστηροφορίας-Φ. Τόξου θέσις-Χ. Μνηστηροφονία-Ψ. Ὀδυσσεὸς ὑπὸ Πηνελόπεια ἀναγνωρισμὸς-Ω. Σπονδαί. Δρ. 1.50

Ἡ μετάφρασις ἑμμετρος, σαφῆς καὶ πιστῆ ὑπὸ Ἰακ. Πολυλά.

ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ

Ὁ αἰσιδέστερος εἰς ἡμᾶς καὶ συγγενέστερος ἀρχαῖος ποιητὴς, ὕμνητῆς τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς φύσεως, τοῦ ὁποῦν τὸ ἔργον ἐν συνόλῳ ἔχει πολλὰς ὁμοιότητας καὶ ἀναλογίας μὲ τὴν δημοτικὴν μας ποίησιν.

Εἰδύλλια. Τὰ σφαιρὸν ποιήματά του, βουκολικά, ἐρωτικά καὶ ἄλλα, διαπνεύονται ἀπὸ ζωῆν καὶ χάριν, παρέχοντα δὲ ζωντανῆν εἰκόνα τοῦ ἀρχαίου βίου παρουσιάζουν καὶ καταπληκτικὴν νεωτεριστικὴν εὐρηστικότητα. Ἡ μετάφρασις ἑμμετρος, καὶ ἀστὺς ἀρμονικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Πολέμη. Δρ. 2.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Ὁ πολυνοχιδέστερος ἢ ἐκπαιδευτικώτατος τῶν φιλοσόφων, τοῦ ὁποῦν τὸ ἔργον ὑπέρηξεν καὶ ἡ βῆσις ὅλης τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης καὶ φιλοσοφίας.

Ἡθικὰ Νικομάχεια εἶναι τὸ νεωτεριστικὸν ἔργον του, εἰς τὸ ὁποῦν ἐξετάζονται, ἀναλύονται καὶ διατυπώνονται ἀπὸ θεωρητικῆς συνάμα καὶ πρακτικῆς ἀπόψεως αἱ ἀρχαὶ τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς ἀτομικῆς ἠθικῆς. Δρ. 5.—

Ἡ μετάφρασις φιλολογικὴ καὶ σαφῆς ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ζάμπα.

Περὶ ψυχῆς. Εἰς τὸ περιλάλητον τοῦτο ἔργον διετύπωσεν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς μετὰφυσικὰς περὶ ψυχῆς θεωρίας του, βασιζομένους ἐπὶ τῶν δεδομένων τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ τοῦ ὄρθου λόγου. Ὑπέρηξαν δὲ αὗται ἀπετηρῆα πλείστον ἐκ τῶν νεωτέρων μεταφυσικῶν συστημάτων. Δρ. 3.—

Μικρὰ Φυσικά. Τὰ πορίσματα τῶν πρὸ αὐτοῦ φυσικῶν καὶ φιλοσοφῶν, μάλιστα δὲ τὰ ἐξαγόμενα τῆς κολοσσαίας αὐτοῦ προσωπικῆς ἐργασίας διετύπωσεν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, βαθῆ καὶ διαφωτιστικὸν τῶν τότε φυσικῶν καὶ βιολογικῶν γνώσεων. Δρ. 3.—

Τὰ «Περὶ Ψυχῆς» καὶ τὰ «Μικρὰ Φυσικά» μὲ φιλολογικὴν ἀκριβείαν, καλλιπέειαν καὶ σαφήνειαν μετέφρασεν ὁ κ. Π. Γρατσαῖτος.

Ἀθηναίων Πολιτεία. Ἱστορία πολιτικὴ καὶ πολιτικαὶ τῶν Ἀθηναίων, ἡ κυριώτερα τῆς μεγάλης περὶ πολιτευμάτων συγγραφῆς τοῦ Ἀριστοτέλους. Θανατίζεται ἐν αὐτῇ ἡ λιτότης, καὶ ἡ τάξις τῆς συγγραφῆς, παρεχούσης πλείστας πολιτικὰς μελέτας. Δρ. 3.—

Ἡ μετάφρασις μὲ ἀποκατάστασιν τοῦ ἐλλειπόντος κειμένου καὶ με ἐισαγωγὴν περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Ζερβού.

ΞΕΝΟΦΩΝ

Δαξεντῆς τοῦ λόγου, ὑπερέχων εἰς σαφήνειαν, λιτότητα καὶ περιγραφικότητα, ὁ Ξενοφῶν ἀποτελεῖ τὸ ὑπόδειγμα τῆς Ἀττικῆς καλλιπέειας καὶ εἶναι εἰς τῶν μεγαλυτέρων ἱστορικῶν καὶ ἠθικολόγων τῆς παγκοσμίου φιλολογίας.

Τὰ Ἀπομνημονεύματα του εἶναι ἡ περίληψις τῆς διδασκαλίας τοῦ Σακράτους, περιέχουν δὲ κυρίως τὰς ἠθικὰς ἀντιλήψεις τοῦ μεγάλου φιλοσόφου. Δρ. 2.50

Ἡ μετάφρασις ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Βάρβαλη.

Κύρου Ἀνάβασις. Ἱστορία τῆς ἐκστρατείας τοῦ νεωτέρου Κύρου δέκα χιλιάδων Ἑλλήνων ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τοῦ Ξενοφάντος. Ἡ περιγραφή τῶν χωρῶν καὶ τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας ἐνισχύει τὴν ζαηρότητα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἱστορικῆς ἀφήγησεως. Δρ. 5.—

Ἡ μετάφρασις ἀρτία ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Ἀναστασοπούλου τοῦ Ἀθηναίου.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ

Ἐγχειρίδιον. Αἱ περὶ κόσμου, περὶ ἀνθρώπου, περὶ ἠθικῆς γῶμαι τοῦ ἐπιφανοῦς στωικοῦ φιλοσόφου συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Δρ. 0.80

Ἡ μετάφρασις ἀριστοτεχνικὴ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀ. Καμπάνη.

190 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

Ὁ μέγιστος μ. Χ. Ἕλληρ συγγραφεὺς καὶ φιλόσοφος. Οἱ «Παράλληλοι βίοι» τὸν εἶναι βιογραφία, καθ' ἃς εἰς ἕναστον Ἕλληνα ἀντιπαραβάλλεται ὁ ἀντιστοιχῶν κατὰ χαρακτῆρα, θεῶν καὶ περικτείας Ῥωμαῖος· εἶναι δὲ φιλοσοφικαὶ, ἠθικοπολιτικαὶ, διδασκτικαὶ καὶ μάλιστα πηγαὶ πολιτισμῶν τῆς ἱστορίας. Τὰ ἀνέκδοτα, ἡ ζωηρὴ τῆς παρουσίας, ἡ ἐνάργεια τῆς περιγραφῆς, αἱ σκέψεις, ἡ ἐμβριθὴς κρίσις, καθιστοῦσι τοὺς «Παράλληλους Βίους» μελέτην τετραπλὴν καὶ μορφωτικὴν.

Θησεύς-Ῥωμύλος - Λυκοῦργος-Νουμάς. Ὁ ἦρωρ τῶν Ἀθηναίων ἀντιπαραβάλλεται πρὸς τὸν ἰδρυτὴν τῆς Ῥώμης. Καὶ ὁ νομοθέτης τῆς Σπάρτης Λυκοῦργος πρὸς τὸν Ῥωμαῖον Νουμῶν. Τόμος Α'. Δρ. 3.

Σόλων-Ποπλικόλας, Θεμιστοκλῆς-Κάμιλλορ, Περικλῆς - Φάβιορ Μάξιμορ. Ὁ νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων ἀντιπρὸς τὸν μεταρρυθμιστὴν Ποπλικόλαν. Ὁ νεώτερος τῶν Περσῶν Θεμιστοκλῆς πρὸς τὸν Κάμιλλον. Τόμορ Β'. Δρ. 3.

Ἀλκιβιάδης-Κοριοιολανός, Τιμολέων-Αἰμίλιορ Παῦλορ. Ὁ ἐπιτήδειορ καὶ ἀλλοπρόσαλλορ Ἀθηναῖορ συγκρίνεται πρὸς τὸν ἰκανόν, ἀλλὰ πολεμήσαντα τὴν πατρίδα του Κοριοιολάν. Ὁ ἐνάργετορ δὲ Τιμολέων πρὸς τὸν ἀγαθόν στρατηγόν τῆς Ῥώμης. Καὶ τῶν Θηβῶν ὁ ὑπερασπιστὴρ παραβάλλεται πρὸς τὸν Μάρκελλον. Τόμορ Γ'. Δρ. 3.

Ἀριστείδης-Κάτων, Φιλοποῖμν-Φλαμίνιορ, Πύρρορ-Μάριορ. Ὁ Ἀριστείδηρ τίθεται παράλληλορ πρὸς τὸν Κάτωνα. Ὁ τελευταῖορ τῆς Ἑλλάδορ στρατηγὸρ πρὸς τὸν Φλαμίνιον. Καὶ ὁ ἥρωιορ Πύρρορ πρὸς τὸν στρατηγόν Μάριον. Τόμορ Δ'. Δρ. 3.

Λύσανδρορ-Σύλλασ, Κίμων-Λούκουλορ Νικίαρ-Κράδορ. Ὁ κακῶρ ἀποθανόν βασιλεὺρ τῆς Σπάρτηρ παραβάλλεται πρὸς τὸν ὀμότυχον Σύλλαν. Ὁ Ἀθηναῖορ Κίμων πρὸς τὸν ὀμοίωρ παραγνωρισθέντα στρατηγόν Λούκουλλον. Καὶ ὁ δυστυχῆσαρ στρατηγὸρ Νικίαρ πρὸς τὸν Κράσσον. Τόμορ Ε'. Δρ. 3.

Σερτώριορ-Εὐμένηρ, Ἀγσιόλαορ-Πομπήιορ. Ἡ ἀπὸ μικρῶν ἀνὴρωσιρ εἰρ μεγάλα τοῦ Σερτωρίου καὶ τοῦ Εὐμένουρ παραλληλίζονται. Ὅμοιορ τοῦ Ἀγσιόλου καὶ τοῦ ἐνδόξου Πομπήιου ἡ πρώτη λαμπρὰ τύχη καὶ ἡ κατόπιν συμφορὰ. Τόμορ ΣΤ'. Δρ. 3.

Ἀλέξανδρορ-Ἰούλιορ Καίσαρ, Φωκίωρ-Κάτων. Οἱ δύο μέγιστοι καὶ δυναστικοὶ τῆς Ἑλλάδορ καὶ τῆς Ῥώμης στρατηγοὶ παραλληλίζονται. Εἰρ τοὺρ ἐπομένουρ δύο βίοιρ ὁ Φωκίωρ συγκρίνεται πρὸς τὸν Κάτωνα. Τόμορ Ζ'. Δρ. 3.

Ἅγιρ καὶ Κλεομένηρ - Τιβέριορ καὶ Γάτορ Γράκχορ, Δημοσθένηρ - Κικέρωρ. Οἱ δύο ἀναμορφωταὶ τῆς Σπάρτηρ ἀντιπαραβάλλονται πρὸς τοὺρ δύο Ῥωμαῖορ. Καὶ ὁ ὑπέροχορ Δημοσθένηρ πρὸρ τὸν μέγαν τῆς Ῥώμης ῥήτορα. Τόμορ Η'. Δρ. 3.

Ἀρταξέρξηρ-Δημήτριορ, Ἀντώνιορ. Ὁ πολιτικὸρ τῶν πρὸρ τὸν Δημήτριον. Ἐπειτα δὲ μόνορ ὁ βίορ τοῦ Ἀντωνίου. Τόμορ Θ'. Δρ. 3.

Δίων-Βροῦτορ, Ἀράτορ-Γάλβαρ, Ὄθων. Ὁ περικτειαδὴρ βίορ τοῦ Συρακουσίου Δίωναρ παραβάλλεται πρὸρ τὸν βίον τοῦ Βροῦτου. Τοῦ δὲ στρατηγού τῶν Ἀγαιῶν Ἀράτου πρὸρ τὸν αὐτοκράτορα Γάλβα. Ἐπειτα δὲ ὁ βίορ τοῦ αυτοκράτορορ Ὄθωνορ. Τόμορ Ι'. Δρ. 3.

Τὸ ὅλον ἔργον τόμοι δέκα Δραχ. 30.

E. Renan

Μετ. Μπαμνη Ἀγγινού

Οἱ Ἀπόστολοι

Εἰρ τὴν σειρὰν τῆς Ἱστορίας τῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔργου ὄπερ, ἀνεξαρτήτωρ θεολογικῶν καὶ θερησκευτικῶν γνωμῶν, παρέχει τὰ πλέον σημαντικὰ καὶ βασίμων πληροφορία διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χριστιανικῆρ θερησκευτικῆρ, «Οἱ Ἀπόστολοι» εἶναι τὸ κατ' ἔξοχον ἱστορικόν σύγγραμμα περὶ τῆρ ἐξελίξεωρ τοῦ πρώτου χριστιανικοῦ κλήρου, περὶ τῶν συσταθειῶν τότε ἀποστολικῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἀρχικῶν σχέσεων τῆρ χριστιανικῆρ θερησκευτικῆρ πρὸρ τὸν Ἑβραϊσμόν, τὸν Ἑλληνισμόν καὶ τὰς ἐκ τούτων αἰρέσεις. Εἶναι συνεπῶρ ὑψηλοῦ ἐνδιαφέροντορ, ὁ δὲ φιλοσοφικὸρ νοῦρ, ἡ ποιησιρ καὶ ἡ παραστατικότηρ τοῦ ὄφουρ, ἴδια χαρίσματα τοῦ συγγραφέωρ, τὸ καθιστοῦσι κατ' ἔξοχον τετραπλόν. Δρ. 5.

G. Lombroso

Μετὰφρ. Μ. Κατῆν

Ὁ πνευματισμὸρ καὶ ὁ ὑπνωτισμὸρ

Τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ ἱατροῦ ψυχολόγου καὶ διασήμου ἐκκληματολόγου Λομπρόσο. Ἐν αὐτῷ περιλαμβάνονται, διερευνῶνται καὶ συσχετίζονται τὰ πνευματιστικὰ καὶ ὑπνωτιστικὰ πειράματα ἐφ' ὅσον παρουσιάζουσιν ἐκδηλώσεις ἐξαιρετικῶν ἰδιοτήτων τῆρ ἀνθρωπίνηρ ψυχῆρ. Ἐκ πάντων δὲ τούτων μία πίστιρ εἰρ τὴν μετὰ θάνατον ζωὴν προσκομίζεται ὑπὸ τοῦ φυσιολόγου συγγραφέωρ. Δρ. 4.

Paul de Régla

Μετ. Ν. Κουντουριώτου

Ἡ Γυναίκα

Βιβλίον νεωτεριστικόν, ἀποτελοῦν μελέτην ἀρτίαν περὶ τῆρ γυναικὸρ ὡρ ἀτόμου, ὡρ μέλουρ οἰκογενείαρ καὶ ὡρ κοινωνικοῦ παράγοντορ ἀπὸ ψυχολογικῆρ, κοινωνιολογικῆρ καὶ φιλοσοφικῆρ ἀπόψεωρ. Τὰ αἰσθητικὰ, τὰ ἠλαττώματα καὶ αἱ ἀρεταὶ τῆρ γυναικὸρ, ὁ ἔρωρ, ἡ στοργή, ἡ ματαιότηρ, ἡ τυφροσύνη, ἡ ἀφοσίωσιρ, ἡ κρυφίνοια, ἡ κομψότηρ κλπ. εἰκονίζονται καὶ ψυχολογούνται με ὀξεῖαν παρατηρητικότητα καὶ ἀκριβείαν. Δρ. 3.

Charles Richet

Μετ. Ν. Κουντουριώτου

Γενικὴ Ψυχολογία

Γενικεύον τὰ φυσιολογικὰ πορίσματα καὶ τὰς ψυχολογικὰρ παρατηρήσεις καὶ συστηματικῶρ συσχετίζων περιέλαβε τὰ θετικὰ συμπεράσματά του ὁ Richet εἰρ ἕν ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον *Γενικὴ Ψυχολογία*, ὄρον τὸ πρώτον ἤδη τιθεμένου. Προαγόμενορ ἐκ τοῦ βιολογικοῦ πορίσματορ ὅτι ἀνακλαστικὴ πρᾶξιρ, ἐνστικτον, νόησιρ ἀποτελοῦσι τὴν ἀνυπερέβλητον περιοχὴν, ἐν ἣ ἀναγκαστικῶρ διατρῖβει καὶ ἀναστρέφεται πᾶσα ψυχολογικὴ ἔρευνα ἀπὸ τοῦ ἀπλουστεροῦ ζῶου μέχρι τοῦ ἀνθρώπου, ἐξετάζει τὴν ἐρεθισιμότητα, τὸ νευρικόν σύστημα, τὴν ἀνακλαστικὴν κίνησιν, τὸ ἐνστικτον, τὴν συνείδησιν, τὴν αἴσθησιν, τὴν μνήμη κλπ. Δρ. 4.

J. Rogues de Fursac

Μετ. Ν. Κουντουριώτου

Ἡ φιλαργυρία

Ἐμβριθὴρ μελέτη φιλοσοφικὴ, ψυχολογικὴ καὶ φυσιολογικὴ τοῦ πάθορ τῆρ φιλαργυρίαρ ἀπὸ θετικιστικῆρ ἀπόψεωρ. Δεδομένου ὅτι ἡ φιλαργυρία εἶναι ὑπερτροφία τοῦ ἐνοστικτοῦ τῆρ ἀποταμιεύσεωρ, ἐξετάζεται βιολογικῶρ ἡ ἐξέλιξιρ τοῦ ἐνοστικτοῦ τούτου ἀπὸ τοῦ πρωτοκνυττάου διὰ τοῦ φυτικοῦ καὶ ζωικοῦ κόσμου μέχρι τοῦ ἀνθρώπου. Ἀκολουθεῖ ἡ παθολογικὴ ἔρευνα, συμπτώματα, αἰτιολογία, διάγνωσιρ. Ἐν δὲ μόνον κεφάλαιον λείπει, ἡ θεραπεία, καθόσον ἡ φιλαργυρία εἶναι πάθορ ἀνίατον, ὅπερ τείνει εὐτυχῶρ νὰ ἐκλείη χάριρ εἰρ τὰς ὀσημέραι ὑπὸ τῆρ κοινωνικῆρ προόδου καταπολεμήσειρ τῶν αἰτιῶν αὐτῆρ. Δρ. 3.

E. Haecckel

Μετ. Α. Φαρμακοπούλου

Ἡ καταγωγή τοῦ ἀνθρώπου

Ἐμβριώτης ἐριμνευτής και ἐκλαϊκευτής τῆς Δαρβινίου θεωρίας τῆς ἐξελέξεως ὁ Χαϊκελ ἐξετάζει εἰς τὸ βιβλίον του τοῦτο και ἀναλύει τὰ τῆς ἐξελέξεως τοῦ ζωικοῦ βασιλείου μέχρι τοῦ ἀνθρώπου και τοὺς σταθμοὺς τῆς προόδου αὐτοῦ μέχρι τοῦ σημερινοῦ τύπου. Δρ. 2.—

J. Loubhock

Μετ. Θ. Φλωρά

Πῶς νὰ ζῆτε

Εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ χρησιμότερα και τερπνότερα σοβαρὰ βιβλία διὰ κάθε ἀναγνώστην. Ἀσκηματικόν, μεστόν ὠφελίμων γνωμῶν φιλοσοφικῶν και ἐμπειρικῶν, με ἀνέκδοτα και με συμπραγματικὴν σκέψιν ἀπρητισμένον, ἀποτελεῖ πρακτικὸν ὁδηγὸν τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ζωῆς. Δρ. 3.—

W. James (Τζέιμς)

Μετ. Ν. Καφαντάρη

Ἡ θεωρία τῆς συγκινήσεως

Θεμελιώδης ἐνέργεια τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ εἶναι ἡ συγκίνησις, ἥτοι ἀπ' ἐνὸς ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου αἰσθησις και ἀντίληψις και ἀπ' ἑτέρου ἡ ὑποκειμενικὴ διαμόρφωσις και φανέρωσις, ἀπὸ τῶν πλέον στοιχειωδῶν και κοινῶν συγκινήσεων μέχρι τῶν πλέον συνθέτων και τελειωτέρων. Τοιοῦτοτρόπος ἐξετάζων και ἀναλύων τὴν συγκίνησιν ὁ Τζέιμς παρέχει προσηλωτικὰ και διαφωτιστικὰς ἰδίαν θεωρίαν φυσιολογικῆς ψυχολογίας. Δρ. 3.—

Fr. Paulhan

Μετ. Χ. Δαρελιῆ

Ἡ ἠθικὴ τῆς εἰρωνείας

Μετὰ φιλοσοφικὴν ἐπισκόπησιν τῶν ἀνθρωπίνων σκέψεων και τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς φυσιολογικῆς ψυχολογίας ἐξετάζει τὸ βιβλίον τοῦτο και ἀναλύει τὴν εἰρωνείαν ὡς σκέψιν και ὡς ἔκφρασιν και χαρακτηρίζει τὴν ἠθικὴν και τὴν ἀνῆθικον ὄψιν αὐτῆς εἰς τὰς καθημερινὰς ἐκδηλώσεις και εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς και γενικωτέρας μορφὰς αὐτῆς. Δρ. 3.—

X. Bastre

Μετ. Ι. Στρατηγοπούλου

Ἡ ζωὴ και ὁ θάνατος

Ἀπὸ βιολογικῆς και φιλοσοφικῆς ἀπόψεως ἐξετάζεται και ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενον τῆς ζωῆς και τὸ ἐναλλάσσον φαινόμενον τοῦ θανάτου εἰς τὸν ἐνὸρργανον κόσμον, ἰδίως δὲ εἰς τὸν ἀνθρώπον. Ἡ ἐκθεσις και ἐξέλεξις ὅλων τῶν σχετικῶν θεωριῶν, τὰ κρατήσαντα ἐκάστοτε δόγματα, τὰ δεδομένα τῆς ζωικῆς ιστορίας, τὰ ἐκ τῆς χημείας και γενικῶς ἐκ τῆς ἐπιστήμης συμπεράσματα παρατίθενται παράλληλα με τὴν παρεχόμενην θεμελιώδη δι' ἐπιστημονικῶν τρόπων ἐξήγησιν τῆς ζωῆς και τοῦ θανάτου. Δρ. 4.—

Gast. Danville

Μετ. Χ. Δαρελιῆ

Ἡ ψυχολογία τοῦ ἔρωτος

Ἐπιστημονικὴ ἀλλὰ και ποιητικὰ διατυπωμένη ἐξήγησις τοῦ ἀνθρώπινου ἔρωτος εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις αὐτοῦ δίδεται διὰ τοῦ ἔργου τοῦτου, ποῦ περιέχει σανάμα ὅτι διὰ τῶν ἔρωτα ἐγνωμάτευσεν ἡ φιλοσοφία, ἡ ποίησις και ἡ ἐπιστήμη ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον. Συμπέρασμα δὲ προκύπτει ὅτι ὁ ἔρως εἶναι φυσικὴ και ὄχι ἀνώμαλος, ὑπερέρα και ὄχι ἐκφυλὸς λειτουργία τῆς ζωῆς. Δρ. 3.—

W. Wundt

Μετ. Α. Δαρελιῶ

Σύστημα Φιλοσοφίας

Τὸ σημαντικώτατον σύγγραμμα τοῦ μεγάλου συγχρόνου φιλοσόφου τῆς Γερμανίας. Ἐρσινα περὶ τῆς αἰτίας, τῆς σκοπιμότητος και τῆς ἀνάγκης τῆς φιλοσοφίας, ἥτις εἶναι ἡ σύνθεσις και ἡ σύνθεσις τῶν ἐμπειρικῶν ἐπιστημῶν εἰς μίαν κοσμοθεωρίαν, ἀνταποκρινόμενην πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς διαποησεως και τοῦ συναισθήματος. Ἐπισκόπησις τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν και τῶν τρόπων τοῦ συλλογισμοῦ εἰς αὐτάς, συσχετίσις τῶν ἐπιστημῶν πρὸς ἀλλήλας, ἱεραρχία και συνάρτησις τῶν και διατύπωσις τῶν μεθόδων τῆς δυνατῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς και συναφῶς τῆς ψυχολογίας. Ἀντιδιαστολὴ τῆς ἐπιστημονικῆς και τῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως, διαίρεσις τῶν φιλοσοφικῶν ἐνοιῶν εἰς κοσμολογικὰς, ψυχολογικὰς και ὄντολογικὰς και τέλος διχασμὸς τούτου εἰς φιλοσοφίαν τῆς φύσεως και φιλοσοφίαν τῆς διανοίας. Τοιαῦτα τὰ κεφάλαια, ἀποτελοῦντα τὴν εἰσαγωγὴν και τὴν ἀφετηρίαν τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος τοῦ Wundt, συγκεντροῦνται κατόπιν εἰς συνολικὸν συμπέρασμα, καθ' ὃ κοινωτικῶς μὲν συναγεται ὁσπὴ τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς συνένωσιν ὅλων τῶν πολιτισμένων εἰς μίαν μόνην κοινότητα, φιλοσοφικῶς δὲ διαπιστοῦται ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ σκοπεῖ τὴν προϊούσαν διανοητικὴν κοσμοεξέλιξιν. Ἐπονται δύο κεφάλαια περὶ φιλοσοφίας τῆς Θρησκείας και περὶ Αἰσθητικῆς. Τὸ ἔργον διτόμον, μεταφρασθὲν ἐκ τῆς τελευταίας γερμανικῆς ἐκδόσεως τῆς Δρ. 18.—

Ernest Renan

Μετ. Α. Καμπάνη

Ὁ Βίος τοῦ Ἰησοῦ

Τὸ πολυκροτον σύγγραμμα τοῦ μεγάλου Ἀσιανολόγου και φιλοσόφου Ρενάν, διὰ τοῦ ὁποίου ἠθέλησεν νάποκαταστήσῃ ἐν ὅλαις ταῖς λαπομερείαις τὴν ζωὴν και τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ και νὰ συναγάγῃ ἠθικὰ και γενικώτερον φιλοσοφικὰ συμπεράσματα περὶ τῆς ἰδούσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς ἐξελέξεώς του και τῶν ἀποτελεσμάτων του. Ἡ μετάφρασις ἐκ τῆς ὀριστικῆς ἐκδόσεως πλήρης. Μετὰ τῶν σημειώσεων, τῶν σχολίων και τῶν παραπομπῶν. Δρ. 8.50

M. Maeterlingk

Μετ. Χ. Δαρελιῆ

Ὁ Θάνατος

Τὸ ἀπειρον μυστήριον τοῦ θανάτου, ἡ μεγάλη ἀπορία τοῦ ἀν ὑπάρχει μετὰ θάνατον ζωὴ και ὑπάρχουσα ποία τις εἶναι, ἀποτελοῦσι τὸ θέμα τῆς ἐξῶχος λαθυστοχαστοῦ και ὑποβλητικῆς μελέτης τοῦ Βέλγου ποιητοῦ φιλοσόφου. Αἱ ἀπίστεις και αἱ ὑποθέσεις τῶν θρησκείων, τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν, τῶν ἐπιστημονικῶν ἀντιλήψεων διερευνῶνται με σαφήνειαν. Ἐπιτίθεται δὲ τί ἐξ ὅλων αὐτῶν εἶναι ἀξιον ἀποδοχῆς και τί παρουσιάζεται ὡς δημιουργημα αὐταίρετον ἠθικῆς σκοπιμότητος. Ἀντὶ ἀλλης περιλήψεως παρατίθενται τίλους τῶν κεφαλαίων: «Ἡ ἀδικία μας πρὸς τὸν θάνατον». — «Ἡ ἐπικοινωνία με τοὺς νεκροὺς». — «Ἡ μετενάρκωσις». — «Δύο ἀπόψεις τοῦ ἀπείρου». Δρ. 3.—

Th. Ziehen

Μετ. Α. Δαρελιῶ

Ἐγκέφαλος και ψυχὴ

Ἡ σχέση τῶ ἐγκεφάλου πρὸς τὴν ψυχὴν ἀπὸ βιολογικῆς και φιλοσοφικῆς συνάμα ἀπόψεως μετ' ἐπισκοπήσεως τοῦ τί ἐν τῷ παρελθόντι ἐπιστεύετο ἐδιδάσκητο περὶ τούτου ὑπὸ τῶν θρησκείων, τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν και τῶν ἐπιστημονικῶν ὑποθέσεων, ἀποτελεῖ τὸ θέμα τοῦ ἔργου τοῦτου, ὁπερ καταλήγει εἰς θετικὴν τινα ἐπισκόπησιν τοῦ προβλήματος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐωτάτης θεωρίας τῆς γνώσεως. Δρ. 2.50

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ἰ. ΖΕΡΒΟΥ

CH. DARWIN **Περὶ τῆς γενέσεως τῶν εἰδῶν**

Μετ. Ν. Καζαντζάκη

Τὸ κεφαλαῖον περὶ τῆς ἐξελίξεως ἔργον τοῦ μεγάλου φυσιολόγου, τὸ ἀναλυτικὸν καὶ εὐληπτόν, μεταφρασθὲν ἐκ τῆς ὀριστικῆς τελευταίας ἐκδόσεως. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐμπειρικῶν καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων, ὅσας παρέσχον αἱ θετικαὶ ἐπιστῆμαι καὶ ἰδίως ἡ φυσικὴ, ἡ γεωλογία, ἡ φυτολογία, ἡ ζωολογία μετὰ βαθείας ἀντιλήψεως καὶ ἐπιστημονικῶς φιλοσοφικοῦ πνεύματος ἀποκαθίστανται, διατυπῶνται καὶ καθορίζονται εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν οὐ θεμελιώδεις νόμοι τῆς ἐξελίξεως, ὁ τοῦ ἀγῶνος τῆς ὑπάρξεως καὶ ὁ τῆς ἐπιλογῆς τῶν εἰδῶν, μετὰ ταύτην δὲ σαφῆναι καὶ φιλολογικότητα, ὥστε τὸ κλασσικὸν τοῦτο σύγγραμμα, μετὰ ὅλην τὴν αὐστηρὴν ἐπιστημονικὴν ὑφῆν του, ἀποτελεῖ ἐν τῶν τερπνοτέρων καὶ μᾶλλον ψυχαγωγικῶν μελετημάτων. Δρ. 9.—

P. D. CHANTERIE DE LA SAUSSAYE **Ἱστορία τῆς θρησκείας** *Σινδῶν, Ἰαπωνῶν*

Μετὰφρ. Α. Δαλεξίου

Πλήρης ἐπιστημονικὴ καὶ φιλολογικῶς εὐληπτος ἐκθεσις τῶν Σινο-Ἰαπωνικῶν θρησκειῶν Βουδδισμού, Κονφουκιανισμοῦ, Ταοϊσμοῦ κλπ., κατὰ τὴν ἱστορικὴν αὐτὸν ἐξέλιξιν, φιλοσοφικὴν, κοινωνικὴν, ἠθικὴν, δογματικὴν καὶ τὴν ἀσκουμένην ἤδη λατρείαν. Πλήρης βιβλιογραφία ἐπιτάσσεται τοῦ ἔργου. Δρ. 1.50

A. SCHOPENHAUER **Σκέψεις καὶ ἀποσπάσματα**

Μετὰφρ. Ν. Κουντουριώτου

Χαρακτηριστικὴ ἐκλογή ἐκ τῶν ἔργων τοῦ διασημοῦ φιλοσόφου καὶ ἠθιολόγου γενομένη ὑπὸ τοῦ συγχρόνου γάλλου συγγραφέως κ. Bourdeau, πρῶτος βιογραφία καὶ ἐπιτυχὴ κρίσιν περὶ τοῦ Σοπενάουερ, ὡς ἀνθρώπου καὶ ὡς συγγραφέως. Τὰ κυριώτερα τῶν ἐν τῷ τόμῳ ἀποσπασμάτων εἰνε τὰ περὶ ὀντων τοῦ κόσμου, περὶ θανάτου, περὶ τέχνης, περὶ ἐγωισμοῦ, ἡ πολὺ κροτος μεταφυσικὴ τοῦ ἔρωτος καὶ τὸ περὶ γυναικὸς δοκίμιον. . . Δρ. 4.—

A. SCHOPENHAUER **Ἐπὶ τῆς θρησκείας**

Μετὰφρ. Ν. Κουντουριώτου

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου συζητεῖται κατὰ τὸν Πλατωνικὸν διαλογικὸν τρόπον τί εἴνε αἱ θρησκείαι, κατὰ πόσον αἱ ἀλληγορίαι τῶν ὑποκρύπτουν ἐπιστημονικὰς ἀληθείας καὶ ἂν ἡ θρησκεία ἐν γενεῇ χροιάζεται καὶ ὠφελεῖ. Ἐπονται ἀναλύσεις περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν συναρτήσει πρὸς τὸν Ἰουδαϊσμόν, τὸν Βουδδισμόν καὶ γενικώτερον τὸν θεϊσμόν, γινώμι περὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ, τοῦ πανθεϊσμοῦ κλπ. Ἐν τέλει παρατίθενται αἱ διάσημοι μελέται τοῦ Σοπενάουερ: ὀρηγίαι τῆς θελήσεως τοῦ ζῆν, τὸ μηδὲν τῆς ὑπάρξεως καὶ περὶ τῆς αὐτοκτονίας. . . Δρ. 3.—

H. BERGSON **Τὸ γέλοιο**

Μετ. Ν. Καζαντζάκη

Σπανίως δύναται νὰ εὐρεθῇ ἔργον κατὰ φιλολογικὴν πρωτοτυπίαν, τερπνὴν σαφῆναι καὶ φιλολογικὴν διατύπωσιν ἐφάμιλλον πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ κορυφαίου συγχρόνου φιλοσόφου τῆς Γαλλίας. Ἐν αὐτῷ ἀναλύεται μετὰ καταπληκτικὴν γενικότητα, μέθοδον, σαφῆναι καὶ οὐχ ἤττον διὰ συγκεκριμέναν παραδειγμάτων ἡ ψυχολογία τοῦ γέλωτος, ἡ αἰτία του, ὁ τρόπος τῆς παραγωγῆς του, ἡτοι τὸ ἀστεῖον, τὸ κομικόν, ἡ εἰρωνεία, ἡ φαιδρὰ παρῶστας, τὸ λεκτικὸν τέχνασμα κλπ. δι' ἀναδρομῆς εἰς τὴν παγκόσμιον φιλολογίαν καὶ δι' ὀξείας ἐπισκοπήσεως τῶν σχετικῶν κοινωνικῶν φαινομένων. Δρ. 3.—

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ **5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ**

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ἰ. ΖΕΡΒΟΥ

Louis Büchner **Ὁ κατ' ἐπιστήμην ἄνθρωπος.**

Μετ. Ἰ. Β. Φαρμακοπούλου

Τὸ ἔργον διακοσμημένον εἰς τρία μέρη ἐξετάζει ἀπὸ βιολογικῆς κυρίως ἀπόψεως: Πόθεν ἐρχόμεθα; Ποιοὶ εἴμεθα; Ποῦ βαίνομεν; Ἡ πρωτογενὴς τοῦ ἀνθρώπου κατάστασις, ἡ κατ' ἐξέλιξιν καταγωγή του, ἡ σημερινὴ φυσιολογία καὶ ἡ κοινωνικὴ, ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ του ὑπόστασις ἐπιτίθενται μετὰ ἀναλυτικὸν πνεῦμα καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν εὐρυμάθειαν τοῦ διασημοῦ ἐπιστήμονος, τὸν ὁποῖον ἀπέδωκε μετὰ ἀκρίβειαν ὁ γνωστός συγγραφεὺς δημοσιολόγος κ. Φαρμακόπουλος. Δρ. 4.

A. Dehay **Φιλοσοφία τοῦ γάμου.**

Μετ. Θ. Ὀρφανίδου

Ὁ φυσιολόγος συγγραφεὺς, τοῦ ὁποῖου ὅλα τὰ ἔργα ἐσημείωσαν καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν ἐκδόσεων ἐν Γαλλίᾳ καὶ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, πραγματεύεται τὰ τοῦ ἔρωτος, τῆς εὐτυχίας, τῆς συζυγικῆς πίστεως, τῆς ἡλιότητος, τῆς μοιχείας, τοῦ διαζυγίου, τῆς ἀγαπίας ἀπὸ βιολογικῆς καὶ ἠθικῆς ἀπόψεως. Ἡ μετάφρασις ἄγγεν ἐκ τῆς 115ης ἐκδόσεως. Δρ. 3.

A. Fouillé **Ἡ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτους.**

Βράϊλα Ἀρμένη

Τὸ δίτομον σπουδαῖον σύγγραμμα τοῦ Φουγιέ περὶ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Σωκράτους ὡς ἠθικῆς συνέπτυξεν ὁ Ἕλληνας συγγραφεὺς εἰς βιβλίον γενικῶς προσιτὸν διὰ τὴν σαφῆναι, τὴν λογικὴν μέθοδον καὶ τὸ ὕψος του. Εἰς αὐτὸ διεκρινίζονται αἱ Σωκρατικαὶ ἀντιλήψεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἔργων τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ξενοφῶντος, φαίνεται δὲ ἕναργῶς τὸ ὕψος καὶ ἡ ἔκτασις τῆς διδασκαλίας τοῦ μεγάλου φιλοσόφου. Δρ. 2.

Ernest Renan **Ὁ Ἀντίχριστος.**

Ὁ φιλόσοφος καὶ καλλιτέχνης συγγραφεὺς, ὁ μέγας Ἀσσυριολόγος καὶ Ἐβραϊστῆς ῤενάν ἐξιστορεῖ μετὰ τὸ θαυμάσιον ὕψος του τὰ τῆς παραδόσεως περὶ Ἀντιχριστοῦ κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ Χριστὸν χρόνους ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀπθεντικῶν κειμένων. Ἡ φανέρωσις τῆς τότε κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως, ἡ ἀνάπτυξις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ὅλα τὰ συναφῆ θέματα φιλοσοφικὰ καὶ ἱστορικὰ καθορίζονται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Δρ. 3.

Max Nordau **Ψυχολογικὴ φυσιολογία.**

Μετ. Η. Οικονομοπούλου

Υατέρμαχος τῶν ἠθικῶν τῆς κοινωνίας βάσεων, ἀπολογητὴς τῶν παλαιῶν ἀξιών κατὰ τρόπον ὄχι δογματικόν, ἀλλὰ ὀρθολογιστικόν, παρουσιάζεται ὁ Νορντάου εἰς τὸ ἔργον του ὑπὸ τὸν τίτλον **Ψυχολογικὴ φυσιολογία τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἰδιοφυΐας**. Καταπολεμεῖ τὴν ἐπαναστατικὴν ῥοπὴν εἰς τὴν ἰδεολογίαν καὶ ἰδίως ἀναλύει καὶ καθορίζει ἀπὸ φυσιολογικῆς ἀπόψεως τί εἴνε ὁ ὀρθὸς νοῦς, ἡ ἰδιοφυΐα καὶ ἡ μεγαλοφυΐα. Δρ. 2.

G. Flammarion **Ὁ Θεὸς ἐν τῇ φύσει.**

Μετὰφρασις Α. Ζάρκου

Τὰς ἐπιστημονικὰς περὶ τοῦ σύμπαντος γνώσεις, κυρίως τὰς ἀναγομέναις εἰς τὸν εὐρὴν ὀρίζοντα τῶν φυσικῶν νόμων καὶ τῆς ἀστρονομίας, παρουσιάζει εἰς τὸ βιβλίον του αὐτὸ ὁ Φλαμμαριόν. Ἀφορμώμενος ἀπὸ τὸ δόγμα τοῦ Θεϊσμοῦ καὶ καταλήγον εἰς ἀναγνώρισιν τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἀριμονίας τοῦ κόσμου, ἀπὸ τοὺς πλέον γενικοὺς νόμους ἕως εἰς τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῶν ὑπάρξεων, παρουσιάζει μετὰ πειστικότητα τὴν ὑπόστασιν Ἀνωτάτου Ὀντος δημιουργοῦ τῆς ζωῆς. Δρ. 4.

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ **10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ**

Λέον Tolstoj Ἡ συνάτα τοῦ Κρούτζερ.

Μετ. Σ. Φραγκοπούλου

Υπὸ τῆν διηγήματι, μεῖς ἰδιαιτέρην φιλολογικὴν ἀξίαν, συνάμα δὲ καὶ μεῖς δύναμιν συλλογισμοῦ, ἀναπτύσσει ὁ Τολστόη τὰς γνώμας του περὶ γάμου καὶ περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀνηθικότητος καθὼς καὶ τὰς βασιζόμενας εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ἀρχὰς του περὶ ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἠθικῆς. Δρ. 2.

Λέον Tolstoj Τὸ σχολεῖον Γρασνάιας Πολιάνας.

Μετὰφρ. Βλ. Σκορδέλη

Εἶναι αἱ ἰδέαι τοῦ Τολστόη περὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ ἠθικῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν, βασιζόμεναι εἰς φυσιολογικὰς, ψυχολογικὰς καὶ κοινωνικὰς παρατηρήσεις. Πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῶν ὁ συγγραφεὺς ἴδρως πρότυπον σχολεῖον εἰς τὸ κτήριό του Γρασνάια Πολιάνα καὶ τὰ συμπεράσματα καὶ ἀποτελέσματα τῆς διδασκαλίης περιλαμβάνει ἐπίσης εἰς τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον οὕτως εἶναι μεγίστου κοινωνικοῦ καὶ παιδαγωγικοῦ ἐνδιαφέροντος. Δρ. 3.

C. Flammarion Τὸ ἄγνωστον καὶ τὰ ψυχικὰ προβλήματα

Μετὰφρ. Ἄλ. Γεωργιάδου

Τὰ ἀεξήγητα φαινόμενα, τὰ θετικῶς ἤδη βεβαιούμενα ὑπὸ παρατηρητῶν καὶ ἐπιστημονῶν ἀξιόπιστων, ἐκτίθενται εἰς τὸ βιβλίον τοῦτου τοῦ ἀστυνόμου μεταφυσικοῦ. Ἐμφανίσεις καὶ ἐκδηλώσεις θρησκόντων, ὀπτασίαι, τηλεπάθεια, ὄρασις ἐξ ἀποστάσεως, ψυχικαὶ ἐπικοινωνίαι, προφητεία καὶ προρρήσεις τοῦ μέλλοντος καὶ ὄνειρα ἀξιοσημείωτα ἐξηγοῦνται οὕτως, ὥστε νὰ προκύπτῃ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὑπάρχει ψυχὴ, ἔχουσα δυνάμεις ἀγνώστους εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἐνεργοῦσα πέραν τῶν αἰσθησῶν καὶ προγινώσκουσα τὸ περὶ μένον. Δρ. 3.

Λέον Tolstoj Ἡ ἀνάστασις.

Μετ. Οἰκονομοπούλου

Πόλεμος τοῦ ἠθικοῦ καθεστῶτος, μισὸν τὰς προλήψεις καὶ τὰ συμβατικά ψεύδη, ὑπέρημαχος τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀλληλοβοηθείης παρουσιάζει ὁ Τολστόη ὑπὸ καλλιτεχνικῶν τύπων ἀφηγήσεως τὰ ἄτοπα τῆς σημερινῆς κοινωνίας καὶ ὑποδεικνύει τρόπους ἐξαγνίσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἄφ' ὅτου ἐδημοσιεύθη «ἡ Ἀνάστασις» ἐξακολουθεῖ νὰ διαδίδεται καταπληκτικῶς καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἐπίδρασις ἐν Ῥωσίᾳ καὶ ἀλλοῦ εἶναι μεγίστη. Δρ. 3.

Λέον Tolstoj Αἱ νέαι ἰδέαι.

Μετ. Οἰκονομοπούλου

Ἐπιτομὴ τῆς ἰδεολογίας καὶ τῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀρχῶν τοῦ Τολστόη εἶναι τὸ βιβλίον τοῦτου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξετάζονται πῶς εἶναι τώρα καὶ πῶς πρέπει νὰ εἶναι ἡ Ζωή, ὁ Ἄνθρωπος, ἡ Κοινωνία, ἡ Θρησκεία, ἡ Ἐξουσία, ἡ Πατρις, ὁ Πλοῦτος, ἡ Ἐργασία, ἡ Ἐπιστήμη, ἡ Τέχνη, ὁ Ἔρως, ἡ Γυνή, τὸ Ἄγαθόν, ἡ Ἀλήθεια κλ. Πολλὰ ἀξιώματα καὶ γνωμικὰ ἐξ ὅλων τῶν ἔργων τοῦ Τολστόη περιλαμβάνονται ἐπίσης εἰς τὸ βιβλίον τοῦτου. Δρ. 2.

Max Nordau Ὁ ἐκφυλισμός.

Μετ. Ἀγγέλου Βλάχου

Ἰατρός καὶ φρενολόγος ὁ Νορδάου ἐπέκρινεν εἰς τὴν μελέτην τῆς συγχρόνου κοινωνίας καὶ τῶν νοσηρῶν ἐκδηλώσεσόν τῆς συμπέρασμα δὲ τῶν μελετῶν του εἶναι «ὁ Ἐκφυλισμός», ὅπου περιγράφονται αἱ παθολογικαὶ πνευματικαὶ τάσεις τοῦ κοινῆ καὶ τῶν καλλιτεχνῶν καὶ ἰδεολόγων. Πολλοὶ συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ νεότεροι, ὁ Ἴψεν, ὁ Τολστόη, ὁ Ζολᾶ, ὁ Βάγγελ, ὁ Βερλαίν, ὁ Γκωτιέ κλ., παρουσιάζονται ὡς ἐκφυλοὶ ἐν τέλει δὲ ὑποδεικνύονται τὰ μέτρα ἀντιδράσεως ἐναντίον τῆς προϊούσης κοινωνικῆς ἐκφυλίσεως. Δρ. 2.

Εκδομένη υπό την διεύθυνσιν του Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Tolstoj Ἡ νέα ζωή

Μετ. Σ. Φραγκοπούλου

Τὸ πλέον ἠξιοσπαστικόν κοινωνιολογικόν ἔργον τοῦ Τολστόη εἶναι «Ἡ νέα ζωή» ποῦ ἐξετάζει με ἱσοπερὰ χεῖματα τὰς σημερινὰς κοινωνίας, εἰκονίζει θαυμαστά τὴν ἀδλιότητα τῶν ἐργατικῶν τάξεων, βαίνουσαν ἀπὸ τοῦ κακοῦ εἰς τὸ χειρότερον, διδάσκει δὲ τὴν ἀπλοποίησιν τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν καὶ τὸν φυσικὸν καὶ ἀγροτικὸν βίον ὡς τὸ μόνον μέσον σωτηρίας ἀπὸ τῆς ἀδλιότητος. Δρ. 2.50

E. Danguennes Ἡ θέλησις

Μετ. Η. Οἰκονομοπούλου

Ὅτι σχετικὸν μετὰ τὴν ἀσκήσιν καὶ τὴν ἐπίσχυσιν τῆς θέλησεως καὶ ὅσα εἶναι τὰ ἐξ αὐτῆς ἀφελήματα τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας, περιελήφθησαν εἰς τὸ βιβλίον τοῦτου. Μεθοδικὰ ταξινομημένα καὶ ἐξηγητημένα, με ἀφηγηματικότητά δὲ καὶ χάριν, παρετέθησαν αἱ περὶ θέλησεως γνῶμαι ἀρχαίων καὶ νέων σοφῶν μαζί μετὰ τὰ διδάγματα τῆς κοινωνικῆς πείρας. Δρ. 5.—

Jhon Caird Ἡ φιλοσοφία τῆς θρησκείας

Μετ. Π. Γρατσιάτου

Ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ μεταφυσικὴ δικαιολογία τῆς θρησκείας ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἀνεκτικῆς σκέψεως τῆς ἀνθρωπότητος καὶ σύμφωνα μετὰ τὸς νεώτερας γνώσεις διατυπώται σαφῶς καὶ μεθοδικῶς εἰς τὸ φιλοσοφικόν τοῦτου ἔργον, θεωρούμενον ὑπὸ τῆς κριτικῆς ὡς κλασσικόν εἰς τὸ εἶδος του. Δρ. 3.—

Ἰω. Ζερβός Ἱστορία τῆς ἰδέας

Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀνθρωπίνων ἰδεῶν, θεολογικῆς, μεταφυσικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς καὶ τὰ ἐξαγόμενα τῶν ἰδεῶν τούτων εἰς θρησκευτικὰς πίστεις, εἰς ἠθικὰ δόγματα καὶ εἰς τὰς ἄλλας κοινωνικὰς ἐφαρμογὰς διατυπώνονται εἰς τὰ δύο βιβλία τοῦ ἔργου— τὸν Γαβατάμαν καὶ τὸν Ἀστάρην— περιληπτικῶς καὶ κατὰ τρόπον μεταφορικῶς, χωρὶς νὰ παραβλεφθῇ ἐκ τούτου ἡ ἀκριβεία. Ὡς συνάφροισμα καὶ ολοκληρώσεως τῶν ἱστορουμένων ἰδεῶν προκύπτει τέλος κεντρικὴ φιλοσοφικὴ ἰδέα, ἐξηγοῦσα, συναρμολόγουσα καὶ ἐνώνουσα ὅλας τὰς ἀνεκτικῆς κοινωνικῆς πίστεις καὶ φιλοσοφικὰς δοξασίας. Δρ. 4.—

E. Haeckel Ὁ Μονισμός

Μετ. Α. Φραγκοπούλου

Ἐξετάζων ἀπὸ βιολογικῆς ἀπόψεως καὶ ἰδίως σύμφωνα μετὰ τὴν κρατούσαν θεωρίαν τῆς ἐξέλιξεως ὁ Χαίκελ τὴν κινήσιν, τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὕλης παρουσιάζει τὸν Μονισμὸν, ἥτοι τὴν ἀπλήν καὶ ἐξ ἐνὸς στοιχείου σύστασιν τῆς ὕλης ὡς τὴν μόνην πραγματικὴν καὶ ἐναργῶς ἀληθῆ φιλοσοφικὴν περὶ τοῦ κόσμου ἀντίληψιν. Δρ. 2.—

V. Hugo Φιλοσοφία καὶ φιλολογία

Μετ. Γερ. Βουτινᾶ

Μὲ ὀξυδέρκειαν καὶ μετὰ δύναμιν εἰς ὕψος ἐναργῆς καὶ ποιητικῆν ὁ Οὐγκὼ διερευνᾷ εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον του τὴν παγκόσμιον σκέψιν ὡς πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδίως ἐκδήλωσιν αὐτῆς. Ἡ ἀνάλυσις τοῦ ἔργου τοῦ Αἰσχίλου κατὰ συμπαρολην μετὰ τὸ ἔργον τοῦ Σαίξπηρ ἐκτενόμεναι περιλαμβάνουν γενικὴν ἐπισκόπησιν τοῦ ἀρχαίου ἰδεώδους καὶ τοῦ νεωτέρου. Δρ. 2.50

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

John Lubbock
Μετ. Α. Μαργουτούδου

Αἱ ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς

Αἰσιόδοξος ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ δεινὰ, τὰς εὐτυχίας καὶ τὰς συμφορὰς τῆς ζωῆς, παρουσιάζων δὲ μέγα τὸ πλεόνασμα τῶν ἀπολαύσεων, διδάσκει πῶς καὶ εἰς τὰς ταλαιπωρίας ἀκόμη νὰ εὐρίσκωμεν τὴν ἀπόλαυσιν καὶ νὰ κατορθώωμεν τὴν ἀποσώβησιν ἢ ἐλάττωσιν τῶν. Δρ. 3.—

Richard

Μετ. Η. Οικονομοπούλου

Ὁ Σοσιαλισμὸς

Μελέτη τῆς ἱστορίας τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἐκθεσις περιληπτικὴ τῶν νεωτέρων σοσιαλιστικῶν συστημάτων καὶ τῶν ἐφαρμογῶν τῶν, ἰδίως δὲ ἐξέλεξις αὐτῶν συμφορῶν μὲ τὰς ἀντιλήψεις τῆς συγχρόνου οἰκονομολογικῆς ἐπιστήμης εἶναι τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ ὁποῖον παρέχει ἰδίως πολλὰς καὶ πολυτίμους περὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ γνώσεις καὶ πληροφορίας. Δρ. 3.—

Parralardo

Μετ. Α. Καμπάνη

Ἡ Τηλεπάθεια

Ἐξ ἀποστάσεως αἰσθησιν, ἴσως τὰ φαινόμενα τῆς τηλεπαθείας ἢ ἄλλως λεγομένης ἔκτης αἰσθήσεως, συνάμα δὲ καὶ ὅλας τὰς διατυπωμένας ὑπὸ διαφόρων ὑποθέσεων πρὸς ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου, συνεκέντρωσεν ὁ συγγραφεὺς μεθοδικὰ εἰς τὸ βιβλίον αὐτό, ὥστε ἡ ἀνάγνωσις τοῦ παρέχει σαφῆ ἰδέαν τοῦ τί εἶναι καὶ πῶς κρίνεται σήμερον ἡ τηλεπάθεια. Δρ. 2.50

Rousseau

Μετ. Α. Κλονίτη

Περὶ τῆς ἀνισότητος τῶν ἀνθρώπων

Εἶναι τὸ πολυηρότερον ἔργον τοῦ Ρουσσώ, περιέχον περιληπτικῶς τὰς φιλοσοφικὰς του ἰδέας ὅπως ἀνεπτυχθήσονται εἰς τὸ «Κοινωνικὸν Συμβόλαιον», εἰς τὰς «Ἐξομολογήσεις» του κ.τ.λ. Ὑποστηρίζει ὅτι τὰ δεινὰ τῆς ἀνισότητος προέκυψαν ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὑποδεικνύει τὴν ἐπαναστροφὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀρχέγονον κατάστασιν. Δρ. 3.—

Rousseau

Μετ. Ι. Ζερβού

Κοινωνικὸν συμβόλαιον

Βασίζομενος ὁ Ρουσσώ εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι αἱ Κοινωνίαι ἐσχηματίσθησαν βραχυπρόθεσμα καὶ μὲ τὸ νὰ συμβληθῶσιν μεταξύ τῶν οἰ ἀνθρώπων, ἐξετάζει κατὰ πόσον τὸ Κοινωνικὸν αὐτὸ Συμβόλαιον εἶναι διατηρήσιμον καὶ δικαίον ἢ δεικαπονήξ. Καὶ καθ' ὅσον οἱ πλείότεροι ἄνθρωποι ἀδικοῦνται ἀπὸ τοῦς ὀλίγοις κρίνει ὁ Ρουσσώ ὡς δικαίαν τὴν ἐπανάστασιν. Ἀπὸ κοινωνιολογικῆς ἀπόψεως ὁ Κοιν. Συμβόλαιον εἶναι σπουδαιότατον ἔργον, ἱστορικῶς δὲ ὑπέστη ἢ κριτικῶς θεωρητικῆς διδασκαλίᾳ τῆς Γαλ. Ἐπαναστάσεως. Δρ. 3.—

Schopenhauer

Μετ. Α. Ζάκου

Συγγραφεῖς καὶ Ὑφος

Ὁ μέγας τῆς Γερμανίας νεώτερος φιλόσοφος, βαθῆς καὶ πρωτότυπος, ὑποφέρει συνάμα καὶ εἰς κοινότητα ὕφους. Εἰς τὴν σειρὰν δὲ τῶν ἔργων του, τῶν ὑπὸ τίτλον «Πάρεργα καὶ Παραλειπόμενα» περιελαβε τὸ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον σύγγραμμα, ὅπου μὲ διαύγειαν φιλοσόφου καὶ πείραν μετρίου καλλιτέχον ὀρίζει τοὺς κανόνας τοῦ καλοῦ ὕφους, τοὺς τρόπους τῆς διατυπώσεως τῶν ἰδεῶν καὶ ἐν γένει τῆς συγγραφῆς, ἐπιτίθεται δὲ ὁριμὰτα ἐναντίον τῶν διαστρεφῶν τῆς γλώσσης καὶ τῶν κενολόγων καλλιτεχνῶν. Δρ. 3.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Max Nordau

Κοινωνιολογικὰ παράδοξα.

Τὸ δεύτερον μέρος τῶν φιλοσοφικῶν ἀντιλήψεων τοῦ Νορντάου, σχετικῶν πρὸς τὴν ὑπόστασιν τῆς σημερινῆς κοινωνίας καὶ πρὸς τὰς τάσεις τῆς μελλούσης κοινωνικῆς ἐξελίξεως, περιεχεται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐπιστημονικῶς ῥιζοσπαστικὸν καὶ φιλοσοφικῶς φιλελεύθερον. Δρ. 3.

Π. Βράϊλα Ἀρμένη Στοιχεῖα φιλοσοφίας.

Συμπλήρωσις τοῦ ἔργου «Περὶ πρώτων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν» καὶ διδασκαλία ἰδεολογίας, ἠθικῆς ψυχολογίας καὶ φιλοσοφίας εἶναι τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ φιλοσόφου Βράϊλα, ὁ ὁποῖος εἰς τὸν κύκλον τῶν γνώσεων τούτων περιελάβε καὶ τὰς περὶ Γλυπτικῆς, Ζωγραφικῆς, Μουσικῆς, Ποίσεως μεταφυσικῶς ἀντιλήψεις, καθὼς καὶ τὰς περὶ δικαίου θεωρίας. Δρ. 3.

Félix le Dantec

Μετάρσις Ἀρ. Καμπάνη

Ὁ ἀθεϊσμὸς.

Τὸ σύστημα τοῦ Ὀριστικισμοῦ (determinisme), ἴσως ἡ φιλοσοφία ὡς συμπέρασμα τῶν ἐξηκριβομένων ἐπιστημονικῶν γνώσεων, διατυπῶται μὲ πολυμάθειαν, μὲ ἰσχυρὸν λογικὸν εἰρμόν καὶ μὲ συγγραφικὴν χάριν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ καθηγητοῦ Νταντέκ σχετικῶς μὲ τὰς κοσμολογικὰς καὶ θερησκευτικὰς θεωρίας. Χωρὶς νὰ διδάσκη καθαυτὸ τὸν ἀθεϊσμόν, συνορίζει τὰς σχετικὰς παλαιότερας καὶ συγχρόνους θεωρίας, πολεμεῖ κυρίως τὴν αὐθαιρέτων σιέψιν εἰς κάθε δόγμα εἴτε θεϊτικὸν εἴτε ὑλιστικὸν καὶ ὑποδεικνύει ὀρίζοντα ἐλευθέρας σκέψεως, ὑποταγμένης εἰς τοὺς μαθηματικούς, φυσικούς, χημικούς καὶ βιολογικούς νόμους. Ὅστε ἀνεξαρκήτως πεποιδήθησεν καὶ ἰδέαν παρέχει οὐσιαστικῶς πλῆθος γνώσεων εἰς κάθε ἀνθρώπων τῆς σκέψεως. Ἡ μετάρσις ἐπιμελημένη ὑπὸ τοῦ λογογράφου κ. Ἀρ. Καμπάνη Δρ. 4.

Θ. Κάϊρη

Φιλοσοφικά.

Εἶναι τὸ κεφαλαῖος ἔργον τοῦ ἐξόχου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἠθικολόγου, μεταφυσικοῦ φιλοσόφου καὶ αἰρεσιάζοντος Θ. Κάϊρη, ὁ ὁποῖος ἔσχε μεγάλην ἐπίδρασιν παλαιότερα καὶ ἔως σήμερον. Αἱ ἰδέαι του περὶ Θεϊσμοῦ, περὶ ἠθικῆς, περὶ Νόμου, περὶ Λογικῆς, περὶ Κόσμου κ.τ.λ. διατυπῶνται εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο εὐληπτα καὶ σύντομα. Δρ. 2.

H. Taine =

Μετ. Ἀγαθόνικου

Φιλοσοφία τῆς τέχνης ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ κοινωνιολογικὴ κριτικὴ τοῦ διασημοῦ Ταιν περὶ τῶν λόγων τῆς ἀναπτύξεως τῆς Καλλιτεχνίας, Ποίσεως, Τραγωδίας, Γλυπτικῆς, Ζωγραφικῆς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι περιέχονται εἰς τὸ βιβλίον αὐτό. Ἡ ποιικιλία τῶν γνώσεων, ἡ κομψότης τῶν ἀντιλήψεων, ἡ γοητεία τοῦ ὕφους τὸ κείμενον ἐξαιρετικὰ ἐλκυστικὸν καὶ προσίτον εἰς κάθε ἀναγνώστην. Ἡ μετάρσις ἐπιμελημένη ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Ἀγαθόνικου. Δρ. 2.50.

H. Taine =

Μετ. Ἀγαθόνικου

Φιλοσοφία τῆς τέχνης ἐν Ἰταλίᾳ.

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θεωρίας του «τοῦ περιβάλλοντος» περιγράφει ὁ Ταιν τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ ἐξηγεῖ πῶς ἐφανερώθη ἐντὸς ὀλίγου χρόνου τόση ἀκμὴ τέχνης ἐν Ἰταλίᾳ μὲ τὸν Ραφαήλ, τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον, τὸν ντὰ Βίντσι καὶ τοὺς ἄλλους κορυφαίους ζωγράφους, γλύπτας καὶ καλλιτέχνας ἐν γένει. Δρ. 2.50.

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδιδόμενη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Γ. Ἐγγέλου Ἡ Λογικὴ

Μετ. Π. Γρατσιάτου

Κεφαλαίωδες σύγγραμμα τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ φιλοσόφου, ἐν ᾧ με καταπληκτικὴν ἀκριβείαν καὶ μαθηματικὴν μέθοδον διατυπώνει τοὺς νόμους τοῦ διέποντος τὴν νόησιν καὶ τὰς μορφὰς αὐτῆς, ἀποβλέπων εἰς τὴν ἀδιάσπαστον συνάφειαν τοῦ τύπου καὶ τῆς οὐσίας, κατ' ἀντίθεσιν τῆς παλαιᾶς λογικῆς καὶ ἀποδεικνύων διὰ τᾶξιν καὶ νόμους, ἐνότης ἐν τῇ διαφορᾷ, ὑπάρχει πανταχοῦ. Οὕτως ἀφετηρία τοῦ Ἐγγελίου συστήματος, ὅπερ ὁ Wundt ἐκάλεσε φιλοσοφίαν τῆς πραγματικότητος, δύνανται νὰ θεωρηθῇ τὸ παρὸν ἔργον. Δρ. 4.—

Friedrich Nietzsche Ἡ Γένεσις τῆς Τραγωδίας

Μετ. Ν. Καζαντζάκη

Τὸ θαυμάσιον ποιητικὸν καὶ φιλοσοφικὸν ἔργον τοῦ Νίτσε περὶ τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Ἐμβροτὴς γνώστης τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, βαθὺς δὲ ψυχολόγος τῆς Ἑλληνικῆς ιδέας, με ποιητικὴν πρωτοτυπίαν καὶ με κριτικὴν ἰσχυρὰν ἔσχηκε ἀποκαλυπτικὸν φῶς ἐπὶ τῆς ἀρχαίας τραγωδίας καὶ γενικώτερον ἐπὶ ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς. Δρ. 3.—

Wilhelm Wundt Ὑπνωτισμὸς καὶ Ὑποβολή

Μετ. Α. Πολυμέρη

Ὁ κορυφαῖος σύγχρονος φιλόσοφος τῆς Γερμανίας, δεινὸς βιολόγος, ψυχολόγος καὶ μελετητὴς τῶν κοινωνικῶν φαινομένων, ἰδρυτὴς ιδέας φιλοσοφικῆς θεωρίας, συμπληροῦσης τὴν μεταφυσικὴν ἀντίληψιν διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τὰν ἀναλίπν, ἐξετάζει καὶ ἀναλύει τὰ φαινόμενα τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ τῆς ὑποβολῆς ἀπὸ φυσικῆς, χημικῶς καὶ κοινωνιολογικῆς ἀπόψεως. Δρ. 3.—

Cesare Lombroso Ὁ ἐγκληματίας ἄνθρωπος

Μετ. Μπάμπη Ἀντωνίου

Τὸ πολὺκροτον ἐπιστημονικὸν καὶ κοινωνιολογικὸν σύγγραμμα τοῦ Λομπρόζο, τὸ προκαλέσας σημαντικὰς τροποποιήσεις τῶν θεωριῶν καὶ τῶν ἐφαρμογῶν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τῆς ψυχοπαθείας καὶ τῆς ἐμπειρικῆς ψυχολογίας, διὰ κλινικῶν δὲ καὶ ποικίλων στατιστικῶν παραδειγμάτων ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἐγκληματῆται εἶναι ἐκφυλοὶ, συνεπῶς ἀνεύθυνοι. Τὸ δίτομον τοῦτο εἶναι προσίτον καὶ ἐξᾶχος ἐνδιαφέρον εἰς πάντα ἀναγνώστην ἀπαραίτητον δὲ εἰς τοὺς ἐπιστήμονας, ἰατροὺς καὶ νομικοὺς. Δρ. 8.—

Λέον Tolstoï Ἡ Ἀναγέννησις

Μετ. Σπ. Φραγκοπούλου

Αἱ μελέται τῆς τελευταίας συγγραφικῆς περιόδου τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τῆς Ρωσίας καὶ φιλοσόφου περιλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Θρησκευτικαί, κοινωνικαί, ἠθικαί, σοσιαλιστικαί, ὅλαι διανοεῖς καὶ ἤθημοι εἰς αὐτὰν διατύπωση, ἀλλὰ ρηξικέλευθοι καὶ ἐπαναστατικαί κατ' οὐσίαν. Δρ. 2.50

Η. Poincaré Ἐπιστήμη καὶ ὑπόθεσις

Μετ. Η. Ζερβού

Τὸ βαθὺ καὶ ἀποκαλυπτικὸν ἔργον τοῦ κορυφαίου τοῦ αἰῶνός μας φιλοσόφου ἐπιστήμονος. Ἐπισκοπεῖται εἰς αὐτὸ καὶ καθορίζεται ἡ σχετικότης καὶ ἡ ἀξία τῆς ἐπιστήμης καὶ καταδεικνύεται ἡ σημασία τῆς ὑποθέσεως εἴτε ἐπιστημονικῆς εἴτε καθαρῶς φιλοσοφικῆς εἶναι αὕτη. Οὕτω τίθενται τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως, δεικνύεται δὲ ὁ ὅριζον τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω νοήσεως. Δρ. 4.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 10 ΔΡΑΧ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδιδόμενη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Max Nordau Ψυχολογικὰ παράδοξα

Μετ. Ν. Κουντουριώτου

Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον μέρος τῶν φιλοσοφικῶν ἀντιλήψεων τοῦ Νορντάου. Τολμηρὸν εἰς φυσιολογικὰς ἀναλύσεις καὶ εἰς συμπεράσματα περὶ ἔργου, αἰσιοδοξίας καὶ ἀπαισιοδοξίας, περὶ προλήψεων ἠθικῆς καὶ ἀληθείας καὶ περὶ τοῦ πού ἔγκειται ἡ ἀλήθεια. Τὸ ἄδρον ὕψος καὶ ἡ ζωντανὴ διατύπωσις τοῦ Νορντάου ἀπεδόθησαν γλαφυρῶς καὶ με ἀκριβείαν ἀπὸ τὸν κ. Κουντουριώτην. Δρ. 3.

Friedrich Nietzsche Γνώμαι καὶ περικοπαί.

Μετάφρασις Ἰωάννου Ζερβού

Ἡ πρωτοτυπία τῆς σκέψεως, ὁ ἀπότομος λυρισμὸς, ἡ ὀξεία φιλοσοφικὴ καὶ κοινωνιολογικὴ ἀντίληψις τοῦ ὑπεῤοχου συγγραφέως κρατοῦν ὑπὸ τὴν γοητείαν καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῶν σήμερον τὴν παγκόσμιον ἐκλεκτὴν φιλοσοφίαν. Καὶ μέχρι τῆς φιλοσοφίας ἀκόμη ἐφθάσεν ὁ ἀντίλαλος τοῦ Νίτσεϊσμοῦ. Τὰ ἔργα τοῦ Νίτσε: «Ἡ Γέννησις τῆς Τραγωδίας», «Θεωρία ἀσύγχρονου», «Ἀνθρώπινα πράγματα, πολὺ ἀνθρώπινα», «Ἐημέρωμα», «Φαιδρὰ Γνώσις», «Ζαροτούστρας», «Ἀντίχριστος», «Ἴδε ὁ Ἄνθρωπος» κτλ. ἔκαμαν κατάπληξιν, μεταφρασιμὰ εἰς κάθε φιλολογικὴν γλῶσσαν. Ἀπ' ὅλα αὐτὰ ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Παρισίοις Πανεπιστημίου Λιχτεπερξὲ ἔκαμεν ἐκλογήν, τὴν ὅποιαν ἠκολούθησεν ὁ κ. Ζερβός, ἀποδώσας εἰς τὴν γλῶσσάν μας ζωντανὰ τὸν δαμιόνιον συγγραφέα. Θαυμαστὴ βιογραφία καὶ ἀνάλυσις προτάσσεται τοῦ ἔργου. Δρ. 3.

Ossip Lourié Ἡ φιλοσοφία τοῦ Τολστόη.

Μετ. Γεωργίου Βουτσινᾶ

Αἱ θρησκευτικαί, αἱ ἠθικαί, αἱ φιλοσοφικαί ιδέαι, πού ἀνέπτυξεν εἰς τὰ τόσα συγγράμματα τοῦ φιλοσοφίας, δογματικῆς, μυθιστορηματικῆς, δράματος, διηγήματος ὁ διάσημος Τολστόη — ὁ Ρώσος ἐπαναστάτης φιλόσοφος, ὁ Νεοχριστιανικὸς — εὐρίσκονται εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, συστηματοποιηθεῖσαι ἀπὸ ἀξιοσημείωτον συγγραφέα, τὸν κ. Ὄσσιν-Λουριὲ καὶ κατὰ μετάφρασιν τοῦ δοκίμου δημοσιογράφου κ. Βουτσινᾶ. Δρ. 3.

Louis Blöcher Δύναμις καὶ ὕλη.

ἘΑἱ χημικαί καὶ βιολογικαί θεωρίαι τοῦ διασημοῦ Γερμανοῦ φυσιολόγου Μπλῆνχερ, τείνουσαι εἰς ὑποστήριξιν τῶν ὑλιστικῶν γνωμῶν, διτυπῶνται εἰς τὸ πολὺκροτον τοῦτο βιβλίον, ἀξιὸν μελέτης διὰ τὸν ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ χαρακτήρα ἀνεξαρτήτως γνωμῶν καὶ πεποιθήσεων. Δρ. 4.

Βράϊλα Ἀρμένη Περὶ πρῶτων ιδεῶν καὶ ἀρχῶν

Ἡ φιλοσοφικὴ διδασκαλία τοῦ Βράϊλα περιλαμβάνεται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, πού ἀποτελεῖ σὺν ἄλλοις καὶ περιλήψιν πολλῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων μεταφυσικῆς καὶ καθαρᾶς λογικῆς ἀπὸ Ἀριστοτέλους μέχρι Κάντ. Δρ. 3.

Λέον Tolstoï Τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς μας.

Μετ. Σ. Φραγκοπούλου

Εἶναι τὸ βιβλίον, πού ἐξέδωκεν ὁ Τολστόη μετὰ τὸν Ρωσοϊαπωνικὸν πόλεμον, φιλοσοφικῆς ἀντίλαλος τῶν διαθέσεων τῆς Ρωσικῆς ψυχῆς, ἀναφερόμενον ὅμως εἰς γενικότητα θεωριῶν ἐφαρμοσμένων εἰς κάθε λαὸν καὶ εἰς κάθε κοινωνίαν. Ὁ ὑπερμαχος τοῦ δικαίου, ὁ ἀπολογητὴς τῆς ἰσότητος, ὁ κήρυξ τῆς εἰρήνης Τολστόη μᾶς παρουσιάζει νέας ἀπόψεις μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὸ ἔργον του τοῦτο. Δρ. 1.50.

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ
Εκδομένη υπό την διεύθυνσιν του Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Σ. Ἀποστολίδου Αἰ ψυχώσεις.

Σύγγραμμα ἐπιστημονικόν, ὅπου τὰ πλέον ἐνδιαφέροντα κεφάλαια τῆς φυσιολογίας, ἡ ἐγκληματολογικῆς, αἱ μονομανίαι, αἱ γενετήσιοι διαστροφαι, ὁ ἐκφυλισμός, ἡ ἀνισόρροπος εὐφυΐα, αἱ ψευδαισθήσεις διερευνῶνται καὶ περιγράφονται σαφῶς μετὰ περιέργων παραδειγμάτων ἐξ ὅλης τῆς ἱστορίας καὶ κατὰ τρόπον ἀφηγηματικόν, δυνάμενον νὰ ἐκλύσῃ τὸ ἐνδιαφέρον κάθε ἀναγνώστου.

Δρ. 4.

A. Debay Ὑγιεινὴ καὶ φυσιολογία τοῦ γάμου

Μετ. Τ. Καρδαρά
Ἦτοι φυσικὴ καὶ ἱατρικὴ ἱστορία τῶν συζύγων. Ἐπιστημονικὴ, ἀλλὰ καὶ εὐληπτος δι' ὅλους διδασκαλία τῶν συγγενικῶν καθηκόντων, τῆς τερπνῆς συμβιώσεως καὶ τῆς γεννήσεως ὑγιῶν τέκνων, συνάμα δὲ καὶ ὑπόδειξις τῶν μεγάλων ἐξ ἀγνοίας σχετικῶν νοσημάτων. Ἡ μετάφρασις ἐγένετο ἐκ τῆς 221ης γαλλικῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Τ. Καρδαρά.

Δρ. 3.

A. Debay Ὑγιεινὴ τῶν ἡδονῶν καὶ τέρψεων

Μετ. Τρ. Εὐαγγελίδου
Ἐπιστημονικὴ ἐξήγησις περὶ τοῦ μέτρου τῶν γενετησίων ὁρμῶν παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ, περὶ τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως σχετικῶς μὲ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν, τὴν ἡλικίαν, τὰς ἐποχάς, τὰς κοινωνικὰς συνθήκας κτλ. Ἡ φωτισμένη διὰ τοῦ ἔργου τούτου ἀνάπτυξις τῶν σχετικῶν κεφαλαίων τῆς βιολογίας τοῦ ἐξοφάλλισαν παγκόσμιον καὶ συνεχῆ ἐπιτυχίαν.

Δρ. 3.

Π. Βράϊλα Ἀρμένη Περὶ ἐνότητος τῶν Λογικῶν Στοιχείων

Ἐξακολουθῶν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νεωτέρας μεταφυσικῆς φιλοσοφίας εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ὁ Βράϊλας ἐξηγεῖ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν φυσικῶν φαινομένων πῶς ἐμορφώθησαν οἱ θεμελιώδεις νόμοι τῆς ἐφηρμοσμένης λογικῆς, οἱ ὅποιοι πάντες ἀποδεικνύουν τὴν ὑπαρξίν Θεοῦ καὶ ψυχῆς καὶ παρουσιάζουν ἀναμφισβήτητον τὴν ἀνωτέραν τοῦ ἀνθρώπου ὑπόστασιν.

Δρ. 1.

Jean Finot Ἡ ἐπιστήμη τῆς εὐτυχίας.

Μετ. Α. Γεωργιάδου
Παγκοσμίως γνωστός διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ φιλολογικὴν ἀξίαν τῶν ἔργων του, ποῦ τὰ διαπνέει ὅλα φιλοσοφικῆ ἀισιοδοξία, πραγματεύεται εἰς τὸ βιβλίον του αὐτὸ ὁ κ. Finot πῶς δύνανται κάθε ἄτομον καὶ κάθε κοινωνία νὰ ἐνισχύσουν τὸ ἔμφρονον εἰς τὴν ζωὴν κεφάλαιον εὐτυχίας καὶ νὰ τὸ πολλαπλασιάσουν, ὥστε ἡ ἀποκαρτέρησις καὶ ὁ ἀπελπισμὸς—νοσηρὰ συμπτώματα—νὰ περιορισθοῦν εἰς τὸ ἐλάχιστον. Ἡ φιλοσοφικότης, ἡ ἠθικολογία, ὁ ἐπιστημονισμὸς τοῦ ἔργου συνδυάζονται μὲ τερπνὴν ἀφηγηματικότητα.

Δρ. 3.

Π. Βράϊλα Ἀρμένη Φιλοσοφικὰ μελέται.

Τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Φιλοσοφικὰ μελέται περὶ Χριστιανισμοῦ» ἔξοχον θεολογικῆς καὶ μεταφυσικῆς φιλοσοφίας ἔργον τοῦ Δν. Νικολάϊ, εἰς τὸ ὅποιον διατυπώνονται αἱ θεωρίαι περὶ Θεοῦ, ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, θερησκευτικῆς ἀποκαλύψεως, προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου κτλ., συνδυασμένα μὲ τὰ δεδομένα τῶν σημερινῶν γνώσεων, ἀπεδόθη ὑπὸ τοῦ Ἑλλήνου φιλοσόφου Βράϊλα εἰς τὴν γλῶσσάν μας τόσον ἀριτίας, ὥστε ν' ἀποτελῇ ἴδιον αὐτοῦ ἔργον, φιλολογικόν καὶ ἐπιστημονικόν. Τὸ ὅλον ἔργον τόμοι 3.

Δρ. 12.

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ
Εκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Gerolles - Gaustier Αἰ ξέναί χῶραι.

Μετάφρασις Ν. Ποριώτη
Καλλιτεχνικὴ καὶ ἐν ταυτῷ ἀκριβῆς περιγραφή χωρῶν καὶ λαῶν, πολιτισμοῦ καὶ θερησκειῶν καὶ ἐθίμων, γεωργίας, ἐμπορίου, ναυτιλίας κ.λ.π. τῶν μάλλον περιέργων καὶ ἀγνώστων πόλεων καὶ τόπων τῆς γῆς. Πρὸς συγγραφὴν τοῦ ἔργου συνειργάσθησαν ἐπιφανεῖς συγγραφεῖς περιηγηταί. Δρ. 5.—

Κ. Κυπριάδου Μελετήματα Κοινωνιολογικά καὶ Ἐγκληματολογικά.

Αἱ νεώτεροι παρατηρήσεις, κοινωνιολογικαὶ ἀντιλήψεις καὶ ἠθικά πορίσματα ἐπὶ διαφόρων κοινωνικῶν θεσμῶν καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν ἐγκληματορικῶν τάσεων καὶ τῶν περὶ ποιῆς θεωριῶν.

Δρ. 1.20

Fred. Nietzsche Ὁ Ζαρατούστρας.

Μετ. Ν. Καζαντζάκη
Τὸ ὑπέροχον καὶ κυριώτατον ἔργον τοῦ μεγάλου συγχρόνου ποιητοῦ καὶ φιλοσόφου τῆς Γερμανίας, ὅπου κυρίως ἐκτίθενται αἱ ριζοσπαστικαὶ θεωρίαι του περὶ τῆς παλαιᾶς—τῆς μέχρι σήμερον—ἠθικῆς καὶ τῆς ἐν γένει κοινωνικῆς ὀργανώσεως μὲ τρόπον θαυμασιῶς ποιητικόν καὶ ὅπου παρουσιάζεται πλήρης ἡ πολὺκροτος νιτσεικῆ θεωρία τοῦ Ὑπερανθρώπου. Δρ. 4.50

Γ. Σωτηριάδου Ἱστορία τῆς ἀρχαιότητος.

Ὅλη ἡ ἀρχαία ἱστορία ἀπὸ τῶν πρώτων παραωνικῶν ἐποχῶν τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς υποδουλώσεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, συγγραφείσα ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας, Ἐπιστημονικὴ ἀκριβεία καὶ κριτικὴ διαύγεια διακρίνουσι τὸ ἔργον.

Δρ. 4.—

Ι. Η. Καραβία Ἡ ὀροθεραπεία.

Ὁ νεώτατος καὶ κατ' ἔξοχὴν σπουδαῖος θεραπευτικὸς οὗτος κλάδος τῆς ἱατρικῆς, ἡ ὀροθεραπεία, ἐκτίθεται εὐληπτικῶς διὰ πάντα ἀναγνώστην καὶ διεξηγεῖται εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο, γραφέν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπὶ τοῦ θέματος νεωτέρων ἀθεντικῶν ἔργων τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης.

Δρ. 3.—

B. Spinoza Ἡθικὴ.

Μετ. Ν. Κουντουριώτου
Τὸ κεφαλαιώδες ἔργον τοῦ μεγάλου πανθειστοῦ φιλοσόφου. Ἐν αὐτῷ δι' ἐπιστημονικῆς καὶ κατ' ἔξοχὴν κριτικῆς μεθόδου ἀνάγεται ὁ συγγραφεὺς εἰς γενικοτάτας καὶ καθορισμένας ἀντιλήψεις περὶ Θεοῦ, περὶ ἀρχῆς καὶ φύσεως τῆς ψυχῆς, περὶ συναισθημάτων καὶ παθῶν, περὶ κοινωνίας, κοινωνικῆς ἔξαρθήσεως τοῦ ἀνθρώπου κτλ. Αἱ ὑψηλαὶ καὶ ὑπέροχοι θεωρίαι του ἀποτελοῦσι κυριωτάτην βάσιν τῆς νέας φιλοσοφίας.

Δρ. 5.—

C. A. Laisant Ἡ Ἀγωγή.

Μετ. Ν. Καζαντζάκη
Ἡ ἀγωγή τῶν παιδῶν ἐπὶ τῇ Βάσει τῆς ἐπιστήμης εἶναι ὁ πλήρης τίτλος καὶ τὸ θέμα τοῦ ἔργου τοῦτου, ὅπερ ἐνέχει μέγα ἐνδιαφέρον ὄχι μόνον διὰ τοὺς παιδαγωγούς, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντα περὶ τὴν κοινωνιολογίαν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀσχολούμενον. Ἡ μύησις εἰς τὰ μαθηματικὰ καὶ εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνατροφή, ἡ ψυχολογία καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἀνατροφῆς εἶναι τὰ κυριώτερα ζητήματα τοῦ βιβλίου.

Δρ. 3.—

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος I. ΖΕΡΒΟΥ

I. Stuart Mill

Μετ. Ἰω. Ζερβού

Ὁ Ὀφελιμισμὸς

Ὁ ἐπιφανέστερος φιλόσοφος τῆς ὀφελιμιστικῆς θεωρίας εἶναι ὁ Μιλλ. Καὶ τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐριμνεῖα, ἀνάπτυξις καὶ ἀπολογία τῆς φιλοσοφικῆς ταύτης θεωρίας, ἣτις ἐν μεγάλῳ κύκλῳ ἐπεκράτησε κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους εἰς τὴν κοινωνιολογίαν καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἠθικὴν, τὴν παιδαγωγίαν, τὴν πολιτειολογίαν κ.λ.π. Ἐξαιρετικὴ σαφήνεια καὶ καθαρότης συλλογισμοῦ καθιστοῦσι τὸ ἔργον γενικῶς προσιτόν.

Δρ. 2.—

Th. Ribot

Μετ. Π. Ψηλοπέτη

Αἱ ἀσθένειαι τῆς προσωπικότητος

Αἱ μελέται τοῦ ἐπιφανοῦς φυσιολόγου καὶ ψυχολόγου περὶ τοῦ πῶς ἡ προσωπικότης ἐσχηματίσθη εἰς τὸν ἄνθρωπον, πῶς λειτουργεῖ, πῶς σχετίζεται μετὰ τὸν ἐσώτερον ὀργανισμόν, ἥτοι τὸν νοῦν, καὶ πῶς μετὰ τὸν ἐξωτερικόν, ἥτοι τὸ σῶμα, καὶ πῶς εὐρίσκειται μέσα εἰς τὸ ἀντικειμενικόν περιβάλλον. Συνάμα καθορίζεται ἕως ποῦ ὑπάρχει φυσιολογικὴ ἐνέργεια τοῦ προσώπου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀρχίζει αὐτὴ νὰ γίνεταί νοσηρά.

Δρ. 3.—

Th. Ribot

Μετ. Π. Ψηλοπέτη

Αἱ ἀσθένειαι τῆς βουλήσεως

Ἡ βούλησις ἀληθῶς εἶναι ἡ ἀπετηρία οἰασθήποτε ἐνεργείας καὶ ἐκδηλώσεως τοῦ ἀνθρώπου, συναφῆς μετὰ τὴν νόησιν, ἐπιδρώσα ἐπ' αὐτῆς καὶ ὑφισταμένη τὴν ἐπίδρασίν της. Εἰδικεῖται τὰς ψυχολογικὰς μελέτας του ὁ κ. Ριμπὸ ἐξηγεῖ πῶς μορφώνεται κληρονομικῶς καὶ προσωπικῶς ἡ θέλησις, πῶς ἐξωτερικνεύεται καὶ ἐπιδρᾷ εἰς τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν, εἰς τὴν ψυχικὴν ἀνάπτυξιν καὶ εἰς τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν.

Δρ. 3.—

Louis Figuiet

Μετ. Α. Πολυμέρη

Ἡ ἐπαύριον τοῦ θανάτου

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀστρονομίας, φυσικῆς, βιολογίας κλ. ὁ συγγραφεὺς παρουσιάζει ὡς ἀναμφισβήτητον τὴν ὑπαρξίν ψυχῆς καὶ μελλούσης μετὰ θάνατον ζωῆς. Αἱ θεμελιώδεις ἐπιστημονικαὶ γνώσεις καθὼς καὶ ὅλη ἡ φιλοσοφία τῶν ἰδεολόγων καὶ τῶν ὀρθοκλειῶν, διατυπωμέναι με ἀπλότητα καὶ με σαφήνεια, κάμνουσι ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσαν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἔργου.

Δρ. 4.—

Ludwig Büchner

Μετ. Α. Φαρμακοπούλου

Ὁ Δαρβινισμὸς

Ὁ διάσημος φυσιολόγος καὶ βιολόγος τῆς Γερμανίας Βύχνερ ἐξηγεῖ εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοὺς νόμους καὶ τὰς ὑποθέσεις τῆς Δαρβινικῆς θεωρίας περὶ ἐξελέσεως καὶ ἐπιλογῆς τῶν εἰδῶν, περὶ ἰσραρχίας τῶν ὄντων κλ., συνάμα δὲ ἐξάγει γενικὰ συμπεράσματα περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Δρ. 4.—

Λέον Tolstoï

Μετ. Σ. Ζησιδῆ

Τὰ Εὐαγγέλια

Ἐπιχειροῦν νὰ συστηματοποιήσῃ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Εὐαγγελίων καὶ καθ' ὅσον περιέχουν αὐτὰ γενικὰς ἐντολάς, κατήρησεν ὁ Τολστόϊ τὸ σύνολον ἐκ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν του καὶ τὴν ὅλην χριστιανικὴν παράδοσιν. Θεμελιώδης ἰδέα τοῦ Νεοχριστιανικοῦ φιλοσόφου εἶναι νὰ συναρμώσῃ τὴν σημερινὴν κοινωνικὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν ζωὴν μὲς τὰ γενικὰ χριστιανικὰ δόγματα.

Δρ. 2.50

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 10 ΔΡΑΧ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος I. ΖΕΡΒΟΥ

h. Ribot

Μετ. Χ. Δαράλξη

Προβλήματα τῆς ψυχολογίας τῶν συναίσθημάτων.

Φυσιολόγος καὶ φιλόσοφος ὁ συγγραφεὺς ἐπιχειρεῖ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἄμα καὶ τῆς ἰδεολογικῆς μεθόδου τὴν διερεύνησιν καὶ ἐξήγησιν τῶν πλέον περιπλόκων καὶ μυχιῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Δρ. 3.—

I. Maeterlinck

Μετ. Ν. Καζαντζάκη

Ὁ θησαυρὸς τῶν ταπεινῶν.

Σειρὰ φαιτεινῶν μελετῶν ἐπὶ συγκεκριμένων θεμάτων καὶ ἐπὶ ἀφηρημένων ζητημάτων, ὡς αἱ ὑπὸ τοὺς τίτλους «τὸ ἔσπνημα τῆς ψυχῆς—οἱ προειδοποιημένοι (περὶ τοῦ θανάτου)—Νοβαλὶς—ἡ καθ' ἡμέραν τραγικότης» κ.λ.π., ἀποτελοῦσα σύνολον πρωτοτύπου ψυχολογίας καὶ κοινωνικῆς φιλοσοφίας. Δρ. 3.—

Isipe Lourié

Μετ. Γ. Τσοκοπούλου

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἴψεν.

Ἡ φιλοσοφικὴ σκέψις ἡ ἐμπνεύσασα τὸ ὅλον ἔργον τοῦ Ἴψεν, ἡ βασιζομένη εἰς τὰς συγχρόνους βιολογικὰς δοξασίας, παρουσιάζεται εἰς ἐνιαίον σύνθημα. Ἐν ταύτῳ γίνεται συσχέτισις ὄλων τῶν δραμάτων τοῦ μεγάλου Νορβηγικοῦ συγγραφέως, παρέχεται δὲ ἀκριβῆς ἀνάλυσις ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν. Δρ. 3.—

Metchnikoff

Μετ. Α. Γεωργιάδου

Μελέται περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Ὁ διάσημος ἐν Γαλλίᾳ βιολόγος θέτει διὰ τοῦ ἔργου τοῦτου ἀπόψεις νέας καὶ ἀκριβεῖς, μὴ δεχόμενος ὡς ἠθικὴν βάσιν τὴν ἰδέαν τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς, ἀλλὰ ὡς ἰσχυρὸν ἀντικείμενον τὴν ἐπίδρασιν τῆς μακροβιότητος. Παρὰ τὴν ἀπόψιν τὴν ἀνωτέρω, ὡς κοινωνικὸν παράγοντα περιόδου καὶ ὡς μέσον ἠθικοποιήσεως ἀποδεικνύεται ἀντὶ τῆς φιλανθρωπίας τὴν συναίσθησιν ἀμοιβαίας ὀφελιμότητος. Δρ. 4.—

Eckermann

Μετ. Ν. Καζαντζάκη

Συνομιλία Ἐκκερμαν καὶ Γκαίτε.

Αἱ φιλοσοφικαὶ ἀντιλήψεις, αἱ περὶ φιλοσοφίας καὶ τέχνης γνῶμαι καὶ ὁ βιογραφικὸς βίος τοῦ Γκαίτε κατὰ τὴν ὄριμον τῆς ζωῆς του περιόδου περιλαμβάνονται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

Δρ. 3.—

Viault καὶ F. Jolyet

Μετ. Α. Γεωργιάδου

Φυσιολογία τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐξήγησις ἐπιστημονικὴ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ καὶ περιγραφή τῶν λειτουργιῶν τοῦ σώματος εὐμεθόδως καὶ ἀναλυτικῶς, παρέχουσαι καὶ εἰδικὰς καὶ ἐγκυκλίους γνώσεις, ἀπαραίτητους διὰ τὴν κατανοήσιν τῆς βιολογίας, τῆς κοινωνιολογίας καὶ τῆς καθόλου φιλοσοφίας.

Δρ. 12.—

Schopenhauer

Μετ. Α. Πολυμέρη

Τὸ αὐτεξούσιον.

Ὁρμώμενον ἐκ τῆς ἐμπειρικῆς ψυχολογίας καὶ συνδυάζον τὰς παρατηρήσεις αὐτῆς πρὸς τὰ ἐκ τῆς φυσιολογίας πορίσματα τὸ ἔργον τοῦτο διερευνᾷ πραγματικῶς ὑπάρχει ἐλευθερία βουλήσεως εἰς τὸν ἄνθρωπον, κατὰ πόσον αὐτὸς ὑφίσταται ἀναπόδραστον ἐπίδρασιν προηγουμένων καὶ συγχρόνων αἰτιῶν ἐξωθεν ἐνεργειῶν, εἶναι δηλαδὴ οὗτος ἀποτέλεσμα μᾶλλον ἢ αἴτιον. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς ἰδίας αὐτοῦ θεωρίας περὶ τούτων προβαίνει ὁ Σοπενάουερ κατὰ τὴν ἀπόψιν τὴν ἀνωτέρω, ὡς ἀπαραίτητος διὰ τὴν κατανοήσιν τῆς βιολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας του.

Δρ. 3.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 10 ΔΡΑΧ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Raput

Μετ. Ν. Κουντουριώτου

Ἀπόκρυφος ἐπιστήμη-ψυχισμός.

Ὁ συγγραφεὺς, γνωστότατος ἐν Παρισίοις ἰατρός, καὶ ἐκ τῶν περιφανεστέρων μυστικῶν τοῦ ἀποκρυφισμοῦ, ἐξωθεῖ τὴν τολμηρὰν σκέψιν μέχρι τῶν ἀκρότατων ὁρίων ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἀντιλήψεων τοῦ ἀποκρυφισμοῦ ἐπὶ τοῦ Σύμπαντος, τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ψυχῆς, τὴν ὁποίαν παρακολουθεῖ ἀπὸ τῆς ἐλευσέως τῆς μέχρι τῆς ὀριστικῆς διὰ τῶν διαδοχικῶν μετεναρκαώσεων τελειώσεώς τῆς. Τὸ βιβλίον ἔκαμε κατάπληξιν ἐν Γαλλίᾳ, τοιαύτην δὲ ἀναμφιβόλως θὰ προσεξηγήσῃ καὶ παρ' ἡμῖν τόσον εἰς τὸν γενικῶς σκεπτόμενον κόσμον καὶ τὸν ἐπιστημονικόν, ὅσον καὶ εἰς τοὺς κοινωνιολογοῦντας ἰδιαίτερος. Δρ. 4.—

Paul Lefert

Μετάφρ. Α. Καλλιβωκά

Ἐπιτομὴ Φυσιολογίας.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν ἐπιστημονικὸν ἔργον, περιγράφον καὶ ἐξηγῶν τὰ τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ, ἤτοι τὴν σύστασιν καὶ κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, τὴν λειτουργίαν τῆς θέρψεως καὶ τῆς πέψεως, τὰ τῶν μυῶν, νεύρων κλπ. κατὰ τὸν τρόπον εὐχάριστον καὶ ἀντιληπτὸν εἰς ὅλους. Δρ. 5.—

Emerson

Μετάφρ. Θ. Χ. Φλωρᾶ

Λόγια τοῦ κόσμου.

Σειρὰ μελετῶν κοινωνικῶν, ψυχολογικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἐκ τῶν ἔξοχότερων τοῦ μεγάλου Σάξωνος συγγραφεῶς, τὰς ὁποίας διαπνέει καὶ καθιστᾷ εἰς ὅλους γοητευτικὰς καὶ ἀντιληπτὰς μίᾳ ὑπέροχῳ πνοῇ ποιήσεως, με παραστατικότητα καὶ ἐνάργειαν ὕψους. Προηγείται βιογραφία κριτικῆ τοῦ συγγραφεῶς ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ καὶ ἔπονται αἱ μελέται: Προορισμός—Πλοῦτος—Δατρεία—Αὐτεξούσιον—Χαρακτήρ—Θάρος. Δρ. 3.—

Martin-Viel κλπ.

Μετ. Α. Καλλιβωκά

Νόσοι καὶ Θεραπείαι.

Μετ' ἐπιμελῆ ἔργων συνκεντρώθησαν ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ αἱ καλύτεραι εἰδικαὶ μελέται ἐξόχων ἐπιστημόνων, τοιαῦται ὅστε νὰ δύνανται ν' ἀναγνωσθῶσιν ὑφ' ὅλων καὶ νὰ εἶναι ἀντιληπτὰ, εὐχάριστοι καὶ ὀδηγητικαὶ ἐπὶ τῶν κυριωτέρων ἀσθενειῶν. Πλὴν τῆς περιγραφῆς περιέχουσι διάγνωσιν καὶ κυρίως ὀδηγίαν προληπτικὰς καὶ θεραπευτικὰς. Δρ. 5.—

N. Cuyau

Μετ. Ν. Κουντουριώτου

Στοιχεῖα ἐλευθέρου ἠθικῆς.

Βιβλίον πολὺκροτον. Ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τοῦ Γκιγιᾶ, ἀνεξάρτητος ἀπὸ παντὸς θρησκευτικοῦ δόγματος καὶ ἠθικῆς κυρώσεως, τοιαύτην ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν ἐν Γαλλίᾳ, ὅστε ἔγινεν ἀντικείμενον ἰδιαίτερας συζητήσεως εἰς τὴν Γαλλικὴν Φιλοσοφικὴν Ἐταιρείαν. Οἱ γνωρίζοντες τὰς φιλοσοφικὰς ἀντιλήψεις τοῦ Νίτσε θὰ ἐκπλαγοῦν βλέποντες πῶς δύο ὑπέροχοι διάνοιαι, ἀπὸ τῆς αὐτῆς βάσεως ὀρμηθεῖσαι, κατέληξαν εἰς συμπεράσματα ἐντελῶς ἀντίθετα, ἤτοι εἰς ἓνα ἐντελὸς διαφορικὸν ὑπεράνθρωπον. Δρ. 5.—

N. Vaschide

Μετ. Ν. Κουντουριώτου

Ὁ ὕπνος καὶ τὰ ὄνειρα.

Τὸ ἀριώτερον προῖον τῆς περὶ ὄνειρων μελέτης εἶνε τὸ ἔργον τοῦτο, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ὅλαι αἱ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον ἔρευναι πάντων τῶν σοφῶν, θίγονται δὲ ζητήματα σπουδαιότητος πρακτικῆς σημασίας, ὡς τὸ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ὄνειρων ἐπὶ τῆς πραγματικῆς ζωῆς, τῆς διαγνωστικῆς αὐτῶν σημασίας, τῆς χρησιμοποίησός τῶν ὡς παθολογικῶν ἐνδείξεων κλπ. Δρ. 4.—

400 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες ἀνά 20 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Διονυσίου Σολωμοῦ

Τὰ ἔργα.

Ὅλα τὰ ποιητικὰ καὶ πεζὰ ἔργα τοῦ ἔθνικοῦ ποιητοῦ, μετὰ τῶν παραλλαγῶν στίχων καὶ διορθώσεών του—ποιήματα ἔθνικα, ἐπικολυρικά, σατυρικά, λυρικά, ἐπιγράμματα, σημειώσεις καὶ μελετήματα φιλολογικὰ, ἱστορικὰ καὶ κριτικὰ, ἐν οἷς «ὁ διάλογος τοῦ ποιητῆ, φίλου καὶ σοφολογιωτάτου», εἰς ἓνα τόμον κατὰ τὴν διαρρυθμίσιν καὶ τὴν τάξιν τῆς κριτικῆς ἐκδόσεως Ἰαν. Πολυλά.— Ἡ ἐκδοσις ἐπὶ χάριτος κοινοῦ. Δρ. 2.50

Ἰω. Ζερβοῦ

Μῦθοι τῆς Ζωῆς.

Διηγήματα καὶ παραμῦθια, συγχρονιστικὰ ἀλλὰ καὶ ἀναγόμενα εἰς θρόλους καὶ παραδόσεις τῆς Ἀνατολῆς, πρωτότυπα δὲ εἰς τὸ ὕψος καὶ εἰς τὴν καθόλου μορφήν. Τὸ πρῶτον μέρος, αἱ «Ἱστορίαι τοῦ Δισκεπίου» εἰκονίζουσι ὑπὸ ἰδεολογικῶν τύπων, ἀλλὰ μὲ ὁμὸν κατ' οὐσίαν ῥεαλισμὸν, τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰς ὁριάς καὶ τὰ πάθη των εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἰδανικὰ των. Τὸ δεύτερον μέρος, αἱ «Ἱστορίαι τοῦ Τρισκεπίου» παρουσιάζουσι ὡς τρίτον παράγοντα τῆς ζωῆς τὴν ὑπερτέραν καὶ γενικὴν ἀντίληψιν τοῦ νοῦ, τὴν μοιραίως εἰρωνευμένην κάθε πραγματικῆν ἐνέργειαν καὶ κάθε ἐνδιάθετον ῥοπήν. Δρ. 3.—

W. Goethe (Γκαίτε)

Βέρθερος.

Μυθιστόρημα, τοῦ ὁποίου ἡ φιλολογικὴ καὶ κοινωνικὴ ἐπίδρασις ὑπῆρξε μοναδική, μετὸν λυρισμοῦ, τρυφερότητος καὶ πάθους εἶναι ὁ Βέρθερος τοῦ κορυφαίου τῆς Γερμανίας ποιητοῦ Γκαίτε. Ὁ ἔρωσ, ἐξεταζόμενος ἀπὸ τῆς πλέον αἰσθηματικῆς καὶ ἰδεολογικῆς ἀπόψεως, ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τοῦ ῥωμαντικοῦ ἀλλὰ καὶ ψυχολογικοῦ τοῦτου μυθιστορήματος.

Ἡ ἐκδοσις ἐπὶ χάριτος κοινοῦ.

Δρ. 2.—

Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου

Ἔργα.

Τὸ ἔξοχον ποιητικὸν ἔργον τοῦ ὕμνητοῦ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἰδανικῶν, τοῦ ἀποδώσαντος συγχρονιστικῶς τὴν δημοτικὴν μας τῆς Ἠπειροῦ καὶ τῆς Ῥυμειλῆς ποιήσιν. Τὰ προλεγόμενα καὶ αἱ φιλολογικαὶ, ἱστορικαὶ καὶ ἄλλαι σημειώσεις τοῦ ποιητοῦ συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον.— Ἡ ἐκδοσις ἐπὶ χάριτος κοινοῦ. Δρ. 5.—

Ἰ. Κονδυλάκη

Ὁ Πατούχας

Τὸ δυνατόν καὶ συνάμα κλασσικῶς λιτὸν ὕψος τοῦ συγγραφεῶς, ἡ ἐνάργεια καὶ ἡ παραστατικότης καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς περιγραφῆς, ἡ ἀνεπιτήδευτος ἀλλὰ καὶ βαθεῖα ψυχολογία τῶν κοινωνικῶν καὶ τῶν κατ' ἄτομον ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς, προσόντα διακρίνοντα ἐξαιρετικῶς τὸ συγγραφικὸν ἄλαντον τοῦ κ. Ἰ. Κονδυλάκη, συγκεντροῦνται καὶ παρέχονται πλούσια καὶ ἀφθονα εἰς τὸν Πατούχαν. Ὅστε τὸ ἀληθῶς Ἑλληνικὸν τοῦτο ἔργον, ἡθογραφικὸν ἅμα καὶ ψυχολογικόν, νὰ εἶναι ἰσάξιον πρὸς τὰ τελειότερα τοῦ εἶδους του εἰς τὴν ξένην φιλολογίαν. Δρ. 3.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Ἐμμανουὴλ Ροῦδου Συριανὰ Διηγήματα.

Δημιουργὸς ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ ὕφους εἶναι ὁ Ροῦδης, συνδυάσας πολυμάθειαν καὶ ἀνθρωπότητα φράσεως, σκέψιν καὶ σαφήνειαν, σκόμμα δὲ καὶ χαριτωμένην λεπτότητα. Τὰ κατεσομαμένα πολλαχοῦ ἠθογραφικὰ διηγήματα του, μερικὰ ἐπιθεωρημένα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, περιλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον μετὰ πλήρους βιογραφικῆς καὶ κριτικῆς μελέτης περὶ τοῦ συγγραφέως ὑπὸ τοῦ κ. Ἀ. Μ. Ἀνδρεάδου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ἐμ. Ροῦδης, Βιογραφία.— Ψυχολογία Συριανοῦ συζύγου.— Ἱστορία ἑνὸς σκύλου.— Ἱστορία μιᾶς γάτας.— Τὸ παράνομο τοῦ νεκροθάπτον.— Ἱστορία ὀρνιθῶν.

Δρ. 3.—

Ἀνδρέου Κάλβου Ἡ Λύρα.

Αἱ εἰκοσιτέσσαρες θανασταὶ φῶδαι, αἱ δημοσιευθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ εἰς δύο τεύχη, ἦτοι τὸ ὅλον ποιητικὸν αὐτοῦ ἔργον, τὸ διάφορον, ἀλλὰ καὶ παράλληλον καὶ ἐφάμιλλον τοῦ ἔργου τοῦ Σολωμοῦ, ἐκδίδονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Προτάσσεται βιογραφία τοῦ Κάλβου ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ζερβού, ἐν τέλει δὲ παρατίθεται ἡ συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ μετρικὴ τῶν φῶδων του.

Δρ. 2.—

Α. Γ. Καμπούρογλου Θούφαλα.

Ἐντυπώσεις ὑπὸ πρωτότυπον διηγηματικὸν τύπον, κριτικαὶ γνώμαι, φιλοσοφικαὶ, ἠθικαὶ, φιλολογικαὶ, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι ἐκτενέστεραι καὶ ἄλλαι κομψῶς ἐπιγραμματικαί, εἰς ὕψος ἐν συνόλῳ ἐπίχαρι ἄλλα μεστὸν ἡσιπῆς εἰρωνείας, περιλαμβάνονται εἰς τὸ πρωτότυπον τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Καμπούρογλου, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀποστάλαγμα πολυετοῦς καὶ ἀνθηρᾶς φιλολογικῆς ἐργασίας.

Δρ. 2.—

W. Shakspear (Σαίξπηρ) Κοριολανός.

Μετάφρασις Μ. Δαμιράλη

Ἡ ζωὴ τοῦ Κοριολανοῦ, τοῦ ἥρωικοῦ προασπιστοῦ τῆς πατρίδος του Ρώμης καὶ κατόπιν προδότου καὶ πολεμίου αὐτῆς, ἀποτελεῖ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ θαναταίου εἰς πέντε πράξεις δράματος, τὸ ὁποῖον οἱ κοινικοὶ θέτουν ἐφάμιλλον τοῦ «Βασιλέως Λήρ», τοῦ «Μάκβεθ» καὶ τοῦ «Οθέλλου», ἦτοι μετὰ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ κορυφαίου νεωτέρου τραγικοῦ.

Δρ. 2.—

Λεοπάρδη Ἡθικὰ ἔργα.

Τὸ ἀριστούργημα τοῦ ὑπερόχου τῆς Ἰταλίας φιλοσόφου καὶ ποιητοῦ Λεοπάρδη εἶναι τὰ «ἠθικὰ ἔργα» του. Ἡ παραστατικότης τῶν ἰδεῶν, ὁ λυρισμός, ἡ πρωτοτυπία καὶ τὸ κλασσικὸν ὕφος παρέχουν εἰς τὸ ἔργον μοναδικὴν γοητείαν καὶ χάριν. Ἐνῶ ἡ ἐμβριθεύει, αἱ φιλοσοφικαὶ ἀντιλήψεις καὶ ἡ εὐρύτης τῆς σκέψεως τὸ ἀναδεικνύουν ἐξόχως ὑπερβλητικὸν συνάμα καὶ μορφωτικόν. Τοῦ ἔργου προτάσσεται πρόλογος ἐμβριθεύει περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων Λεοπάρδη ὑπὸ τοῦ καλλιτεχνικῶς μεταφράσαντος κ. Ἀ. Καμπάνη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Βίος καὶ ἔργα τοῦ Λεοπάρδη.— Διάλογος τοῦ δόκτορος Rusch μετὰ τῆς κόρης.— Διάλογος τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Πορφύριου.— Διάλογος ἐνὸς Ἰσπανοῦ μετὰ τῆς τῆρα Φοῖνι.— Διάλογος τῆς Φύσεως καὶ μιᾶς ψυχῆς.— Ἐγκόμιον τῶν πουλιῶν.— Ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.— Σήμερις.

Δρ. 3.—

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

W. GOETHE Φάουστ

Μετάφρ. Μ. Αὐγέση

Τὸ κυριότατον φιλοσοφικὸν καὶ ποιητικὸν ἀριστούργημα τοῦ Γκαίτε—τὸ κορυφαῖον ἔργον τῆς Γερμανικῆς φιλολογίας. Ἀπὸ τὸν θεῖον τοῦ σοφοῦ τοῦ ἐπώλησε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν Σατανᾶν καὶ γύρω εἰς τὰ μεγάλα ἰδεῶδη τῆς σοφίας, τῆς ὀρατικότητος καὶ τῆς ἀρετῆς ἐξελλίσσεται μία ἔντονος ἀλληλουχία τῶν παθῶν, τῶν ὁρῶν, τῶν ἐξάρσεων καὶ τῶν ἰδεῶδων τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπερτέρα ποιητικὴ πνοὴ ζωογονεῖ τὴν βαθυτάτην σκέψιν, θαυμαστὴ πλαστικότης συναρμολογεῖ τὴν πολυπλοκὸν δραματικὴν αὐτοῦ σύνθεσιν καὶ ἐλαστικὴ εἰρωνεία αἰσιοδόξου σοφίας ζωογονεῖ τὸ σύνολον.

Δρ. 4.—

SIENKIEWICZ QUO VADIS? (Ποῦ ὑπάγεις;)

Μετάφρ. Γ. Δρακοπούλου

Ὅλη ἡ τόσον δραματικὴ ζωὴ τῶν χρόνων τοῦ Νέρωνος, ἡ ἐξελισομένη ἐν μέσῳ ὄβρου ἀμνηστῆ καὶ δυστυχίας ἀπαραμίλλου, πολυτελείας, φιληδονίας, συμφορῶν καὶ ἀδλιότητων, μετὰ πιστὴν ἐξιστόρησιν τῶν καταπληκτικῶν ὁργίων τοῦ Νέρωνος ἐκ παραλλήλου καὶ κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἀγιότητος τῶν πρώτων χριστιανῶν τῆς κοσμοκρατείας Ρώμης, περιπλεκόμενα εἰς ἐν περιπατῆς μυθιστόρημα ἐρωτος καὶ στοργῆς ἀποτελοῦσι τὸ θέμα τοῦ ὁραίου καὶ πολυπλοκοῦ ἔργου, ποῦ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἀριθμεῖ χιλιάδας ἐκδόσεων εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου. Ἡ ἀνεξάντλητος μέχρι τοῦδε μετάφρασις τοῦ κ. Δρακοπούλου εἶναι ἡ μόνη πλήρης καὶ ἀκριβής.

Δρ. 5.—

Α. Ταγμοπούλου Σκόρπιες μολυβιές

Σειρὰ ψυχολογικῶν διηγημάτων, ἠθογραφικῶν ἐντυπώσεων καὶ περιγραφῶν τῆς ἑλληνικῆς φύσεως ἀποτελοῦσι τὸν τόμον τοῦτον. Εἰς αὐτὰς μετὰ ἀπλότητα, πρωτοτυπία καὶ καλλιτεχνικὴν διατύπωσιν παρέχονται ἐνδιαφέρουσαι καὶ ζωνταναὶ εἰκόνες ἀπὸ τὴν σύγχρονον ἐθνικὴν μας ζωὴν.

Δρ. 2.—

HENRI GILBERT Τέχνη γιὰ τὰ παιδιὰ

Μετάφρ. Γ. Τσοκοπούλου

Ἀπὸ τὰ δυσκολότερα συγγραφικὰ κατορθώματα εἶναι ἡ σύνθεσις καλλιτεχνικῶν, τεχνικῶν καὶ διδακτικῶν ἔργων, ἵκανῶν νὰ ἐλκύουν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς παιδικῆς ψυχῆς καὶ νὰ συντελοῦν εἰς τὴν αἰσθητικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν. «Ἡ τέχνη γιὰ τὰ παιδιὰ» παρέχει εἰς ἕνα τόμον ἐκλεκτὰς συνθέσεις, διηγήσεις, διαλόγους, ἔργα παιδαγωγικὰ ἔξοχον λογογράφου, ἵκανὰ συνάμα νὰ παράσχουν τέρψιν εἰς πάντα ἀνεπτυγμένον.

Δρ. 2.50.—

G. FLAUBERT Ὁ πειρασμὸς τοῦ ἁγ. Ἀντωνίου

Μετάφρ. Κ. Βάραλη

Τὸ χαρακτηριστικώτερον καὶ φανταστικώτερον ἔργον τοῦ μεγάλου λογογράφου τῆς Γαλλίας. Ἀπὸ τὸ γνωστὸν συναῖσι τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως, ποῦ παρουσιάζει τὸν μέγαν ἅγιον ἀσκητὴν τῶν ἀφρικανικῶν ἐρημῶν ἐνοχλούμενον σαρκικῶς καὶ ψυχικῶς ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ, ἐδημιούργησεν ὁ συγγραφεὺς γοητευτικὴν, πολυπλοκὸν καὶ περιπετειώδη διήγησιν ὅχι μόνον βαθύτατα ψυχολογικὴν καὶ φιλοσοφικὴν, ἀλλὰ καὶ παρέχουσαν ζωηρὰν εἰκόνα τῶν ἐξέσεων, τῶν ἰδεῶδων καὶ τῶν συνθηκῶν τοῦ βίου τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων τῆς Ἀνατολῆς.

Δρ. 3.—

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδιδόμενη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος I. ΖΕΡΒΟΥ

Κονδυλάκη, Εὐστρατιάδου κλπ. Ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν ἐποποιῖαν

Σελίδες τῆς μεσαιωνικῆς καὶ τῆς νεωτέρας ἱστορίας μας γραφεῖσαι ἀπὸ λογοτέχνας καὶ ἀφιηγούμενοι πιστῶς μετὰ παραστατικότητος καὶ λυρισμοῦ τὰ μεγάλα καὶ δραματικά γεγονότα, ἐν οἷς οἱ ἀγῶνες τῶν βουλγαροκτόνων αυτοκρατόρων, ἡ ἄλωσις τῆς Κων/πόλεως, ἡ δολοκαύσις τοῦ Ἀρχαδίου κλπ. Δρ. 2.50

Σπύρου Μελά. Τὸ ἄσπρο καὶ τὸ μαῦρο

Τὸ τελευταῖον δυνατὸν καὶ συγκλονιστικὸν δράμα τοῦ Ἑλληνος συγγραφέως, δι' οὗ προβάλλονται ζωηρῶς καὶ ἀναλύονται ἐπιδεξίως καὶ ἐξελέγχονται θεσμοὶ καὶ ἠθικά προβλήματα τῆς συγχρόνου κοινωνίας. Δρ. 1.50

Δ. Γο. Καμπούρογλου Ἀναδρομάρης

Ποικίλοι, ἀγνωστοί, διαφοριστικοὶ λεπτομέρειαι ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν, τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς δουλείας μέχρι καὶ τῆς παρελθούσης γενεᾶς. Ἐκάστη περιλαμβάνεται εἰς αὐτοτελὴ διήγησιν, φιλολογικῶς ἐπαγωγόν, ἀπαρτίζεται δ' ἐν συνόλῳ πρωτότυπον ἔργον ἀναδρομικῆς ἐπισκοπήσεως τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς ζωῆς. Δρ. 3.—

Ἀννίνου, Μωραϊτίνη, Ἡρώες καὶ μάρτυρες

Ἡ ζωὴ καὶ ἡ πολεμικὴ καὶ κοινωνικὴ δοξασίς τῶν μεγάλων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως πρωτοεργατῶν. Ὁ Ρήγας, ὁ Βύρων, ὁ Ἀθανάσιος Διάκος, ὁ Καραϊσκάκης, ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Μισοῦλης κλπ. ἀποτελοῦσι τὴν ἱστορικὴν ἄμην καὶ λογοτεχνικὴν σειρὰν βιογραφιῶν τοῦ τόμου τούτου. Δρ. 2.—

Π. Νιρβάνη Ἡ βροσκοπούλα μετὰ τὰ μαργαριτάρια

Ἐλλεικτὰ διηγήματα ἀναφερόμενα κυρίως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παράδοσιν, ζωογονούμενα ἀπὸ ὠραίων ψυχολογίαν. Μεταξὺ τῶν διηγημάτων τοῦ τόμου: Τὸ βασιλόπουλο ποῦ χαμογελοῦσε, τὸ ἀγαπημένον ἀνδρόγυνο, ὁ γάμος τῆς πεντάμορφης, ἡ ἐκδικησις τοῦ καμπούρη, ψεύτρα ἀγάπη κλπ. Δρ. 2.—

Κονδυλάκη, Τσοκοπούλου κλπ. Μεγαλοεργήματα τοῦ 21

Τὰ λαμπρότερα καὶ ἐπικότερα κατορθώματα τοῦ ἀγῶνος τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, με ἱστορικὴν ἀκρίβειαν καὶ περιγραφικότητα ἀπὸ ἐλλεικτοῦς λογογράφου μας. Ἡ Γραμβούσα - Ἡ πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως - Ἡ ἄλωσις τῆς Τριπολιτσᾶς - Ἡ ἐξοδος τοῦ Μεσολογγίου - Ἡ ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου κλπ. περιλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τούτον. Δρ. 2.—

Εἰρ. Π. Δημητράκοπούλου Ἡ υἱοθετημένη

Μυθιστόρημα πρωτότυπον, εἰλημμένον ἐκ τῆς πραγματικῆς ζωῆς, δι' οὗ εἰκονίζεται ἡ τραγικὴ θέσις τοῦ δι' υἱοθεσίας ἀποσπασμένου ἀπὸ τὴν φυσικὴν οἰκογενεῖαν του καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον περιβάλλον τῆς ζωῆς του. Δρ. 3.—

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδιδόμενη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος I. ΖΕΡΒΟΥ

Μολιέρου. Τὰ ἐρωτικὰ πείσματα

Μία ἀπὸ τὰς ὄραιοτάς κωμωδίας τοῦ Μολιέρου, ἀληθινὰ ψυχολογικὴν, με χαρακτηριστικούς προσώπων, ἐλαττωμάτων καὶ παθῶν, με ἀλλεπάλληλα κωμικά ἐπεισόδια καὶ πλουσίαν σζηγιζὴν πλοκὴν, μεταφρασθεῖσα φιλολογικῶς καὶ πιστῶς εἰς μέτρον ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Ποριώτη. Δρ. 1.50

Ε. Ροῖδου. Τὰ εἰδωλα

Ἡ μεγάλη καὶ πολύχροτος γλωσσικὴ μελέτη τοῦ Ροῖδου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ ἐμβριθῆ φιλολογικὴν κριτικὴν ὅλης τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας. Μετ' αὐτῆς συνεξεδόθη καὶ ἡ συμπληρωματικὴ ἀπάντησις τοῦ Ροῖδου εἰς βιβλιογραφικὴν ἐπίκρισιν τοῦ Πολυλά. Δρ. 4.—

Ἀλεξ. Παπαδιαμάντη. Τὰ Ἄπαντα

Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ μετὰ τὰ ἐθνικά της ιδεώδη, τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις, τὰ συναξάρια καὶ τοὺς θρύλλους καὶ τὴν ποιησίν της παρουσιάσθησαν ἀπὸ τὸν Παπαδιαμάντην εἰς ἀριστοτεχνικὰ μυθιστορήματα καὶ διηγήματα. Εἰς τὸν ἐξοχον διηγηματογράφον ἡ Ὁρθοδοξία εὗρε τὸν θαυμάσιον ραμφιδόν της καὶ ἡ ἑλληνικὴ φύσις τὸν ἐξοχον ὑμνητὴν αὐτῆς.

Τὰ ἔργα τοῦ ἀφανῶς ζήσαντος καὶ πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἐν πενία ἀποθανόντος μεγάλου Ἑλληνος συγγραφέως ἐξεδόθησαν εἰς τοὺς ἐξῆς 11 τόμους:

Ἡ Γυφτοπούλα	Δρ. 4	Πρωτοχρονιάτικα διηγήματα Δρ. 1.—
Ἡ Φόνισσα	> 3	Τὰ ρόδινα ἀκρογιάλια
Ἡ Μάρισση	> 3	> 2.50
Πασχαλινὰ διηγήματα	> 1	Ἡ χολεριασμένη
Χριστογεννιάτικα διηγήματα > 1		> 2.50
Ὁ πεντάεργανος	> 3	Ἡ Νοσταλγὸς
		> 2.—
		Τὰ Χριστούγεννα τοῦ Ἑριπέλη > 3.—
		Οἱ ἑνδεκα τόμοι Δρ. 26.—

Πηλ. Ροδοκανάκη. Τὸ βυσινὶ τριαντάφυλλο

Ὁραία παθητικὴ ἱστορία ἐρωτος, με λυρισμὸν καὶ ψυχολογίαν ἰδιότυπον. Μετ' αὐτοῦ συνεξεδόθησαν δύο σειραὶ ἀνεκδότων διηγημάτων τοῦ κ. Ροδοκανάκη ὑπὸ τοὺς τίτλους «Παιδιάτικες Ἀγάπες» καὶ «Ἱστορίες» Δρ. 2.—

Ed. de Amicis. Σηναὶ τοῦ στρατιωτικοῦ βίου

Ἡ ζωὴ τοῦ στρατιῶνος καὶ ἡ ζωὴ τοῦ πολέμου μετὰ τὴν χαρὰν ἀλλὰ καὶ τὰς φρικαλεότητας καὶ τὴν θλίβην της περιγράφονται ἀριστοτεχνικὰ ἀπὸ τὸν καλλιτέχνην συγγραφέα εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐξῆς διηγημάτων: ὁ Θάνατος, ὁ Πληρωμένος, ὁ Νεοσύλλεκτος, ὁ Σκοπὸς, ὁ Ὑπηρέτης, ἡ Μήτηρ κλπ. Δρ. 2.—

Π. Δημητράκοπούλου. Σκουπιδιάδα

Ἰδιόρρυθμος, δυνατὴ καὶ μοναδικὴ εἰς τὴν φιλολογίαν μας σάτυρα εἰς 16 ἔμφωδας, σατυρίζουσα ἐλαττώματα καὶ ἀδυναμίας, προλήψεις καὶ κοινωνικὰ ἄτοπα τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς ζωῆς μας. Δρ. 1.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες ἈΝΑ 10 ΔΡΑΧ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

T. Turghenieff Τὸ ξένο ψομί.

Ἐν ἀπὸ τὰ δυνατώτερα καὶ πλέον χαρακτηριστικὰ δράματα τῆς Ρωσικῆς φιλολογίας. Βάσις τῆς πλοκῆς αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀδικία κατὰ τῶν λαϊκῶν ὁμάδων καὶ ἡ κατάθλιψις αὐτῶν ἐν Ρωσίᾳ—συνεπεία τῆς μεγάλης ἀνισότητος τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Δρ. 1.—

Jean Richepin Ἴσπανικὰ παραμύθια.

Μετάφρασις Ν. Ποσιώτη
Κομψὰ εἰς ὕψος καὶ ποιητικὰ εἰς ἔκφρασιν διηγήματα τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ συγγραφέως. Εἶναι εἰλημμένα ἐκ τῶν ἠθῶν, τῶν ἐθίμων, τῶν παραδόσεων καὶ τῶν θρύλων τῆς Ἰσπανίας, τὴν ὁποίαν ὁ Richepin ἐπιμακρὸν περιηγήθη. Οὕτω διακρίνονται ὅλα διὰ τὸ πρωτότυπον, τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ἰδιορρυθμίαν των. Δρ. 3.—

G. d'Annunzio Ὀνειροὶ ἐαρινῆς πρωίας.

Μετάφρασις Γ. Λαμπιλέτ
Παθητικὸν ὄραμα ἔρωτος, ἐξελισσόμενον εἰς περίτεχρον πλοκὴν καὶ διαπνεόμενον ἀπὸ τὴν δυνατὴν παραστατικότητα καὶ τὸν ζωηρὸν λυρισμὸν, τὸν διακρίνοντα τὸν κορυφαῖον σύγχρονον συγγραφέα τῆς Ἰταλίας. Δρ. 0,60

Κωστή Παλαμά Τὰ πρῶτα κριτικά.

Σειρὰ ἐμβριθῶν καὶ ἐμπνευσμένων κριτικῶν μελετῶν ἐπὶ τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας καὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων συγγραφέων—τοῦ Ρήγα, τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Κάλβου, τοῦ Μαρκοῦ, τοῦ Πολυλά, τοῦ Λασκαράτου, τοῦ Ροῦδου, τοῦ Βιζυνοῦ, τοῦ Κερκαβίτσα, τοῦ Ψυχάρη κ.λπ. Δι' μελέτας αὐτάς, πλὴν τῶν γενικῶν περὶ τῆς τέχνης ἀντιλήψεις καὶ πρὸς τὴν κριτικὴν τοῦ ἔργου ἐνὸς ἐκάστου τῶν κρινομένων, περιλαμβάνουσι καὶ ἐνδιαφερούσας περὶ τῶν συγγραφέων πληροφορίας. Δρ. 3,50

Pedro Calderon Τὸ στοιχεῖο. Ὁ Ἀλκάδης τῆς Θαλασσίας.

Μετάφρ. Ι. Καμπούρογλου
Ἐν ἀπὸ τὰ ἐντεχνοτέρα δράματα τοῦ κορυφαίου δραματικοῦ τῆς Ἰσπανίας εἶναι «τὸ Στοιχεῖο» ἀναγόμενον εἰς τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους. — Ὁ Ἀλκάδης τῆς Θαλασσίας, ἐν ᾧ εἰκονίζεται ἡ ὑπερφάνεια καὶ τὸ αἰσθημα τῆς τιμῆς τῶν Ἰσπανῶν, θεωρεῖται ὡς τὸ τελειότερον ἔργον τοῦ Κάλδερον. Ἐκαστον Δρ. 1.—

Γρ. Ξενοπούλου Στέλλα Βιολάντη.

Ἐραία καὶ παθητικὴ ἱστορία ἔρωτος καὶ θελήσεως, — ὁ ἔρωτος Ἐσταυρωμένος—μὲ ἠθογραφίαν ἐπαρχιακὴν, ἀλλὰ μὲ ἀντιλήψεις καὶ χαρακτηρισμοὺς ἀποβλέποντας εἰς γενικωτάτας κοινωνικὰς προλήψεις. Δρ. 3.—

Edgar Poe Ἱστορίες ἀλλόκοτες.

Μετ. Ν. Σπαγδιωῆ
Σειρὰ παραδόξων διηγημάτων τοῦ Πόε, ἐν οἷς τὸ Πηγάδι καὶ τὸ Ἐκκρεμές, Ἡ Λίγεια, Ὁ δαίμων τῆς διαφθορᾶς, Ἡ συνάντησις κ.λπ. Δρ. 3.—

H. Van Dyk Διηγήματα.

Μετ. Α. Μαρκουσιζόγλου
Τὰ ὀρειώτερα διηγήματα τοῦ ἐπιφανεστέρου συγχρόνου Ἀμερικανοῦ διηγηματογράφου, ἐν οἷς «Ἡ πηγή — Μία φούχτα πηλός — Τὸ γαλάζιο λουλούδι — Τὸ πρῶτο δένδρον τῶν Χριστουγέννων» κ.λπ. Δρ. 2,50

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Ἐμμανουὴλ Ροῦδου Διηγήματα.

Τὰ ποικίλα, πολύμορφα καὶ πολύτροπα διηγήματα τοῦ συγγραφέως τῆς Παρίσιος, ἠθογραφίαι, σάτυραι, ἱστορικαὶ εἰκόνες, ὅλα λεπτὰ εἰς σκέψιν, καὶ καλλιτέχνα εἰς διατύπωσιν, περιελήφθησαν εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Δρ. 3.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Τὰ Ἐφήμερα — Ἱστορία ἐνὸς τουφεκισμοῦ — Πανδαμάτωρ καὶ Πανδαμάτειρα — Ἡ Μηλιά — Μονόλογος εὐαισθητοῦ — Ἡ πρώτη του μονομαχία — Τὰ εὐτυχήματα τῆς ἀρρώστιας. — Τὸ θέατρον τοῦ Γιλδὶς Κίσσα. — Ἄγιος Σάσσης — Ὁρέστης καὶ Πυλάδης — Χρυστὴς κ.λπ.

Κ. Χρηστομάνου Ἡ κερένια κούκλα.

Ἀληθινὸν εἰς ψυχολογίαν, εἰς περιγραφήν, εἰς ἠθογραφίαν ἔργον, ἀντάξιον τοῦ συγγραφέως τῆς «Αὐτοκρατειρας Ἐλισάβετ», εἶναι ἡ «Κερένια κούκλα». Ἑλληνικὸν καὶ ἰδίως Ἀθηναϊκὸν μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον καὶ δημοσιεύομεν ἤδη ὡς τὸ πρῶτον καὶ τὸ πρότυπον τοῦ εἶδους του. Ἡ κομψότης, ἡ πλαστικότης καὶ ἡ χάρις τοῦ ὕψους καὶ κάποια ὑποβλητικὴ δύναμις ἢ χαρακτηριστικὰ τὸν κ. Χρηστομάνου ὡς συγγραφέα, παρέχουν καὶ εἰς τὸ ἔργον του αὐτὸ ἐξαιρετικὴν δύναμιν, γοητείαν καὶ θέλητρον. Δρ. 3.—

Ἀργύρη Ἐφταλιώτη Νησιώτικες ἱστορίες

Κατ' ἐξοχὴν ζωγράφος τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς, δυνηθεὶς εἰς ἀπλᾶς τὸ ὕψος, φωτεινὰς δὲ καὶ μεστὰς λυρισμοῦ ἠθογραφίας νὰ δώσῃ μορφήν ἰδιοτύπου διηγήματος, εἶναι ὁ κ. Ἐφταλιώτης. Αἱ «νησιώτικες ἱστορίες» του, τῶν ὁποίων τινὲς ἀνέκδοτοι, ὅλοι δὲ ἐπιθεωρητέοι καὶ συμπληρωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, τὰς ὁποίας ἐκδίδομεν ἤδη, εἶναι ὠραῖαι καὶ πλήρεις ἐνδιαφερόντος εἰκόνες καὶ περιγραφαὶ τῆς ζωῆς τῶν ἑλληνικῶν παραλιῶν. Δρ. 3.—

Σ. Βασιλειάδου. Ἀττικαὶ Νύκτες.

Τὰ ποιητικὰ καὶ περὶ ἔργα τοῦ Βασιλειάδου, λυρικά καὶ δραματικά, ἠθογραφία καὶ διηγήματα, σκέψεις καὶ χρονογραφήματα, περιλαμβάνονται ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον. — Ἡ ἔκδοσις ἐπὶ χάρτου κοινῆ. Δρ. 6.—

Ἐμμανουὴλ Ροῦδου Κριτικά μελέται.

Ὁ κατ' ἐξοχὴν κριτικὸς ἐν Ἑλλάδι, ὁ διαφωτιστής, ὁ ποδηγητής, ὁ χαρακτηριστὴς ἰδίως τὴν συγγραφικὴν ἐν Ἑλλάδι παραγωγὴν ὑπέβλεψεν ὁ Ροῦδης. Γνώμαι, φωτεινὰ, γνώσεις πλούσιαι, ἀντιλήψεις ὀξείαι, χαρακτηρισμοὶ ἐπιτυχεῖς προσώπων καὶ πραγμάτων καθιστῶσι τερπνὰς καὶ παντοτε μορφωτικὰς τὰς κριτικὰς μελέτας του, τὰς περιληφθεῖσας εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Δρ. 3.—

Μουσαίου Ἡρῶ καὶ Λεάνδρος.

Μετ. Σίμου Μενάρδου
Τὸ θαυμάσιον ποίημα λυρισμοῦ καὶ ἔρωτος, ἀποδοθὲν εἰς τὴν σημερινὴν μας γλῶσσαν ἐμμέτρως ἀπὸ τὸν κ. Σίμου Μενάρδου. Ἡ μετάφρασις ἐνθυμίζουσα τὰ κρητικά καὶ κυπριώτικα τραγῳδία, γενομένη οὕτω διὰ νὰ ἀποδοθῇ ἡ τεχνουργία τοῦ Μουσαίου, παρέχει ἀκεραίαν τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου. Δρ. 0,70

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΗΡΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες ἀνὰ 5 ΔΡΑΧ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδιδόμενη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

W. Shakspear (Σαίξπηρ)

Μετάφρασις Μ. Δαμιράλη

Ἀντώνιος καὶ Κλεοπάτρα.

Ὁ ἔρως τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ μεγάλου τῆς Ῥώμης στρατηλάτου καὶ ἀρχόντου, πρὸς τὴν Κλεοπάτραν τὴν γόσησαν βασίλισσαν τῆς Αἰγύπτου, εἰ περιπέτεια καὶ τὸ τραγικὸν τέλος αὐτῶν παρουσιάζονται θαυμασίως εἰς τὸ δράμα τοῦτο, θεωρούμενον ὡς ἓν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Σαίξπηρ. Δρ. 2.—

Κωστή Παλαμᾶ Οἱ καημοὶ τῆς λιμνοθάλασσης, καὶ τὰ σατυρικά γυμνάσματα.

«Οἱ καημοὶ τῆς λιμνοθάλασσης» εἶναι εἰς ἀρμονικὰς στροφὰς λυρικοὶ στοχασμοὶ ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὰς ὀραιότητας τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. «Τὰ σατυρικά γυμνάσματα» εἶναι δορμεία σάτυρα τῶν ἀτοπημάτων τῆς φυλῆς. Δρ. 2.—

Γρ. Ξενοπούλου Ὁ κακὸς δρόμος καὶ ἄλλα καινούργια διηγήματα.

Εἶναι ὅλα τὰ νέα διηγήματα τοῦ συγγραφέως γοητευτικὰ διὰ τὴν τεχνικὴν πλοκὴν, ὀραία εἰς τὸ ὕφος, ἀληθινὰ εἰς περιγραφὴν καὶ ψυχολογίαν. Δρ. 3.—

Γ. Β. Τσοκοπούλου Ἡ θεατρίνα.

Ἐν ἐκτενὲς μὲ δυνατὴν πλοκὴν διήγημα ἠθογραφικὸν καὶ ψυχολογικὸν —ἡ θεατρίνα— μαζὶ μὲ ἄλλα ἀνέκδοτα διηγήματα τοῦ κ. Τσοκοπούλου, ὅλα ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντος περιλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Δρ. 3.—

Émile Zola

Μετ. Χ. Νεοκλέους—Μπ. Ἀννίνου.

Ἡ ταβέρνα.—Ἡ Γῆ.

Ῥεαλιστικὰ μυθιστορήματα τοῦ Ζολᾶ, ἐκ τῆς τραγικῆς κοινωνικῆς ἐποποιίας τῶν Ρουγκῶν Μακάρ, ὅπου αἱ κοινωνικαὶ ἀθλιότητες καὶ τ' ἄμεσα ἀποτελέσματα τῶν ζωγραφίζονται ἐκ τοῦ πραγματικοῦ πιστὰ καὶ ἀληθινὰ. Ἐκαστον μυθιστόρημα Δρ. 4.50

Γ. Ζαλοκώστα Ποιήματα.

Ὁλόκληρον τὸ πολυμερὲς ποιητικὸν ἔργον τοῦ Ζαλοκώστα, πρωτότυπα καὶ μεταφράσεις, πατριωτικὰ ποιήματα, λυρικά καὶ ἐρωτικά. Δρ. 3.50

Molière (Μολιέρου) Ταρτούφος — Ἀγαθόπουλος — Ἀρχοντοχωριάτης.

Σάτυρα τῆς ὑποκρισίας εἶναι ὁ Ταρτούφος, διακωμώδησις τοῦ ἐπαρχιατικοῦ εἶναι ὁ Ἀγαθόπουλος καὶ γελοιοποίησις τῆς ἀλαζονείας τοῦ νεοπλούτου εἶναι ὁ Ἀρχοντοχωριάτης. Καὶ τὰ τρία ἔργα ὁμοῦ Δρ. 3.20

H. Ibsen (Ε. Ίψεν) Οἱ βρυνκόλακες.—Τὸ σπίτι τῆς κούκλας.

Τραγικὴν ἀναπαράστασιν τῆς κληρονομικότητος ἀποτελοῦν οἱ «Βρυνκόλακες». Πολεμικὴ κατὰ τῶν οἰκογενειακῶν θεσμῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν προλήψεων εἶναι τὸ «Σπίτι τῆς κούκλας». Καὶ τὰ δύο ἔργα ὁμοῦ Δρ. 2.40

300 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες ἀνὰ 15 ΔΡΑΧ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδιδόμενη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Σπύρου Μελά Πολεμικαὶ σελίδες.

Πιστὴ, ἀκριβὴς καὶ κατ' ἐξοχὴν περιγραφικὴ ἱστορία τοῦ τελευταίου Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου 1912, ἰδίως ἀπὸ Ἑλληνικῆς ἀπόψεως καὶ ὡς πρὸς τὴν δράσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐν Μακεδονίᾳ. Ἡ ἀφήγησις ἀρχομένη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐπιστρατεύσεως προχωρεῖ ἐπισοδικακῶς μέχρι τῶν τελευταίων εἰς τὰς ἀνακτηθείσας χώρας πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, εἶναι δὲ οὕτω συνηρμοσμένη, ὥστε, ἐνῶ ἱστορεῖται καὶ διεξηγεῖται σαφῶς ἡ πολεμικὴ δράσις, παρέχονται συνάμα ἀριστοτεχνικαὶ περιγραφαὶ τῶν τόπων καὶ τῶν λαῶν τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου, ψυχολογῶνται δὲ μὲ δύναμιν καὶ ἀσφαλῆ ὄξυδέρκειαν ἄνθρωποι καὶ γεγονότα. Αἱ πρώται μικρομῆχοι, ἡ σύρραξις τοῦ Σαρανταπόρου, τὸ πάθημα τοῦ Σόροβιτς, ὁ ἀγὼν τῶν Γιαννιτσῶν, ἡ κατάληξις τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπως τὰ περιέγραψε καὶ τὰ ἐξιστόρησεν ὁ κ. Μελάς, εἶναι δυνατὰ ἱστορικαὶ σελίδες, μέσα εἰς τὰς ὁποίας ζωντανὰ καθρεπίζονται ὁ μέγας ἀγὼν καὶ ὁ θρίαμβος τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων. Δρ. 5.—

Ἐ. Ροῖδου Μελέται Φιλολογικαί, Καλλιτεχνικαί, Φιλοσοφικαί.

Αἱ κατ' ἐξοχὴν ἐμβριθεῖς καὶ διαφανιστικαὶ κρίσεις τοῦ Ροῖδου ἐπὶ τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας καὶ ποιήσεως, μετὰ γνώσεων, πληροφοριῶν, διδαγμάτων καὶ χαριτολόγου σκόμματος, περιλαμβάνονται ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ μετὰ τῶν ἐπιστολῶν του πρὸς τὸν Βαλαωρίτην καὶ τῆς μετὰ τοῦ κ. Ψυχῆς ἀλληλογραφίας του, τὸ πρῶτον νῦν δημοσιευμένης. Τὸ δεύτερον τοῦ τόμου μέρος ἀποτελοῦσιν αἱ περὶ καλλιτεχνίας μελέται τοῦ Ροῖδου, τὸ δὲ τρίτον μέρος αἱ φιλοσοφικαὶ τοιαῦται περὶ Ἀριστοτέλους, περὶ Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, κλπ. Δρ. 4.—

Ἐ. Ροῖδου Πάρεργα καὶ Παραλειπόμενα.

Διηγήματα, φιλολογικαὶ πραγματεῖαι, ἄρθρα αἰσθητικὰ καὶ κριτικὰ, μὴ περιληφθέντα εἰς τοὺς ἄλλους τόμους τοῦ Ροῖδου, πρὸς δὲ τούτοις ποικίλαι μελέται ἐπιστημονικαί, κοινωνιολογικαὶ κλπ. παρέργως συγγραφεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ. Δρ. 4.—

Ἐ. Ροῖδου Τὸ πνεῦμα τοῦ Ροῖδου.

Φιλολογικὸν καὶ κριτικὸν μελέτημα τοῦ κ. Ἀ. Ἀνδρεάδου περὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Ροῖδου, περιλαμβάνον πλείστα καὶ τὰ ἰδίως χαρακτηριστικὰ τῆς ἰδιοφυίας τοῦ κρινόμενου συγγραφέως.—Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ βιβλίου ἀποτελοῦσι πολιτικαὶ διατριβαὶ τοῦ Ροῖδου, ἐν αἷς καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἔξωτερικῶν ζητημάτων πολύμοτος μελέτη «Γεννηθῆτω φῶς», ἡ παρεχουσα σημαντικὰς διασαφήσεις ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βερολινείου Συνεδρίου. Δρ. 3.—

Γ. Βεζυρηνοῦ Τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου.

Τὰ διηγήματα τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ ἰδιοτύπου συγγραφέως καὶ ποιητοῦ, ψυχολογικὰ καὶ ἠθογραφικὰ, τὰ ὁποῖα κρινονται ὡς τὰ πρῶτα καθαυτὸ Ἑλληνικὰ διηγήματα. Μεταξὺ τούτων «Τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρὸς μου», ὁ «Μοσκὼβ Σελίμ» κλπ. Δρ. 3.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Ὁσκάρο Οὐάιλδ

Μετ. Α. Μαρπουτζόγλου

Στοχασμοὶ

Ὀλη ἡ σειρά τῶν πρωτοτύπων καὶ περιφώνων κριτικῶν καὶ αισθητικῶν μελετῶν τοῦ μεγάλου Ἀγγλοῦ συγγραφέως περὶ ποιήσεως, περὶ ὕφους, περὶ ζωγραφικῆς καὶ περὶ τέχνης ἐν γένει. Ἐκάστη τῶν μελετῶν τούτων ἀποτελεῖ λογοτεχνικὸν ἀριστοῦργημα ὀξυτάτης κρίσεως, διαγνούς πολυμαθείας καὶ θαυμασίου ὕφους. Δρ. 4.—

Ἄνδ. Λασκαράτου

Ποιήματα

Συλλογὴ ὄλων τῶν σατυρικῶν καὶ ἄλλων ποιημάτων τοῦ ὀξυτέρου καὶ τεχνικωτέρου Ἑλληνοῦ σατυρικοῦ. «Τὸ Ληξούρι», «Ἡ βία καὶ καλονιέρα», Ἡ σάτυρα τῆς γεννήσεώς του, ἡ παρῶδια τῆς πρώτης ραψωδίας τῆς Ἰλιάδος κ.λ.π. ἦτοι ὄλον τὸ ἐκδομένον εἰς τόμον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ ἔργον. Εἰς τὴν ἐκδόσιν μας, πλὴν ἐκτενούς βιογραφικοῦ προλόγου ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Σιγούρου, προσετέθησαν «Ἡ Στιχουργικὴ» καὶ ἡ «Ποιητικὴ» του. Δρ. 4.—

Π. Νιρβάνα Τὸ συναξάρι τοῦ Παπα-Παρθένη

Τὰ ὠραία ἠθογραφικὰ καὶ ποιητικὰ διηγήματα τοῦ Νιρβάνα, κατ' ἐκλογὴν καὶ κατάταξιν τοῦ ἰδίου ἐκδομένου εἰς τόμον. «Τὸ Συναξάρι τοῦ Παπα-Παρθένη—Στὸν ἀρρὸ τῆς θάλασσης—Κρασσοκάνυξις—Τὸ ἄχι τῆς γενιά μου—Νῦν ἀπολόις—Τὰ σκυλιὰ—Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται—Ἐνας θάνατος—Ὁ Τρακοσάρης»—καὶ ἄλλα πολλὰ. Δρ. 3.—

Φύγου Φωσκόλου

Μετ. Γ. Καλοσοῦρου

Οἱ τάφοι

Τὸ ποιητικὸν ἀριστοῦργημα τοῦ Ζακυνθίου τὴν καταγωγὴν μεγάλου Ἰταλοῦ ποιητοῦ μετὰ τοῦ ὁμοίου τίτλου ποιήματος τοῦ Πηγεμόντι μεταφρασμένα ἐπιμέτρως ἀπὸ τὸν Κερκυραῖον λόγιον Καλοσοῦρον. Τῆς μεταφράσεως προτάσσεται πρόλογος τοῦ κ. Σιγούρου, περιέχων ἀκριβεῖς καὶ λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ Φωσκόλου. Δρ. 2.50

Δ. Παπαρηγοπούλου

Ἄπαντα

Ὅλα τὰ ποιητικὰ ἔργα τοῦ ἐπιφανοῦς λυρικοῦ λογοτέχνου, φιλοσοφικά, κοινωνικά καὶ ἐρωτικά, ἐν οἷς ἡ συλλογὴ «Στόχοι», «Ἡ Ἀγορά», «Χαρακτηρεῖς», «Συζύγου ἐκλογὴ» κ.λ.π., εἰς τὰ ὁποῖα προσετέθησαν καὶ ἄλλα μὴ ὑπάρχοντα εἰς τὰς μέγας τοῦδε ἐκδόσεις, περιελήφθησαν εἰς τὴν ἐκδόσιν ταύτην, προτασσόμενου βιογραφικοῦ καὶ κριτικοῦ προλόγου τοῦ κ. Ι. Ζερβού. Δρ. 5.—

Π. Νερβ να Τὸ βιβλίον τοῦ κυρίου Ἀσόφου

ὑπὸ τὸν τίτλον αὐτὸν περιέλαβεν ὁ συγγραφεὺς τρία συναφούς εἴδους ἔργα του, ἦτοι: Ἴον Λογοτεχνικὸν διαλόγους μετὰ θέματα φιλοσοφικά, κοινωνικά καὶ αισθητικά. 2ον Τῆς «Ὀμιλίας μετὰ τὸν ἑαυτὸ μου», ποῦ ἀποτελοῦν ψυχολογικὴν αὐτοεξιολόγησιν τοῦ ποιητοῦ, καὶ 3ον Τὰ «Γράμματα ἀπ' τὸ χωριό», μετὰ τὰ ὁποῖα ὁ κύριος Ἀσόφος ὑπὸ τίτλον ἐπιστολῶν πρὸς τὸν μαθητὴν του πραγματεύεται ποικίλα θέματα μετὰ μίαν ἰδιόρρητον φιλοσοφικὴν καὶ ποιητικὴν ἀντίληψιν ὑπὸ τὸ πνεῦμα λεπτῆς εἰρωνείας. Δρ. 3.—

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ἰω. Ζερβού.

Σουβορίν—Μπουρένιν

Μετ. Κ. Κοζόλη

Ἡ Μῆδεια

Ὁ ἀρχαῖος τραγικὸς μῦθος τῆς παιδοκτονίας, διασκευασθεὶς εἰς δράμα κατὰ διάφορον παρ' ὅ,τι ἡ ἀρχαία παράδοσις εἰσὸν, παρουσιάζεται νεωτερίζων ὑπὸ τῶν Ρώσων συγγραφέων ὑπὸ ἄλλων ἠθικῶν ἐκδοχῶν. Δρ. 1.20

P. Giacometti

Μετ. Μ. Τυπάλδου

Ἐλισάβετ

Ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τοῦ Ἰταλοῦ δραματικοῦ. Ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ ζωὴ τῆς Ἐλισάβετ, ἐν δράσει πρὸς τὰ κυριώτερα ἱστορικά πρόσωπα τῆς ἐποχῆς τῆς, ἐν οἷς ὁ Βάκων καὶ ὁ Σαίξπηρ ἀπεικονίζονται ἐντέχνως. Δρ. 1.20

Fr. Coppée

Σεβέρος Τορέλλης—Ἰακωβίται

Σεβέρος Τορέλλης. Ἐρωτικὸν ἐπεισόδιον ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς ζωῆς τῆς Ἰταλίας, συντεθὲν εἰς δραματικωτάτην πλοκὴν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. Δρ. 1.

Οἱ Ἰακωβίται. Δραματικὴ περιπέτεια ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Σκωτίας περὶ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος, μετὰ ἥρωα τὸν Ἐδουάρδον Στούαρτ. Δρ. 1.—

Πάτερ ἡμῶν. Βραβευμένον ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας ἔργον τοῦ ποιητοῦ, μετὰ ὑπόθεσιν ἀναφερομένην εἰς τὰ περιστατικά τῆς Κομμουνίας, βασιζόμενον δὲ ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς. Δρ. 0.40

Paul Ernié

Μετ. Η. Βεργοπούλου

Ἡ λαμπαδοδρομία

Δράμα τετραπράκτων τοῦ γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ, γραφὲν ἐπιτήδες διὰ τὴν διάσημον ἠθοποιὸν Ρεζάν. Θέμα του ἡ στοργὴ τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀπογόνους, συνδετικὸς καίκοις τῶν γενεῶν καὶ τῶν φυλῶν. Δρ. 1.20

H. Sudermann

Μετ. Χ. Ἀννίνου

Ἡ Τιμὴ

Δράμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐν Γερμανίᾳ ρεαλιστικῆς σχολῆς, παρέχον ἐν ζωηρᾷ ἀπεικονίσει τοῦ συγχρόνου κοινωνικοῦ βίου τὴν θεωρίαν ὅτι ἡ τιμὴ καὶ γενικώτερον τὸ πλεῖστον τῆς ἠθικῆς εἶναι σχετικαὶ ἔννοιαι. Δρ. 1.20

Δ. Κορουνλά

Ὁ ἀγαπητικὸς τῆς Βοσκοπούλας

Τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν δραματικὸν εἰδύλλιον, ἀπεικονίζον εἰς ὠραίαν πλοκὴν τὰ ἦθη καὶ τοὺς τρόπους τοῦ συγχρόνου ἀγροτικοῦ βίου ἐν Ἑλλάδι. Δρ. 1.20

A. Dumas, père

Ὁ ἠθοποιὸς Κῆν

Ἐν ἀπὸ τὰ ἐπιτυχέστερα δράματα τῆς ρομαντικῆς σχολῆς, μετὰ πλοκὴν ἐξόχως ἐνδιαφέρουσαν καὶ συγκινητικὰ ἐπεισόδια, χαρακτηριστικὸν δὲ τῆς ἰδιοφυΐας καὶ τῆς τέχνης τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου. Δρ. 1.40

Giacosa

Μετ. Ἀγ. Γιαννοπούλου

Ἐρωτος θρῆαμβος

Περιπαθεὶς ἐπεισόδιον ἔρωτος κατὰ τὴν μεσαιωνικὴν ἐποχὴν τῆς Ἰταλίας τοῦ 14ου αἰῶνος, περιπετειώδες καὶ μετὰ δραματικῶς ἐπιτυγῆ λύσιν. Δρ. 0.60

G. Rovetta

Μετ. Χ. Ἀννίνου

Οἱ ἄτιμοι

Ἐν ἀπὸ τὰ γνωστότερα δράματα τῆς Ἰταλικῆς ρομαντικῆς σχολῆς, μετὰ ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἐκ τοῦ συγχρόνου κοινωνικοῦ βίου. Δρ. 0.80

100 ΔΡΑΧ. Β ΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡΑΧ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

100 ΔΡΑΧ. Β ΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδιδόμενη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ἰω. Ζερβοῦ

H. Ibsen

Ροσμερσχόλμ

Μετ. Ι. Ζερβοῦ

Ἐκ τῶν τελειότερων ἔργων καὶ κατὰ πολλοὺς κριτικούς τὸ ἀριστούργημα τοῦ μεγάλου Νορβηγικοῦ δραματικοῦ. Οἱ σοσιαλισταὶ εἶχον ἐκλάβει τὸ δράμα τοῦτο ὡς ἀπολογία τῶν ἀρχῶν τῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ συντηρητικοὶ τὸ ἠρμηνεύσαν ὡς ὑποστήριξιν τοῦ καθεστῶτος. Ἐντεῦθεν προεκλήθη πολεμικὴ, ἥτις ἐπείτα ἐστράφη κατὰ τοῦ συγγραφέως, ὅταν ἀντέκρουσε καὶ τὰς δύο γνώμας, ἐξηγήσας ὅτι τὸ ἔργον τοῦ ἀπέβλεψε μόνον εἰς τὴν τέχνην. Δρ. 1.50

H. Ibsen

Ὁ ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ

Μετ. Μ. Ἀγγεῶν

Δράμα, θέτον ἐν ἀπόψει μὲ λιτὴν πλοκὴν, ἀλλ' ἀριστοτεχνικὴν σύνθεσιν ἐν ἀπὸ τὰ γενικώτερα ζητήματα τῆς κοινωνικῆς ὀργανώσεως καὶ τῶν κοινωνιολογικῶν θεωριῶν. Δρ. 1.50

H. Ibsen

Ὁ ἀρχιτέκτων Σόλνες

Μετ. Μ. Ἀγγεῶν

Τὸ λυρικώτερον ἔργον τοῦ Ἰβσεν, βασιζόμενον ἐπὶ θρύλου, εἰς δὲ ἔδωκεν ὁ συγγραφεὺς τὴν ὄψιν μεγάλου φιλοσοφικοῦ συμβόλου. Διὰ τὸν Σόλνες εἶχε λεχθῆ ὅτι εἶναι ὑψηλὸν ποίημα φιλοσοφικῆς ἀπαισιοδοξίας. Δρ. 1.50

K. Sāthā

Δοκίμιον περὶ τοῦ θεάτρου

Ἱστορικὴ ἐν ταυτῷ καὶ κριτικὴ μελέτη περὶ τῆς δραματικῆς μας φιλολογίας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν τελευταίων βυζαντινῶν χρόνων μέχρι τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, μὲ γενικὰς περὶ τοῦ Ἑλλ. θεάτρου πληροφορίες, ἀνέκδοτα κείμενα, παραλληλισμοὶ πρὸς τὴν ξένην φιλολογίαν κλπ. Δρ. 3.50

G. Goldoni

Ἡ Λοκαντιέρα

Μετ. Ν. Ποριώτη

Μία ἀπὸ τὰς σκηρικῶς ἐπιτυχεστέρας κωμωδίας τοῦ μεγαλυτέρου κωμικοῦ τῆς Ἰταλίας, διακρινομένη συνάμα καὶ διὰ τὴν ἐξαιρετικῶς ἐπιτυχῆ σκιαγραφίαν χαρακτήρων τῆς ἐποχῆς μας. Δρ. 1.40

G. Feydeau

Ὁ Ράπτης τῶν Κυριῶν

Μετ. Κ. Γιαννακίτη

Ἔργον ὑποδειγματικὸν εἰς τὸ εἶδος του—φάρσα μὲ ὡραία πλοκὴν καὶ σκηρικὴν σύνθεσιν τεχνικωτάτην, συγκαλύπτουσαν τὴν ἀπιθανότητα καὶ ἀποφεύγουσαν πρὸς ἐκρηξὴν γέλωτος τὴν κατὰπτωσιν εἰς τὸ χυδαῖον. Δρ. 1.20

Vie. Sardou

Πατρὶς—Φαιδώρα—Τόσκα

Πατρὶς.— Κοινωνικὸν δράμα μὲ θέσιν. Ἡ ἠθικὴ πάλη μεταξὺ τοῦ αἰσθηματοῦ τῆς οἰκογενειακῆς τιμῆς καὶ ἀνοτέρας τινὸς κοινωνικῆς ὑποχρέωσος πλέκεται εἰς περίτεχρον δραματικὴν ὑπόθεσιν. Δρ. 1.20

Φαιδώρα.— Δραματικὴ σύνθεσις μὲ ρομαντικωτάτην πλοκὴν καὶ δεξιωτάτην σκηρικὴν διασκευὴν, συγγραφεὶσα ἐπιτήδες πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ ταλάντου τῆς διασημοῦ ἠθοποιοῦ Σάρρας Μπερνάρ. Δρ. 1.20

Τόσκα.— Περίπλοκον ἔργον ρομαντικῆς ὑποθέσεως, διακρινόμενον ἰδίως διὰ τὴν τέχνην τῆς σκηρικῆς διασκευῆς καὶ τὴν γοργότητα τῆς δράσεως. Δρ. 1.—

H. Lavedan

Ὁ μαρκήσιος Προιολά

Μετ. Γ. Τσοκοπούλου

Κοινωνικὸν δράμα, τῆς συγχρόνου νεορομαντικῆς τέχνης, μὲ ψυχολογικὰς σκιαγραφίας καὶ ἰδίως λεπτὴν σκηρικὴν τέχνην. Δρ. 1.20

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδιδόμενη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Θοκὴρ Οὐάιλδ

Ἰδανικὸς σύζυγος

Μ.τ. Ν. Κατσηγαβριήλ

Μὲ ὠραιότητα πλοκὴν περιγραφὴ καὶ λεπτὴν κατεργάσει τῶν αἰσθημάτων, τῶν συνθηεῶν καὶ τῶν προλήψεων, τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς ζωῆς τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Τὸ θέλημα τῶν ἔρωτος καὶ ἡ ὁρμὴ τοῦ πάθους ἐμφυχοῦσι τὴν δράσιν, δι' ἧς φυσικότητα ἐξελλίσσεται ἡ ὄρεξις παρατήρησις καὶ ἡ ρηξικέλευθος κριτικὴ τοῦ ἐπαναστάτου εἰς τὴν ἠθικὴν διασήμου συγγραφέως. Δρ. 2.—

Κ. Χατζοπούλου

Υπεράνθρωπος

Ἀληθινὰ σατυρικὸν μυθιστόρημα, μὲ τύπους καὶ χαρακτήρας εἰλημμένους ἀπὸ τὸν κύκλον τῶν συγχρόνων λογοτεχνῶν μας, τοὺς ὁποίους βαδύτατα ἐψυχολόγησε καὶ ζωντανὰ ἀπεικόνισεν ὁ συγγραφεὺς. Κάποιος ἐλαφρὸς σαρκασμὸς διατνέει τὸ ἔργον, ἐνθ' ἡ ὡραία περιγραφὴ καὶ ἡ ἀπέριττος ἀλλὰ τεχνικὴ πλοκὴ κρατοῦσιν ἀδιάπτωτον τὸ ἐνδιαφέρον. Δρ. 3.—

W. Goethe

Ἔρμαν καὶ Δωροθέα

Μετ. Ι. Ζερβοῦ

Ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τοῦ Γκαίτε, γραφὲν ὡς ἐποποιία κατόπιν λεπτολόγου συζητήσεως μὲ τὸν Σίλλερ περὶ τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς μορφῆς τοῦ νεωτέρου ἔπους. Κατ' οὐσίαν λυρικὸν μυθιστόρημα θαυμασίας περιγραφῆς καὶ παθητικότητος. Ὁ Σίλλερ τὸ ἔκρινεν ὑπέρτερον ὅλης τῆς γερμανικῆς ποιήσεως καὶ ὁ ἴδιος ὁ Γκαίτε δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ἀναγνώσῃ ἀδάκρυτος. Δρ. 1.50

Φρ. Νίτσε

ECCE HOMO

Μεταφρ. Ι. Ζερβοῦ

Μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, εἶναι τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον τοῦ Νίτσε—ψυχολογικὴ καὶ αἰσθητικὴ αὐτοβιογραφία τοῦ ποιητοῦ φιλοσόφου. Ὁξὺ καὶ διαγγὲς εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἰδέας, ὑστάτη φωτεινὴ ἀναλαμπὴ τῆς μεγαλοφυΐας, ἥτις μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐμελλε νὰ βυθισθῆ εἰς τὸ σκότος, ὦμον καὶ ἀνεπιφύλακτον εἰς τὴν διατίπωσιν, ἐκπηγάζον ἐξ αὐτοεπισκοπήσεως ὅλης τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τοῦ συγγραφέως διὰ νὰ ἀπλωθῆ μέχρι τῶν πλέων γενικῶν καὶ ἀφηρημένων προβλημάτων τῆς ἰδεολογίας καὶ τῆς ἠθικῆς, εἶναι ἔργον ψυχολογίας καὶ τέχνης ἐξόχως ὑποβλητικόν. Δρ. 3.—

Ἰωάν. Κονδυλάκη

Ὅταν ἦμουν δάσκαλος

Ἐναξ τόμος ἀπὸ τὰ διηγήματα τοῦ ἐξαιρετικοῦ μας λογοτέχνου κατ' ἐκλογὴν του. Πρωτοτυπία εἰς τὴν διήγησιν, ἀφέλεια καὶ συνάμα βαδύτης καὶ ἀλήθεια εἰς τὴν ψυχολογικὴν παρατήρησιν, διαύγεια ὕφους, ἀκριβῆς παρατήρησις καὶ περιγραφὴ χαρακτήρων ὅλα τὰ διηγήματα αὐτὰ Ἑλληνικῆς ὑποθέσεως. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν: «Ὅταν ἦμουν δάσκαλος» εἰς ὀλίγας ἀριστοτεχνικὰς σελίδας ἀποτελεῖ ὡραία Κρητικὴν ἠθογραφίαν, περιλαμβάνει δὲ, εἰς γοργὴν διήγησιν, μίαν ὑπόθεσιν ὀλοκλήρου τραγωδίας. Δρ. 3.—

Κ. Χατζοπούλου

Ὁ πύργος τοῦ Ἀκροπόταμου

Μέσα εἰς λιτὴν ἀλλ' ἐντέχνως ἐκτυλισσομένην πλοκὴν ἀπέριττος καὶ ἐξόχως ἐνδιαφέρουσα περιγραφὴ ἐπαρχιωτικῶν ἠθῶν. Ἡ σκηρὴ ὑπόκειται εἰς μίαν πόλιν τῆς Ρούμελης, τὴν διάλεκτον τῆς ὁποίας ὁμιλοῦν οἱ ὑπαξιωματικοὶ τῶν εὐζώνων εἰς τὰς διασκεδάσεις των καὶ τοὺς ἔρωτάς των μὲ τὰς ἠρωίδας τοῦ μυθιστορήματος, τῶν ὁποίων ἡ ψυχολογία καὶ ἡ τραγικὴ ζωὴ ἔχει ἀπεικονισθῆ ἐκεῖ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν ἀλήθειαν. Δρ. 3.—

100 ΔΡΑΧΜΩΝ Β ΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τῆν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ἰω. Ζερβοῦ

Θ. Ὀρφανίδου Τὰ ἅπαντα

Τὸ Τίρι-Λίρι, ἡ περίφημος κοινωνικὴ σάτυρα τοῦ Ὀρφανίδου, ἥτις εἰς τὸν ἅπλου μῦθον τῆς ἐρίδος περὶ ἐνὸς κούκου περιέλαβε τὰς πλείστας ἐκδηλώσεις τῆς δοτικῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς, σατυρίασα πολιτικούς, ἐπιστήμονας, διδασκάλους, ἐμπόρους, λογίους κλπ. ὑπῆρξε κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ ὑπόδειγμα τῆς συγχρόνου σατυρικῆς στιχουργίας μας. Πλὴν ὁμως τοῦ ἔργου τούτου ὁ λογοτέχνης καθηγητῆς τῆς βοτανικῆς ἔγραψε καὶ ἄλλον τόμον σατυρῶν ὑπὸ τὸν τίτλον *Μένιππος*, πρὸς δὲ καὶ λυρικά, τὸν *Πύργον τῆς Πέτρας*, τὸν *Ἄγιον Μηνᾶν*, τὴν *Χίον δούλην* κλπ., συνεκδοθέντα ἤδη εἰς ἓνα τόμον. Δρ. 3.—

Bernard Shaw

Μετάφρ. Δ. Παλαμά

Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ὄπλα

Ἐν ἀπὸ τὰ πλέον χαρακτηριστικὰ καὶ πλέον πρωτότυπα ἔργα τοῦ κορυφαίου τῶν ζώτων θεατρικῶν συγγραφέων. Μία βαθυτάτη καὶ τομηρὰ ψυχολογία, ὡμὸς ρεαλιστικὴ, μὲ τεχνικωτάτας ἀντιθέσεις, ἕνας δομειὰ σατύρας πλαγιασμοὶ ἐναγτίον τοῦ γεωτέρου πολέμου καὶ τῶν ἠρωισμῶν του, ἐφηρμοσμένα πάντα ταῦτα εἰς ὑπόθεσιν διεξαγομένην κατὰ τὸν Σερβο-βουλγαρικὸν πόλεμον καὶ ἀπολήγουσαν εἰς πικρὰς εἰρωνείας κομικοτραγικὴν λύσιν παρουσιάζουσι τὸ ἔργον τοῦτο ἔν ἀπὸ τὰ πλέον ἀξιοσημεῖα καὶ ἐνδιαφέροντα τῆς συγχρόνου φιλολογίας. Δρ. 1.50

Γ. Βιζυηνῶ

Τὰ ποιήματα

Ὁ κατ' ἐξοχίαν εἰσηγητῆς τῆς νέας σημερινῆς τεχντροπίας εἰς τὴν ποίησίν μας, ὅστις δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ὡς ὁ ἐνωτικὸς σύνδεσμος τῆς Ἑπτανησιακῆς ποιήσεως καὶ τῆς Φαναριωτικῆς στιχουργίας—ποιητῆς οὐχ ἦττον αὐτὸς ὁ ἴδιος ἕκ τῶν κορυφαίων τῆς φιλολογίας μας, εἶναι ὁ Βιζυηνῶς. Ὅλα του τὰ σημαντικὰ ποιήματα ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανισώσεώς του μέχρι τῶν τελευταίων στίχων, ὅσους ἔγραψεν εἰς φανεῖνὰ διαλείμματα τῆς τραγικῆς ἀσθενείας του, περιελήφθησαν εἰς ἓνα τόμον, μετὰ συντόμου βιογραφικοῦ καὶ κριτικοῦ σημειώματος γραφέντος ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Ζερβοῦ. Δρ. 2.50

Ἀλεξάνδρου Σούτσου

Ἄπαντα

Ὅλα τὰ ποιήματα τοῦ πανελληνίως γνωστοῦ ποιητοῦ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τὰ πατριωτικὰ του, αἱ σάτυραί του κατὰ τοῦ Καποδιστριαίου, τοῦ Ὀθωνος καὶ τῶν ἐπιφανῶν τότε πολιτικῶν, τὰ λυρικά του, ἐν οἷς ὁ *Περιπλανώμενος*, ἡ *Τουρκομάχος Ἑλλάς*, τὸ *Πανόραμα*, αἱ *Ῥδαὶ* κλπ. συνεξεδόθησαν εἰς ἓνα τόμον. Δρ. 5.—

Σπ. Περσευίδου

Θεατρικὰ ἔργα

Ὀλόκληρον τὸ ἔργον τοῦ λαϊκοῦ Ἑλλήνος ἠθογράφου καὶ θεατρικοῦ συγγραφέως, ἦτοι ὁ *Χορὸς τοῦ Ζαλόγγου*—*Ἔσμη*—*Σκλάβοι*—*Γκόφρα*. Δρ. 2.50

Γουλιέμου Τυπάλδου

Τὰ ποιήματα

Τὰ πατριωτικὰ, ἐρωτικὰ, λυρικά, κλπ. ποιήματα τοῦ ἀριστοτέχνου Ἑπτανησίου ποιητοῦ, μαθητοῦ τοῦ Σολωμοῦ, ἀλλὰ καὶ λεπτοῦ μιμητοῦ τῆς ἑξαιρητοῦ Ἰταλικῆς ποιήσεως. Τῆς ἐκδόσεως προτάσσεται βιογραφικὸν καὶ κριτικὸν σημεῖωμα ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Σιγούρου. Δρ. 3.—

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ

ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ

5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τῆν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ἰ. ΖΕΡΒΟΥ

Γουστ. Φρ. Χέρτσβεργ

Ἱστορία

Μετ. Π. Καρολίδου, καθ. Ἐθν. Παν. τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως

Ἡ ἐξιτόρησις τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ἐπὶ τῇ βάσει αὐθεντικῶν κειμένων καὶ πληροφοριῶν γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Χάλλῃ διασήμου καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας, ἐκδίδεται τὸ πρῶτον ἤδη ἑλληνιστὶ κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Π. Καρολίδου. Ὁ Ἑλλην ἱστορικός, ἐγγύτερος ταῖς πηγαῖς καὶ ἀμεσώτερον ἀξιόμηνος, προσέθεσεν εἰς τὸ ἔργον πικρὰς καὶ οὐσιώδεις σημειώσεις ἐπεξηγηματικὰς, συμπληρώσεις καὶ παραπομπὰς εἰς ἄλλα ἔργα, καταστήσας οὕτω τὸ σύγγραμμα ἀκριβὲς καὶ πλήρες ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐν Ἰασῶ προκηρύξεως τοῦ Ὑψηλάντου κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1821 ἡ ἀφήγησις, περιλαμβάνει οὐ μόνον πάντα ἐν λεπτομερείᾳ τὰ πολεμικὰ γεγονότα μέχρι τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ ἑλευθέρου βασιλείου, ἀλλὰ καὶ τὴν διπλωματικὴν τῆς ἑπαναστάσεως ἀποψιν, μετ' ἀμεροληψίας δὲ περιγράφει καὶ τὴν καθόλου κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν κατάστασιν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν. Τὸ ὅλον ἔργον τόμοι 4. Δρ. 10.—

Ἰ. Ζερβοῦ

Ἱστορία Σερβοτουρκικοῦ πολέμου

Ἐπὶ τῇ βάσει ἐπισήμων κειμένων καὶ ἐν Εὐρώπῃ ἐκδοθέντων περὶ τοῦ βαλκανικοῦ ἀγῶνος ἔργων καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν καθ' ἡμέραν ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ καὶ τῷ ἑλληνικῷ τύπῳ εἰδήσεων καὶ πληροφοριῶν συνετέθη ἡ ἀφήγησις τοῦ κατὰ τῶν Τούρκων τελευταίου πολέμου, ἐν ἧ μορᾷ διεξήχθη οὗτος ὑπὸ τῶν Σέρβων καὶ τῶν Μαυροβουνίων. Οὐχ ἦττον ἀναγκαστικὴ συσχέτισις τῶν τε πολεμικῶν καὶ τῶν διπλωματικῶν γεγονότων παρέχει εἰς τὸ ἔργον μείζονα εὐρύτητα καὶ καθιστᾷ ἐν τιμῇ μέτρῳ τοῦτο ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος τῶν τεσσάρων χριστιανικῶν Κρατῶν κατὰ τῆς Τουρκίας. Σύντομος, ἀλλ' ἀκριβὴς καὶ διαφανιστικὴ εἰσηγησις περὶ τῆς ὅλης τοῦ σερβικοῦ ἔθνους ἱστορίας ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν χρόνων μέχρι τῶν ἡμερῶν μας προτάσσεται τοῦ ἔργου. Δρ. 4.—

Ἱστορία

Κλ. Νικολαΐδου Ἑλληνο-Τουρκικοῦ πολέμου

Ἀκριβὴς καὶ κατὰ πραγματικὴν ἱστορικὴν σύνθεσιν ἀφήγησις τοῦ τελευταίου ἡμῶν πολέμου κατὰ τῆς Τουρκίας συνεγράφη καὶ ἐξεδόθη γερμανιστὶ ὑπὸ τοῦ ἐν Βιέννῃ διακεκριμένου δημοσιολόγου κ. Νικολαΐδου. Αἱ πληροφορίες τοῦ ελλημένου ἐξ ἐπισήμων πηγῶν, συμπληρωθεῖσαι δὲ *Μαν* ἰκανῶς καὶ κριτικῶς διὰ τῶν τότε εἰδήσεων παντὸς τοῦ σοβαροῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου καὶ διαφωτισόμεναι ὑπὸ τῆς ἐγνωσμένης περὶ τὰ βαλκανικὰ πράγματα εἰδημοσίησις τοῦ συγγραφέως κατέστησαν τὸ πόνημα ἀληθὲς ἱστορικὸν ἔργον. Δρ. 4.—

Κ. Καίροφύλλα

Ἐλευθέριος Βενιζέλος

Τὸ ἔργον συγγραφὴν πρὸς ἔκδοσιν γαλλιστὶ, μολογὸτι παρουσιάζεται ὡς βιογραφία τοῦ Ἑλλήνος πολιτικοῦ, ὅστις πρωτοστατῶν διητύγχε τὰς ἑλληνικὰς τύχας διακοσμήτων τῶν δύο πολέμων κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ κατὰ τῆς Βουλγαρίας, ἀποτελεῖ οὐχ ἦττον ἐν μεγάλῳ μέτρῳ ἱστορικὴν ἐπισκόπησιν τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων τῆς τελευταίας δεκαετηρίδος καὶ ἰδίᾳ τῶν πολεμικῶν καὶ διπλωματικῶν γεγονότων, τῶν διαδραματισθέντων κατὰ τοὺς δύο βαλκανικοὺς πολέμους. Ἡ μετάφρασις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. Δρ. 3.50

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ

ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ

5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Γ. ΦΕΞΗ EN ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

ΟΡΝΙΘΟΤΡΟΦΙΑ Πρακτική Γ. Παρίση	λ. 70	Ο ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΣ υπό Legrain	λ. 60
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ Πρακτικής υπό Κ. Στασινοπούλου	80	ΑΙ ΑΚΤΙΝΕΣ ΡΑΥΤΙΓΓΕΝ υπό Paul Philprou, καθηγητού	60
ΑΝΘΟΚΟΜΙΑ Οικιακή, Α. Γεωργιάδου	60	ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΗΛΑΤΟΥ	60
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΝΟΠΟΙΙΑΣ Πρακτικής υπό Κ. Στασινοπούλου	90	Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΑΡΗΣ Flammarion	60
ΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΣΙΩΝ υπό Κ. Στασινοπούλου	80	ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	60
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ υπό Federico Reale καθηγητού	90	ΟΙ ΠΟΛΥΤΙΜΟΙ ΛΙΘΟΙ P. Gaubert	60
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΑΡΩΜΑΤΟΠΟΙΙΑΣ υπό Henri Courpin, καθηγητού	80	Ο ΧΡΥΣΟΣ υπό H. Mercereau	60
ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΙ ΑΡΩΜΑΤΟΠΟΙΙΑΣ υπό Henri Courpin, καθηγητού	80	ΤΟ ΑΛΑΣ υπό M. Arsandaux	60
ΤΟ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑ υπό Α. Hébert	80	ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΟΛΟΝΤΩΝ	50
ΚΕΡΑΜΟΘΕΙΑ και Αγγειοπλαστική υπό Ch. Guillard, καθηγητού	80	ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ επί πορσελάνης και ξύλου	80
Ο ΗΛΙΟΣ υπό Ch. Martin	90	ΥΑΑΤΟΓΡΑΦΙΑ	80
ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΚΥΝΗΓΟΥ υπό Κίμωνος Δημακόλλη	70	Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ	80
ΔΙΑΔΕΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ Πρακτική και θεωρητική υπό Α. Ανδροπούλου	90	Ο ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΣ	80
ΟΙΚΙΑΚΗ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ, Ν. Σταθάτου	99	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΑΠΡΩΣΟΠΟΙΑ	80
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ υπό Ν. Δημητριάδου	90	ΠΟΤΟΠΟΙΑ	90
ΠΩΣ ΚΑΘΑΡΙΖΟΝΤΑΙ και διατηρούνται τα ενδιήματα υπό Α. Γεωργιάδου	50	ΚΡΕΩΦΑΓΙΑ και ΦΥΤΟΦΑΓΙΑ	90
Η ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΙΑ ως νοσοκόμος και φαρμακοποιή υπό Α. Γεωργιάδου	60	ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ	90
ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΟ υπό Φ. Κολαράτη	90	Η ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ δερμάτων και τριχών	50
ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ υπό της βασιάνης Σταφ. Τεγός Α', Γέννησις - Βίαισις κλπ.	70	ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΛΑΒΕΡΓ. ΚΑΠΝΟΥ	δρ. 1.-
Τεγός Β', Γεύματα - Εσπερίδες κλπ.	70	ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΟΔΙΣΤΑΣ	4.-
Γ. Επισκέψεις κλπ.	70	ΕΓΚΟΛΗΘΙΟΝ ΟΔΟΝΤΟ-ΓΑΤΡΙΚΗΣ	1.50
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΑ Π. Σουρή	60	ΜΗΧΑΝΙΚΗ και ΣΙΔΗΡΟΑΡΜΟΝΙΚΗ	2.-
Ο ΟΥΡΑΝΟΣ υπό Ch. Martin	60	ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΚΑΝΗΡΤΟΥ	0.90
ΟΙ ΑΣΤΕΡΕΣ	60	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ	4.-
ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ	60	ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ και ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ υπό Καντρώου	2.50
ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ υπό V. Meunier	60	ΡΟΠΑΛΑΣΤΙΚΗ υπό Καντρώου	3.-
		ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΙΘΑΡΑΣ μέρος Α' Β' Έκασ.	2.50
		ΜΑΝΟΛΙΝΟΥ Α' Β'	4.-
		ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ	4.-
		ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ	2.50
		ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΙΚΗ	2.50
		ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΗ	2.50
		ΘΕΩΡΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ (Δευτέρα)	1.-
		ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΑΡΜΟΝΙΑΣ	4.-
		ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ υπό Γ. Μουρέκη	2.-

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΙ από όλους τους λογογράφους μας
ΟΔΟΙ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ
 επί 120 τόμους δεμένους, αξίας δραχμών 315 ΜΕ 10 ΔΡΑΧΜΑΣ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΦΕΞΗ
 ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΑΣ - (Συστήματος KUNTZÉ)

Ο Έλλην εν Γαλλία ή ελληνογαλλικοί διάλογοι	δρ. 0.80
Ο Έλλην εν Αγγλία και Αμερική ή ελληνοαγγλ. διάλ.	0.80
Ο Έλλην εν Γερμανία ή ελληνογερμανικοί διάλογοι	0.80
Ο Έλλην εν Ιταλία ή ελληνοϊταλικοί διάλογοι	0.80
Ο Έλλην εν Τουρκία ή ελληνοτουρκικοί διάλογοι	1.-
Ο Έλλην εν Αργεντινή ή ελληνοαργεντινικοί διάλογοι	1.-
Ο Έλλην εν Ρωσία ή ελληνορωσικοί διάλογοι	1.-
Ο Έλλην εν Ρουμανία ή ελληνορουμανικοί διάλογοι	1.-
Le Français en Grèce ή γαλλοελληνικοί διάλογοι	1.-
Der Deutsche Griechenland ή γερμανοελλ. διάλογοι	1.-
The Englishman in Greece ή αγγλοελληνικοί διάλογοι	1.-
L'italiano in Grecia ή ιταλοελληνικοί διάλογοι	1.-

ΒΙΒΛΙΑ

ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΩΝ

Μαγικά παίγνια	δρ. 1.20
Παίγνια συναναστροφών	1.40
Ζατρίμιον (Στάκι)	1.40
Χειρομαντεία και χαρτομαντεία	1.-
Ντάμα και Τριώδιον	1.20
Σφαριστήριο	1.20

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ αγοράζετε πληρώνοντες ανά 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Γ. ΦΕΞΗ EN ΑΘΗΝΑΙΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ίστορία των ανατολικών λαών και της Ελλάδος υπό Γ. Σοτηριάδου	δρ. 4.-
Ίστορία των επαναστάσεων της Κρήτης υπό Ιωάννου Κονδυλάκη	8.50
Ίστορία του Έλληνικού Έθνους υπό Κ. Παπαρηγοπούλου, συμπληρωθείσα δε υπό Η. Καρολάου. Τόμοι 5, σελ. 4.500	80.-
Τά μετά των Όθωνα ήτοι Ίστορία του Βασ. Γεωργίου Α' υπό Τριφωφως Έδαγγελίδου	6.-
Χαρίλαος Τρικούπης, Βιογραφία υπό Γ. Τσοκοπούλου.	1.70
Επανάστασις της Αιγύπτου (1881-1882)	1.20
Ίστορία των Ρωμαίων υπό Β. Δουρουή. Μετάφρασις Α. Άρχυρού	8.-
Η Έκθεσις της Α.Β.Υ. του Διαδόχου Κωνσταντίνου περί των πεπραγμένων του στρατού της Θεσσαλίας (1897).	5.-

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Άρσενικός υπό Χ. Montepin	4.50
Ίατρος των περλέων υπό Montepin	6.-
Μοϊσαιοί των Παρισίων υπό Δουμά	6.-
Ο Σαλβατόρος (συνέχεια)	6.-
Περίπλανήμενος Ίουδαίος	6.-
Η Άθήνα μας υπό Ν. Σπανδωνή	δρ. 5.-
Η Ταβερνα (L'assommoir) Αλμ. Ζολά	4.50
Η Γή (La Terre) Αλμ. Ζολά	4.50
Σημειολογία Βοημικού βίου υπό Murger	2.50

ΒΙΒΛΙΑ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΩΝ

Μαγικά παίγνια	1.20
Παίγνια συναναστροφών	1.40
Ζατρίμιον (Στάκι)	1.40
Χειρομαντεία και Χειρομαντεία	1.-
Ντάμα και Τριώδιον	1.20
Μπλάιφο	1.20

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ

ΑΙ Φιλιππίνα εν νήσοι	Η Περούσια	Η Σιθονία
Η Μαδαγασκάρη	Η Κίνα	Η Τύνις
Νήσοι του Ωκεανού	Το Άδγανιδόταν	Οι Τουρκομάνοι
Το Άλγέριον	Η Κεϋλάνη	Η Βραζιλία
Τα Ίνδικα Ίμαλάια	Το Μαρόκον	Το Σιάμ
Το Κάιρον	Η Λατοβία	Ο Καναδάς
Οι Αθίγγανοι	Η πόλις των Δερβιδών	Η Μορβάν
Η Βενεζουέλα	Η Άδυσσίβνια	Η Βαρτίνικα
Το Σικάγον	Πλόκαμος του Νιγηρος	Το Σαντιάγον

200 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ αγοράζετε πληρώνοντες ανά 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Γ. ΦΕΞΗ

EN AΘHNAIZ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Μέθοδος Γαλλικής γλώσσης Gaspey-Otto-Sauer	Δρ. 5.—
Κλείς μεθόδου Γαλλικής γλώσσης Gaspey-Otto-Sauer	1.50
Η Γαλλική άνευ διδασκάλου υπό Xavier de Bouge	7.50
Νεωτάτη Μέθοδος της Γαλλικής γλώσσης υπό F. Ahn	2.—
Λεξικόν Γαλλοελληνικόν υπό Θ. Κυπρίου. Τόμοι 2	15.—
Ελληνογαλλικόν	2
Πρόχειρον Γαλλοελληνικόν Λεξικόν Δ. Μελισσοπούλου	12.50
Ελληνογαλλικόν	4.—
Εμπορική Ελληνογαλλική Επιστολογραφία Θ. Κυπρίου	4.—
Γαλλική γραμματική Γ. Φέξη (έγκυρη υπό του Υπουργ.)	1.50
Γαλλικόν ἀλφαβητάριον Γ. Φέξη	1.20
Ελληνογαλλικοί διάλογοι δι' ελληνικῶν χαρακτηρισμῶν	1.20
Ἠχώ τῶν Παρισίων	0.70
	2.—

ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Μέθοδος ἀγγλικῆς γλώσσης υπό Gaspey-Otto-Sauer	5.—
Κλείς μεθόδου Ἀγγλικῆς γλώσσης	1.50
Η Ἀγγλική άνευ διδασκάλου υπό Xavier de Bouge	7.50
Νεωτάτη μέθοδος τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης υπό F. Ahn	2.—
Λεξικόν ἀγγλοελληνικόν υπό Γ. Αλεξάνδρου	6.50
Ἐλληνοαγγλικόν	6.50
ἀγγλοελληνικόν υπό Ἀλ. Γεωργιάδου	10.—
Πρόχειρον ἀγγλοελληνικόν λεξικόν υπό Φ. Φιλίππου	3.50
Ἐλληνοαγγλικόν	3.50
Ἀγγλοελληνικόν ἐπιστολότριον υπό Θ. Κυπρίου	2.50
Εμπορική ἑλληνοαγγλική ἐπιστολογραφία υπό Hugo	1.50
Ἀγγλικόν ἀλφαβητάριον υπό Ἀλ. Γεωργιάδου	0.50
Γραμματικὴ τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης υπό Φ. Φιλίππου	2.50
Ἠχώ τοῦ Λονδίνου	1.25

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Η Γερμανική άνευ διδασκάλου υπό Xavier de Bouge	7.50
Sanderson	3.50
Νεωτάτη μέθοδος τῆς γερμανικῆς γλώσσης υπό F. Ahn	2.—
Λεξικόν Γερμανοελληνικόν υπό Εμ. Δρακοπούλου	7.50
Ελληνογερμανικόν υπό Χ. Χαμαδά	7.50
Γραμματικὴ τῆς γερμανικῆς γλώσσης υπό Χ. Χαμαδά	2.—

ΙΤΑΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Η Ἰταλική άνευ διδασκάλου υπό Xavier de Bouge	7.50
Νεωτάτη μέθοδος τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης υπό F. Ahn	2.—
Λεξικόν Ἰταλοελληνικόν υπό Μ. Περίδου	7.50
Ἰταλικόν ἀλφαβητάριον	0.60
Ἰταλική γραμματικὴ υπό Χ. Γεωργιάδου	2.—

ΑΡΑΒΙΚΑ-ΤΟΥΡΚΙΚΑ-ΡΟΥΜΑΝΙΚΑ-ΡΩΣΣΙΚΑ-ΛΑΤΙΝΙΚΑ-ΟΜΗΡΙΚΑ

Ο Ἑλλην ἐν Τουρκία ἢ Ἑλληνοτουρκικοὶ διάλογοι Kuntzé	1.—
Ρουμανία ἢ Ἑλληνορουμανικοὶ	1.—
Ρωσσία ἢ Ἑλληνορωστικοὶ	1.—
Αἰγύπτω ἢ Ἑλληνοαἰγυπτικοὶ	1.—
Λεξικόν Λατινοελληνικόν Σ. Κομμανοῦδη	7.—
Ἑλληνολατινικόν Χρ. Ἀδαματίου	4.—
Ομηρικόν μέγα, υπό Ι. Παπαζίδου	7.—
ὑπό Ε. Κοφινιάτου	3.—

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες ἀνά 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Γ. ΦΕΞΗ

EN AΘHNAIZ

ΝΟΜΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ καταρτισθέντες υπό	ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ υπό Θ.
Γ. Δουβουνιάτου, δικηγ., ὄψην. ἐν τῷ Πανεπ.	Φλογαίου. Τὸ δλον ἔργον Δρ. 47.50
Πολιτικὴ Δικονομία (ἐκδόσις Β')	Τόμ. α'. Πολιτικὴ Δικονομία καὶ Ὄργανισμός Δικαστηρίων, σελ. 928 Δρ. 10.—
Εμπορικὴ Νομοθεσία (ἐκδόσις Β')	β'. Ποινικός νόμος - Ποιν. δικονομία - Ποιν. διατιμήσεις 10.—
Αστυνομικὴ καὶ Προξενικὴ Νομοθεσία	γ'. Εμπορικός νόμος - Αστικός νόμος - Χαρτόσημον 10.—
Ποινικός Πολιτικός Κώδιξ	δ'. Ἐξάβιβλος Ἀρμενοπούλου 14.—
Χαρτόσημον	ε'. Ἐπιμετρον τῆς β' ἐκδόσεως περιλαμβάνον τὸν νεωτέρου νόμου, Β. Διατάγματα, νομολογίαν κτλ. 3.50
Ἑλληνικά Συντάγματα	
Διεθν. Ἑλεγχος Δημ. Χρέους. Μονοπώλια	
Φορολογία κτηνοῦ	
Ποινικὴ Δικονομία (ἐκδόσις Β')	
Ποινικός Νόμος (ἐκδόσις Β')	
Διοικητικὴ Ἐπιτέλεσις	
Φορολογία ἐπιτηδεωμάτων	
Στρατ. καὶ Ναυτ. Ποινικὴ Νομοθεσία	
Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία	
Δικαστικός Ὄργανισμός (ἐκδόσις Β')	
Ἑλεγκτικόν Συνέδριον, Δημόσιον Λογιστικόν, Συντάξεις	
Δημοτικὴ Νομοθεσία	
Ὀδοποικία, Οἰκοδομ. πόλεων, Δημ. ἔργα	
Τελωνιακὴ Νομοθεσία	
Γενικόν Ἐυρετήριον	
Παράρτημα Α'	
Παράρτημα Β'	
Παράρτημα Γ'	

Τὸ δλον Δρ. 189.50

ΣΥΣΤΗΜΑ ΡΩΜΑ-ΓΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, υπό Bernard Windscheid κατὰ μετάφρασιν Ἀθανασίου Ἀργυροῦ, δικηγόρου Δρ. 60.—	ΕΙΔΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΑΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ὑπὲρ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ἄλλων Τραπεζῶν, κτλ. υπό Γ. Κασίμη δικηγ. Δρ. 3.—
Τόμος Α'. Γενικὰ Ἄρθρα	ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥ.
Β'. Ἐμποράγιον Δίκαιον	ΤΙΤΛΙΑ ὑπὸ Ἐμπ. Μακρυγιάννη Δρ. 18.—
Γ'. Ἐνοχικόν Δίκαιον, μέρος α'	ΔΕΞΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ, περιέχον σύντομον ἑρμηνείαν ἐκαστοῦ θεσμοῦ, τοῦς σχετικούς τύπους καὶ τήν σχετικὴν νομολογίαν, υπό Ν. Κουντουριώτου. Τόμοι 5, σελίδες 4.000, Α-Ω Δρ. 70.—
Δ'. Ἐοικονομικόν Δίκαιον	ΚΩΔΙΞ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Corpus Juris Civilis υπό Παντ. Τσιτσουλῆ. Τόμοι 2 Δρ. 80.—
Ε'. Κληρονομικόν Δίκαιον	ΒΑΣΙΛΙΚΑ, Κατὰ τὴν ἐν Λειψίᾳ ἐκδοσὶν τοῦ G. E. Heimbach καὶ τῶν συμπληρώμα τῶν Z. Lingenthal, καὶ τῶν E. Ferrini καὶ J. Mercati, οἱ προσετέθησαν αὐτοῖς διατάξεις τῶν Βυζαντινῶν Ἀυτοκρατόρων ἀπὸ μέρους τῆς καλλιόσεως τῆς Βυζαντινῆς Ἀυτοκρατορίας ἐκδοθεῖσαι, τὰ ἐλλείποντα κείμενα τῆς Ἰουστινιανέου νομοθεσίας, τὰ κείμενα τοῦ Jus Graeco-romanum, ἢ μέρη τοῦ νῦν σχετικῆς νομολογίας τῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων καὶ πλείστα ἐρημνευτικὰ σημειώσεως, υπό Ἰωάννου Ζέππου, δικηγόρου. Ἐκδόσις δευτέρα, ἐπισημνημένη καὶ βελτιωμένη (μεγαλύτερα τῆς α' ἐκδόσεως κατὰ 1000 σελίδ.) Τόμοι 5, Σχ. 4ον διαστ. Δρ. 150.—

ΔΕΞΙΚΟΝ ΝΟΜΙΚΗΣ συγγραφῆν ἐπιμελείᾳ Θ. Φλογαίου, τόμοι 2, σελ. 2,000 Δρ. 50.—	ΣΥΣΤΗΜΑ ΡΩΜΑ-ΓΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, υπό Εμ. Μακρυγιάννη Δρ. 18.—
ΕΞΑΒΙΒΛΟΣ ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ὑπὸ Θεοδοίου Φλογαίου Δρ. 14.—	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ κατὰ τὰς παραδόσεις Ἐσν. Παρά, σχ. 8ον, σελ. 920 Δρ. 12.—

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΜΕΤΑ ΤΥΠΙΚΟΥ ὑπὸ Κωνσταντίνου Μάτσα Δρ. 12.—	ΝΕΟΙ ΠΑΝΔΕΚΤΑΙ, ἦτοι συλλογὴ πασῶν τῶν μέχρι σήμερον γασφαισῶν νομικῶν διατριβῶν, ἐπιμελείᾳ Ν. Κουντουριώτου δικηγόρου. Τὸ δλον ἔργον τόμοι 11, διαστ. 147.—
---	--

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΟΛ. ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΩΝ ὑπὸ Δ. Ποταμιάνου προέδρου Ἐφετών. Τόμοι 4, σελ. 3452 Δρ. 40.—	ΒΑΣΙΛΙΚΑ. Τὸ γνήσιον κείμενον αὐτῶν μόνον, κατ' ἐπεξεργασίαν τῶν κ. κ. Γ. Δουβουνιάτου καὶ Κ. Δουβουνιάτου. Τόμοι 5 Δρ. 25.—
---	--

ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΞ. Οἰκονομικόν δίκαιον ὑπὸ Ε. Μακρυγιάννη Δρ. 10.—	ΕΙΔΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΑΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ὑπὲρ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ἄλλων Τραπεζῶν, κτλ. υπό Γ. Κασίμη δικηγ. Δρ. 3.—
	ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥ. ΤΙΤΛΙΑ ὑπὸ Ἐμπ. Μακρυγιάννη Δρ. 18.—
	ΔΕΞΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ, περιέχον σύντομον ἑρμηνείαν ἐκαστοῦ θεσμοῦ, τοῦς σχετικούς τύπους καὶ τήν σχετικὴν νομολογίαν, υπό Ν. Κουντουριώτου. Τόμοι 5, σελίδες 4.000, Α-Ω Δρ. 70.—
	ΚΩΔΙΞ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Corpus Juris Civilis υπό Παντ. Τσιτσουλῆ. Τόμοι 2 Δρ. 80.—
	ΒΑΣΙΛΙΚΑ, Κατὰ τὴν ἐν Λειψίᾳ ἐκδοσὶν τοῦ G. E. Heimbach καὶ τῶν συμπληρώμα τῶν Z. Lingenthal, καὶ τῶν E. Ferrini καὶ J. Mercati, οἱ προσετέθησαν αὐτοῖς διατάξεις τῶν Βυζαντινῶν Ἀυτοκρατόρων ἀπὸ μέρους τῆς καλλιόσεως τῆς Βυζαντινῆς Ἀυτοκρατορίας ἐκδοθεῖσαι, τὰ ἐλλείποντα κείμενα τῆς Ἰουστινιανέου νομοθεσίας, τὰ κείμενα τοῦ Jus Graeco-romanum, ἢ μέρη τοῦ νῦν σχετικῆς νομολογίας τῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων καὶ πλείστα ἐρημνευτικὰ σημειώσεως, υπό Ἰωάννου Ζέππου, δικηγόρου. Ἐκδόσις δευτέρα, ἐπισημνημένη καὶ βελτιωμένη (μεγαλύτερα τῆς α' ἐκδόσεως κατὰ 1000 σελίδ.) Τόμοι 5, Σχ. 4ον διαστ. Δρ. 150.—
	ΣΥΣΤΗΜΑ ΡΩΜΑ-ΓΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, υπό Εμ. Μακρυγιάννη Δρ. 18.—
	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ κατὰ τὰς παραδόσεις Ἐσν. Παρά, σχ. 8ον, σελ. 920 Δρ. 12.—
	ΝΕΟΙ ΠΑΝΔΕΚΤΑΙ, ἦτοι συλλογὴ πασῶν τῶν μέχρι σήμερον γασφαισῶν νομικῶν διατριβῶν, ἐπιμελείᾳ Ν. Κουντουριώτου δικηγόρου. Τὸ δλον ἔργον τόμοι 11, διαστ. 147.—
	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΟΛ. ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΩΝ ὑπὸ Δ. Ποταμιάνου προέδρου Ἐφετών. Τόμοι 4, σελ. 3452 Δρ. 40.—
	ΒΑΣΙΛΙΚΑ. Τὸ γνήσιον κείμενον αὐτῶν μόνον, κατ' ἐπεξεργασίαν τῶν κ. κ. Γ. Δουβουνιάτου καὶ Κ. Δουβουνιάτου. Τόμοι 5 Δρ. 25.—
	ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΞ. Οἰκονομικόν δίκαιον ὑπὸ Ε. Μακρυγιάννη Δρ. 10.—

300 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες ἀνά 15 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΙΑΤΡΙΚΑ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΠΑΙΔΩΝ υπό Ε. Weill, καθηγητού της Κλινικής των Παιδών, μεταφρασθέντα υπό Α. Καλλιβωκά, μετά πολλών εικόνων. Δρ. 15.—
ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ, υπό Edmond Lesser, καθηγητού της Συφιλολογίας εν Βερολίω. Μετάφρασις εν τής τελευταίας εκδόσεως υπό Σ. Ζωγραφίδου και Α. Γεωργιάδου Δρ. 8.—
ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ υπό Λ. Dubrisay, πρώην αρχιμάτρον και G. Jeanneret, καθηγητού Μεταφρασθέντα υπό Α. Καλλιβωκά, Ιατρού, μετά πολλών εικόνων. Δρ. 12.—
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ εν τή καθ' ἡμέραν πράξει, μετά πολλών εν τῷ νεκρῷ εικόνων υπό Γερ. Φωκά, καθηγητού εν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ, τόμοι 3. Δρ. 39.—
ΕΓΧΕΙΡΙΑΙΟΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚ. ΧΗΜΕΙΑΣ υπό Γ. Γασουφιλίδου. Δρ. 5.—
ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ, υπό Α. Strümpell, καθηγητού διευθυντοῦ τῆς Ιατρικῆς κλινικῆς τοῦ εν Βερολίῳ Πανεπιστημίου. Ἐξελληνισθέντα εν τῆς τελευταίας 16ης εκδόσεως τοῦ Γερμανικοῦ πρωτοτύπου υπό Α. Καλλιβωκά και Θ. Βαρσύνη, ὑφηγητοῦ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστ. Μετ' εικόνων. Τόμοι 3. Δρ. 59.—
ΕΠΙΤΟΜΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ, υπό Paul Lefert, καθηγ. Μετάφρ. Α. Καλλιβωκά. Δρ. 4.—
ΕΠΙΤΟΜΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ, υπό Paul Lefert. Μετάφρ. Ν. Μακρίδου. Δρ. 4.—

ΕΠΙΤΟΜΗ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑΣ, γραφεῖσα υπό Ἄν. Καλλιβωκά, Ιατροῦ. Σελ. 890. Δρ. 4.—
ΟΞΕΙΑ ΔΟΙΜΩΔΕΙΣ ΝΟΣΟΙ Α. Strümpell, μετάφρασις Α. Καλλιβωκά. Δρ. 3.—
ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, υπό Ε. Viault και Ε. Jolyet καθηγητῶν, μετάφρασις Ἄλ. Γεωργιάδου, Ιατροῦ, εἰκόνες 150 Δρ. 16.—
ΠΕΡΙ ΟΡΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, υπό Ἰω. Καραβία, ὑφηγητοῦ τῆς Φαρμακολογίας κλπ. Δρ. 3.—
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ, υπό τοῦ Dr Villeroy, κατὰ μετάφρασιν Ἐ. Θεάτου Κυρτιάδου, Ιατροῦ. Δρ. 5.—
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑΣ και **ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ** υπό Henri Durand, Μετάφρασις Α. Καλλιβωκά. Δρ. 5.—
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑΣ υπό Dr Villeroy, μετάφρασις Χρ. Μοσχονηοῦ, Ιατροῦ. Δρ. 5.—
ΕΠΙΤΟΜΗ ΑΝΑΤΟΜΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ γραφεῖσα ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ συγγραμμάτος τοῦ καθηγητοῦ Λουκά Παπαϊωάννου υπό Ἄλ. Γεωργιάδου, Ιατροῦ. Δρ. 10.—
ΕΠΙΤΟΜΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ, ἴτοι περὶ αἰτίων, ανατομικῶν ἀλλοιώσεων κ.τ.λ. γραφεῖσα υπό Μεν. Σκουραίου. Δρ. 16.—
ΠΑΡΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ φηρημομένη υπό Gaston Lyon. Μεταφρασθέντα εν τῆς τελευταίας εκδόσεως υπό Ι. Καραβία, Γ. Παπαρσιελίου, Ι. Ἀβάτου και Α. Καλλιβωκά Ιατρῶν. Τόμοι 2, σελ. 2000. Δρ. 80.—

ΛΑΤΪΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ. — ΕΚΑΣΤΟΝ ΛΕΠΤΑ 50.

ΦΘΙΣΙΣ. Ἡ φθίσις εἶνε μεταδοτικῆ. Ἡ φυματίσις και ὁ ἀλκοολισμὸς. Πῶς δύναται τὴ γὰ ἀποφυγῆ τῆ φθίσι. Θεορπίσι. **ΡΕΥΜΑΤΙΣΜΟΙ**. Ὁξεία ἀρθριτικὰ δευματισμὸς. Χρόνιος δευματισμὸς. Μυϊκὸς δευματισμὸς. Ἐπιπλοκαί. Θεορπίσι. **ΑΨΥΠΝΙΑ**. Νευρωτικὴ ἀψυπνία. Ἀψυπνία νευρασθενικῆ. Ὑπνωτικά τινα φάρμακα. Θεορπίσι. **ΔΥΣΚΟΙΛΙΟΥΤΗΣ**. Μορφαί και δυσκοιλότητος. Κίνδυνος και συνέπειαι. Θεορπίσι. **ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΡΔΙΑΣ**. Περικαρδίτις. Μυοκαρδίτις. Ἀθηρωματίσις. Παλμὸς. Θεορπίσι.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΑΙΜΑΤΟΣ (Ἀναιμία. Χλωρόσις κλ.) Θεορπίσι. **ΝΕΥΡΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ**. Νοσήματα τῶν νεύρων. Παράλυσις. Σπασμοί. Νευραλγία. Ἀναισθησία. Συνολοκαί. Θεορπίσι. **ΒΛΕΝΝΟΡΡΟΙΑ**. Ἡ βλεννόρροια εἶς τὸν ἄνδρα και εἶς τὴν γυναῖκα. Ἐπιπλοκαί. Θεορπίσι. **ΣΥΦΙΛΙΣ**. Πῶς μεταδίδεται. Τὸ σπληνὸν ἕλκος. Β' περίοδος. Γ' περίοδος. Στοματίτις. Θεορπίσι. **ΑΥΝΑΝΙΣΜΟΣ**. Αἰτία. Μέσα θεορπίσι. Ἀνάλογα νοσήματα. **ΔΙΦΘΕΡΙΤΙΣ**. Συμπτώματα. Μεταδοτικότης. Θεορπίσι. **ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΣ**. Ἀνικανότης ηυχολογητικῆ. Ἀνικανότης ἐν καταστάσει. Θεορπίσι. **ΝΕΥΡΑΣΘΕΝΕΙΑ**. Ἱστορία. Συμπτώματα. Ἐξέλιξις. Θεορπίσι. **ΙΜΦΛΟΥΕΝΤΖΑ**. Συμπτώματα. Αἰτία. Διάσχυσις. Ἐπιπλοκαί. Θεορπίσι. Προφύλαξις. **ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ**. Κνησμός. Λευκόρροια. Κολπίτις. Ἐμμηνα. Μητρίτις. Θεορπίσι. **Ο ΓΛΥΜΟΣ** (Συζυγικὴ ὑγιεινὴ). Αἱ συζυγικαί σχέσεις. Διατρικτὴ τῆς ἐγκυῖου γυναίκος. Περὶ στενοφύσεως. Αἱμόρροιοί γάμοι κτλ.

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ. — ΕΚΑΣΤΟΝ ΛΕΠΤΑ 35.

ΟΛΥΣΣΕΥΣ ΑΝΑΡΧΟΥΤΗΣ (ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ) Χ. Ἀννίνου. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΤΗΣ** Ο ΕΚΡΕΜΠΕΝΗΣ Η. Οικονομοπούλου. **Η ΟΔΗΓΟΥΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ** ὑπὸ Γ. Κουδουλίου. **Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΙΟΥ** ὑπὸ Γ. Τσοκοπούλου. **Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑΦΕΙΣ** ὑπὸ Γ. Πετρούτσου. **Η ΛΑΟΪΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ** ὑπὸ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ, ΟΙ ΤΡΕΙΣ Πύργοι κτλ. ὑπὸ Π. Δημητριάδοπούλου **Ο ΚΑΤΑΝΤΟΝΗΣ** ὑπὸ Χρ. Χρηστοβασιλείου. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ** ὑπὸ Α. Καλογεροπούλου. **Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ** ὑπὸ Γ. Ἀσπρέα. **ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΚΑΙ ΛΑΟΪΣ ΤΗΣ ΤΡΙΠΟΛΙΤΑΣ** Γ. Τσοκοπούλου. **ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΟΠΟΛΙΟΥ** Ε. Παντελίδου. **Η ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ** ὑπὸ Σπ. Ποταμιάνου. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ** ὑπὸ Τιμ. Μωραϊτίνη.

Η ΛΑΟΪΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ὑπὸ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ Γ. Φραγκοκλήτῃ. **Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΑΛΒΑΝΩΝ** ΕΝ ΝΑΥΠΑΓΙΟ Γ. Ἀντωνοπούλου. **ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ** ΕΚ ΤΗΣ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ 1876 ὑπὸ Ἰω. Μενέως Στρατηγόπουλου. **Η ΕΝΑΘΕΟΣ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ** ὑπὸ Ἀνδρέου Σαδῶνου. **ΟΙ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ** ὑπὸ Ε. Εδουαρδιάνου. **ΑΝΑΡΧΕΑΣ ΜΙΟΥΛΑΝΗΣ** ὑπὸ Γ. Τσοκοπούλου. **ΣΟΥΛΩΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΗΔΕΣ** ὑπὸ Χρ. Χρηστοβασιλείου. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ** ὑπὸ Γ. Τσοκοπούλου. **Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ** ὑπὸ Χρ. Χρηστοβασιλείου. **Η ΓΡΑΜΒΟΥΣΙΑ** ὑπὸ Ἰωάν. Κουδουλίου. **ΡΗΓΑΣ Ο ΦΕΡΡΑΙΟΣ** ὑπὸ Γ. Τσοκοπούλου. **Ο ΛΟΡΔΟΣ ΠΑΡΡΟΝ** ὑπὸ Θεοδ. Γ. Κυριακού.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἀλκίδης τῆς Θαλαρείας	1.—	Μαλλιά Κουβάρια (Λάσκαρη)	1.40
Ἀγαπητικὸς τῆς Βουκοποπούλας	1.20	Μήδεια (Σουβόριν) δράμα	1.20
Ἄσπρον και τὸ μαῦρον Σ. Μελά	1.50	Μαριέλλα Π. Δημητριάδοπούλου	1.20
Ἄτμοι (Ροβεττά) δράμα πρ. 3	0.80	Μπαρμπά-Λινάρδος (Κόκκου)	1.—
Ἄπ' τῆ γῆ στὸν οὐρανὸν (Δημητρ.)	1.20	Μπαλόνι (Λιόνη) Φέν) κωμωδ.	1.20
Ἀγαθόπουλος ὁ Ξεροχωρεῖτης	0.80	Μαρκήσιος Προλά (Λαβεδάν)	1.20
Ἀρχοντοχωρεῖτης (Μολιέρου)	1.—	Μίδαις καὶ ὁ κούρεῦς του	0.80
Ἀντόνος και Κλεοπάτρα Ζαΐξπ.	2.—	Μηνιστὴ τῆς Ἀρχοντοῦλας	0.80
Ἀρχιτέκτων Σόλων (Ἰψεν)	1.50	Μαίρηθ (Ζαΐξπη)	1.50
Ἀνθρωπος και τὰ ὄπλα (Σόου)	1.50	Νὰ τὸ λέμε; (Λαμπις) κωμωδία	1.—
Βουκόλιανος (Ἰψεν) δράμα	1.—	Ντροπαλὸς δεωτερευμένος	0.60
Βασιλεὺς Ἄρη (Ζαΐξπη) δράμα	1.50	Νδξ ἐλεημοσύνης (Βουλδοῦμου)	1.—
Γέρω Μαρτεν (Κορμὸν-Γκρανζέ)	1.20	Νικηφόρος Φωκάς (Π. Ζάγγου)	1.20
Γαμβρός μας (Λάσκ.-Γιαννουκ.)	1.20	Νορμα (Λορμεβίλ) τραγωδία	1.40
Γιὰ τὴν τιμὴ (Χρηστοβασιλείου)	1.—	Ξενο ψωμί (Τουρζένιερ) δράμα	1.—
Γένος και καρδία (Π. Ζάγγου)	0.80	Ὅθελος (Ζαΐξπη)	1.50
Γουλιέλμος ὁ ἀχθοφόρος, δράμα	1.20	Ὀνειρον ἐαρινῆς πρωΐας	0.60
Γιόλφω (Περεσιάνου) δράμα	1.20	Πατρις (Σαρδου)	1.20
Δύο λοχιοί (Λοβιγγύ) δράμα	1.20	Πικ-Νικ (Λάσκαρη και Πάπ)	1.20
Δὸν Κιχώτης, ἰλαροτραγωδία	1.40	Πολιτικὸς ἀνεμόμυλος, Γκοντινέ	0.60
Ἐμπορος Βενετίας (Ζαΐξπη)	1.50	Πότες ἡμῶν (Κοππέ), δράμα	0.40
Ἐσωτος θρίαμβος (Ζιακόξ)	0.60	Ράντης τῶν κριῶν (Φεῦδὸ)	1.20
Ἐλισάβετ (Γιακομῆττη) δράμα	1.20	Ρ. ομεροχόμι (Ἰψεν)	1.50
Ἐξοῖς τοῦ Ὀθωνος, δράμα	1.—	Ρωμῆος και Ἰουλιέτα, Ζαΐξπη	1.50
Ἐσμέ (Περεσιάνου) δρ. εἰδύλ.	1.—	Σαχιζὸ (Καλδερον) δράμα	1.—
Ἐρωτικὰ πειράματα (Μολιέρου)	1.50	Στιγγία (Ν. Ἀντωνοπούλου)	0.80
Ἐγθρός τοῦ λαοῦ (Ἰψεν)	1.50	Στανρός (Ι. Νικολάου) δράμα	0.60
Ἡθοσοῖδς Κῆν (Λουμά) δράμα	1.40	Σαμπινιόλχορὸς γὰ θέλη (κωμ.)	1.40
Θυμοῦλα ἢ Γαλαξειδιότισσα	0.80	Σπίτι τῆς κούκλας (Ἰψεν)	1.40
Θεῖα τοῦ Καρόλου (Μπραγιών)	1.—	Σεβίσιος Τορδέλλης (Κοππέ)	1.—
Ἰακωβίται (Κοππέ) δράμα	1.—	Σιλάβα (Περεσιάνου)	1.—
Ἰππῶται τῆς οὐίχλης, δράμα	1.40	Τόσσα (Σαρδοῦ) δράμα	1.—
Ἰωσία, ὁ ἀκτοφύλαξ, δράμα	1.20	Τιμὴ (Σουδεομαν) δράμα	1.20
Ἰδανικὸς σὺζυγος (Ουάιλδ)	2.—	Ταρτοῦφος (Μολιέρου) κωμωδ.	1.20
Κοριολανός (Ζαΐξπη) δράμα	2.—	Τοικυρία (Ζαΐξπη)	1.50
Καραντῖνα (Λάσκαρη) κωμωδία	1.20	Χῆρα (Μεϊλόν-Ἀλεβύ) κωμωδ.	1.—
Κωμωδία μονόπρακτοῦ (Λάσκ.)	1.20	Χορὸς τοῦ Ζαλόγγου (Περεσιάνου)	1.20
Κωμωδία (οισιὰ β') Λάσκαρη	1.—	Μονόλογοι (Καλαποτάκη-Λάσκ.)	6.80
Λοκωνιέρα (Γκολδων) κωμωδ.	1.40		
Λαμπαδοδρομία (Ἐοβίε) δράμα	1.20		
Μακαρίτης Τουντινέ (Μπισόν)	1.—		
Μονόλογοι (Καλαποτάκη-Λάσκ.)	6.80		

ΜΟΥΣΙΚΗ

Θεωρία Μουσικῆς (Λαυράγκα)	1.—	Μέθοδος Κιθάρας Μέρου α'.	2.50
Ἐγγυεῖδιον Ἀρμονίας	1.—	» » β'.	2.50
Μέθοδος Μανδολίνου Μέρου α'.	1.—	» Βιολίου » α'.	1.50
» » β'.	4.—	» » β'.	1.50
» Κλειδονομβάλου	3.—	Ἀυστασιαμάτερον Πρωτοφάλ.	6.—

200 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες ἀνά 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

200 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡ. ΦΕΞΗ

ΠΟΙΗΣΙΣ

Βαλαωρίτου Δ.	Ἔργα	Δρ. 5.—
Βιζυνηοῦ Γ.	Τὰ ποιήματα	» 2.50
Βηλαρά Ἰω.	Τὰ ποιήματα	» 2.50
Βασιλειάδου Σ.	Ἄττικαί νόκτες	» 6.—
Γκαΐτε	Φάουστ. Μετάφρ. Κ. Αὐγέρη	» 4.—
Δημητρακοπούλου	Σκουτιδιάδα	» 1.—
Ζηλακώστα	Ἄπαντα	» 3.50
Θσοκρίτου	Εἰδύλλια. Μετάφρ. Πολέμη	» 2.—
Κρυστάλλη Κ.	Τὰ ποιήματα	» 3.50
Κάλβου Ἀν.	Ἡ λίρα	» 2.—
Λασκαράτου Δ.	Ποιήματα	» 4.—
Μουσαίου	Ἡρώ καὶ Λεάνδρος. Μετάφρ. Μεγάροδου	» 0.70
Ὄσφριδου Θ.	Τὰ ἅπαντα	» 5.—
Ὁδ' Ἰδ' Ὄσκαρ.	Στοχασμοὶ	» 4.—
Παλαρηγοπούλου Δ.	Ἄπαντα	» 5.—
Παλαῖα Κ.	Καμιοὶ τῆς Διμυθόλασσας	» 2.—
Ριζαβῆ Ἀλ.	Ποιήματα	» 2.—
Σούτσου Παν.	Ποιήματα	» 3.—
Σούτσου Ἀλ.	Ἄπαντα	» 5.—
Σολωμοῦ Δ.	Ποιήματα	» 2.50
Τανταλίδου Ἡ.	Ποιήματα	» 1.50
Τσάβδ ν' Ἰουλ.	Ποιήματα	» 3.—
Χριστοπούλου Ἀθ.	Τὰ ποιήματα	» 2.50
Φωσφόρου Οἴγου	Οἱ τάρτοι	» 2.50

Δεξικὸν Γεωγραφίας, Ἱστορίας, Μυθολογίας καὶ Βιογραφίας ὑπὸ ποπούλου: Σχ. 8ον δίστηλον. Σελ. 2372. Τόμοι 2 ὀγκώδεις. Δρ. 19.—

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ ΕΚΑΣΤΟΝ ΛΕΠΤΑ 50

ΚΑΒΑΛΛΕΡΙΑ ΡΟΥΣΤΙΚΑΝΑ Μα- ΥΠΝΟΒΑΤΙΣ Bellini [scagni	ΠΑΛΗΑΤΣΟΙ Leoncavallo
ΓΟΣΚΑ Puccini	ΠΟΥΠΕ Audran
ΜΑΝΟΝ ΔΕΣΚΩ Puccini	ΓΡΕΝΑΔΙΕΡΟΙ Valente
ΚΑΡΜΕΝ Bizet	ΟΝΕΙΡΩΔΕΣ ΒΑΛΣ Straus
ΟΙ ΣΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ στὸ ΜΟΝΑ- Δ' Ἰ-ΔΑ Verdi [ΣΤΗΡΗ	ΒΟΚΚΑΚΙΟΣ Supé
ΤΡΑΒΙΑΤΑ Verdi	ΜΑΜΖΕΛ ΝΙΤΟΥΣ Hervé
ΡΙΓΟΛΕΤΤΟΣ *	ΧΟΡΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΟΦΟΡΩΝ Verdi
ΝΟΡΜΑ Bellini	ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΣ
ΦΡΑ-ΔΙΑΒΟΛΟΣ Auber	Ἡ ΕΥΝΟΥΜΕΝΗ Donizetti
ΜΕΦΙΣΤΟΦΕΛΗΣ Boito	Ο ΚΟΥΡΕΥΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ
ΜΠΟΕΜ Puccini	ΛΟΥΚΙΑ ΤΟΥ ΔΑΜΜΕΡΜΟΥΡ
ΦΑΟΥΣΤ Gounod	Ο ΚΡΙΣΠΙΝΟΣ καὶ Ἡ ΚΟΥΜΠΑΡΑ
ΕΡΝΑΝΗΣ Verdi	ΜΑΡΚΟΣ ΒΟΤΣΑΡΗΣ Π. Καρρέ
ΜΙΡΕΛΛΑ Gounod	Ἡ ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ
ΡΑΨΩΔΟΣ Verdi	ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ Δ. Λαυράγια
Ο ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Σ.	Ἡ ΜΑΡΙΣΣΑ
ΓΚΕ·Ι·ΣΑ Jones [Εὐνδα	ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΕΥΘΥΜΗ ΧΗΡΑ Lehár	Ἡ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ τῶν ΔΟΛΛΑΡΙΩΝ
	Ο ΚΟΜΗΣ τοῦ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ
	[Lehár

200 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ἀγοράζετε πληρώνοντες 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡ. ΦΕΞΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ—ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Amicis Ed.	Σκηναὶ Στρατιωτικοῦ βίου	Δρ. 2.—
Βιζυνηοῦ Γ.	Τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρός μου	» 3.—
Van Dyk	Διηγήματα. Μετάφρ. Α. Μαριπουτζόγλου	» 2.50
Γκαΐτε	Βέροερος, μυθιστόρημα.	» 2.—
	Ἔρμαν καὶ Δωροθέα. Μυθιστόρημα.	» 1.50
Δημητρακοπ. Εἰρ.	Ἡ υἱοθετημένη, μυθιστόρημα	» 3.—
Δουκά Ἀλ.	Οἱ Μοϊκανοὶ τῶν Παρισίων. Τόμοι 2	» 6.—
	Ἵ Ο Σαλβατόρος. Συνέχ. τῶν Μοϊκαν. τῶν Παρισ.	» 6.—
Ἐφταλιώτη Ἀρ.	Νησιώτικες ἱστορίες	» 3.—
Ζερεβοῦ Ἰω.	Μῦθοι τῆς ζωῆς	» 3.—
Zola Em.	Ἡ γῆ. Μετάφρ. Μπάμπη Ἀγγίνου	» 4.50
Καρπούρογλου Δ.	Ἀναδρομάρης, διηγήματα	» 3.—
Κονδυλάκη Ἰω.	Ἵ Πατούχας	» 3.—
	Ἵ Όταν ἦμιον δάσκαλος	» 3.—
Leopardi	Ἵ Ἠθικά ἔργα. Διηγήματα	» 3.—
Νιεβάνα Π.	Ἵ Ἡ βοσκοπούλα μετὰ μαργαριτάρια.	» 2.—
	Ἵ Τὸ συναξάρι τοῦ Παπαπαρθένη.	» 3.—
	Ἵ Τὸ βιβλίον τοῦ κυρίου Ἀσόφου.	» 3.—
Ξενοπούλου Γρ.	Ἵ Ὁ κικὸς δρόμος	» 3.—
	Ἵ Ἡ Στέλλα Βιολάντη	» 3.—
Roe Edgar	Ἵ Ἱστορίες ἀλλόκοτες. Μετ. Ν. Σπανδοῦνη	» 3.—
Παπαδιαμάντη Ἀλ.	Ἵ Ἡ μάγισσες	» 3.—
	Ἵ Χριστουγεννιάτικα διηγήματα	» 1.—
	Ἵ Πασχαλινὰ διηγήματα	» 1.—
	Ἵ Πρωτοχρονιάτικα διηγήματα	» 1.—
	Ἵ Ἡ γοσταλγὸς	» 2.—
	Ἵ Ὁ πεντάρφανος	» 3.—
	Ἵ Τὰ Χριστούγεννα τοῦ τεμπέλη	» 3.—
	Ἵ Ἡ φόνισσα	» 3.—
	Ἵ Ἡ Γυφτοπούλα.	» 4.—
	Ἵ Ἡ ρόδινα ἀκρογιαλία	» 2.50
	Ἵ Ἡ χολεριασμένη (τὰ μετὰ θάνατον).	» 2.50
Ροδοκανάκη Πλ.	Ἵ Τὸ βυσσινὶ τριαντάφυλλο	» 2.—
Richepin Jean	Ἵ Ἰσπανικὰ παραμῦθια. Μετάφρ. Ν. Ποριώτη	» 3.—
Ρυῖδου Ἐμ.	Ἵ Συριανὰ διηγήματα	» 3.—
	Ἵ Διηγήματα	» 3.—
Sienkiewicz	Ἵ Quo vadis? (Ποῦ ὑπάγεις;)	» 5.—
Ταμποπούλου Δ.	Ἵ Σκόπιες μολυβιές	» 2.—
Τσοκοπούλου Γ.	Ἵ Ἡ θεατρίνα	» 3.—
Τολστόη Δ.	Ἵ Τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς μας	» 1.50
	Ἵ Ἡ Σονάτα τοῦ Κρόντσερ	» 2.—
	Ἵ Ἡ ἀνάστασις	» 3.—
Flaubert G.	Ἵ Ὁ περικαιμὸς τοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου	» 3.—
Χερτομάνου Κ.	Ἵ Ἡ κερένιο κούκλα	» 3.—
Χατζοπούλου Κ.	Ἵ Ὁ ὑπεράνθρωπος	» 3.—
	Ἵ Ὁ πύργος τοῦ ἀκροπόταμου.	» 3.—

ΔΙΑΦΟΡΑ

Δεξικὸν Γεωγραφίας, Ἱστορίας, Μυθολογίας καὶ Βιογραφίας ὑπὸ M. Bouillet. Μετ. Ἰ. Οἰκονομοπούλου. Σελ. 2372. Τόμ. 2 ὀγκώδεις Δρ. 19.—	Ἐγχειρίδιον Κηνοτροφίας Δρ. 1.50
	Ἐγχειρίδιον Γεωγραφίας 1.50
	Χάρται γεωγραφικαὶ Ἑλλάδος—Ἑλλ. Χερσονήσου.—Εὐρώπης.—Ἀσίας.—Ἀφρική;—Ἀμερική;—Αὐστραλίας.
	Ἡμισφαίριον. Ἐκαστος Δρ. 1.—
	Ἡμισφαίριον. Ἐκαστος Δρ. 1.—

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Σειρά έργων ιστοροῦσα πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, με ζωντανὰς λεπτομερείας
ὅλας τὰς μάχας, τὰ συμβάντα καὶ τὰ ἐπεισόδια ὄλων
τῶν Βαλκανικῶν πολέμων 1912-1913

Κ. Καιροφύλα Ἐλευθέριος Βενιζέλος

Πλήρης βιογραφία, ιστοροῦσα τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν, τὰς πολιτικὰς περιπετείας ἐν Κρήτῃ, τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔξοχον δρᾶσιν ἐν Ἑλλάδι τοῦ κ. Βενιζέλου. Ψυχολογικὴ σκιαγραφία του καὶ κρίσεις ἐπιφανῶν πολιτικῶν καὶ διπλωματικῶν ἀνδρῶν τῆς Ἑuropῆς περὶ αὐτοῦ. Ἐν συνόλῳ ἔργον ἀπαραίτητον διὰ τὴν κατανοήσιν τῆς ιστορικῆς ἐξελίξεως τῶν τελευταίων χρόνων, καθ' ἣν ὁ Ἕλληνας οὗτος πολιτικὸς ἐπροωτοστάτησε. Δο. 3.50

Σ. Κτεναβέα Ἐλληνοτουρκικὸς πόλεμος

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ.—Ἡ προέλασις ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα, ἡ μάχη τοῦ Σαρανταπόρου, τῶν Γιαννιτσῶν κ.λπ., ἡ κατάληψις τῶν Σερβίων, τῶν Βοδενῶν, τῆς Κοζάνης, τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ δρᾶσις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν Βαλκανοτουρκικὸν πόλεμον, μετὰ τὰ δνόματα τῶν ἀριστευσάντων καὶ τῶν πεσόντων, ἡ περιγραφή τῶν νέων Ἑλληνικῶν χωρῶν, ἐξ αὐτοψίας τοῦ συγγραφέως κ.λπ. Δο. 3.50

Μ. Αἰδωρική Πολεμ. ἐντυπώσεις εὐζώνου

Μετὰ δημοσιογραφικὴν γοργότητα, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἱστορικὴν ἀκριβείαν περιγράφεται ἡ δρᾶσις τῶν εὐζωνικῶν σωμάτων κατὰ τὸν Ἐλληνοτουρκικὸν πόλεμον. Ἐντονος ἀφήγησις καὶ ψυχολογία τοῦ εὐζώνου, διασαφηνίζουσα τὰ καταπληκτικὰ κατορθώματα, χαρακτηρίζουσι τὸ ἱστορικὸν τοῦτο δοκίμιον. Δο. 3.—

Λουκίας Ζαδὲ Ὅταν ἦμουν στὸν πόλεμον

Ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ πολέμου ἐν Ἠπειρῷ, εἰς τὰ τραγικὰ ἀποτελέσματα τοῦ, μία ἀριστοτεχνικῶς ἀπλή καὶ ἀκριβῆς περιγραφή τῶν τραυματιῶν, τῶν νοσοκομείων, τῶν περιδύσεων κ.λπ., ἐν συνδυασμῷ μετὰ ἀμέσους ἐντυπώσεις ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν νικῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀλώσεως τῶν Ἰωαννίνων. Δο. 1.50

Π. Γιαννοπούλου Οἱ Βούλγαροι εἰς τὴν Θεσσαλονίκην

Ὁ μετὰ τὴν δι' Ἑλληνικῶν νικῶν κατὰληψιν τῆς Θεσσαλονίκης ἐπικαθίστας ἐκεῖ Βουλγαρικὸς ἐφιέλτης, ἡ ἐπίβουλος τῶν Βουλγάρων εἰσόδος, αἱ σκευωρίαι των, αἱ τρομοκρατικαὶ ἀπόπειραι, ἡ ἐπὶ ἡμῖν ἔτος συμβίωσις στρατοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Βουλγαρικοῦ, τὰ τομῆματα τῶν κοιμητηρίων, αἱ ὑπουλοὶ ἐνέργειαι τοῦ Χαοσάφιου καὶ ἡ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ σὺλληψις τῶν Βουλγάρων, περιλαμβανόμενα μέσα εἰς ὄψαιον πλασίον περιγραφῆς τῆς Θεσσαλονίκης, γραφέντα ὑπὸ τοῦ κ. Π. Γιαννοπούλου Ἠπειρώτου, αὐτόπτου τῶν συμβάντων ὡς λοχίου ἐκεῖ, μέχρι τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου. Δο. 2.—

Γ. Τσοκαπούλου Ἐλληνο-Βουλγαρικὸς πόλεμος

Ἱστορία, ἐξ ἀμέσων ἐντυπώσεων καὶ πληροφοριῶν, τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου ἀρχομένη ἀπὸ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ συμβάντων μέχρι τῶν συνόρων τῆς Βουλγαρίας. Αἱ προέλασις τοῦ στρατοῦ μας, αἱ λυσσαλεῖαι συγκρούσεις, ἡ μετὰ τὰς μάχας εἰκὼν τῶν κυριευόμενων χωρῶν, τὰ ἐπακολουθούντα ἐπεισόδια εἰκονίζονται μετὰ ἐνέργειαν καὶ ἀκριβείαν. Δο. 3.—

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Σειρά έργων ιστοροῦσα πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, με ζωντανὰς λεπτομερείας
ὅλας τὰς μάχας, τὰ συμβάντα καὶ τὰ ἐπεισόδια ὄλων
τῶν Βαλκανικῶν πολέμων 1912-1913.

Διον. Κοκκίνου Γρίμποβο - Μπιζάνι - Γιάννινα

Ζωντανὴ ἀφήγησις τοῦ ἐν Ἠπειρῷ πολέμου κατὰ τῶν Τούρκων, περιγράφουσα κυρίως τὴν γιγαντομαχίαν τοῦ Μπιζανίου καὶ τὴν ἄλωσιν τῶν Ἰωαννίνων. Θαυμασία ἡ περιγραφή τῆς ζωῆς τοῦ στρατοπέδου. Δο. 3.—

JEAN LEUNE Ἐλληνοτουρκικὸς πόλεμος

Μετ. Ν. Κουντουριώτου

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ.—Ὁ εἰδικὸς ἀπεσταλμένος τῆς Illustration κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους ἀφηγεῖται τὴν προέλασιν καὶ τὰς μάχας τοῦ στρατοῦ μας μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης. Δο. 3.—

Φ. Φωτοπούλου Ἡ μάχη τῆς Τζουμαγιάς

Μονογραφία ιστοροῦσα τὴν τελευταίαν ἡρωικὴν καὶ ἀποφασιστικὴν μάχην κατὰ τῶν Βουλγάρων, ἧς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ εἰσόδος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὸ βουλγαρικὸν ἔδαφος. Δο. 1.25

Διον. Κοκκίνου Ἡ καταστροφή τῶν Σερρῶν

Ἡ θηριωδία τῶν Βουλγάρων καὶ ἰδίᾳ ἡ διαπραχθεῖσα ὑπ' αὐτῶν δόσις καὶ πυρπόλησις τῆς ἑλληνικῆς πόλεως τῶν Σερρῶν ἱστοροῦνται ἐναργῶς, πιστῶς καὶ ἐν λεπτομερείᾳ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Δο. 2.—

RENÉ RYAUX Ἡ δυστυχισμένη Ἠπειρος

Μετάφρ. Ἰ. Ζερβῶ

Ὁραία καὶ ἐμπνευσμένη περιγραφή τῆς ἐπαναστατικῆς Ἀυτονομίας Ἠπειροῦ ἐναντίον τῶν Ἀλβανῶν. Οἱ Ἅγιοι Σαράντα, ἡ Νίβιτσα, τὸ Λούκοβον, ἡ Χειμάρρα, τὸ Δέλβινον, τὸ Ἀργυρόκαστρον, ἡ Κορυτσά κ.λπ. μετὰ τὴν ἀκραιφνῆ ἑλληνικότητα εἰκονίζονται λεπτομερῶς καὶ ἀμερολήπτως ὑπὸ τοῦ περιηγηθέντος τῆν Ἠπειρον ἀναπαυκτικοῦ τοῦ γαλλικοῦ «Χρόνου». Δο. 2.—

Στο. Κτεναβέα Ἐλληνοτουρκικὸς πόλεμος

ἨΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ.—Ἱστορικὴ ὑπὸ αὐτόπτου ἀφήγησις τοῦ ἐν Ἠπειρῷ ἀγῶνος, μετὰ ἐξηκριβωμένας πληροφορίας περὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Δο. 1.50

Ν. Κεζοβούνη Ὁ πόλεμος Ἑλλάδος-Βουλγαρίας

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ.—Ἐμπνευσμένη καὶ βαθέως συγκινοῦσα ἀπεικόνισις τῶν ἐπικῶν ἀγῶνων καὶ τῶν θριάμβων τῶν Ἑλληνικῶν στρατιῶν κατὰ τὸν λυσσῶδη ἐναντίον τῶν Βουλγάρων πόλεμον, γραφείσα ἐπὶ τόπου ὑπὸ τοῦ πολεμιστοῦ συγγραφέως. Δο. 4.—

BOUCABEILLE Ὁ συμμαχο-βουλγαρικὸς πόλεμος

Μετάφρ. Ἰ. Ζερβῶ

Ἱστορία στρατιωτικὴ καὶ πολιτικὴ τοῦ πολέμου τῶν Ἑλλήνων, Σέρβων καὶ Μαυροβουνίων κατὰ τῶν Βουλγάρων, ὑπὸ τοῦ γάλλου ἀντισυνταγματάρχου καὶ συγγραφέως, ἀναγράφουσα σαφῶς καὶ καθορισμένως πάσας τὰς ἐπιχειρήσεις ἀπὸ Κιλκίς μέχρι Τζουμαγιάς καὶ ἀπὸ Μπρεγκάλνικας καὶ Ἐγρη-Παλάγκας μέχρι Βράνιας καὶ Πιρότ. Δο. 8.—

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ἈΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Σειρά έργων ιστοροῦσα πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, με ζωντανὰς λεπτομερείας ὅλας τὰς μάχας, τὰ συμβάντα καὶ τὰ ἐπεισόδια ὄλων τῶν Βαλκανικῶν πολέμων 1912—1913.

Φ. Φωτοπούλου. Ἡ μάχη τῆς Στρωμνίτισης

Περιγράφεται εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς λεπτομερείας ἡ κρίσιμος περὶ τὴν Στρωμνίτισαν μάχη, ἡ φυγὴ τῶν Βουλγάρων, ἡ κατάληψις τῆς πόλεως καὶ ἡ προέλασις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν παλαιὰν Βουλγαρίαν. Δρ. 1.50

Σπ. Μελά. Πολεμικαὶ σελίδες

Ἡ πρώτη φάσις τοῦ διετοῦς Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ἦτοι ἡ κήρυξις τοῦ πολέμου, ἡ προέλασις εἰς τὴν Μακεδονίαν, αἱ μάχαι τοῦ Σαρανταπόρου, τῶν Γιαννιτσῶν, ἡ υποχώρησις τοῦ Σόροβιτς, ἡ παράδοσις τῆς Θεοφύνης κλπ. Δρ. 5.

Σ. Σπυριδίδη. Οἱ αἰφνιδιασμοὶ τοῦ Παγγαίου

Ἀφήγησις παρ' αὐτόπτου στρατιώτου ὄλων τῶν λεπτομερειῶν τῆς παρεϊσδύσεως τῶν Βουλγάρων εἰς τὸ Παγγαῖον. Ἡ ἀξιουμένη ἰπ' αὐτῶν συγκυριαρχία, αἱ προστριβαί, οἱ αἰφνιδιασμοὶ πρὸς ἐκδιώξιν τῶν Ἑλλήνων, αἱ μικρομάχαι κλπ. μέχρι τῆς γενικῆς ἐπιθέσεως τῶν Βουλγάρων καὶ τῆς κηρύξεως τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου. Δρ. 1.50

Ἄ. Τανάγρα. Ἡ κατάληψις Λέσβου καὶ Χίου

Ἐπὶ τῇ βάσει ἐπισήμων καὶ ἐξηκριβωμένων πληροφοριῶν ιστορεῖται ἡ ἀπόβασις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὰς δύο μεγαλονήσους, ὁ ἐνδομισισμὸς τῶν κατοίκων, αἱ συμπλοκαὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀποσπάσματα τουρκικοῦ στρατοῦ, ἰδίως ἐν Χίῳ, καὶ ἡ μετὰ τὸν αἰχμαλωτισμὸν τοῦ στρατοῦ τούτου πλήρης ἀποκρίσεις τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου. Δρ. 1.50

Χρ. Καμηλοπούλου. Ἡ μάχη τοῦ Μπέλες

Με ἐνημερότητα καὶ πλήρη ἀκριβείαν περιγραφῆς τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ιστορεῖται ἡ ἀπὸ τῶν βορείων Μακεδονικῶν ὄρων ἐκτόπισις τῆς Βουλγαρικῆς στρατιάς, καὶ ἰδίως ἡ πεισματώδης καὶ πολύνεκρος μάχη τοῦ Μπέλες, ἡ ἀπολήξασα εἰς περιφανῆ Ἑλληνικὸν θρίαμβον. Δρ. 1.25

Χατζοπούλου. Ἡ ἐπανάστασις Καστελλορίζου

Ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐθεντικῶν πληροφοριῶν ιστορεῖται ἡ ἐπανάστασις τῆς ἀνωτάτης Ἑλληνικῆς νήσου, ἡ κατάλυσις τῶν ἐκεῖ τουρκικῶν ἀρχῶν, καὶ ἡ πρόσκλησις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς παράδοσιν τῆς νήσου. Τῶν καθέκαστι τῆς ἐπαναστάσεως προηγεῖται συνοπτικὴ ἐπισκόπησις τῆς ἱστορίας τῆς νήσου. Δρ. 1.50

Δημ. Νομικοῦ. Ἡ καταστροφὴ τῆς Νιγρίτης

Ἡ ἐπίβουλος παρεϊσδύσις τῶν Βουλγάρων καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ κόλπου τοῦ Ὀρφανοῦ, τὴν κατεχομένην ἀρχικῶς ἰπ' τῶν Ἑλλήνων, αἱ ὑπὸ κομιτατζήδων καὶ στρατοῦ ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς Νιγρίτης καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς Ἑλληνικῆς πόλεως περιγράφονται λεπτομερῶς ὑπὸ αὐτόπτου. Δρ. 1.—

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΟΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Σειρά έργων ιστοροῦσα πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, με ζωντανὰς λεπτομερείας ὅλας τὰς μάχας, τὰ συμβάντα καὶ τὰ ἐπεισόδια ὄλων τῶν Βαλκανικῶν πολέμων 1912—1913.

Σ. Σπυριδίδη. Ἡ πτώσις τοῦ Λαχανᾶ

Ἡ προέλασις τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἡ μεγάλη μάχη τοῦ Λαχανᾶ, ὅστις ἀπετέλει τὴν ὀχυρωτάτην μετὰ τὸ Κιλκίς ἀμυντικὴν θέσιν τῶν Βουλγάρων καὶ ἡ ἐξ ἐφόδου κατάληψις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων περιλαμβάνονται ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Δρ. 1.25

Σ. Ράπη. Ὁ πόλεμος στὴν Ἡπειρο

Πᾶσαι αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις παρὰ τὸν Ἄραχθον, εἰς τὸ Γρίμποβον, εἰς τοὺς Κουμτσάδες, εἰς τὴν Πρέβεζαν, εἰς τὴν Χειμάρρον, εἰς τὸ Μέτσοβον, περὶ τῶν Ἰωαννίνων καὶ μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς πόλεως ταύτης ιστοροῦνται λεπτομερῶς καὶ ἀκριβῶς. Δρ. 2.—

Α. Τριγονίδου. Ἡ μάχη τῶν Πεστών

Ἀφήγησις ἐνὸς ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἐπεισόδια τῆς περὶ τὰ Ἰωάννινα ἐποποιίας, ἦτοι τῆς μάχης τῶν Πεστών, ὅπου κατίσχυσεν ὁ ἥρωισμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐξησφαλίσθη τὸ πρῶτον σημαντικὸν ἔρεισμα πρὸς ἄλωσιν τῆς πόλεως. Τὰ πρὸ τῆς ἐπιθέσεως, ἡ περιγραφή τῆς μάχης καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀποτελέσματα περιγράφονται ἐπὶ τῇ βάσει αὐθεντικῶν πληροφοριῶν. Δρ. 0.75

Α. Χατζοπούλου. Οἱ Γαριβαλδινοὶ καὶ ἡ μάχη τοῦ Δρίσκου

Ὁ ἐν Ἀθήναις σχηματισμὸς τοῦ ἐξ Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων στρατιωτικοῦ σώματος, ἡ δρᾶσις αὐτοῦ ἐν Ἡπείρῳ καὶ ἡ σύμπραξις μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἡ πολύνεκρος μάχη τοῦ Δρίσκου, ἐν ἣ ἐφρονεῦθη ὁ ποιητὴς Μαβίλης καὶ ἐτραυματίσθη ὁ Ἄλεξ. Ρώμας, ἡ διάλυσις τῶν Γαριβαλδινῶν καὶ ἡ προσέλευσις τῶν πλείστων ἐθελοντῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ιστοροῦνται ἐν λεπτομερείᾳ καὶ μετ' ἀκριβείας. Δρ. 1.50

Τριμ. Ἀμπελά. Εἰσβολὴ εἰς Ἐλασσόνα

Ἀφήγησις πιστὴ καὶ παραστατικὴ τῶν πρώτων ἐκ τοῦ πολέμου καὶ παρὰ τὰ θεσσαλικὰ ἄνορα ἐντυπώσεων. Περιγραφή τῆς ἀπὸ τῶν συνόρων ἐκδιώξεως καὶ φυγῆς τῶν Τούρκων καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καταλήψεως τῆς πρώτης Μακεδονικῆς πόλεως. Δραχ. 0.75

Α. Κοκκίνο. Ἡ δρᾶσις τῶν εὐζώνων

Ἡ συμμετοχὴ καὶ ἡ δρᾶσις ὄλων τῶν εὐζωνικῶν ταγμάτων κατὰ τοὺς δύο πολέμους, ἡ ἐν ἐπιρατεῖᾳ ζωῶν, αἱ συνήθειαι τῶν, τὰνδραγαθήματα, οἱ ἥρωισμοὶ τῶν, ἡ ἀμύθητος τῶν — πιστὴ ἐν συνόλῳ καὶ ὅραια καὶ ζωντανὴ εἰκὼν τοῦ εὐζώνου κινήτου παρέχεται διὰ τοῦ ἔργου τούτου ἐν σχέσει πρὸς πλείστα τῶν μεγάλα πολεμικῶν συμβάντων. Δραχ.

Α. Ζερδοπούλου. Ἡ κατάληψις τοῦ Πεχτσόβου

Ἡ δρᾶσις τῆς ἐξέως μετασχούσης τοῦ πολέμου 3ης Μεραρχίας ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν 10ην Μεραρχίαν καὶ ἰδίᾳ οἱ ἐπικοὶ ἀγῶνες τῶν δύο Μεραρχιῶν τούτων περὶ τὸ Πεχτσόβον, οἱ αἰφνιδιασμοὶ τῶν Βουλγάρων, αἱ υποχωρήσεις καὶ ἐν τέλει ἡ κατίσχυσις καὶ ἡ νίκη ιστοροῦνται λεπτομερῶς καὶ σαφῶς ὑπὸ τοῦ παρακολουθηθέντος ἐν μάχῃ ἐκείνῃ συγγραφέως. Δρ. 1.50

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΟΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Σειρά έργων ιστορούσα πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, μὲ ζωντανὰς λεπτομερείας
ὅλας τὰς μάχας, τὰ συμβάντα καὶ τὰ ἐπεισόδια ὅλων
τῶν Βαλκανικῶν πολέμων 1912-1913.

Γ. ΣΑΝΤΕΡΠΛΕΥΡΕ Τὰ Ἰωάννινα πολιορκημένα

Μετάφρ. Γ. Τσοκοπούλου
Ἡ διακεκομμένη γαλλικὴ συγγραφεὺς, σύζυγος τοῦ προξένου τῆς Γαλλίας
εἰς Ἰωάννινα, παραμείνασα ἐκεῖ κατ' ὅλην τὴν πολιορκίαν περιγράφει ἐναρπῶς
καὶ καλλιτεχνικῶς ἐπεισόδια τῆς πολεμικῆς ζωῆς, τὴν ἀγωνίαν τῶν κατοίκων,
τὰς ὁσημέραι ἐπιτεινομένας στερήσεις, τὰ νοσοκομεία κλπ. ἔξ ἀρχῆς τοῦ πολέ-
μου μέχρι τῆς ἀλώσεως καὶ εἰσόδου τοῦ στρατηλάτου εἰς Ἰωάννινα. Δρ. 3.—

ΔΘ. Τριγωνίδου Ἡ ἄλωσις τῆς Πρεβέζης

Ἡ πρώτη σημαντικὴ Ἑλληνικὴ μάχη ἐν Ἠπείρῳ περὶ τὴν Νικόπολιν, κατ'
ἣν μετέσχε πλὴν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ τὸ ὑπὸ τὸν Κ. Μάνον ἔθελοντικόν
σῶμα Κρητῶν, καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα ἄλωσις τῆς Πρεβέζης ἱστοροῦνται λεπτο-
μερῶς καὶ ἀκριβῶς ἐν τῇ προκειμένῃ μονογραφίᾳ. Δρ. 0.75

Χρ. Καμνηλαροπούλου Ἀνάβασις εἰς Ὀρβηλον

Ἐν ἀπὸ τὰ ἐπιχώτερα κατορθώματα τοῦ δευτέρου πολέμου εἶνε ἡ ἀνάβασις
τοῦ στρατοῦ μας εἰς τὸν Ὀρβηλον, παρὰ τὰ παλαιὰ βουλγαρικὰ σύνορα, ἀπο-
τολμηθεῖσα δι' ὑψηλοτέρων κρημνῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀγωνίᾳ πρὸς τὸν εὐχθρόν.
Αἱ ἀναρρήσεις, οἱ ἀγῶνες, τὸ ἐν τοῦ κατορθώματος ἀποτέλεσμα, περιγρά-
φονται μετ' ἀκριβῆς ἐνημερότητος καὶ ἀκριβείας εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο. Δρ. 1.50

Ι. Βενιζελῆ Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Σάμου

Πλήρης ἐξιστόρησις τῶν πολιτικῶν περιπετειῶν τῆς Σάμου ἀπὸ τοῦ ἀγῶ-
νος τῆς ἀνεξαρτησίας μέχρι τῆς ὀριστικῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῆς ἀποτολμη-
θείσης ὑπὸ τοῦ Σοφοῦλη πρὸς τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου ἡ συντελε-
σθεῖσιν εἶτα διὰ τῆς ἐνώσεως μετὰ τὰς δύο νίκας τοῦ Ἑλλ. στόλ. Δρ. 1.—

Γ. Ασταντοπούλου Ἡ μάχη τῆς Καστανιάς

Ἡ μετὰ τὴν νίκην τοῦ Σαραντάπορου καὶ τὴν προέλασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ
στρατοῦ μάχη περὶ τῆς Καστανιάς, ἡ ἐκδίωξις καὶ φυγὴ τῶν Τούρκων καὶ ἡ
ἐπακολουθήσασα κατάληψις τῶν περιφερειῶν τοῦ τμήματος ἐξ ἑνὸς τῆς δυτι-
κῆς Μακεδονίας ἱστοροῦνται εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς λεπτομερείας. Δρ. 1.—

Δ. Κοναίνου Ἡ μάχη τῆς Ἀετοραχῆς

Πιστὴ καὶ ἐξηκριβωμένη, συγγραφεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν φηλοσώτερον πη-
γῶν, ἐξιστόρησις τῆς σφοδρᾶς καὶ πολυνέκρου μάχης τῆς Ἰανουαρίου,
ἣτις ὑπῆρξε τὸ μεγαλειότερον πολεμικόν γεγονός τῆς Ἠρωτικῆς ἐκστρα-
τείας μέχρι τῆς ἀλώσεως τῶν Ἰωαννίνων. Δρ. 0.50

Π. Κατσαντώνη Ἡ ἐκπόρθησις τοῦ Μπιζανίου

Πλήρης καὶ ζωντανὴ ὑπὸ αὐτόπτου μαχητοῦ περιγραφή τῶν συνεχῶν καὶ
φονικωτάτων ἀγῶνων ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς πολεμικῆς πρὸς τὸν Ἰωαν-
νίνων ἐνεργείας μέχρι τῆς τελευταίας ἐναντίον τοῦ Μπιζανίου ἐπιθέσεως
καὶ τῆς ἀλώσεως αὐτοῦ. Δρ. 1.50

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Σειρά έργων ιστορούσα πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, μὲ ζωντανὰς λεπτομερείας
ὅλας τὰς μάχας, τὰ συμβάντα καὶ τὰ ἐπεισόδια ὅλων
τῶν Βαλκανικῶν πολέμων 1912-1913.

Κλ. Νικολαΐδου Ἱστορία τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου

Ὑπὸ τοῦ ἐν Βιέννῃ διακεκομμένου Ἑλληνο δημοσιολόγου συνεγράφη καὶ
ἐξεδόθη γερμανιστὶ ἀλήθης καὶ λεπτομερῆς ἡ διπλωματικὴ καὶ πολεμικὴ ἱστο-
ρία τοῦ τελευταίου Ἑλληνοτουρκικοῦ ἀγῶνος, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰς συγ-
χρόνους ἐναντίον τῆς Τουρκίας πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ἄλλων Βαλκανικῶν
κρατῶν. Μεταφρασθεῖσα δ' ἐπίτηδες διὰ τὴν Πολεμικὴν Βιβλιοθήκην μας ὑπὸ
τοῦ συγγραφέως καὶ συμπληρωθεῖσα ἀποτελεῖ ἐν τῷ συνόλῳ τὴν ἀριωτέραν
καὶ σαφεστέρην ἱστορίαν τὸ κατὰ τῶν Τούρκων νικηφόρου πολέμου. Δρ. 4.—

Χρ. Καμνηλαροπούλου Τὰ στενὰ τῆς Κρέσνας

Ἐξηκριβωμένη καὶ λεπτομερῆς ἐξιστόρησις τῶν ἀλληπαλλήλων πρὸς τοὺς
Βουλγάρους συγκρούσεων καὶ μαχῶν πρὸς ἐκπόρθησιν τῶν στενῶν τῆς Κρέσνας
καὶ ἀφήγησις τῆς ἀποφασιστικῆς ἐκτίθεν προέλασεως τοῦ στρατοῦ μας μέχρι
τῶν παλαιῶν βουλγαρικῶν συνόρων. Δρ. 2.—

Σ. Φιλομακίδου Ἡ ὑποχώρησις τοῦ Σόροβιτς

Ἡ ταχεία προέλασις τῆς Πέμπτης Μεραρχίας πρὸς τὴν Φλώριναν καὶ τὸ
Μοναστήριον, ἡ γενομένη ἰδίως ἐπὶ σκοπῇ προαλύσεως τοῦ προχωροῦντος κατὰ
τῆς Θεσσαλονίκης Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, αἱ πρώται αὐτῆς ἐπιτυχίαι, ὁ ὑπὸ τῶν
Τούρκων ἐνεργηθεὶς ἀφηνιδιασμός παρὰ τὸ Σόροβιτς, καὶ ἡ πρὸ τῶν ἀνωτέ-
ρων ἐπιπέδων τῆς τουρκικῆς στρατιᾶς Μοναστηρίου γενομένη ὑποχώρησις
πρὸς τὴν Κοζάνην, αἱ ἐπελθούσαι ἀπώλειαι κλπ. ἐκτίθενται ἐπὶ τῇ βάσει
ἀσφαλῶν καὶ ἐπιπερισσοτατοῦμένων πληροφοριῶν. Δρ. 1.50

Γ. Δημητριάδου Ὁ ἦρωσ Βελισσαρίου

Ἡ μορφή, ὁ χαρακτήρ, ἡ ζωὴ τοῦ θρυλικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν εὐζώνων, ἡ τολ-
μηρὰ δράσις του εἰς τὸ Σαραντάπορον, τὰ λαμπρὰ του κατορθώματα πρὸ τῶν
Ἰωαννίνων, ὁ ἠρωισμός του ὁ διατρανωθεὶς ἀμείωτος κατ' ὅλον τὸν διπλοῦν
πόλεμον, ὁ θάνατός του εἰς τὴν μάχην Ἐπὶ τῶν Τζουμαγιάς, συντίθενται εἰς
ὄραϊαν καὶ λεπτομερῆ βιογραφίαν τοῦ Βελισσαρίου, παρέχοντα συνάμα καὶ
ζωηρὰν εἰκόνα τῆς ἠρωικῆς δόξεως τῶν εὐζώνων. Δρ. 1.50

Α. Τανιόρα Ἡ ἀνατίναξις τοῦ Φετχὶ Μπουλέντ

Δύο κατορθώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ, συνεχίζοντα τοὺς ἄθλους τῶν
αυτοπολητῶν τουρκωμάχων τοῦ 21, ἦτοι ἡ ἀνατίναξις τοῦ τουρκικοῦ θαυρητοῦ
πρὸ τῶν φρουρῶν τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τοῦ Βόστον καὶ ἡ καταβύθισις τῆς
τουρκικῆς κανονιοφόρου ἐν τῷ λιμένι τῶν Κυθωνιῶν ὑπὸ τοῦ Ἀργυροπούλου
περιλαμβάνονται εἰς ἀφήγησιν ἐναργῆ καὶ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ. Δρ. 1.25

Μιχ. Ροδῆ Αἱ μάχαι τῆς Μανωλιάσας

Αἱ σπουδαιότεραι καὶ λαμπρότεραι τῶν μαχῶν μας ἐν Ἠπείρῳ, ἡ πρὸς
ἐκτόπισιν τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ τῶν ἐπικαίρων περὶ τὰ Ἰωάννινα θέσεων τοῦ
Ἁγίου Νικολάου, ἡ τῆς Μανωλιάσας καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα κατάληψις τῶν
ὕψωματων τούτων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἱστοροῦνται πιστῶς καὶ μὲ
ἐντονον ἐνάργειαν ὑπὸ τοῦ αὐτόπτου πολεμιστοῦ. Δρ. 1.25

100 ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

1912-1913

Γραφείσα πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, με ζωντανὰς λεπτομερείας ἀπὸ λογίους πολεμήσαντας, ἀπὸ ἀξιωματικοῦς καὶ ἀπὸ αὐτόπτας δημοσιογράφους.

Ἐναργής, περιγραφικὴ καὶ λεπτομερὴς ἱστορία τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐπιστρατεύσεως μέχρι πέρατος τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἐκστρατείας, περιέχουσα τὴν ἀφήγησιν ὅλων τῶν μαχῶν, τῶν κυριωτέρων δὲ ἐν ἐκτάσει, τὴν ἐνέργειαν ἐκάστου στρατιωτικοῦ σώματος, τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδραγαθησάντων καὶ τῶν πεσόντων, τὰ καθ' ἑκάστη τῆς ἐκστρατείας ἐπεισόδια, τὴν νοσοκομικὴν δρᾶσιν, τὰ πολιτικὰ καὶ διπλωματικὰ συμβάντα κτλ. Ἡ ἱστορία αὕτη, γραμμὴν κατὰ συνδυασμὸν τῶν γεγονότων καὶ τῆς χρονολογίας αὐτῶν, περιλαμβάνεται εἰς τοὺς κάτωθι 24 τόμους καὶ τιμᾶται δραχ. 46. Ἐκαστος δὲ τόμος πωλεῖται καὶ χωριστὰ ὡς ἑξῆς:

Πολεμικαὶ σελίδες, ὑπὸ Σ. Μελά, δρ. 5.—
Ἐπιβολὴ εἰς Ἑλασσόνα, Τ. Ἀμπελᾶ, > 0.75
Μακεδονικὴ ἐκστρατεία, Σ. Κτεναβᾶ, > 3.50
Πολεμικαὶ ἐντυπώσεις, εὐδῶνου, > 3.—
Ὁ πόλεμος στὴν Ἡπειρο, Σ. Ράπτη, > 2.—
Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος, J. Leune > 3.—
Ἡ ἀνατίναξις τοῦ Φεγγί Μπουλέντ, > 1.25
Μάχη τῆς Καστανιάς, Διαμαντοπούλου > 1.—
Ἄλωσις τῆς Προβέζης, Τριγωνίδου, > 0.75
Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Σάμου, > 1.—
Ἡ κατάληψις τῆς Λέσβου καὶ Χίου, > 1.50
Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Καστελλορίζου, > 1.50

Ἡ μάχη τῶν Πεσῶν, Α. Τριγωνίδου, δρ. 0.75
Γαριβαλδῖνοι καὶ ἡ μάχη τοῦ Δοϊκίου, > 1.50
Γομπόβο-Μπιζάνι Γιάννενα, Κοκκίνου > 3.—
Ἡπειρωτικὴ ἐκστρατεία, Κτεναβᾶ, > 1.50
Ἡ μάχη τῆς Ἀετοραχίας, Κοκκίνου, > 0.50
Αἱ μάχαι τῆς Μανωλάσας, > 1.25
Τὰ Ἰωάννινα πολιορκημένα, . . . > 3.—
Ἡ δρᾶσις τῶν εὐδῶνων, Δ. Κοκκίνου, > 1.50
Ἡ Ἐκπόρθησις τοῦ Μπιζανίου, > 1.50
Ὅταν ἦμον στὸν πόλεμο, Α. Ζαδεῦ, > 1.50
Δυστυχισμένη Ἡπειρος, ὑπὸ Ρυαχῆ, > 2.—
Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος, Νικολαΐδου > 4.—

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Γραφείσα πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, με ζωντανὰς λεπτομερείας ἀπὸ λογίους πολεμήσαντας, ἀπὸ ἀξιωματικοῦς καὶ ἀπὸ αὐτόπτας δημοσιογράφους

Περιγραφικὴ, ἐξηκριβωμένη καὶ λεπτομερὴς ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου περιλαμβάνεται εἰς τοὺς ἑξῆς 15 τόμους, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦσι μονογραφίας ἀλληλεπενδέτους ἐπὶ τῶν διπλωματικῶν καὶ πολιτικῶν γεγονότων τῶν κυριωτέρων μαχῶν, τῶν πολυπλόκων ἐπεισοδίων καὶ ἄλλων γεγονότων, μέχρι τῆς συνομολογήσεως τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ εἰρήνης. Αἱ μονογραφίαι αὗται ἐγράφησαν ἢ ἐξελέγησαν ἀρχῆθεν τοιουτοτρόπως, ὥστε να συνδέωνται καὶ συμπληρωσῶν ἀλλήλας χρονολογικῶς καὶ κατὰ γεγονότα, ν' ἀποτελῶσι δὲ ἐν λογογραφικῶς συντεταγμένον σύνολον. Οἱ 15 κατὰ σειρὰν τόμοι τῆς ἱστορίας ταύτης τιμῶνται δραχ. 28.— Ἐκαστος δὲ τόμος πωλεῖται καὶ χωριστὰ ὡς ἑξῆς:

Αἰφνιδιασμοὶ τοῦ Παγγαίου, . . . δρ. 1.50
Οἱ Βούλγαροι εἰς Θεσσαλονίκην, . . . > 2.—
Ἡ καταστροφὴ τῆς Νιγρίτης, . . . > 1.—
Πόλεμος Ἑλλάδος-Βουλγαρίας Καρβούνη, > 4.—
Ἡ πτώσις τοῦ Λαχανᾶ, Σ. Σπυριδάκη > 1.25
Ἡ καταστροφὴ τῶν Σερῶν, Κοκκίνου > 2.—
Ἑλληνοβουλγαρ. πόλεμος, Τσακοπούλου > 3.—
Μάχη τῆς Σερωνίτης, Φωτοπούλου > 1.50

Ἡ μάχη τοῦ Μπέλες, Καμηλαροπούλου, > 1.25
Ἡ κατάληψις τοῦ Πεχτοβίου, . . . > 1.50
Ἡ ἀνάβασις εἰς τὸν Ὄρβηλον, . . . > 1.50
Ἡ μάχη τῆς Τζουμαγιάς, Φωτοπούλου > 1.25
Ὁ ἦρος Βελισσαίου, Δημητριάδου > 1.25
Ὁ συμμαχοβουλγαρικ. πόλ. Bouscabelle > 3.—
Τὰ στενά τῆς Κόρνας καὶ ἡ μάχη τοῦ Σιμιτλή, ὑπὸ Χ. Καμηλαροπούλου, > 2.—

Ἐκαστος τόμος δευτέρος ἐπὶ πλέον λ. 80

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Διονυσίου Σολωμοῦ Τὰ ἔργα.

Ἄλλα τὰ ποιητικὰ καὶ πεζὰ ἔργα τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ, μετὰ τῶν παραλλαγῶν στίχων καὶ διορθώσεσόν του—ποιήματα ἐθνικὰ ἐπικληρικὰ, σατυρικά, λυρικά, ἐπιγράμματα, σημειώσεις καὶ μελετήματα φιλολογικὰ, ἱστορικὰ καὶ κριτικὰ, ἐν οἷς «ὁ διάλογος τοῦ ποιητῆ, φίλου καὶ σοφολογιωτάτου», εἰς ἓνα τόμον κατὰ τὴν διαρρύθμισιν καὶ τὴν ἰαξίν τῆς κριτικῆς ἐκδόσεως Ταξ. Πολυτᾶ.— Ἡ ἐκδοσις ἐπὶ χαρτοῦ κοινού. Δρ. 2.50

Ιω. Ζερβου Μῦθοι τῆς Ζωῆς.

Διηγήματα καὶ παραμῦθια, συγχρονιστικὰ ἀλλὰ καὶ ἀναγόμενα εἰς θρόλου καὶ παραδόσεις τῆς Ἀνατολῆς, πρῶτότυπα δὲ εἰς τὸ ὕψος καὶ εἰς τὴν καθόλου μορφήν. Τὸ πρῶτον μέρος, αἱ «Ἱστορίαι τοῦ Δισκεψίου» ἐκονίζουσι ὑπὸ ἰδεολογικῶν τύπων, ἀλλὰ μετ' ὧρον κατ' οὐσίαν ἰδεολογικῶν, τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τὰς ἑσθῆς καὶ τὰ πάθη των εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἰδανικὰ των. Τὸ δεῦτερον μέρος, αἱ «Ἱστορίαι τοῦ Τρισκεψίου» παρουσιάζουσι ὡς τρίτον παράγοντα τῆς ζωῆς τὴν ὑπερτέραν καὶ γενικὴν ἀντίληψιν τοῦ νοῦ, τὴν μοιραίως εἰσφενουομένην καθεπραγματικὴν ἐνέργειαν καὶ καθε ἐνδιάθετον ῥοπήν. Δρ. 3.—

W. Goethe (Γκαίτε) Βέρθερος.

Μετάφρ. Π. Παμπούκη

Μυθιστόρημα, τοῦ ὁποῦ ἡ φιλολογικὴ καὶ κοινωνικὴ ἐπίδρασις ὑπῆρξε μοναδική, μετὸν λυρισμοῦ, τρυφερότητος καὶ πάθους εἶναι ὁ Βέρθερος τοῦ κορυφαίου τῆς Γερμανίας ποιητοῦ Γκαίτε. Ὁ ἔρως, ἔξισταζόμενος ἀπὸ τῆς πλεοναίσθητικῆς καὶ ἰδεολογικῆς ἀπόψεως, ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τοῦ ἡρωματικῶν ἀλλὰ καὶ ψυχολογικοῦ τοῦτου μυθιστορημάτος. Ἡ ἐκδοσις ἐπὶ χαρτοῦ κοινού. Δρ. 2.—

Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου Ἔργα.

Τὸ ἔργον ποιητικὸν ἔργον τοῦ ἡμνητοῦ τῆς ἑλληνικῆς πατριδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἰδανικῶν, τοῦ σποδῶσαντος συγχρονιστικῶς τὴν δημοτικὴν μας τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ρώμης ποιήσιν. Τὰ προλεγόμενα καὶ αἱ φιλολογικαὶ, ἱστορικαὶ καὶ ἄλλαι σημειώσεις τοῦ ποιητοῦ συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸν τόμον τοῦτον.— Ἡ ἐκδοσις ἐπὶ χαρτοῦ κοινού. Δρ. 5.—

Γ. Κονδυλάκη Ὁ Πατούχας

Τὸ δοκίμιον καὶ συνάμα κλασσικῶς λιτὸν ὕψος τοῦ συγγραφέως, ἡ ἐνάργεια καὶ ἡ παραστατικότης καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς περιγραφῆς, ἡ ἀνεπιτήδευτος ἀλλὰ καὶ βαθεῖα ψυχολογία τῶν κοινωνικῶν καὶ τῶν κατ' ἄτομον ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς, προσόντα διακρίνοντα ἑξαιρετικῶς τὸ συγγραφικὸν ἄλγαντον τοῦ κ. Γ. Κονδυλάκη, συγκεντροῦνται καὶ παρέχονται πλοῦσια καὶ ἀφθονα εἰς τὸν Πατούχα. Ὅστε τὸ ἀληθῶς Ἑλληνικὸν τοῦτο ἔργον, ἠθογραφικὸν ἄμα καὶ ψυχολογικόν, νὰ εἶναι ἰσάξιον πρὸς τὰ τελειότερα τοῦ εἶδους του εἰς τὴν ξένην φιλολογίαν. Δρ. 3.—

200 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ Ζητήσατε Τιμολόγιον Βιβλίων (δωρεάν.) 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

Ἐκαστος τόμος δεμένος ἐπὶ πλέον λεπ. 80

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Ἐκδομένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δρος Ι. ΖΕΡΒΟΥ

Ἐμμανουὴλ Ῥοῦδου Διηγήματα.

Τὰ ποικίλα, πολύμορφα καὶ πολύτροπα διηγήματα τοῦ συγγραφέως τῆς Παλίσσης, ἠθογραφίαι, σάτυραι, ἱστορικά εἰκόνες, ὅλα λεπτὰ εἰς σκέψιν, καὶ καλλιτεχνία εἰς διατύπωσιν, περιελήφθησαν εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Δρ. 3.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Τὰ Ἐφήμερα — Ἱστορία ἐνὸς τουφεκισμοῦ — Πανδαράτωρ καὶ Πανδαμείεια — Ἡ Μηλιά — Μονόλογος εὐαισθητοῦ — Ἡ πρώτη του μονομαχία — Τὰ εὐτυχήματα τῆς ἀρρώστιας. — Τὸ θέατρον τοῦ Γιλδίς Κίσκι. — Ἅγιος Σώστης — Ὁρέστης καὶ Πολιάδης — Χρυσῆς κλπ.

Κ. Χρηστομάνου Ἡ κερένια κούκλα.

Ἀληθινὸν εἰς ψυχολογίαν, εἰς περιγραφήν, εἰς ἠθογραφίαν ἔργον, ἀντάξιον τοῦ συγγραφέως τῆς Ἀδοικρατείας Ἐλισάβετ, εἶναι ἡ «Κερένια κούκλα». Ἐλληνικὸν καὶ ἰδίως Ἀθηναϊκὸν μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον καὶ δημοσιεύομεν ἤδη ὡς τὸ πρῶτον καὶ τὸ πρότυπον τοῦ εἶδους του. Ἡ κομψότης, ἡ πλαστικότης καὶ ἡ χάρις τοῦ ὕφους καὶ κάποια ὑποβλητικὴ δύναμις ἢ χαρακτηρισμοὶ τὸν κ. Χρηστομάνου ὡς συγγραφέα, παρέχουσι καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦ αὐτοῦ ἔξαιρετικὴν δύναμιν, γοητείαν καὶ θέλητρον. Δρ. 3.—

Ἀργύρη Ἐφταλιώτη Νησιώτικες ἱστορίαι

Κατ' ἔξοχην ζωγράφος τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς, δυνήθεις εἰς ἀπλᾶς τὸ ὕφος, φωτεινὰς δὲ καὶ μεστὰς λυρισμοῦ ἠθογραφίας νὰ δώσῃ μορφὴν ἰδιούτου διηγήματος, εἶναι ὁ κ. Ἐφταλιώτης. Αἱ «νησιώτικες ἱστορίαι» του, τῶν ὁποίων τινες ἀνεκδοτοὶ, ὅλαι δὲ ἐπιθεωρηθεῖσαι καὶ συμπληρωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, τὰς ὁποίας ἐκδίδομεν ἤδη εἶναι ὡραῖαι καὶ πλήρεις ἐνδιαφέροντος εἰκόνες καὶ περιγραφαὶ τῆς ζωῆς τῶν ἑλληνικῶν παραλίων. Δρ. 3.—

Σ. Βασιλειάδου. Ἀττικά Νύκτες.

Τὰ ποιητικὰ καὶ πεζὰ ἔργα τοῦ Βασιλειάδου, λυρικά καὶ δραματικά, ἠθογραφίαι καὶ διηγήματα, σκέψεις καὶ χρονογραφήματα, περιλαμβάνονται ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον. — Ἡ ἔκδοσις ἐπὶ χάριτος κοινοῦ. Δρ. 6.—

Ἐμμανουὴλ Ῥοῦδου Κριτικαὶ μελέται.

Ὁ κατ' ἔξοχην κριτικὸς ἐν Ἑλλάδι, ὁ διαφοριστής, ὁ ποδηγετήσας, ὁ χαρακτηρίσας ἰδίως τὴν συγγραφικὴν ἐν Ἑλλάδι παραγωγὴν ὑπῆρξεν ὁ Ῥοῦδης. Γνώμαι φωτειναί, γνώσεις πλούσιαι, ἀντιλήψεις ὀξεῖαι, χαρακτηρισμοὶ ἐπιτυχεῖς προσώπων καὶ πραγμάτων καθιστῶσι τερπνὰς καὶ πάντοτε μορφωτικὰς τὰς κριτικὰς μελέτας του, τὰς περιληφθεῖσας εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Δρ. 3.—

Μουσαίου Ἡρῶ καὶ Λέανδρος.

Μετ. Σίμου Μενάρδου

Το θαυμασίον ποίημα λυρισμοῦ καὶ ἔρωτος, ἀποδοθὲν εἰς τὴν σημερινὴν μας γλῶσσαν ἐμμέτρως ἀπὸ τὸν κ. Σίμον Μενάρδον. Ἡ μετάφρασις ἐνθυμίζουσα τὰ κρητικὰ καὶ κυπριώτικα τραγούδια, γενομένη οὕτω διὰ νὰ ἀποδοθῇ ἡ τεχνουργία τοῦ Μουσαίου, παρέχει ἀνεκβαίαν τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου. Δρ. 0.70

100 ΔΡΑΧ. ΒΙΒΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΑΝΑ 5 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

Ζητήσατε Τιμολόγιον Βιβλίων (δωρεάν).